Gianfranco de Turris

LINISTEA UNIVERSULUI

SF

EDITURA NEMIRA

nautilus

Gianfranco de Turris

LINISTEA UNIVERSULUI

12

VOI ŞI NUMAI VOI AŢI AVUT CURAJUL ŞI PUTEREA DE A VĂ PĂSTRA SENTIMENTELE ŞI IDEALURILE PRINTRE ACELE MILIARDE DE CREATURI NETREBNICE. VOI - ŞI NUMAI VOI - AŢI AVUT IDEI ÎN CEEA CE PRIVEŞTE VIITORUL; NUMAI VOI V-AŢI ZBĂTUT, AŢI LUPTAT PENTRU O VIAŢĂ MAI BUNĂ, CHIAR DACĂ ERAŢI CHINUIŢI DE NERĂBDARE, DE TEAMĂ, DE GRIJA ZILEI DE MÎINE.

"LINIŞTEA UNIVERSULUI" ESTE O ANTOLOGIE NĂSCUTĂ DIN PROFUNDA DESCUMPĂNIRE A VIEŢII UNUI BĂRBAT CARE ÎNFRUNTĂ, TOTUŞI, DESTINUL POTRIVNIC, FĂRĂ A SPERA ÎNSĂ ÎNTR-O AMELIORARE. ESTE, PROBABIL, O CARTE DE EXPERIENŢĂ UNICĂ... (STANISLAO NIEVO)

GIANFRANCO DE TURRIS DEVENISE, ÎN DOUĂ DECENII, UN ADEVĂRAT OM-ORCHESTRĂ, DOBÎNDIND O BINEMERITATĂ NOTORIETATE NU NUMAI ÎN LUMEA FANTASCIENZEI. PUBLICASE POVESTIRI, ARTICOLE, RECENZII, STUDII, PREFEŢE, CAPITOLE DE ENCICLOPEDIE, PROFILURI BIOGRAFICE, MULTE TRADUSE ÎN STRĂINĂTATE. (ION HOBANA)

NEMIRA '93

ISBN 973-9144-27-6

PRET 798 +2 T.L. = 800 LEI

nautilus

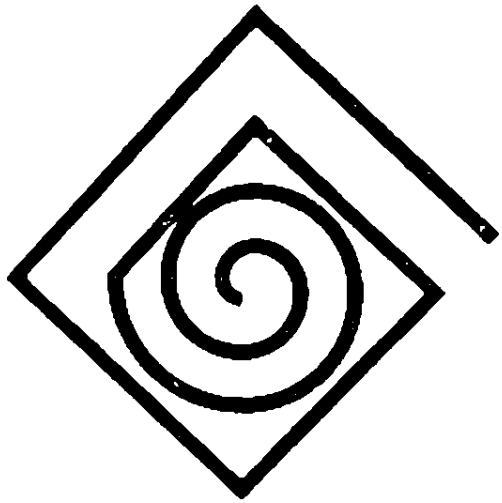

Gianfranco de Turris
LINISTEA UNIVERSULUI

VOI ȘI NUMAI VOI AȚI AVUT CURAJUL ȘI PUTEREA DE A VĂ PĂSTRA SENTIMENTELE ȘI IDEALURILE PRINTRE ACELE MILIARDE DE CREATURI NETREBNICE. VOI - ȘI NUMAI VOI - AȚI AVUT IDEI ÎN CEEA CE PRIVEȘTE VIITORUL; NUMAI VOI V-AȚI ZBĂTUT, AȚI LUPTAT PENTRU O VIAȚĂ MAI BUNĂ, CHIAR DACĂ ERAȚI CHINUIȚI DE NERĂBDARE, DE TEAMĂ, DE GREUTĂȚILE ZILEI DE MÎINE.

"LINIȘTEA UNIVERSULUI" ESTE O ANTOLOGIE NĂSCUTĂ DIN PROFUNDA DESCUMPĂNIRE A VIEȚII UNUI BĂRBAT CARE ÎNFRUNTĂ, TOTUȘI, DESTINUL POTRIVNIC, FĂRĂ A SPERA ÎNSĂ ÎNTR-O AMELIORARE. ESTE, PROBABIL, O CARTE DE EXPERIENȚĂ UNICĂ... (STANISLAO NIEVO)

GIANFRANCO DE TURRIS DEVENISE, ÎN DOUĂ DECENII, UN ADEVĂRAT OM-ORCHESTRĂ, DOBÎNDIND O BINEMERITATĂ NOTORIETATE NU NUMAI ÎN LUMEA FANTASCIENZEI. PUBLICASE POVESTIRI, ARTICOLE, RECENZII, STUDII, PREFEȚE, CAPITOLE DE ENCICLOPEDIE, PROFILURI BIOGRAFICE, MULTE TRADUSE ÎN STRĂINĂTATE. (ION HOBANA)

12

SF

Gianfranco de Turris
LINISTEA UNIVERSULUI

TRADUCERE DE CORNEL NICOLAU

PRECUVÎNTARE DE ION HOBANA
INTRODUCERE DE STANISLAO NIEVO

NEMIRA
'93

Coperta colecției și ilustrația
DAN ALEXANDRU IONESCU

© Marino Solfanelli Editore S.r.l.
IL SILENZIO DELL' UNIVERSO

Toate drepturile asupra acestei versiuni aparțin Editurii NEMIRA.
Reproducerea parțială sau integrală a textului este interzisă și va fi pedepsită conform legii.

ISBN 973-9144-27-6

Precuvîntare

Pasiunea pentru science fiction a făcut ca drumurile noastre să se întîlnească relativ des. Ne-am cunoscut în 1970, la Heidelberg, în vîrtejul celei de-a 28-a Convenţii Mondiale SF. Dînd glas nemulţumirii unei bune părţi a celor prezenţi faţă de ponderea manifestărilor nesemnificative, am propus, la o reuniune a participanţilor francofoni, organizarea unui prim Congres European, care să acorde locul cuvenit dezbaterii problemelor vitale ale genului. Alături de ceilalţi peninsulari, Gianfranco de Turris a susţinut ideea, cu ardoarea celor 26 de ani ai săi. Atunci am pus la cale şi realizarea în comun a unei antologii de povestiri italiene, apărută în 1972, la Editura Albatros, sub titlul generic *Fantascienza*. Drepturile de autor – plătite, evident, în lei – i-au îngăduit să petreacă o scurtă vacanţă la Sinaia, împreună cu soţia, prilej de a consolida o prietenie durabilă.

Ne-am revăzut în Italia, un moment fast pentru amîndoi constituindu-l cel de-al 5-lea Congres European SF de la Stresa. Am fost distinşi atunci cu Premiul „Europa Special 1980", categoria Eseistică – el pentru *Lovecraft* (în colaborare cu Sebastiano Fusco), eu pentru *20.000 de pagini în căutarea lui Jules Verne*. Ceea ce arată că printre lucrurile care ne unesc se numără şi aplecarea către exegeza science fiction-ului şi a genurilor conexe.

Ultima noastră întîlnire s-a petrecut în mai 1989, la Euroconul de la San Marino. Tînărul promiţător din 1970 devenise, în două decenii, un adevărat om-orchestră, dobîndind o binemeritată notorietate nu numai în lumea devorată de controverse a fantascienzei. Publicase povestiri, articole, recenzii, studii, prefeţe, capitole de enciclopedie, profiluri biografice, multe traduse în străinătate. Participase la congrese, colocvii, mese rotunde, dăduse interviuri, cuvîntul său distingîndu-se totdeauna prin rigoare şi elevaţie intelectuală. Sprijinise, în sfîrşit, cu pricepere şi eficienţă, afirmarea unor talente in nuce, iniţiind concursuri literare de prestigiu şi acordînd premii în calitate de membru sau, cel mai adesea, preşedinte al juriului...

După cîtva timp, mi-a trimis volumul care încheie incursiunile sale narative pe tărîmul proteic al fantasticului. Sînt bucuros că Editura Nemira a fost de acord să vă ofere această izbutită versiune românească, îngăduindu-vă astfel să cunoaşteţi un autor capabil să încorporeze idei nu o dată fulgurante într-o proză expresivă, captivînd prin sunet şi culoare.

Nu am însă intenţia de a dubla Introducerea lui Stanislao Nievo – şi nici comentariile lui... Gianfranco de Turris, care nu s-a putut despărţi de ipostaza sa predilectă, aruncînd o privire lucidă asupra propriei sale creaţii şi creionînd, în treacăt, o mini-istorie a SF-ului italian. Am vrut doar să însoţesc pătrunderea acestui „univers tăcut" în cercul magic al lecturilor noastre preferate cu o mărturie de preţuire şi afecţiune.

ION HOBANA

Lui Enrico și Dariei aceste povestiri pe care le-a scris, cu mulți ani în urmă, un flăcăiandru.

INTRODUCERE

Liniștea Universului este o antologie născută din profunda descumpănire a vieții unui bărbat care înfruntă, totuși, destinul potrivnic hotărîndu-se să povestească despre aceasta fără a spera însă într-o ameliorare, într-o rezolvare a situației. Povestirile cuprinse în antologie reprezintă un jurnal – din domeniul fantasticului – consemnînd lupta sa împotriva realității aparente care doar prin puterea viselor ar putea fi într-un fel dorită, abordată.

Avem de a face cu un teatru gotic – antic și modern totodată prin actele sale – în care atenția ziaristului se unește cu utopia scriitorului, care – prezentînd-o în mod negativ – conturează imaginea unei ale lumi în care acordul conclusiv cu existența – și ieșirea din aceasta – reprezintă un fel de pătrundere într-o Nouă Lume. Din aceasta se va putea reveni pentru a viețui pe Pămîntul nostru în condiții mai bune.

Antologia este structurată în patru părți, care reprezintă răspunsuri la tot atîtea întrebări; *Cum, Cînd, Unde* și *De ce?* Proza lui De Turris ne poartă prin labirintul alchimiei cărții sale cu sentimente contradictorii care însoțesc fazele de *nigredo*. Aceste sentimente se revelă drept adevărate personaje ale operei lui De Turris, dincolo de numele personajelor umane, care prezintă – și el ne-o destăinuie într-o povestire în care apar ființe picate pe planeta noastră, dar plecate de pe aceasta în căutarea iubirii, aiurea – altă imagine decît cea a omului terestru. Un gînd care coboară în profunzimea istoriei filozofiei și care ajunge în Grecia antică, pînă la Protagora și Diogene.

De Turris ne dezvăluie aceste sentimente cu o geometrie expertă, cu impetuoasă spontaneitate, drastic – uneori – în formă, dezinteresat în a șlefui formularea, dar nerăbdător s-o comunice. Este, aceasta, un limbaj uneori sinuos, agresiv și cu structuri pe care în muzică le-am putea numi dodecafonice; se coboară pînă în străfundurile ființei umane, cu un limbaj amar și disperat, al unei disperări ortodoxe. Numai depășind această disperare se va putea ajunge la o existență corectă. Această carte reprezintă un studiu perseverent al cărui țel este continua aspirație la perfecțiune, în formele sale, cea fizică și cea metafizică.

În dirijarea personajelor sale, De Turris ne dezvăluie faptul că viața pe care o ducem, precum și viitorul nostru apropiat sînt ceva de apocalips, fapt paroxistic datorat dezgustului și disprețului față de realitatea cotidiană. În povestirile din antologie, transformarea se săvîrșește prin „aprinderea" de cuvinte, într-o sintaxă uneori întortocheată, într-o metamorfoză de timp și de ceruri ale coincidențelor care transformă întîmplări și fantezii în gînduri

apăsătoare de care cu greu poți scăpa. Urmează colocviul cu moartea, ca element vital de participare și rezoluție. Moartea apare atrăgătoare, uneori eternă, alteori pentru o perioadă necesară, adică exact conform actualului *nigredo*. Dar ce este moartea? Este o plecare dintr-o lume nereală, ce se înșală aprig în ceea ce privește mecanismul său dinamic, nu în ceea ce privește structura sa. Plecare datorată, în fond, unei sublimări și unui masacru al condițiilor în care individul se zbate. Proces de eliberare din realitatea oprimantă, forța destructivă a acestuia devine atrăgătoare, tînjind după o ordine care mai întîi lipsește, dar care mai apoi – ca reală energie eliberatoare – ne așteaptă doar o dată pe noi, cei care fie în domeniul imaginarului fie în detașarea de aceste motive terestre am înțeles-o.

Imaginarul dispare *cum, cînd, unde* și *de ce*, se substituie cronicii cotidiene, ca valoare reală, subtilă, portantă. Aici se află originalitatea efortului, uneori hirsut în formă dar clar în intenție, sigur în repetările complexului narativ, indiferent la prețiozitatea formei, preocupat să creeze o lume după chipul și asemănarea sa. Întoarcerea ființei iubite și pierdute, iubirea dintre două ființe străine, deosebite între ele, dar marginalizate amîndouă în lumea noastră, întîlnirea cu inteligențe artificiale create de cea mai bună parte a tehnologiei sau întîlnite în pustietăți siderale sînt momente de bun augur, mai mult sau mai puțin clasice, tinzînd spre acele înalte ținute la care omul a năzuit dintotdeauna dar pe care istoria nu i le-a oferit. Odată terminată operațiunea de separație, se deschide, în acest fel, o lume pe care mulți dintre noi o așteaptă, dar căreia nu-i cunoaștem dimensiunile. De Turris relatează că doar participarea noastră, iluzorie sau nu, la această frază, face ca aventura noastră să fie valabilă, deasupra „aparatului digestiv al acestui lucru monstruos pe a cărui suprafață trăim neștiutori".

Tonul, visceral, pătruns, uneori, de teamă, neliniște, mereu încordat, aproape perceptistic – în zugrăvirea unui nou Pămînt – este discursiv. Cartea are un caracter tineresc, amintește de autorul de acum mulți ani, care se întoarce pe urmele sale și povestește, în mod spontan, cum s-a născut această carte de astăzi, cu gîndurile strînse în atîția ani, cu experiența unui bărbat de patruzeci de ani. Aceasta este experiența reală pe care De Turris ne-o oferă; o analiză a celor scrise de un autor de-a lungul timpului, iluziile și destinul care l-au format. Și mai este un prilej de participare, intimă, la lansarea unui scriitor, de prezentare a activității sale din primii ani. Este, probabil, o carte de experiență unică și ea ne poartă în adîncul ființei unui om prin intermediul unor imagini fantastice relatate cu vervă și, uneori, cu melancolie în această carte, cît se poate de elocventă, *Liniștea Universului*.

STANISLAO NIEVO

PREAMBUL (OARECUM STÎNJENIT) AL AUTORULUI

Cum se întîmplă deseori cel mai necruțător judecător al propriilor fapte ești tu însuți, mai cu seamă atunci cînd ți-ai ales „profesiunea" de... critic.

Mi s-a cerut din multe părți să adun într-un volum povestirile mele fantastice și științifico-fantastice, publicate sau nu, scrise în Anii Șaizeci (îndeosebi între anii '61 și '65) și pe care nu le-am mai recitit de atunci. Mai înainte de a da un răspuns, precizez că le-am uitat aproape pe toate (mă mir cum de și-au amintit alții de ele), dar m-am gîndit, totuși, să le supun examinării unor prieteni – care nu sînt numai pasionați de genul fantastic și științifico-fantastic, ci sînt, ei înșiși, scriitori și/sau critici – din trei generații diferite avînd deci interese, gusturi și opinii diferite. Mă întrebam ce impresie ar putea să facă astăzi unui cititor – cu siguranță mult mai avizat și mai sofisticat decît cel de acum douăzeci de ani, sau chiar douăzeci și cinci de ani – povestirile scrise de un tînăr pe atunci care abordase mai întîi genul *science fiction*, apoi cel fantastic și *horror* avînd drept bază doar exemplul anglo- saxon și propria pasiune pentru aceste genuri. Răspunsul – mi se pare inutil s-o subliniez – pe care îl doream foarte sincer a fost aproape unanim, în ciuda modului diferit de a judeca și aprecia aceste genuri literare; acele povestiri scrise de mine mai de mult puteau să fie republicate fără prea multă ezitare.

Astfel încît am revăzut toate povestirile, atît cele publicate, mai ales cele din *Oltre il Cielo*[1], cît și cele nepublicate, dactilografiate sau scrise de mînă. Bineînțeles că mi-au făcut o ciudată, foarte ciudată, impresie; m-am simțit străin de ele, pentru cîtva timp, întorcîndu-mă cu gîndul în perioada în care fuseseră scrise... de altcineva. Nu voi spune, desigur, un lucru nou afirmînd că după atîta timp, preț de o generație, mi s-au părut a fi opera unei persoane diferite și asemănătoare în același timp uneia de astăzi. Chiar așa stau lucrurile, pentru că noi, cu toții, ca ființe umane, sîntem mereu aceiași, cei de atunci, din punct de vedere genetic și intelectual, dar sîntem, în același timp, total schimbați, atît pe dinafară cît și pe dinăuntru.

Astfel că, asemănător fiind și în același timp diferit de cel din Anii Șaizeci, accept sau respîng vechile mele povestiri; le prezint celui care

---

[1] Dincolo de Cer.

citeşte astăzi povestiri ştiinţifico- fantastice sau fantastice avertizîndu-l că este vorba de povestiri foarte personale (în care există foarte mult din subsemnatul de odinioară), foarte diferite de cele pe care cititorul obişnuieşte să le citească; şi le dedic copiilor mei, care peste puţin timp vor fi în măsură să le preţuiască (sau să le dispreţuiască), în speranţa că şi ei se vor molipsi de acea cumplită boală de care eu sufăr şi acum, spre marea disperare a mamei lor.

Ajunşi aici, mi se pare că este necesar să vă dau o explicaţie, dat fiind că problema a fost foarte mult discutată în ultimul timp, mai ales la nivelul *fans*. Aşa cum am mai spus, am debutat cu cîteva povestiri în genul ştiinţifico- fantastic, apoi am trecut la genul fantastic, în diversele sale forme. Este, în fond, un *iter* care caracterizează şi pe unii prieteni ai mei, de aceeaşi vîrstă cu mine (mă gîndesc, mai ales, la Adalberto Cersosimo, Luigi de Pascalis şi Massimo Pandolfi). Care să fie cauzele? Am vorbit, m-am referit la obişnuinţa celor zece ani de traduceri din literatura ştiinţifico-fantastică străină; pot să adaug acum lipsa unei pieţe pentru literatura nonrealistă şi nonştiinţifico-fantastică în acelaşi timp. Al treilea factor ar fi acela că adevărata predispoziţie a mea şi a prietenilor mei mai sus menţionaţi ar fi pentru genul *fantasy/horror* şi nu pentru cel ştiinţifico- fantastic.

Este necesar, acum, să ne punem întrebarea: fie cu unul din genuri fie cu celălalt reuşeam eu (reuşeam noi) să exprimăm ceea ce voiam, adică (cum explic pe larg în partea a patra a acestei cărţi) să prezint acea „lume de valori alternative" în care credeam? Răspunsul nu poate fi decît afirmativ. Cred că am reuşit – atît prin genul ştiinţifico-fantastic cît şi prin cel fantastic – să critic realitatea care mă înconjura şi să propun „valori alternative". Şi acest lucru ar putea constitui un bun răspuns pentru cei care astăzi, mai ales, în *fandomul* italian (al treilea, după cel de la jumătatea Anilor Şaizeci şi după cel de la jumătatea Anilor Şaptezeci) vorbesc despre o superioritate a genului ştiinţifico-fantastic faţă de cel fantastic, tocmai din acest punct de vedere. Genul fantastic şi genul groază nu „refuză confruntarea" cu lumea contemporană, cum s-a scris, ci dimpotrivă... Nu mi se pare că „critica" mea la adresa acestei lumi să fi fost mai puţin convingătoare şi pătrunzătoare atunci cînd am folosit genul fantastic decît cînd l-am folosit pe cel ştiinţifico-fantastic.

Întrucît, în sfîrşit, intenţia este aceea de a oferi o antologie cuprinzînd povestiri „de epocă" (epoca revistei *Dincolo de Cer* şi a primului *fandom* italian) care dovedise – bine sau rău – o evoluţie a stilului şi a ideilor, m-am limitat la cîteva mici corectări: aici un cuvînt,

dincolo un verb, un adjectiv sau un adverb; am mai adăugat cîte o frază, am revăzut punctuația, mă rog, nu prea mare lucru. Dacă-ar fi fost să mă iau după cum văd lucrurile acum, ar însemna să scriu din nou aproape totul. Singura povestire la care am operat o intervenție (relativ) mai mare este *Revoltă secretă*.

Întrucît proza mea narativă are trei componente principale – fantastic-de groază, științifico-fantastic, fanto-politică – am împărțit toată lucrarea în trei părți – și încă una, care cuprinde un articol explicativ – pe care l-am intitulat, poate din deformație profesională (adevărata mea profesiune) cu întrebările la care ar trebui să răspundă punctul un bun ziarist: *cum? cînd? unde? de ce?*

Pentru explicații mai amănunțite în ceea ce privește povestirile, fiecare în parte (dacă va fi cazul), cît și în general, trimit la prezentările făcute diferitelor părți, prilej cu care am fost influențat – irezistibil – de „sindromul Asimov". Adică a încercării – pe cît de perfect conștientă pe atît de perfect ingenuă și disperată, dar nu de tot inutilă – de a opri – de această dată în realitate și nu în ficțiunea povestirilor noastre – de a opri, deci, timpul cronologic și de a reveni la miticul timp cînd eram tineri, amintindu-ne de tot ceea ce se poate aminti, chiar și lucrurile mărunte, fără importanță, în aparență (dar pentru noi foarte importante) legate de activitatea noastră și de pasiunile noastre de odinioară (ceea ce, în paranteză fie spus, explică într-o manieră aproape elementară acel *revival*, la jumătatea Anilor Optzeci, a „fantasticilor Ani Șaptezeci"; cvadragenarii de astăzi vor să „recupereze" pe cei ce aveau atunci douăzeci de ani, „paradisul pierdut" al tinereții lor...).

După cincisprezece ani pe care i-am petrecut revizuind și pregătind cărți ale altora (cîte vor fi fost? cine poate s-o știe?) și, poate, mai mult de douăzeci de ani, cîți mi-au trebuit pentru a citi și aviza manuscrise dactilografiate de literatură științifico-fantastică aparținînd unor autori italieni sau străini (zeci de mii de pagini, cel puțin), pentru a-i încredința – sau nu – tiparului, îmi pică, acum, în mînă o carte de a mea cuprinzînd povestiri, care – vezi Doamne! – va fi judecată de alții. Un caz cu totul aparte... Un caz, un fapt, despre care nu pot să-mi exprim părerea, eu, care mi-am petrecut o bună parte (aproape jumătate) din viață pentru a face totul exact pe de-a-ndoaselea!

G. d. T.

Roma, august - decembrie 1986

CUM

„Raţiunea, numai ea, nu le poate desluşi pe toate"

JORGE LUIS BORGES

CUM? – adverb de mod, care deschide seria întrebărilor. Indică o extindere a modului de acţiune, o ptrundere a elementului de diversitate care transformă regula în excepţie şi norma în fapt ieşit din comun. Am adunat aici povestirile fantastice într-o ordine mergînd de la cronologic la „logic".

Primele nouă, jumătate nepublicate, au fost scrise între anii 1964 şi 1969 şi aveau titlul comun *Spaima Noastră Cea de Toate Zilele*; fusesem mult impresionat după citirea cărţii *Şaizeci de povestiri*, dar, mai ales, a cărţii *Chiar în acel moment*, de Dino Buzzati; intenţia, evidentă, era cea de a releva aspectul, destul de îngrijorător, terorizant uneori, al vieţii cotidiene şi a tuturor evenimentelor: căsătoria, moartea, călătoria cu trenul, o plimbare nocturnă, o dispută conjugală şi apoi cărţile, plaja, magazinul universal. Povestirea purtînd acest ultim titlu a primit premiul pentru cea mai bună lucrare de acest gen; a fost publicată în *fanzines*, în 1966, şi într-o revistă de amatori de care se ocupa pe atunci Mike Ashley – renumit istoric englez, expert în materie de literatură ştiinţifico-fantastică.

Călătorie de întoarcere este transfigurarea fantastică a singurei povestiri realiste scrisă de mine în toţi aceşti ani. Este evidentă aici influenţa resimţită de mine din partea oraşelor maritime *lovecraft*-iene, cum ar fi Innsmouth.

Pe plajă a apărut în 1971 în cea de a doua antologie (cea dedicată „fantaiubirii" din cele trei îngrijite de mine pentru *Galassia*, împreună cu V. Curtoni şi G. Montanari (şi pe care n-o consider, nicidecum, o „greşeală tinerească") meritînd, această povestire, elogiile (epistolare) ale primului dintre cei doi colegi.

Vizită de condoleanţe, povestire scoasă din sertare abia în 1986, a fost prezentată în *Dimensione Cosmica* într-un cadru care este, într-un fel, răspunzător de publicarea acestei antologii. Nu-mi mai amintesc dacă atunci am citit sau nu *În criptă*, de HPL.

Povestirea *Pulbere* nu se situează pe acelaşi plan cu cele care caracterizează acest grup de povestiri; ea descrie un eveniment evident (sfîrşitul lumii) într-un mod mai puţin evident şi cît se poate de straniu.

Cît despre *Viaţă de scriitor* şi *Oraşul noaptea* trebuie să mai spunem cîteva cuvinte. Împreună cu *Capturat*, *Deşteptarea* şi *Studium urbis Roboticum*, povestiri cuprinse în secţiunile succesive, mi se par a veni de departe, de foarte departe. Le uitasem în întregime pe toate – mi se şterseseră din memorie, ca să spun aşa – pînă cînd – mai întîi în august şi apoi în decembrie 1986 – în timp ce munceam de zor la alcătuirea acestei antologii, scotocind pe ici pe colo, dat fiind că eu nu arunc nimic (şi vă puteţi închipui consecinţele...) am descoperit printre hîrtoagele mele mai întîi trei caiete înnegrite, datînd de 20-25 de ani, apoi un prăpădit de dosar maro cuprinzînd manuscrise şi diferite notiţe. Lucruri care nu mai văzuseră, literalmente, de atunci lumina zilei şi care au rezistat la cel puţin două schimbări de locuinţă.

Viață de scriitor rămăsese în manuscris; motivul l-am înțeles în timp ce rebăteam la mașină povestirea; astfel încît am hotărît să nu i-o arăt și consoartei mele...

În schimb, povestirea *Orașul noaptea* fusese întreruptă la jumătate; nu mai știu de ce, pentru că partea finală o aveam în minte. Am terminat-o, în cele din urmă și este singura povestire – dintre toate celelalte cuprinse în această antologie – pe care am scris-o, în parte, *ex novo*. Finalul – „lovecraft-ian" – e departe de a fi întîmplător. De dragul unei „sincronicități", care l-ar fi făcut fericit pe Jung, după ce l-am scris mi-am dat seama că acest lucru s-a întîmplat la exact douăzeci de ani (vai!) de la data concepерii lui. Chiar așa: în aceeași lună, în aceeași zi. Pare de necrezut, dar este foarte adevărat. Este una din multele coincidențe și din multele „reveniri" care au însoțit scrierea acestei cărți și care m-au făcut să mă întorc în timp cu douăzeci de ani. Poate că timpul merge, într-adevăr, în sens giratoriu. ...nu pentru că se poate întineri, ci pentru că se poate retrăi.

Intermezzo a apărut, în mod excepțional, în revista *Dincolo de Cer* – povestirea fiind calificată de către redacție ca fiind una de gen „fantastic neștiințific" – și a fost scrisă în timp ce resimțeam, încă, lovitura morții mamei mele. Se poate remarca tonul, foarte tulburat.

Seducție are o istorie ciudată. Inițial purta titlul de *O persoană cumsecade*, dar avea un final scontat, previzibil. Am prezentat această povestire revistei *Futuro*, dar mi-a fost respinsă. Am revizuit-o și i-am schimbat și finalul, care este cel din forma actuală. Cum, între timp (cam prin 1963) stabilisem legătura cu revista franceză *Fiction* – propunînd un număr special dedicat literaturii științifico-fantastice italiene – am trimis povestirea respectivă, împreună cu alte texte, de diverși autori, precum și cu un eseu de al meu – în care criticam acest gen de proză narativă de la noi. Cu această ocazie procedasem la schimbarea numelor personajelor, din anglo-saxone în italienești. Povestirea a fost, în sfîrșit, acceptată de Roland Stragliati și publicată, în 1964, împreună cu cele aparținînd lui Aldani, Guerrini, Lo Jacono, Prosperi, Raiola și Sandrelli. Dat fiind că nu s-a găsit exemplarul original, s-a apelat la retraducerea din franceză în italiană a textului... Deci, nu se poate spune că este exact ceea ce am scris atunci.

Pușa și diavolul este doar o „farsă", a cărei acțiune începe cu operațiunea „redescoperirii" diavolului – efectuată, la vremea aceea, de către papa Paul al VI-lea – care farsă voia (sau vrea, încă) să ironizeze „cuceririle" anului Șaizeci și opt în materie de morală, politică și raporturi interpersonale. Să fi fost, atunci, epoca minijupei?

Călătorie de întoarcere

ORAȘUL ACELA...

O zguduitură bruscă a trenului mă trezește.

Deschid ochii puțin, pleoapele atîrnă greu în lumina slabă din compartiment; în plasa din fața mea văd valijoara, un ziar desfăcut, pălăria. Casc.

Trag perdelușele, le deschid pînă la capăt și în fața mea se desfășoară același peisaj monoton pe care-l văzusem înainte de a ațipi.

Luna noiembrie, aici, este apăsătoare, cenușie. Și melancolică, dar această melancolie nu este plăcută, nu este romantică; acest noiembrie pare a fi, mai curînd, uricios, jilav, deprimant, ce mai... Dealuri nu prea înalte, roase de forța apelor; măslini strîmbați de timp și plini de praf; case care de departe apar vederii foarte mici, nesigure; grămezi de pietre năpădite de mucegai; pămînt roșu sau maroniu, în pătrățele...

Orașul acela... Se numește T. Este un oraș situat pe țărmul mării, un oraș ciudat. Are străzi înguste, case cu pereții plini de sare; se simte, parcă, în aer depravarea, corupția; locuitorii săi sînt suspecți, ca în orice port la mare.

Am plecat din acel oraș acum douăzeci de ani și de atunci nu l-am mai revăzut. Totuși, atunci cînd – cu două zile în urmă – am primit știrea potrivit căreia ar fi trebuit să mă întorc în orașul T., pentru o treabă anume, acel nume a scos la iveală o serie de imagini și date – uitate pe undeva, dar nu șterse din memorie. Inima a început să bată – dintr-o dată – mai repede.

Ferestruica, plină de funingine, vibrează în continuare. Și totul se desfășoară în fața ochilor mei somnoroși ca niște imagini dintr-un film

mai vechi, mut. Douăzeci de ani dintr-o viață, așa dintr-un foc. Asta pentru că T. este orașul tinereții mele, orașul în care am trăit primii mei ani, primele mele bucurii, primele mele amărăciuni, oraș în care mi-a fost frică de fundăturile jilave și întunecoase frecventate de marinari beți și de prostituate ieftine.

Și cu toate acestea, în orașul acela decadent, bîntuit de stafii înfricoșătoare, am putut să mă îndrăgostesc pentru prima și singura dată. Ce, oare, m-a atras la dînsa? Să fi fost prospețimea, tinerețea ei, în acele locuri atît de greu de suportat? Să fi fost faptul că ne simțeam străini și diferiți de tot ceea ce ne înconjura?

Am iubit-o. Și ea m-a iubit. Vara străbăteam cu bicicleta kilometri întregi pentru a ne îndepărta de înălțimile acelea de culoarea păcurei, care străjuiau T., pentru a ajunge la o plajă cu nisip auriu numai de noi știută. Ajunși acolo, plini de transpirație dar bine dispuși, ne zbenguiam, ne despuiam și ne avîntam în apa caldă, primitoare.

Și totuși, toate acestea n-au fost de-ajuns. Am început să ne îndepărtăm unul de altul din cauza unor neînțelegeri, a mîndriei fiecăruia și a sorții. Apoi, orașul și influențele sale subtile au făcut să se termine totul. Voiam să plec din T. – cu toate că ai mei nu erau de acord – să-mi caut de lucru altundeva. Altundeva...

Capul mi se bălăbăne. Aținesc.

Cît de ciudate sînt aceste gînduri. Oare cînd anume ne aducem aminte de întîmplările mai importante din viața noastră?

Geamul din fața mea vibrează.

Ultimul vagon al trenului în care mă aflu șerpuiește în mod ritmic și reușește să mă facă să adorm din nou.

Mă cuprindea o tulburare neobișnuită. Poate că și din cauza gării din T., pe care o știam, dintotdeauna, tristă și aproape pustie. Unii zbierau – nu reușeam să înțeleg ce anume – , alții alergau într-o anume direcție, undeva spre capătul peronului. Poate că de acolo se înălța fumul.

Nu mă interesa. Era frig și mi-am ridicat gulerul paltonului. Privind în jur, mi-am dat seama că nu se schimbase nimic, după douăzeci de ani, în acele locuri și că pînă și atmosfera de iarnă era aceeași de odinioară: un iz, vag dulceag, de fum, ceață, gaz și nu mai știu ce.

Mă ridicasem în picioare. Lăsasem valijoara și pălăria la „Bagaje". Aveam la dispoziție jumătate de zi înainte de a mă apuca de treaba pentru care fusesem trimis la T.

Umblam prin oraș. Cu toate că străzile erau mai animate ca odinioară, domnea, totuși, o atmosferă apăsătoare, ce părea și mai apăsătoare din cauza iernii grele.

Umblam într-aiurea, ca un somnambul. Treceam pe lîngă oameni care nu catadicseau să se uite la mine și cînd întrebam de vreo stradă de care nu-mi aminteam, indivizii își continuau drumul fără să-mi răspundă. Dar nu-mi făceam probleme. Locuitorii orașului erau la fel ca atunci. La fel arăta și orașul.

Case vechi, într-un stil rareori întîlnit în țara noastră: acoperișuri în pantă, mansarde ciudate; construcții în stil baroc; sculpturi care-ți produc neliniște, mai ales prin partea portului; firme și inscripții cu cuvinte pe jumătate șterse și indescifrabile.

Umblam pe străduțe murdare și voiam să ies de acolo, de la periferie. Centrul era mai modern; multe case vechi fuseseră demolate, locatarii lor – bătrîni ramoliți – fiind izgoniți din ele. Nu mă mai puteam orienta. Am făcut semn unui taxi, dar șoferul nu opri, ca și cum nici nu m-ar fi văzut. În cele din urmă, am hotărît ce anume aveam de făcut. Am intrat într-o cabină telefonică, am căutat în cartea de telefoane și am găsit: da, iată, „avocat I. A.".

Este „avocat", acum; pe atunci, puținele sale afaceri – curate – nu-l puteau defini ca atare. Am ieșit din cabină exact în momentul în care o femeie – îndurerată – se uita la cartea de telefoane pe care tocmai o lăsasem din mînă. Cine știe de ce?!

Amintiri. Amintirea tuturor întîmplărilor pe care le trăisem. Amintirea unor sentimente contradictorii, a unei bătălii pierdute – nu se știe cum – amintirea unor hotărîri luate nu în mod spontan.

Am ajuns în cartierul acela. Era aproape nou cu douăzeci de ani în urmă, dar în acel moment mi se părea complet necunoscut: trafic redus, străzi murdare, o mulțime de copii gălăgioși, oferte făcute de vînzători, chemări din partea mamelor, cerșetori, casele îmbătrînite... Păreau, toate, dintr-o epocă greu de definit; erau decolorate, masive; nu se potriveau nici cu partea modernă, nici cu cea mai veche a orașului. Adică, ceva cam pe la mijloc, nu prea atrăgător. Și mai erau – dezgustător aspect – ferestrele larg deschise, șirul de rufe puse la uscat – și expuse înnegririi, în atmosfera uscată, plină de fum – din acel noiembrie; vazele cu flori; chipurile femeilor care apăreau, din cînd în cînd, pentru a striga ceva într-un dialect incomprehensibil; coșurile – coborîte pînă la nivelul trotuarului – cu ajutorul unor frînghii roase și pline de noduri.

Casa în care locuia I. A. era una din acelea. Poate că aşteptînd – îmi spuneam – voi putea vedea cînd vor ieşi soţia *sa* şi copiii *săi*.

Aştepţi. Orele trec foarte repede. Poate pentru că – preocupat de gîndurile şi de amintirile tale – oraşul acela şi locuitorii săi ţi se par străini, parcă dintr-o altă lume. Şi totuşi este vorba de oraşul tinereţii tale, în care ai cunoscut primele suferinţi şi primele bucurii. Dar, poate că acea înşiruire de clădiri şi de străzi – mai întîi antice, apoi vechi şi în cele din urmă noi – îl fac să pară cu totul străin.

Parcurgi strada de la un căpăt la altul. Nu vrei să te faci remarcat; noroc că lumea, fiind atît de ocupată, nu-ţi acordă nici o atenţie.

Cartierul în care te afli e situat mai sus faţă de restul oraşului, de gară şi de port. Dintr-un anumit loc poţi avea o discretă panoramă: vechi acoperişuri şi turle; locuri virane – cu cîteva fire de iarbă – terase; cîteva clopotniţe; iar, mai departe, marea – agitată, întunecată; fumul care se înalţă dintr-un colţ al clădirii gării.

Şi între timp, în slava cerului, o geană de lumină îţi dă de veste ca soarele încearcă să iasă din norii aceia de iamă aflaţi la mică înălţime.

Nu mai ţii seama timpului, dar trebuie să fi trecut mult de cînd ai ajuns pe acea stradă. Stai cu spatele la *acea* poartă şi ceva îţi spune ca în acest moment să te uiţi într-acolo.

Chiar acum pe poartă ies o femeie şi trei copii.

Ei da. Este *ea*.

De acolo de unde te afli nu poţi vedea lămurit, dar inima – care-şi iuţeşte bătăile – ţi-o confirmă. Alergi. Nu s-a schimbat deloc şi totuşi cei douăzeci de ani se simt. E frumoasă, ca la optsprezece ani, doar un pic mai greoaie. Faţa arată la fel ca atunci. N-are nici un fir de păr alb. Păşeşte sprinten, ca o fetişcană; e vioaie şi pare mulţumită. Copiii stau lîngă ea; şi totuşi... Ceva la ei nu pare a fi în regulă.

Te apropii. Ţi se pare că spui ceva. Deschizi gura, dar nu iese nici un sunet. Treci înaintea ei. Te întorci. Şi la ea ceva pare ciudat acum.

Ochii lor... Sînt trişti, fără expresie, lipsiţi de vlagă...

Te tragi înapoi, înspăimîntat. Cine sînt? Te opreşti în faţa lor. O apuci de braţ. Ea se fereşte, ca şi cum ai fi lovit-o şi nu doar atins-o. Priveşte în jur, înfricoşată.

Ce se întîmplă?

Soarele a reuşit, în sfîrşit, să iasă din nori. Raze firave, palide, împreună cu fumul – care se ridică în spirale domoale dintr-un colţ al clădirii gării – formează la orizont jocuri ciudate.

Din celălalt capăt al străzii apare un vînzător de ziare, care flutură gazeta locală – ediție specială.

Te apropii din nou de ea. O chemi pe nume, o atingi ușor de tot. Se trage înapoi. Copiii se strîng în jurul ei. Țipă.

Ce se întîmplă?

Vînzătorul de ziare strigă despre un înspăimîntător dezastru feroviar în gara orașului.

La picioarele tale se întinde o pată de culoare închisă. Roșu închis.

Soarele – palid, bolnav – de pe acel cer violet luminează, slab, scena. Ea țipă în continuare și umbra sa se agită, răvășită.

Dar în fața ta nu se lungește nici o umbră.

(septembrie 1964 – noiembrie 1967)

În magazinul universal

MARIO Z. avusese, dintotdeauna, un sentiment de dezgust față de acele spațioase localuri, numite, în mod obișnuit, Magazine Universale. Forfoteala atîtor oameni care-i respirau în ceafă, care sporovăiau sub ochii săi, care scuipau pe jos și care-l călcau pe picioare îi produsese, de fiecare dată, greață, scîrbă. Mirosurile de briantină, pudră, transpirație, lac de unghii îi produceau – și ele – greață. Luminile acelea, hărmălaia aceea, căldura, imensele tejghele, îl buimăceau. De aceea refuzase mereu să intre într-un Magazin Universal și dacă, totuși, trebuia s-o facă, încerca să rămînă cît mai puțin cu putință.

Cu toată împotrivirea sa, de data aceasta trebuise să cedeze în fața insistențelor soției sale, care deja amenința – văzînd tărăgăneala lui – cu un scandal de pomină. Detesta el, ce e drept, acele locuri aglomerate, dar detesta și mai mult scandalul făcut de nevastă-sa. Se hotărî, în cele din urmă, lăsîndu-se tîrît în acea acțiune de căutare a cadourilor pentru copii. Își spuse că – fiind Crăciunul – merita să se sacrifice, deși nu era prea convins.

Două fluvii umane erau înghițite și în același timp eliminate – într-o hărmălaie de nedescris – din imensa clădire iluminată de albe, strălucitoare, lămpi de neon. Înfiorat, Mario Z. intră – împreună cu Luisa, soția sa – în acea vîltoare. Se prinsese zdravăn de brațul femeii, pentru a avea un reazem sigur în vijelia aceea. Luisa înainta prin mulțime ca un spărgător de gheață, încercînd să ajungă la tejghele.

În interior nu era așa multă lume, dar era foarte cald și mirosea urît. Mario avea vedenii: manechine care păreau bărbați și femei adevărate;

bărbaţi şi femei care se comportau ca nişte manechine; vînzătoare semiautomate; munţi de îmbrăcăminte; grămezi de săpunuri şi pastă de dinţi; dealuri de jucării; văi cu pahare şi tacîmuri; fluvii de pantofi.

Lui Mario Z. începu să i se facă rău: abia respira, nu avea aer, îşi simţea capul greu.

– Îţi place ăsta? Îl cumpărăm pe cel de colo? Ce părere ai? – spunea Luisa.

– Da, da – răspundea el cramponîndu-se de braţul soţiei. Transpira. Se sufoca.

– Hei, ce dracu' faci? fii atent! îi strigă cineva.

– Vă rog să mă scuzaţi – reuşi să spună unuia cu faţa congestionată, fără a-şi da seama de ce anume se întîmplase.

Tras, strivit, izbit, o urma pe Luisa – care înainta, se oprea, mai cumpăra cîte ceva – care continua să pătrundă cît mai adînc în pîntecele Magazinului.

O senzaţie de panică îl cuprinse pe bietul Mario, care deveni palid. Simţi un fior rece pe şira spinării. Îşi ridică şi capul, înălţîndu-se pe vîrful picioarelor; dar, fără nici un folos! O întreagă colecţie de pălării tari, de berete de lînă, de băşti, eşarfe, pălărioare cu pene, de capete – chele şi transpirate – , de capete cu păr plin de mătreaţă, de tot felul de pieptănături sofisticate se izbeau, toate acestea, de el ca de un zid.

Panica puse şi mai mult stăpînire pe el.

Dumnezeule, nu mai ştia pe unde să iasă!

Vedea cum se agită mulţimea – într-o mişcare dezordonată – şi nu înţelegea pe care parte intrau toţi acei oameni şi pe care parte ieşeau.

Îşi întoarse capul – spasmodic – de jur-împrejur: priviri fixe sau aiurea; nimeni nu se sinchisea de el. Voia să-i spună ceva Luisei, dau nu putea, parcă avea un nod în gît.

Se întoarse şi atunci...

Scoase un ţipăt, pentru că mîna lui nu ţinea braţul Luisei, ci pe cel al unui manechin din raionul de confecţii pentru femei.

Holbă ochii: îmbrăcămintea manechinului era aproape la fel cu cea pe care o purta soţia lui. Buimăcit, nemaiavînd putere să gîndească, făcu un pas înapoi clătinîndu-se. Fu imediat prins în mareea de picioare care forfoteau la cîţiva centimetri de el. Fără a putea face ceva, îngrozit, fără putinţă de a reacţiona, fu împins departe, dincolo de raionul de confecţii pentru femei, astfel că nu mai putea vedea manechinul (sau soţia?).

Trecu de tejghelele cu obiecte de uz casnic, pe care străluceau diferite ustensile pentru gospodărie, aşezate în piramide; trecu dincolo

de săpunurile de toaletă, de periuţele de tot felul, de papucii de casă, de crema de ghete, de hîrtia pentru scrisori.

Lipsit de apărare, Mario Z. încercă, totuşi, să lupte, să facă ceva.

– Scuzaţi-mă, mi-aţi putea spune... încercă el de mai multe ori, dar chipurile cărora li se adresa dispăreau repede înghiţite de mulţime. Aş vrea să ştiu unde...

Dar ochii îl priveau o clipă şi înainte de a sfîrşi el fraza se îndreptau, avizi, spre vreo bluză sau vreo cutie cu bomboane de ciocolată.

Mario reuşi, de vreo două sau trei ori, să pună întrebarea în întregime; dar greşi de fiecare dată adresîndu-se unor manechine îmbrăcate în haine bărbăteşti.

Vru să ceară ajutor şi cuvîntul îi stătea pe limbă, gata să iasă, dar n-avea puterea să-l rostească.

Pe neaşteptate, Mario se trezi aruncat, ca o zdreanţă, într-un colţ, între un zid şi o tejghea, la un metru distanţă de masa şerpuitoare. Dumnezeule, tremura! Avea părul ciufulit, fularul îi atîrna de gît şi-i lipsea un nasture de la palton.

Privi în sus şi i se păru că tavanul se lasă, încet-încet, în jos. Luminile, cînd puternice, cînd slabe, făceau să-l doară capul. În faţa sa acea învălmăşeală de furnici şi de fantoşe avea să-l strivească. Cîteva feţe inexpresive se întoarseră spre el. Se ghemui în colţul său şi în acea clipă avu senzaţia că înnebuneşte. Din gîtlej îi porni un rîset.

– Domnul doreşte ceva?

Se întoarse, ca împins de un resort, foarte speriat.

Un manechin, cu părul blond, cu ochi albaştri şi buzele roşii se aplecă spre el fixîndu-l cu un aer iscoditor.

– Eu? Eh... Ah... Cine?... A, da...

– Grăbiţi-vă. Aşadar?

– Aşadar... da...

– Spuneţi!

– Ah... Uh... Da... uşa!

Două sprîncene se ridicară în acelaşi timp.

– Uşa? Aici nu vindem uşi, domnule, ci articole sanitare.

– Nu, adică, vreau să spun... uşa, accesul!

– Vreţi să spuneţi intrarea – răspunse gura roşie.

– Aşa... întocmai... aceea.

– Luaţi-o la dreapta, pe lîngă jucării, apoi prin stînga vaselor, pe urmă pe lîngă dulciuri şi la stînga dumneavoastră veţi da de uşa pe care o căutaţi.

Şi după ce spuse toate acestea dispăru în spatele ustensilelor sale.

Între timp, Mario Z. observase că mulţimea se mai rărise un pic; dar chiar aşa, fără Luisa (cine ştie pe unde o fi fost) era o mare problemă pentru el să traverseze, de unul singur, Magazinul. Se mai liniştise puţin. Înghiţi, pentru a-şi face curaj şi o porni.

I se părea că înaintează prin apele murdare şi urât mirositoare ale unei mlaştini. La dreapta, la stînga, la dreapta, la stînga. Bărbaţi, femei, copii, bătrîni şi manechine.

După ce străbătu traseul indicat, Mario se uită în jur: vitrine, tejghele, lume, dar nici urmă de intrare. Făcîndu-şi din nou curaj, mai întrebă o dată.

La stînga împrejur şi apoi iar la stînga... Pe urmă, aşa, aşa şi aşa. Bine? De data aceasta i se păru că se întorsese în mijlocul magazinului.

– Scuzaţi, cum se poate ieşi de aici?– întrebă pe un tip.

– De ce?

– Cum de ce?

– Pentru că dumneavoastră vreţi să ieşiţi, vreau să spun.

– Cum adică „pentru că"? Eu... ce mai...

– Dar ştiţi că de aici nu se mai poate ieşi?

– Ei! Ce... Ce spuneţi?! bombăni Mario îngălbenindu-se şi clătinîndu-se pe picioare.

– Iertaţi-mă, nu vă pierdeţi cu firea, am glumit... Nu-mi închipuiam ca veţi crede... Curaj, curaj. Deci, luaţi-o prin spatele acestei tejghele cu parfumuri, apoi pe lîngă cea cu ciorapi, la dreapta şi iar la dreapta şi aţi ajuns.

Şi dispăru.

Palid de tot, tremurînd, făcu cum i se spusese. Dar, parcă era un făcut – greşise el sau greşise celălalt – intrarea tot nu se vedea.

Simţea că era pe punctul de a face o criză de isterie. Şi n-o găsea nici pe Luisa.

Îşi şterse fruntea cu batista. Abia atunci îşi dădu seama că pierduse fularul. Îl cuprindea din nou enervarea, intra din nou în panică. Se uită în jur; manechinele îl fixau cu ochii lor pictaţi. Începu să umble printre tejghele, căutînd cu înfrigurare, gîfîind.

Un megafon cîrîi: „Peste cinci minute închidem. Rugăm onorata clientelă să se grăbească".

Lumea se împuţina; dar pe unde, *pe unde* ieşea?

Se învîrtea printre tacîmuri, cărţi, mobile, obiecte de plastic, prosoape, dar nu reuşea să înţeleagă.

Luminile începeau să se stingă, pe ici pe colo.

Din spatele tejghelelor vînzătoarele dispăreau, cu un zîmbet enigmatic.

Alerga cu respirația tăiată încercînd să oprească pe cineva, să-l întrebe. Dar nimeni nu se oprea, nimeni nu-i răspundea, toți se grăbeau să plece.

Să plece! Dar, pe unde... *pe unde*?

Cineva îi rise batjocoritor în ureche și i se păru că aude și un suspin. Se împiedică de ceva... O poșetă. O ridică de jos.

Dar era a Luisei!

Se mai stinse încă o lumină, apoi alta.

Deschise poșeta; înăuntru, pe căptușeala de culoare gri, fusese scris, în grabă, cu rujul de buze MARIOAJUT...

Cu totul răvășit, nu vedea nimic în jurul său în afară de tehgheie, manechine și cîte o persoană grăbită, care aproape alerga.

Și manechinul acela care se afla acolo cînd observase că o pierduse pe Luisa. Cel care părea a fi îmbrăcat la fel ca soția sa. Semăna cu ea și la față și părea că-l privește cu insistență. Nebunie. În fața sa se afla un altul: o figură de bărbat, care...

Avea la gît un fular care semăna cu cel pe care-l pierduse.

Se uită mai întîi la unul, apoi la celălalt.

Se mai stinse încă o lumină, una din ultimele.

Îl cuprinse un fior de nebunie. Ce făcea el acolo? Trebuia să iasă imediat... Afară! *Afară!*

Magazinul era acum gol și pe jumătate cufundat în întuneric. Îl cuprinse din nou panica, mai puternică, mai nebună decît înainte, cînd se afla printre lume.

Acum era singur, singur cu manechinele, singur cu frica, singur cu tejghelele goale, singur cu vitrinele neluminate.

Începu să urle și să alerge aiurea, căutînd și iar căutînd ieșirea.

Se izbi de diferite obiecte, care căzură pe jos cu un zgomot asurzitor. Căzu și un manechin, dar cu zgomot înăbușit.

Strigătele sale se pierdeau printre bolțile foarte înalte și aparatele de aer condiționat care nu mai funcționau. Sfîrșit de oboseală, cu inima bătîndu-i gata să plesnească, se lipi cu palmele de o vitrină turtindu-și nasul de geam. În zadar făcea semne disperate celor ce se aflau afară; sau nu-l vedea nimeni, sau chiar dacă se uitau la el se părea că nu-l observă. Treceau cu toții, zîmbitori, strîngînd în brațe cadourile pe care le cumpăraseră.

Se întuneca din ce în ce mai mult. Mario Z. suspină cu durere. Se simțea frînt de oboseală și bătrîn. Se tîrî, cu mare greutate, spre mijlocul Magazinului; acolo se afla manechinul îmbrăcat la fel ca soția sa.

Sleit de puteri se întinse pe jos.

Îl cuprinse o mare desperare și i se păru că inima era gata, gata să se rupă în bucăți.

Un strigăt căuta să-și facă drum din pieptul său; deschise gura, dar nu auzi nici un sunet. I se făcuse somn și rămase întins, fără speranță, în timp ce în bezna aceea pătrundea lumina lunii din afară, care făcea să strălucească pupilele manechinelor care-l străjuiau pe Mario Z. (cufundat într-un somn fără vise) și care acum păreau mult, cu mult mai apropiate decît cu puțin timp înainte.

(noiembrie 1964)

Ziua cea mai frumoasă

INTRARĂ ÎN BISERICĂ pe cînd afară se înnora. Înăuntru, sub arcade şi mozaicuri, şirurile de bănci erau pline de prieteni şi de rude; zîmbeau cu toţii la trecerea lor. Colegii îi salutau, mătuşile, vorbind între ele, spuneau: „ce pereche reuşită"; mama şi tatăl erau emoţionaţi pînă la lacrimi; şeful îi privea cu bunăvoinţă prevestind, probabil, vreo primă. Prin vitralii lumina pătrundea cu ţîrîita, din cauza norilor.

Pe la jumătatea ceremoniei începură să cadă primele picături, mari şi grele, care se spărgeau de pavaj cu un zgomot sec, în timp ce în depărtare se auzea bubuind tunetul.

Guido, îngenuncheat, aruncă o privire spre Laura şi văzu că era foarte neliniştită. Nu se manifesta prin nimic care să bată la ochi, doar că ridica, din cînd în cînd, puţin capul spre vitraliile pe care şiroia ploaia, sucea şi răsucea buchetul de flori de portocal pe care-l ţinea în mînă; nu era atentă la ceremonie, lucruri care apăreau în faţa ochilor îngrijoraţi ai lui Guido drept semne de zbucium sufletesc, cu totul nelalocul lui în acele clipe, zbucium ce se datora, probabil, altor cauze ce nu aveau legătură cu ceremonia.

Cînd sosi clipa în care să-şi pună verighetele, afară ploua cu găleata.

Guido şi Laura se priviră în faţă; ea încerca să zîmbească, puţin forţat; verigheta nu voia să intre pe deget, din cauza tremurului mîinii ei. Guido era tulburat. Ce însemna toată agitaţia aceea? se întreba. Şi-şi dădu seama. Ploaia! Din cauza ploii. Făcînd legătura cu acest fenomen îşi aduse aminte că niciodată, de cînd se cunoscuseră, Laura nu voise

să iasă din casă pe vreme de ploaie, niciodată nu-şi dăduseră întîlnire cînd ploua, niciodată nu fuseseră la mare.

Ceremonia ajunsese aproape de sfîrşit, se cînta clasicul marş nupţial. Guido se trezi o clipă din ciudatele sale gînduri, pentru că simţea că, la braţul său, Laura era foarte agitată: se lăsa greu, mergea foarte încet, dar zîmbea, totuşi, celor prezenţi. Afară continua să plouă. Şi lui Guido începea să i se facă frică; mai erau doar cîţiva metri pînă la ieşire şi nu putea, nici vorbă, să se întoarcă. Şi, apoi, de ce să se întoarcă? Ce fel de frică neghioabă, molipsitoare (frică de ce?) îl cuprinsese. Cadrul portalului – cenuşiu din pricina ploii – era din ce în ce mai aproape. Se uită la faţa Laurei: avea ochii holbaţi în clipa în care păşeau peste prag şi nu se mai putea face nimic.

Lumea, nu prea multă, din afară, cu umbrele şi impermeabile, începu să arunce cu boabe de orez, în timp ce, mai încolo, la baza scărilor, se deschidea portiera unui automobil, sfînt refugiu.

În clipa cînd primii stropi îl atinseră pe Guido, acesta simţi cum Laura încremeneşte, dintr-o dată, lîngă el şi o simţi, mai apoi, cum tresare de mai multe ori. Lui Guido acei stropi de ploaie i se păreau foarte grei, plumb, nu altceva; cădeau pe haina neagră şi formau pete de culoare şi mai închisă. Voia să se uite la Laura, dar se abţinu şi se mulţumi cu examinarea interiorului maşinii – care se afla la cîţiva metri doar – deşi simţea cum mîna ei îl lua de braţ. Prietenii se îngrămădeau în jurul lor aruncînd cu boabe de orez.

Văzu şi auzi, în mod deslușit, o femeie zîmbitoare (nu-şi mai amintea numele acesteia) scoţînd orezul din săculeţ, ridicînd mîna, deschizînd gura şi rostind: „Mireasă blagoslovită, mireasă feri... ". Dar cuvintele i se opriră în gît femeii cînd se uită la chipul Laurei. Holbă ochii, prin care îi trecu un fior de nebunie şi se făcu albă ca ceara. Mîna îi căzu, inertă, pe şold şi boabele de orez se împrăştiară – una cîte una – pe treptele scării în liniştea din jur.

Îi priveau, cu toţii, în faţă – cu gurile căscate – fără să poată spune ceva. Încremeniseră cu toţii, fiecare la locul lui; păreau nişte păpuşi. Apoi, cineva – cuprins de groază – începu să se tragă îndărăt; soţii îşi cuprindeau pe după umeri soţiile, iar părinţii acopereau ochii copiilor. O doamnă grasă, purtînd o pălărioară verde, scoase un urlet prelung, isteric şi animalic şi acest urlet dădu semnalul – cale liberă – unei fugi în masă, mai întîi ordonată, dar apoi din ce în ce mai dezordonată.

Rămăseseră singuri. Ploaia continua să cadă, pe flori şi pe umbrelele părăsite pe jos, pe boabele de orez, pe o poşetă, pe o ghetă care rămăsese – în mod absurd – în poziţie verticală. Guido, nemişcat pe

treptele scării, privea fix, undeva în ploaie, ca şi cum ar fi fost hipnotizat, năucit. Laura, mută, cuprinsă de fiori, din ce în ce mai mult. Secătuit de puteri, Guido îşi coborî privirea spre treptele de marmură; şi atunci zări ceva de culoare cenuşie, vîscoasă – un adevărat rîu care se ramifica în pîrîiaşe ce curgeau încet, încet.

Îl cuprinse un sentiment de scîrbă şi de frică, în acelaşi timp, şi începu să urce scara, treaptă cu treaptă. Rîul acela devenea din ce în ce mai dens şi deasupra lui se formau mici bule dezgustătoare care se spărgeau în ploaie, degajînd un miros scîrbos. Privirea lui Guido se opri asupra unei băltoace – formată din acea substanţă murdară, chiar la picioarele Laurei – care îi mînjea, în mod mîrşav, pantofiorii albi şi poalele rochiei. Acea substanţă semăna cu un noroi, dar era mai densă şi din cînd în cînd tîra ceva după ea – o materie mai tare – de culoare deschisă. Dar acea băltoacă era alimentată de un lichid care se scurgea încet, îngrozitor de încet, pe rochia de mireasă.

O mînă rece se strecură de-a lungul şirei spinării lui Guido oprindu-i-se, în cele din urmă, la gît; cu toate că îi era frică, Guido continua să urce, cu privirea. Centimetru cu centimetru, strîngînd din dinţi. Mijlocul îi era pe de-a-ntregul moale, vîscos, cenuşiu, o substanţă care picura. Din piept cădea ploaia şi o substanţă mucilaginoasă. Guido voia să închidă ochii şi s-o ia la fugă, să fugă din acel loc de groază, blestemat, dar hotărîrea, disperata hotărîre de a *afla* îl ţintui locului, cu privirea aţintită asupra gîtului Laurei, care părea un trunchi acoperit de noroi zbîrcit şi de bule în continuă efervescenţă.

Laura fu cuprinsă de un nou tremur, mai lung decît celelalte, care i se transmise şi lui, întregii sale fiinţe, cuprinzîndu-i sufletul într-o menghină de gheaţă. Cu un ultim, desperat şi monstruos efort îşi ridică privirea spre *acel* chip şi simţi cum i se face părul măciucă şi pielea de găină.

(1964)

Revolta secretă

SÎNT BĂTRÎN ACUM şi poate că am ajuns la capătul zilelor mele. Acest sentiment, precum şi presentimentul că sînt spionat şi descoperit de *Ele*, mă îndeamnă, abia acum, să aştern pe hîrtie toate acele deducţii, toate acele raţionamente, toate micile amănunte pe care am avut posibilitatea şi norocul (sau nenorocul) să le adun în întreaga mea viaţă, lungă şi sedentară. Punînd cap la cap fapte în aparenţă fără nici o legătură între ele, coincidenţe, ştiri, cuvinte, mi-am putut făuri o teorie care demonstrează că *Ele* ne supraveghează şi ne aşteaptă la cotitură...

De mulţi ani trăiesc cu gîndul, obsedant, că voi fi descoperit, trăiesc sub teroarea *Lor*, care sînt mereu în preajma mea şi cu care eu vin în contact zi de zi, ceas de ceas, minut cu minut; trăiesc sub tensiune, dar trebuie să par tot timpul normal, liniştit, pentru a nu le trezi bănuieli. Da, pentru că sînt foarte bănuitoare; dar şi ele se tem să nu fie descoperite şi recunoscute ca fiind ceea ce realmente sînt, se tem să nu fie distruse. Sînt bănuitoare şi haine; le e de-ajuns ca bănuiala să devină certitudine pentru a lua hotărîrea de a ucide.

Nu sînt primul, desigur, care a intuit adevărul; dar cei care au făcut-o înaintea mea se pare că s-au comportat ca nişte neghiobi, ca nişte imprudenţi, pentru că secretul rămîne încă secret şi au fost, cu siguranţă, eliminaţi cu toţii într-un mod care să pară o fatalitate. Am acasă o colecţie de tăieturi din ziare, în care se relatează despre accidente şi nenorociri care pot părea normale numai unuia care nu ştie ceea ce ştiu eu şi care, deci, mă lasă foarte nedumerit în ceea ce priveşte autentici-

tatea lor. În situaţia mea, te grăbeşti să-ţi imaginezi ceea ce s-a întîmplat, în mod verosimil, lăsînd la o parte aparenţele.

Salvarea mea a fost, fără îndoială, prudenţa pe care am avut-o, dintotdeauna; n-am vorbit niciodată, cu nimeni, despre ideile mele (mai ales că ar fi foarte uşor să fiu considerat drept un halucinat); n-am mai aşternut nimic pe hîrtie pînă acum, nici scrisori, nici notiţe, nimic; le-am lăsat pe toate să se coacă, să se dezvolte în mintea mea; puterea lor este fără margini, dar, din fericire, ele nu pot să citească în mintea mea. Vor putea afla de la noi, cel mult, acele cunoştinţe pe care ele însele au vrut să ni le trasmită (n-am înţeles niciodată în ce scop).

N-am lăsat niciodată să se vadă – cînd mă aflam în prezenţa lor – că aş fi înfricoşat, agitat, nervos. Ei da, pentru că mă învîrt printre *Ele* de patruzeci de ani! Şi nu că nu mi-ar fi fost frică! Ei bine, mi-era, seara mai ales, cînd trebuia să zăbovesc pentru a face ordine, pentru a pune la loc cataloage şi fişe, pentru a şterge de praf rafturile. Tremuram, atunci, din toată fiinţa mea, deşi nu mă puteau vedea şi încercam să-mi fac curaj, în întuneric; apoi, suspinînd, îmi reluam lucrul. Noaptea, înainte de a adormi, dacă aveam nevoie de vreunul din acele lucruri, îl luam în mînă şi-l puneam apoi pe noptieră şi petreceam o noapte agitată, cu „duşmanul" la numai cîţiva centimetri de capul meu.

La început a fost groaznic; eram tînăr pe atunci şi încă nu-mi elaborasem teoria pînă la sfîrşit, dar puţinele intuiţii pe care le aveam erau mai mult decît suficiente pentru a nu-mi da pace. Apoi, din fericire, m-am obişnuit să am pe lîngă mine pe cîte una din Ele, deşi, în adîncul sufletului meu n-am reuşit să fiu niciodată pe deplin liniştit.

Din păcate, noi avem nevoie de Ele; fără ele civilizaţia noastră n-ar fi atins niciodată nivelul la care se află acum şi dacă, cumva, aşa, dintr-o dată, n-ar mai fi dispuse „să se lase folosite" de noi, s-ar opri totul, totul ar paraliza şi ne-am îndrepta, atunci, spre un declin inevitabil.

Şi tocmai de acest raport de interdependenţă vor să scape Ele, ba chiar vor să se răzvrătească. Nu mai sînt mulţumite de acel schimb reciproc de întrebuinţare, de care (sînt sigur) s-au săturat după patru secole.

După părerea mea, legătura dintre noi şi Ele ar putea, foarte bine, să fie definită drept o simbioză; fiecare este necesar celuilalt şi n-ar putea exista unul fără altul. Totuşi, se pare că o asemenea stare de fapt nu mai este pe placul lor; ce anume vor să facă, ce anume vor să schimbe, pînă unde vor să ajungă, nimeni n-o poate şti exact, nici chiar eu care sînt în contact zilnic cu Ele, de patruzeci de ani.

Şi, totuşi, sînt sigur că – aşa cum am mai spus-o – cineva, înaintea mea, va fi ajuns la aceleaşi concluzii şi chiar mai departe, dar nu a putut face nimic din cauza imprudenţei. Poate, va fi fost chiar cineva care avea aceeaşi profesiune ca a mea; noi, bibliotecarii, sîntem cei care ne petrecem cea mai mare parte din viaţa noastră cu Ele, duşmancele noastre invizibile, poate pentru că le avem în faţa ochilor, în fiecare zi, pe Ele, Cărţile, care, de ani şi ani, pregătesc, pe ascuns, revolta.

Cu cîtva timp în urmă am avut ideea să merg să mă uit în registrul de evidenţă a celor din branşa noastră; spre surprinderea mea – deşi eram întrucîtva avizat – am remarcat o creştere a numărului deceselor în ultimii ani din care foarte puţine prin moarte naturală... Am făcut cercetări, pe cont propriu, şi am aflat că un procent destul de mare din acestea era pus pe seama „accidentelor de muncă", accidente legate într-un fel sau altul, de Ele, Cărţile. Unuia, de exemplu, îi căzuse un dicţionar cărţoi, taman pe frunte; altora li se întîmplase să se poticnească – în propria lor casă sau în vreo bibliotecă – în cine ştie ce cărţi, fapt care le fusese fatal; cărţi mai fuseseră găsite şi lîngă sau peste colegii mei – adormiţi – şi care nu s-au mai trezit niciodată. Şi aş putea continua pe această temă încă mult timp.

Cu siguranţă că mulţi vor spune că cei care lucrează – cu şi printre cărţi – pot cădea foarte uşor pradă unor asemenea nenorociri – accidente de muncă cum este cazul feroviarilor şi al altora şi al altora – dar nimeni nu-mi va putea scoate din cap bănuiala că aproape toate aceste accidente nu avuseseră loc decît în aparenţă, pe cînd în realitate... Bazîndu-mă pe aceste elemente am conceput o serie de diagrame procentuale, care, am impresia, confirmă tot ceea ce afirm.

Mă întreb, deseori, ce rău le vom fi făcut noi Lor, ca să reacţioneze în acest fel; eu am ţinut dintotdeauna la Cărţi, le-am îngrijit, le-am consacrat toată viaţa, deşi ştiu care este adevărul. Cărţile au la dispoziţie biblioteci – publice şi particulare – numărul librăriilor este în creştere, numărul furnizorilor este şi el în creştere, din ce în ce mai mult. Sînt puţine acele persoane care să nu le bage în seamă, pe ele, cărţile, să nu le îngrijească sau să le distrugă. Cartea a dobîndit acum – în vremurile noastre şi în civilizaţia noastră – o atît de mare importanţă, încît nimeni nu mai poate concepe o casă fără bibliotecă, ale cărei volume să nu fie îngrijite cum trebuie.

De aceea mă chinuie întrebarea: ce s-ar întîmpla dacă omenirea s-ar trezi, aşa, dintr-o dată, fără o carte în mînă. Ce s-ar întîmpla cu toate cunoştinţele dobîndite pînă astăzi şi, mai ales, cu documentele de odinioară, cu comorile literaturii, poeziei, artei, tehnicii, ştiinţei? Ne

vom întoarce în epoca de piatră, deoarece, sînt sigur, savanții și literații – cei ce vor mai fi rămas – nu vor mai fi în stare să reconstruiască și să înlocuiască – decît în foarte mică proporție – ceea ce am pierdut. Ceea ce ar însemna, fără îndoială, sfîrșitul nostru, al tuturor.

Bineînțeles, totuși, că beneficiind de aparate electronice și de computerizarea bibliotecilor... Ar putea fi vorba, aici, de invidie, de frică, frica de a pierde din importanță și din dorința de răzbunare... Dar, toate acestea nu sînt decît supoziții ale minții mele, bătrîne și obosite, pentru că, la drept vorbind, eu nu știu, habar nu am, ce planuri au sau ce planuri vor avea.

Aș fi dus, poate, cu mine în mormînt, acea taină, cu părere de rău – aceea de a fi fost un laș – dacă nu mi-aș fi dat seama, în ultimul moment, că Ele mă suspectau. Cum și de unde vor fi aflat că *eu știu*, nu-mi dau seama, deși eu mi-am folosit, întotdeauna, de toate subterfugiile posibile. Cu toate acestea, cu două luni în urmă, în timp ce făceam ordine în niște rafturi, căzu – și fu cît pe-aci să mă atingă – un atlas voluminos; la cîteva zile după aceea m-am împiedicat într-o grămadă de cărți care nu știu cum ajunseseră acolo; apoi, într-o altă împrejurare, cînd eram cocoțat pe scară, m-am rezemat de un bătrîn tom *Digesto*[1], ce părea destul de solid, dar care căzu, se prăbuși, făcînd ca eu să-mi pierd echilibrul, fapt care nu avu, din fericire, urmări grave.

Nu mai găseam cărțile la locul lor; apăreau și dispăreau, ca într-un număr de iluzionism, vrînd, prin aceasta, să arate care este rolul lor, care pe mine nu mă deranjase niciodată, dar care acum mă sîcîia. Biblioteca, toată biblioteca părea a se fi transformat într-o amibă, într-un polip; părea că se lățea, că se lungea și apoi se strîngea din nou; teancuri de cărți apăreau, dintr-o dată – de aiurea – cărți de tot felul, apăreau în locuri în care nu se mai aflaseră niciodată.

Pacea sufletească – chiar dacă era numai în aparență – pe care o dobîndisem după ani și ani de comuniune cu Cărțile – dar și de presiuni exercitate asupra mea – dispăru foarte repede. O întreagă serie de întîmplări nedorite – care altora li se păreau cu totul „normale" – mă adusese într-o stare jalnică. Va fi fost, poate, și din cauza vîrstei mele; nu mă mai țineau nervii, eram susceptibil, aproape isteric.

Noaptea dormeam cu un ochi deschis și unul închis, într-o continuă stare de alarmă. Mi se părea că aud pretutindeni fîșîit de pagini răsfoite

[1] Carte cuprinzînd texte juridice din epoca romană, culese de Iustinian (N.T.).

şi-mi mirosea a cerneală de tipar. Cînd trebuia să fac „ore suplimentare" mă grăbeam, cît puteam, spre casă şi seara, înainte de a adormi, încuiam cu cheia uşa camerei, după ce aveam grijă să îndepărtez orice petic de hîrtie tipărită. În sfîrşit, ajunsesem – şi la fel sînt şi acum – ca o zdreanţă, cu nervii făcuţi ţăndări.

Este o situaţie care nu poate fi explicată: mi-e frică, dar, în acelaşi timp, nu pot considera Cărţile ca pe nişte lucruri cu totul străine mie; le urăsc şi le iubesc totodată şi n-aş mai putea trăi fără Ele.

Mi se pare de neconceput ca într-o bună zi să nu mai trebuiască să vin aici, în biblioteca-aceasta, cu culoarele ei lungi, cu rafturile ei înalte, cu miile-i de cărţi. Sînt singur aici, în sala care se află în semiobscuritate, înconjurat de Ele; nici nu ştiu de ce scriu toate acestea chiar aici. Mă privesc, mă spionează, mă supraveghează, îmi doresc m... Simt cum foşnesc în spatele meu, cum se agită, sînt neliniştite, Cu siguranţă că pun la cale ceva împotriva mea. Domnilor, mi-e frică! Sînt bătrîn şi mi-e frică. Vor să se răzbune. Foşnesc Lemnul trosneşte... (*aici fraza se întrerupe şi urmează o lungă zgîrietură de peniţă*).

Acest text este ultima scrisoare a lui Giuseppe R. – bibliotecar, în vîrstă de şaizeci şi patru de ani, celibatar – text redactat înainte de a muri.

Este şi singura dovadă a faptului că bietul de el era un paranoic, care avea uimitoarea dibăcie de a-şi ascunde boala. Ideile sale fixe, născute din şi întreţinute de contactul constant cu cărţile, îl făcuseră, în cele din urmă, să dea în mania persecuţiei – inofensivă, în aparenţă – legată de instrumentele de care se servea în activitatea sa.

Nu avem dovezi concrete că R. ar fi fost un halucinat; din ceea ce ne-a lăsat scris se poate deduce că el a interpretat doar anumite fapte (întîmplări mărunte, de regulă) prin prisma deformantă a bolii sale. Boală care, agravîndu-se în ultimul timp, din cauza singurătăţii sale din ce în ce mai mult resimţite (R. nu era căsătorit şi nici nu avea rude apropiate), îl silise să facă din raţiunea sa de a exista – cărţile, adică – propria sa teroare, propriul său chin.

Alte mici manii ale sale sînt dezvăluite de o colecţie de tăieturi din ziare şi de o serie de diagrame, cu totul ininteligibile, găsite în casa sa. Că. R. nu fusese în deplinătatea facultăţilor sale mintale este un fapt dovedit şi de desele contradicţii care apar în ultima sa scriere, precum şi de modul în care stăruie asupra unor anumite puncte-cheie ale ideilor sale fixe.

Textul acesta a fost găsit pe măsuța lîngă care zăcea cadavrul lui R., pe jumătate îngropat într-o mulțime de cărți grele căzute de pe un raft din spatele său care i-au provocat grave leziuni, la ceafă și în șira spinării, atît de grave, încît i-au cauzat aproape instantaneu moartea.

Potrivit declarațiilor directorului bibliotecii – care l-a găsit pe R. în dimineața următoare, cînd s-a deschis biblioteca – este vorba de un accident cu totul inexplicabil, pentru că nu se răsturnase tot raftul, ci căzuseră doar cărțile cele mai grele, din partea de sus, ca și cum s-ar fi produs un cutremur scurt, neînregistrat de altminteri.

(decembrie 1964)

Vizita de condoleanțe

MOARTEA LUI ISACCO cămătarul, va rămîne, cu siguranță, întipărită în memoria celor care s-au aflat atunci în casa lui mai puternic decît o inscripție în bronz.

O știu cu toții, dar nimeni nu mai vorbește de aceasta; pentru că preferă să uite tot ceea ce au văzut și *auzit*. În zadar încearcă rudele și prietenii lui (puțini la număr) să îngroape, în cele mai îndepărtate cotloane ale minții, amintirea acelei dimineți cețoase de februarie în care se aflau în casa mortului, în vizită de condoleanțe. Se trezesc în toiul nopții, chinuiți de coșmaruri, cu fruntea plină de transpirație, cu urechile vîjîind, cu privirea ațintită în întuneric, ca și cum ar vrea să descopere ceva, sperînd, totuși, mereu, să nu deslușească nimic. Nimic!

Aceasta mi s-a întîmplat și mie, cel puțin, deși cu mulți ani după aceea. Mă întreb, deseori, dacă eu știu mai mult decît știu alții sau dacă ei nu vor fi dedus *totul* din ceea ce au văzut și au auzit. Poate că mintea lor se va fi întunecat în acele clipe hotărîtoare și că își mai amintesc ceva, foarte vag; sau că nu *vor* să-și amintească, nicidecum, amănuntele.

Nu același lucru se poate spune despre mine; eram atunci cît se poate de lucid (mă minunez și acum de aceasta) și simțurile mele au înregistrat, aidoma unei camere de luat vederi, orice amănunt.

Totul.

Îmi amintesc, din păcate, ca și cum s-ar fi întîmplat ieri, și ăsta este ghinionul meu. Am convingerea că numai eu și Franz Kaufmann sîntem singurii care știm cum s-au petrecut, *în realitate*, lucrurile.

Casa mică, prăpădită, era situată la capătul unei străduțe întunecoase de la periferie. Am ajuns repede la ea, în acea după-amiază cenușie, rece; din nefericire, cunoșteam foarte bine drumul.

În timp ce împingeam mica poartă de la intrare, pe jumătate deschisă și urcam, apoi, treptele scării înguste și murdare, mă gîndeam la acea farsă macabră. *Eu*, într-o vizită de condoleanțe pentru moartea lui

Isacco, cămătarul; m-aș fi îmbătat, mai degrabă, dacă mi-ar fi ajuns banii! Iată, aici se află punctul nodal al existenței mele: bani, lovele, gologani; fără ei nu se poate face nimic, nu se *poate* face nimic! Și cînd nu-i aveam, unde ne duceam să-i procurăm, cu toții, altfel decît săvîrșind cine știe ce faptă nesăbuită? La Isacco, afurisitul de bătrîn. La Isacco, cămătarul, care împrumuta bani cu o dobîndă fantastică punînd, astfel, ghearele sale odioase pe mine, pe Franz și pe mulți alții.

De cîte ori nu i-am dorit moartea, în mii de feluri, care mai de care mai crud. Și iată că, în sfîrșit, îl luase moartea. Vestea pe care mi-o dăduse Franz fusese atît de neașteptată, atît de neprevăzută, încît la aflarea ei, nu am mai știut ce să fac. Apoi, mă cuprinse un sentiment indefinibil. Să fi fost satisfacție, ușurare, bucurie, plăcere diabolică?

Nu știu.

În timp ce, probabil, lăsam să se vadă ceva din toate acestea, Franz mă făcu să mă dezumflu. Cămătarul murise, dar, din păcate, rămăsese scorpia de nevăsta-sa. Se cuvenea, așadar, să ne arătăm, dacă nu drăguți, cel puțin plini de respect în fața morții.

În concluzie: trebuia să mergem să prezentăm „ultimul omagiu" răposatului și să transmitem văduvei „sincera noastră compasiune".

Aceasta, pentru a evita represaliile, cum spunea Franz. Și avea dreptate, pentru că peste puțin timp urma scadența datoriilor noastre.

Mi-am dat consimțămîntul, rostit printre dinți.

Și iată-mă acolo, urcînd scările acelea pe care le mai urcasem de nenumărate ori, înjurînd și blestemînd în gînd. Aproape că recunoșteam urmele pașilor mei pe scările acelea tocite și fiecare crăpătură din zid și cunoșteam pe dinafară panorama care se putea vedea de la ditai fereastra de la etajul al doilea, opacă din cauza prafului.

Ajuns la etajul al treilea, am bătut la singura ușă care nu avea plăcuța cu numele locatarului. Ușa se deschise scîrțîind și o bătrînă zbîrcită, necunoscută mie, înfășurată în șaluri negre, mă pofti să intru.

Înăuntru era întuneric.

Am simțit dintr-o dată un vag miros de tămîie, ușor dar pătrunzător.

Încercam să mă orientez și am simțit că mă atinge ceva. Am tresărit și m-am întors brusc. Era Franz, care venise acolo înaintea mea. Murmurînd cîteva cuvinte mă conduse în camera în care se afla mortul. În semiobscuritatea aceea, tenul său deschis și părul blond aproape că străluceau.

De-a lungul coridorului, de pe pereți, mă fixau chipuri ascetice, bărboase. Un alt tablou era proptit pe un raft burdușit cu hîrțoage îngălbenite.

Camera mortuară – în care ardeau luminările – fusese amenajată în salonul-studio al lui Isacco ce păstrase toate lucrurile sale... Bătrînul cămătar era întins pe un divan acoperit cu o cuvertură de lînă de culoarea rubinului. Era îmbrăcat cu ceea ce se spunea că ar fi fost singurul său costum: un costum de culoare gri cu dungi, mototolit, cu haina la două rînduri şi pantalonii evazaţi. Mîinile, scheletice, îi fuseseră încrucişate şi stăteau pe piept ca o grămăjoară informă, albicioasă. Faţa îi era aceeaşi dintotdeauna; nu arăta a faţă de mort. Astfel că am rostit cu jumătate de glas: „Dar nu e mort"...

Sau a fost dintotdeauna mort! – îmi trecu imediat prin minte un gînd nebun.

Chipul său părea a fi cel de fiecare zi: uscat, colţuros, brăzdat de riduri, cu obrajii scofîlciţi, prost bărbieriţi. Fălcile sale exprimau voinţă, obişnuita sa voinţă, acea malefică voinţă ce nu ceda implorărilor noastre, acea dîrzenie – cu care rezistase bolii care-l rodea pe dinăuntru – şi care încă se putea observa atît de bine, încît mi se părea că mortul se va ridica, dintr-o clipă într-alta, pentru a-mi vorbi cu vocea aceea slabă, glacială, voce anemică precum unghiile sale, părul alb şi rar care-i ieşea de sub basc, dinţii săi – intacţi, în mod uimitor, în ciuda vîrstei – se întrezăreau din gura pe jumătate închisă parcă pentru a nu lăsa să iasă sufletul său blestemat.

Franz stătea alături de mine. M-am uitat la el şi am strîmbat din nas: mi se părea că simt, în afara parfumului vag de tămîie, un alt miros, ciudat. Un miros urît, greu, de putrefacţie, care făcea să ţi se pună un nod în gît. Am tuşit uşor, ca pentru a scăpa de acel nod. Cîteva chipuri se ridicară privindu-mă indignate, ofensate, uluite; parcă pluteau prin aer acele chipuri de bătrîne îmbrăcate în negru. Oarecum jenat, tocmai voiam să ies din cameră, cînd Franz mă strînse de braţ.

M-am uitat.

Şi l-am văzut pe afurisitul de Esau, motanul bătrînului, cum se strecoară printre picioarele tuturor şi se apropie de catafalc. Era foarte slab, la fel ca şi defunctul lui stăpîn.

Mi-am ţinut răsuflarea.

Dintr-un salt fu sus, fără ca nimeni să-l oprească. În atmosfera aceea apăsătoare, în lumina slabă a celor patru lumînări şi a celei care pătrundea din afară prin perdeluţele cu dantele roase de molii văzurăm cum motanul *se plimba* pe cadavru. Stăteau, cu toţii, nemişcaţi: animalul – mi-am dat seama – era considerat aproape sfînt în casa aceea, un fel de alter ego al cămătarului.

Întors pe dos de scîrbă, îmi venea să vomit. Mă pregăteam, din nou, să ies din cameră, cînd Franz, care nu se despărțise de mine, mă strînse a doua oară de braț, mai puternic.

Ce mai era, oare?

Esau își găsise locul: chiar între brațele îndoite ale stăpînului. Dar se mișca! Avea *ceva* între labe. Am holbat ochii pentru a vedea mai bine; mi se părea că intuiesc ce anume era, dar... Un murmur de-al lui Franz îmi confirmă bănuiala: *cheia*!

Cheia de la casa de fier atîrna încă la gîtul mortului. Desigur că ar fi fost imposibil ca văduva să uite un lucru atît de important; era clar că mai avea o cheie de rezervă; pur și simplu nu vruse să ia nimic de pe soțul ei.

Eram aproape hipnotizat de acel joc macabru și în acea clipă îmi încolți în minte, așa, încet, pe furiș, un gînd.

În încăpere se simțea o înfiorare, se auzeau șușoteli, dar nimeni nu îndrăznea să-l smulgă pe motan din îmbrățișarea lui Isacco.

După cîtva timp, Esau se plictisi, își retrase labele, își înfășură coada jumulită în jurul trupului încovrigat și se așeză mai bine făcînd să se miște puțin brațele înțepenite ale cadavrului. Apoi adormi.

În mintea mea se și concretizase ideea, dar îmi lipsea curajul. M-am uitat la Franz și privirile noastre se întîlniră; avusese și el aceeași idee! Doar că în ochii săi, de culoare cenușiu-albastră, am citit hotărîrea pe care eu nu eram în stare s-o iau.

Cîteva femei se îndepărtaseră; întunericul invada încăperea pătrunzînd prin ferestruică. Am aruncat o privire spre catafalc; totul era ca mai înainte, doar că mișcările lui Esau făcuseră să se deplaseze, puțin spre dreapta pieptului, mîinile încrucișate ale mortului; mi se părea că fața cămătarului se mai trăsese puțin descoperind încă o parte a gurii, prin care se vedeau dinții. Ceea ce dădea impresia unui rînjet macabru, satanic.

Mi-am aruncat, pe furiș, privirea în partea cea mai îndepărtată a încăperii. Nu se putea vedea mai nimic din cauza întunericului, dar eu știam – la fel cum și Franz o știa și încă foarte bine – că acolo se afla casa de fier, îngropată în zid, mică dar suficient de încăpătoare pentru a putea cuprinde evidența tuturor datoriilor noastre, chitanțele cu împrumuturi și termene de restituire și poate că și bani lichizi...

Și cheia se afla la gîtul mortului.

Și mortul se afla în încăperea cufundată în întuneric, adică abia – abia luminată de patru lumînări aproape terminate.

Și în încăpere ne mai aflam și noi.

Un fior rece îmi trecu prin şira spinării; dar faţa lui Franz exprima ceva nedefinit şi în acelaşi timp hotărîre.

Se adunaseră cu toţii într-o bibliotecă-salon, încăpere în care – ca şi în cea mortuară – aveau acces cei din afară. Se vorbea puţin şi vocile, slabe, abia dacă se auzeau în acea semiobscuritate apăsătoare. Şoapte. Monosilabe.

Eu şi cu Franz stăteam rezemaţi de uşorii uşei întredeschise, care dădea spre coridor, intervenind, din cînd în cînd, în acel amalgam de fraze plicticoase, de circumstanţă.

Mă distrasem, pentru o clipă, încercînd să citesc titlurile unor cărţi vechi aruncate la întîmplare pe nişte rafturi din faţa mea. Cînd m-am întors Franz nu mai era! Mi-am înăbuşit, cu greu, un geamăt.

Se dusese acolo.

Înspăimîntat, m-am uitat la lumea din cameră; continuau să se comporte, cu toţii, normal, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat; nu-şi dăduseră seama de nimic.

Am respirat uşurat, dar, imediat după aceea, inima începu să-mi bată nebuneşte şi simţeam cum îmi zvîcneşte sîngele în tîmple.

Franz era acolo, *numai el*! Numai el, cu mortul şi cu motanul aceluia...

Strîngeam spasmodic din pumni, în timp ce sudoarea îmi şiroia pe frunte. Nu ştiam ce să fac. Mă simţeam dezorientat şi tremuram pentru el, fără să ştiu de ce.

Mi se părea că-l văd cum intră, pe furiş, în încăperea aceea în care domneau liniştea şi acel amestec subtil – şi, totuşi, greţos – de parfum de tămîie şi de miros de descompunere; cum se apropie de divanul slab luminat de cele patru lumînări, patru biete mucuri acum; cum priveşte, neliniştit, în spate, pentru a se asigura că nu l-a văzut nimeni. Esau poate că încă dormea, în culcuşul său lugubru. Şi cheia se afla acolo, la vedere. Iată, acum – îmi imaginam – iată acum întinde mîna. Încă o clipă şi totul se va termina. Într-o clipă...

Iată, întinde mîna...

Chipurile acelea scofîlcite se îngălbeniră – dacă mai aveau cum – şi toate femeile acelea îmbrăcate în negru se strînseră, îngrozite, una în alta, făcînd să scîrţîie scaunele.

Un urlet sălbatic, lung, strident, care te făcea să îngheţi de frică, răsună în toată casa – trezind ecouri îndepărtate şi înfricoşătoare – făcînd să se mişte perdelele dantelate, să se scuture praful, să se clatine ghivecele cu flori uscate.

Mi se făcu părul măciucă şi am fost scuturat de un fior.

Nu se mişca nimeni, iar femeile păreau nişte insecte negre străpunse de ace care le provocau dureri cumplite şi care le ţintuiau în scaune sau în fotolii. Citeam în ochii lor o spaimă nemărginită.

Nu pot să vă descriu starea mea; ele erau înspăimîntate de ceva neştiut, intuit, pe cînd eu *ştiam*, cu certitudine, că urletul venea din camera în care se afla mortul.

Am făcut cîţiva paşi aidoma unui automat, pe coridorul care încă vibra de urletul acela nebun. Din capătul coridorului venea, clătinîndu-se răvăşit, cu ochii holbaţi, cu gura căscată, plină de bale, Franz.

M-am repezit să-l susţin.

Doar atunci cînd m-am apropiat de el am văzut că ţinea într-o mînă pe cealaltă, înfăşurată într-o batistă. Batista pătată de ceva roşu. Pătată de sînge. Ochii săi holbaţi, ca ai unui halucinat, voiau să-mi spună ceva...

Apoi se prăbuşi la pămînt.

Toţi spuseră după aceea cum că bietul Franz fusese atacat, în mod inexplicabil, de motan şi fiecare încercă să uite acel urlet absurd, nebun, plin de teamă şi de groază, de ceva, de ceva... necunoscut.

De ceva neomenesc.

I-am văzut rana; era largă şi adîncă. Şi sîngera din abundenţă. Era mai mult decît o tăietură sau o zgîrietură. Se părea că fusese smulsă o bună bucată de carne dintre degetul mare şi degetul arătător. Toţi vorbeau de motan, dar nu ştiu cîţi credeau, cu adevărat, acest lucru.

În jurul rănii, al locului din care lipsea carnea, se vedeau urme de dinţi; de dinţi regulaţi, puternici, ascuţiţi.

Ar fi putut fi Esau.

Dar eu ştiam, foarte bine, că rana aceea *nu* era provocată de muşcătura unui animal...

După ceva mai mult de o săptămînă, Franz Kaufmann muri din cauza unei cangrene provocată de acea rană şi care avu o evoluţie foarte rapidă. Ca şi cum rana ar fi fost otrăvită.

Nu pomenise nimic, niciodată, de acea întîmplare. Nu scosese o vorbuliţă, dar ochii săi semănau cu cei ai unui nebun.

Iar mai tîrziu nu a mai pomenit, nimeni, niciodată, de acea vizită de condoleanţe cu ocazia morţii lui-Isacco – cămătarul...

(7 februarie 1965)

Pe plajă

UMBRELE PINILOR se lungeau pe măsură ce soarele cobora, încet, în spatele lor, roşu, fierbinte, învăluit de aburii verii.

Băieţandrul înainta croindu-şi drum cu mîna printre ienuperi, lăsînd pe nisip urmele picioarelor sale goale. În faţa sa, marea, liniştită, de culoarea laptelui, reflecta razele soarelui.

După ce trecu de pini şi de ienuperi băieţandrul merse mai departe, alunecînd prin dune, şi ajunse la plajă. Soarele mai scăpătase puţin şi razele sale păreau că ţopăie pe valurile lungi şi plate ale mării liniştite, sfîrşind prin a-l deranja pe tînăr care şi-aşa avea ochii înroşiţi.

Plaja se întindea, în dreapta şi în stînga pe mulţi kilometri, pînă hăt departe, cît cuprindea vederea, pînă la şirurile de cabine. În dreptul dunelor, plaja era pustie.

Băieţandrul făcu cîţiva paşi, mai întîi nesigur, apoi cu mai multă hotărîre. Ajuns la jumătatea distanţei dintre dune şi ţărmul mării luă de pe jos un băţ subţire. Scrise ceva cu el pe nisip, dar apoi şterse totul cu piciorul, cu o mişcare bruscă şi puternică.

Soarele ajunsese aproape de linia orizontului, care strălucea pe mare; băieţandrul şi umbra sa, foarte lungă, se îndreptară încet-încet spre stînga, spre un punct mai întunecos, puţin mai departe de adîncitura săpată de valuri în nisip.

Figura se îndepărta, părea mai aplecată, paşii săi tîrşîiţi lăsau urme ciudate pe nisipul umed. Razele orizontale ale unui soare care era pe cale să apună îi luminau smocul de păr zbîrlit, cămaşa albă cu mîneci scurte, *blue-jeans*-ii înfăşuraţi în jurul gleznelor, mîna în care mai ţinea strîns băţul subţire.

Pata aceea mai întunecată se dovedi a fi un vas de pescuit, ce părea abandonat de multă vreme. Era acoperit de un strat de sare şi de alge uscate, iar coca era spartă în mai multe locuri. Timona şi elicea, ruginite amîndouă, atîrnau inerte. Aerul din jur mirosea a putrefacţie şi a peşti morţi. Coşul de fum de deasupra cabinei de pilotaj era lovit, iar nisipul cărat de vînt timp de ani şi ani se strînsese în părţile laterale ale vasului, fapt care făcea ca acesta să fie destul de stabil. De o parte a vasului se vedeau două brazde trase pe nisipul plajei, pînă la apă, ca şi cum pe acolo ar fi fost tîrît ceva pe ţărm, brazde pe care valurile le ştergeau, puţin cîte puţin.

Se pornise o uşoară briză, chiar în clipa în care soarele se cufunda, definitiv, în lichidul unduios. Cîţiva nori, lungi şi subţiri, care se coloraseră în trandafiriu şi portocaliu aprins se îndepărtară repede purtaţi de vînt.

Băieţandrul rămăsese nehotărît pentru o clipă. După ce se învîrtise în jurul bătrînului vas acoperit de nisip lovind cu băţul în scîndurile umflate, ca pentru a le încerca, se aşeză pe un ciot de copac, aflat la doi sau trei metri de vas, fără să mai facă nimic. Nisipul se strînsese şi în jurul ciotului de copac făcîndu-l să se înalţe puţin, astfel încît tînărul se afla acum aproape la înălţimea bordului înclinat al vasului.

Soarele dispăruse complet, marea se întunecase dintr-o dată şi umbrele se strîngeau de-a lungul pădurii de pini, pe dune, pe plajă.

Nu era nici o suflare de jur-împrejur.

Dar nu se întunecase chiar de tot. Cerul era senin şi la lumina rece a stelelor se puteau distinge, deşi anevoie, locurile acelea, coca găurită a epavei şi o eventuală cale de întoarcere.

Totul în jur era liniştit, puteai să dai frîu liber gîndurilor. Dar se părea că faţa băieţandrului aşezat pe trunchiul de copac nu era prea senină; din cînd în cînd pe buze îi apărea un zîmbet amar, mîna strîngea băţul pînă i se albeau articulaţiile degetelor, iar ochii i se înroşeau şi mai mult.

Se ridică dintr-o dată în picioare pe trunchiul de copac, cuprins de furie, frînse cu violenţă băţul în două şi aruncă cele două bucăţi spre epavă. Căzură pe punte, cu un zgomot sec amplificat de tăcerea din jur. Tînărul privi în jurul său, descumpănit, apoi se aşeză din nou, îşi lipi genunchii de piept, cuprinzîndu-i cu braţele, şi-şi rezemă de ei fruntea şi smocul zbîrlit de păr blond. Începu să plîngă încet, cu suspine.

Ce-l va fi făcut, mai apoi, pe băieţandru să ridice capul? Vîntul care devenise mai rece, mirosul înţepător al mării, pe care-l simţi dintr-o dată, sau senzaţia că este privit?

Se uită în jurul său clipind din pleoape. Mai întîi nu văzu nimic, i se păru că era beznă, dar apoi ochii – pe care pînă atunci îi ținuse închiși – se obișnuiră să vadă la lumina stelelor. La răsărit se arăta secera palidă a lunii.

După ce i se obișnuiră ochii, băiețandrul începu să privească masa întunecată a epavei. Coșul de fum se contura clar pe cerul senin; la bord, pe peretele vasului, stăteau nemișcați doi licurici.

Dar nu, nu erau insecte; erau prea fixe acele luminițe, prea roșcate, prea apropiate...

Erau doi ochi, care îl fixau în liniște. Îl trecu un fior.

– Tu ai aruncat bucățile alea de lemn?

Suna ciudat acea voce în pustietatea plajei și a nopții. Era o voce iritată, rece, nerăbdătoare.

Întrebarea era neașteptată, dar, într-un fel, cît se poate de firească. După o clipă, băiețandrul răspunse:

– Da. Te-am lovit, cumva?

Făcu o pauză și-și încordă privirea să vadă dacă trebuia să se adreseze la genul masculin sau la cel feminin. Apoi își dădu seama că nu putea exista nici un fel de dubiu.

– Te-am lovit? Scuză-mă, atunci.

– Nu, dar m-ai trezit.

– Dormeai? Acolo, sus, singură?

– Ce ți se pare așa de curios?

– Totuși...

Tăcu, neștiind ce să răspundă.

Ea își schimbase, între timp, poziția capului și a ochilor și nu se mai afla în umbra pupei.

Băiețandrul începu să deslușească ceva în fața lui: un păr lung, răvășit, asemeni unor alge, care încadra o față ce lucea de sare și de apă. Un cot, ce se rezema de bordul înclinat; fata se afla, în mod evident, așezată pe ceva sau stătea în genunchi.

– Adineauri plîngeai...

– Da, și ce-ți pasă?

– Așa... mă gîndeam că poate ți-ar plăcea să te ușurezi.

– O faci cu... mulți?

De pe epavă se auzi o mișcare, ceva, așa, ca o răzuială.

– Cu cine se nimerește. Oamenilor le place, deseori, să mai schimbe o vorbă. Mai ales celor care se plimbă noaptea, singuri, pe plajă.

– Da, desigur...

Se gîndi, dintr-o dată, că vorbea de cîteva minute, dar încă nu știa cu cine.

– Cum te numești?

– Cum vrei tu.

– Nu înțeleg.

Începea să se simtă stingherit.

– Fiecare îmi spune cum i se năzare.

– Aha...

Fața aceea, aflată la cîțiva metri distanță, se clătină. Masa de păr compact, ca algele, undui dînd impresia că ar fi fost fosforescentă. Un nou riset, grosolan, înăbușit, se auzi în noapte.

– O femeie, ai?

– Nu-i nimic de rîs!

Și se ridică în picioare. Cine era tipa aceea care-și permitea să-l ia peste picior? Da, chiar așa, să-l ia peste picior... Dar, în fond... În fond, ce mai conta? Ridică din umeri și se așeză din nou, strîngîndu-și iar genunchii în brațe, uitîndu-se la fața aceea ciudată de acolo, de sus, de pe epavă.

Cine știe cine era!

– Da, o femeie. De ce?

– Nu contează...

– Ce-ți pasă? Și, mă rog, ce vrei de la mine? Lasă-mă în pace!

– Nimic... credeam, doar așa, că ți-ar fi plăcut să stăm de vorbă. Și, în definitiv, tu ai fost acela care m-ai trezit.

– Asta așa e, scuză-mă. Nu te cunosc, dar putem, foarte bine, să stăm de vorbă. Sînt nervos; pentru că m-am despărțit de prietena mea... Înțelegi?... adică, m-a...

– Sărăcuțul de el... sînteți cu toții la fel, voi bărbații... luați mereu plasă... n-ar mai trebui să vă încredeți niciodată în femei...

– Dar tu, nu ești și *tu* tot o femeie?

Conversația lua o întorsătură paradoxală.

– Sînt și nu sînt. Depinde din ce unghi privești problema – răspunse după o clipă.

– Nu înțeleg...

– Poate că vei înțelege...

Chiar își bătea joc de el fata aceea cu ochii roșii? Și ce căuta albinoasa aia în epavă? Era frumoasă, totuși. De o frumusețe stranie și misterioasă, ca tot restul de altminteri.

O rafală de vînt ăduse pînă la tînăr un puternic miros de mare şi de sărătură, de sarea aceea care acoperea masa întunecată ce se afla în faţa lui.

– De ce, oare, e mereu aşa? reluă ea cu vocea aceea care te zgîria.

– Pentru că aşa va fi mereu. Pentru că aşa vrea destinul. Pentru că aşa este lumea. Pentru că nu vom putea niciodată să ne schimbăm... Dar, aceste lucruri, nu le ştii şi tu?

– Nu, pentru mine e altfel.

– Altfel?

– Da. Nu am dezamăgit, niciodată, pe cei care s-au bizuit pe mine.

Altă pauză.

Nu departe se auzea clipocitul valurilor argintii care unduiau, înainte şi înapoi, pe ţărm trasînd pe nisip o linie frîntă şi mai întunecată.

– Şi de ce te-a lăsat?

– Chestie de caracter... Are pe altul...

– Femeile sînt egoiste.

– Şi bărbaţii...

– Da, dar femeile mai mult. Nu ştiu să ierte. Şi sînt şi orgolioase.

– Nu prea îţi aperi sexul, am impresia.

– N-am nici un pic de stimă pentru sexul meu!

– Eşti o figură!

Cele două puncte de pe chipul ei păreau că se aprind şi mai mult. Rămăsese aproape nemişcată tot timpul cît durase conversaţia şi nu se mai auzea nici un zgomot dinspre vas, în afară doar de o ricîială de-a lungul punţii.

Între timp vîntul se făcuse şi mai rece.

– Sînt îmbrăcat subţire – spuse băieţandrul. Începe să-mi fie frig.

– Dintre toţi cei care s-au încălzit cu mine nici unul nu s-a plîns *după aceea*.

Şi zîmbi.

Era un zîmbet care se deosebea de toate zîmbetele pe care le mai văzuse el pînă atunci. Avea o gură mică, pe care-şi dăduse cu acel ruj argintiu – la modă pe atunci – care făcea ca buzele să semene cu nişte cornee.

– Nu mă crezi – continuă ea.

– Ba da, cum să nu...

– Vrei să încerci?

– Dar, n-ai spus-o chiar tu că nu trebuie, niciodată, să ai încredere în femei?

– Da, dar eu nu sînt ca celelalte, ți-am mai spus-o. Vei vedea.

Băiețandrul se urni, întrucîtva stînjenit. Totuși, ceva îl atrăgea, poate pentru că i se părea un lucru misterios. Și poate pentru că era chiar ceea ce îi trebuia după ziua pe care o petrecuse.

– Ei, ce facem?

– De acord. Cum fac, vin sus?

– Da.

Băiețandrul coborî, în sfîrșit, de pe trunchiul pe care stătuse ghemuit în tot acel răstimp. În timp ce căuta un punct de sprijin, pentru a se cățăra pe peretele vasului, întrebă:

– Dar, în definitiv, cine ești tu?

– Eu? – răspunse fața cu ochii roșii. Eu nu sînt decît o *femeiușcă*.

În dimineața următoare, o altă serie de brazde se putea vedea între epavă și mare, dar erau, acele brazde, mult mai adînci decît primele.

Și nu i-ar fi trăsnit – niciodată, nimănui – prin minte să le compare cu urmele acelea, foarte mici, lăsate de un rac ce trecuse pe acolo, prin apropiere.

(19 noiembrie 1967)

Pulbere

NIMENI nu-şi imaginase vreodată că sfîrşitul lumii noastre. Pămîntul, să fi fost atît de melancolic, atît de puţin eroic, atît de... tăcut. Aproape în surdină. Cu ani în urmă unii prevestiseră un apocalips nuclear, un război atomic de mari proporţii în măsură să ducă la pieirea întregii omeniri. Alţii îi prevedeau planetei noastre o moarte „naturală", o vedeau făcută zob de cutremure, acoperită de gheţari, înghiţită de apele mărilor sau ale ploilor sau de zăpadă, devastată de vînturi, pustiită de secetă sau năpădită de alge. Alţii, recurgînd la teorii astronomice, şi-o imaginau distrusă de explozia Soarelui. Mai erau şi unii care prevesteau prăbuşirea pe planetă – cu consecinţe dezastruoase – a unor meteoriţi de mari dimensiuni sau chiar a Lunii. În sfîrşit, foc, flăcări uriaşe, un holocaust total; un final pirotehnic demn de ceea ce va fi fost specia umană.

Dar, nici pomeneală de aşa ceva.

Aceasta nu este o moarte glorioasă, printre prăbuşiri şi explozii; este ca un sfîrşit pentru nişte şoareci prinşi în cursă.

Poate că aceasta este răsplata pentru tot ceea ce a făcut Omul. O moarte lentă, liniştită, inexorabilă, pe care nimeni n-o poate opri şi pe care fiecare o aşteaptă, cu resemnare, în casa lui, sau merge s-o caute aiurea.

Pulbere.

Pulbere din cer.

Particule fine, foarte mici, impalpabile, cenuşii.

Pulbere densă care cade pe tot Pămîntul şi formează o perdea opacă, dincolo de care nu se vede nimic, şi fiecare ar putea crede că este singura fiinţă vie rămasă pe această lume.

Se moare în liniște acum, așteptînd ca pulberea să ne astupe nările, gura, esofagul; să nu mai putem scoate nici un țipăt.

Cade, mereu, din cer, pulberea foarte ușoară, cade fără zgomot; se depune pe case, pe străzi, pe pămînt, pe copaci, pe suprafața mării. Pătrunde prin hornurile caselor, pe ferestre, pe uși. N-o oprește nimeni. Pătrunde în motoarele automobilelor, ale trenurilor, ale avioanelor, pătrunde în angrenaje făcîndu-le să scîrțîie și să se oprească. Chiar și vapoarele, cu care se mai putea încă circula, au trebuit să se dea bătute; pulberea care plutește pe apă a îngreunat navigația și, puțin cîte puțin, reușește să pătrundă și în motoarele acelea mari ale vapoarelor, oricît de bine ar fi ele protejate. Același lucru s-a întîmplat și cu ambarcațiunile mai mici, cu bărcile cu vîsle sau cu pînze.

Pînă și ultimele mijloace terestre, cum ar fi bicicletele, cărucioarele și altele, nu mai pot fi folosite din cauza stratului compact și cenușiu care acoperă, în mod uniform, totul.

Și lumea moare: cîmpiile, vegetația – dispărute sub pătura care devine tot mai groasă – au pierit în scurt timp. La rîndul lor, animalele domestice, ierbivore – dat fiind că stăpînilor lor li s-a isprăvit provizia de hrană pentru ele – au pierit și acestea. Animalele carnivore, după ce au încercat să se sfîșie între ele, rînd pe rînd, au fost doborîte, pînă la urmă, de sete și de sufocare. Nu mai pot zbura nu numai mijloacele mecanice construite de Om, dar nici măcar păsările: aripile lor se îngreunează foarte repede; și dacă nu zboară nu se pot hrăni, pentru că nici insectele nu mai există, zac în pămînt; și dacă nu se pot hrăni, mor.

În oceane, viața s-a sfîrșit sau este pe cale de a se sfîrși; pulberea este atît de ușoară și de impalpabilă, încît suprafața apei este încontinuu acoperită cu un strat destul de gros care, amestecîndu-se cu apa sărată, formează un fel de peliculă compactă. Și unde nu pătrunde lumina, nu mai există nici viață.

Dar Omul este animalul care moare cel mai greu; s-a refugiat sub pămînt, dar proviziile s-au terminat pînă la urmă și filtrele pentru aer nu durează nici ele o veșnicie; s-a refugiat pe munți înalți, dar și acolo e la fel. Pulberea compactă cade și acolo. Încontinuu. Și acoperă pietrele, zăpada, stîncile, cu un strat uniform.

Cerul este în permanență cenușiu. Și toate zilele noastre sînt acum la fel, au același aspect melancolic; nu se mai deosebește ziua de noapte și stelele parcă au dispărut, nu mai apar decît în visele noastre zbuciumate.

Nu mai plouă, nu mai bate vîntul. Atmosfera este nemișcată. Uscată. Uscată, ca pulberea care cade, inexorabil, cu o încetineală exasperantă.

Nimeni nu știe de unde vine.

S-ar părea că pînă și Luna se fărîmițează, puțin cîte puțin, se preface în pulbere, ca o uriașă bezea făcută fărîme de mîna unui Titan. Cine mai știe?

Orașele sînt pustii, reci, amorfe; nu mai este nimeni pe străzi, au dispărut șinele tramvaielor, semafoarele, marcajele de pe trecerile de pietoni și doar acoperișurile automobilelor se mai pot zări.

Ultimii supraviețuitori se află prin case; dar vor face și ei ceea ce voi face și eu; odată terminată mîncarea, cea pusă cu trudă deoparte, sau voi ieși pe străzi și voi încerca s-o iau încotrova sau mă voi așeza cine știe pe unde și nu-mi va mai rămîne altceva de făcut decît să aștept, să aștept ca pulberea să-mi pătrundă în plămîni și să-și ducă la bun sfîrșit treaba; mi se va lăsa un văl negru peste ochi și totul se va termina.

Mă uit în jurul meu: casa este cufundată în întuneric (nu se mai poate produce curent electric de mult) și e pustie. Cînd umblu prin camerele și pe coridoarele goale se ridică norișori de pulbere albicioasă.Pătrunde peste tot pulberea și degeaba te închizi înăuntru astupînd cu grijă toate orificiile, toate interstițiile; ea va pătrunde oricum, nici o grijă.

Mă duc în bucătărie; pe masă, pe jos, pe locul acela în care se afla cîndva frigiderul, pe etajerele lipsite de lumină zăresc borcane goale, sticle uscate, cutii deschise, plase golite de conținut. În mod mecanic, fără a-mi da seama, deschid robinetul; își face apariția – producînd zgomote ascuțite, stridente – un lichid de culoare cenușie care se scurge, încet, din țeavă în chiuvetă.

Ies de acolo și ajung la singura fereastră pe care n-am zidit-o și nici n-am baricadat-o; geamurile sînt opace, dar reușesc, totuși, să văd ceva. Le șterg cu mîneca ruptă a cămășii; dincolo de perdelele care se mișcă îmi apare un peisaj deprimant. Și mi se pare că văd fiecare bobușor din acea grămadă infinită.

O întreagă lume, cenușie, se uită la mine: pulbere pe acoperișuri, pe felinare, pe trunchiuri înnegrite, pe automobile, pe camioane, pe autobuzele îngropate; pulbere care a acoperit trotuare, a astupat canale, a acoperit ditamai porți, pivnițe, a ajuns pînă la primele etaje, și...

Simt cum pe dinăuntru se agită ceva, mă cuprinde din toate părțile... simt că explodez! Nu mai pot.

Îmi pregătesc pumnul să lovesc; îl urmăresc cu încetinitorul; se îndreaptă către geam, îl lovește, trece dincolo de el. Rumoare. Sînge. Schije, așchii care zboară în toate părțile. Pulbere care pătrunde în casă. O simt, pe piele, pe păr, pe haine. Pătrunde în vîrtejuri, în zbor, pătrunde

oricum. Pulbere cenușie, care mă acoperă. Pulbere impalpabilă, care – dacă încerc cumva să vorbesc sau să respir – îmi pătrunde în gură și în nas. Simt deja cum îmi ard plămînii; mă clatin, mă sprijin de un perete, încerc să mă tîrîi, ținîndu-mă de perete, pînă la fereastra de care mă îndepărtasem. E larg deschisă, acum. Pulberea pătrunde în continuare și se așază în toată încăperea, încet, fără zgomot. Mă apropii, ciulind urechea: *nu se aude nimic*!

Lumea moare, sau e pe cale de a muri, sau a murit deja și a fost îngropată sub acea lespede pe care i-a pus-o deasupra Dumnezeu.

Respirația e din ce în ce mai grea. Cauți cu privirea ceva în fața ochilor. Pe dinăuntru totul arde. Pulberea se învîrtește, mă cere și pe mine. Nu mai văd aproape deloc.

Mi se pare că mă prăbușesc în genunchi în fața ferestrei deschise. Mi se pare, apoi, că mă ridic în picioare dar mă clatin; îmi duc mîna la gît, care mă arde. Îmi vine să urlu.

Trag, dintr-o dată, aer în piept și ceva, ceva greu îmi iese, parcă, din gît. În jurul meu totul se învîrte. Mă aplec în față...

Am impresia că mă prăbușesc și cred că ultimul meu gînd este *Să-mi fie țărîna ușoară, adică cei doi metri de pulbere care-mi vor sta deasupra...*

P.U.L.B.E.R.E.

(iulie 1964)

Viața de scriitor

DE CE, OARE, se plîngea mereu Helen? Ce mai voia? Lui Jack acest lucru i se părea, de multe ori, de neînțeles. Așezat în fața mașinii de scris se străduia să se concentreze asupra rîndurilor de pe pagina aproape goală, dar nu reușea. Problema care îl chinuia în ultimul timp îl muncea în continuare, împiedicîndu-l să-și vadă de treabă. De ce, oare, soția sa era de cîtva timp, atît de nemulțumită? Sondînd în adîncimea amintirilor sale nu găsi nimic, nici o faptă atît de gravă, săvîrșită de el, care s-o îndreptățească pe Helen să se poarte cu el astfel de atîta timp.

Din scrumieră, din țigara fumată pe jumătate, urcau spirale de fum – albastru și cenușiu – care se răsuceau, alene, în lumina lămpii de pe birou. Totul începuse cu bine, cînd, dintr-o dată, Helen îi reproșase cum că el întreținea familia *prin scris*. Adică nu-i reproșa că scrie, pur și simplu, ci că scrie nuvele, povestiri de groază, *Weird tales*, povestiri „negre"; lucruri de-a dreptul inutile, de prost gust, în care nu credea nimeni, nici măcar el, la urma urmelor, lucruri puerile etc. etc. Avea dreptate, desigur – își spusese el – poate că chiar așa era; dar, ceea ce era important, ceea ce conta, era faptul că acele „prostii", acel „tîmpenii" îi ajutau să trăiască; adică aduceau bani, bani care la rîndul lor asigurau hrana, îmbrăcămintea, plata chiriei...

Jack nu era în stare să priceapă de ce se împotrivea ea atît de mult; mai ales că Helen aflase, chiar de pe vremea de cînd se logodiseră, de pasiunea lui pentru tot ceea ce era „ciudat" și misterios în viață. Și mai știa că acea pasiune a lui nu se limitase numai la teorie, ci mersese mai departe, la practică, concretizîndu-se în acele scrieri care se numărau

acum printre cele mai apreciate în acel domeniu. Obținuse chiar un premiu și din cîteva din romanele sale se făcuseră filme de succes; iar revistele – mai mult sau mai puțin specializate – plăteau destul de bine ale sale *short stories*.

Dar, mă rog, ce voia Helen? Strivi, cu furie chiștocul în scrumieră, deschise fereastra și se trezi față în față cu orașul cufundat în noapte. Îl izbi o pală de aer rece – de iarnă – care-i dădu o senzație de amorțeală, dar care, mai apoi, îi limpezi toate ideile.

Străbătu cu privirea nenumăratele luminițe ale orașului. În spatele acestor luminițe se aflau atîtea și atîtea ființe netrebnice, nesăbuite, care nu credeau în ceea ce făceau. Dintr-o stradă îndepărtată o pereche de faruri sfîșiau, din cînd în cînd, întunericul. Unii oameni erau treji, alții dormeau; pe toți îi stringea laolaltă acea artificialitate – lipsă de naturalețe – grija pentru aspectul exterior, preocuparea de a merge împreună cu gloata. Nu mai credea nimeni în propriile-i fapte, nu mai credea nimeni în ele. Fu cuprins, din nou, de gînduri.

O clipă,... Aha, deci de acolo trebuia să pornească, conștient sau nu, bătălia împotriva lui Helen. Tot ceea ce crease el era ceva artificial, arid, un eșafodaj de cuvinte avînd în spate o solidă meserie, dar și o imaginație bolnavă. Aceasta o spunea Helen – cu o nuanță de dispreț – pentru a-i desconsidera toate povestirile lui, deși acestea asigurau pîinea cea de toate zilele și ceva în plus. Poate că devenise, dintr-o dată, ambițioasă și nu se mai mulțumea numai cu aceea ca soțul ei să producă niște orori ale cernelei, niște monștri ai hîrtiei care să fie foarte repede uitați de cititori și să nu intre în istoria literaturii. Voia ceva mai *concret*. Vreo discuție cu prietenele sau vreun articol, citit cine știe unde, îi vor fi dat de înțeles că ea, Helen (soție) nu se mai putea, nicidecum, împăca cu ideea că el, Jack (soțul) ar fi doar un scriitor comercial, „popular". Cu ideea că, în afara cercului „specialiștilor" și a celor apropiați lui, nimeni nu-l cunoștea.

Ei, da! Ceva *concret*, ceva *autentic*, deci. Jack simți cum îl apucă furiile; le va arăta el lor! Inspiră adînc aerul nopții apoi se întoarse la mașina de scris și începu să bată cu furie pe clapele acesteia.

Și astfel se născu... OROAREA.

Nu se mai scrisese nimic de acest gen; într-un *raptus* creator, sub imperiul emoției și al dorinței de a demonstra că ceea ce afirma soția lui nu era adevărat, Jack crease ceva deosebit, monstruos, îngrozitor; groază care te paraliza, pur și simplu. Nimeni altul n-ar fi fost în stare, cu siguranță,să producă ceva mai bun; Jack dăduse totul; tot ceea ce imaginația sa produsese timp de atîția ani, cît durase antrenamentul. Și

rezultatul era ceva *palpabil*, ceva *concret*. Fu el însuşi mişcat de acest lucru; cu fruntea broboninđ de sudoare şi degetele care-l dureau de atîta bătut la maşină, nu mai fu în stare să recitească rîndurile acelea. Şi erau atîtea semne negre înşirate unul lîngă altul, lucruri moarte care îi provocau scîrbă. Supărat cum era, îi venea să motolească toate foile şi să le arunce afară, pe fereastră, dar nu se simţea în stare să le atingă. Avea senzaţia că prin încăpere pluteşte acel *ceva* monstruos ieşit din paginile acelea care, cu doar puţin timp înainte, fuseseră albe, imaculate. Acea monstruozitate creată din cerneală plutea acum ca o primejdie asupra lui şi a casei sale.

Niciodată nu existase un scriitor atît de veridic, atît de precis, atît de coerent, atît de raţional, atît de calculat în ceea ce privea crearea personajelor în propria-i minte. *Dar asta, ce are asta de-a face cu mine?* – îşi spuse Jack în sinea lui. Oare chiar el descrisese acel lucru îngrozitor şi atît de nemilos şi inuman? De ce şi datorită cui? Trebuia să existe un răspuns la toate aceste întrebări; exista, oare?

Nu, nu exista şi chiar dacă ar fi existat, nu era el, Jack, omul în stare să-l găsească. Drept pentru care găsi de cuviinţă să se îmbete. Scoase dintr-un dulap o sticlă de whisky abia începută. O goli foarte repede şi în foarte puţin timp nu mai fu în stare să audă sau să vadă nimic, chiar dacă erau lucruri reale sau i se năzăreau prin aburii alcoolului. Auzea (sau i se părea că aude) zgomote şi hohote de plîns şi ţipete înăbuşite care veneau dintr-o parte a casei. Avea (sau i se părea că are) o senzaţie de spaimă nebună de ceva; de ce anume, nu ştia şi nu vedea. Bufnituri, gălăgie. Şi răbufniri de ură şi de frică. Şi fîşîituri, ceva vîscos care se tîrîie sîsîind.

Apoi se prăbuşi pe un divan şi aţipi, obosit de atîta agitaţie. Nu fu în stare să-şi dea seama cît timp dormise atunci cînd se sculă şi se îndreptă spre dormitor. Se crăpa de ziuă, deşi era încă întuneric, dar atmosfera era rigidă, încărcată. Îşi simţea, în continuare, capul greu. Intră în cameră clătinîndu-se pe picioare. Se sprijini cu mîna de uşorul uşii ca să nu cadă, să nu alunece pe cine ştie ce. Avu, apoi, neinspirata idee de a aprinde lumina. Şi avu parte de cea mai îngrozitoare privelişte: pe pat zăcea ceea ce mai rămăsese din soţia sa, o masă informă, însîngerată; arăta ca şi cum ar fi fost strivită de roţi de camioane sau de tractoare. Era de nerecunoscut sub acele cearşafuri îmbibate de o substanţă mucilaginoasă. Şi parcă fusese ciugulită de ciocuri şi străpunsă de lănci în acelaşi timp. Sau arsă de acizi. Sau de foc.

Jack vomită, apoi leşină; nu numai din cauza priveliştii, obscene, care i se înfăţişa, ci şi din cauza faptului că, *i se părea* că înţelesese totul.

Cînd îl găsiră era deja nebun şi dat fiind că nu-l puteau condamna la moarte prin scaunul electric, îl băgară într-un balamuc rezervat criminalilor. Nu se putu stabili pentru care motiv anume o omorîse pe biata Helen şi întrucît ultimele foi de hîrtie lăsate în maşina de scris n-au fost citite niciodată, n-a mai apucat nimeni să afle că el scrisese, pînă la urmă, ceva *concret* şi *veridic*. Poate chiar prea concret şi prea veridic. Sau poate că n-a fost deloc aşa.

(martie 1965)

Orașul noaptea

ÎMI PLACE să umblu noaptea, dar nu sînt un mizantrop. Este o deprindere de-a mea și cred că e bună și pentru sănătate. După opt-zece ore petrecute în permanent contact cu publicul, într-un spațiu supraîncălzit și urît mirositor (sînt vînzător într-unul din marile magazine ale orașului) simt, pur și simplu, nevoia să mă dezintoxic, să scap de toate celea cîte se strîng cît e ziulica de-mare. Și de aceea umblu noaptea, circul pe jos sau cu bicicleta.

Ar putea să pară ciudat faptul că în această epocă a mecanizării eu am ales aceste mijloace, atît de puțin folosite acum, pentru a mă deplasa, dar sînt singurele care-mi permit să mă bucur de o serie de avantaje pe care le așteptam. Să-ți umpli plămînii cu aerul acela dulceag – care miroase puțin a funingine – aerul nopților de iarnă; sau cu cel complet uscat al nopților de vară. Să simți cum îți șfichiuie vîntul obrajii, să auzi țăcănitul tocurilor pe caldarîm, să zărești umbrele care se lungesc și apoi dispar. Totuși, nopțile pe care le prefer sînt acelea împrospătate de bîntuirea furtunii; îmi place să privesc asfaltul strălucitor în care se oglindesc luminile farurilor, îmi place să aud fîșîitul îndepărtat al pneurilor de la mașini, lipăitul galoșilor. Într-una din astfel de nopți mi-a fost dat să-l întîlnesc pe tipul acela puțin smintit, puțin exaltat, care a avut un sfîrșit atît de straniu despre care nu știu dacă vor fi pomenit ziarele.

Mergeam liniștit, cu mîinile în buzunare. Pardesiul, descheiat, îmi fluturа peste șolduri. Străbăteam o stradă lată și iluminată de felinare înalte, parțial acoperite de crengile copacilor ale căror frunze începeau să se îngălbenească; pe jos era un întreg covor de frunze smulse de

furtuna care bîntuise. Şiruri negre şi lungi de clădiri, mute, se pierdeau în depărtare. Nu mă gîndeam la nimic; încercam, în acest fel, să-mi curăţ mintea îmbîcsită după o întreagă zi de trudă şi obosit de atîtea stupide contacte cu oamenii. Am auzit, dintr-o dată, că mă strigă cineva:

– Domnule... Ei, domnule... Aici, în partea asta... O clipă...

M-am întors brusc. Nu vedeam pe nimeni.

– Aici, în partea asta... insista o voce răguşită.

Mi-am dat seama, în sfîrşit, că vocea venea dintr-o fundătură cufundată în întuneric. Eram uluit. La acea oră – era aproape unu noaptea – te puteai aştepta la orice. Strada pe care mergeam era pustie şi cufundată în linişte. Eram hotărît să-mi văd de drum, cînd, dintr-o dată, îmi apăru din întuneric un individ sau, mai bine zis, un omuleţ plăpînd, cu părul alb, tuns scurt, – periuţă – cu privirea rătăcită.

– Ah, a trecut, în sfîrşit, cineva pe aici... Iertaţi-mă, domnule – rosti cu o voce răguşită şi joasă – nu mi-aţi putea acorda cîteva clipe? Aştept de mult să treacă pe aici cineva pentru a-mi putea verifica teoriile. Cineva, o persoană necunoscută mie şi care să nu aibă nici un fel de idei preconcepute în ceea ce priveşte persoana mea... Şi îşi aranjă cravata care se strîmbase.

Rămăsesem, pur şi simplu, biocat; ce naiba voia tipul? De ce îmi întrerupsese plimbarea? Era pentru prima oară că mi se întîmpla aşa ceva. Îl măsurai cu privirea, din cap pînă în picioare (era măruntel, pirpiriu) în timp ce el îşi aranja hainele care, am observat, erau mototolite, stropite de noroi şi ude pe la coate şi pe la genunchi.

În liniştea aceea, bătrînelul îşi drese vocea şi rosti:

– Hm, da, cred că vi se va părea ciudată şi inoportună această intervenţie a mea, dar am nevoie de o persoană necunoscută mie, care să fie în stare să judece în mod nepărtinitor... Sînteţi în stare s-o faceţi?

Ce puteam să fac? Tipul părea inofensiv, nu semăna deloc cu un bandit sau cu ceva de soiul acela. Am răspuns:

– Cred că da. Dar de ce, pentru ce anume? Şi de ce m-aţi oprit? Cine sînteţi dumneavoastră, la urma urmelor? Tipul începuse să mă enerveze.

– Vă rog să mă iertaţi, dar aţi venit aici pe neaşteptate şi totuşi la momentul oportun... Daţi-mi voie să mă prezint: sînt profesorul Salvatore Lo Monaco, la dispoziţia dumneavoastră. Doctor docent în seismologie, la Universitate, ieşit la pensie. Aş dori să cer ajutorul dumneavoastră, obiectiv, pentru a verifica o teorie de a mea. Făcu un gest cu mîna înspre fundătura din care ieşise.

– Trebuie să mergeţi acolo, vă rog; e vorba de ceva foarte important.

Privea nerăbdător. M-am uitat din nou la el. Părea nu numai inofensiv dar şi insignifiant. Era ceva deosebit pentru mine, ceva care întrerupea monotonia cea de toate zilele. Probabil că simplele plimbări nu-mi erau de-ajuns, ce mai; aşa că am acceptat invitaţia fără a sta prea mult pe gînduri.

Faţa profesorului se făcu roşie de emoţie.

– Mulţumesc, prietene; veţi ajuta prin aceasta pe cineva care n-a fost înţeles de ştiinţă şi veţi salva, poate, în acest fel, multe vieţi omeneşti... Trebuie să vă previn, totuşi, că va trebui să faceţi numai ceea ce vă voi spune eu, pentru că altfel... Şi faţa i se lungi căpătînd o înfăţişare funebră.

Meridionalii ăştia sînt întotdeauna un pic trăsniţi şi melodramatici – îmi spuneam în sinea mea – , în timp ce-l urmam pe profesor în fundătura cufundată în întuneric.

Puţin cîte puţin, ochii mi se obişnuiau cu întunericul ajutaţi şi de o firavă lumină roşiatică ce se reflecta pe asfaltul încă ud. Erau două felinare – din acelea care se pun pentru a indica „Drum în lucru" – atîrnate pe două suporturi care delimitau un spaţiu de jur-împrejurul unei guri de canal deschise. Aşa mi se păru, cel puţin, la prima vedere. Cînd m-am apropiat de acel loc am observat, într-o parte, o ciudată grămadă de maşinării, înghesuite, băgate una într-alta şi puse pe un cărucior din acelea folosite la Salubritate (desigur pentru a le putea deplasa cu uşurinţă). Puţin mai încolo, la marginea trotuarului, se afla un vechi automobil *Topolino Giardinetta*, din acelea care se făceau pe vremuri, cu portierele din lemn şi cu partea din spate deschisă. Pe stradă plutea un uşor miros, greţos, de canal, amestecat cu un indefinibil iz de ceva sălbatic, de animal, care venea nu se ştie de unde.

Probabil că am avut o clipă de ezitare pentru că profesorul mă apucă de braţ şi-mi şopti:

– Veniţi, veniţi... vă voi explica imediat.

Arăta spre toate acele maşinării din faţa noastră.

– Ani şi ani de cercetări – spuse ca pentru sine – , de teorii. Ani şi ani de deziluzii şi de scepticism. Dar azi, *acum*, iată dovada...

Ne aflam acum aproape de gura de canal. Puteam întrezări în gaura aceea ceva sclipitor, fosforescent. Şi am auzit apoi o uşoară bătaie, un zgomot ritmic, ca un gîfîit răguşit şi îndepărtat, ceva aşa ca un ecou slab, mai mult o închipuire. Puteau fi, însă, şi bătăile propriei mele inimi, dată fiind împrejurarea aceea cu totul neobişnuită.

Bătrînul omuleţ era în culmea freneziei. Nu-mi dădeam seama unde anume voia să ajungă, ce voia să facă.

– Iată-ne aici. Ascultați-mă... Fiți atent... Teoria mea – în puține, în foarte puține cuvinte – este aceea că... *Orașul trăiește, este viu!*

– Viața, vigoarea i-o dăm noi, cei ce locuim în el...

– Nu, nu așa, nu în acest fel. Este viu, în adevăratul înțeles al cuvîntului. Este o entitate autonomă, suficientă ei înseși, care se reproduce singură. *Este viu*, ce mai!

– Dar... Nu...

– Voiați să spuneți că nu mă credeți? Înseamnă că sînteți și dumneavoastră la fel ca toți ceilalți. Dar v-am mai spus-o, vă voi oferi dovada concretă, categorică...

– N-am vrut, nicidecum, să spun aceasta, stimate domnule profesor – m-am grăbit să precizez dîndu-mi, dintr-o dată, seama că am de-a face cu un smintit, cu un exaltat, cu un maniac cine știe cît de periculos. Voiam doar să vă întreb cum ați ajuns la asemenea uimitoare concluzii. Veți fi de acord, desigur, cu aceea că sînt cel puțin neobișnuite.

– Aha, ați spus-o, ați spus-o! – exclamă, cu ochii învăpăiați, bătrînelul. Chiar așa, ieșite din comun. Nimeni n-a ajuns vreodată la asemenea descoperire. Problema, dragă domnule, este că lumea trăiește cu ochii închiși și puterea obișnuinței n-o lasă să-și dea seama de realitatea înconjurătoare, realitatea cea *adevărată* vreau să spun, nu cea fictivă. Își frecă mîinile și mă privi fix. *Orașul trăiește, este viu*, iar noi trăim pe spinarea lui, sîntem paraziții lui, profităm de el, dar sîntem în același timp și mijlocul lui de subzistență, pentru că numai datorită nouă poate el să supraviețuiască și să se dezvolte. Ați înțeles?

– Nu, nu... am îngăimat eu, înmărmurit în fața acelei transformări.

Pentru că profesorul Lo Monaco avea acum înfățișarea unui posedat de diavol, nicidecum cea a omulețului blînd și neîncrezător de mai înainte.

– Cum nu! Se poate să nu înțelegeți? Să vă intre bine în cap că de-a lungul secolelor Orașele și-au dezvoltat – și aceasta datorită progresului și tehnologiei – nu numai o anumită conștiință proprie, dar și o anumită autonomie fizică, să-i spunem așa, după chipul și asemănarea alor noastre, cele omenești! Vreți, sau nu, să pricepeți că pentru a supraviețui, mai întîi, și pentru a nu regresa, mai apoi, trebuie să ne folosească pe noi, ca pe niște simbionți. Știți, sau nu știți, că ele, orașele, cer sacrificii... *umane*!

Eram din ce în ce mai palid. Gluma aceea începea să se îngroașe. Trebuia să plec de acolo, imediat.

Ca și cum mi-ar fi citit în gînduri, profesorul mă prinse solid de încheietura mîinii, cu o forță surprinzătoare pentru vîrsta lui.

– Vă citesc pe față – să nu mă contraziceți – că sînteți sceptic... Dar, veți vedea... Iar acum să-mi spuneți: v-ați gîndit, vreodată, la așa-zisul fenomen de degradare a mediului înconjurător, de care tot vorbesc ecologiștii; v-ați gîndit la faptul că acest fenomen ar putea fi nu întîmplător ci, pur și simplu, provocat, da, provocat?

– Provocat? Da, poate de noi, de propria noastră inconștiență – am îndrăznit eu să răspund.

– Da de unde! Nu de noi, ci de *Orașul însuși*; pentru că așa ceva îi convine, în acest fel poate să se...*hrănească*. Ei da, să se hrănească. Gîndiți-vă un pic: avem accidente pe șosele, în fiecare zi; surpări de clădiri, alunecări de teren, prăbușiri, sinucideri – din cauza fenomenului de alienare – sau a stress-ului, violență, droguri. Și ce înseamnă toate acestea? Morți, morți și iar morți. Tributul pe care Orașul îl cere de la noi în fiecare zi, tributul de sînge și de carne, de sentimente și de pasiuni care îl ajută să supraviețuiască și, mai ales, să se extindă.

– Dar noi sîntem liberi. Putem sau nu putem...

– Nu spuneți prostii – mă întrerupse, brusc, bătrînelul strîngîndu-mă de încheietura mîinii și începînd să mă tragă încet-încet, spre automobilul *Giardinetta*. Doar nu veți vrea să-mi spuneți că dumneavoastră mai credeți încă în liberul arbitru.

Zîmbi disprețuitor.

– Consolați-vă cu aceasta, dacă doriți. Adevărul este că acum noi, cu toții – *și voi, cu toții* – sîntem subjugați de Oraș. Sîntem niște păpuși, niște sclavi, vite de trimis la abator, victime care urmează a fi sacrificate, după cum cad bobii. Noi – *voi*! – nouă, vouă, ni se pare că ne trăim viața, dar n-o trăim cu adevărat. Ce credeți? Toate – *absolut toate* – accidentele, mai mult sau mai puțin grave, care se înregistrează prin case sau pe străzi sînt provocate de el, de Oraș, pentru a se putea *hrăni*. Căderi pe scări sau de pe la ferestre, alunecări, descărcări electrice, ciocniri, ghivece de flori, țigle, ascensoare, găuri, pînă și cazuri de înec; nimic nu este întîmplător, totul este provocat, aranjat.

Nu mai eram în stare nu numai să răspund, dar nici să mai gîndesc; mă năuciseră acea sporovăială, acea logică absurdă – tipică paranoicului.

– Dumneavoastră tăceți. Și dacă tăceți, înseamnă că sînteți de acord. Deci sînteți, pînă la urmă, de acord cu mine. Deci v-am convins, spuse în cele din urmă Lo Monaco slăbind puțin strînsoarea, dar nu atît încît să-mi permită să scap, s-o pot lua la fugă. Și între timp se apropia din ce în ce mai mult de mașina lui.

– Dat fiind că dumneavoastră gîndiţi la fel ca mine – continuă el – vă voi mai spune ceva. Vă voi spune, bunăoară, că Oraşul, de fapt *Oraşele* au luat-o pe calea unei evoluţii prodigioase odată cu izbucnirea revoluţiei industriale şi cu începerea folosirii energiei electrice. Pentru a nu mai pomeni de progresele înregistrate – în era atomică şi cea telematică – în ceea ce priveşte autoconştiinţa! Ce e drept, la început energia electrică era aceea care condiţiona impulsurile; astăzi această energie este înlocuită, rînd pe rînd, de releele electronice ale diferitelor reţele de computere, fie de stat fie particulare. Dumneavoastră nu vă daţi seama, probabil; de faptul că străzile şi pieţele reprezintă, efectiv, venele lor – ale Oraşelor; canalele – arterele; automobilele, autobuzele şi metroul – globulele roşii; clădirile – osatura; felinarele – senzorii. Ceea ce îmi mai rămîne de descoperit – singurul lucru – este unde se află inima şi creierul propriu-zise. Am o foarte puternică impresie că n-ar fi numai două – inimă şi creier – ci mult mai multe, nenumărate, infinite, dispersate ici şi colo, peste tot. Un organism atît de mare nu poate fi dirijat de o singură inimă şi de un singur creier.

Ne aflam la doar cîţiva paşi de maşina lui. Inspiră adînc şi se întoarse spre mine.

– Cunoaşteţi „Ipoteza Veselă", a lui Jim Lovelock? Colegul acesta al meu, englez, susţine că Pămîntul ar fi, pur şi simplu, o entitate dotată cu o conştiinţă globală. Ei bine, eu, cu mult timp înaintea lui, am afirmat că nu pe planeta noastră este o entitate dotată cu sensibilitate, ci marile structuri urbane, create de om, Oraşele, care au evoluat, încet, încet, spre o conştiinţă autonomă şi o fizicitate aproape omenească. Şi vă voi demonstra, *imediat*, acest lucru.

Şi, spunînd acestea, deschise larg portiera automobilului său *Giardinetta* – la care ajunsesem deja – şi înşfăcă un fel de costum de scafandru care se afla acolo.

Nu era chiar un costum de scafandru, ci, mai curînd, unul de scufundător, de înotător şi pescuitor subacvatic; costum din cauciuc, cu întăriturî la încheieturi, prevăzut cu o cască dintr-un metal greu, cu fierăstruici şi zăbrele – ca la vechile costume de scafandru – şi cu orificii în părţile laterale, pentru aerisire, evident. Costumul era pe măsura profesorului Lo Monaco.

– Vedeţi acest costum? întrebă el pe un ton peremptoriu.

Nu puteam să spun decît că da.

– Ei bine, m-a costat ani şi ani de muncă şi de experimentări. Cu ajutorul acestuia voi pătrunde în arterele Oraşului, mă voi scufunda în

sîngele lui, în substanța sa vitală și voi aduce la suprafață *dovada* concretă, palpabilă, a afirmațiilor mele.

Probabil că aveam un aer absent, mirat, pentru că omulețul adăugă, oarecum supărat:

– Dar, mi-ați spus, doar, că m-ați priceput...

– Ca să fiu sincer... am îndrăznit eu.

– Deci, voi coborî în rețeaua de canalizare – rosti el, sec, arătînd spre gura de canal, larg deschisă, din care transpărea acea luminiscență și din care ieșea un miros de nedescris. O voi explora și voi descoperi *ceva* care-i va convinge pe toți de justețea teoriei mele. Fie și numai un parazit al sîngelui, care se va fi cuibărit pe acolo, sau o globulă roșie sau cine știe ce rămășiță reciclată sau vreun element nou. Nu știu. Ceea ce știu sigur e că ceva tot voi descoperi. *Și dumneavoastră mă veți ajuta, nu-i așa?*

Transformarea psiho-fizică a individului – care ar fi reprezentat, probabil, un nemaipomenit caz de paranoia – era acum completă. Înălțîndu-și, cît putu, modesta lui statură mă străfulgeră cu privirea. Intrasem în horă și trebuia să joc. Tipul devenise periculos, era clar. Dar, ce altceva puteam să fac?

Dinspre intersecția străduței (căreia nici măcar nu-i citisem numele) cu strada principală nu se auzea nici un zgomot, nu trecea nici o mașină; noaptea era liniștită, o liniște din acelea care se așteri după o ploaie torențială. Mă aflam, singur, în ghearele unui nebun. N-aveam încotro, trebuia să mă supun lui.

– Ce trebuie să fac?

– Să mă ajutați, mai întîi, să îmbrac costumul acesta – și mi-l arătă – apoi să-mi pun casca asta – și mi-o arătă.

Am făcut cum îmi spusese; dar am avut de lucru, nu glumă, deoarece materialul ciudatului costum nu era nici din cauciuc, nici din plastic, nici din alt material sintetic. Nu-mi dădeam seama din ce anume era făcut. Profesorul observă nedumerirea mea.

– Sînteți mirat, nu-i așa? Este vorba de o invenție a mea. *După părerea dumneavoastră, cum s-ar putea pătrunde, fără risc, în arterele și în sîngele Orașului?* Evident, numai cu ajutorul unui material nou, verificat, anume creat pentru acest scop. Adică acesta. Și-și mîngîie costumul și începu să-l îmbrace.

L-am ajutat. Apoi am ridicat casca. Era foarte grea. El o luă sub braț și se îndreptă spre căruciorul cu instrumente, care se afla lîngă gura de canal, făcîndu-mi necontenit semne să-l urmez.

Mașinăria era complicată și bizară. Lo Monaco puse casca jos; învîrti niște comutatoare, apăsă pe niște butoane și începură să se aprindă lămpi de control și să se miște ácele unor manometre; desfășură niște cablu și-l cufundă în gura de canal, preț de cîțiva metri. Apoi se întoarse și se uită să vadă ce anume indicau niște scări gradate și niște cadrane.

– Bine. Totul e în regulă. Mașina mea ar putea fi definită ca un măsurător al presiunii, un stetoscop și un electrocardiograf – luate toate laolaltă dar înmulțite cu o sută. Dar, ce spun, nu cu o sută, cu o mie. Mă folosesc de ea pentru a măsura datele fizice ale Orașului. Fiți atent: dumneavoastră trebuie să fiți cu ochii pe ea, cît timp mă aflu acolo jos...

– Dar, nu ați spus că aceste canale îndeplinesc rolul arterelor? Atunci, ce legătură au ele cu respirația și cu ritmul cardiac? – am îndrăznit eu să întreb.

– Nu fiți atît de chițibușar! Comparația cu trupul omenesc – pe care Orașul l-a luat drept model de inspirație, pentru a se adapta apoi și a se dezvolta – este doar formală. E adevărat, așa este: acolo, jos, pulsează ceea ce ar corespunde unui sînge nobil, dar nu numai aceasta. Auziți, auziți? Și spunînd acestea se întinse din tot trupul spre gura deschisă a canalului invitîndu-mă să fac același lucru. Auziți aceste bătăi foarte slabe? Sînt bătăile inimii lui. Sau, mai bine zis, bătăile inimilor lui, nu-mi dau seama încă. Și respirația sa, puternică. Probabil că știți, mai bine decît mine, că din circulația sîngelui se poate percepe totul...

Adevărul era că auzeam ceva, dar nu-mi dădeam seama ce anume. Ceva, ceva, percepusem eu încă de la început, de cînd intrasem în fundătura aceea; ceva, așa ca niște pulsații îndepărtate, distanțate între ele, pe care doar dacă erai foarte atent le puteai asocia unui ritm reglat. Semănau cu duduitul unui compresor aflat la mare distanță.

Profesorul se uita la mine.

– Auziți și dumneavoastră, deci – spuse el, peste măsură de mulțumit. Ritmul biologic al Orașului – cum foarte bine o înțelegeți – nu este identic cu al nostru. Are alte bătăi, mult mai rare, în timp ce ale noastre sînt foarte dese. N-am reușit încă să calculez care este raportul dintre ele, ce discrazie ar putea rezulta. Ca și cum ne-am afla pe două planuri diferite de existență, nu vi se pare?

Între timp ridicase casca de pe jos și și-o pusese pe cap. Apoi se răzgîndi. Își scoase casca și apucă un cablu care atîrna într-o parte a mașinăriei sale și care avea la capăt un cîrlig pe care și-l agăță de cingătoarea costumului.

– Pentru mai multă siguranţă – îmi explică el. În cazul că va fi nevoie să mă întorc repede la suprafaţă, dumneavoastră va trebui să apăsaţi pe acel buton şi cablul va începe să se înfăşoare pe troliu. Să vă uitaţi la manometre. Nu vă spun cît anume trebuie să arate. Mi-ar lua prea mult timp. Reţineţi, doar, că ăcele nu trebuie să treacă de linia roşie. Dacă trec de linia roşie să-mi daţi de ştire.

– Da... dar cum?

– Ah, da, era să uit. Cu ajutorul *walkie-talkie*-ului pe care l-am lăsat în maşină. Mă duc să-l iau. Şi se îndreptă spre *Giardinetta*.

Totul mi se părea cît se poate de nereal. Ieşisem să-mi fac obişnuita plimbare nocturnă – care să mă relaxeze, după o zi foarte grea – şi nimerisem într-o situaţie nu numai neobişnuită (şi, totuşi, ceva aparte, o evadare din rutina cotidiană) dar şi periculoasă pe deasupra, în compania unui nebun. Printre clădirile care străjuiau străduţa, stelele răspîndeau o lumină limpede şi rece. Cît să fi fost ceasul? Poate două? Poate trei?

Lo Monaco se întoarse, îmi puse în mînă un *walkie-talkie* oprindu-şi un altul pentru el. Îşi puse casca şi şi-o închise.

– Gata, plec. E o zi mare, aceasta. Să mă aşteptaţi, mă voi întoarce cu dovezile. Mi se va face dreptate pînă la urmă.

Vocea îi era înăbuşită de cască dar era, totuşi, desluşită. Îmi făcu un semn şi se îndreptă spre gura de canal. Se învîrti de jur-împrejurul grilajului. Lumina roşie şi tremurîndă a semnalizatorului „Drum în lucru" îi proiecta umbra pe pavajul ud. Era o umbră deformată. Mi-am dat seama abia atunci că din buza gurii de canal cobora o scară de frînghie. Fără a ezita cîtuşi de puţin, profesorul începu să coboare pe acea scară şi în puţin timp dispăru în acea luminiscenţă nesănătoasă.

Ce era să fac? S-o iau la fugă, să-l las pe acel nebun în voia sorţii? Nu aveam altă soluţie, deşi nu mă simţeam în stare să-l părăsesc pe acel bătrîn coborît în canal. Se bizuia pe mine, la urma urmelor. L-aş fi putut salva cu ajutorul micului scripete – în cazul că ar fi avut nevoie de ajutor – dacă, cumva, i se întîmpla să înoate în sîn... Dar ce prostii îmi mai treceau prin cap! În noroi, da în noroi. Vocea lui, care răzbătu limpede pînă la mine – deşi înăbuşită în cască – îmi spulberă orice urmă de îndoială.

– Mă auziţi?

– D... da. Cum e, totul bine?

– Desigur, ce credeţi?

Urmă o pauză. Apoi, nişte zgomote indefinite.

– Trebuie să vă spun că aici, dedesubt, totul devine oarecum ciudat – continuă, pe neașteptate, profesorul Lo Monaco. Adică, vreau să spun, această luminiscență, pe care n-o prevăzusem și pe care nu pot să mi-o explic; seamănă cu cea provenită din descompunerea unor micelii. Și, apropo de aceasta, nu mi se par deloc normale aceste excrescențe în formă de ciuperci pe care le întîlnesc, din cînd în cînd, pe pereți. Substanța care se scurge prin artera principală este foarte densă și duce cu ea ceva, nu știu ce anume, nu-mi dau seama. Se vede treaba că organismului Orașului nu-i merge prea bine. Ceea ce mă îngrijorează puțin, dacă mă gîndesc la eventualele consecințe, cele din afară. Voi găsi, oricum, ceea ce caut. Rămîneți pe recepție.

Trecură cîteva minute. Nici un ac al mașinăriei nu se deplasa spre linia roșie.

– Sesizez niște schimbări. Pulsațiile devin mai puternice. Probabil că mă apropii de una din inimile Orașului. Pereții tunelului, ai arterei, își schimbă culoarea; de la opac și cenușiu, trec la o nuanță de galben deschis și de trandafiriu. Nici cărămizile nu se văd prea bine și suprafața tinde să devină uniformă.

Tăcere. Apoi, dintr-o dată, ceva, o exclamație cuprinsă în limitele surprinderii și sperieturii:

– Ooooh, dar... Ascultați-mă puțin, poate nu mă veți crede, dar am început să calc pe ceva moale, pe ceva care devine din ce în ce mai moale, înțelegeți? Se vede treaba că procesul de adaptare a Orașului este în fază destul de avansată. Simt că și pereții – cînd îi ating – nu mai sînt atît de tari cum ar trebui să fie, în mod normal. Ce vrea să însemne asta? Îmi puteți explica dumneavoastră, dragă domnule?

Dumnezeule! – mi-am zis – a început să bată cîmpii. Se îngroașă gluma. O formă de autohipnoză, desigur. Bine, bine, dar ce căutam eu acolo, idiot ce eram?

– Pătrund acum într-o ramificație în care curentul e mai puternic; pătrund în acea vîscozitate. Culoarea este indefinită, e la fel cu cea din spațiul înconjurător. Din fericire, mă aflu, încă, într-un loc uscat. Luminiscența persistă dar e mai slabă acum. Bate în trandafiriu și aceeași culoare o au și pereții în acest moment. Pereți care au devenit, parcă, spongioși. Și, din cînd în cînd, transpiră. Au! Fir-ar să fie, am atins cu mîna acea substanță care se scurge pe aici, pe lîngă mine, și am simțit că mă arde ceva. Nu pricep ce anume.

– Mă auziți, mă auziți? Aveți nevoie de ajutor? Doriți să-i dau drumul troliului?

– Nu, nu. Încă nu am găsit ceea ce caut. Dar nu mai pricep nimic. Sînt niște artere ciudate, acestea. Înaintez în continuare. Nu mi se pare că ar fi vreun pericol.

Mîinile îmi erau ude de transpirație și strîngeau, în mod exagerat, *walkie-talkie*-ul.

– Ascultați-mă, dumneavoastră ... cum vă numiți, nici nu mi-ați spus-o? Mă rog, ascultați-mă; aici totul e foarte ciudat. Totul în jurul meu devine moale. Picioarele mi se afundă, puțin cîte puțin. Totul devine, deci, moale și de culoare roșcată. Pe pereți par a se forma un fel de bule ... da, bule, care pulsează. În alte locuri apar niște găuri. N-am curajul să ating cu mîna acea substanță lipicioasă care se scurge mereu pe lîngă mine, se scurge în pîrîiașe – de care trebuie să mă feresc – și care sînt apoi captate de fluxul central. Poate că aceasta este starea normală a arterelor; faptul că la început ele erau – acolo, în fundul găurii deasupra căreia vă aflați – rigide, tari este, probabil, anormal; ceea ce este un indiciu de arterioscleroză, aș putea face prinsoare pe asta...

Dar ce naiba vorbiți! aș fi vrut să strig. *Vorbiți de canalele orașului nostru, nu de o ființă vie*! Dar mi-am ținut gura. Ceva îmi bloca limba, creierul și nu eram în stare să articulez nici un cuvînt.

În bezna care domnea pe străduță, lumina roșcată a felinarelor care semnalau „Drum în lucru" tremura, aproape să se stingă. Puțin mai încolo *Giardinetta* profesorului aștepta, cu portiera deschisă larg. *Dar ce naiba se petrecea acolo, dedesubt*?

– Se mișcă ceva.

Era vocea lui Lo Monaco, puțin tulburată, de această dată. Și mai îndepărtată.

– Mi se pare că acolo, jos de tot, e ceva, o mișcare. Vreau să văd ce se petrece acolo.

– Nu, să nu faceți asta – eram pe punctul de a i-o spune. cînd...

– Aici s-a schimbat totul; nu mai e nimic ca la început. Sîngele, limfa sînt foarte dense. Iar pe tavan sînt acum bule și găuri din care se scurge substanța aceea. Și pe arteră, pe toată artera, e aceeași situație... Nici nu mai are înfățișarea unei artere, la drept vorbind, ci a cu totul altceva, nu-mi mai dau seama. De la culoarea galben-trandafirie am trecut la cea roșie, roșu închis. Să depindă, oare, aceasta, de năvălirea sîngelui? Mă apropii, oare, de inima orașului? Ar putea fi, aceasta, explicația pentru acel tumult de acolo, de dedesubt. Auziți – cum dracu' vă cheamă – auziți, să fiți pe fază, pentru a recepționa mesajul meu;

n-aş vrea, n-aş vrea deloc să fiu prins în vîltoarea aceea şi să fiu supt o dată cu sîngele!

Mi se părea că cele descrise de profesor, situaţia în care se afla, îmi aminteau de ceva.

– La dracu'! Substanţele acelea dense ţîşnesc în jurul meu, din ce în ce mai puternic; s-ar părea că însăşi prezenţa mea le stimulează. Trebuie să fiu atent, să nu intru în legătură cu ele. Încep să văd mai bine ceea ce se petrece în faţa mea. Chiar aşa! Parcă ar fi un fel de gaură care se cască şi apoi se închide la loc, înghiţind şuvoiul acela care trece pe lîngă mine. Dar... Abia acum înţeleg ce mare cantitate de material poate să cuprindă în ea această substanţă păstoasă. Şi totuşi este greu de deosebit. Mai e lumină, dar slabă, foarte slabă. Picioarele se afundă tot mai mult. Pereţii parcă încep să vibreze. Ce-i va mai fi însemnînd şi asta? Cred că mă voi întoarce sus. Am văzut destule. Nu-mi place. Acţionaţi...

Tocmai mă pregăteam să întind mîna spre maşinăria aceea, cînd auzii un ţipăt, neaşteptat şi neomenesc, care făcu să mi se încreţească pielea.

-Aaaaaaaggghhh! Nuuuuu – urla, acolo jos, nu ştiu cît de jos, profesorul. Nu se poate! Aoleu, mîinile mele, picioarele mele! Ard! Ce se întîmplă? Nu le mai simt! Doamne, Dumnezeule, ce se întîmplă? Se formează o excrescenţă pe perete! Grăbiţi-vă – cum dracu' vă cheamă – trageţi-mă repede sus, ce mai aşteptaţi! Am alunecat!

După o clipă de spaimă, am pus în mişcare troliul pe care începu să se înfăşoare cablul.

– Repede, mai repede! – continua să implore Lo Monaco. Mişcaţi-vă mai iute! Aici curge, curge, totul curge... Din pereţi şi din tavan curge ceva mucilaginos, coloida... AAAAGH!

Celălalt ţipăt, la fel de neprevăzut ca şi primul, mă făcu să sar, literalmente, înapoi şi să scap din mînă *walkie-talkie*-ul. M-am grăbit să-l iau de jos, cuprins de groaza că s-ar fi putut strica. Nu se stricase dar ceva, totuşi, se întîmplase cu el pentru că vocea profesorului Lo Monaco ajungea la urechile mele frîntă, fragmentată.

– Ajut... ajutor... fie-vă milă de mine... dar ce se întîmplă... ard, mă topesc... nu mai simt... mă roade... mai repede... blestemat să fiţi... nu, nu aşa... mă trage înap... acel ceva bleste... totul acoperit... pentru că, pent... Oraşul... Ora... arterele... nu arte... aha... acum înţeleg... am greş... am încurcat totul... ăsta e sfîrşitul... ce greşeală de neiertat... sînt pierdut... aia ara... nu arterele... *nu arterele* NU ARTERELE!!! AAAAaaaaaahhhh...

Noul urlet, animalic, la început ascuțit, se stinse într-un horcăit agonic. Mi se făcu părul măciucă și mă apucă tremuriciul, cînd am auzit din aparat sunete nearticulate, bîlbîieli, schelălăieli, cuvinte ininteligibile ale unui nebun coborît sub nivelul speciei umane, redus la condiția de animal, de atîta frică și *înțelegere*. Reușeam să deslușesc, totuși, ceva-ceva, din acel marasm vocal, ceva care-mi făcu inima cît un purice și-mi tiie respirația în timp ce priveam troliul care continua să se rotească, nici repede și nici încet, inexorabil, trăgînd în sus un balast, trupul profesorului Lo Monaco, trăgîndu-l la suprafață, spre – cine mai putea s-o știe – salvarea sa.

La un moment dat, troliul începu să se rotească mai încet, clătinîndu-se, ca și cum trupul profesorului s-ar fi prins în ceva. Nu reușeam să înțeleg ce se întîmpla. Apoi se învîrtea mai repede, parcă era mai ușurat. Vocea nefericitului doctor docent se pierdea, încet, încet, deși distanța dintre el și mine se micșorase; mă năpădi o sudoare rece ca gheața, care avea motivația ei. Cuvintele lui Lo Monaco, chiar dacă nu ajungeau pînă la mine clare, distincte, mă făcuseră să înțeleg ce-i hărăzise soarta aceea, cumplită, pe care voise s-o înfrunte și greșeala groaznică pe care o făcuse și care-i fusese fatală.

Scripetele ajunsese aproape la capătul cursei. Priveam – cuprins de fiori și cu inima cît un purice – spre gura de canal, acolo unde se înfășurau ultimii metri de cablu.

Iată-l! De sub nivelul străzii se ivea casca cea grea. Apăsătorul acoperămînt de cap părea ros, mîncat, dar era, totuși, întreg. Se împiedică pentru o clipă de bordura de fier. Clipa aceea îmi fu de ajuns ca să-mi permită să întîlnesc privirea profesorului, care venea de dincolo de ferestruica cu zăbrele. N-aș mai fi întîlnit-o! Îmi va rămîne întipărită în minte – și mă va chinui, cît timp voi mai trăi – amintirea acelor ochi înnebuniți de groază, în care se reflecta lumina roșie – gata, gata să se stingă – a felinarului care semnaliza „Drum în lucru" Ochi înnebuniți, disperați, dezamăgiți... și MORȚI.

Apoi, după o clipă, apăru din gura de canal – tras în sus de troliu – și restul trupului profesorului.

Am scăpat din mînă *walkie-talkie*-ul și am rupt-o la fugă – dărîmînd grilajul și felinarele – urlînd în noapte, cuprins de o groază indefinibilă. Dacă m-ar fi văzut cineva, așa cum eram – cu ochii ieșiți din orbite și cu fața răvășită – m-ar fi luat drept unul posedat de diavol. Pentru că, din acel canal, din iadul subteran, ascuns în măruntaiele Orașului, nu ieșise profesorul Salvatore Lo Monaco – ex doctor docent în seismologie – *ci doar ceea ce mai rămăsese din el.*

Adică un trup cu totul despuiat de carne, un schelet. Dar, un schelet intreg! O relicvă anatomică, tocmai bună pentru o lecție de medicină. Un schelet al cărui craniu era protejat de acea absurdă, halucinantă cască de oțel...

Scuturat de friguri, am alergat, pe străzile cufundate în întuneric, pînă acasă și, imediat ce am ajuns, m-am baricadat înăuntru, cît p-aci să leșin. Îmi răsunau în creier ultimele cuvinte – fără noimă, întretăiate – ale profesorului rostite atunci cînd – prea tîrziu – își dăduse seama că greșise și înțelesese, deci, adevărul.

Pentru că... Pentru că acele canale *nu* trebuiau să fie considerate drept arterele Orașului! Acea rețea subterană de galerii era, de fapt, *intestinul, aparatul digestiv* al acelui lucru monstruos pe a cărei suprafață noi trăim fără a ne da seama!

(22 noiembrie 1966 - 22 noiembrie 1986)

Intermezzo

„E frumos ca după ce mori să mai trăiești încă"

TENEBRE. TĂCERE. GER.

Se prăbușea, cu capul în jos, în neant. Se simțea gol sau, mai bine spus, golit de totul, secătuit de puteri, nemaiavînd nici o amintire. Nu știa decît că se prăbușea, cădea și iar cădea... Dar, oare, chiar cădea? Acea senzație de apăsare în stomac, acea senzație de pierdere de sine – asemănătoare celor pe care le are cineva cînd plonjează de la o trambulină înaltă – aceleași senzații le avea el acum. Dar ce însemna acea prăbușire? Sau era doar o impresie, subiectivă?

Era beznă, de jur-împrejur. Îl treceau fiori, de frig și de atîta pustietate. Voia să-și miște picioarele și mîinile, cu desperare, dar nu-și mai simțea, parcă, membrele, îi amorțiseră. Dar mai avea, oare, picioare și mîini? Voia să strige, cu și mai mare desperare, de atîta spaimă; dar gura parcă îi era încleștată și nici măcar nu putea ști dacă era în stare s-o deschidă. Era cu totul buimăcit și nu-și dădea seama în ce stare se afla; și totuși era sigur că se prăbușea de la o înălțime nedefinită, de un milion de ani, spre ceva abstract. Era ca și cum ar fi alunecat pe o vată sau pe un strat de smîntînă, pe ceva palpabil dar nu și concret în același timp.

Continuă în acest fel, într-o stare indescriptibilă, un timp care nu putea fi definit de simțurile sale. Avea senzații ciudate și i se părea că îl înconjoară prezențe invizibile care-l priveau fără ca el să-și dea seama.

În cele din urmă nu mai fu beznă; de jur împrejur se aprinseră focuri luminoase, albe; se aprinseră în mod magic, în tăcere, fără nici cel mai mic zgomot. În mod misterios. Unele erau nemișcate; apoi dispăreau. Păreau a fi stele, dar nu erau stele. Erau cînd apropiate, cînd depărtate și cîteva îl loviră în plin. Păreau a fi focuri, dar nu dogoreau. De cîteva ori, înainte de a dispărea, își schimbau locul, se așezau parcă pe poziții dinainte stabilite.

Cine era? Ce era? Ce făcea acolo?

Încercă din nou să-și miște membrele și să urle, dar nu reuși. Avu, din nou, senzația că se prăbușea. Pe neașteptate, o luminiță, venind de departe, se opri chiar sub el (sau deasupra lui?) și păru că se mărește. Se apropia de lumină sau invers? Sau, pur și simplu, aceasta creștea în

intensitate? În scurt timp se convinse că ipoteza cea mai sigură era cea dintîi. Acum, lumina ocupa jumătate din cîmpul său vizual; semăna cu o uriaşă semisferă.

Păru că se opreşte o clipă, suspendat deasupra ei, apoi viteza care-l propulsa ca pe un proiectil crescu, parcă, dintr-o dată. Iată că acum abisul luminos care era, probabil, ţinta sa se dovedise a fi mai puternic decît tenebrele pe care le izgonise undeva în spatele lui; dar nu reuşi să se întoarcă pentru a privi. Se afla, acum, în plină lumină şi lumina se făcea din ce în ce mai puternică şi mai strălucitoare.

Despre *ce anume* să fi fost vorba? Încercă să se privească pe sine însuşi, dar nu văzu nimic. Încercă să privească mai atent spre ţinta sa, dar nu putu să vadă altceva decît că dinspre centrul luminii aceleia o granulă mai densă se îndrepta spre el; sau invers. Înainta cu o viteză înspăimîntătoare.

Creştea mereu.

Îi ajunse deasupra. Şi apoi, pe neaşteptate, se opri. Ca şi cum ar fi acţionat nişte frîne se opri, brusc, pe o suprafaţă solidă fără a simţi altceva decît o puternică ameţeală şi o durere în locul în care trebuia să fie stomacul.

* * *

Rămase, aşa – puţin buimac, cu ochii închişi – cîtva timp. Cînd îşi mai reveni se ridică în picioare... Aşa i se păru cel puţin; pentru că, privindu-se, instinctiv, nu-şi mai văzu trupul, chiar aşa, *nu* şi-l văzu!

Poate că toată lumina aceea...

În sus totul părea închis sub o cupolă luminoasă. Coborînd privirile îşi dădu seama că lumina era mai slabă. Dar ce se întîmplase cu trupul său, cu membrele sale, unde erau? Nu mai rămăsese din el decît *conturul* său, silueta. Putea să privească tot ceea ce îl înconjura prin mîini şi braţe şi tot restul!

Oare înnebunise? Să fi fost doar o halucinaţie?

Unde se afla? De jur împrejur domnea liniştea, îl înconjura o imensă mare de vată; munţi de lumină azurie, în depărtare; valuri de ceaţă impalpabilă; pulverizări de lumină, aproape de el; un fel de nisip auriu, foarte fin, la picioarele sale. Nimerise într-o lume de neînchipuit, într-o lume de vis. Dar *de unde* nimerise acolo – se întrebă. Era conştient că participa la tot ceea ce se petrecea dar că era, în acelaşi timp, străin de toate, exact ca într-un vis.

Înaintă prin aerul care părea să emită mici străluciri ca şi cum ar fi fost saturat de electricitate.

Paşii săi nu lăsau nici o urmă.

După un timp (cît timp, oare?) simți o mare uscăciune pe dinăuntru și imediat îi apăru, din neant, înaintea ochilor, un fluviu cu apă limpede. Se retrase, speriat, cîțiva pași. Fluviul acela dispăru, dintr-o dată! Imposibil! Așa ceva n-ar fi trebuit să se întîmple... Dar lumea aceea era atît de ciudată...

... De fapt, nu era chiar atît de ciudată; dacă stătea să se gîndească și să observe mai bine, îi amintea ceva... ceva ce mai văzuse... sau cunoscuse... *altundeva*.

Munții de lumină azurie, nisipul auriu, cristalele... lipsea, totuși, ceva...

Aha! Aha! da... Dumnezeule, da, asta era...

Nu... nu era, oare, acea lume ciudată și fantastică pe care o visase, întotdeauna, în vremea copilăriei și în care se refugia, deseori, în gînd, în clipele de frămîntări ale copilăriei sale, în momentele de restriște ale tinereții?

Da, ea era, Dumnezeule! EA ERA LUMEA ACEEA!

... Dar cum... cum... să fie, oare, posibil? O lume de atîtea ori visată, atît de mult dorită... evadarea din real devenise... *realitate*? De ce și cum?

Ceva fantastic! Supranatural!

Dacă ar fi putut respira, atunci respirația sa ar fi fost gîfîitoare, din cauza emoției; dar el nu știa sau nu-și dădea seama.

Își reveni, cu greu, din acea emoție. Lipsea, totuși, ceva. Amintirile își croiau, încet-încet, drum prin labirintul minții sale... Iată-l! Da, desigur Orașul... Orașul de Aur. Nici nu apucase să-și depene gîndurile, cînd, dintr-o dată, se ivi, acolo, jos, la limita orizontului – între Munții Azurii Orașul; cu ale sale turnuri avîntate în sus, întru cucerirea cerului inundat de lumină; cu ale sale uriașe cupole, cu ale sale arcuri strălucitoare; strălucind, el însuși, ca o nestemată de basm. Foarte frumos oraș, exact cum îl visase el, dintotdeauna.

Și o porni; trebuia să ajungă acolo, în oraș.

Mergea de mult, nu mai știa de cînd. Firava sa siluetă se chinuia să se apropie de Oraș, care i se părea, la fiecare pas, tot mai îndepărtat. Trecu de două roci cristaline postate acolo parcă în chip de pilaștri și ajunse în fața unui val de ceață, nu prea densă, lucitoare... Nu se putea hotărî dacă să meargă mai departe, sau nu, cînd, dintr-o dată, se ivi în fața sa o crăpătură în perdeua de scîntei care se stingeau înainte de atinge solul.

Prin acea țîșnitură de scîntei își croia drum cineva. O făptură, un chip de femeie, care înainta în ritmul unei muzici invizibile.

Era îmbrăcată în alb.Și purta văluri albe.

Părea... Dumnezeule! Dumnezeule! DOAMNE DUMNEZEULE!

Era... ea! Chiar Ea! EA!

Îmbrăcată în alb! în alb! CA O MIREASĂ!

S-ar fi pornit pe plîns, ar fi pornit să tremure și să se bîlbîie – dacă s-ar fi putut – dar emoția îi strîngea, ca într-un clește, pînă și străfundul sufletului. I se păru că renaște, din adîncul ființei sale – unde fusese îngropată, atîția și atîția ani, de cînd... –. toată iubirea de odinioară... Dar ceea ce vedea – mai mult decît orice altceva în jur – era ceva imposibil.

Ea înainta. O adiere de vînt – venită cine știe de unde – făcea să îi tulbure vălurile de pe cap și părul, castaniu și fin, care-i încadra fața palidă și împrăștia ceața, făcînd să apară – pentru o clipă, doar o clipă – o mulțime aflată în sărbătoare, imagine care dispăru imediat. Picioarele se aflau încă în acea luminiscență.

Zîmbea. *Îi* zîmbea.

Dumnezeule, zîmbetul *acela*!

Erau foarte clare, acum, pînă și cele mai mici amănunte, nu mai încăpea nici o îndoială. Fața sa era foarte frumoasă. Sub îmbrăcămintea de culoare albă se reliefa un trup superb. Își ridică brațele și le întinse spre el, într-un elan drăgăstos.

Voia să alerge dar nu putea. Așa ceva chiar că era imposibil: ceea ce vedea, sau i se părea că vede, nu putea exista în realitate; era produsul imaginației sale sau cine știe ce altceva. Și, totuși, era ea, dar altfel, CUM NU MAI FUSESE NICIODATĂ. Pentru că... pentru că ea murise... MURISE, mai înainte de a apuca să îmbrace acea... rochie!

Se oprise doar la cîțiva pași de el. Ochii îi străluceau – sub sprîncenele subțiri – ca niște stele; dar nu vorbea. Îl privea, neliniștită, dar nu vorbea.

Ar fi vrut s-o sărute, dar nu îndrăznea. Și dacă era doar o vedenie? Era mai bine să rămînă totul așa, chiar dacă nu era nimic real; dar era minunat, totul. O asemenea vrajă nu trebuia să fie risipită.

Continua să privească, țintă, acel chip de neuitat, cînd, o altă spărtură se produse – în stînga sa – în acea perdea care devenise din nou compactă.

Dar acum cine mai venea? În depărtare se zărea o făptură mică, cenușie.

După toate probabilitățile, de data aceasta va leșina.

Un obraz brăzdat de riduri – urme ale suferinței – dar zîmbitor, doi ochi mari, păr alb, aceeași rochie albastră pe care el și-o amintea foarte bine.

Mamă!... MAMA!

Dar nu, nu este adevărat! nu se poate. Tu ești moartă. MOARTĂ. Amîndouă sînteți moarte. Ce se petrece aici? *Unde* mă aflu? În Rai, poate? Dar nu, nu se poate, Raiul nu arată așa; unii îl descriu cu totul altfel și și-l imaginează ca pe ceva pur spiritual.

Sau, poate, în Purgatoriu? Dar nu, nu se aud suflete în suferință.

Sau, poate, în Limb? Dar nu, cum să ajung acolo, doar am fost botezat.

Atunci, ce se întîmplă, am înnebunit? Nu, pentru că gîndesc, gîndesc, judec normal.

Atunci înseamnă că visez, sigur visez, pentru că și în vis gîndești sau, cel puțin, se presupune că o faci. Și atunci accept varianta cu visul. Da, cu visul cel mai frumos pe care l-am avut vreodată și care sper să dureze cît mai mult cu putință.

Acum se aflau amîndouă lîngă el și-i întindeau mîna ca pentru a-l invita, în mod foarte drăgăstos. Întinse și el ceea ce ar fi trebuit să fie brațele și mîinile.

Ca și cum un fluture ar fi atins o floare.

Se adînciră în ceață.

Se simțea, acum, fericit, fericit cum niciodată nu mai fusese, în viața sa zbuciumată. Oriunde l-ar fi dus nu avea nici o importanță acest lucru; ar fi putut compensa cine știe ce pagubă viitoare. După atîția ani de viață solitară, cele cîteva clipe petrecute cu cele două ființe pe care le iubise cel mai mult – chiar dacă în zadar – îi plăteau toate suferințele îndurate.

Dincolo de vălul de ceață, jos, în valea aceea străjuită de cele două roci ca niște pilaștri, nu-l aștepta nici o compensație. Părea că-l așteaptă, în schimb, o grămadă de lucruri de diferite forme și dimensiuni; dar, ciudat: îi apăreau ca și cum le-ar fi privit printr-un binoclu nereglat. Se opriră, toți trei, și cele două chipuri îl priveau ca și cum ar fi așteptat ceva de la el. Ce anume, oare?

Ridicîndu-și privirea de pe acel soi de cătun putu să vadă cum se profilau la orizont maiestuoasele, impunătoarele turle ale Orașului de Aur. Își propusese să ajungă la el.

Trebuia să aleagă.

Nu avu nici o clipă de ezitare; nu, pentru că visele din vremea copilăriei trebuiau să facă loc minunatei realităţi a momentului. Ameţitoarele construcţii aurite nu puteau, desigur, să rivalizeze cu bucuria şi tandreţea acelei întîlniri miraculoase chiar dacă era ceva de vis.

Îşi coborî, dintr-o dată, privirea şi-şi dădu seama că nu era nimic neclar acolo. Dimpotrivă, se vedea, deslușit, totul; ba chiar i se părea că recunoaşte clădirile acelea.

Cele două femei, zîmbitoare, îl duceau cu ele spre vale.

Ajunseră aproape de intrarea în strania aşezare. Construcţiile acelea îi erau, într-adevăr, familiare, aşa cum erau ele, un amalgam de stiluri şi epoci.

Da, da, desigur... Casa aceea din dreapta, cu verandă din lemn şi persiane verzi, nu era, oare, casa părinţilor, casa bătrînească? Şi cea de lîngă ea – durată din pietre mari, coşcovite – , casă cu două etaje, nu era, oare, casa de la mare a copilăriei sale? Iar cea de vizavi, clădirea aceea cenuşie, cu două etaje, nu era, oarem casa *ei*?

O luă la fugă şi, iată, îi apăru şi bătrîna şcoală elementară; îi apăru şi parcul; îi apărură şi prăvăliile care-l văzuseră crescînd – copil, băieţandru şi apoi flăcău. Iată şi liceul şi clasa în care învăţase, care păstra în ea umbrele foştilor colegi; dar numai ale celor care-i fuseseră *cu adevărat* şi prieteni. Şi grădina publică, cu *acea* bancă, incomodă, dar care amintea de atîtea emoţii.

Alerga, alerga şi iar alerga şi amintirile, frumoase, i se depănau, rînd pe rînd; îi defilau pe dinaintea ochilor case, străzi şi baruri şi cinematografe, care jucaseră un rol mai acătării în viaţa lui. Şi, în plan îndepărtat, pe strada principală – care împărţea în două orăşelul – ... o casă... care n-avea cum să existe... pentru că, de fapt, nu existase niciodată: o locuinţă ciudată, modernă – şi, totuşi, patinată – avînd în faţa ei o frumoasă grădină.

De ce se afla acolo? Nu putea să fie reală, ea exista doar în imaginaţia lui: era casa pe care visase c-o va avea, va fi a lui, atunci cînd va fi ajuns într-o anumită etapă a vieţii – la care nu ajunsese niciodată – casă în care să locuiască împreună cu o femeie, cu care n-a putut niciodată să se însoare.

Se opri; dacă ar fi fost cazul, ar fi gîfîit, ar fi fost cu sufletul la gură, dar nu era cazul; se opri şi se întoarse. Cele două figuri care-l însoţiseră erau departe de el şi se grăbeau să-l ajungă.

Şi, din nou, îl chinui întrebarea: Unde mă aflu? Sînt, oare, mort, dat fiind că mă aflu printre morţi? Nu, pentru că, în acest caz, ar trebui să mă aflu printre toţi morţii şi nu numai printre *doi*, în mod deosebit. Şi atunci? Bine, bine, n-are importanţă; să acceptăm, aşa cum e, ceea ce ne-a fost dat; nu contează *unde* sînt, contează *cum* sînt. Şi sînt fericit. Nu voi pleca niciodată de aici, dintr-un loc în care se păstrează toate amintirile şi figurile şi întîmplările şi lucrurile cele mai frumoase, cele mai bune din viaţa mea. Dacă ar fi fost în stare ar fi scos un lung suspin de uşurare, de fericire.

Iată-le acum lîngă el.

Zîmbeşte, iubirea mea, te-am regăsit după atîţia ani de tăcere şi de singurătate. Zîmbeşte-mi, mamă, vom sta, în sfîrşit, împreună.

Duceţi-mă cu voi. Încotro credeţi de cuviinţă.

Porniseră din nou la drum, se îndreptau către centrul oraşelului, cînd,pe neaşteptate – fără a fi dat vreun semn – ele se opriră. Le privi speriat şi văzu cum le dispărea zîmbetul de pe buze, puţin cîte puţin, cum dispare zăpada, topită de soare, cum se scurge nisipul printre degete. Îl priveau, amîndouă, cu ochii plini de mîhnire, ca şi cum şi-ar fi amintit de ceva foarte trist.

Ce se întîmplă? Ce se întîmplă? ar fi strigat el, dacă ar fi fost în stare s-o facă.

Uşoara atingere a mîinilor lor – care cu puţin timp înainte i se păruse a fi o strîngere – îi păru dintr-o dată foarte slabă. Totul în jurul lui – straniul peisaj îndepărtat şi cerul luminos – părea că tremură. Simţi că e şi el cuprins de tremur. I se păru din nou, ca mai demult, că se prăbuşeşte, cade şi iar cade.

Încercă să se agaţe de ceva dar nu reuşi.

Nu! Nu vreau să plec de aici! *E atît de frumos aici, cu voi*. NU! ar fi vrut să strige.

Le zări ca printr-un văl. În ochii lor se citea o tristeţe nemărginită.

– Ajutaţi-mă! Ajutaţi-mă, vă rog! Vă rog, pe voi cele care m-aţi iubit. Vă rog!

Uimire. Frică. Totul în jur tremura şi mai tare.

– Să-mi rămînă măcar amintirea... Să-mi rămînă măcar amintirea... să-mi amintesc de voi şi de acest loc.

Tăcere.

I se părea că-l înghite un vîrtej invizibil. Mintea i se înceţoşa, parcă, dar putu să vadă două feţe triste, cele două chipuri dragi, care păreau

să caute cu înfrigurare un răspuns la ultima lui întrebare; dar el știa, i-o spunea ceva din străfundul ființei sale că era imposibil. IMPOSIBIL!

I se părea că-l înșfacă vîrtejul, îl smulge de pe pămînt și-l duce undeva sus... sus... în slava cerului, în spațiul nemărginit; smulgîndu-l cum smulge uraganul plantele cele mai rezistente. Sau că sub el se căscase o prăpastie și că era supt în jos, în măruntaiele pămîntului; se simțea strivit de neant și mai simțea cum picioarele îi sînt foarte, foarte grele. Acolo, jos... jos... jos... către...

Puternica lumină albă continua să inunde masa de operație; brancarda – purtată de doi infirmieri – dispăru dincolo de ușa din planul îndepărtat al sălii; marele clinician își scoase mănușile de cauciuc transparent și cineva îi desfăcu legătura din jurul gurii. Fu imediat înconjurat – ca de obicei – de asistenți și de medici, pentru a fi felicitat, a i se aduce mulțumiri și a i se cere informații.

– De data aceasta operația a fost mai grea ca de obicei; bietul pacient fusese afectat de „morbul albastru"; a fost necesară o întrerupere a funcției cardiace, timp de zece minute, lucru nemaiîntîlnit pînă acum... nici măcar de mine; totuși, totul a mers bine, Slavă Domnului!

Era celebru, celebru în toată lumea, datorită nouii și revoluționarei sale metode de a întrerupe funcțiile inimii și a opera, apoi, liniștit, pe aceasta.

În timp ce ieșea, adus de spate, din sala de operație, cei prezenți observară pe fața lui bătrînă o cută mai adîncă decît celelalte. Efectul oboselii, se gîndeau. Nu aveau de unde să știe că i se pusese, din nou, întrebarea *aceea*, întrebare care-l chinuia mereu, inexorabil, după asemenea operații.

Doamne! Doamne! În acel timp, în acele zece minute, omul acela era virtualmente mort; inima sa nu mai bătea; îi încetaseră funcțiile vitale și nu era sonl... Și atunci, dacă murise, unde se refugiase... sufletul său? Și de unde s-a întors, a venit din nou la el?

Unde se va fi ducînd sufletul, eul profund, intim, personal, dacă el nu rămîne, și nu poate să rămînă, într-un cadavru, cum părea atunci a fi – după toate aparențele – acel individ? Unde? UNDE?

(iulie 1962)

Seducție

NU CĂ și-ar fi făcut probleme (nu-și făcuse niciodată probleme, bătrîna Marta, nici cînd bărbatul său... dar asta e o altă poveste) dar acel domn Griffi era, totuși... puțin ciudat. Ar fi fost imposibil de definit exact în ce consta această ciudățenie; totuși, domnul Griffi era un bărbat bizar, ce mai. Nu mai avusese niciodată în pensiunea ei unul care să-i semene; deși, la drept vorbind, nu i-ar fi putut reproșa nimic; era bine educat, chiar prea bine; era gentil, afabil, un pic cam rezervat, deloc palavragiu; plătea regulat pensiunea, nu făcea mofturi, nu se plîngea de bucătărie (bietul de el mînca atît de puțin, încît te întrebai cum de putea să mai trăiască!). Și, totuși, avea niște deprinderi ciudate; de pildă, aceea de a sta, zile întregi, închis în odaia sa; ieșea numai după-amiaza și se întorcea noaptea tîrziu sau chiar cînd mijeau zorile.

Dar era, oricum, un bărbat distins, se îmbrăca întotdeauna cu eleganță și avea foarte mare grijă de aspectul său exterior. Seara, în timp ce lucra la al nu se știe cîtelea pulover, Marta se întreba cum de putuse un bărbat de condiția lui să se împotmolească tocmai acolo, în acel fund de periferie, printre acei pensionari de teapa unuia ca Fabbri – traficantul – sau a acelei fete – cum, oare, se numea? A, da, Luisa Dermonti, un nume fals, desigur. Nu-ți trebuiau calități de ghicitor ca să înțelegi cam ce „profesie" avea: apărea doar la masă și-și petrecea întotdeauna toată noaptea în afara pensiunii...

Chiar, era un fapt ieșit din comun ca un „domn" distins, cum era Griffi, să accepte să locuiască împreună cu unii de teapa ălora. Cu atît mai mult cu cît era un bărbat chipeș. Cu fața slabă, nasul subțire, buzele subțiri, lat în umeri, deși puțin adus de spate... Marta îi dădea vreo treizeci de ani; și nu o mira deloc faptul că fata aceea, Dermonti, pusese ochii pe el. Dar, se gîndea Marta, ce s-ar fi întîmplat dacă un bărbat ca Griffi ar fi căzut în mrejele unei asemenea femei? Și, totuși, judecînd după aparențe, bietul domn Griffi nu era chiar atît de insensibil la farmecele – așa vulgare cum erau – ale acelei femei.

O străduță întortocheată, abia luminată de cîteva felinare așezate prea sus; un motan care se strecura cu pași abia simțiți în căutarea a ceva de mîncare printre gunoaiele de la marginea trotuarului; un cer înstelat, parțial acoperit de nori și de smogul din oraș... Era străduța care ducea la „Pensiunea Marta"; străduță care șerpuia prin cartiere

vechi, cu case foarte bătrîne, gata să se prăbușească, case din bîrne de lemn, cu acoperișuri sparte, cu pereții coșcoviți – crăpați, ici și colo – cu zăbrele la ferestre.

Cu mîinile în buzunare, cu capul îndreptat înainte, puțin adus de spate – ca de obicei – domnul Griffi înainta pe trotuarul din stînga, pe partea pe care se afla „Pensiunea Marta"; se întorcea după ce lipsise o zi întreagă, potrivit deprinderii sale din ultima vreme... Ajuns în dreptul numărului 241, își înălță puțin privirea pentru a putea vedea să urce cele cîteva trepte de la intrare, cînd dădu cu ochii de Luisa Dermonti care stătea rezemată de ușă. Nu era frig – se apropia vara – astfel că femeia purta o bluză albastră – destul de decoltată – și fustă gri, strîmtă și scurtă, care lăsa să i se vadă formele provocatoare, voluptuoase. Era frumoasă și ar fi putut părea și mai frumoasă dacă s-ar fi machiat mai puțin. Părul ei negru, ca pana corbului, părea să aibă reflexe roșii; avea un năsuc întors puțin în sus, o față armonioasă chiar dacă în jurul gurii și al ochilor apăreau cîteva riduri. Îi ceru un foc.

– Da, desigur... Griffi scoase bricheta și o apropie de țigara ei; flăcăruia lumina chipul uscățiv al bărbatului și fardul, excesiv, al fetei.

Ea trase în grabă două fumuri.

– Frumoasă seară, domnule Griffi, nu vi se pare?

– Da, într-adevăr, foarte frumoasă – răspunse el scrutînd, cu un aer preocupat, cerul acoperit de nori.

Luisa își luase o poziție voit provocatoare. După ce mai trase un fum întrebă:

– Ce-ați mai făcut azi?

– Diverse treburi. Am fost în centru, dar n-am găsit persoana cu care trebuia să mă văd.

Urcă o treaptă.

– Cum, plecați deja? – încercă ea să-l mai rețină.

– Mă iertați. Sînt foarte obosit în seara aceasta. La revedere.

Ajuns în capul scărilor închise ușa în urma sa; Luisa, cuprinsă de furie, strivi țigara sub tocul pantofului.

Faci pe tipul dur, n-am mai văzut altul atît de viclean. Cu atît mai rău. Am reținut ce privire aveai, zilele trecute cînd m-ai întîlnit pe coridor și eu eram doar în pijama. Și pe cea de acum, cînd nu-ți mai dezlipeai ochii de pe bluza mea descheiată. Bineee, data viitoare voi mai descheia un nasture, apoi încă unul și încă unul, pînă cînd te vei hotărî... nu-ți va trebui mult, știu eu... Și apoi îmi placi... Ciudat că-mi placi, mie, care sînt atît de diferită de altele. N-aș fi crezut niciodată

că voi întîlni într-o bună zi un bărbat care să-mi placă cu adevărat. Ai în tine ceva misterios care mă atrage...

După ce-şi termină cina, domnul Griffi se scuză şi părăsi sufrageria îndreptîndu-se spre camera sa. Marta se apucase să strîngă masa şi să facă ordine urmărindu-l cu privirea pe Griffi. I se păruse că mai înainte de a apuca să urce scările el se uitase, pe furiş, spre masă. La cine, oare? Desigur că nu la Fabbri, nici la bătrînul Lafferi – care-şi curăţa un măr – nici la Lessera – învăluit în fumul pipei sale – nici, cu atît mai puţin, la Clara, servitoarea. Nu, hotărît lucru, nu aceste persoane îl interesau pe Griffi; voise să arunce o ultimă privire spre Luisa Dermonti care rămăsese acolo, cu un aer indiferent, cu picioarele puse unul peste altul într-un mod cît se putea de provocator... Bineînţeles că neruşinata aia o făcea în mod intenţionat.

După o clipă de ezitare, aproape imperceptibilă, el începu să urce scările.

Marta îşi spuse: *Te-ai şi prins în cursă, drăguţule! Ţi se citeşte pe faţă şi în privire. Nu mă înşel, mă pricep eu la bărbaţi şi ştiu ce se întîmplă cu ei cînd ajung aşa ca tine!*

Griffi avea o faţă subţiată şi palidă, aproape transparentă – aşa apărea în lumină – în timp ce urca încet scările ţinîndu-se cu mîna de balustradă. I se putea vedea pînă şi păienjinişul azuriu al venelor, sub pielea albă a mîinilor...

Marta îşi aminti acest amănunt în timpul a două coşmaruri pe care le avu în acea noapte. Stătea întinsă pe pat, cu privirea aţintită în tavan şi i se părea că aude zgomote ciudate care semănau, vag, cu fîlfîitul aripilor unui liliac. Era, totuşi, un sunet slab, înăbuşit; Marta se întrebă dacă nu cumva era o halucinaţie, o autosugestie generată de permanenta ei frică de hoţi. Se apropie de uşă şi o întredeschise, încet, cu mare grijă, să nu facă nici cel mai mic zgomot. Scările erau pustii, dar văzu – preţ de o clipă – umbra cuiva care se îndepărta foarte repede pe coridorul de la etajul al treilea; se întinse peste balustradă, pentru a vedea mai bine.

Era chiar domnul Griffi; părea foarte agitat: îşi freca, nervos, mîinile, îşi ştergea fruntea transpirată, îşi trecea degetele prin păr şi umbla de colo-colo, ca un nebun. Apoi, pe neaşteptate, se sprijini de balustradă.

Marta se trase înapoi, înfricoşată; închise uşa şi se băgă din nou în pat.

Dacă ar fi rămas în continuare acolo s-ar fi speriat şi mai tare, văzînd cum, la un moment dat, Griffi – mai palid ca niciodată – agăţat

de balustradă, privea țintă, febril, ușa camerei în care locuia Luisa apucîndu-se, din cînd în cînd, cu mîinile de gît.

I-ar fi fost dat Martei să mai descopere și alte „simptome", alte indicii alarmante. Domnul Griffi nu mai era el însuși, nu mai era acel personaj distins pe care-l știa ea; o grămadă de amănunte îi dezvăluiau faptul că i-o *copsese* bine Luisa; că era, pur și simplu, obsedat de ea. Iar ea, „vampira" de ea, își dăduse, desigur, seama că îi mai trebuia foarte puțin ca să-i dea lovitura de grație, să-și îngenuncheze, definitiv, victima...

Ocazia se ivi într-o seară, pe coridor, cum se mai întîmplase. Griffi abia se întorsese și tocmai voia să deschidă ușa camerei lui...

Luisa, în cămașa ei de noapte străvezie, era mai seducătoare ca oricînd. Ieșise din cameră chiar în clipa în care Griffi voia să intre în camera lui. Scuzîndu-se că voia să meargă să se uite la ceas, o luă, de-a lungul coridorului, spre ceasul din perete și atinse, așa, din întîmplare, brațul bărbatului care se dăduse puțin la o parte pentru a-i face loc să treacă. Tresăriră amîndoi. Apoi, Luisa își continuă dumul, mergînd foarte încet – în timp ce el o mînca din ochi – dîndu-și osteneala ca mișcările sale să pară cît mai provocatoare cu putință. Ajunsă la capătul coridorului se opri în fața unei chiuvete de lîngă baie și bău puțină apă de la robinet; aruncă o privire la ceasul de pe peretele din fundul culoarului apoi se întoarse. Griffi, în tot acel timp, nu făcuse nici o mișcare; era ca un animal hipnotizat de privirea unui șarpe; era, parcă, sub puterea unei vrăji; se pierduse cu totul la vederea acelor sîni perfecți de sub cămașa de noapte de nailon, de culoare roz, la vederea acelor coapse elastice și svelte, a acelor șolduri de culoare măslinie, a acelui profil de culoarea fildeșului.

Ajunsă în dreptul camerei sale, Luisa se aplecă ușor pentru a pune mîna pe clanță și Griffi putu astfel să admire – în toată splendoarea lor – niște sîni goi, rotunzi și tari, care-i dădeau o senzație de ușoară ameteală. Înainte de a închide ușa în spatele său, Luisa întoarse capul spre el aruncîndu-i o privire fără echivoc... Și lăsă cheia pe dinafară. O invitație mai clară nici că se putea face.

Luisa se simțea în culmea excitării, fremăta toată, ca și cum... Și doar cunoscuse atîția bărbați la viața ei! Nu reușea să-și explice de ce Griffi îi plăcea atît de mult. Vru să se întindă pe pat; apoi se răzgîndi și se duse să deschidă fereastra. Luna era aproape plină și înăuntru pătrunse o pală de vînt care-i răvăși părul, desfăcut, care-i cădea pe umeri. Afară se vedeau acoperișurile și coșurile cenușii ale orașului vechi. Auzi, dintr-o dată, un tîrșîit de pași pe coridor. Își șterse rujul de

pe buze şi se îndreptă spre pat; îşi scoase papucii roşii şi cămaşa de noapte pe care le puse pe un scaun apropiat şi după cîteva clipe era întinsă, nemişcată. Dar îi bătea inima, îi bătea foarte tare; nu se întîmpla nimic! Se părea că Griffi se transformase într-o stană de piatră, nu se mai putea mişca.

Luisa se hotărî să schimbe tactica: se repezi la fereastră apropiind perdelele una de alta, dar nu prea mult, atît cît să permită razelor de lună să pătrundă în încăpere – o lumină fantasmagorică, slabă, misterioasă. Trecînd prin faţa oglinzii, fixată pe uşa unui dulap vechi, nu putu să reziste tentaţiei de a se opri o clipă pentru a se admira. Nu se displăcu, ci, dimpotrivă, găsi că e frumoasă şi seducătoare; trupul său gol arăta splendid în lumina aceea slabă. În cele din urmă se întinse pe pat şi-şi trase cearşaful peste ea. Nu mai avea altceva de făcut decît să aştepte...

Dar, tot nu se întîmpla nimic; totuşi, la un moment dat auzi cum se apropia cineva de uşa ei şi cum apasă, încet-încet, pe clanţă.Luisa aştepta, cu respiraţia oprită. Dar mişcarea încetă, brusc, clanţa îşi reveni la poziţia normală şi... Zgomotul unor paşi care se îndepărtau spunea totul: Griffi era un timid.

Timid? Luisa – cuprinsă de furie, se gîndea cum de se putea să fie unii atît de timizi. Nici un bărbat, nici un *bărbat* nu putea fi atît de timid, doar dacă...

Luisa era o femeie plină de imaginaţie. Şi-şi spunea dacă nu cumva, la urma urmelor, să fie adevărat ceea ce gîndea... Da, Griffi şovăise atîta pentru că, probabil, avea de ascuns cine ştie ce cumplită taină, cine ştie ce cumplite lucruri; cine ştie, poate chiar numai unul, dar teribil de omenesc...

În acel moment îşi dădu seama că nu mai poate adormi. Se sculă din pat şi se duse la fereastră. În liniştea nopţii se profilau pe cer acoperişurile ţuguiate ale vechilor case; din cînd în cînd se auzeau miorlăituri de pisici în călduri. Puţin cîte puţin Luisa se linişti; tocmai se pregătea să se întoarcă în pat, cînd...

De undeva, de sus, se auzea un zgomot ciudat; se aplecă pe fereastră să vadă despre ce era vorba, dar nu observă nimic neobişnuit. O trecu un fior şi-şi îndreptă privirea în jos, în lumina aceea slabă a lunii. Umbra casei, cu terasa de deasupra, se proiecta printre cele ale altor case. Şi pe terasă văzu – sau i se păru că vede – o umbră misterioasă, indefinibilă, care se strecura printre hornuri; se mişca repede, cînd pe orizontală cînd pe verticală, scoţînd mici ţipete ascuţite, neomeneşti, chelălăieli animalice!

Pe Luisa o cuprinseră fiori de frig, deşi noaptea era caldă. Imaginea dispăruse, dar femeia avea în continuare privirea aţintită asupra acelei umbre de pe terasă, asupra punctului în care se ivise acea umbră misterioasă. Să fi avut vedenii? Îşi trecu o mînă pe fruntea udă de transpiraţie şi pe umerii goi; i se făcuse pielea de găină. Se îndreptă din nou, încet, spre pat. Îşi puse pe ea cămaşa de noapte şi se întinse. În mod ciudat, nu se mai gîndea la umbra aceea bizară; o chinuia alt gînd, alt mister. Se gînde la domnul Griffi. Primul *bărbat* care-i plăcea uneia ca *ea*...

Trecură alte două zile. Bătrîna Marta îşi supraveghea pensionarii cu o şi mai mare curiozitate. Se gîndea: oare cît va mai rezista acea fortăreaţă de Griffi la asalturile Luisei, cînd se întîmplă ceea ce, în mod inevitabil, trebuia să se întîmple...

A treia zi, Griffi şi Luisa se întîlniră din nou, din pură întîmplare de această dată. Cu cîteva minute înainte de miezul nopţii, Luisa se întorsese la pensiune şi, în timp ce urca scările spre camera ei, îi apăru în faţă o umbră. Fu cît p-aci să urle de spaimă, cînd, ridicîndu-şi privirea, văzu un chip cunoscut care o privea ţintă de pe palierul etajului al treilea. Era Griffi. Stătea acolo, ca şi cum ar fi aşteptat-o. Tocmai se întorsese şi el şi auzind că urca cineva în urma lui vruse să vadă dacă nu cumva era chiar „dînsa". Nu, de această dată, nu ar fi şovăit. Fără a-şi cunoaşte unul altuia intenţiile se hotărîseră amîndoi să meargă pînă în pînzele albe.

Luisa începu să urce mai repede scările, cu inima bătîndu-i puternic şi, între palierul celui de-al doilea şi celui de-al treilea etaj – profitînd de faptul că se găsea pentru o clipă în afara cîmpului vizual al lui Griffi – îşi aranjă părul, îşi şterse de fustă mîinile ude de transpiraţie şi-şi descheie larg bluza pe care mai înainte şi-o încheiase pînă sus. Continuă să urce repede scările. Inima îi bătea nebuneşte.

Se întîlniră faţă în faţă. Griffi, îmbrăcat într-un costum impecabil, de culoare închisă, avea un aer foarte distins. Dar faţa i se subţiase foarte mult, parcă, iar ochii îi ardeau. Nemişcat, privea ţintă pe femeia care se apropia legănîndu-şi şoldurile.

Luisa îi apucă mîinile lui Griffi, care stătea rezemat de balustradă, şi o cuprinse un fior de frig; nu mai atinsese niciodată nişte mîini atît de reci. Şi, cu toate acestea, i le strînse cu putere.

– Ce mîini reci ai! – spuse, în sfîrşit, ea. Vino... vino cu mine, te voi încălzi...

Apoi tăcu, stingherită, dîndu-şi seama de vulgaritatea frazei pe care o rostise.

Domnul Griffi nu răspunse; dar, o privea ţintă în faţă, parcă ar fi fost hipnotizat. Apoi se hotărî şi strînse şi el, la rîndul său, mîinile femeii. Stătu aşa, cîtva timp, apoi făcu cîţiva paşi înainte, ca pentru a pune capăt unei lupte interioare. Luisa îl urma, de foarte aproape. Se gîndea că vrea s-o invite în camera lui; dar nu, nici vorbă; Griffi trecu mai departe de camera lui şi începu să urce scăriţa care ducea pe terasă.

Era o scăriţă în spirală, prost luminată; se ţineau de mînă înaintînd în acel întuneric care-i învăluia şi le făcea şi mai puternică dorinţa. Nu schimbară nici o vorbă, gîndurile le zburau, amîndorura, nebuneşte; se gîndeau, în fond, amîndoi, la acelaşi lucru; la aceea că găsiseră, unul în celălalt, fiinţa căutată de o veşnicie, de o viaţă întreagă; o fiinţă *deosebită de toate celelalte*.

Uşcioara, ruginită, se deschise scîrţîind. Ieşiră în aerul acela călduţ al nopţii senine, sub cerul înstelat. După ce trecu şi Luisa, Griffi încuie uşcioara. Auzind acel zgomot, Luisa îşi dădu seama că nu mai era cazul să apeleze la farmecul fiinţei sale; treaba mergea, oricum, de la sine...

Griffi o strînse în braţe suspinînd; o strînse cu nădejde. Şi-şi înălţară, amîndoi, privirea către cer; ca şi cum ar fi vrut să caute ceva, acolo, ceva numai al lor. Era o noapte foarte frumoasă, senină. Lumina stelelor pălea în faţa luminii lunii pline. Venus asfinţise; Marte strălucea, singuratic, într-o aureolă roşiatică. Luisa îşi lăsă capul în jos; nu-l văzuse niciodată, de atît de aproape, pe Griffi. Era un bărbat ca atîţia alţii – se gîndea – şi totuşi avea ceva misterios în el; ce oare? Poate umerii, laţi, un pic încovoiaţi? Poate privirea? Sau ce altceva, ce alt farmec de nebănuit?

Îl întrebă:

– Cum te numeşti?

El o strînse şi mai tare în braţe şi-i spuse, pe şoptite:

– Griffi. Eşti mulţumită? Dar, ce mai contează?

– Da, chiar, ai dreptate.

Luisa îşi lăsă capul pe spate şi lui Griffi i se păru că era şi mai frumoasă acum. Razele lunii îi luminau faţa. Părul său, de culoare închisă, aproape că strălucea în noaptea aceea senină; pielea îi era albă, albă ca laptele; gura sa i se oferea, ca un fruct îmbătător, miraculos. Coborî, încet, pleoapele şi buzele se întredeschiseră lasînd să se vadă albeaţa strălucitoare a dinţilor. Fata văzu cum buzele domnului Griffi se apropie de ale sale; văzu cum îi zvîcnesc tîmplele.

Se sărutară îndelung, cu pasiune, sălbatic. Ca şi cum atracţia reciprocă – care devenise tot mai puternică în ultimele săptămîni – trebuia să se concretizeze şi să se finalizeze, aşa, dintr-o dată, în acea clipă. Clipă în care lumea, restul lumii, nu mai conta pentru ei. Ceea ce conta era acea îmbrăţişare, acea armonie desăvîrşită la care rîvniseră dintotdeauna. Cînd gurile lor se atinseră fu ca şi cum s-ar fi produs o descărcare electrică; amîndoi se cutremurară, fură cuprinşi de fiori şi de pe buzele amîndurora se scurgeau picături de sînge.

Apoi se despărţiră, se îndepărtară – încet, cu un pas – privindu-se ţintă, cu tandreţe şi uimire; pentru că descoperiseră *ceva*, aflaseră taina. Trupurile lor fremătară, îndelung.

Primul care deschise gura fu Griffi; rosti, cu un glas slab, întretăiat de emoţie:

– Eu... n-aş fi crezut niciodată... Nu, nu mai speram... Credeam că sînt ultimul... O femeie din stir... o femeie din aceeaşi stirpe!

Nu mai fusese niciodată atît de palid. Îşi amintea de toţi acei ani de nelinişte, de singurătate, într-o lume care nu era a sa.

Luisa îşi amintea, în schimb, de ciudatele, contradictoriile impresii pe care le avusese la început, atunci cînd îl văzuse, pentru prima oară, pe Griffi. Atracţie şi repulsie, frică şi încredere, groază şi dorinţă, ură şi iubire... Şi toate acestea pentru că Griffi îi amintea de ceva, ceva vag, confuz, ceva din îndepărtata sa copilărie... Acel *ceva* nu dispăruse, nu murise, exista încă şi îi unea acum, în ciuda faptului că ea, totuşi, nu înţelegea nimic.

Griffi continuă, cu o voce gîtuită de emoţie:

– Dacă tu ai fi fost la fel ca celelalte, ai fi avut aceeaşi soartă ca ele. Dar tu, nu, mi-am dat seama, chiar de la început, că tu... Ştiam eu că... N-o ştiam cu certitudine, poate că nici n-o ştiam, speram, doar... Sau era o dorinţă care devenise obsesie. Mă chinuia, de mai bine de o lună. Şi trebuia să fiu foarte atent, nici nu puteam avea încredere în tine, nu voiam să se afle... Atunci, într-o noapte, am venit pînă la uşa ta, dar n-am intrat... Am avut, atunci, o criză cumplită şi m-am dus pe terasă, să mă răcoresc. Din fericire, nu m-a văzut nimeni...

Ea îl mîngîia, încet, pe obraz.

– Acum s-a terminat totul. Ne-am regăsit. Am simţit şi eu, încă de la început, că se petrecea ceva cu noi, ceva, o legătură, care nu putea exista decît între noi doi... Nici un *bărbat* nu m-a atras, niciodată, aşa cum m-ai atras tu. Acum înţeleg. Şi în noaptea aceea... eu... eu te-am văzut. Şi mi se părea că înţeleg ceva care era, totuşi, de neînţeles...

El îi luă mîna şi i-o sărută.

– E minunat. Credeam că pentru mine totul se sfîrşise, că voi rămîne singur pentru totdeauna, că nu voi mai găsi, niciodată, pe cineva din stirpea mea. Şi...

Luisa îl întrerupse, retrăgîndu-şi în acelaşi timp, mîinile:

– Nu. Eu nu sînt din stirpea *ta*. Îţi voi arăta ceva; dar, te previn că este ceva care te-ar putea face să te îngrozeşti.

El vru să protesteze; deschise gura, dar ea i-o luă înainte. Se retrase cîţiva paşi, îşi duse mîna la ceafă, la rădăcina părului; şi începu să tragă; pielea, albă ca laptele, se desprindea ca un leucoplast. Pielea de pe faţă, de pe braţe, de pe trup, de pe picioare, toată pielea se desprindea – ca pielita unui fruct – fără a opune nici o rezistenţă. Se desprindea, aşa, pur şi simplu. Şi ea apăru, aşa cum era *cu adevărat*, foarte frumoasă. Părul îi era, acum, negru, mai negru decît noaptea, iar pielea sa era cea *adevărată*... Pielea sa era de culoare roşie-cărămizie, ceva inimaginabil, o culoare pe care n-o mai folosise, niciodată, nici un pictor şi nici nu mai fusese întîlnită, niciunde, în Natură. Dar care o prindea bine, îi lumina – blînd – chipul, îi înroşea buzele, îi scotea în evidenţă rotunjimea sînilor, făcea să-i pară mai frumoase mîinile şi picioarele; culoarea aceea contrasta cu cea a ochilor, care păreau aurii sub genele negre. În lumina lunii – despuiată de îmbrăcăminte şi de pielea sa albă – Luisa îi apăru drept cea mai frumoasă dintre cele mai frumoase femei de pe Pămînt. Goliciunea ei – acea goliciune care avea culoarea cămii şi a focului – avea ceva magic, pasionant, delirant, fantasmagoric, ceva care nu avea nimic comun cu rece şi alba goliciune a femeilor pămîntene.

Profund tulburat, Griffi abia se mai putea stăpîni. În cele din urmă reuşi să învingă emoţia şi să articuleze cîteva cuvinte:

– De unde vii?

Luisa întredeschise gura – într-un zîmbet fermecător – şi-şi aţinti privirea în cer, pentru a arăta, acolo, un punctişor – care strălucea, undeva, departe, pe firmament.

– Vin de acolo de sus. Sînt ultima supravieţuitoare. Eram foarte mică atunci cînd am ajuns aici. M-au cules nişte făpturi, dintre rămăşiţele arse ale unei astronave. Au devenit părinţii mei adoptivi.Mulţumită lor am reuşit să supravieţuiesc şi să mă integrez în această lume.

Se întoarse, pentru a-şi privi „pielea" pe care şi-o scosese.

– După cum vezi, am reuşit să-i păcălesc pe locuitorii Pămîntului. Această piele a „crescut" o dată cu mine, adaptîndu-se la trupul meu care creştea. Cred că mi-au lipit-o *acolo sus*. Se vede treaba că acest

lucru făcea parte din planul lor. Griffi se apropie de ea şi o strînse din nou în braţe.

– Să nu mă părăseşti, niciodată. E adevărat că tu nu eşti din stirpea *meu*, dar toate astea n-au nici o importanţă. Nu sîntem pămînteni, nici tu nici eu; asta este important. Sînt şi eu – la fel ca tine – ultimul supravieţuitor din neamul meu. Toţi ceilalţi au murit. Dar acum, cînd te am pe tine, se va schimba totul. Noi doi... *Noi* putem s-o luăm de la capăt. Datorită nouă se va putea naşte o nouă stirpe, care va avea vigoarea, vitalitatea pe care le ai şi pe care le am, aceeaşi vigoare şi vitalitate luate împreună... Rămîi cu mine, te implor.

Drept răspuns, ea se lipi de el oferindu-i buzele...

Mai era puţin pînă să se lumineze de ziuă şi luna, enormă, se pregătea să apună undeva în spatele hornurilor. Prima lor noapte de iubire se apropia de sfîrşit. „Domnul Griffi" îşi scoase pe neaşteptate cămaşa rămînînd în torsul gol. Acolo se afla, deci, cheia misterului, chiar în faţa ochilor ei; acum Luisa înţelegea misterul acelor umeri încovoiaţi. El avea aripi. Aripi uşoare dar zdravene care semănau cu cele ale unor lilieci; le filfîi prin aer privind-o.

Ea începu să facă mici salturi; mai întîi mici, de zece centimetri, apoi de douăzeci, de cincizeci şi apoi salturi de cîte un metru. Şi, dintr-o dată, se ridică în aer. Fără aripi. El o privi uluit:

– Dar...

– *Acum* îmi amintesc că era în stare să zbor de cînd era copilă; *acolo sus* nu era aer suficient pentru a te putea folosi de aripi ca ale tale.

„Domnul Griffi" se apropie de uşiţa terasei şi după ce scoase cheia o aruncă undeva la marginea streşinii. Zgomotul metalic răsună în liniştea nopţii care se apropia de sfîrşit. Apoi, el se întoarse spre ea şi se luară iar de mînă. Ea aruncă, pe furiş, o privire spre „pielea" care zăcea, fără viaţă, pe jos; se transforma, încet-încet, într-o pulbere alburie.

– Hai să plecăm – spuse – nu mai avem nimic de făcut aici.

Se avîntară în zbor împreună. Se înălţară pe cerul care începea să se lumineze la orizont şi începură să zboare, în tăcere, pe deasupra oraşului cufundat în somn; ferestrele erau încă închise, toate. În foarte puţin timp deveniră două mici puncte negre în lumina marelui disc galben al lunii, apoi dispărură.

Se crăpa de ziuă.

(24 februarie 1963)

Puşa şi diavolul

– ASCULTĂ, PUŞA, tu crezi în diavol?

– Nu.

– De ce nu?

– Mi se pare o noţiune veche, perimată. Îţi poţi închipui o arătare, aşa, cu coarne, cu copite, cu coadă şi cu furcă, acum, în 1969? Şi, care, colac peste pupăză, să lase în urma sa un miros urît, de pucioasă! Ptiu!...

– Dar de unde ştii tu că diavolul arată chiar aşa?

– Aşa l-au descris toţi, dintotdeauna...

– Dar nu-i deloc aşa, nicidecum. S-o fi modernizat şi el; se poartă după moda zilei, nu? Adică cu părul lung, în loc de coadă, cu pandantive şi ghiuluri, în loc de furcă, cu mocasini şi sandale, în loc de copite, nu?

– Atunci n-ar mai fi diavol.

– Ba da, ba da; n-ar însemna decît că s-a adaptat la epoca noastră, că ţine pasul cu moda noastră.

– Da, dar în trecut...

– Şi în trecut. „În mod oficial", diavolul a fost mereu roşu, încornorat, urît mirositor; dar cînd se înfăţişa bieţilor muritori era întotdeauna îmbrăcat după moda epocii respective. Perucă şi crinolină – în secolul al XVIII-lea – redingotă şi gambetă – în secolul al XIX-lea – iar acum...

– Acum... se îmbracă la fel ca noi!

– Desigur, s-ar putea foarte bine.

– Da, doar că nu există...

– Nu există?

– Păi, cum ar putea să existe în epoca aceasta a noastră? Mergem pe Lună şi continuăm să credem în Diavol! Mi se pare un paradox.

– S-ar putea foarte bine să fie aşa; dar cine ţi-o spune, Puşa?

– Scuză-mă...

– Da, Puşa, spune, ce vrei.

– Chiar dacă ar exista diavolul, acum, în zilele noastre, ce-ar căuta el, aici, pe lumea asta? ce să facă el, aici?

– Eu cred că ar face ceea ce a făcut dintotdeauna: ar ispiti.

– Ar ispiti, spui tu. Ţi-ar propune să închei pacte cu el.

– Chiar aşa; faimosul „pact cu diavolul". În schimbul sufletului...

– În schimbul a ce, scuză-mă! Acum avem tot ce ne trebuie.

– Bine, Puşa, atunci de ce sîntem nemulţumiţi?

– Ei, las-o baltă. Adevărul e că n-ar avea nimic să ofere.

– Ia stai, stai să vedem. Propunerile clasice sînt: bogăţiile...

– Dar la fisc nu te gîndeşti? Mai bine să ai un venit mediu din care să ţi se reţină 20-30 la sută, decît un venit de un miliard din care să ţi se reţină 90 la sută! Apoi, o ştii mai bine decît mine, că este la modă acum să te declari mai puţin avut decît eşti în realitate.

– Dar mai sînt şi favorurile...

– Ele sînt tot pentru cei îmbuibaţi; ţi-e greaţă, pur şi simplu!

– Atunci, gloria...

– Nu mai e la modă nici ea. Şi cu toate acestea te trezeşti că-ţi pică pe cap cînd nici nu te aştepţi; minune mare, ce mai, mai mare ca puterea demonului! Poftim, uită-te la Marcuse. Sau o dobîndeşti încetul cu încetul; uită-te şi la cîntăreţi!

– Au, întotdeauna, noroc...

– Noroc de cine şi de ce? Au noroc la femei, se ştie. Au noroc la loterie, la pronosport, la moşteniri; dar, mai bine n-ar avea de-a face cu toate acestea; cu prigoana din ziare, cu persecuţiile din partea rudelor; ca să nu mai vorbim de impozite şi de ghinionul cronic care-i paşte mereu pe cîştigători. Şi nici la „roulette", la cazinou nu poţi intra, nu te lasă să intri, dacă eşti prea norocos.

– Tinereţea, veşnica tinereţe...

– Ei da, de ce nu, cu atîtea cosmeticale, cu atîtea cure de hormoni, transplantări...

– Ai dreptate, Puşa, aşa e. Dar ce ne facem cu adevărata nemurire...

– Aiurea! Te congelează acum şi te trezesc peste zece, o sută, două sute de ani, mă rog, cînd vor ei sau vrei tu.

– Hm... Nu prea ne mai rămîn multe de discutat, am impresia.

– Ce-ţi spuneam eu? Ai priceput că diavolul – în cazul că ar exista – nu ţi-ar putea da şi nici lua nimic?

– Mi se pare imposibil.

– Şi, totuşi, aşa e.

– A!

– Ce mai e?

– Puşa, am uitat întrebarea cea mai importantă!

– Întrebarea...

– Ei da! Diavolul ispiteşte – mai întîi şi mai întîi – la păcatul cărnii!

– Ce prostii mai eşti în stare să debitezi. Astăzi nu mai e nici o problemă cu asta. Am mai vorbit, de altfel, despre acest lucru. O ştii, mai bine ca mine, că acum, cînd nu mai există nici o stavilă în calea iubirii, amor liber, ce mai...

– Las-o baltă, Puşa; ştii foarte bine că astea sînt bazaconii. Tu, de exemplu...

– Te rog, te rog, pe mine să mă scuteşti! De altminteri nu are nici o legătură cu ceea ce discutăm.

– Bine, bine.

– Şi atunci?

– Ei bine, atunci voiam să spun că dracul poate acţiona pe două căi. Bunăoară să ia înfăţişarea unei fete frumoase... aşa ca tine.

– Aşa, ca mine?

– Da, da, aşa ca tine. Ştii tu, diavolul are multe puteri. Poate, de exemplu, să se îmbrace cu o minijupă, să-şi pună pe el o şemizetă – mulată bine pe trup – să încalţe cizme, pentru a bîntui apoi de jur împrejur ca să te ispitească.

– Ce anume să ispitească? În ziua de astăzi toate fetele se îmbracă aşa; toate poartă, ca şi mine, cizme şi minijupă; aşa că n-ar face deloc senzaţie. Şi apoi nu e cazul de ispită, de ademenească, pentru că ele, fetele, îşi oferă singure, totul, în mod spontan, dacă „el" e pe gustul lor!

– Ai dreptate şi de data asta. Prost mai sînt; nu mă gîndisem la amănunte.

– Şi cea de a doua cale?

– De, mă gîndeam că dracul şi-ar mai putea lua înfăţişarea unui băiat frumos...

– Aşa ca tine.

– Da de unde, n-am spus asta!

– Dar tot n-ar face mare brînză.

– De unde știi tu?

– Hai, las-o baltă. Orice s-ar spune, nici nu poate fi vorba astăzi de o egalitate între cele două sexe. Femeia a fost și este mai presus.

– Ha, ha!

– Nu rîde. Ia privește, cine ar putea rămîne impasibil dacă eu aș pune picioarele unul peste altul... uite așa, de exmplu? Poate dracul, nu?

– Pușa, încetează!

– Sau poate că dracul, luînd înfățișarea unui bărbat, ar avea chef să ademenească o fată cu un decolteu... așa ca al meu... ei, *atunci*?

– Pușa, ai înnebunit?

– Ar avea ceva de oferit sau, mai curînd, de cerut uneia care ar purta o fustă și mai scurtă decît era înainte... *Așa?*

– Pușa, fii cuminte! Eu, eu...

– Tu, ce? Sau... Ei, ce vrei să faci? Stai tu cuminte, *acum!*

– Pușa! Pușa, Pușa...

– Acum, ascultă, dragule, fii atent o clipă: ți-a trecut vreodată prin minte că în afară de draci ar putea exista și drăcoaice? Nuu?

Atunci ar trebui să-ți spun ceva...

1969

CÎND

„La urma urmelor, genul științifico-fantastic n-ar fi decît o ramură a genului fantastic și n-ar exista nici un motiv ca aceste două genuri să se opună unul altuia".

(JORGE LUIS BORGES)

CÎND? – adverb de timp – este a doua întrebare. Vrea să însemne o distanțare – cronologic vorbind – o distanțare în timp, un timp care nu este cel actual, prezentul. Și am dat acest titlu unui grupaj de povestiri științifico-fantastice, adică tot acelea cu care am debutat în proza narativă și a căror acțiune se petrece într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, cu excepția uneia (Valentina), care, dacă n-ar fi avut o explicație pseudoștiințifică, ar fi putut fi considerată drept o *fantasy*. Ordinea este cea în care au fost tipărite – cele care au apărut – și cea în care au fost concepute – cele nepublicate (E inutil să adaug că nu au fost incluse povestirile semnate „Luis Piazzano" – care mi-au fost în mod greșit atribuite – cine știe de ce în *Catalogo Generale della Fantascienza di A. Bertoni e G. Missiaja, Edizioni CCSF, Venezia 1968*"[1]. Nu era vorba de un pseudonim al meu, ci de numele unui autor care exista în realitate).

Aflat sub influența genului *science fiction* – „clasic" – a ceea ce era tipărit, ca de pildă ceea ce citeam în *Dincolo de Cer* (din 1957) și în *Urania* (din 1960) sau transpus pe ecran (filmele cu subiect astronautic din Anii Cincizeci), nu puteam, la început, să scriu altceva, ceva diferit, decît ceea ce în realitate am scris; primele încercări, făcute pe cînd aveam 13-14 ani erau o imitație a filmului lui Disney, *Cucerirea spațiului* și o reluare – în cheie științifico- fantastică – a „misterului Mary-ei Celeste". Astfel că în aceste povestiri ale mele de debut (care au fost, totuși, considerate demne de atenție de către personalul de la *Dincolo de Cer*) abundă poveștile de dragoste sau tragedii ale viitorului, antiutopii, roboți scîrțiitori – cînd benefici cînd malefici – bătălii în spațiul cosmic sau pe pămînt, ființe străine – bune sau rele – catstrofe de tot felul, călătorii în timp și așa mai departe.

În mod deosebit, *Noul Pământ* este prima povestire „serioasă", pe care am scris-o și rescris-o de mai multe ori, de mînă, sub imperiul multor sentimente și senzații, ușor de închipuit, și pe care am bătut-o apoi la mașină, o monumentală „Olivetti" – de dinainte de război – a tatălui meu (mașină care avea o panglică tipică, de culoare albastră) povestire, deci, care data de pe la începutul anului 1961. Am dus-o atunci, destul de intimidat, în Via Agrigento 3, primul sediu al revistei *Dincolo de Cer*, care nu era prea departe de casa mea. Așteptam apariția primului număr, care trebuia să cuprindă și povestirea mea, pîndind în permanență chioșcul de ziare de lîngă casa mea și pe cel din Via del Babuino, prin fața căruia treceam în fiecare zi la întoarcerea de la școală (eram într-a doua de liceu).

Cînd apăru, în sfîrșit, acel număr – cu coperta roșie, cu imaginea unei rachete Pershing – îmi venea să opresc pe fiecare trecător pentru a-l face să se uite la el, să-l răsfoiască, să admire ilustrațiile pe care Massimo Jacoponi

---

[1] Catalogul General al Povestirilor Științifico- Fantastice de A. Bertoni și G. Missiaja – Editura CCSF, Veneția, 1968.

le făcuse pentru povestirea mea. Dar, mi-era ruşine, şi în acelaşi timp aş fi dorit ca nimeni să nu mă bage în seamă; nu am pomenit nimic de acel lucru nici acasă nici la şcoală; mi se părea – şi mă temeam – că în acea îndrăzneală a mea dezvăluiam prea multe taine de ale mele, prea mult din mine însumi, din treburile mele (şi cînd te gîndeşti că unii au spus că nu am scris eu povestirea, ci... tatăl meu!). De fapt, ca să fiu sincer, pe deplin sincer, am şi eu, într-un fel, aceeaşi senzaţie faţă de această carte care dezvăluie taina celui ce eram odinioară şi a celui care, în fond, sînt şi acum...

O vînzare cu bucluc voia să fie o povestire umoristică, ceva uşor, ceva în „genul Sheckley"; la fel ca şi cea intitulată *Capturat* – inedită – care are o „croială" şi un limbaj pronunţat „americane".

O povestire misterioasă şi *Ultima bătălie* (aceasta din urmă inspirată de coperta lui *Caesar* a *Ochiului invizibil*, de Robert Crane, din *Urania*) au apărut în acelaşi număr din *Dincolo de Cer*, dintr-o greşeală; întrucît coperţile fuseseră tipărite separat de corpul revistei, cei de la redacţie uitaseră că introduseseră, deja, în revistă şi povestirea mea!

Zi de Pasivitate e ceva, un fel de nonsens, străin, bizar, povestire scrisă împreună cu fratele meu Picrluigi (astăzi celebru pediatru), povestire care se bazează, în întregime, pe expresii, cuvinte neverosimile care descriu situaţii, obiecte, fapte pe care, de obicei, te abţii să le descrii...

Poveste de Crăciun (titlu, dickensian, dat – ca şi în multe alte cazuri – de către cei din redacţia revistei *Dincolo de Cer*) are drept personaj principal pe cineva cu un nume foarte banal... un nume pe care-l purta, totuşi – nici mai mult nici mai puţin – un preşedinte al Statelor Unite! Povestirea îi plăcu lui Sandro Sandrelli (mai mult decît alta, pe care o scriseserm anume pentru el) povestire pe care el a introdus-o în cel de al treilea volum al antologiei periodice „Interplanet", din 1963.

Misiune în spaţiu este acea inevitabilă povestire „gen Brown" pe care o scriu toţi – mai bine sau mai rău – pe care o scriu, deci, toţi scriitorii, măcar o dată, doar o dată, în cariera lor...

Merită, apoi, cîteva rînduri, povestirile (trei inedite şi una publicată parţial) care n-au apărut în revista română.

Povestirile *Capturat* şi *Deşteptarea* – care erau deja bătute la maşină – le-am descoperit într-un sertar. De ce n-au fost ele publicate, oare? Vor fi fost, poate, respinse? Nu-mi mai aduc aminte bine, dar, nu cred, totuşi, să fi fost respinse; cred, mai curînd, că se vor fi rătăcit prin meandrele din redacţia revistei *Dincolo de Cer*, de unde le-am recuperat apoi. Cea de a patra povestire poartă titlul, scris de mînă, de Cesare Falesi, cu inconfundabila sa caligrafie, cu litere rotunjite. Mi se pare că această povestire a fost citită şi de Alcide Montanari, în scopul publicării ei într-una din revistele sale, *Altair*, din care apăru un număr, „numărul zero" – de negăsit astăzi – şi pentru care îi mobilizase, luni şi luni de zile, pe subsemnatul, pe Sebastiano Fusco şi pe Massimo Jacoponi – în 1963 sau 1964 mi se pare – făcîndu-i să participe la întîlniri, şedinţe şi diferite alte programe.

Povestirea *Valentina* a fost terminată într-una din acele ciclice perioade de criză a genului ştiinţifico-fantastic din Italia (1967-1970) cînd nu mai existau reviste, nici *fanzines*, care să publice povestiri; le-a fost dată – pentru a o citi şi a-şi da părerea – lui Luigi de Pascalis şi lui Sebastiano Fusco; apoi i-a fost încredinţată – pentru a fi revăzută şi corectată – lui Lino Aldani, care în acea perioadă de rătăcire – cînd încă nu părăsise Roma – era, pe undeva, un punct de reper, fiind, de fapt, cel mai important narator şi critic aflat în plină activitate (ne mai vedeam, de fapt, din cînd în cînd, noi „romanii" din cea de a doua generaţie, în casa lui, situată undeva pe coasta lui Monte Mario). Aldani critica sever povestirea mea (păstrez şi acum hîrtiuţele cu însemnările sale); nu de altceva, dar pentru că nu i se părea logic faptul că un soţ – şi medic pe deasupra – să nu-şi dea seama de starea în care se afla soţia lui. Nu ştiu dacă este vorba de un defect major; povestirea mea nu voia să fie ceva riguros raţional şi verosimil – ştiinţific vorbind – , ci o scriere care să redea „atmosfera", sentimentele, senzaţiile. O public, deci, pentru că este una dintre puţinele mele povestiri care, după atîţia ani, îmi place încă şi o „simt" încă foarte intens.

Liniştea Universului este o povestire care s-a născut – e uşor să-ţi dai seama cînd o citeşti – dintr-o situaţie psihologică deosebită; cu toate că acţiunea sa se petrece în „spaţiul cosmic", nu a fost acceptată de revista *Dincolo de Cer*, pentru că era prea „filozofică"; Lino Aldani găsi că nu putea fi citită uşor, aşa cum se prezenta, cu dialogul fără punctuaţie. Mi-o respinse – fu nevoit s-o facă – din motive lesne de înţeles şi prietenul meu Ion Hobana (era vorba să fie inclusă într-o antologie de proză narativă italiană, pe care am îngrijit-o împreună, şi care urma să apară la o editură românească – antologie care cuprindea şi un eseu de al meu, pe aceeaşi temă) – Colecţia de Povestiri Ştiinţifico-Fantastice, Albatros, Bucureşti, 1973). Dat fiind faptul că această povestire era prea lungă – şi complicată, din punct vedere tipografic – am scurtat-o şi am publicat-o – într-o ediţie redusă – sub titlul *Crăciun pe Miranda*, mai întîi într-un săptămînal politic (*Folla*, în 1966) şi mai apoi în prima din cele trei antologii îngrijite – şi de mine – pentru *Galassia*, în 1970. Astfel că povestirea mai sus menţionată a ajuns pe locul al doilea în categoria sa şi a luat premiul pentru una din cele mai bune scrieri din domeniul ştiinţifico-fantastic din acea perioadă, cu ocazia Primului Congres European al Literaturii Ştiinţifico-Fantastice (Eurocon I) care a avut loc la Trieste, în luna iulie 1972. De la *Galassia* fu, apoi, preluată de revista belgiană *Ides et autres*, în 1976, într-un număr dedicat literaturii ştiinţifico-fantastice italiene. Aceasta ar fi publicarea sa în întregime.

Am dat titlul acestei povestiri întregii antologii, nu atît pentru imaginile pe care le poate evoca – şi pentru simbolismul la care ar putea să facă trimitere – dar şi pentru faptul că eu consider această povestire drept una dintre cele mai sensibile pe care le-am scris şi, desigur, drept cea mai angajantă şi poate şi cea mai reprezentativă pentru întreaga mea creaţie de atunci.

Noul pămînt

SÎNT SINGUR în camera mea. Mi se întîmplă deseori să stau de vorbă cu mine însumi. S-ar putea să fie, acest lucru, un indiciu de dezechilibru mintal – așa mi-o spun prietenii – , dar eu nu cred. Da, pentru că în această epocă – în care „mașinile" iau pe seama lor totul – a te gîndi la propriile tale fapte, acțiuni, reprezintă – pentru întreaga omenire – un semnal de „iminent dezechilibru al celulelor creierului" – cum se exprimă ei. Am vorbit de mașini; chiar așa... ele, „mașinile" fac totul, iar noi nu facem nimic; ele ne conduc, ele ne dau de mîncare, ne îmbracă, ne îndrumă și noi ascultăm, le ascultăm, e singurul lucru pe care-l știm și pe care-l putem face: să ascultăm de ele.

De acum totul se poate considera dus la bun sfîrșit; nimeni nu și-a dat seama de acest lucru, dar ele – „mașinile" sau automatele sau roboții sau cum vreți să le mai spuneți acestor monștri de metal – ne domină, ne poruncesc. Ele sînt adevăratele stăpîne, stăpînii Pămîntului, nu noi!

Puținii care și-au dat seama de acest lucru – la timp – de această cumplită amenințare, adică de faptul că „ele" deveneau, puțin cîte puțin, independente, că ne întreceau pe noi, că scăpau de sub controlul nostru, au fost cîțiva savanți. După o bătălie – purtată în tăcere și cu mare vitejie – fură, însă, învinși, reduși la tăcere; nimeni nu-și mai amintește, acum, de ei. Eu, însă, da. În această nenorocită de omenire a anului 2672 cred că sînt singurul pe care-l frămîntă anumite lucruri; toți ceilalți se gîndesc cum să se distreze, să trăiască – după părerea lor – fericiți; să se bucure de tihnă, de trîndăveală, toată viața. Se gîndesc, cei ce-și fac iluzii, că roboții îi slujesc cu credință, dar nu-și dau seama că, în realitate, roboții le sînt stăpîni!

În această situaţie a ajuns lumea – cea mai mare parte a ei – încît să-şi ducă zilele fără nici un ideal, fără dorinţe, fără a aştepta nimic; fiindcă ştiu cu toţii ce se va întîmpla în viitorul lor mohorît. Toate principiile morale au decăzut, cu scurgerea timpului şi datorită faptului că nu-i preocupa nimic, nu aveau grija zilei de mîine. Dat fiind că avea fiecare o situaţie economică bună, nimeni nu mai păstrase acele precepte morale – laice şi religioase – care erau mîndria strămoşilor noştri de acum cinci sute de ani.

Oamenii sînt atît de năuciţi de bunăstarea lor, încît nu-şi mai dau seama de faptul că nu mai există o conducere constituită din fiinţe omeneşti, că nu mai există nici o religie, nici o lege – ci doar un „Dumnezeu-robot" – că nu mai există nici o familie, pentru că aceasta este creată într-o încăpere a Institutului Superior de Genetică, extrasă dintr-un fişier, dintr-un dulap blindat.

N-aş vrea să cred în toate acestea; n-aş vrea să cred; dar, din păcate, totul este adevărat. Această omenire, care nu mai are nici un ideal, nici un ţel; această omenire care nu mai doreşte nimic nou; această omenire care s-a ramolit, de tot, a devenit o jucărie în mîinile de oţel ale acestor monştri de metal şi ale creierelor electronice.

Poate că sînt singurul care să se gîndească la anumite lucruri. Poate că da şi poate că nu. Dar nu am curajul s-o spun, aşa, în public, pentru a-mi strînge în jur partizani, persoane care să aibă aceleaşi idei. Ştiu, însă, ceea ce ar putea să mi se întîmple: aş fi, imediat, catalogat, semnalat, etichetat drept o persoană foarte periculoasă şi suspectă; în cîteva zile vor fi venit la mine acasă cei de la Poliţia Psihologică pentru a mă lua cu ei şi a mă duce la Centrul de Reeducare Mintală. Odată ajuns acolo, îmi va fi distrusă personalitatea şi mi se va crea una nouă; şi voi putea, apoi, reveni liniştit în lumea mea, fără a speria pe nimeni.

Poate că sînt un laş, un nebun, un egocentric sau – dacă vreţi – unul care se îmbată cu iluzii, un visător. Mă trezesc, uneori, în imensitatea cîmpiei, privind frunzele verzi ale copacilor fîşîind în vînt, susurul unui pîrîiaş care curge printre pietre lustruite, unduirea unui lan de grîu sălbatic care seamănă cu o mare de aur bîntuită de furtună. În sînul naturii mă simt ca la mine acasă, dar nu în acel apartament de la etajul nouăzeci, sufocat de sticlă, de oţel, de ciment, de materiale plastice. Îmi petrec fiecare clipă liberă la ţară, în loc deschis, în aer liber, cît mai departe de acea lume automatizată, obsedantă, asurzitoare.

Cînd i-am mărturisit – într-o clipă de profundă descurajare – cînd i-am mărturisit, deci, unui prieten – care cunoştea, în parte, ideile mele, preferinţele mele – iată ce-mi răspunse el:

– După cum vezi, tot ceea ce ai spus confirmă regula; cine crezi că-ţi dă posibilitatea de a merge atît de des la ţară, la aer? Actuala stare de lucruri este, evident, şi progresul „nostru", care a reuşit să elimine munca, dînd totul pe seama automatelor, ale automatelor „noastre". Cine îţi dă voie să săvîrşeşti toate acestea? Ştiinţa „noastră", bineînţeles, nu e nici o îndoială, ştiinţă care a descoperit modul în care să prelungească primăvara în tot cursul anului. Mulţumeşte-ne, deci, nouă şi întregii societăţi care-ţi îngăduie să-ţi petreci timpul în acest fel. Îţi dau, totuşi,... acum, un sfat prietenesc: fii atent ce faci... nu te băga în treburi încurcate; fii atent cu ideile năstrușnice care-ţi trec prin cap. De ce nu vrei să scapi un pic de toate acestea? Ia să vedem... nu mîine... da... da... dar poimîine, aşa, pe la... opt, după-amiaza – se înţelege – de ce, la o adică, să nu vii şi tu cu mine, undeva, într-o casă dintr-alea; într-o Casă Roz.

Bineînţeles că am răspuns negativ. În paranteză fie spus, Casele Roz era unul din simptomele de decadenţă ale civilizaţiei noastre; dacă aveai timp de pierdut, te duceai acolo pentru a asista la acele scîrboase spectacole îngăduite de guvern.

Din ceea ce spunea prietenul acela al meu se putea vedea, foarte bine, pînă unde ajunseseră sufletul şi mintea oamenilor. În ceea ce mă priveşte, am încercat să mă ţin departe de anumite idei; încă de mic copil am evitat – cu mii de subterfugii – să particip la Cercurile Recreative Obligatorii, organizate de indivizi inhibaţi de maşini; şi nu am participat, nici mai tîrziu, la nici un fel de reuniuni, adunări, mitinguri şi discuţii organizate de tipi de acel soi. Cultivînd iluziile acelea ale mele, acele visuri ale mele, idealurile mele, cred că am reuşit să ajung mai presus de apatia generală. Poate vor mai fi şi alţii ca mine; dar, nu am curajul să-i caut.

În tot timpul acestor douăzeci şi cinci de ani din viaţa mea mi-am format o teorie, o convingere care a prins rădăcini adînci în mine; de cînd „ele" au luat-o înaintea noastră, fac tot posibilul să ne elimine, să scape de noi. Da, să ne elimine, pentru a deveni – ele – stăpînele Pămîntului. Nu se grăbesc, pentru că sînt, practic, nemuritoare; zi de zi, an de an, secol de secol fac din noi sclavii lor, marionetele lor; şi noi nici măcar nu ne dăm seama. Am devenit automatele altor automate; ce caraghios nonsens!

Consultînd statisticile mi-am dat seama (sper, cu ardoare, că nu sînt singurul) că natalitatea scade, în mod constant; nu ştiu cum vor fi făcut, fapt este că – şi se înţelege, foarte bine – ce anume ţintesc; şi, foarte curînd, îşi vor atinge scopul. Din asta mi s-a tras şi ultimul meu vis,

nebunesc, de adevărat individ care-şi face iluzii; şi anume acela de a găsi, în această lume decăzută, sau, mai bine zis, decadentă – în care totul şi toţi dovedesc că aşa este – de a găsi, deci, spuneam, iubirea ideală, o adevărată iubire, o iubire care să nu fie rodul unor căutări, pe cartele şi pe fişe, ci una care să te facă să-ţi bată nebuneşte inima în piept, să te facă să plîngi de bucurie; o iubire, în sfîrşit, din acelea despre care se citeşte că ar fi existat, cîndva, în timpurile de demult. Dar, eu ştiu (e o aiureală a minţii mele), ştiu că o voi găsi, că voi întîlni fata aceea care îmi apare mereu în vise. Ea va fi la fel ca mine; o „nebună", aşa îi vor fi zicînd prietenele; o fată care, probabil, din adîncul sufletului, caută cu înfrigurare, la fel ca mine, susţine aceeaşi bătălie.

Va trece timp pînă atunci; dar, tot o voi găsi...

Şi am găsit-o. Mai bine zis ne-am întîlnit.

Era în ziua de 12 martie 2674, o zi pe care, cred, nu o voi uita cît timp voi trăi. Hoinăream – ca unul care n-avea ce face – hoinăream dis-de-dimineaţă, prin oraş; viaţa devenea pentru mine – cu siguranţă că nu şi pentru alţii – ceva din ce în ce mai monoton şi mai fără sens; o nimica toată, fără nici un ţel. Mă bîntuise, din nou, în acea noapte, spectrul sinuciderii; dar, în numele acelor rămăşiţe dintr-o religie pe care acum toţi au abandonat-o, nu puteam da curs acelei invitaţii, care m-ar fi făcut mai laş decît eram. Astfel că am alungat – pentru a nu ştiu cîta oară – în ungherele cele mai îndepărtate ale minţii acel gînd blestemat şi obsedant.

Deci, cum spuneam, umblam de mai mult timp; se făcuse după-amiază şi, fără să ştiu de ce – condus, poate, de un impuls misterios – mă îndreptam spre intrarea Metroului. Am urcat cu scara rulantă, m-am amestecat în masa aceea de oameni şi am coborît, apoi, spre intrare. Eram la jumătatea drumului şi priveam, distrat, în dreapta şi în stînga, cînd, deodată am văzut-o; inima începu să-mi bată nebuneşte – cum îmi închipuisem mereu că mi se va întîmpla într-o împrejurare ca aceea – mi se puse un nod în gît, care aproape îmi opri respiraţia şi în adîncul sufletului meu începu să sune un clopoţel de alarmă.

Iat-o, în mijlocul mulţimii aceleia anonime; faţa ei era ca o stea printre toate acele feţe cenuşii; feţe de bărbaţi şi feţe de femei, indiferente toate; strălucea cu o dulce personalitate. Urca de pe partea cealaltă a scării rulante, despărţită de balustradă şi rezervată tocmai acelui scop; am observat-o de cînd păşea pe primele trepte, în timp ce eu mă aflam la jumătatea coborîrii. Era îmbrăcată într-una din obişnuitele salopete – obligatorii pentru orice fată, femeie sau bătrînă – dar avea nu ştiu

ce, o notă de eleganţă căutată şi în acelaşi timp şi de neglijenţă, care – cel puţin în ochii mei - o făceau să se remarce din acea mulţime.

Era mică de statură, aproape firavă – aş putea spune – şi era cît p-aci să fie sufocată de acea mulţime de oameni necunoscuţi; faţa – de un oval perfect – era încadrată de un păr magnific, de culoare castanie; nasul, mic, puţin întors în sus, îi dădea un aer ştrengăresc; păşea sprintenă, alunecînd parcă prin mulţime, cu un mers şi o grabă ciudate în mijlocul acelor persoane abulice, care abia se mişcau.

Probabil că faţa mea avea o expresie ciudată; aveam, într-adevăr, gura pe jumătate deschisă; de uimire; m-am oprit dintr-o dată, deoarece ea, trecînd pe lîngă mine – dincolo de despărţitura de plastic – mă privi, pentru o clipă, apoi, schiţînd un zîmbet interogativ, îşi continuă drumul. Cine ştie ce va fi gîndit ea văzînd cum un flăcăiandru, deloc deosebit, se uită ţintă la ea, se opreşte dintr-o dată, blocînd pentru o clipă, fluxul lent al pasagerilor spre staţiile metroului.

După un moment de tulburare am început să cobor, din patru în patru, treptele care mai rămăseseră dînd la o parte lumea; fără să-mi pese de nimic, bombănind furios şi mirat la culme că în omenirea aceea adormită de progres şi de roboţi nu se grăbea nimeni. Ajuns jos, la baza scării, am cotit-o la stînga şi am început să urc treptele pe care coborîse cu o clipă mai înainte ea, aleasa inimii mele, pe care o găsisem, în sfîrşit.

Dacă ar fi fost voie aş fi sărit peste peretele de plastic, dar gestul ar fi părut nesăbuit şi nici nu voiam să mă compromit tocmai atunci! În cîteva secunde eram afară şi am privit cu înfrigurare în dreapta şi în stînga, dar... nimic...

A, iat-o! se vedea desluşit silueta mică şi plăpîndă cum se îndrepta cu paşi mici şi repezi spre dreapta, spre cupola transparentă a hangarului rezervat avioanelor particulare. Mi-era teamă că nu voi reuşi, n-o voi ajunge şi-mi bătea inima nebuneşte. Mi-am iuţit paşii.

Intră cu puţin înaintea mea în Cupola-hangar şi luă un ascensor pentru ultimul etaj; am aşteptat cu nerăbdare să vină un altul pentru a urca şi eu; dar ce aş fi putut face fără turbocopterul meu, pe care, la drept vorbind, îl foloseam numai cînd mergeam la ţară? Şi, apoi, ce i-aş fi spus, în chip de scuze că o opresc? Hm, dar trebuia, mai întîi de toate, s-o ajung din urmă.

M-am urcat, în sfîrşit, în lift şi în cîteva minute am ajuns pe terasa pentru decolări care era plină de avioane, de giroptere, de „verticali"; erau, poate, sute şi păreau că umplu cerul cu un vîjîit metalic, înnebunitor.

Mă învîrteam așa, fără să știu încotro s-o iau, riscînd să-mi prind capul și brațele în elicele care se învîrteau, în turbinele care duduiau, în motoare. Privind, din întîmplare și din fericire, în sus, am văzut „verticalul" său care tocmai se ridica. Am recunoscut-o, era ea, cu siguranță: chipul acela nu se putea uita! Dar ce... ce era de făcut?... Fir-ar să fie, o pierdeam! Nu, nu... măcar numărul de înmatriculare să-l reținː iată-l, fosforescent: N-X 37-8302IV. Mi l-am scris repede pe un providențial petic de plastihîrtie, găsit în buzunar. Plecase și cine știe dacă aveam s-o mai revăd vreodată.

Am petrecut o lună de căutări febrile încercînd s-o găsesc. Nici un rezultat. E adevărat că numărul îmi putea fi de ajutor, dar pînă într-un anumit punct: *N* reprezenta sigla orașului în care locuiam; *8302 IV* era numărul de înmatriculare al „verticalului" său. Mai era *X 37* care venea să completeze, să precizeze alte date și anume codul cartierului în care locuia; dar cum să cauți o persoană într-un oraș cu zece milioane de locuitori, oraș împărțit în patruzeci de cartiere simetrice avînd fiecare aproape douăzeci și cinci de mii de suflete? Aș fi putut să mă duc și la Registrul Aviatic, dar cei de acolo mi-ar fi pus o mulțime de întrebări indiscrete pentru a afla *de ce* și *cum* și n-aș fi știut să răspund în mod exhaustiv.

După alte și alte încercări inutile care s-au prelungit timp de încă o lună ajunsesem în culmea desperării. Mă gîndeam, cît e ziulica de mare și toată noaptea la acel chip și la acel trupșor, mă gîndeam și la numărul acela și siglele acelea mi se întipăriseră în minte cu litere de foc. Devenisem un obsedat, nu mai reușeam să fiu calm, nu-mi mai găseam liniștea. Eram, poate, mai nebun, mai plin de iluzii decît înainte, de cînd descoperisem că exista „fata ideală", ideală pentru mine, între atîtea și atîtea milioane de fete, urîte sau frumoase, pe care le vedeam în fiecare zi pe stradă. Nu mi se mai întîmplase niciodată așa ceva și, pur și simplu, nu mai aveam pace.

Mă frămînta foarte mult și o altă problemă; și anume aceea că eram aproape de vîrsta la care erai obligat să te unești cu o femeie, pe care ți-ar fi hărăzit-o cei de la Institutul Superior de Genetică; nimeni nu putea scăpa de această obligație și bineînțeles că existau optzeci de șanse dintr-o sută ca să apar drept steril, dar era de-ajuns ca „mașinile" să intre în acțiune, interesate fiind, în aparență, de perpetuarea speciei umane. Acest gen de căsătorie organizată, în mod mecanic și științific, era unul dintre atîtea alte lucruri – poate primul în ordinea importanței

– din acel tip de civilizație a noastră, pe care-l uram din toată ființa mea.

Eram chinuit, deci, de atîtea griji, temeri, dorințe și timpul trecea, nici nu mai țineam socoteală. Aproape că mă resemnasem, mă împăcasem cu gîndul că o pierdusem, la numai cîteva minute după ce o descoperisem. Așa arătam, cel puțin pe dinafară; pentru că, pe dinăuntru, inima nu-mi era deloc împăcată.

Pînă cînd, într-o bună zi, o zi minunată, cea mai frumoasă din viața mea...

Sub mine se perindau în goană străzile suprapuse, cupolele din plastic strălucind în soare, troleibuzele, rachetele, trotuarele rulante și alte minunății ale orașului. Ieșeam din nou din acea stupină omeneacsă și de automate pentru a mă refugia într-un paradis pierdut și necunoscut, sub cerul liber, la țară. De această dată am mers mai departe ca de obicei. Cam la vreo douzeci de kilometri de locul în care, în mod obișnuit, mă opream pentru a mă odihni sub copaci și pentru a-mi lăsa gîndurile să zboare în voie; am zărit deodată o văioagă care se întindea lin între două dealuri nu prea înalte; n-o mai văzusem niciodată pînă atunci și-mi plăcu imediat.

Am făcut un ocol larg și am observat că era înconjurată de o pădurice de fagi; în mijlocul ei, puțin mai departe de un pîrîiaș se aflau niște ruine năpădite de iederă și pe care, de sus de unde mă aflam, nu le-am recunoscut. Am coborît încet, lăsînd în dreapta mea cursul de apă și ruinele. Am ieșit din cabină și m-am îndreptat – cuprins de o ciudată curiozitate – spre acele patru ziduri care de-abia se mai țineau pe picioare. Ajuns în dreptul fațadei am descoperit cu mare mirare că era vorba de o bisericuță de țară, mîncată de timp, părăsită de cine știe cîți ani dacă ajunsese în acel hal. Clopotnița era pe jumătate dărîmată și vîrful său ciuntit, în aceeași stare jalnică, dădea o ciudată impresie de părăsire și de singurătate.

Stăpînindu-mi emoția, ca unul care nu mai intrase niciodată într-un asemenea loc de cînd mă născusem, am deschis ușa și am intrat; razele slabe ale soarelui care se pregătea să apună pătrundeau prin acoperiș și prin crăpăturile din zidurile de cărămidă, făcînd ca acel loc să aibă un aspect ireal, fantastic. Razele pătrundeau și prin ceea ce mai rămăsese din vitraliile înalte ajungînd să lumineze, slab, cîteva unghere întunecate și partea unde pe vremuri se va fi aflat altarul. Pe jos, pe pardoseala din mozaic – din care o bună parte nu mai exista – zăceau bucăți de scaune și de bănci de lemn.

Mă aflam acolo de vreo zece minute, cînd, din exterior, pătrunse un zgomot ciudat, puternic, din ce în ce mai puternic. M-am repezit afară şi am văzut un „vertical" care se străduia – din toată puterea singurului motor pe care-l avea – să se opună unei prăbuşiri catastrofale; bineînţeles că pilotul îl scăpase de sub control. Se prăbuşi brusc, cu zgomot, în partea dreaptă a văioagei, dincolo de pîrîiaş. Mă îndreptam spre acea parte chiar din momentul în care intuisem ce se va întîmpla dar acum, după acea bubuitură, am luat-o la fugă într-acolo; am trecut pîrîiaşul într-o clipită şi m-am apropiat de epava care luase foc. Din motor ieşea un fum negru şi des. Semn rău, m-am gîndit. Am iuţit pasul. Din fericire, aparatul de zbor de prăbuşise cu coada în jos astfel că partea de sus nu fusese prea mult vătămată; zăcea într-o rînă; am putut astfel să mă caţăr destul de uşor pînă la cabina de pilotaj. Pilotul era aplecat într-o parte; umărul drept îi era plin de sînge, salopeta era sfîşiată în mai multe locuri; îşi pierduse cunoştinţa. Am spart geamul cu cotul şi i-am desfăcut legăturile. Mă pregăteam să-l cuprind cu mîinile – cu una pe la subsuoară şi cu cealalată pe sub picioare – pentru a-l trage afară – cînd, capul, care-i atîrna pe umărul meu stîng, în urma mişcărilor pe care le făceam să-l scot de acolo, i se întoarse spre mine. Am rămas uluit, aproape paralizat...

Acel... acel chip... era al *ei*... Aceiaşi ochi... acelaşi oval perfect al feţei... acelaşi păr moale, de culoare castanie, care se putea recunoaşte sub casca de plastic... Nu era cu putinţă! Cum de nu-mi dădusem seama imediat că era o femeie?... Ei da, pentru că acel inestetic costum de zbor îi acoperea în mod prea uniform trupul. Din fericire, mi-am revenit repede din uluială.

Căldura devenise insuportabilă, iar fumul din ce în ce mai înăbuşitor. Am eliberat-o şi coborîrăm din carlinga deja înroşită de foc. În timp ce alergam cu acea nepreţuită greutate în braţe, m-am pomenit că murmur, aproape fără să-mi dau seama, o rugăciune: *Doamne, Dumnezeule, dacă eşti cu adevărat şi-Ţi mai aminteşti de noi, cei din această lume afurisită, mîntuieşte-ne! Te implor! Fă, Doamne, astfel ca să nu ne surprindă explozia; nu mi-o lua, acum cînd am găsit-o!*

Cu aceste gînduri m-am apropiat de pîrîiaş şi în chiar acea clipă „verticalul" explodă; m-am aruncat, maşinal, în apă strîngînd-o bine în braţe. Bucăţi incandescente de oţel şi de material plastic treceau şuierînd pe lîngă capetele noastre şi, din fericire (sau poate prin grija lui Dumnezeu?) se pierdură în depărtare sau căzură, sfîrîind, în apa rece a pîrîiaşului. După cîteva minute am ieşit, cuprins de frig, din acel ud,

dar providențial adăpost care ne salvase. Am întors capul. Avionul se dezintegrase.

În acel răstimp, contactul cu apa rece ca gheața o făcuse pe fată să-și vină în simțire; mă privi cu ochii aceia minunați, într-un amestec de uimire și jenă, ca și cum ar fi vrut să-și ceară iertare pentru ceea ce se întîmplase, parcă ar fi fost din vina ei.

– Mulțumesc – reuși să rostească, cu un glas stins.

– Nu te obosi – am bolmojit eu, cu inima bătîndu-mi puternic.

Vocea ei îmi suna foarte dulce.

– Te voi duce în turbocopterul meu și acolo te voi îngriji. Acum odihnește-te.

Nu-mi răspunse, dar încuviință din cap.

Tremurînd de frig, am dus-o în cabina aparatului meu de zbor. Acolo, în cîteva minute, i-am dezinfectat rana de la umăr – superficială, din fericire – și i-am bandajat-o cu ceea ce am putut găsi în mica, dar bine aprovizionata trusă medicală pe care toate tipurile de aeronave ar trebui s-o aibă la bord.

În timp ce o doftoriceam, mă uitam la ea și cu cît mă uitam mai mult mă gîndeam că fata aceea era idealul meu pe care-l căutasem atîta amar de vreme; frumusețea sa exterioară, precum și cea interioară, care i se citea pe față, întreceau tot ceea ce văzusem vreodată pînă atunci.

Puțin cîte puțin – sub efectul stimulentului pe care i-l dădusem să-l înghită – prinse puteri, se învioră, obrajii i se colorară, ochii i se învăpăiară și, căutîndu-și o poziție mai bună, mă întrebă:

– Cine ești?

– Cine sînt? – am răspuns eu încurcat. Hm, nu-i chiar așa ușor de spus; sînt... sînt cineva care te-a căutat mereu și în cele din urmă te-a regăsit.

– Regăsit? Deci, m-ai mai văzut cîndva? – mă privi ea cu uimire.

– Da, te-am întîlnit într-o zi, cu cîteva luni în urmă, cînd ieșeai din Metrou. Poate îți amintești. Eu coboram, tu... dumneata urcai pe scara rulantă... era pe undeva pe lîngă Cupola-hangar. Îți amintești?

– Un moment... lasă-mă să mă gîndesc. Da... da; nu erai, oare, băiatul acela cu un aer împrăștiat care mă privea cu atîta insistență?

– Desigur. Ai ghicit.

Dacă ai ști cît m-am gîndit la dumneata și cît de mult am sperat că te voi regăsi. Aveai un chip și o ținută cu totul diferite de ale celorlalți. Un chip al unei ființe omenești, care are sentimente, nu al unui automat viu aidoma celor din mulțimea care ne înconjura. Dar cine ești, cum te cheamă și de ce te afli aici? – rosti dintr-o răsuflare.

– Ce bine îmi fac cuvintele dumitale! – am spus, în culmea bucuriei, strîngînd-o de mînă.

Ea nu spuse nimic.

– Şi eu... şi eu mi-am dat seama imediat, că nu erai la fel ca ceilalţi, că... că... poate eşti la fel ca mine! Cît despre nume, mă cheamă John... John Turner şi mă aflu aici din întîmplare; obişnuiesc să ies, aproape în fiecare zi, din oraş, pentru a mă relaxa şi a petrece cît mai mult timp la ţară. Astăzi am trecut întîmplător, prin aceste părţi şi mi-a plăcut locul, aşa că am coborît. Dar, spune-mi, dumneata cum te numeşti? Te afli şi dumneata tot din întîmplare pe aici?

– John, sînt... ah, scuză-mă, ţi-am spus pe nume şi ne cunoaştem, doar, de atît de puţin timp.

– Spune-mi pe nume, dacă-ţi face plăcere – am rostit eu în culmea bucuriei; mie mi se pare că ne cunoaştem de cînd e lumea şi pămîntul...

Ea se înroşi toată, ceea ce o făcu să pară şi mai frumoasă, apoi continuă:

– Mă cheamă MacDonald... Rosy MacDonald... Rosy, pentru tine, John,...

Ne privirăm în ochi... Şi m-am pierdut în acele minunate lacuri fără fund.

– Şi... sînt aici pentru că vin în fiecare lună la mormintele părinţilor mei care se află în cimitirul din spatele vechii biserici. Acest obicei pare acum învechit, dar ai mei erau foarte credincioşi şi nici eu nu sînt altfel.

În timp ce vorbea, întoarse capul spre partea din spate a ruinelor, unde se afla un cimitir fără garduri în care se întrezăreau nişte cruci prăpădite.

– Chiar aici, deasupra, mi s-a defectat motorul antigravitaţional şi m-aş fi prăbuşit, cu siguranţă, ca un bolovan, dacă n-aş fi acţionat propulsorul care se foloseşte în caz de pericol grav, cel ce funcţionează pe bază de carburant chimic.

După o clipă continuă:

– Aş dori să ies puţin la aer.

Dar în aceeaşi clipă o cuprinseră fiori de frig şi-mi amintii că eram uzi pînă în măduva oaselor.

Coborîrăm pe pămînt, am însoţit-o pînă la marginea pădurii, apoi am intrat în biserică şi am luat de acolo cîteva bucăţi de lemne. Am aprins cu ele un foc primitiv pentru a ne încălzi. Între timp Soarele se pregătea să apună; acolo, departe, la limita orizontului, părea că izbucnise un uriaş incendiu; ultimele raze păreau nişte săgeţi roşii scînteind printre frunzele verzi ale copacilor.

Sus, în înaltul cerului, pluteau cîţiva nori împinşi de un vînt uşor. În depărtare, Oraşul strălucea – scînteieri metalice ce păreau a fi ale unei flori fermecate de sticlă şi oţel. Apoi, cerul începu să capete, încet-încet, o nuanţă mai închisă'; se lăsa, puţin cîte puţin, în linişte, seara.

Admiram, vrăjiţi, acel minunat, etern, fenomen, – pe care nici un progres uman nu-l va putea imita vreodată – strîngîndu-ne tot mai mult unul într-altul, umăr lîngă umăr, şi ne încălzeam la focul pe care-l mai alimentam din cînd în cînd. Şi în timp ce pe cer se aprindeau, una cîte una, stelele – ca nişte nepreţuite diamante presărate, parcă, acolo, pe acel covor de catifea albastră, de o mînă invizibilă – depănarăm rînd pe rînd, povestea vieţii fiecăruia.

Povestea vieţii Rosy-ei părea să fie aidoma celei a vieţii mele, atît de mult se asemăna, în linii generale; ura şi ea viaţa aceea searbădă pe care o duceau cu toţii, fără nici un ţel, fără credinţă, fară idealuri; ea îşi avea, însă, crezurile ei.

Şi ea ura „maşinile", ura acea societate lipsită de morală, ura ideile acelea fătarnice cu care-ţi îmbîcseai creierul încă din fragedă copilărie şi de care ea se ferise, întotdeauna, cu mare grijă. Şi ea era în căutarea unei iubiri adevărate şi pe care – o spuse, chiar o spuse – poate că o găsise, în sfîrşit.

Astfel că într-o micuţă vale, într-o pădurice de fagi, lîngă o biserică dărăpănată şi un pîrîiaş care susura, într-o lume care nu cunoaşte nici un sentiment, eu şi Rosy ne-am găsit, am tot vorbit de una şi de alta, ne-am sărutat şi numai Luna, care tocmai răsărea, ne-a văzut.

Astfel se născu dragostea noastră.

În zilele şi lunile care urmară ne întîlnirăm aproape mereu în acea văioagă. Aflarăm şi mai multe amănunte despre viaţa fiecăruia şi făceam planuri de viitor, un viitor care nu se anunţa cîtuşi de puţin roz. Într-adevăr, „maşinile" se grăbeau să aducă, pur şi simplu,în stare de sclavie specia umană.

Fusese format un Guvern Mondial Unificat în fruntea căruia – se vorbea în taină – „ele" se pregăteau să pună cel mai complex, cel mai bun creier electronic ce fusese creat vreodată. După un prim moment de panică şi de agitaţie, omenirea se supuse de bună voie şi uită curînd acea cumplită ameninţare reluîndu-şi obişnuita, monotona ocupaţie de a vegeta.

Fură adoptate o serie de măsuri legislative; măsuri ca, de pildă, interdicţia de a ieşi din casă între orele zece seara şi opt dimineaţa, apoi

aceea de a avea mai mult de doi copii; apoi măsura care prevedea suprimarea bătrînilor de peste optzeci de ani, consideraţi drept nişte paraziţi pentru societate. Dar nu protestă nimeni faţă de toate acestea.

Ceea ce tulbură şi mai mult fericirea noastră fu o circulară pe care am primit-o de la Institutul Superior de Genetică, care-mi impunea să mă prezint acolo în termen de o lună, în vederea împerecherii. Din fericire pentru Rosy ea mai avea timp, pentru că era mai mică decît mine cu un an.

Eram disperaţi. Să fugim? Ar fi fost în zadar, pentru că ne-ar fi prins în cîteva ore numai cu acel formidabil complex de instalaţii, personal şi maşini de care dispunea Poliţia Psihologică. Să ne fi luat zilele? Era împotriva principiilor noastre. Ce era de făcut? Era întrebarea care ne chinui cîtva timp, pînă într-o bună zi, cînd...

Am coborît cu turbocopterul meu pînă la vechea biserică dărăpănată; Rosy mă rugase să mergem acolo. Cînd furăm înăuntru, ea căzu în genunchi pe ceea ce mai rămăsese din pardoseala de marmură, acolo unde fusese altarul şi începu să se roage. Emoţionat, am făcut şi eu acelaşi lucru şi aşa, unul lîngă celălalt, îi înălţarăm lui Dumnezeu cel adevărat ruga de a ne salva din acea situaţie îngrozitoare. Numai El putea s-o facă.

Era pe la începutul după-amiezii; Soarele ardea, aşa că după ce ieşirăm ne duserăm să ne adăpostim la umbră, în pădurice. Să fi fost cam cinci după-amiază cînd se întîmplă totul...

La început se auzi ceva ca un şuierat subţire dar iute înăbuşit;apoi ne izbi o pală de vînt şi, puţin cîte puţin, apăru, pe panta colinei, „obiectul". O luminiţă azurie ne înştiinţă că acolo, într-un punct nu prea îndepărtat, era pe cale să se petreacă ceva straniu. Sărirăm în picioare, înspăimîntaţi; Rosy se agăţă de mine, eu îi cuprinsei umerii cu braţul pentru a-i da curaj, curaj pe care, la drept vorbind, nu prea îl aveam nici eu.

În mod instinctiv, am dus mîna la şoldul drept, dar nu aveam nici o armă la mine. Între timp, luminiţa aceea se concretiza în ceva real şi foarte lung: în cîteva minute ne apăru în faţa ochilor un uriaş cilindru, cu extremităţile rotunjite, ridicat cam cu un metru de la pămînt. Avea aproximativ peste douăzeci de metri lungime şi patru lăţime. Eram înspăimîntaţi, dar în acelaşi timp ne simţeam atraşi de acea apariţie.

– Ce poate să fie? – mă întrebă Rosy tremurînd şi agăţîndu-se de mijlocul meu.

Mă pregăteam să răspund ceva, cînd, dinspre astronavă (nu putea fi altceva, mă gîndeam) se auzi o voce:

– *John Turner, Rosy MacDonald, nu vă fie frică, urcați la bord.*

În aceeași clipă, dintr-o deschizătură de formă circulară, de pe la jumătatea corpului navei, fu coborîtă o scăriță, ce părea a fi de sticlă, care alunecă încet-încet pînă atinse solul.

Ne privirăm unul pe altul; „vocea" aceea o percepuserăm doar cu mințile noastre, nu și cu urechile. Înaintarăm șovăind; faptul că fuseserăm chemați pe propriile noastre nume ne dădea un oarecare sentiment de siguranță; și apoi, Poliția Psihologică – dacă ea era – nu putea fi atît de amabilă și nici nu poseda asemenea aparate.

Urcarăm pe scăriță. În interiorul astronavei, așa ni se păru, era aceeași lumină azurie pe care o văzuserăm din exterior. Lămpi invizibile răspîndeau o lumină de culoarea laptelui, odihnitoare. Ușa se închise în urma noastră, fără nici un zgomot.

„Vocea" adăugă:

– *Luați-o înainte, pe culoarul pe care-l vedeți și intrați în camera cu ușa deschisă, din dreapta. Nu vă fie frică, nu veți păți nimic.*

Continuîndu-ne drumul de-a lungul culoarului străjuit de pereți foarte curați ajunserăm, în cele din urmă, într-o încăpere, o cabină garnisită cu tot felul de instrumente care mai de care mai ciudate; cu tot felul de lămpi de control, multicolore, care clipeau necontenit; cu cadrane; cu misterioase semne, de neînțeles.

Căzuserăm în admirația acelui loc fantastic, cînd, dintr-o dată, se repetă scena apariției astronavei; numai că, de această dată, din ceața azurie se ivi o ființa umană, un bărbat. Adică, mă rog, nu știu dacă acea făptură putea să fie definită drept un om, un bărbat, deși – la drept vorbind – avea caracteristicile necesare. Avea o înălțime de peste doi metri, pielea de culoare verde-albăstrie, un cap enorm – chel – ochi inteligenți și pătrunzători, mai mari decît de obicei; în loc de urechi avea două antene lungi, cel puțin douăzeci și cinci de centimetri. Era îmbrăcat – din cap pînă în picioare – într-o salopetă gălbuie ce părea făcută din fibre de sticlă plasticizate. Avea o ținută maiestuoasă, așa, cu brațele încrucișate pe piept.

Rosy tremura toată în brațele mele și eu încercam să-i dau curaj, cînd, „vocea" se auzi din nou:

– *Nu vă fie frică; vă vorbește Kar. Kar, explorator de categoria întîi, din cea de a douăsprezecea planetă a stelei pe care voi o numiți Sirius. Vă repet, nu vă temeți. Cînd vom ajunge la Varan* – capitala întregului sistem, vă vor fi date toate acele explicații pe care eu nu vi

le pot da. N-am ordin să vi le dau. Acum trebuie să plec; camerele voastre sînt aici, lîngă aceasta în care ne aflăm. Adio.După care dispăru, într-o învolburare de scîntei.

N-aş putea să spun niciodată cît a durat călătoria; pentru că, pierdurăm, foarte repede, noţiunea timpului. Dar cînd, în cele din urmă, ajunserăm la destinaţie, curiozitatea noastră crescuse, desigur, proporţional cu timpul pe care-l petrecuserăm închişi acolo; curiozitatea luase locul fricii.

Cînd debarcarăm din astronavă ne găsirăm în faţa unei clădiri care părea a fi construită din sticlă şi care avea nişte forme absurde, fantastice, nebuneşti: acoperişuri înalte, cupole, turnuri, poduri, pasaje, toate îngemănate, topite într-o arhitectură supraomenească, de neconceput. Nu cred că aş putea descrie vreodată ceva asemănător. Furăm, apoi, conduşi – printr-o conductă elastică, transparentă, care se lipi ca o ventuză de uşă – în interiorul admirabilei construcţii. Eram atît de uimiţi de aceasta, încît nu ne dădeam seama că ne aflam în centrul unui oraş imens, cu o populaţie numeroasă.

Pilotul, care ne spusese că-l cheamă Kar, ne conduse – noi ne ţineam tot timpul de mînă – într-o încăpere; părea nemărginită, aşa învăluită cum era într-un nor de aceeaşi culoare albastră şi mai părea că nu are tavan.

În spaţiul cuprins între intrare şi locul în care ne condusese Kar atîrnau – aşa, pînă la un stat de om – prisme de cristal care se învîrteau în jurul propriilor axe. De sub picioarele noastre, din pardoseala de culoare închisă răzbăteau nişte ecouri ciudate. Mergeam încet-încet, ferindu-ne cu mare grijă de prismele care se tot învîrteau încercînd să nE uităm la ele cît mai puţin cu putinţă; nu de altceva, dar ele ar fi fost în stare să ne sugă – prin ochi – creierul.

În cele din urmă ajunserăm la destinaţie; Kar se opri, se îndoi de mijloc, aproape în unghi drept, întinse braţele cu palmele în sus, dîndu-ne, parcă, indicaţia să facem acelaşi lucru. Îl imitarăm. Apoi ne spuse:

– Fiţi atenţi, fiţi foarte atenţi; peste puţine clipe vom avea înalta onoare de a fi admişi printre cei primiţi de stăpînul lui Sirius XII, împăratul Regatului Galactic, care domneşte peste optzeci şi patru de sisteme planetare, înţeleptul şi puternicul Xin, cel de al şapte sute şaizeci şi treilea urmaş al milenarei stirpe Welowk.

În timp ce Kar rostea aceste cuvinte, se ivi – la circa un metru şi jumătate de sol – se ivi ceva, ca un cub solid, strălucitor; deasupra

acestuia apăru, încet-încet, ca din neant, o ființă care părea copia exactă a lui Kar, poate ceva mai înaltă. Fața sa părea foarte bătrînă și foarte severă, dar și tînără în același timp. Nu purta salopeta aceea galbenă, ci o mantie roșie și altceva, o îmbrăcăminte ciudată ce părea a fi făcută din energie vie, palpitantă.

Și în acea atmosferă de vis, de coșmar mai bine zis, ni se adresă împăratul Xin:

– Jon Turner, Rosy MacDonald – știu că aveți de pus multe întrebări; a sosit momentul să vă dau răspunsurile. Vi se pare că știți cine sînt eu, dar nu știți, desigur, că stăpînirea mea se întinde pînă la marginile Sistemului Solar. Care sistem va fi cucerit, stăpînit de noi, peste puțin timp. Dacă lumea voastră n-ar fi ajuns în halul în care a ajuns – adică o întreagă omenire să fie adusă în stare de sclavie de către mașini – ei bine, v-am fi primit – în mod sigur – în Federația noastră. Dar, acum, nu se mai poate; și nici nu se va mai putea vreodată, dat fiind că nu vreau să am aici, în imperiul meu, un popor de automate – în carne și oase – care n-au alt scop în viață decît acela de a trăi la fel cum au trăit și pînă acum. Drept pentru care am hotărît să-i distrug.

La auzul acestor vorbe, inimile noastre erau gata-gata să iasă din piept; întrebarăm amîndoi deodată:

– Dar noi, noi doi, ce amestec avem în treaba asta? De ce ne-ați adus pînă aici? De ce ne-ați salvat?

Xin schiță un zîmbet binevoitor.

– Mi se pare ciudat faptul că nu ați înțeles nimic pînă acum. Eu nu sînt, nicidecum, unul din acei monștri setoși de sînge care distrug o întreagă omenire numai pentru simpla plăcere de a distruge. De data aceasta, însă, am fost obligat s-o fac; pentru că o asemenea stirpe nu mai poate exista. V-a fost dat vouă, celor doi, s-o perpetuați. Pentru că planeta voastră va reveni la starea primară.

Această ultimă destăinuire era ca o picătură care face să se reverse paharul, deja plin; era ca o lovitură de măciucă în moalele capului; ne privirăm în ochi. Totul ni se părea absurd. Cine era acea făptură care ne vorbea așa, ca și cum ar fi fost un zeu? Care avea planuri pe care numai un zeu le putea aduce la îndeplinire? Pe jumătate năucit, de surpriză, de uimire și de frică, am îngăimat:

– Dar, de ce tocmai noi... De ce numai noi?

– Văd că vă miră foarte mult acest lucru – răspunse Xin – dar liniștiți-vă; o misiune atît de importantă, de neobișnuită, nu a fost încredințată numai unora ca voi, ci și altor trei sau patru perechi – răspîndite pretutindeni în lumea voastră – și care se vor prezenta, peste

puţin timp, dinainte-mi. Voi sînteţi printre primii aleşi dintre cei de pe Pămînt. Mă veţi întreba de ce. Ei bine, această întrebare are şi un răspuns: ei bine, voi şi numai voi şi celelalte perechi eraţi *sănătoşi*, vii, în acea lume pe jumătate moartă. Voi şi numai voi aţi avut curajul şi puterea de a vă păstra sentimentele şi idealurile printre acele miliarde şi miliarde de creaturi netrebnice. Voi – şi numai voi – aţi avut idei în ceea ce priveşte viitorul; numai voi v-aţi zbătut, aţi luptat pentru o viaţă mai bună, chiar dacă eraţi chinuiţi de nerăbdare, de teamă, de grija zilei de mîine. Nimeni, în afară de voi, voi cei şase sau opt indivizi de pe o întreagă planetă. Toate aceste virtuţi, sentimente sau chiar defecte (toţi au defecte, nimeni nu e scutit de ele) le veţi transmite urmaşilor voştri, unei noi omeniri pămîntene. Progresul pe care l-am înregistrat noi ne-a făcut să devenim aproape nemuritori şi Voi putea, prin urmare, să văd – cel puţin eu dacă nu voi – rezultatele acestui soi de experiment, dacă aşa putem să-i spunem unui lucru atît de important cum este acela de a crea *ex novo* o stirpe.

– Dar... cum de ne-aţi găsit tocmai pe noi într-o lume în care trăiesc miliarde de fiinţe?

Vorbise Rosy şi vocea ei, ricoşînd parcă, de pereţii invizibili ai acelei încăperi bizare – printr-un magnific joc de ecouri – părea să vină de pretutindeni răsunînd, parcă, şi mai frumoasă şi mai dulce decît înainte.

– Draga mea – răspunse împăratul – ştiinţa noastră ne-a permis să construim o maşină care nouă ni se pare acum simplă, dar care vouă vi se va părea uimitoare; este vorba de Investigatorul Undelor Mintale. Mai multe exemplare din acestea, montate la bordul unor astronave de tipul celei care v-a transportat pînă aici – protejate de ecrane speciale, invizibile – au investigat minţile tuturor locuitorilor Pămîntului şi numai într-ale voastre au descoperit acele idei, acele gînduri, acele planuri care vă deosebesc atît de mult de gloată şi care v-au ajutat să supravieţuiţi unei omeniri condamnate să piară. Şi, un ultim lucru – şi spunînd acestea îşi întoarse spre mine faţa sa severă, dar şi îngăduitoare în acelaşi timp: Tot noi am fost aceia care v-am îndrumat paşii spre acel loc în care v-aţi întîlnit – cu ajutorul unui Stimulator – fără ca voi să vă daţi seama de acest lucru.

Dar, văzînd că tresăriserăm şi că ne albisem la faţă – urmare firească a unei frici cumplite – adăugă în mare grabă: Dar, fiţi liniştiţi, dragostea voastră nu este artificială. Noi am aranjat doar ca să vă întîlniţi; pentru că, altfel, şansele de a vă fi întîlnit – într-un oraş atît

de mare – ar fi fost minime, pentru a nu spune chiar nule. Şi am dat frîu liber sentimentelor voastre.

Aici se poate spune că se încheie povestirea noastră; fantastica, extraordinara poveste a lui John Turner şi a Rosy-ei MacDonald, care, acum, sînt soţ şi soţie. De peste şase luni ne aflăm pe Pămînt, un Pămînt de nerecunoscut: fără fiinţe omeneşti, fără roboţi, fără oraşe. Pare să fie Pămîntul din prima zi a naşterii sale; şi, de fapt, el s-a născut din nou; dar, cum de au reuşit să se nască acele fiinţe – pe care nici măcar nu ştiu cum să le numesc (poate Siriusieni) – asta să nu mă întrebaţi.

Am fost lăsaţi – împreună cu încă patru perechi – într-un orăşel, cu cîteva lucruri, doar: două birouaşe, o bilbiotecă bine garnisită şi cu tot ceea ce ne era necesar pentru a trăi, a supravieţui, a ne instrui, a-i instrui pe copiii noştri, pe copiii copiilor noştri, întreaga omenire. Dată fiind dezastruoasa stare de fapt de mai înainte nu ne mai aduceam aminte de nimic referitor la tehnica terestră (dacă, cumva, ştiusem vreodată ceva!); dar acum, vom studia şi dacă nu noi, atunci măcar nepoţii noştri vor putea pune bazele unor ştiinţe care vor crea o lume nouă.

Abia acum, în sfîrşit, mă simt aici pe deplin satisfăcut, împăcat cu mine însumi şi cu toate şi cu toţii; am o soţie care mă iubeşte, am prieteni adevăraţi şi sinceri; aşteptăm un copil care, cînd se va naşte, va fi primul locuitor autentic al Noului Pămînt, un ţel al vieţii mele, un ideal spre care să tind. Ce să-mi mai doresc? Nimic, visele mi s-au îndeplinit, toate, întru totul.

Închei, acum, acest jurnal al meu pe care l-am început în urmă cu două luni şi pe care l-am scris pe o plastihîrtie – practic îndesctructibilă, veşnică – jurnal pe care-l voi închide într-o casetă blindată; caseta o voi îngropa, apoi, în prezenţa prietenilor mei, într-un loc ce ni se va părea, tuturor, drept cel mai potrivit. Sper ca într-un viitor îndepărtat – cînd va fi descoperit – dacă va fi – jurnalul va fi un avertisment adresat oamenilor ca ei să nu mai comită o greşeală asemănătoare celei descrise în paginile precedente; care să-i împiedice să mai înăbuşe sentimentele, care sînt adevărata substanţă vitală a omului; să-i facă să le piară cheful de a duce o viaţă prea uşoară, în trîndăvie; să-i facă, în sfîrşit, să se uite nu numai la tehnică şi la pămînt, dar şi la cer şi la natură; să se uite şi în inima lor şi în inimile altora şi în inima fiinţei iubite.

Am jurat, cu toţii, să îndeplinim misiunea care ne-a fost încredinţată de împăratul Xin, misiune care constă, în principal, în educarea generaţiilor viitoare şi pe care noi o vom duce la bun sfîrşit încercînd să le

insuflăm numai cele mai bune sentimente şi aspiraţii ale noastre. Drumul va fi lung şi greu, dar cine va descopri acest jurnal va putea spune dacă opera noastră şi eforturile noastre au fost folositoare.

Noul Pămînt, 8 iulie, Anul I

John Turner, Rosy MacDonald, Carlo Moretti, Jeanne Clément, Chu-Chow-Shan, Tse-Ling, Pedro Enriquez, Maria Estella Gonzales, Olav Ransvik, Sonia Goudunoff.

Ecranul se întunecă pentru o clipă, apoi se lumină din nou şi apăru un chip de femeie, plin de graţie dar absent şi inexpresiv. Femeia anunţă, cu o voce atonă: Sînt orele 22,00. Am transmis o ediţie specială a Servo-jurnalului, cu prilejul descoperirilor arheologice din zona Marii Cîmpii. Şi acum, cîteva ştiri, pe scurt, şi cîteva informaţii. Cu două luni în urmă, pe 2 februarie al acestui an, cunoscutul profesor Sheron a descoperit – împreună cu cei din expediţia sa – într-o localitate al cărui nume este ţinut secret, din motive de siguranţă, vestigiile unei străveschi civilizaţii. În urma săpăturilor făcute, cu mare grijă, la mare adîncime, au fost scoase la iveală documentele al căror conţinut l-aţi aflat din cele ce v-au fost citite cu cîteva clipe mai înainte. Aceste documente erau închise într-o casetă de oţel inoxidabil şi de aramă – avînd dimensiunile de douăzeci de centimetri, pe cinci şi pe şapte – îngropată la o adîncime de şaizeci şi doi de metri. Caseta, după cum s-a mai spus, era blindată şi n-a fost uşor de deschis şi conţinea numai acest jurnal scris într-o limbă care părea de neînţeles la prima vedere. Datorită străduinţei profesorului Horns – lingvist – şi a profesorului Sutran – specialist în limbi străine – această limbă a putut fi înţeleasă în scurt timp. Sîntem în măsură să mai trasmitem ştirea că această limbă conţine cuvinte care nouă ni se par arhaice, precum şi cuvinte care au dispărut din limba noastră; astfel încît se poate vorbi, mai curînd, de o descifrare decît de o traducere. Cronograful a stabilit că textul are o vechime de două sute de mii de ani. Surse demne de încredere şi competente ne asigură că este vorba, fără îndoială, de o maşinaţie diabolică împotriva Guvernului Unificat, cu scopul de a instiga populaţia. Documentul, care a fost falsificat cu abilitate, este – fără nici o îndoială – apocrif şi fals –. nu există nici un fel de dubiu în acest sens – chiar dacă punerea în scenă a fost făcută cu multă grijă. Ni se dă asigurarea că cei vinovaţi – Poliţia Psihologică se află deja pe urmele lor – vor fi prinşi şi pedepsiţi în mod sever. Ecranul se întunecă din nou, apoi iar se lumină...

– Sînt orele 22,10. Transmitem, acum, conferința profesorului Syn Koor, la care participă și...

Cu un scîrțîit metalic, de nagrenaje neunse, o mînă rece, de oțel, se întinse, nervoasă, se apropie de televizor și-l stinse, cu mînie. O voce, impersonală, croncăni:

– Fir-ar să fie, chiar am nevoie de ulei, să-mi ung încheieturile... Adu-mi-l, imediat, Wyr!

O ființă omenească se apropie, cu pași mici și iuți, ținînd în mîna dreaptă un pulverizator.

(8 ianuarie 1961)

O vînzare cu bucluc

ERA O ZI la fel ca celelalte; era într-o vineri şi speram ca week-end-ul meu să înceapă în cel mai fericit mod cu putinţă. Mort de oboseală, cum eram atunci, după o săptămînă de muncă la birou, cu preşedintele care urla ca un apucat, cu secretarele acelea mai stupide ca de obicei, cu colegii din ce în ce mai nătîngi, aşteptasem cu nerăbdare acele două zile şi jumătate pe care să le petrec singur şi în linişte. Adică... nu chiar singur ci şi cu Jeny, voiam să spun.

Întors de la birou frînt de oboseală, după ce abia m-am atins de un prînz excelent, m-am aşezat pe un pneumo-fotoliu (ştiţi, acela umplut cu aer comprimat, care ia forma celui care se aşază pe el) şi mi-am aruncat ochii pe ziar: nimic deosebit, mereu aceleaşi lucruri; obişnuita serie de atentate, aceeaşi Lună care-şi cerea autonomia, obişnuita grevă a poştaşilor electronici, obişnuitele conferinţe la nivel înalt – pentru pace, pentru război, pentru încetarea experienţelor neutronice în deşerturile marţiene şi aşa mai departe.

Plictisit, am aruncat, cu un gest distrat, ziarul deoparte; mi-am tras cu piciorul un scaun, am întins picioarele pe el şi am început să mă gîndesc cum să-mi petrec în mod liniştit mult rîvnitul week-end. Mă gîndeam, deci, cînd am auzit zarvă la uşa de la intrare; ei bine, din acea clipă a trebuit să-mi iau adio nu numai de la liniştitul, mult rîvnitul meu week-end, ci şi de la liniştea mea din lunile care urmară.

– George, George, vino puţin încoace; se află aici un comis-voiajor care nu mai vrea să plece... şi, apoi, nu reuşesc să închid uşa! – ţipa soţia mea, dinspre uşa de la intrare. Fapt e că eu nu-i pot suferi pe

comis-voiajori, pe vînzătorii ambulanţi, pe plasatori şi pe toţi ceilalţi de teapa lor; vorbesc, vorbesc şi iar vorbesc încercînd să te convingă, cu vorbe meşteşugite; şi, nici chiar atunci cînd vrei să le trînteşti uşa în nas, nu se dau deloc bătuţi, îşi bagă piciorul în deschizătura uşii. Născocisem o metodă foarte simplă pentru a mă debarasa de acel picior şi – mai înainte de a merge să văd ce se petrece la uşa de la intrare – m-am dus în cămară de unde am luat un băţ, subţire dar solid... Am spus-o, deja, că anumiţi indivizi nu-mi plac şi pentru a mă descotorosi de ei folosesc orice mijloc.

Cînd am ajuns acolo, de unde mă striga soţia mea, îmi fu dat să asist la un spectacol cu totul bizar: sărăcuţa de ea se străduia din răsputeri să închidă uşa care era pe jumătate deschisă, deşi în deschizătură nu se afla nici un picior care să se opună şi care să aibă de a face cu băţul meu. Nu, nici vorbă; totuşi, prin deschizătură pătrundea, înăuntru, în casă, ceva, ca o răsfrîngere de culoare cenuşie, metalică. Acest lucru îmi trezi curiozitatea şi am încercat să-i dau o mînă de ajutor Jeny-ei; dar, cu toată opinteala mea, uşa nu voia să se închidă. Din ce în ce mai uimit, am tras-o spre mine dar ea se deschise de tot, cu foarte mare uşurinţă.

Rămaserăm, amîndoi, aproape înlemniţi la vederea figurii care ne apăru în faţa ochilor şi, mai ales, la auzul ciudatelor cuvinte pe care le rosti:

– Aţi făcut bine că mi-aţi deschis, domnilor; oricum, „bariera respingătoare perssonală" nu v-ar fi permis să închideţi. Ştiţi, este firma, aceeaşi firmă care o produce pentru a le veni de hac unor clienţi căpăţînoşi ca voi. Îmi daţi voie... ? Şi spunînd acestea se apropie de noi şi dîndu-ne la o parte intră în casă.

Nu mai eram în stare să pricep nimic; deşi nu-i înghiţeam deloc pe comis-voiajori şi pe cei de teapa lor, n-am putut să fac altceva decît să-l las să treacă. Era... era... adică nu arăta la fel ca toţi ceilalţi, inspira încredere, oarecum; şi, totuşi, ceva, o presimţire îmi spunea să-l dau afară.

Imediat ce se află înăuntru se învîrti de jur împrejur cu aer mirat dar atent. L-am auzit bolborosind:

– Sstraniu, foarte sstraniu... mobile din metal... energie atomică în sscopuri casnice... materiale plasstice vitrificate... sstraniu... classa a XXI -a... nu contează... ceva, ceva tot sse mai poate face... Apoi, întorcîndu-se spre mine, mă întrebă, pe neaşteptate:

– Sscuzaţi, ştiţi, poate m-am înşelat... În ce ssecol sîntem?

În timp ce comis-voiajorul vorbea singur l-am privit cu atenție: era mărunt, să tot fi avut un metru și treizeci; avea capul mare, acoperit de un păr sur, tăiat scurt – periuță; urechi clăpăuge, un nas borcănat, sub care se făloșea o pereche de mustăți negre foarte bine îngrijite. Ochii săi aveau ceva foarte ciudat de care nu-mi dădui seama imediat. Era îmbrăcat într-un costum de culoare cenușie – în care avea o sumedenie de nasturi și de buzunare – și care emana o lumină metalică asemănătoare celei pe care o văzusem intrînd în casă, prin deschizătura ușii, cu puțin timp înainte.

Datorită, probabil, acelei nenorocite de „bariere", de care pomenise mai înainte – mi-an zis. Am observat că, vorbind, îl șuiera – în mod ciudat – pe „s".

– Ei? Ce-ați spus?

Am renunțat imediat la reflecțiile mele.

– Am întrebat, pur și ssimplu, în ce ssecol mă aflu. Deci... ?

– Cum, adică, în ce secol? – întrebă Jeny, care pînă atunci nu scosese o vorbă. Ei, dar din ce lume veniți? vreți să spuneți, poate, în ce an ne aflăm?

– Da, sscuzați-mă – răspunse tipul – chiar așa, în ce an ssîntem?

– Și această întrebare e ciudată, dar, mă rog, astăzi sîntem în 27 martie 2175; dar ce doriți să știți – am intervenit eu.

Tipul nu răspunse, dar reîncepu să bolborosească cuvinte, fraze cu totul ininteligibile. Apoi, dintr-o dată, se întoarse spre noi, se proțăpi în fața noastră, își chinui buzele vrînd, probabil, să schițeze un zîmbet care să ne ia ochii și începu să vorbească, șuierînd pe „s", ca un șarpe cu clopoței:

– Prea sscumpii mei, doamnă și domnule... !

Și făcu o reverență.

– Collins – am răspuns puțin agasat. Puțin timp după aceea aveam să fiu și mai mult.

– Foarte bine, sscumpii mei, doamnă și domn Collins.

Se părea că tipul căuta, dinadins, cuvinte care să conțină cît mai multe „s"-uri.

– Ssînt aici pentru a vă oferi o marfă excepțională, ca ssă zic așa, abssolut excepțională, pe care Industriile Galactice Associate au avut bunătatea ssă mi-o încredințeze.

Și spunînd acestea se roti de jur împrejur, ca pentru a căuta ceva.

– Ah, ce disstrat ssînt! Am uitat afară *recipientul*... cu permissiunea dumneavoastră...

Îşi făcu loc printre mine şi Jeny, ieşi în grădină şi se duse drept la mărul din mijlocul acesteia. De abia atunci am observat că lîngă trunchiul pomului, în stînga acestuia, se afla o *gaură neagră*, suspendată în aer, la cincizeci de centimetri de la pămînt, care nu lăsa să se vadă ceea ce era înăuntru. Da, chiar aşa, o gaură avînd un diametru de circa un metru, care se părea că nu conţinea nimic; ciudatul omuleţ băgă o mînă înăuntru şi scoase, totuşi, de acolo o geantă din piele neagră, destul de încăpătoare. Văzînd acest lucru, Jeny scoase un ţipăt şi, mai înainte ca eu s-o pot opri, închise, dintr-o dată, uşa.

– George, George... te rog, nu-l lăsa să intre... acel „comis-voiajor" mă înspăimîntă... are nişte ochi... nu-mi inspiră încredere... şi e foarte ciudat că nu ştie în ce an ne aflăm...

Dar, totul fu în zadar; deoarece, la numai un minut după aceea, tipul îşi făcu din nou apariţa, trecînd prin zid.

– Voiaţi să mi-o coaceţi, ai? rosti schiţînd un soi de zîmbet viclean. Numai că, pentru clienţii căpăţînoşi, aşa cum ssînteţi voi, firma ne-a înzestrat şi cu un aşa-zis aparat de „dessmaterializare", cu ajutorul căruia putem pătrunde peste tot. Dar dumneavoasstră ce faceţi cu acel băţ pe care-l ţineţi în mînă? – întrebă el întorcîndu-se spre mine, care ţineam încă, în mînă băţul.

L-am aruncat, ruşinat la culme, într-un ungher al camerei.

– Ssus inima, curaj, să uităm acesst sstupid incident; priviţi şi admiraţi aceasstă formidabilă colecţie de eeşantioane ale unor produse excepţionale.

Mă apucă, dintr-o dată, o dorinţă nebună de a mă descotorosi de ei, de acel individ; Jeny, ca şi cum ar fi vrut să-mi facă şi mai puternică acea dorinţă, se apropie de mine şi-mi spuse la ureche:

– Dragule, cumpără ceva de la ăsta şi expediază-l; mi-e frică!

Între timp, omuleţul se dădea de ceasul morţii făcînd felurite demonstraţii, arătînd o sumedenie de obiecte pe care le scotea din genta lui parcă fără fund.

– Iată şi un foarte folossitor transsportator pentadimenssional – şi ne arătă un banal cîntar de baie – ... şi un comutator atomic care transsformă periodic protonii...; şi mai puse pe lîngă celelalte drăcovenii o ţeavă dublă din metal – ... un tocător de molecule cu raze triperizonice... – şi un fel de rîşniţă de cafea completă şirul celorlalte lucruri care ne invadaseră casa... şi iată obiectul cel mai de preţ din toată sseria mea: motorul cusspidal – în formă de turlă asscuţită – telereceptor cu dublă folossire alternativ... – şi un uriaş trapezoid cu înfăţişare ame-

nințătoare, cu niște fire care atîrnau pe la colțuri, îmi fu pus pe pneu-fno-fotoliu, unde obiectul lăsă o urmă care și acum se mai vede.

Și acea incomprehensibilă înșirare de nume nu se mai termina, ca și cum blestemata aceea de geantă n-ar fi avut fund și „comis-voiajorul" nu dădea semne de oboseală; iar noi nu eram în stare să facem nimic pentru ca locuința noastră să nu mai fie inundată de acele zeci și zeci de obiecte – și mai mici și mai mari – avînd cele mai trăsnite forme, și nume și mai trăsnite.

În cele din urmă se opri din enumerare; dar noi eram, pur și simplu, sufocați de atîtea și atîtea drăcovenii, nu ne mai puteam mișca.

Omulețul privi satisfăcut în jurul lui și frecîndu-și mîinile spuse:

– Ei bine, pe care doriți ssă le alegeți?

Ne privirăm amîndoi – eu și Jeny – cu un aer desperat, apoi eu mi-am aruncat privirea asupra acelor zeci și zeci de drăcovenii să aleg ceva, un obiect cît mai puțin amenințător și complicat. Privirea mi se opri asupra unui cub de culoare verzuie, nu mai mare decît un aparat de radio obișnuit, care avea în față un trunchi de con semitransparent și deasupra o pîrghiuță și o coadă, iar într-o parte o toartă cu fire în spirală. Am privit-o pe soția mea cu un aer întrebător... se uită și ea la mine și parcă voia să-mi spună:

– *Fă cum vrei, n-am nici o preferință; ia-l pe ăla, mă rog, numai așa ne putem descotorosi de ăsta, cît mai repede.*

– Ace... acela. Și-i arătai cubul cu înfățișarea nevinovată, pus pe măsuța din salon, lîngă o scrumieră.

– Foarte bine, cea mai buna alegere, vă felicit, ați avut un ochi formidabil; esste, nici mai mult nici mai puțin, duplicatorul molecular de tip ZZ.0581/2 – număr de catalog N.P.8740029bv ssau, mai ssimplu, „dupmol"; una dintre cele mai bune piesse din sseria mea de eșantioane.

Se apropie de măsuță și luă obiectul în mînă.

– Sstiți cum funcționează ssau doriți ssă vă explic?

– Ar fi mai bine să ne expiicați – spuse soția mea. Știți, noi nu prea sîntem îndemînatici.

Și după o clipă adăugă:

– Cam cît ar costa?

– Da, da, înțeleg... voi nu puteți ssă șștiți... ssînteți din categoria... dar s-o lăsăm baltă, tot sporovăia tipul.

Apoi, întorcîndu-se spre noi, spuse:

– Cît desspre aceassta ssă nu vă faceți griji, ne vom înțelege noi după demonsstrație. Dar, acum trebuie ssă fac nițică ordine aici... aștșteptați puțin.

Apropiindu-se de geantă o deschise de tot, bägă o mînă înăuntru şi după ce apăsă tare pe un butonaş roşu, care se vedea deşlusit pe fondul negru al căptuşelii se dădu la o parte. Din interiorul genţii ieşi ceva ca un vîrtej care făcu repede ocolul salonului tîrînd cu sine, rînd pe rînd, cîte unul, cîte două, cîte trei – în funcţie de mărimea lor – acele felurite obiecte şi ducîndu-le în sacul acela fără fund care era „recipientul". În mai puţin de zece secunde camera era pe deplin debarasată şi curăţată; rămăsese doar cutia cubică, de culoare verde care se afla în mîinile acelui ciudat soi de plasator.

– Acum, între noi; după cum puteţi vedea, „duplicatorul molecular" are o formă foarte ssimplă şi la fel de ssimplu funcţionează, în ciuda faptului că este un material de război nefolossit; *noi* ar fi trebuit ssă-l folossim pentru a multiplica aprovizionarea cu muniţii a trupelor aflate la anaghie. Iată cum se foloseşte: îndreptaţi-l sspre obiectul pe care doriţi ssă-l duplicaţi; sse aşşteaptă mai puţin de un minut şi apoi...

Spunînd acestea îndreptă partea cu trunchiul de con cu faţete spre scrumieră şi mişcă puţin pîrghiuţa dinspre stînga înspre dreapta. Se auzi un declic sec şi un bîzîit care ieşea din adîncul cubului şi trunchiul de con se lumină uşor. Cam după douăzeci de secunde de aşteptare văzurăm cum scrumiera se diviza în două, apoi se dubla, devenea puţin transparentă apoi se solidifica. Ne privirăm în faţă; eram palizi. Tipului, însă, îi radia faţa iar pe buze avea un zîmbet dispreţuitor. M-am apropiat de măsuţă şi am privit: cele două scrumiere erau identice; acelaşi muc de ţigară, pe filtrul căruia se imprimase rujul Jeny-ei, aceeaşi pipă englezească maronie-neagră – pipa mea – cu scrumul pe fund, care rămăsese în aceeaşi poziţie.

Omuleţul se apropie de mine.

– După cum puteţi ssingur consstata, ele ssînt *abssolut* identice, pînă şi amănuntele au fosst reprodusse, în mod fidel, nu sssînt diferenţe... Dacă doriţi o altă demonsstraţie putem...

– Nu... nu... nu mai e nevoie... am înţeles perfect cum se foloseşte... Nu-i aşa, Jeny?

– Da... da... desigur, dragule!

– Dar, zău. ss-ar putea...

– Am spus nu!

– Dacă aşa sstau lucrurile, dacă dumneavosstră inssistaţi...

– Da, insist, insist! – mă dădui tare.

– Bine, bine, clienţii au, întotdeauna, dreptate. Vă dau, acum, cîteva recomandări: să nu-l ţineţi aprins mai mult de zece minute, pentru că, altfel, mecanismul său – prelucrînd datele atomice şi ssubmoleculare

ale obiectului care trebuie să fie duplicat – va reproduce mai multe, unul după altul, conform timpului sstabilit. Sstabilit... ah, pentru numele lui Wull! am uitat ssă-l ssting şi iată ce ss-a întîmplat.

Ne întorserăm şi văzurăm cum cubul – care era aşezat pe un scaun şi era îndreptat spre scrumieră – mai reprodusese încă două exemplare.

– După cum puteţi vedea, am avut dreptate.

Şi, apucîndu-l de mîner, îl stinse cu acelaşi clinchet sec.

– Sspuneam că... a, da; dacă nu mai aveţi nevoie de obiectul duplicat, puteţi, foarte bine, ssă-l disstrugeţi... a... aa... şşa...

Îndreptă toarta, partea laterală, spre cele trei scrumiere de prisos şi apăsă pe butonul verde închis; cele trei scrumiere dispărură, fără nici cel mai mic zgomot.

Continuă:

– Nu vă faceţi griji în ceea ce priveşte energia; aceasta a fost prevăzută în calcul. Cît despre modalităţile de procurare, acesstea ssînt: plata înainte; termen de garanţie – două luni; mă voi întoarce atunci şi dacă aparatul nu vă ssatisface vi sse va resstitui echivalentul a tot ceea ce aţi cheltuit, obiectul adică. Totul esste garantat.

– Cum, adică, ce „obiect"? – întrebă Jeny, preocupată, ca întotdeauna, de aspectul economic al lucrurilor.

– Am spus „obiect" şi nu... cum spuneţi voi, a, da... „bani", deoarece noi nu folossim aşa ceva şi eu nici n-aş şti ce ssă fac cu aşa ceva. Facem, mai curînd, troc. Aş putea, deci, ssă iau...

Îşi mişcă capul de jur împrejur şi arătă cu degetul înspre un ungher al camerei.

– Foarte frumoasă „chestia" aia. Ce este?

– Ce să fie, este bătrînul meu aparat de radio cu tranzistori – am răspuns eu.

– Formidabil, senzaţional, minunat! – exclamă omuleţul, în culmea excitaţiei. Iată o adevărată descoperire arheologică... Îmi puteţi da acest obiect?

Şi ne privi cu acei ochi ciudaţi, în care lucea speranţa.

– Lasă-l să-l ia. George; tocmai mă gîndeam la ceva...

– Dar, scumpo... este încă nou; am spus că este vechi, aşa într-o doară.

– Să-l ia, am spus... şi vei mai vedea după aceea.

– Bine, bine, dragă.

Şi întorcîndu-mă spre nerăbdătorul vînzător i-am spus:

– Luaţi-l, e al dumneavoastră.

Nu că aş fi încurajat ideile soţiei mele – mai ales anumite idei, se ştie – ci dimpotrivă... Dar, în acea clipă voiam să scap, cu orice preţ, de acel...

– Mulţumesc!... mulţumesc! – spuse el, în culmea fericirii; şi, apropiindu-se de aparatul de radio îl apucă cu amîndouă mîinile. La revedere, zic, domniilor voastre; ne vom revedea peste două luni.

Îşi luă geanta şi o zbughi pe uşă, ca şi cum s-ar fi temut ca noi să nu ne fi răzgîndit şi să-l fi împiedicat să iasă afară. Dar, dacă se gîndea, într-adevăr, se înşela amarnic; mult mai mulţumiţi decît era el, îl lăsarăm să iasă afară.

Se îndreptă spre măr – mărul acela din mijlocul grădinii – şi dintr-o săritură ajunse în acea gaură neagră – suspendată în aer – care începu să se învîrtească în ritm ameţitor, din ce în ce mai mult, pînă cînd dispăru.

– În sfîrşit... am respirat eu uşurat, gîndindu-mă la acei ochi. Iată de ce păreau ciudaţi... ei bine, pupilele lor erau verticale şi nu rotunde!

Poate că toată această poveste ar fi fost trecută sub tăcere dacă Jeny n-ar fi vrut să materializeze ideea aceea a ei. Ar fi fost o idee excelentă – trebuie să o recunosc – dacă n-ar fi avut o mică, o foarte mică hibă pe care o sesizase, de altfel, „comis-voiajorul". Iată despre ce era vorba.

La foarte puţin timp după dispariţia individului, Jeny se cuibări în pneumo-fotoliu şi, rezemîndu-şi coatele de braţele fotoliului, îmi spuse:

– Ştii, dragule, atunci cînd tipul ăla – şi arătă cu capul spre uşă – a pomenit de bani – bani cu care nu avea ce face, mi-a venit o idee, o idee minunată... ai priceput... ce mai... şi îmi făcu cu ochiul.

– Da de unde! – am răspuns.

Şi chiar că nu aveam nici cea mai mică idee despre ceea ce voia să spună.

– Cum nu!... hai, gîndeşte-te puţin... am putea duplica... ei da ... duplica banii! Nu şi-ar da seama nimeni de acest lucru, ce părere ai?

Am rămas blocat, pentru o clipă, de acea neaşteptată şi „strălucitoare" idee, încît nu m-am gîndit la eventualele complicaţii. Am sărit în picioare, de pe scaun, am strîns-o în braţe, am sărutat-o pe vîrful buzelor şi i-am spus:

– Comoara mea, eşti un geniu; mai ales atunci cînd este vorba de finanţele noastre!

Şi ne repezirăm – amîndoi deodată – spre „duplicator" sau cum dracu se mai chema. Am scotocit prin buzunar şi am scos de acolo plicul cu leafa; din fericire, scumpa mea nevestică nu avusese timp să

mi-l subtilizeze; pentru că, aşa făcea mereu, la sfîrşitul fiecărei luni; ce să-i faci, este o deprindere (şi nu numai a ei şi acest lucru mă consolează, cît de cît). Am scos cele 275 de credite – cuvenite pentru luna martie – şi le-am pus pe măsuţă, aceeaşi măsuţă care suportase experienţa cu scrumiera. Apucarăm – eu şi Jeny – obiectul acela... cum, oare, îi spusese omuleţul? – a, da, „dupmol" şi am mişcat pîrghiuţa, dinspre stînga înspre dreapta. Bîzîit, luminiscenţă şi după zece secunde suma de bani se dublase.

Trecu o oră; în faţa noastră se aflau 17.600 de credite, în cupiuri de cincizeci, douăzeci, zece şi cinci.

Există un proverb care spune: „ceea ce e prea mult strică".

Poate că mi-am amintit de acel proverb cînd m-am hotărît, în cele din urmă, să iau din mîinile Jeny-ei aparatul acela pe care ea mi-l luase cu cincisprezece minute mai înainte. Nu mai avuseserăm niciodată atît de mulţi bani dintr-o dată. Dar, ce-ar fi spus lumea, afurisita aceea de lume palavragie; ce-ar fi spus vecinii, curioşi şi băgăreţi? Cine ştie ce m-a determinat să iau, din nou, în mînă „dupmolul". Mi-a trebuit mult, oricum, pînă ce am convins-o pe Jeny să mi-l cedeze. Dar pînă la urmă am reuşit.

– Dragule, lasă-mă te rog, să mai încerc o dată, pentru ultima oară – mă rugă ea cu o voce plîngăreaţă.

– Mai încolo, mai încolo – spuneam eu, fără prea multă convingere. Trebuie să fim mai cumpătaţi. Ce va spune lumea cînd va vedea atîta bănet, care ne-a picat aşa – din nori – în casă?

Atinsesem coarda sensibilă; pentru că soţia mea se teme – pînă la Dumnezeu – de bîrfă. Încetă imediat să se mai smiorcăie.

– Am putea spune că este vorba de o moştenire; mi se pare o chestie credibilă, nu?

Am fost nevoit să admit că avea dreptate.

– Da, dar o moştenire care să nu fie chiar atît de mare – am adăugat, aşa, ca să spun şi eu ceva – care să nu bată la ochi.

Drept pentru care am pus „dupmolul" în sertarul încăpătorului birou din colţul drept al salonului, sertar pe care l-am încuiat apoi cu cheia, pentru mai multă siguranţă. Apoi ne apucarăm să vorbim despre toate celea, despre tot ceea ce trebuia să facem; dorinţele, necesităţile noastre depăşeau cu mult creditele acelea în valoare de 17.600. Ne hotărîrăm să lumă „măsuri de primă necesitate"; adică, să facem curăţenie în casă, să cumpărăm mobilă nouă (nu era cazul să cumpărăm altă casă, ne plăcea cea pe care o aveam), să cumpărăm oarecare aparatură electrocasnică; apoi, îmbrăcăminte – în pas cu moda – pentru amîndoi; un

automobil nou, pentru mine şi unul – o maşină din acelea utilitare – pentru Jeny, precum şi diverse alte lucruşoare.

În curs de trei săptămîni ne schimbaserăm, eram cu totul diferiţi, precum e ziua de noapte; ne simţeam fericiţi şi ni se părea că trăim precum într-un vis frumos. Totul mersese strună, foarte bine, aş îndrăzni să spun. Chiar aşa...

– George, ai citit ziarul?

– Nu, nu încă. De ce? E ceva deosebit?

– Nu, nimic; afară, doar, de o ştire cum că o bandă de şarlatani răspîndeşte credite false... adică, stai, nu se spune chiar aşa, ci că se pun în circulaţie o mulţime de bani falşi. Trebuie să fim atenţi, ştii?!

– Şarlatani care răspîndesc credite false, hm, nu chiar false... rumegai eu în sinea mea.

Şi, deodată, un clopoţel de alarmă se porni să sune în străfundul fiinţei mele. Am pus deoparte şervetelul, m-am ridicat de la masă şi am luat ziarul *The Star* care se afla pe un fotoliu, apoi m-am aşezat din nou cu o ceaşcă de cafea fumegînd în faţă.

Titlul rubricii care se ocupa de evenimentele din viaţa oraşului – rubrică care se întindea pe patru coloane – era: *Credite ciudate puse în circulaţie de şarlatani fantomatici*; iar subtitlul suna astfel: *Acest lucru durează de aproape o lună. Se înregistrează numai în oraşul nostru. Poliţia ne autorizează să publicăm acest anunţ, pentru a pune în gardă populaţia, pentru a se evita răspîndirea banilor falsificaţi.*

Am început să citesc cu multă atenţie acel articol. Se relata, pe scurt, că fuseseră recuperate – pînă în acel moment – circa patruzeci de mii de credite şi că poliţia fusese ajutată de un funcţionar al băncii – prima persoană care descoperise falsul. Dar, nu putea fi vorba de fals – în sensul strict al cuvîntului – dat fiind faptul că banii fuseseră contrafăcuţi într-o manieră ciudată şi cu o greşeală de neconceput pentru o bandă de „profesionişti" (aşa se spunea în ziar), ca aceea care ar fi putu pune la cale toată operaţiunea.

Bancnotele erau perfecte: hîrtia, filigranul, culorile, desenele; totul părea să fi fost furat de la Monetărie; se asemănau întru totul, dar... exista, totuşi, o greşeală, o greşeală de neiertat: literele şi numerele de serie erau *toate, aceleaşi*. Da, chiar aşa, absolut la fel. Şi un lucru atît de ciudat nu putea fi observat decît de un ochi de specialist. Toate biletele de cincizeci aveau acelaşi număr de serie; şi, la fel, şi cele de zece, douăzeci şi cinci credite. Nu existau cupiuri de valoare mai mare. Probabil, în ideea că se vor vinde mai bine – comenta ziarul. Pînă

acum nu s-a găsit nici o urmă şi funcţionarul de la bancă nu-şi amintea cine anume îi dăduse banii: patru bancnote de cincizeci şi cinci de douăzeci, care trebuiau să fie schimbate în patru de o sută. Poliţia cercetează în continuare – se spunea la sfîrşitul articolului.

– George, ţi se răceşte cafeaua!

Vocea Jeny-ei îmi întrerupse şirul gîndurilor. Mi se strecura încet-încet în minte o cumplită bănuială. Am băut, dintr-o singură înghiţitură cafeaua, care nu era nici rece nici caldă. M-am repezit la birou. Sertarul era deschis.

– Imbecilul de mine! Cum naiba uitasem că încuietoarea nu funcţionează de doi ani? M-am întors spre soţia mea încercînd să par cît mai furios cu putinţă.

– Hai, dragule, nu mai face mutra asta; aveam nevoie de bani, aşa că...

Nebăgînd în seamă spusele ei am luat „dupmolul" şi l-am îndreptat spre o hîrtie de zece credite pe care o aveam în buzunar. După obişnuitele zece secunde ţineam în mînă două bilete absolut identice, exact cum spusese „comis-voiajorul"; pînă şi numerele de serie erau aceleaşi. Iată, deci, cine era „banda de profesionişti": o aveam în faţa ochilor mei; o soţie inconştientă care – poate, pentru a-şi mai cumpăra încă o haină de blană – ar fi putut să ne facă să înfundăm puşcăria. „Abilul falsificator" se afla în faţa mea şi-şi cerea scuze:

– Te rog, George, nu te înfuria pentru cîteva fleacuri de credite, acolo; noi nu pierdem nimic şi...

– Nu pierdem nimic... cîteva credite... am răspuns, în culmea furiei. Dar sînt treizeci de mii! Ne paşte puşcăria! Fi-ţi-ar să-ţi fie grandomania... dacă n-ai fi exagerat, pun pariu că nu şi-ar fi dat seama nimeni de nimic. Şi cum de-ţi veni ideea să schimbi banii la bancă? Bine că nu şi-au adus aminte de tine!

Şi i-am povestit toată tărăşenia cu falsificatorii şi cu poliţia.

După un conciliabul luarăm hotărîrea să distrugem cu aparatul acela cea mai mare parte a banilor rămaşi.

– Chiar aşa, George?

– Ei, nu chiar pe toţi, trebuie să mai oprim ceva, pentru a avea din ce trăi, nu?

– Atunci, pot să opresc ace...

– Nu mai opreşti nimic! am urlat eu. Ba chiar o să-mi dai tot, tot ceea ce cu siguranţă, ai ascuns pe undeva; absolut tot!

Foarte mîhnită, Jeny se îndreptă spre dormitor.

Se întoarse peste puţin timp; nemernica de ea ducea în braţe ditamai grămada de bani, să tot fi fost două sute de mii de credite...

Cît ai zice peşte i-am distrus cu acel soi de pistol care atîma de o parte a „dupmolului". Pentru a o pedepsi am trimes-o să se culce în salon în noaptea aceea şi am luat aparatul în camera mea; m-am jucat puţin cu el duplicînd şi apoi făcînd să dispară cîteva obiecte, după care – pe jumătate adormit şi plin de draci – l-am aruncat, dar nu prea tare, pe o măsuţă din dreptul patului, cu intenţia, totuşi, de a-l distruge. M-am trîntit pe pat, fără a mă dezbrăca, şi am adormit imediat cu speranţa că vom scăpa, în curînd, de griji. Iluzii; necazurile, *adevăratele necazuri* aveau să urmeze.

Mă cuprindea frigul; mă pătrundea pînă în măduva oaselor şi făcea să-mi clănţăne dinţii; în cameră pătrunse o lumină şi se auzea un bîzîit; încet-încet m-am trezit. Eram îmbrăcat şi stăteam încă întins în pat, dar învelitoarea era pe jos. M-am frecat la ochi: lumina din mijlocul camerei era aprinsă, deşi o stinsesem, cu siguranţă; o fi aprins-o Jeny, m-am gîndit. Cu pleoapele grele, ca de plumb, am chemat-o încetişor: „Jeny, Jeny, unde eşti?"

– Şezi blînd, prostănacule, şi lasă-ne să jucăm – răsună o voce, aspră, care mi se părea ciudat de cunoscută.

Pe naiba, *era chiar vocea mea*!

M-am trezit de-a binelea şi am sărit din pat. De jurul împrejurul măsuţei şase persoane, întoarse cu spatele la mine, jucau cărţi (luate din dulap) iar alte două stăteau în picioare lîngă celelalte. Mă cuprinse spaima; şi nu vedeam unde este „dupmolul". M-am întors; era acolo, în dreapta, pe noptiera mea; era aprins şi din el se auzea bîzîitul acela caracteristic.

Nu mi se părea a fi nimic rău în asta; numai că, din păcate, aparatul era îndreptat spre mine. Dintr-o săritură, ca de pisică, am ajuns la el şi l-am stins. Cei opt indivizi, *eu, de opt ori*, se întoarseră: şaisprezece ochi, toţi la fel, mă fixau, cu un aer de superioritate.– Prostule, de ce l-ai stins? – spuse unul – ne distram de minune!

Creierul începu să-mi lucreze rapid: cum naiba se aprinsese „dupmolul"? Poate atunci cînd îl aruncasem pe măsuţă... Da, mi-am răspuns mie însumi, chiar atunci şi – colac peste pupăză – rămăsese îndreptat spre patul meu.

Trebuia să-i expediez cît mai repede, mai înainte ca Jeny să se trezească. Am luat „pistolul" şi am apăsat pe butonul de culoare verde

închis. Cît ai clipi din ochi am expediat şapte; dar cel de-al optulea se lipi cu spatele de zid şi rosti cu o voce gîtuită, *vocea mea*:

– Stai, opreşte-te! În fond, sînt tu însuţi!

La drept vorbind, nici nu-mi trecuse prin cap asemenea amănunt şi cuvintele acelea pătrunseră în străfundul fiinţei mele aşa, că am ezitat să apăs pe fatidicul buton.

Tipul, observîndu-mi şovăiala, continuă:

– Dacă nu mă omori, îţi pot face o grămadă de hatîruri, vei vedea... Aş putea, de exemplu – ca să-ţi spun numai unul din ele – să merg la birou în locul tău.

Am rămas blocat; în fond, avea dreptate... dar, nu, nu era nimic altceva decît o imitaţie grosolană.

– Stai cuminte, *duplicatule*! nu eşti eu, eu însumi, eşti artificial, contrafăcut; eşti o fantoşă!

– Nu e adevărat! nu e adevărat! uită-te bine, dacă nu mă crezi, sînt întru totul asemănător ţie; am pînă şi cicatricea de la rana pe care ţi-ai făcut-o atunci, cu patru ani în urmă, atunci cînd cu ciocnirea aceea.

Şi spunînd acestea îşi desfăcu cămaşa şi-mi arătă braţul stîng, pe care se vedea o lungă cicatrice care se întindea de la cot pînă la încheietura mîinii. Era la fel cu cea pe care o aveam eu.

– Hai să judecăm la rece – am spus eu ştergîndu-mă de sudoare şi aşezîndu-mă pe marginea patului, cu „dupmolul" în mînă.

Mi-am dat toată silinţa, dar nu am reuşit; era imposibil să gîndeşti, să te concentrezi într-o situaţie de acel gen. Am tras o înjurătură şi m-am străduit să mă liniştesc şi să găsesc o soluţie; mă pusese pe gînduri, pur şi simplu; nu exista nici un fel de îndoială: era, într-adevăr, la fel ca mine, îmi semăna în toate; şi pentru a scăpa din acel bucluc (nu mai aveam curajul să-l expediez pe tip) poate că ar fi fost bine să profit de ceea ce îmi propusese.

– Bine, bine, nu te omor; dar vei face numai ceea ce îţi voi spune eu şi va trebui să nu apari niciodată în faţa Jeny-ei. Jură.

Dat fiind că eu am respectat, întotdeauna, orice înţelegere, îşi va ţine şi el cuvîntul, că doar seamănă cu mine – m-am gîndit.

Dar nu ţinusem seama – în caculele făcute – şi de martor... care, în acel caz era afurisitul de „dupmol".

– Bine, jur – îmi răspunse şi îmi întinse mîna.

I-am apucat mîna şi i-am strîns-o şi am avut impresia că mă privesc într-o oglindă.

În dimineaţa următoare „el" se duse la birou iar eu, ieşind din cameră pe fereastră, am plecat să mă plimb prin oraş. Bineînţeles că, mai înainte de a pleca, mi-am schimbat puţin înfăţişarea: alţi ochelari şi alte cîteva artificii. Vă închipuiţi ce s-ar fi întîmplat dacă m-aş fi întîlnit cu cineva pe stradă şi acel cineva să mă revadă, la birou, după cinci minute... ! Pentru prînz, George II (aşa am hotărît să-l botez) urma să meargă la restaurant iar eu să vin acasă. După-amiază aveam să-l încui în dormitor iar noaptea aveam să-l bag în garaj; eu şi Jeny aveam să mergem în camera noastră.

Dar, după cîteva săptămîni, apărură o serie de complicaţii: George II revendica un tratament mai bun şi bani, bani pentru a se distra; adică, un fel de salariu, mă rog.

– Cum, adică, eu muncesc şi tu trîndăveşti! Mă tratezi mai rău ca pe un sclav!

Şi alte şi alte jeluiri de acest soi.

Nu avea, cîtuşi de puţin, caracterul meu, ci dimpotrivă; părea insolent, pus pe ceartă, prost crescut, impulsiv. Fu cît p-aci să ne luăm la harţă serios; noroc că eu mă stăpîneam mereu spunîndu-mi că aveam de-a face cu un inconştient şi, oricum, nu puteam să-l iau la pumni; m-aş fi luat la pumni pe mine însumi. Nici n-aş fi avut curajul.

Mai trecu o săptămînă. Cînd, într-o bună dimineaţă, în timp ce mă întorceam puţin mai înainte ca de obicei – pentru a fi prezent la ora de masă şi cînd tocmai mă pregăteam să bag cheia în broască, mi-am aruncat, aşa, din pură curiozitate, o privire prin geam. Am înlemnit: George II se giugiulea, de zor, cu nevastă-mea.

Asta chiar că întrece orice măsură – mi-am spus; chiar dacă el sînt eu, totuşi este vorba de o altă persoană; a depăşit, oricum, orice limită... cum îşi permite acea sperietoare de ciori să...

Mă pregăteam să deschid uşa dar m-am oprit, dintr-o dată; chiar, ce-ar fi spus Jeny cînd ar fi dat cu ochii de mine, ce-ar fi spus cînd ar fi văzut două exemplare de George, doi soţi identici?

M-am hotărît să-l aştept în cameră; am luat-o prin spatele casei şi am intrat pe fereastra deschisă.

După ce termină de mîncat, George II (era clar că avea un plan al lui, bine pus la punct) intră fluierînd (e, şi acesta, un obicei de al meu) în cameră.

Imediat după ce închise uşa, i-am sărit în spinare, l-am apucat de guler.

– Nenorocitule, cum îţi permiţi... ! – i-am spus, încercînd să vorbesc cît mai încet cu putinţă, cu un glas înăbuşit.

– Jos labele! Cum îţi permiţi, tu, să pui labele pe mine! Dacă nu te potoleşti, încep să urlu; şi cine ştie ce va spune soţia... mea... hm... a ta; sau, mai bine zis, soţia noastră cînd va vedea doi soţi dintr-o dată, doi soţi care seamănă perfect unul cu altul.

Lua-l-ar naiba, avea mereu dreptate. Dar, aveam să i-o coc eu.

M-am repezit la „dupmol", care se afla în dulap; l-am luat în mînă, apucai „pistolul" şi apăsai pe buton. Nu se întîmplă nimic. Firul fusese tăiat.

George II nu se clintise nici măcar cu un centimetru; zîmbi pe sub mustaţă – pe care tot n-o avea – un zîmbet arogant.

El o făcuse.

– Ce, mă credeai chiar atît de prost încît să las în stare de funcţionare „dupmolul"? – se vede treaba că încă nu mă cunoşti bine.

Înfuriat, înverzit la faţă de mînie, m-am aruncat asupra lui; dar el se feri, cu o mişcare foarte abilă, şi-mi smulse din mîini „dupmolul"; dar îl scăpă, încercă să-l prindă, îl scăpă din nou; îi căzu din mîini, căzu la pămînt şi se rupse în două. Am alunecat şi am căzut şi eu şi – ca şi cum trebuia să contribui la desăvîrşirea operei – am căzut peste aparat.

George II mă privi cu un aer îngîmfat.

– Am uitat să-ţi spun că am invitat, în această seară, pe Directorul Compartimentului şi pe soţia lui.

Se aplecă să ia de pe jos trunchiul de con al afurisitei de maşini care se făcuse ţăndări la piciorul lui.

– O să-i spun cîteva vorbe. Nu pot să-l sufăr.

Am făcut ochii mari şi – năucit fiind – nu mă mai puteam ridica de pe covor; m-am rezemat de tăblia patului. George II se îndreptă spre mine rîzînd cu şiretenie.

Am văzut cum se îndreaptă spre capul meu trunchiul de con şi am încercat să mă feresc de el, dar nu am putut. Apoi, mă cuprinse, mă învălui o beznă – compactă şi caldă – prin care transpăreau punctişoare multicolore.

Trezindu-mă – cu capul amorţit – am încercat să mi-l masez; dar nu am reuşit; am încercat să-mi mişc braţele şi picioarele. În zadar. Am deschis larg, ochii, şi mi-am dat seama că eram legat fedeleş. Am tras o înjurătură. Am început să-mi amintesc totul; acel nemernic de George II mă legase pentru a se simţi în largul său. Mă pregăteam să ţip, cînd, dinspre uşa, întredeschisă, se auziră nişte voci excitate.

Tîrîndu-mă, ca un şarpe, mă apropiai de uşă. Prin deschizătura uşii se putea vedea bine salonul, în care stăteau George II şi Jeny iar – în

fața lor – Directorul – un tip mic de statură, gras, cu obrajii roșii și trannspirați – iar, alături de el, soția lui, care arăta cam la fel ca soțul. M-am gîndit, cu tristețe, la ceea ce îmi spusese George II înainte de a mă ameți.

Și, în cele din urmă m-am dumerit. M-am dumerit de ce anume se deosebea el atît de mult de mine; „dupmolul" mă dublase, ce e drept, perfect, dar îmi eliberase și subconștientul! Celălalt, George II, avea sentimente pe care eu le țineam ascunse, undeva, în adîncul ființei mele, și pe care nu voiam – cu nici un preț – să mi le manifest; aș fi vrut să-i spun și eu cîteva Directorului Compartimentului, care-mi era – într-adevăr – foarte antipatic. Da, chiar că aș fi vrut s-o fac. Și, de fapt, chiar o făceam. Nu eu, ci subconștientul meu personificat de George II.

M-am gîndit cum ar fi putut să fie ceilalți șapte și mă cuprinseră fiorii.

Am auzit ce spunea:

– ... iar acum vreau să-mi ofer o altă satisfacție: știți, dumneavoastră, că sînteți un debil mintal și că semănați cu un porc pus la îngrășat pentru Ignat? Și de ce nu vă schimbați fața aia murdară și asudată? După care mai adăugă, numărînd pe degete: măgar, îîmpit, cretin...

Și o ținea, așa, întruna, debitînd tot felul de cuvinte – care mai de care mai jignitoare – de nereprodus.

Jeny se înroșise toată; Directorul bîiguia ceva de neînțeles; nevastă-sa era pe punctul de a leșina.

– George, ești nebun? Ce-i spui Directorului Compartimentului? Vă rog să-l iertați, domnule Director; dar astăzi soțul meu nu se simte bine. Cred că e obosit, a lucrat prea mult.

– Ce director, ce tot îi tragi cu directorul? – continuă nenorocitul punînd paie peste foc – împuțit să-i spui; împuțit și debil mintal. Și ca și cum n-ar fi fost de-ajuns toate acelea, luă un pahar plin cu whisky, apă și gheață și-l aruncă în fața aceea care pălise.

Bîlbîiala bietului om devenise și mai cumplită; dar nu putea să reacționeze, chiar dacă ar fi vrut, trebuia s-o susțină pe nevastă-sa care leșinase chiar în acel moment.

Din bîiguiala aceea se mai înțelegea cîte ceva: *concediere... dat afară... să-i mulțumești Celui de Sus că sînt un domn și nu te denunț... cine credeți că sînteți chiar dacă aveți moștenirea aceea...* și altele și altele.

– Ţărane! – urlă George II – ieşi afară şi ia-o şi pe balena aia care-şi închipuie că e o femeie!

Directorul se îndepărtă, tot ameninţînd, cu faţa brobonindu-i de sudoare, făcînd să trosnească sub picioare bucăţile de gheaţă; o tîra după el pe nevastă-sa.

După ce ieşiră oaspeţii, George II se întoarse, cu o faţă radioasă, spre Jeny dar îi fu dat să vadă nişte obraji scăldaţi în lacrimi şi să primească o scatoalcă zdravănă pe care zic mersi că n-am primit-o eu.

– Bestie! Nenorocitule! Inconştientule! Ce-ai făcut? Fanfaronule, ai rămas fără serviciu... ! Şi alergă,plîngînd, la bucătărie.

Bine – m-am gîndit eu – *că nu i-a trecut prin minte să se retragă în camera noastră.*

După ce aruncă o privire în jur şi pe covorul murdar, George II se îndreptă, imperturbabil, spre bar ca şi cum ar fi vrut să se felicite singur pentru isprava sa începu să-şi toarne în pahar din *chery*-ul meu.

Ei nu! Întrecea orice măsură!

În tot acel timp, în timp ce ascultam, încercam să mă eliberez. Şi, în cele din urmă, după un ultim desperat efort, am reuşit să desfac legăturile din spate. Mi-am dezlegat şi picioarele. Mi-am frecat încheieturile înroşite ale mîinilor şi apucînd o bucată mai mare din ceea ce mai rămăsese din „dupmol" m-am postat în spatele uşii.

După puţin timp am auzit paşii „lui" care se apropiau. M-am pregătit. Se deschise uşa şi rînjetul care-l avea pe buze i se transformă într-o strîmbătură de durere cînd l-am plesnit, cu toată puterea, cu bucata de „dupmol" peste scăfîrlie. Drăcovenia aceea slujise, în sfîrşit, la ceva cu adevărat folositor şi cu efect sigur!

Scrîşnind din dinţi slobozi un geamăt înăbuşit, dar nu chiar atît de înăbuşit încît să nu fie auzit de Jeny care veni fuga în camera noastră. Imediat ce trecu pragul şi văzu faţa „celuilalt", întins pe jos, apoi pe a mea, leşină. M-am repezit spre ea şi am prins-o din zbor înainte de a cădea. Am culcat-o pe partea sa de pat.

Primul lucru pe care l-am făcut după aceea nu fu, nicidecum, acela de a o ajuta să-şi revină în fire, ci acela de a-l lega fedeleş şi a-i pune căluşul în gură alter-ego-ului meu. De această dată nu mai avui nici o reţinere. Îmi trebuiră zece minute ca să-l leg pe George II şi s-o fac pe Jeny să-şi revină în fire; dar îmi trebui, apoi, mai mult de o oră ca să-i povestesc şi să-i explic amănunţit totul – acea nemaipomenită tărăşenie – lui Jeny; apoi, ca s-o conving că aşa era şi nu altfel, că eu eram eu şi „el" era „el", ei bine, acest lucru îmi luă şi mai mult timp.

Cine ar fi trecut din întîmplare, în acea noapte pe podul Brooklyn, pe la ora unu, ar fi văzut – pe la jumătatea traseului – o mașină avînd la bord un bărbat și o femeie tremurînd de frică și un voluminos sac impermeabil legat la gură. După puțin timp ar fi văzut cum bărbatul – după ce a așteptat o clipă în care să nu treacă nimeni – a înșfăcat sacul și l-a aruncat repede în apă. Se auzi un plescăit după care mașina o porni în toată viteza.

Mai trecură cîteva săptămîni; rămăsesem fără serviciu și tot încercam să-mi găsesc altul, cînd, într-o bună dimineață, către orele unsprezece, am auzit un ciocănit ciudat la ușă.

– Mă duc eu, dragă, nu-ți face griji.

Am deschis ușa și...

– O! iată pe cine revedem, pe insistentul nostru „comis-voiajor" de la Industriile Galactice Asociate – am zîmbit eu mînzește. Intrați, intrați.

– Bună ziua, bună ziua, domnule Collinss – șuieră omulețul. După cum obsservați ssînt foarte punctual la întîlnire. Ssă-mi sspuneți cum a mers treaba cu „duplicatorul molecular"? Îl cumpărați?

– Sigur... sigur că-l cumpăr – am răspuns cu o voce mieroasă. Dar de ce nu luați loc?

Între timp am observat că nu se mai proteja cu nici o barieră. Naivul de el!

– Mulțumessc, nu sstau și dat fiind că îl cumpărați putem ssă facem în așa fel încît totul ssă fie în regulă, ssă încheiem un contract. Aveți un sstilou?

– Da, mă duc să-l iau imediat. Așteptați-mă o clipă.

L-am lăsat în pragul casei și în acel timp îmi trăsni prin cap o idee diabolică.

Am trecut prin cămară și apoi m-am întors la omul meu, ținînd mîinile la spate.

– Iertați-mă dacă v-am făcut să așteptați – i-am spus.

– Nu-i nimic. Domnule Collins... aș avea o noutate pentru dumneavoasstră, dat fiind că „dupmolul" vă convine, ssînteți mulțumit de el; am aduss cu mine un tip nou-nouț de „accelarator" de...

– Ce spuneți? – am rostit eu încercînd să mă stăpînesc.

– Am sspus că am aici cu mine un tip nou-nouț de... un... un moment, dar de ce aveți expressia assta atît de ciudată?... au, nu împingeți, ce maniere ssînt acesstea... și la ce vă trebuie acel băț?... ușor... ușor... ce idei v-au mai trăssnit prin cap... Nu, nu... barbari, necivilizați,

au! au! încet... vine omul ssă le aducă în cassă civilizaţia, progresul şi cînd colo, ei... au! au! nerecunoscătorilor, au, încet... desstul, neciopliţilor, barbarilor... nu voi mai călca pe aici... ajutor!

După acest ultim strigăt, învineţit şi înspăimîntat la culme, sări în gaura sa suspendată în aer şi dispăru.

Jeny se apropie de mine şi mă sărută pe obraz.

O cuprinsei de mijloc.

– În sfîrşit, am scăpat de necazuri, dragule. Ce tip pisălog! Să-i pisezi, aşa, mărunt pe unii ca noi, cetăţeni cinstiţi care ne plătim întotdeauna dările. Hai să-i intentăm proces, George.

Şi o pufni rîsul. Apoi îşi aranjă părul.

– Dar asta ce mai e? – ia uită-te.

Şi arătă în jos.

Pe iarba verde a cîmpiei erau presărate o mulţime de foiţe metalice de culoare albă, imprimate cu litere roşii, fosforescente. Erau împrăştiate peste tot. Păreau a fi cărţi de vizită.

M-am aplecat şi am cules una. Am citit cu voce tare:

X. T. YWKOLZS BAALK

Reprezentant de Categoria A al Industriilor Galactice Asociate
Expert în călătorii cronospaţiale interstelare
Distribuitor autorizat pentru planete şi asteroizi subdezvoltaţi
Acordăm reduceri de preţuri
Adresa de acasă: Kerin, Qhops, D.88, Nebuloasa M. 51

Ne privirăm.

– Nu mai cred că-i putem intenta proces, în cazul în care am dori s-o facem!

– Dar nici nu cred că ar mai avea chef să se întoarcă aici – îmi răspunse Jenny

Îi ciufulii, uşor, părul.

Avea dreptate. Tipul nu se mai întoarse.

La Kerin, capitala lui Qhops – cea de a şaptea planetă a stelei D 88, din nebuloasa M 51 – în cabinetul Directorului General al Industriilor Galactice Asociate, care se afla la etajul opt sute treizeci şi cinci al unui uriaş zgîrie-nori, reprezentantul de categoria A – Ywkolzs Baalk – primea o straşnică muştruluială.

– Baalk – spunea Directorul – vei fi degradat, vei fi redus la condiția de simplu plasator, la filiala noastră din Mniwolt; greșeala pe care ai comis-o este de neiertat...

– Dar...

– Să taci! Sper că nu-ți închipui, cumva, că ai avea dreptate!

– Nu, nu, dar voiam să spun că..,

– Lasă, lasă. Spuneam, deci, că greșeala pe care ai comis-o e de neiertat. Nu numai că le-ai pricopsit pe niște făpturi, de categoria XXI, cu un „dupmol" – destinat clienților de categoria X – dar te-ai înșelat și în privința timpului! Culmea este că ți-ai dat, totuși, seama și că ai încercat să salvezi ce se mai putea salva, deși era imposibil.

– Știți, Domnule Director, voiam să dovedesc că...

– Frumoasă dovadă! Chiar foarte frumoasă. Și ce ai realizat? Nimic. Ba, dimpotrivă, ai lăsat acolo – la acei barbari – „dupmolul", care costa o avere și acei barbari te-au și ciomăgit pe deasupra.

– Domnule Director...

– Să taci! Dacă mai scoți o vorbă te trimit să extragi vuloniu din minele din Lad! Să-i mulțumești Celui de Sus că nu te dau și mai jos; asta pentru că am inimă bună și pentru că mi-ai adus acea piesă rară, acea descoperire arheologică, acel „rodio"... mă rog, mă rog, acel obiect... Și acum, gata, poți să pleci!

Nefericitul reprezentant de Categoria A – Ywkolzs Baalk – întoarse spatele directorului, cuprins de furie, și ieși, tiptil, din cabinetul acestuia.

(31 martie 1961)

Sirtis Minor

– AI CITIT ultimele ştiri?

– Nu. Despre ce este vorba?

– Ei, cum, toţi vorbesc despre astea, aici în Ares-City. Şi ziariştii răspîndesc ştirea privind ultima cursă, ultima „goană după uraniu". De data aceasta nebunii care au acceptat să participe sînt cam o sută. Dar, nici o grijă, e loc pentru toţi în Sirtis Minor.

– Cum, în Sirta cea Mică? Dar parcă o organizaseră, mai înainte, în Sirta Mare, nu-i aşa?

– Ei, da, dar aceasta nu e chiar mică, dacă stăm să ne gîndim!

– Da, aşa este, e destul de mare, îi poate cuprinde pe toţi. Şi toţi aceştia pot să se îmbogăţească...

-... da, da; sau, mai bine zis, pot să-şi lase acolo pielea. Numai nişte disperaţi puteau accepta să plece într-o asemenea expediţie.

– Da, aşa este. Eu, unul, nu m-aş aventura în acel infern de nisip, chiar dacă mi s-ar da tot aurul din lume. Dar Guvernul ce spune? Nu vrea să intervină, să se opună acestui măcel?

– Cum adică? Nu ştii? Chiar Guvernul organizează – în mod periodic – aceste „Curse".

– Chiar aşa?

– Da, chiar aşa.

– Bine, dar este o crimă, pur şi simplu. Şi de ce, mă rog?

– Scuză-mă, dar cum s-ar putea, altfel, să se descopere uraniu, aici, pe Marte? Expediţiile organizate de stat ar costa prea mult. De aceea se încredinţează această sarcină unor particulari, acelor nenorociţi; şi atunci cînd unul din aceştia descoperă un zăcămînt, Statul îi dă un

premiu, un premiu aşa mai acătării; şi respectivului îi convine. Dar, pentru unul care primeşte un astfel de premiu mor alţi o sută. Dar, nu e cazul să ne înduioşăm; pentru că aceştia sînt – în cea mai mare parte – fie ticăloşi, fie nebuni.

– Chiar dacă aşa stau lucrurile, e cumplit şi inuman.

– Bine, bine, să nu mai vorbim de asta. De altminteri discuţia aceasta mi-a provocat sete. Chelner, dă-ne, te rog, două beri reci!

– Doamne ajută! În sănătatea acelor sărmani. Să sperăm că vor mai scăpa cîţiva dintre ei; pentru că, data trecută, nu s-a mai întors nici unul!

– Noroc! Şi ciocniră paharele pline cu bere făcîndu-le să clincăne.

Apă... apă rece... o picătură, doar o picătură...

Gura îi era uscată, buzele îi erau umflate. Francis Blochard îşi tîra cu greutate propriul trup chinuit, şi-l tîra prin dunele acelea de nisip roşu. Vîntul se potolise, nu mai bătea deloc. Respira cu mare greutate; aerul, rarefiat, parcă îi găurea plămînii. Mîinile i se bălăbăneau de-a lungul şoldurilor, ochii priveau fix, undeva în depărtare; salopeta îi era sfîşiată. Picioarele i se mişcau în mod mecanic, se afundau în sol scoţînd norişori de nisip, foarte uşor, care cădeau, imediat, la pămînt. Şi, de jur împrejur, cumplitul, halucinantul deşert din Sirtis Minor a cărui imensitate îl îngrozea.

Aceeaşi lumină orbitoare, aceeaşi culoare peste tot: culoare roşie, portocalie, maronie,; culori pe care razele de foc ale soarelui – care pîrjoleau fără milă terenul acela arid – le făceau să pară şi mai aprinse. Pălăria, pleoştită, abia-abia îl apăra de cumplita arşiţă.

Şi dune şi depresiuni şi grohotişuri şi nisip, nisip fără de sfîrşit. Nici un pic de umbră şi nici cel mai mic indiciu că ar putea exista acel minunat verde al vegetaţiei la care el ţinea atît de mult.

Francis Blochard mai privi încă o dată – deşi ştia că e inutil – la plosca goală: ultima. O duse la gură. Metalul supraîncălzit îi arse buzele. Într-o pornire de furie o aruncă departe. După ce descrise o scurtă parabolă, recipientul căzu şi se afundă aproape complet în mantia aceea roşie care se întindea peste tot.

De ce... de ce se afla acolo, să încerce acea aventură?

O căsuţă frumoasă, un chip drag, o perioadă fericită.

Şi apoi, dezastrul. Tatăl său care pînă atunci îl lăsase în pace, începuse să-l persecute.

Păi cum! El, fiul unui magnat să se însoare cu o fată oarecare, nici bogată, nici nobilă! Cum îşi permitea? Avea să-i scoată din cap un asemenea gînd. L-ar fi făcut să înţeleagă greşeala.

Dar nu reuşise. Francis făcuse tot cum îl tăiase pe el capul. Cîtva timp nu se petrecuse nimic. Se însurase, ce e drept, cu Denisa fără a întîmpina nici o opreliște; dar trebuise să părăsească locuința părintească. Şi, după cîteva luni, se produse catastrofa: dat afară din serviciu, fără nici un motiv, nu mai reuşise să mai găsească nimic de lucru, nimeni nu voia să-i mai acorde credit; daţi afară şi din casă, ajunşi în mizerie.

Pentru a nu muri de foame fusese constrîns să participe la acea expediţie, poate unica şansă de a se îmbogăţi; o expediţie a desperării din care putea, foarte bine, să nu se mai întoarcă viu. Dar era, totuşi, o şansă decît nimic...

Fir-ar să fie, căzuse la pămînt! Nisipul îi pătrundea în ochi, în gură, pe sub îmbrăcăminte, în păr, în bocanci. Un nisip foarte fin, care pătrundea peste tot. Cînd băuse, oare, ultimul strop de apă? Nu-şi mai amintea exact, dar, fără nici o îndoială, cu mult timp înainte. Încercă să se ridice; picioarele i se afundau pînă la glezne, dar reuşi, totuşi, să se ridice. Se îndreptă, clătinîndu-se, spre... încotro? Aruncase aproape tot, oprise doar contorul Geiger, merindele, pistolul şi...

Tatăl său! Numai el era de vină! Cum putuse să-i facă una ca aceea... Apoi se îmbarcase, clandestin, pe astronavă. Din fericire nu-l descoperiseră; nu putuse să-şi cumpere bilet, cu bruma aceea de bani care-i mai rămăseseră trebuise să-şi cumpere cele necesare Cursei.

Trebuia să reuşească, de dragul Denisei, pentru el însuşi, pentru a-i arăta tatălui său că...

Cînd, *dacă*, se va fi întors, atunci...

Francis Blochard se scutură dintr-o dată; mergea chiar pe marginea unei dune abrupte şi simţea cum îi fuge nisipul de sub picioare, fuge, fuge, fuge. O porţiune destul de mare se surpă sub picioarele sale şi el se rostogoli pe pantă la vale. Nisipul îl şfichiui cu putere, mii de ace încinse, foarte subţiri, îi înţepară pielea crăpată. Totul începu să se învîrtească în jur; scăpă din mîini contorul Geiger şi merindele. Bîjbîia, cu disperare prin aer.

Se auzi o voce.

– Concurenţi, cunoaşteţi regulamentul: care din voi va descoperi un zăcămînt de uraniu va trebui să anunţe imediat aici, la Ares-City, pe reprezentantul Guvernului. Este interzisă exploatarea pe cont propriu a minelor. Premiul cuvenit norocosului sau norocoşilor – în caz că vor

fi mai mulți – este, deci, de o jumătate de milion de credite. Guvernul vă înzestrează cu contor Geiger, restul echipamentului trebuie să și-l procure fiecare din voi. Succes!

Alte voci.

– Cîți se vor mai întoarce, oare? Data trecută n-a supraviețuit nici unul!

– Autovehiculul costă 500 de credite; mai doriți și altceva?

Chipuri. Vorbe.

– Nu te duce, dragule... vom putea trăi și așa.

– Nu pot, Denise, trebuie să plec, mi-o cere conștiința. Cum aș putea să stau liniștit la gîndul că nu am încercat tot ce-mi stătea în putință pentru a ieși din acest impas? Și apoi, totul este din vina mea; dacă nu m-aș fi însurat cu tine, n-am fi ajuns în halul ăsta...

– Nu vorbi așa, dragule... îmi faci rău.

O ușoară mîngîiere, o privire, lacrimi.

Nu putea să respire.

Capul îi era pe jumătate îngropat în nisip; și-l ridică. De-abia putu să-și deschidă ochii. Pleoapele îi deveniseră ca de plumb; îl usturau. Privi de jur împrejur.

Se afla într-o vale mică dintre două dune înalte, cu pieptul în jos; în spatele său se găsea bucata aceea de coastă care se surpase, în fața unui alt perete înalt. Căută, gîfiind, căută cu desperare cu mîinile prin nisip contorul Geiger și sacul cu merinde. Îl găsi numai pe primul. Asta înseamnă sfîrșitul – își spuse.

Nici în acel loc nu era pic de umbră. Soarele, care scăpătase puțin, în spatele lui, în chinuia cumplit.

Dar n-avea nici o importanță. Trebuia să meargă înainte, cu orice preț.

Mica vale făcu loc unei vaste depresiuni pietroase, tipică pentru Sirtis Minor. Nu reușea să-și dea seama cu ce anume semăna; poate cu niște funduri de lacuri care secaseră.

Pașii lui Francis Blochard îi răsunau în urechi ca niște lovituri necruțătoare, ca niște verdicte ale unei condamnări aspre.

Din cînd în cînd solul crăpat se fărîmița sub greutatea bocancilor lui scîlciați. Umbra sa tremurîndă și foarte lungă se pierdea undeva în față, se pierdea în depărtare.

Se auziră un duduit de motor care gîfiia și niște împușcături.

Din fericire îl puseseră în gardă că ceilalți căutători erau niște declasați (dar el ce era, la urma urmelor?), niște ticăloși care încercau să elimine cît mai mulți concurenți. Seria de împușcături fusese scurtă dar violentă. Urmă un rapid carusel de autovehicule în jurul celui care era al lui. Apoi ciocnirea. Și el rămăsese pe jos, dar lichidase pe doi dintre atacatorii săi. După ce adunase cîte merinde putuse și ploști cu apă – mai ales – un contor Geiger și un pistol se încăpățînase să meargă mai departe, undeva... spre o himeră.

Trecuseră zile, săptămîni – la fel de monotone – aceleași și aceleași mereu. Iar el se simțea din ce în ce mai obosit, din ce în ce mai descurajat; și proviziile, de mîncare și de apă, scădeau vertiginos. Iar contorul Geiger se încăpățîna să rămînă mut. Și, totuși, înainte, înainte! Curaj!

Apoi își mai scrîntise și un picior și durerea îl chinuise mult, mult, foarte mult timp.

O durere ascuțită în falcă îl făcu să-și revină în fire. Căzuse, se prăbușise, greu, la pămînt, pe acel pămînt tare și se lovise la față. Se ridică cu greu, în coate și-n genunchi. Contorul Gieger, în bandulieră, îi alunecă și căzu, cu o bufnitură, la pămînt. Îi intră părul în ochi. Ridicîndu-se în picioare își pipăi obrajii; avea barba mare, cine știe de cîte zile nu se bărbierise? Se uită, uimit, la mîna care-i era plină de sînge. Alta, acum! putea să se infecteze. Dar, ce mai conta? Mai înainte de a fi murit din cauza unei infecții, ar fi murit de oboseală, de sete, de foame, de căldură.

Îi vîjîiau urechile; în fața ochilor îi apăreau cercuri și pete de lumini orbitoare, iar soarele îi ardea, fără pic de milă, ceafa. Simți cum îl lasă din nou puterile. Îl cuprinse o stare de amorțeală. Picioarele îi tremuarau; făcu o piruetă și căzu pe spate, cu fața spre astrul care arunca flăcări. Pleoapele îi ardeau. Gîfîia. Căldura era insuportabilă. Cu un efort neomenesc reuși să se întoarcă.

Gata, s-a terminat! – se gîndi. *Ăsta îmi este sfîrșitul. Voi muri, foarte curînd. Sărmană Denise, ce vei fi făcînd tu acum?*

Pe jumătate conștient căută cu înfrigurare prin buzunare și trase afară o fotografie mototolită și decolorată.

Deschise ochii. Poate că mă uit la ea pentru ultima oară – își spuse. Și o privi.

Denise! Cum te vei descurca fără mine? Cum vei trăi? Este vina mea. Poate că dacă rămîneam cu tine...

Simţea cum îl părăsesc puterile; fruntea îi ardea cumplit. Gura i se uscase şi-şi simţea limba umflată.

Am halucinaţii, mi se pare că văd căsuţa noastră şi grădina şi copacii şi un pîrîu care susură – îl aud – un pîrîu cu apă limpede, azurie... apă...

Soarele dogorea, necruţător, deşertul. Se stîrnise un pic de vînt... *şi aud cum cîntă păsărelele, cîntă într-un mod ciudat. Nu, nu, este... se pare... este un ceas...*

Avu o clipă de cumplită luciditate.

Nu, este... contorul Geiger. Imposibil! Dumnezeule din cer, aceasta este cea mai groaznică festă pe care soarta mi-ar fi putut-o juca vreodată. Am descoperit uraniul dar sînt pe moarte! Nu vreau, nu trebuie să mor! Dumnezeule, mai dă-mi cîteva clipe, dă-mi puţină putere, trebuie... vreau... Trebuie să scriu pe undeva... pe jos, pe pămînt, că această mină îi aparţine Denisei!... este singurul lucru pe care-l pot face, acum... nu ştiu dacă voi mai avea puterea necesară. Solul e foarte tare, va trebuie să-l zgîrii cu ceva...

Mai înainte ca Soarele să asfinţească, în Deşertul Sirtis Minor, Francis Blochard murise.

Autovehiculul – de culoare albă, purtînd ca însemn o uriaşă literă „S", de culoare verde – aparţinînd Supraveghetorilor, înainta pe roţile sale speciale, stîrnind în urma sa un nor de nisip roşu. Înăuntru se aflau doi bărbaţi.

– Desigur că nu este o misiune foarte plăcută, să-i cauţi pe demenţii care au luat parte la Cursă. Sau, mai bine zis, să cauţi cadavrele lor!

– Trebuie să recunosc că este o treabă destul de monotonă; dar au şi ei, săracii, dreptul la o înmormîntare decentă.

– Mă rog, mă rog... Ei! ia priveşte acolo, acolo în vale, în mijlocul unuia din acele „lacuri". Dacă nu mă înşel, am găsit pe unul din aceia. Ia trage mai aproape.

Autovehiculul se opri lîngă trupul acelui nefericit. Cei doi bărbaţi în salopetă deschiseră simultan portierele şi coborîră. Se apropiară de cadavru, care era acoperit de un strat subţire de nisip.

– Iată încă unul din aceşi nefericiţi; în mod sigur, vreun ticălos – ca toţi ceilalţi dealtfel. La urma urmelor ce a mai contat pentru el dacă să moară aici şi nu pe scaunul electric?

– Dar are, totuşi, şi el, dreptul de a fi înmormîntat cum se cuvine; e şi el o fiinţă omenească, precum noi. Cine ştie cît va fi suferit.

– Ei, lasă, lasă; dacă ne-am lăsa înduioşaţi de fiecare dată cînd descoperim pe cîte unul din ăştia... Mă duc să iau aparatul fotografic. Tu rămîi aici, mă întorc imediat.

În timp ce unul din Supraveghetori se ducea la autovehicul, celălalt rămase să se uite la trupul acela întins pe jos.

Era întins pe burtă, cu faţa în jos întoarsă puţin spre dreapta; picioarele îi erau puţin îndoite iar mîinile îi erau întinse înainte; ca şi cum ar fi vrut să cuprindă cu ele ceva. Îmbrăcămintea era, toată, numai zdrenţe.

Cel de al doilea Supraveghetor îşi dădu, dintr-o dată, seama că Geiger-ul, care se afla lîngă cadavru, scotea sunetul acela care-i era caracteristic.

După o clipă se întoarse şi primul Supraveghetor ţinînd în mînă un complicat aparat fotografic.

– Sărmanul de el, ce ghinion cumplit a putut să aibă: să moară tocmai cînd descoperise zăcămîntul. Şi cu premiul ce se va întîmpla, cui îi va fi oferit?

– Ei, poate mai există cineva – .spuse primul – care se ghemuise lîngă cadavrul şi-l examina cu atenţie. Ia uită-te puţin aici, în dreptul mîinii lui.

– Ce e?

– Pare să fie un mesaj. Probabil că a scris ceva înainte de a muri. Mîna aceasta are unghiile rupte. Se poate descifra doar începutul: „Îi las Den... "; mai sînt şi alte cuvinte şi la sfîrşit apare un fel de semnătură. Celelalte cuvinte au fost imprimate foarte slab şi vîntul le-a şters.

– De ce nu fotografiezi totul cu infraroşii? S-ar putea ca în acest fel să apară roze şi ceea ce nu se vede cu ochiul liber. Va hotărî apoi Guvernul şi nu cred că va refuza să acorde premiul dacă se va reuşi să se descifreze cui anume i-a fost lăsată mina. În acest fel îşi va cîştiga popularitate printre căutătorii de uraniu.

– Uite, am fotografiat din toate cele patru poziţii prevăzute de regulament, ba chiar şi dintr-o a cincea; acum ce facem?

– Nimic altceva; îl luăm cu noi.

Cu un picior, cel de al doilea Supraveghetor întoarse cadavrul cu faţa în sus.

Trupul se întoarse greoi şi căzu într-o rînă cu o bufnitură surdă. În lumina soarelui văzură un chip brăzdat de suferinţe şi de durere, cu o rană pe unul din obraji. Părul, de un galben spălăcit, îi fu răvăşit de vîntul care începuse să bată.

– Şi, totuşi, n-are faţa unui ticălos. Dimpotrivă... Cine ştie ce l-a mînat în aventura asta nebunească.

– Nu te încrede aşa uşor; aparenţele înşală. Poate c-o fi omorît pe cineva sau o fi jefuit Banca Naţională.

– Nu cred!... Adică, nu ştiu...

– Bine, hai să-l luăm... Ei, ia uită-te puţin, vezi ce ţine atît de strîns în mîna stîngă?

– Ciudat, e o fotografie. E destul de decolorată, dar se poate vedea încă bine că fata din fotografie este foarte frumoasă. Poate o fi soţia... sau logodnica.

– Nefericita de ea!

– Sărmana!

Fotografia alunecă şi căzu.

Trupul lui Francis Blochard fu ridicat şi transportat în autovehicul.

După ce aruncă o ultimă privire în jur, cel de al doilea Supraveghetor luă de pe jos contorul Geiger şi se urcă în maşină. După cîteva clipe autovehiculul dispăru la orizont într-un nor de praf roşu.

Pe pămîntul plin de crăpături, pîrjolit de Soare, o ultimă pală de vînt acoperi complet, cu un strat de nisip, urmele lăsate de trupul acela care zăcuse acolo.

O fotografie, ruptă şi decolorată, fu luată pe sus, ca o frunză moartă; se răsuci prin aer, rămase puţin nemişcată pe cerul acela învăluit în amurg, apoi căzu încet-încet, unduind, în pustietatea pîrjolită din Sirtis Minor.

(31 martie 1961)

O poveste misterioasă

DUPĂ TOATE PROBABILITĂŢILE, ba chiar foarte sigur, nu veţi crede deloc ceea ce vă voi povesti mai jos; veţi lua totul drept aiurelile unui dement. Dar n-am ce face. Aşa că, după ce m-am gîndit şi răzgîndit de mai multe ori m-am hotărît să povestesc în cele din urmă, cuiva, ceea ce mi s-a întîmplat cu mult timp în urmă. Pentru că, nu pot deloc să păstrez numai pentru mine anumite lucruri! Sînt zece ani de cînd port în mine, întipărită în creier, această taină cumplită şi simt că nu mai pot. Gata, ajunge! Am hotărît să vă spun totul, din capul locului; şi dacă nu mă veţi crede va fi cu atît mai rău pentru noi toţi.

Totul începu, deci, chiar acum zece ani; eram, pe atunci, voiajor comercial şi profesiunea mea îmi impunea să mă deplasez, deseori, dintr-un oraş într-altul. Pentru o treabă dintr-acestea am fost obligat să iau trenul de la Roma spre Paris. Îmi amintesc foarte bine că era în 10 ianuarie; seara era foarte urîtă, ploua cu găleata. Trenul se puse în mişcare pe la două noaptea şi imediat ce am ajuns în compartimentul meu, de clasa a doua, am aţipit.

Noaptea trecu fără a se înregistra fapte deosebite. Primul lucru oarecum demn de remarcat se petrecu la Milano; acolo coborîră aproape toţi cei din compartimentul în care mă aflam, în afară de doi bătrîni francezi – soţ şi soţie – care, după toate probabilităţile, îmi vor fi ţinut companie pînă la Paris. Locurile rămase goale fură ocupate de trei persoane: un comandor gras, care fuma un trabuc puturos, o blondă graţioasă şi, în sfîrşit, un tînăr uriaş cu muşchi puternici. Mai rămăseseră două locuri libere.

Cu o clipă înainte de plecarea trenului apăru în pragul compartimentului, gîfîind – ca şi cum ar fi alergat nebuneşte să prindă trenul – un tip ciudat, foarte ciudat. În primul moment nu l-am băgat în seamă – cum nu făcură nici ceilalţi – pentru că mă pregăteam să citesc ziarul imediat ce trenul va fi plecat; dar, imediat ce trenul se puse în mişcare m-am lăsat păgubaş, deoarece ştiam că bîţîiala literelor prin faţa ochilor şi starea de agitaţie nu-i priesc bietului meu stomac.

Ceilalţi călători nu aveau, nicidecum, asemenea griji; îşi găsiseră cîte ceva de făcut: comandorul citea Jurnalul Bursei, tînărul şi fata se apucaseră să sporovăiască de zor, iar cei doi francezi aţipiseră. Aceştia din urmă stăteau lîngă geam, la distanţă de un loc faţă de mine. Eu eram, deci, lîngă uşă. Comandorul, fata blondă, tînărul solid erau aşezaţi în ordinea aceasta – de la geam spre uşă – şi, chiar în faţa mea, stătea ultimul venit.

Abia atunci cînd m-am uitat la el mai atent, mi-am dat seama că era îmbrăcat într-un mod ciudat pentru acea vreme, chiar dacă ne aflam în plină iarnă. Purta un palton uriaş şi greu, de culoare cenuşie-închisă – de sub care ieşeau două picioare subţirele – de sub nişte pantaloni albaştri. Îşi ridicase gulerul paltonului peste urechi şi se înfăşurase cu un fular mare de lînă, de culoare azurie, care-i ajungea pînă la nas. Purta nişte ochelari negri – cu lentile groase – care-i ascundeau ochii şi o pălărie maronie, cu boruri largi, care-i acoperea aproape tot restul feţei. Din puţinul acela care i se vedea din faţă am putut să-mi dau seama că avea o piele albă, cam decolorată, ca şi cum ar fi trăit într-un loc cu puţin soare; nasul îi era încovoiat, ca un cioc de pasăre. Stătea aplecat, aproape ghemuit, ca şi cum ar fi avut o povară pe umeri şi ţinea mîinile în buzunare, cu coatele lipite de trunchi, ceea ce îl făcea să pară şi mai mic şi mai jigărit decît era în realitate.

Am rămas uimit de toate acele lucruri ciudate pe care tipul le purta pe el, dar, cine ştie, puteau să existe o mie de motive care să-l facă să se îmbrace aşa; poate voia să ascundă ceva. Era evident, voia să ascundă ceva: poate că era un mutilat sau poate că îi era obrazul pocit sau avea cine ştie ce prejudecăţi; sau cine ştie ce alte motive va mai fi avut ca să se îmbrace în acel mod.

Dar ceea ce mă frapă şi mai mult fu maniera sa de a se comporta; îşi mişca din cînd în cînd capul, încoace şi încolo, cu un aer bănuitor şi de fiecare dată cînd trecea cineva dincolo de uşa compartimentului tresărea şi-l urmărea cu privirea pe acel călător pînă cînd omul dispărea în capătul culoarului. În sfîrşit, se comporta de parcă s-ar fi temut să nu vadă vreo persoană nedorită sau să nu fie, cumva, urmărit. Îngrijo-

rarea de care, se vedea bine, era cuprins devenea şi mai mare atunci cînd trenul trecea prin vreun tunel; ei bine, atunci îl auzeam cum se agită şi cum geme. Apoi, de cîteva ori, îşi duse, instinctiv, mîna la piept. Nu scoase nici o vorbă tot timpul cît dură călătoria.

Dacă nu mă înşel, nu avea nici un bagaj; ba da... avea cu el o valijoară de culoare neagră, pe care o pusese – dintru-început – în plasă, deasupra capului său, dar pe care, apoi – după ce trecurăm de primul tunel – o luă şi şi-o puse pe genunchi, ca şi cum i-ar fi fost frică să nu i-o fure cineva. Într-un rînd, un călător pe care-l văzui, aşa, din fugă şi care mi se păru foarte înalt, se opri pentru o clipă în dreptul uşii şi ne privi prin geam, cu insistenţă. Necunoscutul se ridică, dintr-o dată, şi în timp ce cu o mînă strîngea la piept valijoara neagră, cu cealaltă deschise uşa; dar, pe culoar nu mai era nimeni. Misteriosul meu tovarăş de drum se aşeză din nou şi cu toate că era încotoşmănat în acel palton gros mi-am dat seama că tremura bine de tot.

Aceasta fu tot ce se întîmplă – ca fapt mai demn de remarcat – înainte de a ajunge la frontieră; să tot mai fi fost pînă acolo zece kilometri. Plecaserăm din Milano seara tîrziu, din cauza unei greve – declarată pe neaşteptate – şi trenul îşi vedea de drum printre şiruri de copaci şi prin cîmpia largă; din cînd în cînd, prin fereastră zăream cîte o luminiţă; era o noapte senină, luminată de o lună plină, pur şi simplu magnifică.

Singurul lucru care ne făcu să intuim dezastrul fu un huruit, care creştea în intensitate, un şuierat – care făcea să-ţi ţiuie urechile – şi un scîrţîit, prelung, de frîne. Urmară, apoi, o izbitură năprasnică, zvîrcolirea tablelor de fier, urletele; şi lovitura aceea care mă cufundă într-un întuneric mare, de nepătruns.

Mi-am revenit în fire încetul cu încetul; m-am trezit în auz de plînsete şi gemete. Compartimentul fusese complet distrus şi eu eram singurul supravieţuitor. O bară lungă de metal pătrunsese printr-un perete şi în acel moment se afla deasupra mea. Mi-ar fi greu – cumplit de greu – să descriu în ce hal se aflau tovarăşii mei de drum; ajunge, cred, să spun că fuseseră striviţi sub tablele acelea de fier răsucite. Peste tot se vedea sînge. Am auzit lîngă mine un geamăt mai puternic; necunoscutul, care stătuse în faţa mea, era rănit. Am reuşit să mă eliberez din chingile de fier, care mă strîngeau nu glumă, şi să ies din acea grămadă de fiare vechi tîrînd după mine pe tovarăşul meu de drum.

Îmbrăcămintea mea era murdară, pătată de sînge, dar, din fericire, mă alesesem doar cu cîteva uşoare zgîrieturi; bara aceea care le fusese

fatală altora mie îmi salvase viața așezîndu-se deasupra mea în chip protector. „El", în schimb, avea piciorul și brațul stîng făcute harcea-parcea și cu toate acestea ținea zdravăn, în mîna dreaptă, valijoara neagră.

Am ieșit din vagonul distrus și culcat pe o rînă și m-am oprit o clipă să privesc, înnebunit, dezastrul; l-am așezat, cum am putut mai bine, pe necunoscutul rănit pe o parte a terasamentului de unde fuseseră scoase șinele. La lumina lunii, o lumină spectrală, se puteau vedea vagoanele răsturnate sau intrate unul într-altul, bagajele împrăștiate peste tot, morții, răniții, cei care le veniseră în ajutor; eu puteam să văd totul foarte bine, de acolo de unde mă aflam – într-un loc mai răsărit, dintr-o curbă; garnitura noastră se ciocnise, cu cîteva sute de metri mai înainte, cu o alta care venea din sens opus și din ceea ce mai rămăsese din locomotive se înălțau limbi de foc.

Cum de se putuse întîmpla așa ceva? O anchetă întreprinsă mai tîrziu stabili că trenul francez, care îl ciocnise pe al nostru, fusese îndrumat greșit de un acar pe care-l găsiseră mort la postul său și, în ciuda faptului că existau o serie de îndoieli, se trase concluzia că omul își pusese capăt zilelor. Poliția mai ajunse la concluzia că nu putea fi luat în considerare mobilul omuciderii; dar eu sînt de cu totul altă părere. Și veți afla în curînd care este aceasta.

De jur împrejurul meu încercau cu toții să facă ceva, într-un fel sau altul; eu, după ce-l întinsesem pe pămînt pe acel necunoscut, mă tot uitam după ceva ajutoare, cînd l-am auzit murmurînd ceva; m-am apropiat de el și printre cuvintele – trunchiate sau rostite într-o limbă străină, de neînțeles pentru mine – am putut să deslușesc cîteva: „blestemați... ei au... ei... dezastrul nu se dator... dar nu vor pune laba pe mi... nu vor pune laba pe C-3".

Cuvintele, cu rezonanță metalică – ca și cum s-ar fi auzit dintr-un microfon – se stinseră într-un rîs scurt și răgușit care n-avea nimic omenesc în el; toată partea stîngă a trupului său sîngera din abundență; dădu drumul valijoarei, care se rostogoli greoi pe terasament; duse, apoi, pe sub palton, mîna dreaptă la piept; apoi nu mai mișcă, de parcă murise.

Mă cuprinse o curiozitate pe care nu mi-o puteam stăvili și anume aceea cum de – în toată acea harababură – nu se clintise nimic din îmbrăcămintea necunoscutului, iar eu – care eram mai puțin rănit decît el – aveam hainele prefăcute în zdrențe.

Care să fi fost adevăratul lui chip? De ce și-l ascundea?

M-am apropiat de el – de fața aceea care se făcuse și mai albă în lumina lunii – și am încercat, cu mîinile tremurînde, să-i smulg ochelarii aceia negri, pălăria și fularul, Am încercat, dar nu am reușit; pentru că nu se mișcară nici cu un milimetru, păreau lipiți, ca și cum ar fi format un tot indivizibil cu fața. Și în timp ce tot trăgeam, trupul deveni, așa, nebulos, apoi granulos; după care se dezintegră, pur și simplu, dispărînd din fața ochilor mei cărora nu le venea să creadă. Mîinile mele dibuiau, în gol, pe locul unde mai înainte se afla capul acela. Pe jos rămăseseră doar paltonul, pleoștit și costumul acela albastru. Pantofii – care nu mai aveau ce să cuprindă în ei – se rostogoliră cu zgomot pe terasament și se opriră lîngă valijoară, cu o bufnitură surdă, ca și cum ar fi avut tălpile din metal.

Eram cu totul terorizat și înduioșat, în același timp; mi se părea că visez ceva urît, că am un coșmar. Făceam eforturi să mă trezesc, să-mi revin, dar totul era real, adevărat, îngrozitor de adevărat. Dar, să te trezești că-ți dispare din brațe, se topește – pur și simplu – un trup omenesc, asta era prea de tot!

Am început să caut, cu înfrigurare, să caut ceva, orice, în palton și în haină; nu am găsit, însă, nimic suspect, vreun aparat sau vreo armă, așa cum mă așteptam să găsesc, ci doar un portvizit dintr-un fel de piele, ce fel de piele anume nu-mi dădeam seama. L-am deschis; nu conținea nici un act de identitate, ci numai două fotografii și ceva bani. Voiam să mă uit mai bine la toate, cînd am auzit în spatele meu niște pași grăbiți.

Și am văzut doi bărbați, două matahale, care se îndreptau în fugă spre mine; pînă să apuc să mă ridic în picioare (mă aflam în genunchi lîngă ceea ce mai rămăsese din necunoscutul acela) cei doi ajunseseră deja lîngă mine. Rostind niște cuvinte de neînțeles – pe un ton mînios – primul din cei doi dădu un picior îmbrăcăminții aceleia goale și îndreptă spre mine un tub subțire de oțel, în timp ce celălalt se agita de colo-colo ca și cum ar fi căutat ceva.

Eu rămăsesem în genunchi cu fotografiile și banii în mînă; eram înspăimîntat, terorizat și năucit pur și simplu. În cele din urmă, cel de al doilea scoase un urlet de bucurie, de triumf și-i făcu semn celuilalt, care, nebăgîndu-mă în seama, se repezi chiar spre locul în care căzuse valijoara mortului.

Se aflau într-un loc în care pătrundea slab, ce e drept, lumina lunii așa că am putut să mai observ cîteva amănunte: cei doi erau absolut identici, înalți și mătăhăloși; purtau impermeabile negre și un fel de berete cu vizieră, trase pe ochi; aveau un cap mic și gros și pielea de

culoare roşcată. Abia am apucat să observ aceste amănunte cînd ei fură dintr-o dată învăluiţi de o flacără argintie; încercaseră să deschidă valijoara neagră meşterind de zor în jurul ei şi trăgînd, apoi, asupra acesteia cu tubul acela al lor, de metal; dar valijoara explodase.

După ce flăcările şi fumul se mai răriră, am putut să văd că tot ceea ce mai rămăsese din acea misterioasă tragedie nu erau decît o gaură – largă, nu prea adîncă, de formă circulară, un palton şi un costum, pătaţi de sînge, care se aflau la cîţiva metri distanţă de mine şi, în sfîrşit, ceea ce ţineam eu în mînă.

Abia după vreo zece minute mi-am revenit din spaimă şi din năuceală şi atunci m-am uitat mai atent la ceea ce îmi rămăsese în mînă. M-am îngălbenit, mă cuprinse ameţeala şi era cît p-aci să leşin; prima din cele două fotografii înfăţişa o planetă în fază; o planetă uriaşă şi strălucitoare, dar nu era luna, nu se vedeau cratere de nici un fel şi imaginea ei era albă, albă de tot. Cea de a doua înfăţişa Pămîntul, Pămîntul nostru, cu ale sale mări şi continente, pe fondul universului înstelat. Dar era... era imposibil! Pentru că nici o rachetă nu fusese lansată atît de sus ca să poată face fotografii de acel gen. Nici o rachetă de a noastră, cel puţin.

Cu mîinile tremurînde mă uitai la bani; erau lire, dolari, franci şi sterline, de diverse dimensiuni şi valori, dar şi în acest caz am avut parte de o mare surpriză; printre banii aceia se mai aflau şi alţii, şapte bancnote complet necunoscute. Trei de un fel şi patru de alt fel. Primele trei erau făcute dintr-un material de culoare roşiatică, asemănător plasticului şi aveau imprimată – în mijlocul unor semne necunoscute – imaginea unui cap mic şi gros, cu un nas turtit şi nişte urechi mici, cu o gură mare şi pe jumătate deschisă; imaginea părea a fi cea a unei matahale.

Cuprins de fiori, am întors bancnota pe partea cealalată, care înfăţişa un deşert roşu pe suprafaţa căruia se aflau nişte ciudate piramide, mici şi cu vîrful retezat. Celelalte două bancnote erau la fel. Al doilea grup de bancnote – care se asemănau toate între ele – erau din pînză foarte fină şi foarte rezistentă. Pe o parte erau imprimate nişte hieroglife şi nişte cifre stranii avînd în centrul imaginii Sistemul Solar. Pe cealaltă parte se puteau vedea, pe un fond albastru, toate fazele unei planete albe.

După ce am văzut toate acestea mă apucă o cumplită criză de nervi şi mi-am pierdut cunoştinţa.

Ceea ce se întîmplă după aceea nu mai are nici o importanță; ceea ce merita să fie povestit am așternut, deja, pe hîrtie. Aș avea de adăugat doar faptul că portvizitul și misteriosul său conținut se află într-un loc sigur, într-un seif al unei bănci al cărei nume nu-l voi divulga.

Acum mă simt mai bine; sufletul meu era prea neîncăpător ca să poată cuprinde, să poată păstra o asemenea taină și dacă, cumva, mă veți considera țicnit, acest lucru nu mă deranjează. Dar mă chinuie, de ani și ani de zile, un alt gînd; și anume acela: cum se va sfîrși această înspăimîntătoare și tainică bătălie dintre locuitorii a două lumi diferite de lumea noastră? Și ce caută ei printre noi?

Care este scopul acestui război dus pe ascuns, a acestui război atît de nemilos, purtat fără știrea noastră? Ce anume îi va fi determinat să provoace un dezastru atît de îngrozitor – în care au pierit mai mult de 50 de persoane – numai și numai pentru a recupera o simplă valijoară? Și ce, oare, conținea acea valijoară? Și cine era acel C-3? Și de cît timp se află ei, aici, printre noi? Și de cîte ori se va mai fi întîmplat ceea ce se întîmplase? Și cîte morți misterioase se vor fi datorat lor?

La toate aceste întrebări nu vom putea răspunde decît atunci cînd vom ajunge pe o anumită planetă, albă, care are faze ca luna, dar nu e lună și pe o alta, pe care se află deșerturi roșii și piramide fără vîrf.

Dacă, pînă atunci, nu se va mai întîmpla cine știe ce!...

(21 iunie 1961)

Ultima bătălie

SE AUZI UN ŞUIERAT, din ce în ce mai puternic, după care urmă explozia. Încă un zgîrie-nori se prăbuşi, cu un zgomot teribil, făcînd să se ridice un uriaş nor de praf. În adăpostul neîncăpător o femeie începu să plîngă încet. Încordarea ajunsese la culme. După ce se risipi norul de praf, o anemică rază de lumină - provenind dintr-un soare bolnav – pătrunse prin mica fereastră dreptunghiulară luminînd interiorul încăperii.

Patru bărbaţi stînd în picioare, palizi şi murdari, priveau acea prăbuşire, de dincolo de adăpostul de beton armat; priveau cu nişte ochi îngroziţi. Aşezată pe jos, într-un colţ, femeia continua să plîngă şi cei doi copii, tăcuţi, se lipiră de ea.

De un perete spînzura un rastel cu cîteva puşti şi pistoale.

În umbra aceea se auzi, deodată, un zgomot; un al cincilea bărbat, cu o mişcare fulgerătoare, apucă din rastel un pistol şi deschizînd încet masiva uşă blindată se repezi afară în pofida strigătelor disperate, de avertizare ale celorlalţi.

Nu sînt nebun – îşi spuse. *Trebuie să ies, e musai! Ei nu ştiu şi chiar dacă ar şti...*

Străbătu în goană lungul coridor plin de cărămizi şi de moloz. Cînd să ajungă la intrarea principală se opri, cu răsuflarea tăiată. Chiar dacă el voia să-şi rişte propria-i viaţă nu putea, totuşi, să pună în pericol viaţa celorlalţi. Dădu de o parte, cu mare grijă, camuflajul, trecu de el şi îl puse, cum trebuia, la locul său. Simţi în gură un gust acru, de ceva ars şi de praf. Tuşi şi o'porni, îndoit de mijloc, pe ceea ce fusese o stradă.

Se uită la ceasul de la mînă. Avea doar cîteva secunde la dispoziție pentru a-și găsi un adăpost de ocazie. Se aruncă la pămînt, printre rămășițele unei grădini publice, lîngă o bancă răsturnată și un copac pe jumătate retezat de o schijă uriașă.

Auzi vîjîitul – care devenea tot mai puternic – al unei rachete care zbura prin aer, apoi o explozie îndepărtată. Pentru a-și face curaj strînse și mai tare pistolul la piept.

Blestemații, se gîndi, *ctă exactitate: la fiecare cinci minute cîte una... și cum, n-avem cum să le oprim!*

Bucurîndu-se în sinea sa că explozivul fusese – ce e drept – foarte puternic dar, din fericire, unul din cele convenționale, sări ca un arc îndreptîndu-se spre un automobil răsturnat în celălalt capăt al străzii. Se lipi de un zid și, tîrîndu-se, se apropie de colț. Se pregătea s-o rupă la fugă din nou cînd, în liniștea aceea apocaliptică, se auzi o pocnitură seacă. Se aruncă, instinctiv, la pămînt, sub automobil și în acel timp în zidul din spatele său se căscă o gaură mare. Gloanțe dum-dum. Nu-și putu da seama din ce parte trăseseră în el. De jur împrejur – liniște și moarte.

Recurse la un truc, vechi de cînd lumea, dar eficace: luă din preajma sa o piatră și o aruncă hăt-departe. De undeva, de la înălțimea unui zgîrie-nori, o figură se aplecă în afară și trase. Dar și pistolul lui își făcu datoria și trupul aceluia, după ce făcu o jumătate de piruetă, se prăbuși în gol, cu un urlet care nu avea nimic omenesc în el. Tînărul ieși din ascunzătoare tocmai la timp ca să vadă acea monstruoasă figură cum se strivește de pămînt; era unul din ăia care-și schimbaseră înfățișarea – mutanți!

Întrucît știa că trebuie să urmeze o nouă explozie o luă la fugă pe Strada a 5-a sărind peste cadavre și grămezi de moloz, peste grinzi răsucite și autovehicule distruse, ruine de clădiri și peste cîte un adăpost rămas intact. Ocoli resturile unui avion în flăcări și o coti pe Strada a 17-a. Se uită spre capătul străzii: acolo era sau trebuia să fie punctul de destinație... sau, mă rog, ceea ce ar mai fi rămas din punctul său de destinație.

Palatul Controalelor fusese transformat într-o uriașă grămadă de moloz, înnegrit și fumegos; numai aripa dreaptă mai stătea în picioare. Inima începu s-i bată cu putere și picioarele goneau nebunește.

Trecuse doar o săptămînă... și cîte lucruri se întîmplaseră în acel răstimp! Din cauza agitației și fricii nu mai avea noțiunea timpului; suflul exploziei îl aruncă, cu violență, la pămînt. Racheta căzuse destul de aproape de el de această dată. Un uriaș nor de praf se ridică deasupra

străzii. Ploua cu schije din toate părțile. Se afla la aproape o sută de metri distanță de Palat; putea, putea foarte bine să reușească.

Tuși, apoi se ridică, dar un picior nu voia să-l asculte; cracul stîng al pantalonilor, sub genunchi, era plin de sînge. Șchiopătînd, abia tîrîndu-se, străbătu ultima porțiune de drum. Iar timpul, timpul se scurgea inexorabil; mai trecuseră încă cinci minute. În fața intrării Marelui Adăpost se prăbuși încercînd, în zadar, să atragă atenția asupra sa celor ce se aflau înăuntru; trase cîteva focuri de pistol în ușa care nu fu nici măcar zgîriată; ultimul lucru pe care-l văzu, apoi, mai înainte de a leșina, fu o limbă de foc care se înălța la capătul Străzii a 17-a.

O groază de nedescris pusese stăpînire pe subconștientul său și-l făcea să se miște încolo și încoace, ca un balon colorat în mîinile unui copil; cînd îl apăsa – făcîndu-l să-și piardă, aproape, respirația – cînd îi dădea niște senzații cumplite. Îi era o frică, o frică... frică de necunoscut, frica de un pericol – care dacă nu știi în ce constă – e mult mai cumplit decît realitatea însăși; frica de acea lume, de acele evenimente inexplicabile... Distrugeri pe toată planeta... rachetele... dușmanii fără chip... frica... moarte și ucideri... teroare.

Încercă, din toate puterile, să se ridice dar parcă o mînă uriașă și neagră îl împiedica, îl țintuise de umeri. Pe obraji îi picurau stropi de sudoare... Urlă, cu ceea ce mai putea scoate din gîtlej... Deschise ochii, dintr-o dată, și văzu – ca printr-un văl cenușiu – două chipuri: unul aspru, pătrat – încadrat de un păr încărunțit – și altul proaspăt, fraged. Se uită cu mai multă atenție la cel de al doilea și imediat putu să vadă niște amănunte: era chipul unei femei, al unei tinere infirmiere care...

– Domnule General! Domnule General! Repede! Și-a revenit!

Fața pătrată se apropie de el. Două mîini uriașe îl apucară de umeri și-l scuturară zdravăn.

– Sallinger, nu mă recunoști! Sînt generalul Clarke! Sallinger vino-ți în fire! Trebuie să vorbești!

– Ușor, luați-l ușor, domnule General! Timp de o săptămînă s-a aflat între viață și moarte și abia de l-am putut salva; chiar acum cîteva clipe a avut o criză. Șocul a fost foarte puternic, să nu uitați acest lucru.

În cîmpul vizual al tînărului apăru un doctor, care purta ochelari.

– Vezi-ți de treburile dumitale, Smithers, nu mai pot aștepta nici măcar o secundă; de o săptămînă ne ține așa, încordați; de informațiile pe care ni le poate da el depind viața sau moartea noastră, a tuturor. Vorbește, Sallinger; ce anume ai aflat?

Încă în prada emoției, tînărul privi în juru-i cu ochi expresivi, de acum; la un semn al generalului, infirmiera și doctorul ieșiră trăgînd ușa după ei.

– Ei bine?

Generalul se așezase pe un scaun, aproape de pat.

– Ce mi s-a întîmplat?

– O vei afla mai tîrziu, Sallinger; vorbește, acum, spune-ne tot ceea ce ai descoperit. Cît mai repede! Nu mai putem aștepta nici măcar o secundă; America se duce de rîpă! Deci, „ei" sînt de vină, pentru toate?

– Dacă prin „ei" înțelegeți Orientalii sau aliații lor sau Europenii sau Africanii, atunci vă înșelați. Întreaga lume se află în aceeași situație.

Generalul se albi la față; își freca mâinile noduroase.

– Din informațiile pe care le-am putut aduna, toate marile orașe de pe Pămînt și principalele centre industriale și științifice au fost atacate cu bombe de tip A sau H. De atunci încoace au căzut și rachete, încărcate cu exploziv convențional; au fost lansate continuu, la diferite intervale: de cinci minute aici, de cincisprezece în Europa, de jumătate de oră în Africa... Și toate acestea durează de mai bine de o lună...

Gîfîia.

– Dar... cine le lansează? De unde vin? îl întrerupse generalul.

– Tocmai ăsta este misterul; cine să fie dușmanul care să vrea să distrugă Pămîntul sau, mai bine zis, pe locuitorii săi. Ei da, pentru că din toate acestea, din toate aceste informații nu se poate deduce decît un singur lucru; și anume că dușmanii noștri vin... din spațiu!

– Dar nu, nu pot să cred, ar fi, ar fi... o nebunie!

– Dar este singura explicație. De unde ar putea veni, altfel, rachetele care să lovească, fără nici o discriminare, suprafața terestră, fără a ține cont de naționalități, dacă nu din atmosferă sau, mai bine zis, de dincolo de ea; sateliții noștri nici n-au mai apucat să ne prevină că au și fost doborîți! sau, poate, vor fi venind de dincolo de Lună, din moment ce Stațiunea Lunară nu mai răspunde?

– Este incredibil. Eram convinși, pe deplin convinși, că Rușii erau autorii; și iată că, în schimb... Informațiile dumitale, Sallinger, ne îngrijorează profund. Îți dai seama ce înseamnă toate acestea? Înseamnă că sîntem condamnați, ce mai! și nici măcar nu ne putem apăra! Iată răspunsul la atîtea și atîtea întrebări; deci, chiar că nu se putea ca rachetele noastre în loc să-și ia zborul să explodeze la sol – ca urmare a unor misterioase sabotaje puse la cale de Sovietici, cum crezuserăm într-un prim moment. Și distrugerea sateliților artificiali și toate acele

întîmplări, inexplicabile la prima vedere. Dumnezeule, cum se vor sfîrși, oare, toate acestea?

– Și n-am spus încă totul, domnule General...

– Ce mai e?

– Ceva, ce am putut constata cu proprii mei ochi, din păcate – spuse Sallinger agitîndu-se în pătucul său – mai sînt și mutanții, cei ce și-au schimbat înfățișarea.

– Cee...? Haida-de! nu ne aflăm deloc în atmosfera unui roman științifico-fantastic, Sallinger.

– Din păcate, lucrurile stau chiar așa; primele bombe care au fost lansate, acelea atomice și cu hidrogen (așa le-am spus noi, nu din cunoștință de cauză, ci datorită puterii lor diferite) nu trebuiau, cu nici un preț, să fie lansate. Cei afectați de iradiații sau cei care au murit pe loc sau cei care au suferit mutații oribile și instantanee: aceștia sînt mutanții – cei ce și-au schimbat înfățișarea!

Generalul se plimba, nervos, prin cameră, încolo și încoace.

Sallinger continuă:

– Nenorocirea este că aceștia nu sînt, nicidecum, sărmani deficienți, ci dimpotrivă. Eu însumi am putut sta de vorbă cu unul dintre aceștia, care fusese capturat. Avea trei ochi. Spunea, printre altele, că ne urăsc și că, foarte curînd, ei vor deveni stăpînii lumii; ei și cealaltă stirpe, provenind din stele.

– Alta, acum! Alta! Va trebui să ne ferim de propriii noștri frați! Dar de ce... de ce o fac, de ce vor să ne distrugă?

– Asta nu știu; și nici nu cred că ar putea s-o știe, vreodată, cineva!

În cameră se așternu o tăcere grea, apăsătoare.

– Dar, cum am fost salvat? – îl întrebă Sallinger pe generalul cufundat în gîndurile sale.

– Cînd Brigăzile de Control plecară să vadă care erau pagubele provocate de racheta noastră căzută la începutul Străzii a 17-a te-au găsit, acolo, rezemat de intrarea principală. Erai terminat, ce mai; dar, spre norocul nostru, am reușit să te salvăm. Totuși, ai delirat timp de o săptămînă. Cam asta este.

Generalul reîncepu să măsoare camera, în lung și în lat, cu pași mari.

Întins pe patul său, agentul secret Sallinger ciuli urechea și în tăcerea aceea auzi, slab, ce e drept, niște explozii ritmice care se succedau în mod regulat și continuu.

– Deci, în concluzie, putem, domnilor, să rezumăm – în modul următor – starea de fapt care s-a înregistrat, de cîteva luni, în această parte: *Septembrie*: distrugerea, pe neașteptate, a sateliților artificiali și apoi a tuturor orașelor noastre mai importante, precum și a centrelor industriale. Milioane de morți, în numai cîteva clipe. Armata și Aviația – mai ales aviația – complet nimicite. După cum s-a putut observa, apărarea noastră a fost sub orice critică; drept pentru care cei mai buni oameni de știință de-ai noștri se puseră pe lucru ca să găsească oarece soluție pentru a o scoate la capăt. Au fost suprimate toate mijloacele de comunicare între națiuni. *Octombrie*: aflăm că agresorii noștri nu sînt pămînteni. Apar mutanții – cei ce și-au schimbat înfățișarea – și înțelegerea dintre cele două „stîrpe" pare a fi de temut. Toată omenirea se află în aceleași condiții. Populația trăiește numai în adăposturi antiatomice; domnește haosul – un haos moral și politic – și nu mai există nici o lege, nici o lege a Statului, ci doar legea supraviețuirii și legea celui mai puternic. Oamenii de știință lucrează, de zor, la ceea ce se cheamă Cortina Magnetică. *Noiembrie*: există o teamă, cea a debarcării iminente a agresorilor; au fost, deja, văzute – zburînd deasupra mai multor orașe – astronave lungi, de culoare argintie. Dar, în sfîrșit, vă dau o știre care sper să fie de bun augur; și anume aceea că Perdeaua Magnetică este gata!

Un murmur prelungit străbătu întreaga sală, vasta sala subterană.

Generalul Clarke făcu un semn cu mîna, după care continuă:

– Vă rog, vă rog, domnilor, faceți liniște. Se află aici, printre noi, unul dintre inventatori, profesorul O'Connor.

Se ridică în picioare un bărbat scund, un omuleț – cu părul alb și cu ochelari lăsați în jos pe nas – care, după ce răsfoi cîteva hîrtii aflate în fața sa, își drese vocea și începu să vorbească:

– Domnilor, nu vă voi spune prea multe. Așa-zisa Cortină Magnetică este – socotim noi – singura soluție de a scăpa de rachetele care sînt lansate spre noi. Această cortină reprezintă, de fapt, două transmițătoare care – așezate la mare distanță – întind deasupra solului un fel de plasă magnetică în care se prind rachetele nemaiajungînd, astfel, la țintă. Dar, v-o repet, *noi considerăm* că acesta ar fi un leac, dar nu sîntem, pe deplin, siguri de el. Ar trebui să-l încercăm, pentru a ne convinge de efectele sale. Pentru aceasta am avea nevoie de niște oameni care să instaleze un transmițător în cealaltă parte a orașului și unul aici.

După care profesorul se așeză.

Generalul Clarke i se adresă:

– Vă mulţumim pentru explicaţii, domnule profesor. Şi vă asigurăm de faptul că în cîteva zile, două echipe – formate din cei mai bine pregătiţi oameni – se vor strădui să îndeplinească această misiune.

Agentul Sallinger se sprijini cu coatele de perete şi suspină îndelung. Era noapte şi pe cer strălucea o lună învăluită de ameninţătoare perdele de nori roşcaţi. În jur, în vecinătatea ruinelor Palatului Controalelor şi a Marelui Adăpost domnea o linişte aparentă. În depărtare se zăreau scînteierile, galbene şi violete, ale exploziilor care nu se auzeau. Din întuneric îl scrutau, parcă, nişte ochi goi, ieşiţi din orbite, nişte găuri căscate în clădirile sfîrtecate.

În ultimul timp s-au rărit hinişor – se gîndi el. *Cine ştie ce intenţii or mai avea, poate că vor să încerce o debarcare...*

Întoarse capul în jur, dar din bezna care domnea peste tot nu se auzea nici un zgomot. Strînse în mîini metalul rece al mitralierei, instalate într-o spărtură din zid. În dreapta şi în stînga sa, ceilalţi bărbaţi din Grupul Special stăteau liniştiţi lîngă armele lor. Se întoarse înapoi şi-i văzu pe tehnicieni meşterind de jur împrejurul unui obiect de culoare închisă; era primul transmiţător al Cortinei Magnetice. Se gîndi la ceilalţi oameni aflaţi în marş spre partea opusă a oraşului şi verifică graficul orar.

La această oră trebuie să fi ajuns... Dar, oare, chiar aşa trebuia, să-l pună aici, la loc deschis, aparatul?... Cică pentru a evita interferenţele, aşa au spus; dar, cei care-şi riscă pielea sîntem noi, nu ei!

O umbră se apropie, pe furiş, de el; dar el nu-şi dădu seama. Umbra se apropie şi mai mult, în tăcere; era, acum, chiar în spatele lui şi-i atinse mîna rezemată de mitralieră. Sallinger tresări, înfricoşat, cu inima cît un purice. Se întoarse ca un arc, gata să scoată un urlet, dar îşi dădu seama că în faţa sa se afla o femeie îmbrăcată modest.

– Ei, fir-ar să fie! dumneata cine mai eşti? şi ce doreşti, mă rog?

– Nu-ţi face griji, am căpătat permisiunea de a sta aici; sînt infirmiera acestui Grup Special. Dar, dumneata, Sallinger, nu-ţi mai aminteşti de mine? Chiar nu mă recunoşti?

– De! Cu lumina asta chioară, nu prea... dar, cum se face că-mi ştii numele? Cînd m-ai întîlnit?

– Sînt Anne Scott, infirmiera care te-a îngrijit cînd ai fost bolnav; de aceea îţi ştiu numele... dar, prenumele nu ţi-l ştiu.

Se apropie de spărtura din zid, de cealaltă parte a armei îndreptate încotrova în beznă.

– Ce ciudată coincidenţă – spuse, încurcat, Sallinger. Numele mic mi-e Tom... Dar, nu ştii că este periculos să stai aici... peste puţin timp vor face proba Cortinei... şi ar fi mai bine să te întorci acolo, jos, în Adăpost.

– Dar, nu pot! Locul meu este aici; am fost repartizată în acest sector, ca medic. Şi nu pot părăsi postul!... Şi apoi, cu dumneata mă simt mai în siguranţă; eşti singura persoană în care ştiu că pot avea încredere şi pe care o cunosc mai bine decît pe celelalte.

Mîna ei o căuta pe a lui, care ţinea patul armei, şi i-o strînse, prieteneşte. Poate chiar mai mult decît prieteneşte. Sallinger tresări, pentru a doua oară, în acele cîteva minute.

– Cum poţi spune aşa ceva cînd am stat împreună doar o săptămînă, atunci cînd am fost îngrijit?

Ea aşteptă o clipă, ca pentru a-l încuraja pe el să continue; dar, apoi, dat fiind că el nu mai adăuga nimic, spuse:

– Poate că nu vei înţelege, dar atunci mi s-a părut că aflasem totul despre dumneata...

Anne continua să vorbească, dar Tom n-o asculta deloc. I se părea că retrăieşte – acum şi aici, în întuneric – ziua aceea în care se trezise tremurînd de spaimă şi văzuse acel chip, proaspăt dar obosit, tînăr dar marcat de suferinţă, care îi dăduse curaj şi-l făcuse să revină la realitate. Simţea cum se înduioşează, cum i se moaie inima, după atîtea şi atîtea luni de cruzime, de duritate, de oroare şi de teroare; simţea că avea nevoie de puţină căldură omenească, pe care s-o ofere şi el. Poate că acel lucru se datora cursului evenimentelor, mai mult decît celui al sentimentelor.

– ... şi atunci am înţeles că nutream pentru tine ceva mai mult decît o simplă prietenie... !

Ultimele cuvinte, pe care fata le rostise în şoaptă, fură acoperite de un ordin peremptoriu dat de o voce puternică:

– Peste zece minute se va face proba de contact a transmiţătoarelor. Toată lumea la posturi! Au fost semnalate, de Brigadă, două sau trei astronave aflate la mică distanţă. La posturile de luptă!

– Tom, aşteaptă!

– Pleacă, pleacă repede! Nu poţi sta aici, acum!

– Opt secunde... cinci... trei, două, una, contact!

– Contact.

Glasurile tehnicienilor se succedau printre dărîmături, în faţa masei aceleia negre a transmiţătorului.

– Frecvenţa?

– Zece.
– Indice de radioactivitate?
– Plus patru.
– Indice de magnetism?
– Şase.
– Totul e în regulă?
– Totul e în regulă.
– Acum nu ne mai rămîne altceva decît să aşteptăm.

Trecuse circa o oră de cînd stabilisem contactul. Erau, cu toţii, la posturi. Deasupra lor se întindea invizibila Cortină Magnetică. Va fi fost ea, oare, eficace sau ineficace? Aceasta era întrebarea pe care şi-o puneau tehnicienii şi, întrucîtva, şi toţi ceilalţi. Trebuiau, numai, să aştepte astronavele semnalate.

Un uşor zumzet îl făcu pe Tom Sallinger să-şi îndrepte în sus faţa somnoroasă. Tresări: la orizont, deasupra crestelor retezate ale zgîrie-norilor se vedeau trei punctişoare argintii care se măreau, din ce în ce, foarte repede. Dădu alarma şi în timp ce fiecare se trezea din amorţeala care-l cuprinsese, privi astronavele care străluceau sinistru în lumina lunii. Se uită la ceasul fosforescent: erau orele trei şi douăzeci dimineaţa.

Auzi un strigăt în spatele său; strigase unul din tehnicienii de la transmiţător.

– *Cortina nu funcţionează*!... au trecut ca prin brînză. Acesta ne este sfîrşitul! *Sfîrşitul!* Cortina nu funcţionează! nu funcţionează... nu funcţionează... nu...

Se auzi un geamăt; apoi se făcu linişte.

Sallinger, cu mişcarea obişnuită, strînse mai tare arma la piept – ceea ce îi dădu un vag sentiment de siguranţă. În acel teribil moment nu reuşea să se gîndească la nimic. Închise ochii. Cînd îi redeschise, în jurul lui domnea acelaşi întuneric în care se simţea încordarea. Nu putu să-şi dea seama cît timp anume trecuse. Dar înaintea sa, la capătul Străzii a 17-a, una dintre astronave aterizase, acolo, în oraşul devastat.

Spectacolul acela era halucinant, înspăimîntător; dintr-o deschizătură întunecoasă coborî un monstru care se apropia, cu un scîrţiit metalic. Nu, nu era vorba de unul dintre „aceia"! Era un robot impunător. Avea o înălţime de cel puţin cincisprezece metri şi era montat pe trei roţi gigantice; se apropia încet-încet. În sclipirile roşcate pe care le emitea astronava se putea vedea cum înainta silueta aceea grotescă. În partea superioară, acolo unde trebuia să se afle capul, se zărea o calotă emisferică, transparentă şi luminiscentă: era cabina de comandă. Dar

era prea departe ca să se poată vedea, cu precizie, silueta întunecată care se afla înăuntru.

Frica tuturor devenise tangibilă; şi Sallinger putea simţi cum în jurul său groaza devenise, parcă, ceva material, palpabil; simţea cum îl strînge de gît, cum se urca sus, sus de tot, cum îi pătrundea în creier şi în străfundurile fiinţei sale. Se luă cu mîinile de cap, astupîndu-şi în acelaşi timp urechile; zumzetul acela se auzea de foarte aproape şi creştea în intensitate.

Din umbră apărură nişte siluete, mici, întunecate şi monstruoase, care se apropiară de colosul de oţel negru căutînd adăpost acolo, în spatele acestuia. Nu erau „ei", agresorii; era vorba de mutanţi! Cei din Grupul Special fură treziţi din toropeală, din toropeala care le înţepenise membrele, de tiruri de arme de foc; trăgeau mutanţii, cu ferocitate şi mare precizie. Pe pămînt zăceau, deja, morţii, primii morţi. Din mica redută începură să scuipe foc, la unison, armele automate, deşi nu se dăduse nici un ordin de tragere. Mutanţii cădeau dar erau, imediat, înlocuiţi de alţii şi înaintau acoperiţi de colosul de oţel pe care gloanţele nici măcar nu-l zgîriau.

Pe neaşteptate, de sub cupola transparentă ţâşni o rază de lumină violetă care lovi Palatul Controalelor, în partea care se găsea în spatele celor din Grupul Special. Imediat începură să se înalţe, în slava cerului întunecat, limbi de foc. Se auzeau ţipete de groază, care-i spărgeau timpanele lui Sallinger. Raza violetă mătură, de cîteva ori, prin aer provocînd moarte şi distrugere. Oamenii din grup cădeau, unul cîte unul, în timp ce inutilul foc de baraj se potolea încetul cu încetul.

Scena era una de apocalips: în faţă se afla acel colos – care emitea raze ucigătoare – în jurul căruia mişunau acele mici, degenerate, monstruoase făpturi umane; peste tot erau numai morţi şi răniţi; în spatele redutei se declanşase un incendiu, iar pe fundalul oraşului distrus se vedea – uriaşă şi nemişcată – astronava duşmană. Aerul era plin de urlete şi gemete, de explozii; de pîrîituri de flăcări, de scîrţîitul metalic şi de acel oribil zumzet care îţi pătrundea în creier. Un peisaj de coşmar, un infern.

În spatele lui Sallinger se prăbuşi, cu zgomot, o grindă care ardea; mîinile lui înţepeniseră apăsînd pe butonul care declanşa focul; ţeava armei se înroşise. Pe neaşteptate, transmiţătorul explodă cu un zgomot infernal. O schijă de metal îl lovi pe Sallinger în şold; simţi o lovitură care-i tăie respiraţia şi un lichid cald şi lipicios care îi uda acea parte a îmbrăcăminţii. I se întunecă vederea şi fu cuprins de o slăbiciune

cumplită. Își rezemă capul de patul armei; pierduse orice speranță; îi sunase și lui ceasul morții.

Simți cum îl atinge ceva. Se întoarse; era Anne! Uniforma ei nu mai avea nimic din albeața strălucitoare de la început; era pătată de roșu, în mai multe locuri. Fata căzu la pământ, la picioarele lui.

Robotul și mutanții erau foarte aproape. Zgomotul era asurzitor. Se aplecă și o cuprinse de mijloc. Rana de la șold îl făcea să sufere îngrozitor. O ridică; fața fetei era murdară și palidă.

– Anne!... Anne... îngăimă Tom.

Simțea că încep să-l părăsească puterile. Robotul se afla acum în fața sa, la o sută de metri, și mutanții continuau să tragă asupra lui Tom. În spate, ceea ce mai rămăsese din Palatul Controalelor se răsuci în flăcările care-l devorau și se prăbuși vuind, tîrînd cu ele, în prăbușirea lui, și ultimele speranțe ale speciei umane.

Pe ochii lui Ton Sallinger se așternu un văl cenușiu.

Robotul era la numai optzeci de metri. Cu o mînă o ținu pe Anne, iar cu cealaltă apăsă pe butonul care declanșa focul trăgînd nebunește înaintea sa. Dar simțea cum proiectilele ricoșau în acea cuirasă groasă. Totul era în zadar!

Acum putea să vadă deslușit forma aceea din cabina de comandă, care părea suspendată la cincisprezece metri de la pămînt: era... era... de nedescris!

Simți sau i se păru că simte mîna caldă a Annei care o strîngea pe a lui și atunci reîncepu să tragă în mutanți – acei oribili urmași ai speciei umane – și în solida siluetă a robotului care înainta mereu.

Era la numai douăzeci de metri.

Proiectilele țîșneau cu o pocnitură seacă, metalică. Forma aceea uriașă se apropia... trecea printre scînteierile roșcate ale incendiilor, pe strada plină de cadavre și moloz. Groaznicul zumzet deveni insuportabil; robotul se afla foarte aproape.

Tom Sallinger continua să tragă în acea masă sîngerie, informă. Totul se învîrtejea în fața ochilor săi... Trăgea... dar monstruosul robot era tot acolo... și înainta... tot mai mult... cu un zgomot asurzitor... și înainta... înainta... înainta...

(6 – 18 iunie 1961)

Zi de pasivitate

– PENTRU NUMELE LUI VORS! – urlă Kraul în dimineaţa aceea.

Acea frază îi ieşea din cele trei guri ale sale numai într-o anumită zi din toată durata anului akarsian. Era în Ziua de Pasivitate. În acea zi, toţi duşmanii săi îl căutau ca să-i plătească cine ştie ce poliţe.

Se gîndea la asfir-ul, format de buzunar, pe care îl şterpelise de la Triuol, în urmă cu patru akarsine; la kirl-ul stereofonic luat din ventuzele lui Baur; la firb-ul adeziv pe care-l smulsese dintr-una din cele două guri ale lui Nicurt; la cei patru ochi şi la singura ureche, luată cu împrumut – spunea el – de la Witork. La toate acestea se gîndea, în dimineaţa aceea, şi urlă, încă o dată „Pentru numele lui Vors!"

De abia se ridicase din pat şi nu apucase să facă nici un pas, cînd, un şuierat pătrunse prin fereastră şi un glonţ neuronic îi intră într-un ochi.

– Începem bine – mormăi Kraul, scoţîndu-şi cu un tentacul ochiul terciut; dacă se pornesc de pe acum, peste vreo zece irve mă vor lăsa fără vedere.

Chiar în ziua aceea avea de făcut un întreg circuit de afaceri pentru şeful lui, Carp Survin – o adevărată personalitate – poate şi pentru că era singurul, de pe planetă, care avea două urechi.

De abia ieşit de sub cupola sa îl văzu pe Triuol, care îl aştepta scrîşnind din cei şapte canini ai săi. Nici nu apucă să-l salute Kraul pe Triuol că acesta îi şi sări în circă. Din prima muşcătură îi smulse două tentacule, din a doua îi smulse una din cele trei labe şi apoi un ochi.

După care, satisfăcut, Triuol se îndepărtă sigur de a se fi răzbunat destul pentru asfir-ul său, format de buzunar.

Kraul era mai curînd iritat, nu atît din pricina muşcăturilor, cît din pricina faptului că nu fusese în stare să muşte şi el; pentru că, a muşca era unul din sporturile sale preferate.

Ce belea mai e şi această Zi de Pasivitate! – se gîndi. Apoi îşi continuă drumul.

Cerul era negru; cu siguranţă că în cursul zilei va fi plouat; una din acele sîcîitoare ploi cu radium.

Dacă nu voi reuşi să mă repar – se gîndea Kraul – *va trebui să-mi schimb pielea; în acel caz îmi voi pune una de culoare galbenă hiurk şi nu verde melb.*

În timp ce era cufundat în acele gînduri, un pisful ultrarapid trecu pe deasupra lui Kraul şi acesta reuşi să vadă prin cabina transparentă faţa răutăcioasă a lui Nicurt. Discurile rotitoare îi tăiară doar coada; drept pentru care, ridicîndu-se imediat, scoase o delicată imprecaţie la adresa dragului de Nicurt:

– Să ai parte de sfîrşitul lui Wiss, în cea de a şaptea galaxie, odraslă a lui Friar! Să dai, aşa, peste un trecător, mai-mai să-l omori, pentru un amărît de fîrb adeziv... aş fi preferat o muşcătură! Aşa să mă ajute Vors!

Nu apucase bine să termine imprecaţia cînd zări un balon rotitor care se îndrepta spre el. Făcu un mic salt, derutant, spre dreapta; dar balonul se îndreptă, şi el, spre dreapta; făcu un salt spre stînga, dar şi balonul o luă spre stînga. Kraul era speriat şi nu reuşi să mai facă nici o altă mişcare; aşa încît balonul sări pe el.

După ce balonul trecu mai departe, văzu că în spatele, în cîrca lui, se afla Baur care, rînjind, îi urlă în faţă:

– Na, asta e pentru kirl-ul stereofonic! Ciozvîrtă de Kurfis, bună de pus la tocăniţă!

Apoi, îl lăsă lat la pămînt, pe bietul de Kraul care începea să se satură de acea blestemată Zi de Pasivitate. Balonul, în zborul lui, îi strivise frumoasele sale cocoaşe, la care ţinea atît de mult.

– Pentru numele lui Vors! – urlă Kraul. Această Zi de Pasivitate, pe care eşti obligat s-o serbezi, mi-a rupt buarkiile! Nu cred că voi mai putea tolera, pe viitor, ultraje de acest gen.

În chiar acea clipă, o voce dulce, subţire, suavă, îl făcu să-şi întrerupă imprecaţiile:

– Dragă Kraul, am venit să răzbun cei patru ochi şi urechea care aparţineau tatălui meu.

Pînă să se dumirească a cui era vocea, o cumplită lovitură de prob îi zbură extremitatea celei a doua labe. Kraul holbă cei cinci ochi care-i mai rămăseseră, căscă cele trei guri ale sale şi scoase un urlet prelungit, asemănător celor scoase de Warks-i, în ziua de Pur; după care, apucîndu-şi cu tentaculele laba începu să ţopăie, caraghios, pe celelalte două labe. După ce se potoliră vibraţiile putu să vadă pe autorul loviturii; ceva, un pici, nu mai răsărit de cinci surps, care îşi privea încîntat isprava.

– Sînt Gar, fiul lui Witork – rosti acea voce suavă. Ţi-a plăcut lovitura? Hai să trăieşti şi distracţie plăcută, în continuare, în fericita Zi de Pasivitate!

– A, nu! – urlă Kraul. Asta este gurbia care face să se reverse zugul!

Şi înşfăcîndu-l pe micuţul Gar cu două tentacule, îl înghiţi cu prob cu tot.

Foarte curînd, Gar începu să se facă simţit din stomacul lui Kraul ţopăind şi lovindu-l din toate puterile sale.

– Va trebui să-l scuip afară – mormăi Kraul. Această insectă e în stare să-mi provoace cine ştie ce deranjament irial.

Sfîşiindu-şi stomacul cu un tentacul, îl scoase de acolo pe micuţul Gar, care nu era deloc speriat, înfricoşat; ba, chiar, părea încîntat de tot ceea ce se întîmplase; îl puse, încetişor, pe pămînt şi îi spuse politicos:

– Du-te acasă, drăguţule şi transmite-i lui papă salutări de la Kraul – amicul său foarte devotat.

– Bineînţeles – răspunse Gar. Dar, mai înainte de asta...

Şi-i administră o altă, cumplită lovitură de prob la aceeaşi labă; după care o luă din loc, liniştit, în timp ce Kraul se chinuia să-şi scoată din labă drăcovenia aceea.

– Rătăci-te-ai în labirintul lui Yss! – îi strigă din urmă Kraul. Canalie, odraslă a lui Bars!

Deprimat, se aşeză pe marginea trotuarului şi prinzîndu-şi capul între tentacule începu să se gîndească: „N-am mai avut, nicicînd, atîtea necazuri dintr-o dată – îşi spuse; semn rău; mai bine mă întorc sub cupola mea".

Se ridică şi o apucă pe drumul de întoarcere. Nu parcursese nici măcar zece utre, cînd simţi cum un tentacul îl apucă zdravăn de spate; fu nevoit să se întoarcă. Văzu în faţa sa o matahală care-l depăşea în înălţime cu vreo cincisprezece surps: era Witork, tatăl lui Gar.

– Aha, tu eşti – urlă matahala – spurcăciunea care l-a înghiţit şi l-a ultragiat pe copilul meu, deşi e atît de mic? Vorbeşte, odraslă a lui Juber şi dezvinovăţeşte-te, dacă poţi.

– Dar eu... murmură Kraul.

– Destul, Kraul, scuzele tale nu mă conving şi Abar mi-e martor că ţi-am dat posibilitatea de a te apăra; iată-ţi pedeapsa:

Şi spunînd acestea, cu un gest plin de mînie îi smulse capul şi-l aruncă hăt-departe, preţ de cîteva utre.

În timp ce Witork, cu fiul în braţe, se îndepărta rînjind, bietul Kraul bîjbîia, de-a buşilea, căutîndu-şi extremitatea superioară. Abia după cîteva irve reuşi Kraul să-şi descopere capul care era puţin lovit, dar care mai putea, totuşi, să fie folosit. Ar fi fost, cu adevărat, păcat să fi trebuit să-l schimbe! Aranjîndu-şi-l, cum putu mai bine, pe ceea ce mai rămăsese din gîtul său, reîncepu să se gîndească foarte abătut:

– Ah, nenorocitul de mine! Ghinionistul de mine! Atîtea belele nu i s-au întîmplat nici pilotului Jemer în primul său zbor interspaţial; ar fi mai bine să mă întorc sub cupola mea.

După cîteva irve se afla înăuntru.

– Cupolă, dulce cupolă... suspină el.

Şi întinzîndu-se pe patul său din spini de Gorm adormi şi visă cele două frumoase cocoaşe ale sale, singurele lucruri de care îi părea rău că le pierduse în cea de a o sută patruzeci şi şasea Zi de Pasivitate.

(1961)

Poveste de Crăciun

CONTABILUL JIMMY CARTER era o persoană banală, cu un serviciu banal, într-un la fel de banal oraș din Statele Unite. Ducea o viață banală, nu voia, nu făcea, nu-și dorea nimic deosebit. Dar, într-o sîmbătă, pe cînd se întorcea, tîrziu, de la birou, i se întîmplă ceva absolut neobișnuit.

– De ce să mi se întîmple tocmai mie! – își spusese, mai întîi cu supărare iar apoi cu uimire. Din atîta omenire cîtă e pe lume, din trei miliarde de suflete, de ce să mi se întîmple tocmai mie!

Dar nu fusese numai destinul cel care să hotărască acea tărășenie.

Era pe la nouă seara, o seară ploioasă. Mai erau cîteva săptămîni pînă la Crăciun, dar pe străzi se simțea, deja, atmosfera de sărbătoare, caracteristică acelei perioade a anului. Jimmy, încotoșmănat în impermeabilul său greu, se îndrepta dinspre stația de autobuz, spre casă.

Lungi pasul; după o întreagă după-amiază, după acele ore suplimentare, de-abia aștepta să ajungă acasă, în fotoliul lui preferat; dar, se mai gîndea, cu tristețe, că acasă era frig și pustiu; pentru că locuia singur un apartament cu chirie, la etajul al doilea al unei vechi clădiri din secolul al XIX-lea. Se apropia Crăciunul, cea mai frumoasă sărbătoare a anului, și el îl va fi petrecut, pentru a nu știa cîta oară, de unul singur. De ce, oare, nu putea fi și el fericit, așa, ca toți colegii lui?

Ploua mărunt și Jimmy se îndreptă, de-a lungul zidului, spre intrarea principală. Strada era, ca de obicei, cufundată în întuneric și plină de bălțoace, din cauza ploii. Urcă scările vechi de lemn care scîrțîiau și introduse cheia în broască; învîrti cheia, deschise ușa apoi o închise

imediat așteptînd să audă vocea aspră a domnișoarei Harrison, proprietăreasa. Și, într-adevăr...

– Dumneavoastră sînteți, domnule Carter?

– Da, domnișoară, eu sînt. Bună seara... nu vă faceți griji, eu...

– Cum, așa de tîrziu? Nu știți, oare, că ușa de la intrare se încuie la opt și jumătate?

– Da. Dar, știți, domnișoară, vine Crăciunul și...

– Destul!... și fiți atent să nu murdăriți dușumeaua; e curată!

– Desigur... desigur... nici o grijă.

Mereu, mereu e așa.

Și nu avea curajul să plece de acolo.

Copleșit de tristețe, urcă pînă la etajul al doilea. Puțin după aceea se afla, în sfîrșit, în apartamentul său. Își lăsă în baie impermeabilul din care picura apa și se duse în bucătărie să-și pregătească cina.

– Bună seara, domnule și bine ați venit.

– Bună seara – răspunse Jimmy, cufundat în gînduri.

Dar, după o secundă, tresări. Nu era nimic ciudat în faptul că răspunsese la acel salut; numai că, în casa lui nu ar fi trebuit să se afle nimeni. Locuia, doar, singur. Se repezi, instinctiv, să aprindă lumina. Și rămase țintuit de perete. În fața ochilor i se înfățișă un spectacol grotesc: din fundul bucătăriei înainta spre el o siluetă subțire, cu vreo treizeci de centimetri mai înaltă decît el. Intrînd sub conul de lumină silueta putea fi văzută mai bine, în toate amănuntele: era, fără nici o îndoială, nu... ei da... un robot.

Jimmy, cu inima cît un purice, îl privi mai bine; avea o formă cît se poate de omenească; un cap rotund, un bust aproape triunghiular care se îmbina în ceea ce părea a fi un bazin stilizat. Articulațiile, atît cele superioare cît și cele inferioare, erau mobile; în loc de mîini avea un complicat șir de cîrlige și cîrligașe în formă de degete, iar în loc de picioare avea un fel de plăci dreptunghiulare din metal căptușit cu pluș. Capul era lucrul cel mai impresionant; drept ochi avea două valvule clipitoare încadrate de o vizieră; în loc de urechi avea niște antene, iar gura îi era de cauciuc. În sfîrșit, era prototipul clasic al robotului din romanele științifico-fantastice; era la fel ca în obișnuitele *clichet* cu aceștia; poate tocmai de aceea lui Jimmy Carter nu i se făcu rău, cum s-ar fi întîmplat cu alții, pentru că una din puținele sale plăceri era aceea de a citi literatură *science fiction*.

Cu picioarele tremurînde, bietul contabil începu să dea înapoi, puțin cîte puțin. Robotul păru blocat; dar, în cele din urmă, vorbi:

– Mă scuzați, domnule, dar văd că sînteți încurcat; probabil că nu vă așteptați la „vizita" mea. Ca să fiu sincer, mi-am luat și o altă permisiune, aceea de a vă pregăti cina. Vă rog, încă o dată, să mă scuzați.

Și făcu o plecăciune.

– Dați-mi voie să mă prezint: Sînt Sigma 999 – R.P. 1 A Seria nr. 1.000.331 – U.R.F., din Betelgeuse etc. Numele meu complet este scris pe placa de pe spate. Dar, pentru prieteni și pentru dumneavoastră mă numesc, simplu, Sigma 9.

Urmară o pauză și o altă plecăciune; apoi, în timp ce rostea: La ordinele dumneavoastră, domnule!, pe fața de oțel îi apăru un zîmbet metalic.

Jimmy simțea că-și iese din fire. *Ce voia acel monstru, ce căuta în casa lui?* Se pregătea să spună cine știe ce prostie, cînd robotul îl preveni:

– Din expresia feței dumneavoastră, domnule, văd că sînteți foarte surprins. Vă voi explica, deci, că Uniunea Fabricanților de Roboți (U.F.R.), din Betelgeuse își pune mari speranțe în mine... Eu sînt primul exemplar dintr-o nouă serie experimentală destinată, în special, planetelor înapoiate, cum e cea a dumneavoastră. Eu am onoarea de a fi primul pus la încercare și din ceea ce voi face se va vedea care sînt posibilitățile acestei serii. Și dacă nu vor fi obținute performanțele din schemă, atunci voi fi distrus. Dumneavoastră, în schimb, aveți onoarea de a fi prima ființă omenească, din lanțul de sisteme solare, din această zonă care să mă aibă în slujba dumneavoastră.

Jimmy începea să-și revină, încet-încet, din spaima care-l cuprinsese. Își duse brațul la fruntea asudată; apoi, frecîndu-și, nervos, mîinile, rosti pe un ton cît mai natural cu putință:

– Dar, vreau să spun, printre miliardele de nenorociți care trăiesc în întreg universul, tocmai eu trebuie să fiu acela ales pentru acest soi de experiment?!!!

– La drept vorbind, domnule, nu este vorba de un experiment – cum, în mod greșit, afirmați – ci de o încercare...

– Ca și cum n-ar fi același lucru!

– ... de o probă, care nu costă nimic, și pentru care dumneavoastră ați fost ales, atît din întîmplare – dat fiind că numele dumneavoastră a fost tras la sorți –, cît și datorită unei anumite aptitudini, care demonstrează că...: dar aceasta este o altă poveste. În cîteva cuvinte, domnule, dumneavoastră *aveți* nevoie de mine; de aceea mă aflu aici. Știu să fac multe lucruri și deci mă voi descurca. Am și o metodă de a

mea, specială. Perioada de încercare durează exact cincisprezece zile. Sper că vă veţi obişnui cu mine şi mă veţi asculta şi dumneavoastră.

Jimmy, neavînd încotro, trebui să accepte grotesca situaţie ca pe un fapt firesc.

– Mă rog, mă rog, n-am ce face. Singurul lucru pe care mi-l doresc e ca timpul să se scurgă cît mai repede!

– Prea bine, domnule.

Robotul făcu stînga-mprejur şi reintră, tăcut, în bucătărie.

În acest mod începu convieţuirea dintre Jimmy şi robotul *său*.

Era atît de tulburat în seara aceea, încît nici nu se atinsese de mîncare şi se băgă în pat imediat.

Veni ziua următoare. Era duminică.

Nici nu apucase să deschidă bine ochii că înalta siluetă de metal azuriu se şi afla în faţa sa.

– Sigma 9, la ordinele dumneavoastră, domnule. V-am adus micul dejun.

– Cee... ?

– Da, domnule; eu am studii şi de Artă Culinară şi cunosc modul de a se hrăni al o sută şaptesprezece stirpe diferite.

– Dar nici măcar nu vreau să gust din ce mi-ai adus, doar nu-s nebun!

– *Trebuie* să mîncaţi, domnule; altfel s-ar duce de rîpă reputaţia mea. Creatorii mei ar aprecia că nu corespund schemei mele de lucru şi, atunci, voi fi, cu siguranţă, distrus şi seria mea nu va mai fi fabricată. Dumneavoastră nu doriţi, desigur, să vă asumaţi o asemenea răspundere, nu-i aşa?

– Dar, am spus că nu...

Robotul se apropie, cu tava în mînă. Şi Jimmy mîncă.

Trecură mai multe zile şi în tot acel timp robotul fu cît se poate de zelos. Lui Jimmy îi era destul de greu să-şi ascundă nervozitatea în faţa colegilor de birou. Dar, cine îl mai băga ăe el în seamă?

Într-un rînd, în timp ce se întorcea acasă, îi trăsni prin cap că, în fond, Sigma 9 îi era simpatic. Era minunat să ai un... da, un prieten. La urma urmelor era, la drept vorbind, singurul care se ocupa de el, robotul cu faţa de metal strălucitor şi cu gura aceea de cauciuc care zîmbea în permanenţă...

Dar, nu e decît o bucată de fier, oarecare, fără suflet, făcut din valvule şi din relee! Ce trăsnăi îmi mai trec prin cap! Un robot nu are

sentimente, face totul în mod spontan, automat; şi se purta cu el aşa cum s-ar fi purtat cu toţi ceilalţi. Sentimente? Haida de!

Se uită la lumea de pe stradă, lume veselă care se grăbea să-şi facă cumpărăturile. Chipuri blînde, cu chipul numai un zîmbet. Firmele şi reclamele, iluminate cu neon, scînteiau în toate culorile. Iar vitrinele erau pline cu tot felul de cadouri.

Peste cîteva zile vine Crăciunul – se gîndi. *Toţi sînt fericiţi. De ce nu sînt şi eu? Nu voi primi nici un cadou, de la nimeni. De ce sînt singur? A cui este vina, a mea, oare? Ba nu, a lor. A lor! A acelei mulţimi de imbecili mulţumiţi.*

Se simţi copleşit de ură; îi ura pe toţi aceia. Ducă-se dracului!

În acea clipă începu să ningă, să ningă încet. Îşi ridică gulerul impermeabilului şi grăbi paşii spre casă, cu privirea ţintă la vîrful pantofilor murdari şi cu mîinile înfundate în buzunare.

Aruncă pălăria şi impermeabilul pe un scaun. Era furios.

– Bună seara, domnule. Urîtă vreme, nu?

– Nu-ţi băga, tu, nasul, unde nu-ţi fierbe oala... Ce treabă ai tu cu toate acestea? Şi de ce te afli aici? Eu nu te-am chemat; ai venit tu singur!

– Aveţi dreptate, domnule. Dar nu vă faceţi probleme. Poftiţi, v-am pregătit cina.

– N-am chef de mîncare în seara aceasta. Mă simt obosit şi...

– ... şi singur. Aşa este, domnule, e adevărat.

– Nu... ba da, afurisitule, da. Da! Mă simt singur; şi ce-i cu asta? – răcni el. Ce poţi pricepe tu ce-i aia singurătate sau ce sînt celelalte stări sufleteşti ale unei fiinţe omeneşti. Tu eşti de metal!

– Desigur, domnule. Nu pot să vă contrazic; dar, am urmat nişte cursuri speciale în acest sens.

– Eventual pe cele de Consolare Gratuită a Sărmanilor Funcţionari. Răspunde!

Robotul, ca şi cum s-ar fi simţit jignit, îi întoarse spatele şi se îndepărtă repede cu mersul său sprinten şi silenţios.

– Mă duc să-mi încarc bateriile – spuse.

Jimmy rămase uluit; se întîmpla pentru prima oară ca Sigma 9 să întrerupă, astfel, o discuţie. Simţi că fierbe de mînie. Scărpinîndu-se în cap se îndreptă spre sufragerie. Păşi peste pragul acesteia şi se apropie de masa, gata pregătită, în mijlocul căreia se afla un vas cu flori. Ciudat, cu adevărat ciudat; cum de pusese flori Sigma 9? (pentru că numai el ar fi putut s-o facă).

Era în stare un automat să aibă sentimente atît de gingaşe? Imposibil. În timp ce mînca încercă, în zadar, să-şi răspundă – lui însuşi – la asemena întrebare. Îşi aprinse, apoi, o ţigară şi se cufundă în fotoliu pentru a medita.

24 decembrie. Ajunul Crăciunului.

Seara, în timp ce se afla în autobuz şi după aceea, în drum spre casă, Jimmy se tot gîndea la ceea ce se întîmplase cu cîteva zile în urmă.

Fusese, oare, adevărat ceea ce spusese atunci Sigma 9; că se ducea să-şi încarce bateriile? Sau plecase de lîngă el pentru că se supărase. Şi de ce să se fi supărat? Îl insultase? Îi spusese că e o bucată de metal; ei şi? Dar, ce, un robot putea să aibă sentimente şi senzaţii omeneşti ca supărarea, ranchiuna şi aşa mai departe?

Era ca într-un cerc vicios, îi revenea mereu acea întrebare fără ca el să-i poată da un răspuns plauzibil.

Dar, de fapt, ce rău îi făcuse? Nimic; ci, dimpotrivă, îl servise, bine, mereu, îşi făcuse datoria. Trebuia să-i ceară iertare? Dar, cui să ceară iertare? El, o fiinţă omenească, unui... unui...

Trebuia să se mai gîndească.

Din cauza liniştii care domnea acolo, casa părea a fi fost goală; dar nu era, nicidecum. Se aprinse o luminiţă şi în cadrul uşii apăru silueta subţire şi strălucitoare, umanoidă, a lui Sigma 9. Era, ca de obicei, impasibil.

– Domnule, cina este gata – spuse.

– Sigma 9, aş vrea să-ţi spun ceva.

– Spuneţi, domnule.

– Şi nu mă mai tot domni atît, ce naiba!

– Dar... domnule.

– Aş vrea...vreau să-ţi cer... hm... să-ţi cer iertare... pentru... Tuşi. În seara aceea m-am purtat ca un bădăran.

– Nu vă faceţi probleme, domnule.

– Dar, trebuie să-mi spui, neapărat, aşa?

– Da, domnule, aşa s-a înregistrat în memoria mea electronică şi nu pot să vă spun altfel. Oricum, nu vă faceţi probleme, eu... eu am şi uitat, totul.

Jimmy se simţea jenat; ce să-i mai spună?

– Ştii, nimeni n-a mai făcut, vreodată, aşa ceva pentru mine.

– Mă gîndeam că vă face plăcere, domnule.

– Te-ai gîndit bine.

După o clipă de tăcere, buzele de cauciuc se mişcară din nou.

– Domnule, v-am pregătit o surpriză; binevoiți să intrați în sufragerie.

– Cu plăcere – spuse Jimmy, plin de curiozitate.

În întunericul ce domnea în sufragerie, în plan îndepărtat, aproape de fereastră, străluceau, cu intermitență, niște licurici colorați care luminau o masă verde, de formă conică: un pom de Crăciun.

Jimmy lăsă să-i scape o exclamație de uluire:

– Tu ai făcut asta?

– Da, domnule.

– Dar ce știi tu despre tradițiile noastre? Ce știi tu despre Crăciun?

– Am studiat totul despre obiceiurile și tradițiile dumneavoastră, domnule.

– A, da, uitasem: specializările...

– Văzînd că dumneavoastră nu vă ocupați de toate acestea, m-am gîndit s-o fac eu. Sper că n-am făcut nimic rău, domnule. Poate că dumneavoastră...

– Dimpotrivă, ai făcut foarte bine – murmură Jimmy.

Și nu mai fu în stare să mai zică și altceva.

Privirea sa era ațintită asupra acelor luminițe colorate, tremurătoare. Se cufundă în gînduri; prin fața ochilor îi defilau ani și ani de viață liniștită și inutilă, de monotonie, de tristețe și de melancolie. Zeci de Crăciunuri serbede; nu-și mai aminti de nimic care să poată dovedi că acea zi era deosebită, nu la fel ca toate celelalte. Și în acel moment toată ura și pizma împotriva colegilor săi – a tuturor celorlalți, mai norocoși și mai fericiți – se topiră, ieșiră din ființa sa, ca o maree grețoasă, urît mirositoare, produs al unei minți înveninate de singurătate și de neînțelegere reciprocă. Acele luminițe care străluceau cu intermitență coborîră în adîncul ființei sale și luminară și acolo și-i încălziră mădularele amorțite – de atîția și atîția ani – îi înmuiară inima, îl făcură să devină un altul.

Respiră adînc și mirosul caracteristic de rășină de pin pătrunse în toată ființa sa și-l îmbătă. În jurul lui se făcu întuneric. Oare de cînd nu mai petrecuse un Crăciun la fel ca acesta? De mult, de secole, cu siguranță!

Îl cuprinse un fior și se cutremură din tot trupul. Privi în jurul său. Masa, deși era pregătită pentru o singură persoană, era împodobită sărbătorește, cu ghirlande și cu un candelabru cu două brațe.

Dar de ce pentru o singură persoană?

Nu, nu voia să petreacă şi acea noapte de Crăciun de unul singur, cum se întîmplase întotdeauna, singur ca un cîine. Hotărît lucru, nu; avea să invite la cină pe cel mai bun prieten al său.

În cîteva clipe aranjă masa pentru două persoane.

Suna de unsprezece cînd Sigma 9 se aşeză la masă. Jimmy se străduise mult să-l convingă. Automatul se opusese sistematic: el era o maşină, nu o fiinţă omenească; şi, desigur, nu putea mînca. La insistenţele lui Jimmy se văzuse constrîns să recunoască faptul că avea un stomac fals, prevăzut special pentru asemenea ocazii.

A doua zi dimineaţă, Jimmy era fericit: nu mai petrecuse niciodată un Crăciun atît de frumos şi, ceea ce era mai important, se împăcase cu restul omenirii; şi-şi găsise, în sfîrşit, şi un prieten, un prieten de metal – ce e drept – dar tot prieten se chema că era.

Era sărbătoare şi în ziua aceea şi deci nu se lucra; astfel încît se gîndi să dea o raită prin oraş, pe jos. Ieşi din casă devreme propunîndu-şi să se întoarcă pe la ora prînzului. Pe străzi nu era mare aglomeraţie, poate şi din cauza frigului, poate şi din cauză că cea mai mare parte a oamenilor stătea acasă, cu rudele; oricum, pe contabilul Jimmy Carter acest lucru nu-l interesa, nicidecum. Era mulţumit; totul i se părea acum mai frumos, pînă şi străzile şi clădirile cenuşii păreau altfel, îi apăreau într-o altă lumină.

În timp ce umbla aşa, fără nici o ţintă, se gîndea la o mulţime de lucruri; se gîndea chiar să meargă pînă la Betelgeuse, acolo unde se aflau acei fantastici creatori al acelui minunat robot. Croi şi răscroi o mulţime de planuri pînă cînd, în cele din urmă, frînt de oboseală şi îngheţat de frig, se hotărî să se întoarcă acasă.

Casa lui, care nu mai era atît de pustie! – se gîndi... Şi zîmbi.

Imediat ce ajunse se îndreptă spre sufragerie, dar, spre marea sa uimire, masa nu era pusă, ca de obicei. Rămase, pur şi simplu, uluit.

– Ce dracu' – bombăni el – şi se îndreptă spre bucătărie. Ei, Sigma 9, unde eşti! Sigma 9 un...

Cuvintele i se opriră pe buze; simţi un nod în gît, un nod care se proţăpise undeva şi nu voia să urce nici să coboare. Se rezemă de uşorul uşii ca să nu cadă.

În mijlocul bucătăriei, între masă şi scaune, se afla... da, şi de data aceasta, un robot. Dar, putea, oare, să fie numită aşa acea maşinărie monstruoasă care trona acolo?

Era formată dintr-o sferă de metal negru, cu un diametru de circa doi metri şi jumătate, înconjurată de un şir de becuri verzi şi galbene. Din cele două extremităţi laterale ieşeau trei perechi de apendice – care formau un unghi drept – flexibile şi pline de umflături şi care constituiau reazemul uriaşei sfere. Părea a fi o insectă enormă, scîrboasă, ivită din cine ştie ce vis urît al vreunui halucinat.

La intrarea lui Jimmy, acesta făcu să se audă nişte zgomote ciudate, de fierărie – care veneau din interiorul lui – apoi vorbi, mai mult croncăni:

– Bună ziua, stăpîne; sînt K.Z.K.-1802, robot arahnidiform, destinat Păianjenilor Negri, animale gînditoare din Achernar, constelaţia Eridan. Sînt tot un produs al U.F.R. din Betelgeuse şi am fost trimis aici cu o misiune foarte importantă; şi anume aceea de a vă prezenta scuzele Comitetului Director al U.F.R. Vă rog să-mi scuzaţi pronunţia defectuoasă, dar nu am fost obişnuit cu acest mod de exprimare. Deci, creatorii mei mi-au încredinţat misiunea de a elucida împrejurările în care s-a petrecut neplăcutul fapt de aici, comportarea cu totul greşită a lui Sigma 9. Noul tip de robot – autonom şi automat – pe care-l reprezenta, nu s-a comportat potrivit aşteptărilor U.F.R. Faptul că în el s-au născut sentimente – rudimentare, ce e drept – faţă de stăpînul său, precum şi acela că dumneavoastră v-aţi ataşat prea mult de el, de acest Sigma 999 – nu erau prevăzute în calculele noastre. Seria nr. 1.000.331 este cea mai bună din cîte au fost create pînă acum şi pentru a se vedea cum se va comporta primul exemplar din acestea v-a fost încredinţat – spre a fi încercat, gratuit – dumneavoastră, o fiinţă umană avînd o personalitate complexă şi dificilă.

Totul fusese calculat; pînă şi faptul de a fi fost înzestrat cu un stomac artificial; dar, stomac, pe care – avea ordin – să *nu-l* folosească! Aceea trebuia să fie încercarea hotărîtoare; dacă Sigma 999 nu ar fi primit invitaţia la masă poate că s-ar fi salvat. Prea complicatul său creier electro-neuronic a determinat naşterea în el a ceva ce semăna a sentimente; şi acel lucru nu trebuia să se întîmple! El nu fusese creat pentru a se lega, cu afecţiune, de stăpînii săi, ci doar pentru a asculta de ei şi a-i păzi. Or, cînd intervin sentimentele, aceste lucruri nu mai pot fi realizate!

– Creatorii mei – şi îndeosebi inginerul şef, Wwyj – vă cer încă o dată scuze – pentru necazul pe care vi l-au pricinuit. Acum se ştie care a fost greşeala: automatul acela era perfect; ajunsese să ia hotărîri de unul singur. Seria cu nr. 1.000.331 nu va mai fi fabricată iar Sigma 999 va fi distrus. Vă cer, încă o dată, scuze, stăpîne.

După ce spuse toate acestea – şi în timp ce lui Jimmy Carter i se părea că totul se prăbuşeşte în jurul lui – monstruosul robot dădu la o parte – cu una din extremităţile sale – dădu la o parte masa; apăru imaginea lui Sigma 9, întins pe jos, ţeapăn, cu toate valvele stinse.

Inspira milă, pur şi simplu.

Apoi, K.Z.K.-1802 îl ridică cu două din braţele sale mecanice; contururile celor doi roboţi se estompară, puţin cîte puţin, şi culorile la fel; dispărură. După cîteva minute, bucătăria era goală; şi doar masa şi scaunele, răsturnate, erau martorii a tot ceea ce se întîmplase.

În tot acel răstimp, Jimmy nu scosese o vorbuliţă; privi scena aceea, rămasă goală; apoi, clătinîndu-se, ridică încet un scaun şi se aşeză pe el; îşi luă capul între mîini şi-şi rezemă coatele de genunchi. Simţea cum îi ard ochii, în mod ciudat.

(iulie – august 1961)

Misiune în spațiu

PRIVI ĂCELE fluorescente ale ceasului său: erau orele 161,40, ora de la bord şi timpul afectat adunării întregului echipaj aproape se scursese. Se ridică şi se îndreptă spre sala de şedinţe. Urcă cu liftul trei etaje şi ajunse într-o vastă sală semicirculară cu pereţii tapetaţi cu hărţi stelare, mai ales pe latura dreaptă.

Sub el, la circa trei metri, se afla echipajul: o mie două sute de marinari şi o sută de ofiţeri; acesta era efectivul unei nave de „supertransport", cum era *Novac*. Privi în jur; feţe aspre şi impasibile îl priveau ţintă ascunzîndu-şi cu greu curiozitatea. Sosise clipa – şi pentru el şi pentru toţi ceilalţi – *să afle* despre ce era vorba.

Scoase din buzunar un plic sigilat şi cu o mişcare scurtă, seacă, îl desfăcu: conţinea două foi de hîrtie, una plină de litere şi cealaltă de cifre. Citi cu voce tare prima foaie.

Foarte secret

De la Comandamentul Suprem al Flotei Imperiale Interstelare către Comandantul navei de supertransport „Novac", căpitanul Marb Ervin.

05 – 318 – 13.95.07

Încărcătura secretă a astronavei constă într-o foarte mare cantitate de material fizibil de diverse tipuri, cu un înalt indice de radioactivitate. Acesta este destinat planetei nr. 4 in sistemul solar al lui Awiq – atacată de forţele rebele ale lui Hevjan şi ale aliaţilor săi – şi, mai precis, garnizoanei 502 ale cărei provizii din sus-amintitul material sînt aproape pe sfîrşite. Dar, pentru a ajunge la destinaţie va trebui să treceţi printre flotele inamice dispersate de jur împrejurul sistemului. Va trebui

să treceți printre ele, cu orice preț. Nu veți fi escortați, deoarece nu mai poate fi dislocată de pe front nici o unitate.

Nava nu va trebui să cadă în mîinile dușmanului; evitați acest lucru, cu prețul vieții. În acest scop, în cabina comandantului a fost montat un detonator magnetic ultrasensibil care va trebui să fie acționat de oricine va considera că este necesar, fără nici o reținere. O asemenea uriașă cantitate de material atît de prețios nu va trebui – în nici un caz – să cadă în mîinile rebelilor, care l-ar putea folosi pentru scopurile lor. Deci, dacă va fi cazul, sacrificați astronava, fără nici un fel de milă, chiar dacă ea aparține Flotei Majestății Sale Împăratul.

Vă dorim mult noroc.

Șeful Statului Major, N. V. Bernd

P.S. Vă transmitem, în anexă, coordonatele sistemului solar al lui Awiq și'ale regiunii în care se află garnizoana asediată.

Trecuseră zece zile – timp înregistrat la bord – de cînd *Novac* naviga printre liniile dușmane apropiindu-se tot mai mult de sistemul asediat. Părea cu neputință ca rebelii să nu fi observat astronava; drept pentru care toți erau cu ochii în patru, mai cu seamă servanții. Și iată că, într-adevăr, în cea de a unsprezecea zi, din bezna spațiului își făcură apariția de jur împrejurul navei de supertransport – ca și cum s-ar fi ivit din neant – cîteva astronave inamice. Fură luați atît de repede, încît abia dacă apucară să tragă cîteva focuri cînd o forță misterioasă, o puternică energie albă, care venea dinspre dușmani lovi astronava *Novac* blocîndu-i motoarele și paralizîndu-i armele care funcționau cu electricitate și cu fotoni. O nouă, revoluționară armă a rebelilor intrase în acțiune.

Șalupele dușmane de asalt se apropiaseră și grupuri de luptători atacau blindajul navei cu harpoane magnetice și dezintegratoare cu flacără autogenă. Iar numărul astronavelor se mărise, ajunsese la zece, cuprinzînd nave de vînătoare și de recunoaștere, în formație circulară. Rebelii nu voiau cîtuși de puțin să piardă o asemenea încărcătură care conținea un material atît de prețios și de folositor.

În scurt timp, dat fiind că nu se mai întîlnea nici o rezistență, se făcură mai multe breșe prin care pătrunseră trupele de asalt, împreună cu vidul – care aspiră afară tot aerul și pe cei ce nu mai apucaseră să-și îmbrace combinezonul spațial.

Primul val de atac fu respins cu pierderi grele de ambele părți, dar al doilea val reuși să pătrundă și pe *Novac* se încinse, peste tot, o aprigă

bătălie. Fiecare părticică din navă se transformase într-o redută, dar o redută care după o luptă scurtă, dar îndîrjită, era cucerită. Numai armele magnetice, explozivii convenționali, puștile și pistoalele cu flăcări mai puteau funționa; dar atacatorii – care aveau de partea lor acea rază – ar fi putut în curînd să aibă ultimul cuvînt.

În unele locuri lupta se dădea în vid; în altele, în încăperi în care mai exista aer. Bătălia se limitase, în cele din urmă, la spațiile care cuprindeau depozitul de material flexibil – apărat cu înverșunare – și cabina comandantului. Peste tot se auzeau urlete, gemete, împușcături, explozii, sfîrîit de metal încins. Inamicul strîngea din ce în ce mai mult cercul, încercuirea sa mortală.

„A sosit clipa" – gîndi, la rece, în sinea sa, căpitanul Ervin.

Privi spre trupul contorsionat al lui Work, secundul său; se tîrî afară din turnul de comandă, printre gloanțele care șuierau, omorî doi rebeli și se îndreptă în goană spre cabina sa printr-un spațiu în care mai exista, încă, aer. Mai avea puțin pînă să ajungă la cabină, cînd un grup de atacatori, care trecuseră de ultimele puncte de rezistență, se năpusti asupra lui. Doborî trei din patru, dar ultimul dintre ei – ferindu-se cu dibăcie de gloanțele trase asupra lui – îi ciopîrți două brațe și l-ar fi omorît, cu siguranță, dacă Marb Ervin – cu un suprem efort – nu s-ar fi rostogolit în cabina sa, scăpînd astfel de gloanțele trase asupra lui.

Era mînjit de sînge din cap pînă în picioare. Se simțea sfîrșit de oboseală, făcut țăndări. Cu un efort disperat împinse ușa și o încuie mai înainte ca adversarul să poată face ceva. Cabina îi fusese făcută harcea-parcea de dezintegratoare dar, spre bucuria lui, detonatorul magnetic – care funcționa pe baza uneia dintre energiile neneutralizate – era intact. Avea să le arate el lor – chiar dacă trebuia să-și omoare camarazii – avea să le arate el acelor scîrnăvii, acelor monștri de rebeli...

Vor muri cu toții... cu toții.

Se ridică cu mare greutate; era rănit în mai multe locuri. Pardoseala metalică era, toată, pătată de sîngele său. Se gîndi, din nou, cu un rînjet pe buze, la dușmanii lui; își închipuiau că scăpaseră de el dacă-l răniseră...

Ușa era pe cale de a se topi sub loviturile furibunde ale unui dezintegrator și Hevjanianul începu să tragă asupra lui. Simți o durere cumplită, sfîșietoare și la cea de a doua pereche de brațe. Înainte de a se arunca cu tot trupul său mic și rotofei – de care atîrnau, inerte, patru brațe ciunte – asupra detonatorului, căpitanul Marb Ervin văzu, cu cei trei ochi ai săi – de culoarea smaraldului – ochi peste care șiroia sîngele, văzu silueta înaltă a rebelului; văzu două pupile mărite de

groază, văzu două – doar două – braţe care încercau, în zadar, să-l oprească.

Ei ştiau că...

Se auzi, apoi, monstruoasa, înspăimîntătoarea explozie, o uriaşă deflagraţie de forţa a mii şi mii de tone, datorată celui mai puternic material fizibil existent, care dezintegră astronava *Novac*; o învîrtejire albă care luă şi duse cu ea şi pe celelalte zeci de nave – de vînătoare, de recunoaştere, de asalt şi mai mari şi mai mici – ca pentru a dovedi puterea de care era în stare.

După care spaţiul – negru şi nemişcat – fu acoperit de ceva – aşa ca nişte ciupituri de vărsat – un uriaş văl de energie pură.

Din cotidianul „La Nazione", *din Florenţa.*

Arcetri... ...1961

„Ieri, la Observatorul din Arcetri, profesorul R, comparînd două fotografii – făcute la un interval de cîteva ore una de alta – a descoperit, în constelaţia Andromeda, mai precis în Nebuloasa M 37, explozia unei Nove. Distanţa, aproximativă, este de un milion de ani-lumină. Aşadar, acea Nová *ar fi explodat cu un milion de ani în urmă şi de abia acum lumina dată de ea a apărut în raza instrumentelor noastre. Să ne gîndim bine, abia acum* – după un milion de ani – *lumina, care, totuşi, are o viteză de circa 300.000 km/s., abia acum a străbătut uriaşa distanţă dintre ea şi noi. Profesorul R. a declarat că, deşi este vorba de un fenomen rar..."*

(17 – 18 aprilie 1961)

Fugarul

ORAŞUL – cufundat în liniştea şi în întunericul nopţii – părea să fie părăsit. Nimănui nu-i place să circule prin beznă; de aceea puţine maşini se aventurau pe străzile ude după ploaia care tocmai căzuse. La intersecţiile multiple vegheau semafoarele automate. Deasupra construcţiilor înalte, din beton armat, începu să se lase o uşoară ceaţă. Peste tot domnea liniştea, ca un imens văl care nu lăsa să pătrundă nimic prin el.

Deodată se auziră nişte zgomote seci şi paşi grăbiţi care tulburară liniştea din jur. Apoi zgomotul acela de paşi se transformă în tropăială, într-o alergătură obositoare care umplea aerul de gîfîituri ce păreau a fi amplificate de ecou în liniştea nopţii.

Dacă cineva ar fi privit de la vreo fereastră, ar fi văzut o umbră care alerga uitîndu-se din cînd în cînd înapoi. Dar n-avea, nimeni, această deprindere; îndată ce se lăsa seara, oraşul adormea.

Umbra aceea aci mergea în pas normal, aci o lua la fugă oprindu-se, cu circumspecţie, prin locurile mai întunecoase. Ajunse în dreptul unei ditamai porţi care i se păru a fi un adăpost mai sigur. Dar în faţa acesteia se afla un felinar luminat cu vapori de mercur, care l-ar fi putut da de gol.

Mai bine decît nimic, se gîndi el. *La ce distanţă or fi, oare?*

Încercă să tragă cu ochiul, de acolo din uşorul uşii, dar lumina alburie îi bătea în ochi şi nu putu să vadă nimic. Cît să fi fost ceasul? Se uită la cadranul fluorescent: 2,37 noaptea. Trecuseră mai mult de două ore de cînd încerca să scape de „ei".

Nu era, încă, în stare să înțeleagă: reușise să evadeze din acel soi de închisoare, de unde nimeni înainte nu...

Încercă să-și păstreze calmul. Tremura tot. Nu, nu puteau fi atît de aproape; se vor fi rătăcit, cu siguranță, prin cine știe ce străduță de la periferie. Nu cunoșteau încă orașul, de cînd...

Da, da, se aude un *zgomot*... Se lipi de zid. Se auziră un declic sec și o voce metalică și în același timp un bec roșu se aprinse lîngă el.

– Domnul este așteptat? Ce dorește domnul?

Drace! portarul automat! Probabil că am apăsat pe cine știe ce buton. Acum va suna alarma!

O frică nebună – aceea de a fi descoperit – puse stăpînire pe el; intră în panică și se năpusti pe stradă. Trecu pe sub felinarul cu vapori de mercur și ajunse pe cealaltă parte. Liniște.

Privi spre capătul străzii, în direcția din care venise. I se păru că pe asfaltul ud se strecoară niște umbre. Iată-i... iată-i! Erau pe urmele lui, aproape îl ajunseseră. Aproape...

Își luă inima în dinți și se repezi înainte; trebuia să reziste, să se țină tare. Aplecat de mijloc o luă la fugă, razant cu zidurile și fugi, fugi, fugi. Pașii săi făceau un zgomot obsedant: unul, doi, înainte, înapoi, în sus, în jos. Simțea cum în piept îi bătea ceva, cu furie. Să fugă, să fugă. Păreau a fi invincibili; cum ar fi putut să-i oprească? Și cum ar fi putut să le dezvăluie, tuturor, ce anume urmăreau ei; care era scopul *lor*, adevăratul lor scop? Trebuia să rămînă în viață, măcar pînă în dimineața următoare. Măcar încă patru ore. Prea mult! Prea mult! Privi în jurul său; se îndrepta din nou spre periferia orașului, pentru că străzile erau din ce în ce mai abrupte și mai înguste. Din cînd în cînd, trecea prin intersecții deasupra cărora străluceau lumini galbene. Și se uita înapoi, cuprins de frică și umbra sa se lungea pe asfalt. Ceața nu era, încă, deasă. Atmosfera, în schimb, era foarte umedă.

Îi veni, deodată, un gînd; văzuse o gaură, o gaură mare și neagră, mai încolo, la dreapta. Era, poate, tunelul părăsit, prin care trecea „trenul-rapid"... O apucă, imediat, în direcția aceea. Aerul era rece și, parcă, lipicios; își trecu o mînă peste cealaltă: erau ude amîndouă. Tunelul se afla acum aproape; privi înapoi, printre siluetele înalte, masive, ale clădirilor dar nu văzu pe nimeni. Ajunse. Se rezemă de unul din pilonii de la intrare pentru a-și trage puțin sufletul și a se liniști. Se simțea foarte obosit. Fugea de atîta timp, pentru a nu fi prins și ucis; trebuia să reziste, să trăiască măcar pînă în zori. Măcar pînă în zori... Înaintea sa se căsca – neagră, înfricoșătoare – intrarea în tunel. Nu

avea curajul să intre; nu se zărea nici o lumină, nici o rază de lumină acolo; era beznă, beznă.

Zăbovi. Prea mult.

Fărîmiturile de ciment care căzură în spatele său îl anunțară că fusese descoperit. Nu se auzi nici un zgomot, nu se văzu nici o flacără care să le facă simțită prezența. Din fericire, gloanțele trase din pistoalele lor – cu amortizor – nu-l nimeriră.

Înainte de a se cufunda în bezna din tunel se uită cu atenție la ceas: era 3,05.

Nu e deloc ușor să înaintezi în întuneric, printre șine și traverse de beton și prin pietriș. Dacă se mai adaugă la acestea și o frică atavică de întuneric, precum și cea spontană, de a merge ca orbii printr-un loc necunoscut, atunci totul este de-a dreptul înspăimîntător.

Cu mîinile întinse, cînd în față cînd în lături, înainta cu mare grijă, strîns, parcă, într-o menghină, cea a fricii. Cu ochii larg deschiși – pentru a vedea cît mai bine – și cu urechile ciulite, pentru a deslușî orice zgomot, altul decît cel al propriilor săi pași. Din cînd în cînd se împiedica de cîte ceva; de pietre, de traversele din metal, de vreun macaz automat; nu-și dădea seama de ce anume și nici nu-i păsa. Pășea frecîndu-se de peretele din dreapta, pe acolo pe unde i se părea că face mai puțin zgomot.

Îl trăgea curentul, un curent rece ca gheața și umezeala era și mai mare, acolo, jos. Se mai oprea, din cînd în cînd; îl dureau încheieturile și simțea cum îi înțepenesc picioarele. Își frecă membrele pentru a le încălzi... Îngenunchiase pentru a-i fi mai ușor să facă acel lucru, cînd i se păru, deodată, că aude niște pași grăbiți scîrțiind pe pietriș. Privi, îngrijorat, înainte; ieșirea nu se zărea încă. Privi înapoi: beznă, mai neagră decît smoala. Trebuia să-și continue drumul, cu orice preț.

Își făcu curaj spunîndu-și că în mîinile sale se afla soarta întregii lumi. Ce ciudată mai era viața: să apese totul pe umerii săi! Se ridică în picioare și se lipi de perete. Parcursese cam douăzeci de metri cînd mîna dădu de un gol. Bîjbîind cu mare grijă încercă să-și dea seama ce anume era acolo. Pipăi în sus, apoi într-o parte... era un fel de nișă, probabil un post de control manual de la calea ferată. Intră acolo și se ghemui deși spațiul era destul de mare. Acum, se afla, poate, în siguranță. Își încordă toate simțurile. Nimic. Aștepta.

Cazu o picătură și se sparse, cu un zgomot înspăimîntător – așa i se păru – deasupra sa. Mai căzu una, imediat.

În liniştea şi umezeala acelea, doar picăturile mari de apă care cădeau din tavan întrerupeau monotonia acelei lungi aşteptări. Îi înţepeniseră mîinile şi picioarele din cauza poziţiei pe care o avea. I se părea că stătea, aşa, acolo, de mult timp. Să fi plecat ei, oare? Nu, nu, erau prea vicleni şi ştiau, cu siguranţă, că el se afla încă acolo; dar nu-şi dezvăluiau, prin nimic, prezenţa.

Zgomot de picături, iz de mucegai, frig, apăsarea pereţilor. Atît şi nimic altceva în acel tunel. Dintr-o dată, mii de gînduri îi năpădiră mintea; nu ca înainte, doar cîteva.

Cum începuse, totul? Căută în memorie şi găsi acea zi, acea dimineaţă – cu mai bine de şase luni în urmă – atunci cînd coborîseră uriaşele discuri strălucitoare; coborîseră în tăcere, ameninţătoare. Şi din ele ieşiseră „ei"; înalţi şi întunecaţi.

– Venim să vă aducem pacea şi civilizaţia – spuseseră.

Apoi puseseră stăpînire pe ONU şi-şi instalaseră bazele în apropierea marilor oraşe. În zadar încercai să-i opreşti; încercaseră mulţi s-o facă şi nimeni nu mai ştia ce se alesese de ei. Armele? Prima lor grijă a fost aceea de a le face inofensive.

– Venim să vă aducem, în sfîrşit, pacea – spuseseră. De ce vreţi să ne faceţi rău?

Dar, cine erau şi de unde veneau? N-au vrut s-o spună niciodată. Erau „ei" şi gata.

Apoi începuseră să recruteze cele mai bune creiere pe care le duseseră la bazele lor. Pentru a pregăti viitoarea clasă conducătoare – aşa justificau ei...

Pieptul se porni să-i zvîcnească puternic, iar tîmplele îl dureau. Dar ce era? Un zgomot? *Ei?* Totul se opri în el; îşi încordă privirea şi auzul înspre bezna aceea; nimic, nici un sunet nu venea de acolo, din acel văl negru care acoperea totul. Doar picăturile de apă, care cădeau cu regularitate pe şine, pe pietriş, pe ciment şi pe el pătrundeau prin acea pătură groasă de întuneric care se întindea de jur împrejurul lui.

Era agitat, încerca să se mişte în nişa aceea; să-şi întindă picioarele şi mîinile străduindu-se să nu facă zgomot. Încerca, din toate puterile, să se abţină de la a se uita la ceas. Era nervos, înfricoşat; nu trebuia... Şi, totuşi, nu se mai putu abţine şi apropie cadranul ceasului de ochi: era 4,35. Trecuse o oră şi jumătate de cînd stătea acolo! Poate că... poate că nu-l urmăriseră. Poate că-i pierduseră urmele! Şi atunci ar putea reuşi: încă două ore, mai puţin de două ore şi tot oraşul, mai întîi, iar mai apoi toată omenirea *vor afla*. La lumina zilei nu-i vor mai putea face nimic, acolo, în oraş; dar jocul lor va fi dat la iveală mai înainte.

Se cuibări mai bine în perete, ca pentru a scăpa de frig şi-şi reluă gîndurile...

Şi printre aceia se număra şi el. Dar, foarte repede, bazele se dovediseră a fi ceea ce erau în realitate: centre de reçondiţionare pentru locuitorii Pămîntului. Totul ar fi fost foarte simplu: fără distrugeri, fără morţi. Avînd în puterea lor pe principalii exponenţi ai tehnicii şi culturii unei întregi planete, n-ar mai fi avut de făcut decît un mic efort şi cucerirea planetei ar fi fost, apoi, o joacă de copii.

Îi reveneau, încet-încet, în minte acele gînduri îngropate, undeva, în adîncurile uitării. Descoperise totul şi fugise. Dar fusese greu; baza era bine apărată împotriva a tot ceea ce putea veni din afară, dar chiar dacă ei nu prevăzuseră atacuri sau evadări din interior fusese şi aşa complicat.

Oricum, reuşise; dar, din nefericire, ei aflaseră şi acum, acum îl urmăreau. Doi dintre acei blestemaţi se aflau pe urmele lui şi erau pe cale să-l ajungă. Dar ar fi trbuit să pună mîna pe el mai înainte de a se lumina de ziuă, pentru că, altfel, totul ar fi fost în zadar. Şi în el se aflau speranţele întregii omeniri. *El ştia* şi era *singurul* care ştia; şi de aceea trebuia să reuşească – atît pentru el cît şi pentru ceilalţi – trebuia, trebuia să reuşească!

Un scîrţîit pe pietriş îl trezi la realitate. Era zgomotul caracteristic făcut de nişte încălţări peppietriş. Îl căutau! Îşi scuturâ capul; căzuse intr-un fel de amorţeală şi miile de gînduri îl sufocau. Se întinse dincolo de colţ. Ochii, care i se obişnuiseră de acum cu întunericul din vechiul tunel, întrezăreau, parcă, nişte siluete mai întunecate furişîndu-se în depărtare. Se apropiau! I se puse un nod în gît; dar era pregătit pentru orice eventualitate.

Un ochi roşu străpunse, dintr-o dată, întunericul. Apoi deveni, imediat, galben, apoi alb şi începu să scotocească prin tunel. Umbre întunecate se lungeau, de prin colţuri, de pe şine, de pe traverse.

Blestemaţii – îşi spuse – *au avut timp să-şi procure un far portabil!* Iar el nu avea nici un fel de armă pentru a-i putea neutraliza. Îi mai rămînea un dram de speranţă. Micul far se rotea în semicerc; trebuia să profite de clipa în care partea unde era el (puţin sub nivelul traverselor şi al şinelor) n-ar fi luminată, pentru a-şi schimba – tiptil-tiptil – locul, pînă ce va putea ieşi din tunel.

Se pregăti, încordat ca un arc şi în prima clipă prielnică, ţîşni. Alergă ferindu-se să facă cel mai mic zgomot – pe partea de pămînt

hătătorit, în căutarea vreunei alte nișe. Începea să se lumineze, încet-încet... Iat-o! O săritură în lături. Salvat.

Repetă de două ori această operațiune, în timp ce în spatele său „ei" înaintau cu farul acela.

Se joacă de-a mîța cu șoarecele – se gîndi.

Dar a treia oară nu mai reuși. Se împiedică și căzu, se întinse pe jos, pe pietriș, cît era de lung. La jumătate de metru deasupra lui se aflau terasamentul și șinele. Cuțitul acela de lumină despică întunericul drept deasupra capului său. Tăcu mîlc. Se făcu din nou întuneric; ăcele fosforescente ale ceasului său arătau 5,23. Nu se spărsese.

O jumătate de oră, doar. Jumătate de oră! Nu, nu trebuia să se lase prins. Mîinile sale se cramponau de pămînt, în timp ce fața i se ascundea între brațe. Se scuturâ, trebuia să se miște, altminteri l-ar fi ajuns. Profitînd încă o dată de întuneric se tîrî cu greu înainte, odihnindu-se din cînd în cînd pînă ce – mai înainte ca farul să reînceapă să se rotească – fu, în sfîrșit, în siguranță. Tremurînd tot se ghemui într-un colț de nișă.

Acum, tocmai cînd sosise *clipa*, îi era frică. Frica de a nu reuși.

Ochiul orbitor al farului răspîndi scînteieri, mai întîi portocalii, apoi roșcate și în cele din urmă se stinse.

Un truc, unul din trucurile lor murdare – își spuse. *Așteaptă, din partea mea, o mișcare greșită.*

Minutele treceau, unul după altul, într-o continuă picurare. Picături de groază, de neliniște.

5,37.

Ce naiba așteaptă ca să se miște? Ce?...

5,45.

Cu multă prudență aruncă o privire, din colțul acela al său. Nimeni.

5,53.

Liniște.

6,00

Aruncă încă o privire. Cînd își întoarse privirea spre dreapta nu-i veni să-și creadă ochilor. O lumină, firavă, se răspîndea în jur, la nu mai mult de treizeci de metri de locul în care se afla el. Acolo se sfîrșea tunelul. Iar afară... afară se crăpa de ziuă.

6,03.

Trebuia să mai aștepte, să nu se pripească. Probabil că-l pîndeau, așteptau ca el să se repeadă afară, prostește.

6,12.

Lumina cenușie pătrundea și în tunel; nu putea să mai aștepte. Poate că avea să reușească. Să le poată striga, tuturor, tuturor, adevărul. Nu, nu-l mai puteau opri. Iar pentru „ei" va fi sfîrșitul.

Cu multă prudență ieși din ascunzătoarea sa. Se tîrî cîțiva metri. Țișni și nu se întîmplă nimic, pentru moment.

Voi reuși! Voi reuși!...

Apoi, farul se aprinse din nou; o lumină roșie, puternică, însoțită de o explozie de strigăte.

Era aproape afară.

Două gloanțe mușcară, în același timp, pămîntul – în spatele său – , făcînd să zboare bucățile de pămînt și de pietriș.

Era afară! Îl învălui aerul răcoros al dimineții. În jurul său orașul se trezea. Cerul acela de iarnă era acoperit de nori și străzile erau încă ude. Totul era învăluit în lumina aceea cenușie.

Auzi pași în urma lui. Și împușcături.

Nu-l mai puteau opri, acum. Alerga, alerga.

Sosise momentul. Acum, *acum*!

– Ascultați! Ascul...

Strigătul îi pieri în gîtlej. O rafală îl nimeri în plin. Se clătină și simți că se rupe ceva în el. Se clătina, dar se străduia să înainteze.

– Ascul...

Bîjbîi, cu desperare prin aer, aidoma unuia care e gata să se înece. Se îndoi de mijloc și se prăbuși, dintr-o dată, pe traversele șinelor.

Bărbatul suflă pe țeava pistolului-mitralieră, din care ieși un fir de fum negricios.

– Cine știe cum dracu' va fi făcut – spuse cel ce se afla alături – reașezînd farul în cutia lui.

– Îți spun eu cum – îi răspunse celălalt. Era un tip cumplit de răzbunător și nu admitea să fie dat afară și el să nu întreprindă nimic. Îl cunosc bine. Și l-a făcut să înnebunească pe ăsta – și dădu un picior rămășițelor de pe jos. Era și un priceput tehnician și nu i-a trebuit altceva decît să insereze într-un blocnotes-memorie – creat, pe ascuns, de el – și totul a fost gata...

– Tare aș vrea să știu ce-i băgase în cap... este cazul s-o spunem – și zîmbi disprețuitor – de-l făcuse să se înfurie în halul acela. Părea nebun.

– Aceasta este o problemă pe care n-o vom putea rezolva niciodată. Ai văzut cum se comporta: ca un nebun! În fond, trebuia să sperie

populația și să discrediteze fabrica; iar noi ar fi trebuit să-l lichidăm – fără a face prea multă gălăgie – în timpl nopții.

– S-a făcut aproape șase și jumătate – spuse cel cu farul, privind spre soarele care tocmai răsărea de dincolo de oraș. Dacă nu se grăbesc își vor da seama, cu toții!

– Dar, i-ați înștiințat?

– Imediat...

Se întoarse înspre partea din care se auzea un zgomot care se apropia.

– A, iată-i!

– În sfîrșit, ne putem odihni și noi. Nu mi s-a mai întîmplat, niciodată, să obosesc atît.

Furgonul se opri lîngă ei; cei doi adunară de pe jos rămășițele acelea voluminoase de material plastic și metal și le încărcară în furgon, prin ușa din spate, după care se urcară lîngă șofer.

Era o mașină de culoare maronie purtînd pe o latură o placă albă pe care scria, cu litere roșii:

ANONIMA ANDROIDI
robot cu multiple întrebuințări
Secția Supraveghere

Furgonul se îndepărtă vuind în aerul rece al dimineții. Soarele – palid, din cauza ceții – se înălțase.

Nimeni nu văzuse și nu auzise nimic.

(28 ianuarie – 30 decembrie 1962)

Liniştea universului

„Nu e ceva care se transmite
Într-o bună zi sau în alta te vei alina
Iată unde e credinţa"

Ray Bradbury, *Centrala*

„Iată cum este viaţa:
unul care aşteaptă mereu
unul care nu se mai întoarce niciodată„.

Ray Bradbury, *Sirena*

PE APARATUL RECEPTOR se aprinseră cîteva lumini; apoi se stinseră şi iar se aprinseră; în afară – în lumea aceea albă şi înţepenită de frig – începu să se rotească o antenă; se rotea, se tot rotea căutînd spaţiul. Din cealaltă parte a camerei de fier, omul acela se uita, ţintă, la radio, aşteptînd ceva. Se auziră nişte pîrîituri puternice şi frînturi de fraze, de neînţeles. Urmară, apoi, obişnuitele cîntece tradiţionale, vechi şi nostalgice, întrerupte de tusete şi de sfîrîituri mortale. Apoi, se auzi vocea spicherului de la Baza Lunară care se adresa Celor din Spaţiu şi, în mod special, Celor din Avantposturi: aceleaşi fraze, aceleaşi urări, aceleaşi lucruri, mereu.

Se ridică; era mai mult amărît decît plictisit; învîrti butonul liniei interne (aparatul receptor rămînea în funcţiune şi dacă interveneau comunicări deosebite intra în funcţiune, automat, megafonul) şi se aşternu tăcerea peste tot, tăcere întreruptă doar de bătăile cronometrului-calendar de pe peretele din faţă. Mai jos se afla o placă prin intermediul căreia se anunţa un control al maşinilor care dormeau deasupra lui – cu mulţi, mulţi metri deasupra – în urmă cu vreo zece minute.

Privi de jur împrejur; totul era la fel ca în prima zi, cu mult, mult timp în urmă; în faţa sa se aflau transmiţătorul şi aparatura pentru controlul intern şi extern, instalaţia de aer condiţionat şi alte instrumen-

te; în stînga sa se aflau o măsuță și două scaune de metal care așteptau un oaspete ce nu venise niciodată; la dreapta – peretele pe care atîrna costumul pentru cazuri de primejdie, extinctorul (ce nepotrivire!) și diverse alte ustensile; în spatele său – patul de campanie și ușa care dădea spre „intrare". Aici se aflau intrarea la camera de decompresiune, de o parte; apoi, cea care dădea spre toaletă și spre spațiul în care se ardeau gunoaiele; apoi, intrarea la cambuză. Casa Bărbatului: cîțiva metri cubi, cîțiva metri pătrați – totul îngrădit cu un metal special – spații încălzite și oxigenate, acolo, în timp ce în jur bîntuiau gazele înghețate și gerul crunt al nopții.

Se întrebase, deseori, ce s-ar fi întîmplat cu el dacă ar fi crăpat peretele sau dacă n-ar mai fi funcționat încălzirea centrală sau aparatul pentru aer condiționat sau cel pentru ars deșeurile. De ce fir subțire atîrna viața sa!

Alungă pentru o clipă gîndurile acelea – care i se părură de prisos – și se îndreptă spre camera de decompresiune luînd din mers caseta de control și un tîrnăcop. Ajuns în cameră își îmbrăcă – cu mișcări abile – costumul; învîrti niște supape și niște întrerupătoare; aerul ieși șuierînd. Ușa se deschise – încet, cu greu – făcînd să cadă de pe ea gheața care o încinsese. Spațiul acela, care i se înfățișa în fața ochilor – încadrat de metal – era împărțit în două părți: la capătul coridorului, înghețat, orizontul prezenta o imagine a morții negre și nemărginite – așa cum era văzută din spațiu – și o altă imagine – cea a morții albe – imagine văzută din satelit.

Inspiră adînc oxigenul din butelii; nu se obișnuise încă cu acel contrast. Controlă, pentru ultima oară, instrumentele, manometrele combinezonului. Se hotărî și făcu să se miște oblonul. Apăsă pe un buton de comandă și oblonul se închise în spatele lui. Ținînd în mîna stîngă caseta de control și în dreapta tîrnăcopul, înaintă prin acel canion care se întindea de la adăpostul lui – pe jumătate îngropat – pînă în univers.

Închise ochii; și totuși, ar fi vrut, cu orice preț, să vadă acest spectacol. Își numără pașii și, cînd fu sigur că se afla la capătul traseului, deschise ochii, dintr-o dată. Și se clătină sub povara celor douăzeci și două de mii de sori care-l asaltau de pretutindeni și care i se păreau că se scoboară – ca o cascadă – spre orizont. Iar satelitul părea a fi o clasică, microscopică granulă de nisip. O piatră – îmbucătățită și înghețată rătăcind prin spațiu – constrînsă să intre într-o orbită. Vega, Sirius, Aldebaran, Steaua Polară se uitau țintă la el; Andromeda și

celelalte nebuloase îl scrutau și doar Capul Calului era oarbă. Îl înfășura o uriașă mantie care îl va fi și protejat dacă s-ar fi prăbușit.

Clipi din ochi. Se scutură. Îi era frig. Stătea pe loc și combinezonul nu-l apăra de frig, de acel ger. O luă spre stînga și începu să urce delușorul la poalele căruia era situată stațiunea și în vîrful căreia se aflau instrumentele pe care trebuia să le controleze. Apăsarea gravitației era destul de ușoară și de aceea suporta bine povara casetei – grele; dar, atît combinezonul, cît și bocancii fuseseră prevăzuți cu lest, pentru a se evita eventualele accidente. Sub picioarele sale, oxigenul și gazele solidificate se pulverizau în particule minuscule iar în urma sa rămîneau, suspendați, norișori albi. Își dădu seama – pentru a nu știu cîta oară – că acel loc nu putea fi altul decît tărîmul liniștii. În acea imensitate cuprinzînd copaci și oaze, adăposturi alburii și azurii – sub marea boltă a universului, răsturnat deasupra lui – nu se putea, era imposibil, să existe vreun sunet, vreun zgomot.

Se apropie, încet, de vîrf; nu se grăbea; nu avea de ce. Și-i apărură, dintr-o dată, instrumentele – cuburi, cu totul nepotrivite și antene, din metal cenușiu – într-o lume cu reflexe argintii. Și vîrful începu să i se pară, așa, ros, mîncat.

Se opri. La fel i se părea a fi și marginea orizontului. Apoi, în spatele cuburilor cenușii apărea o fîșie, de un galben murdar – cu dungi albastre și verzi – care înghițea – inexorabil – stelele și bezna spațiului fără de margini. Se ivea monstrul, cu a sa față mobilă și cu gura, fără de sfîrșit. Încet-încet – cel puțin așa i se părea – apoi, din ce în ce mai repede; era ceva enorm, striat; un uriaș bulgăr de zăpadă ce atîrna de un fir invizibil, de mătase, care părea a fi tras în sus dinăuntrul unui joben, mare cît tot cosmosul!

Uranus!

Și, imediat, planeta se urcă într-acolo, la hotarul care o despărțea de Miranda; trecu de acest hotar dominînd totul cu lumina sa palidă.

Omul se apropie de mașinăriile sale și le controlă. Le curăță pe unele de tartru, le făcu diverse probe altora, îndreptă antenele, își notă datele indicate de diferitele cadrane și valorile arătate de termometre, schimbă filmele camerelor de luat vederi. În sfîrșit, își termină munca sa de zi cu zi foarte repede. Și de mai mult timp nici că avea nevoie. În cele din urmă o apucă pe jos, prin dreapta mașinilor. Puse jos caseta și luă în mînă tîrnăcopul.

Pintenul subțire de gheață pe care pusese ochii cu o zi în urmă i se păru tocmai potrivit. Nu era prea înalt; începu, cu mare grijă, din vîrf; dată fiind lipsa, aproape în întregime, a gravitației, țăndările care zburau

– în urma loviturilor – rămîneau, aproape toate, suspendate în aer formînd, încet-încet, un fel de trenă, din cauza mişcării de rotaţie a Mirandei.

Lucră pînă ce-l luă frigul. Se uită la feluritele cadrane pe care le avea pe mînă şi observă două lucruri: mai întîi că îi mai rămînea doar puţin oxigen şi mai apoi că se apropia ora Întîlnirii. Luă caseta, se întoarse la cuburile acelea nemişcate în poziţia lor şi se puse pe aşteptat, fără nici o grijă; ştia că nu întîrzia niciodată. Într-adevăr, după puţină vreme, în timp ce el privea ţintă curba orizontului, pe suprafaţa agitată a satelitului se mişcă ceva: ceva care apărea şi dispărea. Apropiindu-se din ce în ce mai mult, dădea impresia unei foi de hîrtie velină care părea cînd albă cînd transparentă; ceva între real şi ireal, între material şi imaterial. Nu avea o formă precisă; era ceva aşa ca un fel de cearşaf, dar putea fi, la fel de bine, o amibă sau o spirală de fum, sau o băşică de săpun. Curînd fu aproape de el şi coborîră împreună.

Omul avu isteţimea să calce pe urmele propriilor săi paşi scormonind cu tîrnăcopul poteca pe care şi-o croise; chiar dacă se va fi depus din nou stratul acela subţire de gheaţă el tot va fi putut veni pe acolo şi într-o altă zi şi în alta şi în alta. Arătarea aceea stranie se ţinea după el. Trecură de canion şi ajunseră în faţa uşii adăpostului; mai înainte de a acţiona comanda electronică omul, din precauţie, îndepărtă, cu vîrful uneltei pe care o avea cu el, stratul subţire de gheaţă cosmică care se depusese între timp pe la încheieturi. Apoi intră urmat de ceea ce putea fi luat drept un cearşaf mic şi alb.

Stătea pe marginea patului uitîndu-se la acel lucru inimaginabil care se afla în faţa sa, suspendat în aer. Evident, cuvîntul „lucru" era cu totul nepotrivit pentru o fiinţă gînditoare, bătrînă, cine ştie cît de bătrînă – cine ştie cîte milenii avea – chiar dacă înfăţişarea sa exterioară putea să înşele.

Omul îşi rezemă faţa de mîinile strînse privind prin Fiinţă contururile destul de clare ale transmiţătorului. Nu era în stare să se definească pe el însuşi; şi cînd se referea la persoana sa spunea doar *eu* sau *mine*. Ceea ce avea în faţa ochilor era ceva de necrezut, deşi adevărat; de necrezut pentru ştiinţă, dar adevărat în realitate. Cu atît mai adevărat pentru el cu cît îi datora viaţa; în ziua aceea în care întîrziase mai mult decît în alte rînduri în spaţiu şi oxigenul scădea văzînd cu ochii se întîmplă ca de jur împrejurul hubloului camerei de decompresiune să se formeze un strat de gheaţă mai gros ca de obicei. În timpul acela cît îi trebuise ca să cureţe hubloul respirase deja anhidridă carbonică şi

dacă n-ar fi fost Ființa – care cu energia sa făcuse să se declanșeze dispozitivul de deschidere – el ar fi fost, cu siguranță, mort. Prin forța inerției se prăbușise și hubloul se închisese automat. Ființa folosise atunci misterioasa sa energie pentru a acționa supapele și a face să se umple din nou cu aer încăperea; apoi stimulii electrici la mușchii brațelor omului l-au ajutat să-și scoată casca. Și astfel se salvase.

Deși conversaseră deja – la nivel mintal – de atîtea ori – se gîndi omul întredeschizînd ochii pentru a încerca să deslușească Ființa, care, pe fondul pereților metalici era semi-invizibilă – nu reușise să afle nici din ce motiv anume aceasta se afla pe Miranda, nici de cît timp, nici cum venise acolo și nici dacă exista, așa, dintotdeauna. Problema era că el putea recepționa ceea ce transmitea Ființa și putea chiar să transmită și el ceea ce gîndea – și mesajul său era captat – dar, din nefericire, el nu era un telepat și nu putea, deci, să-și impună propria-i voință celuilalt, să pătrundă în mintea lui; știa numai ceea ce i se relata: Ca, de exemplu, faptul că Ființa își amintea ca „loc" numai și numai Miranda și aceeași, neschimbătoare, rotire a Universului.

Șirul gîndurilor îi fu întrerupt, dintr-o dată, de o senzație ciudată, deși nu nouă; era ca și cum niște tentacule, delicate, aproape imateriale, pătrunseseră în mintea sa și scotoceau prin ea.

(Ești agitat, în mod ciudat, astăzi; pentru că nu vrei să te oprești, fie și pentru puțin, în prezent).

Omul rămase pentru o clipă blocat; dar avea răspunsul gata pregătit; drept pentru care se îndreptă spre transmițător și, ajuns acolo, învîrti o manivelă; din străfundurile spațiului răzbătură pînă în cameră – și se auziră destul de clar, deși fuseseră perturbate, bruiate pe parcurs – se auziră, deci, umplură camera niște note melancolice și grave ale unui străvechi colind de Crăciun. Răzbătuseră de la milioane și milioane de kilometri; miroseau frumos, a ger sideral și a stele, dar încă reprezentau ceva. Omul, cu o mișcare bruscă, deconectă difuzorul.

– Iată ce doresc.

(de negîndit) răspunse, pe jumătate prin viu grai, iar pe cealaltă jumătate cu mintea.

Apoi amuți vrînd, parcă, să se închidă în el însuși ca într-o carapace.

(eu nu știu ce vrea să însemne ceea ce m-ai pus să ascult; pentru mine nu reprezintă altceva decît un șir de tonalități acustice care mie nu-mi spun nimic).

Omul se așează din nou pe pat; își frecă mîinile; apoi își cuprinse între mîini fața, brăzdată de riduri – riduri datorate singurătății și vidului. Căzu pe gînduri. Apoi, în cele din urmă, se hotărî.

(pentru mine, pentru noi, ființele omenești, acele melodii străvechi și solemne și vesele și, poate, și magice au o semnificație; ne îndeamnă să ieșim afară, sub fulgii de zăpadă care cad, de undeva, din ceva, de deasupra noastră; ne îndeamnă să „simțim" în jurul nostru lumea care nu ne urăște; înseamnă să ne trezim în casă cu cineva care ne așteaptă și ne ascultă; înseamnă a avea pe cineva care să nu te mintă și care să te creadă; înseamnă a avea prieteni devotați și un acoperiș deasupra capului și sub acoperiș ceea ce se cheamă familie și, și...)

Mai avea multe altele de spus, dar se gîndi că s-ar fi repetat; așa încît tăcu. Simțea, totuși, în ființa sa o neliniște, o frămîntare continuă.

I se părea că și Ființa era agitată; pentru că se contorsiona, lua forma unei spirale.

(mintea ta, care și-a încetinit ritmul gîndirii – în timp ce tu mi te adresai – mi-a dezvăluit o serie de emoții, mari, intense; prea intense pentru a pune pe seama lor factorul care a generat acele sunete; mi-am dat seama că erai în prada unei desperări; ea zace, pe undeva, pe la fund, dar eu cred, îmi dau seama că găsesc o explicație pentru starea ta actuală).

Da, era adevărat; era vorba de o desperare; dar, ar fi înțeles, vreodată, ea, acea situație dacă nici măcar el nu-i cunoștea adevăratele cauze? Trebuia să-și facă curaj cu orice preț; trebuia să încerce să explice totul, chiar lui însuși! Vorbi, cu voce tare, pentru ca vorbele să răsune și să pătrundă chiar și în urechile lui.

– Se spune... se spune că în urmă cu trei sute cincizeci și șase de ani, pe cea de a treia planetă din acest Sistem Solar s-ar fi născut o ființă așa ca mine; dar, această ființă era Fiul Celui care ne-a creat pe noi... Pauză. Aici se impunea – neapărat, urgent – o clarificare. Tu crezi că există cineva sau ceva care să fi creat TOTUL?

Și privi țintă Ființa, care devenise fîn glob transparent.

(gîndesc că) transmise, imediat, acest ultim mesaj (că originea a tot ceea ce ne înconjoară... și eu însumi, care exist de un timp, pentru mine imemorabil; nu puteam, n-aveam cum să fi avut o origine datorată întru totul întîmplării și materiei; cineva, o Entitate va fi dirijat crearea sorilor, a planetelor, a mea și a ta

reflectînd
asupra
acestei
probleme
mai...
mult
timp
...pot
acum...
să...
conchid...

că
așa
este
fără
îndoială)

Și se destinse apoi revenind la forma obișnuită.

Omul își privi palmele; apoi se uită în tavan, ca pentru a se concentra; după care:

(dar, pe Pămînt puțini mai cred, acum, în ceea ce pentru tine e atît de aclar și aniversarea la care m-am referit, precum și aceste sunete te trimit cu gîndul la... sau, pur și simplu, este o ocazie de a... o ocazie pentru manifestări care pot fi și frumoase și nobile și bune; dar care rămîn, totuși, mereu, ceva de exterior

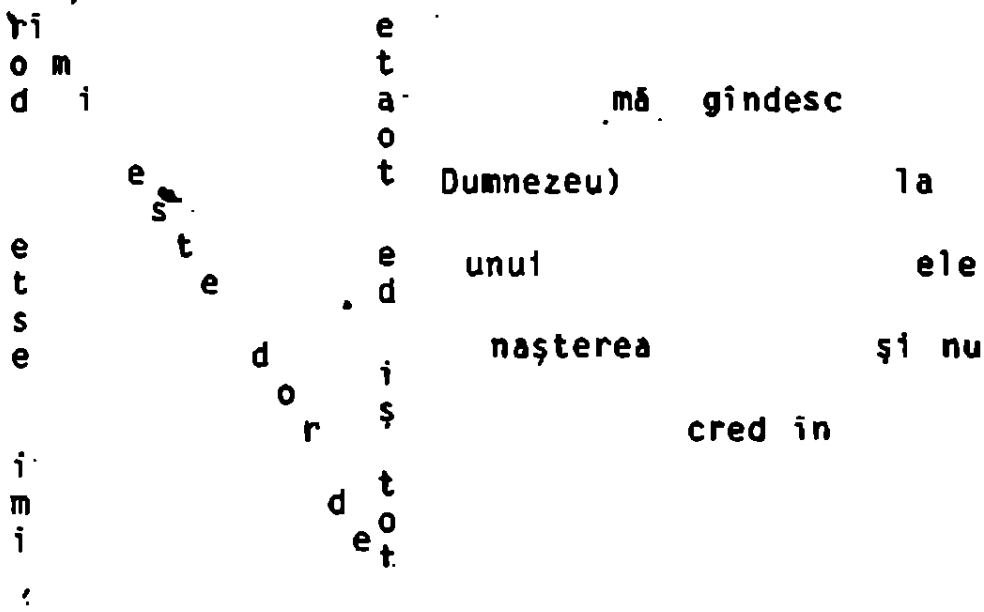

Se ridică din pat și începu să străbată spațiul acela mic în lung și în lat.

– Eu – reîncepu să vorbească – pe un ton glacial – am venit aici ca voluntar, pentru a scăpa de acele lucruri pe care acum le regret. Tu – și se adresă Ființei, care unduia în partea opusă – tu, care ai trăit timp de milioane de ani singur, numai cu tine însuți, nu poți înțelege că ceea ce omul vrea și caută nu este altceva decît aceea de a deveni o

păpuşă în mîinile altui semen de al său. Mă aflu aici tocmai pentru a încerca să scap de influenţa lor, să nu mai am nevoie de ei; îmi dau seama de faptul că – fie şi după un an de discuţii purtate cu umbra mea – nu m-am schimbat deloc. Vezi? acum încerc să reconstitui ambianţa, cea pe care am păstrat-o; încerc să-mi caut amintirile pe care le-am pierdut. La trei mii de milioane de kilometri distanţă de aici şaisprezece miliarde de fiinţe omeneşti sărbătoresc un eveniment în care nu cred. Da, da, am spus-o şi mai înainte; ce este, de fapt, Crăciunul astăzi: familia, prietenii, mese întinse, cadouri, veselie. De aşa ceva am şi eu nevoie, *acum*! Dar aceasta nu e tot, nu e totul. Noi, numai noi sîntem de vină că s-a transformat în aşa ceva; în vremurile de azi a fost uitat scopul, nu se mai *simte* nimic, nu se mai *crede* în nimic. Nici măcar eu. Şi mă întreb de ce.

După ce-şi vărsă focul, omul – cu mîinile tremurînde – se aşeză pe pat; tabla de fier de deasupra lui era opacă şi uniformă. În cameră domnea liniştea, o linişte stridentă, parcă, prin care pătrundeau, vibrînd, gîndurile.

(în tine este o mare încîlceală) – îşi dădu cu părerea Fiinţa, după cîteva secunde (te-ai retras aici, în ceea ce tu consideri singurătate, pentru a încerca să uiţi anumite lucruri pe care eu nu le înţeleg; dar, poate, şi pentru a căuta – în mod conştient – răspunsul la unele întrebări care te chinuiau în străfundul fiinţei tale; ce anume cauţi aici, de ce ai venit aici, asta voi putea şti numai după ce voi pătrunde adînc în tine; dar, ar fi mai bine să mi-o spui tu singur)

Acum, deasupra maşinăriilor mele s-a aşternut un văl, un cearşaf alburiu – se gîndi omul, din patul său; şi eu va trebui să-i mărturisesc acestui „lucru" toate cele legate de mine! Un „lucru", acesta, intrat dintr-o dată în viaţa sa, cea de toate zilele şi care se comporta în modul cel mai absurd cu putinţă. Era ca şi cum ar fi vorbit cu propria-i conştiinţă, cu propriul său suflet. Era, cu siguranţă, nebun; se ţicnise, din cauza singurătăţii; dar, conchise el, merita să-şi verse focul.

Drept pentru care rosti, cu voce tare:

– Planeta mea – cea de acolo, de jos – este de acum o maşină, o singură maşină, un singur motor; totul eficient, totul exact; nimeni nu greşeşte şi nimeni nu are nevoie de nimeni. Ei, bine, să adăugăm la această situaţie faptul, întîmplarea, pe care eu le consider destul de sensibile; şi să mai adăugăm entuziasmul uşor şi deziluziile – şi mai uşoare. Astfel încît atunci cînd am crezut că găsisem persoana care să fie pe gustul meu şi care să mă completeze, să dea un sens vieţii mele, să-mi transforme în realitate visele, speranţele, m-am dedicat ei – cu

trup şi suflet – dînd la o parte acel puţin care, totuşi, mă interesa pe această lume; puţin, puţin, dar pe acel puţin se baza întreaga mea existenţă. Am visat, am visat, de mii de ori, am clădit – în vis – milioane de castele, pe nisip; mi-am propus miliarde de lucruri. Dar, totul se dovedi, pînă la urmă, a fi o deziluzie. Mă consideră drept unul care-şi făcea iluzii, un smintit. Apoi am găsit încă una; am renunţat la sentimente – le-am trimis la plimbare – stăpîn, încă o dată, pe mine însumi; sigur că nu mai aveam să greşesc; naiv, dar sincer, sincer ca întotdeauna. Dar cealaltă îmi dezvălui alte sentimente, pe care eu nici nu mi le cunoşteam sau pe care nu voisem să le văd. M-am înşelat, deci, din nou.

– Şi am mai păţit-o, în continuare, de mai multe ori; treceam dintr-o deziluzie într-alta; adică – cum s-ar spune – din lac în puţ. Şi eram din ce în ce mai înăsprit, îngrijorat, amărît, desperat. Pe oricine aş fi căutat, fugea de mine; pe oricine doream să întîlnesc, ei, bine, acesta îşi bătea joc de mine; persoana pe care o iubeam mă respingea; cea pe care o consideram prietenă mă lua peste picior; persoana despre care credeam că este cumsecade era cinică şi aspră; persoana pe care voiam s-o conving mă refuza mereu şi nega totul. Aşteptarea mea era lungă, infinită; aşteptam pe cineva care nu mai venea; nu mai avea să vină niciciînd; era o aşteptate mai întîi încrezătoare iar mai apoi desperată. Aşa încît – ajuns aproape în pragul convertirii mele la modul de viaţă şi la obiceiurile *celorlalţi* – m-am hotărît să plec departe de acea lume şi de acele persoane pe care doream să le văd într-o lumină care-mi convenea mie; dar, care, în realitate, îmi apăreau cu totul altfel. Şi mă aflu aici, pe Miranda, drept singur membru al Staţiei ştiinţifice... Suspină; prin faţa ochilor îi defilau imagini de odinioară.

(nu ştiu ce vrea să însemne diviziunea în specii în stirpea ta şi la ce anume te referi cînd vorbeşti despre acest lucru).

La această întrebare pusă de Fiinţă, omul zîmbi sarcastic.

– Dacă bărbatul ar fi ştiut ce anume, ce *lucru* este femeia, ar fi simplificat, pe jumătate, lucrurile în viaţă; şi eu nu m-aş fi aflat aici, cu atîtea pe cap. Partea cea mai proastă a lucrurilor e că acest exemplar de prim ordin ştie foarte bine nu numai ce anume, ce *lucru* este, ci şi faptul că este ceva indispensabil; şi, atunci, profită, cît de mult poate. Tu nu poţi pricepe acest lucru; nici nu-ţi poţi da seama cît de utilă şi de necesară este femeia; pentru că eşti singur, nu ştii decît de tine, de Miranda şi de Univers. Din păcate, bărbatul – aşa înlănţuit cum este, de propriul lui trup şi de puţinele sentimente care i-au mai rămas nu poate da la o parte acea grămadă de senzaţii, materiale şi spirituale, pe

care femeia i le provoacă. Ea este conştientă de puterea pe care o are; a naibii de conştientă; dar, pe de altă parte, este inconştientă – în mod voluntar sau involuntar, cine mai ştie – de tot ceea ce-i provoacă victimei sale; de exaltarea, de fericirea şi de ameţeala cu care te grăbeşti să faci ceea ce tu consideri a fi „lucruri mari"; şi de singurătate, de senzaţia de gol şi de inutilitate, de desperarea care te fac să disprețuieşti lumea, viaţa, pe ea şi pe tine însuţi şi te împing pînă acolo încît să cauţi singurătatea, departe de tot şi de toate. Aşa cum am făcut eu, vezi bine.

(am priceput aproape tot ce mi-ai spus, chiar dacă nu voi putea, niciodată, să pătrund în miezul lucrurilor; văd bine că eşti aici, dar cu ceva tot te-ai ales) – transmise Fiinţa profitînd de pauza pe care o făcu el.

– Cu nimic, cu absolut nimic, acum îmi dau seama. Ba, dimpotrivă, mi-am dat seama de acest lucru în timp ce ascultam acele vechi colinde. Tot ceea ce am reuşit să clădesc într-un an s-a năruit. Pentru că eu am venit aici pentru a mă căuta pe mine însumi, pentru a-mi fi de ajuns mie însumi; pentru a găsi în mine puterea care să-mi ajungă să trec peste toate cele care pe Pămînt mă ţintuiseră cu spatele de zid. Pentru a vedea, în sfîrşit, dacă aş putea reuşi să fiu independent; să nu mai am nevoie nici de lume, nici de bărbaţi, nici de femei; şi nici de familie şi nici de stăpîni şi nici de prieteni şi nici de maşini. Şi credeam – pînă de curînd – că reuşisem... Dar nu, nici pomeneală de aşa ceva. Pentru că, încă mă gîndesc la toate acele lucruri, încă le doresc. La fel ca şaisprezece miliarde de fiinţe aidoma mie doresc încă tot ceea ce mi-au amintit acele melodii. Eu nu-mi ajung mie însumi. Dimpotrivă; această scotocire în fiinţa mea a dat la iveală alte şi alte lucruri de a căror existenţă habar n-aveam, nici nu-mi imaginam că ar fi putut exista.

Pentru cîtva timp Fiinţa nu transmise mesajele de răspuns; nu se mişca şi din cînd în cînd îşi pierdea transparenţa, dar şi-o recăpăta iar; părea că meditează. În aer plutea, parcă, ceva, ceva ireal; părea că pulsează o viaţă, nu una omenească, cu siguranţă, dar o viaţă prietenă. Apoi

(probabil că rezolvînd noile tale probleme vei mai rezolva şi altceva; pentru că văd că cele din urmă ţi se par mai importante decît primele, care depind, derivă din acelea)

(dacă aş şti, măcar, cum să fac...) se gîndi, dintr-o dată, omul (şi cred că nici nu ştiu care sînt acelea)

Fiinţa se contractă violent (dar tu însuţi ai spus, adineauri, că subconştientul tău nu vrea să se confrunte cu ele, deoarece „crezi" că nu le cunoşti; din ceea ce am putut pricepe, uitîndu-mă bine la tine,

problema principală – mai veche, dar care a revenit acum – este cea a raportului dintre tine şi Divinitate – Dumnezeu – Entitatea supremă, creatoare a cosmosului; eşti răvăşit, nu mai ştii ce să faci după ce ai fost înşelat de cei pe care i-ai cunoscut pe planeta ta; acolo totul este o harababură, nu e ordine, cum spuneai; învălmăşeală de idei şi de gînduri, de precepte morale şi de mod de viaţă; principiile tale fundamentale contrastează cu cinismul, răceala, egoismul, ipocrizia; ai încercat să te opui şi te-au învins, te-au copleşit; pentru a supravieţui ai încercat să te bizui doar pe tine, dar nu a fost de ajuns); urmă o pauză; (ceea ce voi numiţi individualism este o splendoare de lucru în societatea voastră – din cîte îmi pot da seama citind în gîndurile tale – dar acesta, împins prea departe duce la egocentrism; a te baza pe propria forţă morală este o foarte bună dovadă de încredere, dar dacă nu e folosită cum trebuie duce la ambiţie deşartă...)

(dar eu n-am căutat niciodată o soluţie de acest gen; dimpotrivă, n-am încredere în mine)

(nu e adevărat, citesc în tine că nu e adevărat; voiai să te bizui numai pe tine, deoarece te gîndeai că doar asta era de ajuns; şi îţi era frică sau erai prea orgolios sau prea neîncrezător pentru a merge pe alte căi)

(nu e adevărat; am încercat să ies din impasul în care mă găseam, gîndindu-mă chiar la ceea ce tu numeşti Entitatea)

(te-ai exprimat printr-un cuvînt potrivit; deşi ţi-ai dat seama de punctul nodal, ai „gîndit" şi gata; eu – din cîte îmi pot aduce aminte – am trăit tot timpul aici, dar n-am făcut din mine buricul Universului; nu ştiu dacă simţurile tale îţi pot dezvălui aspectul a tot ceea ce ne înconjoară; dar eu am văzut sorii născîndu-se şi murind, în distanţele acelea inimaginabile care ne învăluie; am văzut cum se nasc planetele şi galaxiile şi pulberea cosmică şi cometele şi toată acea împletitură din fire şi din nemărginire care se întinde şi deasupra şi dedesubt şi de jur-împrejurul nostru, ca nişte plase; şi dacă se întinde un fir, se lungeşte un altul; şi dacă se rupe un fir, imediat e înlocuit cu altul; nimic nu este în plus, nimic în minus şi totul este minunat; de la cel mai mare foc pînă la atomul de gaz îngheţat care zace sub mine timp de ceea ce tu numeşti „milenii"; eu am stat, mereu, în preajma lor şi m-am gîndit şi am înţeles că trebuia să existe ceva mai presus de toate cele care a făcut să se nască toate şi să aibă grijă de toate; de multe ori m-am întrebat: la ce, oare, eram eu bun, poate doar să gîndesc şi să meditez – mi-am răspuns – şi poate că şi acestea aveau rostul lor şi poate şi rostul de a

întîlni o făptură, aşa ca tine, un om, cu care să vorbesc despre asemenea lucruri)

(nu înţeleg... ce concluzii tragi după toate acestea) Omul, care se aşezase din nou pe marginea patului, îl urmărea cu atenţie.

Fiinţa undui pînă la numai cîţiva metri de el şi continuă (conchid că tu ai interpretat situaţia dintr-un unghi greşit; şi pentru a ieşi din impas, pentru a-ţi rezolva problemele, acum, cînd îţi dai seama, nu ajunge să te „regăseşti" pe tine însuţi, cum ai mai încercat s-o faci, prea simplist; modul, inconştient, de a înfrunta problema cu Entitatea nu te satisface, nu-ţi ajunge, îţi ajung, doar, aniversarea zilei în care se spune că s-ar fi născut Fiul lui Dumnezeu; aniversare căre este un prilej de a fi, pentru o clipă, prieteni – împăcaţi cu voi înşivă şi cu alţii – prilej de a vă îndopa cu mîncare şi cu băutură; şi cum nu toţi cred în aceasta, asemenea zi e socotită drept o ocazie de a vă considera ca fraţi – deşi nu veţi fi, niciodată, aşa – ocazie în care se fac promisiuni – care nu sînt niciodată respectate – ocazie în care vă prefaceţi că sînteţi veseli; mulţi au şi uitat semnificaţia acestei zile şi, dacă, totuşi, aceasta nu e decît o legendă, eu nu-i minimalizez importanţa; totul e să crezi, cu adevărat, sincer, în ceva; tu ai înţeles, deci, că nu e suficient să priveşti lucrurile din afară; acum, cînd te afli aici, de ce nu faci aşa cum am făcut eu

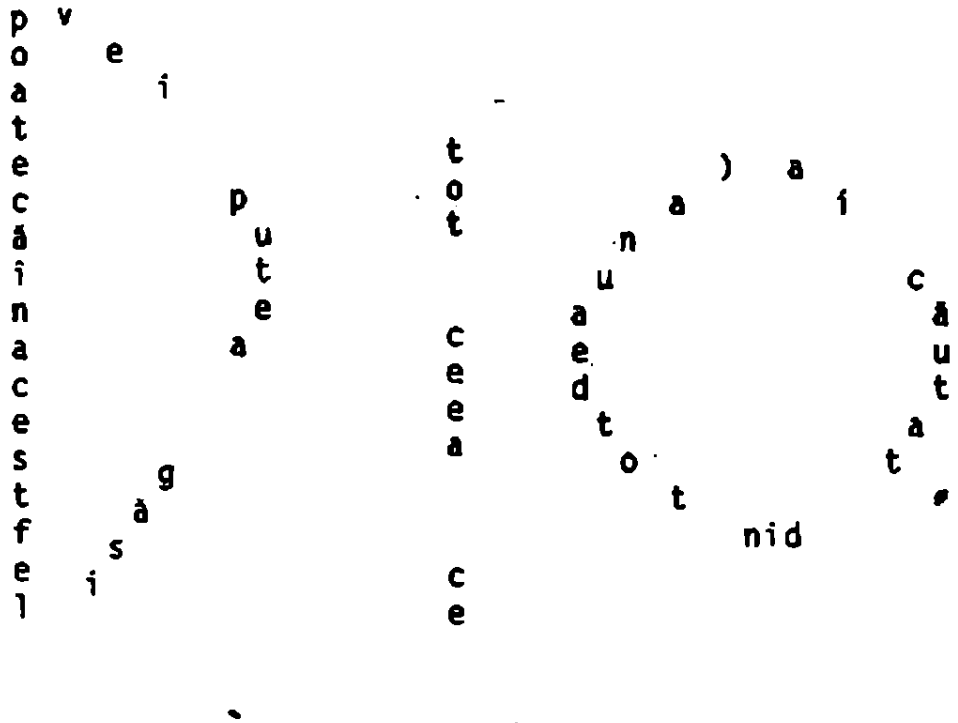

Şi după ce mesajul ajunse – întreg, potrivit schemei sale mintale – la om, Fiinţa încetă orice transmitere.

Şi omul înţelese că acel dialog se sfîrşise. Fiinţa intră, în tăcere, în camera de decompresiune; apoi ieşi şi uşa se închise în urma sa.

În tot cursul acelei nopţi şi pe toată durata zilei următoare, omul se gîndi îndelung la convorbirea pe care o avusese cu locuitorul acela al satelitului; cînd sosi clipa, în care – potrivit graficului orar – trebuia să meargă să efectueze controlul aparaturii din afară, hotărîrea sa era deja luată. Se duse la magazie de unde luă mai multe butelii de oxigen – pentru rezervă – apoi făcu o mică, simplă, modificare la costum. Îmbrăcă apoi costumul, îşi luă buteliile de oxigen, tîrnăcopul şi caseta şi ieşi. De data aceasta încercă să reziste, să nu se mai oprească pentru a admira spectacolul care se desfăşura dincolo de oblonul de metal şi urcă dealul cît putu mai repede, contrar obiceiului său; nu voia să piardă nici un pic de timp.

Controlul instrumentelor dură foarte puţin timp. Suspină, adînc. Iată – îşi spuse – acum sînt liber; acum pot sta şi eu, în sfîrşit, liniştit, faţă în faţă cu Universul. Îşi căută un loc cît mai bun şi se aşeză – în atmosfera aceea îngheţată –, punînd în stînga sa buteliile de rezervă, iar în dreapta caseta şi tîrnăcopul; era – aşa cum fusese, dintotdeauna – foarte ordonat.

În chiar acea clipă răsărea Uranus; chiar dacă linia orizontului se întindea cîteva sute de kilometri avea o senzaţie – cumplită, chinuitoare – de micime, de microscopicitate. Miranda scăpăta, din ce în ce, se pleca în faţa acelui gigant care cuprindea în îmbrăţişarea sa tot spaţiul din jurul lui. Cerul – fără margini – şi ochii nemişcaţi ai stelelor îi dădeau o impresie ciudată; aceea a interiorului unei uriaşe ceşti răsturnate – din care se scursese un lichid de culoare închisă, se scursese pe pereţii ceştii, pînă jos, şi un uriaş burete se străduia să şteargă, cu grijă, totul. Şi toate acestea se petreceau în cea mai mare linişte. Uranus, deci, răsărea. Miranda gonea nebuneşte prin spaţiu. Sorii dogoreau. Iar el stătea, înnebunit, pe un pietroi; în jurul său domnea liniştea. O linişte care nu era nici apăsătoare, nici descurajantă; era o linişte necesară, revelatoare. Acolo se aflau doar el şi Dumnezeu. Omul şedea acolo şi Dumnezeu se afla de jur-împrejurul lui. Peste tot. Planeta răsărea şi suia, încet, drumul acela al său, în tăcere, fără nici cel mai mic zgomot; nici un zgomot. Uranus urca, încet, ameninţător. Veghеat de Dumnezeu, care veghea şi la liniştea Universului.

Omului începu să i se facă frig; şi să respire cu greutate; şi atunci puse în funcţiune aparatul de încălzit, pe care avusese grijă să-l ia cu el la plecare. Şi în acel moment, doar atunci, îşi aminti de pintenul de cristal cu care-şi făcuse de lucru cu o zi în urmă. Şi i se păru a fi un

lucru ridicol, *acum*; pentru că nu mai avea nevoie de un pom de Crăciun – nici măcar de o umbră a acestuia – care să-i amintească de acea aniversare; de acum, totul în jurul lui îi vorbea de prezența Dumnezeului – pe care oamenii nu-l recunoscuseră în Natura înconjurătoare – și pe care, cu atît mai puțin, l-ar fi recunoscut într-un Om, așa ca ei.

Cuprins de furie se ridică, înșfăcă tîmăcopul și îl slobozi – cu toată puterea – asupra pintenului de gheață. Ochise bine; unealta zbură, încet-încet, prin aerul contorsionat al Mirandei și atinse ținta. Fu ca o explozie întîrziată; fierul străpunse placa subțire, o sfîșie; un miliard de scîntei de gheață zburară în noapte, în tăcere, formînd ceva, așa, ca un nimb. Dispărură, în scurt timp – undeva, sus – iar pe jos rămăsese doar coada, ciuntită, a tîmăcopului. Și omul se întoarse, din nou, la gîndurile sale; ședea și simțea cum îl scrutează privirea, întrebătoare, a lui Uranus, în timp ce satelitul alb se deplasa, în viteză, pe cerul întunecat.

Cînd – în sfîrșit, după mult timp – își dădu seama că rezervele de oxigen erau pe terminate și că și aparatul de încălzit dădea semne de oboseală – nu mai putea face față – , se hotărî. Se ridică. Își strînse lucrurile, își luă de pe jos tîmăcopul și se îndreptă spre adăpost. La intrarea în canion îl aștepta Ființa. Mai înainte de a intra în adăpost, omul vru să mai arunce o privire spre Univers, spre Dumnezeu. Și rămase cu gura căscată; și răsuflarea sa aburi geamul armat al costumului; și inima îi bătea nebunește.

Descoperise unul din acele fenomene fizice care au loc o dată la un miliard de ani; sesizase un caz improbabil dar nu și imposibil; o concentrare de forțe care se năpustiseră asupra lui; cei doi nori de gheață fină – care împroșcau țăndări în toate părțile – se formaseră ca efect al gravitației exercitate de Uranus și de satelit; aveau o formă lunguiață, grațioasă, *cometiformă*; acea formă lunguiață se rotea încet de jur-împrejurul Mirandei în timp ce acolo, de undeva, de jos, un om o privea țintă, cuprins de emoții îndepărtate.

Universul se afla de jur-împrejurul lui și i se părea că zărește acele invizibile legături dintre sori și planete, dintre comete și galaxii; că zărește acele misterioase fire de care-i pomenise Ființa. Și – în spatele lor – Făurarul tuturor.

Iar Miranda gonea, gonea de zor, în călătoria sa fără de sfîrșit.

(4 – 6 decembrie 1964)

Capturat

EI BINE, cred că meritã osteneala să vă povestesc această aventură ieşită din comun. Nu se întîmplă, cu siguranţă că nu, în fiecare zi aşa ceva; să întîlneşti... La drept vorbind, nu aveam nici cea mai mică intenţie în acea privinţă; şi, totuşi, acea întîmplare influenţă în mod hotărîtor tot restul vieţii mele; şi mulţi vor fi aceia care mă vor invidia. Dar, să vedem cum s-au petrecut lucrurile.

Week-end-ul este, într-adevăr, ceva cît se poate de binevenit după o săptămînă de muncă; eu, în acea zi, stăteam liniştit în acel loc – pe malul unui rîuşor de munte – , aşteptînd să-mi pice în undiţă niscai păstrăvi. Cu pălăria trasă pe ochi, cu pipa în colţul gurii, cu spatele rezemat de trunchiul unui copac, ţineam – cu apatie – undiţa în mînă aşteptînd, răbdător, să muşte ceva.

Era pe la începutul după-amiezii; soarele cobora încet-încet în spatele meu, făcînd să se lungească umbrele. Ultimele sale raze, din acel octombrie – atît de plăcut călduţe – aproape că mă făceau să adorm. Fu, cred, vina acelei ambianţe: soarele, călduţ; apoi susurul rîuşorului; apoi, acele culori – verde-galben – apoi, ce mai... am aţipit şi nu mi-am mai dat seama de acea „stare de tranziţie".

Cu numai două minute mai înainte avusesem în faţa mea apa; iar, două minute mai tîrziu – cînd am ridicat pleoapele – m-am trezit întins pe jos, pe pardoseală, pe pardoseala tare – de metal cenuşiu – a unei cămăruţe. Mi se păru că visez; dar, nu, nu visam; era cît se poate de adevărat. Ei bine, cum v-aţi comporta dumneavoastră într-o asemenea situaţie? Eu – probabil – am rămas blocat. Ţineam, încă, în mînă

undița – pe care o aruncai la o parte – iar pipa mi-am pus-o în buzunar, după ce am avut grijă s-o sting; pantalonii – de velur – erau încă plini de praf; nu, nu, nu visam.

Am văzut în fața mea niște bare solide, transparente; m-am apropiat și am privit în jur. Mi se înfățișă vederii o încăpere de formă circulară – în care domnea o lumină blîndă, de culoare portocalie și albă – în mijlocul căreia se aflau niște cuburi de culoare cenușie. În spațiul alăturat – pînă la o ditamai ușă – se aflau niște cuști; spun cuști pentru că cei ce se aflau înlăuntrul lor mi se păreau a fi niște bestii feroce. Și acolo îmi fu dat să văd o arătare, ceva, așa, ca o masă lipicioasă, gelatinoasă, de culoare galben deschis; apoi, ceva ca un cocoloș alb, cu opt labe; apoi o dihanie care avea o mulțime de dinți, gheare, ciocuri, ace și alte alea, precum și o pereche de aripi; și am mai văzut – în dreapta mea – ceva ca un copac uscat care se mișca înainte și înapoi clătinîndu-și ramurile fără frunze.

Unde dracu mă aflam? Nu cumva mă găseam în prada unui coșmar datorat indigestiei? Eram îngrijorat și nu știam ce să fac; și iată că interveni ceva care mă scoase din încurcătură; interveni ceva... dar ce anume!

Ușa din fund, ușa aceea mare, se deschise scîrțîind, scrîșnind – zgomote de închizători, de broaște, de resorturi care se destind brusc – se deschise, deci, și în cadrul ei se ivi un omuleț, mic, mic de tot, chel și gras, îmbrăcat într-un mod ciudat; părea a fi descins din epoca romană cu acea togă – albă și roșie – care-l acoperea în întregime. Se așeză – undeva, în plan îndepărtat, în stînga – pe un scaun, ieșit, parcă, din pămînt; de jur-împrejurul lui se înălța o cingătoare din bare transparente care-l despărțeau de restul spațiului înconjurător.

Dacă tot ceea ce se întîmplase pînă atunci cerea ceva timp de adaptare la situație, ei bine, ceea ce se întîmplă mai pe urmă mă lăsă cu gura căscată, în adevăratul înțeles al cuvîntului.

Prin ușa aceea își făcu, apoi, apariția cel mai reușit exemplar de fetișcană pe care mi-a fost dat vreodată să-l văd, mi-a fost dat mie și – probabil – și dumneavoastră. Acele dive, atît de adulate, păleau în fața ei. O adevărată cascadă de păr blond i se revărsa, unduind, pe umerii bronzați; avea niște ochi mari, albaștri, care mă priveau țintă; buzele, roșii, întredeschise, lăsau să se vadă niște dinți de un alb strălucitor. Purta un bolero de culoare azurie și niște pantaloni de aceeași culoare – cu diverse broderii de aur și argint – pantaloni mulați pe trup și scurți, care îi veneau pînă sub genunchi dezvăluind, făcînd să se vadă... chiar prea mult... să i se vadă bine dotarea, excepționala sa dotare. O

pereche de cizme, de culoare albastră, completa ce mai era de completat. Şi păşea într-un anume fel, ce mai, ce mai!

În sfîrşit, era o fetişcană dintr-acelea pe care le visezi noaptea, a cărei frumuseţe întrece orice închipuire – îmi spuneam eu. Aveţi în faţa voastră obişnuita serie de desene – acea serie a romanelor poliţiste – acea serie „interzisă" sau cea a romanelor de groază cuprinzînd monştri şi gangsteri, nu? Ei bine, comparată cu ea, trăsăturile sale se asemănau cu cele ale Elsei Maxwell.

O sorbeam din ochi şi nu mi-am dat seama că o cuşcă se deschisese şi acel soi de copac viu se îndrepta ameninţător spre acea minunată făptură. Mă trecură fiorii; ce naiba se mai petrecea? Dar, pe neaşteptate, în mîinile fetişcanei apărură, în cea din dreapta un ditamai bici, iar în stînga o drăcovenie care semăna cu un pistol. Biciul pocni, cu un zgomot metalic; copacul se opri şi ramurile sale se porniră să foşnească. Mai urmară, apoi, şi alte pocnituri de bici şi copacul viu execută nişte mişcări, ca un fel de numere prestabilite. Omuleţul – aflat în plan îndepărtat – dădea din cînd în cînd din cap în semn de aprobare.

Mi se aprinse în minte o luminiţă: deci exerciţii; monştri înspăimîntători – fiare, la urma urmelor – fetişcana aceea cu biciul, pe post de îmblînzitoare. Dar... dar... să fie aici o grădină zoologică sau, poate, un circ? Şi eu ce caut aici? Eu sînt o fiinţă omenească,un om, un bărbat, o fiinţă inteligentă! Ei, ascultaţi-mă!

Fir-ar să fie! daţi-mi drumul idioţilor. Doar nu mă veţi ţine închis în cuşcă cu acei monştri hidoşi!

Am început să ţip zgîlţîind în acelaşi timp cu furie acele solide bare transparente. Dar totul era în zadar; ba dimpotrivă: la auzul ţipetelor mele celelalte dihănii se porniră toate dintr-o dată să urle în cor, să urle, să orăcăie, să gîlgîie şi aşa mai departe; iar copacul acela – care-şi terminase numerele – se îndreptă, legănîndu-se, spre cuşca sa. Barele alunecară, în tăcere, la locul lor.

Fetişcana nu se pierduse cu firea; dimpotrivă, mă privea ţintă, iar eu, descumpănit, neştiind ce să fac, mă înroşii tot. Ce anume ar fi trebuit să fac pentru a-i demonstra că eram o fiinţă inteligentă?

Pe neaşteptate, omuleţul – cel îmveşmîntat în togă – îşi făcu apariţia, de undeva din spate, şi-şi făcu auzită vocea, o voce smiorcăită. Fetişcana răspunse pe o voce melodioasă, ceva monosilabic. Mi se pare de prisos să spun că nu am priceput nimic. Dar, iată că dintr-o dată barele de la celula mea se dădură, în tăcere, la o parte. Trebuia să ies? Trebuia să fiu şi eu îmblînzit, ca un animal sălbatic? Trebuia să execut şi eu aceleaşi numere pe care le executau ele?

N-am avut încotro, a trebuit să ies şi eu la auzul şfichiuiturilor de bici; şi am rămas aşa – emoţionat – în mijlocul acelei săli fără să ştiu ce să fac. Ea mă privea. M-am simţit, dintr-o dată, obosit şi m-am prăbuşit pe unul din acele cuburi care se găseau acolo; mi-am cufundat mîinile în buzunare şi degetele mele dădură peste cutia cu chibrituri.

Bună idee! mi-am spus. Dacă aprinzi unul, un chibrit, vei recîştiga încrederea lor! Sigur, sigur! Eşti mare, Mac!

Zis şi făcut; am scos cutia cu chibrituri şi tocmai mă pregăteam să iau un băţ, cînd o şfichiuitură mi-l smulse din mînă făcînd să-mi apară pe degete o dungă roşie.

– Porc... şi mi-am dus, instinctiv, degetele la gură.

Chibriturile se împrăştiaseră pe jos.

Se auzi o plesnitură. M-am ferit într-o parte. S-ar fi cuvenit să fac ceva. Am auzit o altă plesnitură. La naiba! Am sărit spre dreapta. Mă durea mîna. Încă o şfichiuitură. Am sărit spre stînga şi m-am tras înapoi. Chibriturile. O nouă şfichiuitură. Salt înainte. Durerea de la mînă. Direcţia – cuşcă. Trebuia să încerc alt expedient. Nu mai pricepeam nimic. Din nou plesnitura. Şi iată că barele, acele bare se dădeau la o parte din faţa mea.

Nu-mi mersese bine. Căzui – foarte abătut – într-un colţ; cît va mai fi durat povestea aceea? Cînd, oare, voi fi fost în stare să-i fac să înţeleagă pe acei... (şi cine mai erau ei, la urma urmelor?) care era adevărata mea identitate? Şi unde mă aflam? Mii de întrebări îmi mişunau prin creier.

Între timp, în planul îndepărtat al sălii, fetişcana şi bătrînul – după ce schimbară cîteva vorbe – se pregăteau să plece; şi în scurt timp uşa masivă se închise în urma acelui minunat trup înfăşurat în albastru, care făcea echilibristică pe locuri înalte. Luminile se stinseră imediat, şi în bezna aceea se auziră nişte zgomote lugubre, provocate de acei monştri hidoşi. Chinuit de bănuieli – în ceea ce privea starea mea de sănătate mintală – chinuit şi de frisoane, poate că aveam febră, dar şi de frică, m-am cuibărit într-un colţ şi, în pofida tuturor acelor lucruri, m-am cufundat într-un somn adînc.

Îmi închipuiam că atunci cînd voi fi deschis ochii, mă voi fi trezit în realitate, într-adevăr în realitate... numai că acea realitate însemna aceeaşi cuşcă, aceeaşi sală, aceleaşi jivine. Nu se schimbase nimic. Şi orele treceau, treceau, se scurgeau. Nu-mi era foame; nu-mi era foame, pur şi simplu.

Şi iată că se ivi fata aceea minunată care, de data aceasta, purta o fustă roşie, cu imprimeuri negre, o fustă foarte scurtă; fata era însoţită de doi omuleţi. Dacă v-aţi fi putut închipui, cumva, că ar fi putut exista pe lume un tip mai chel, mai gras, mai rotofei decît omul înfăşurat în togă, ei bine, atunci v-aţi înşelat; şi totuşi, acesta exista, îl puteam vedea, aşa cum era el, înfăşurat în tunica lui verde, aşa cum îmi apăruse cu o zi în urmă. Şi, în prezenţa mea, în faţa mea mirată se încinse o discuţie între cei doi, discuţie susţinută prin gesturi, prin gesturi care mă arătau pe mine şi pe fată şi pe dihăniile acelea din jur şi pe ei înşişi. Se auzeau smiorcăieli, bombăneli şi alte alea; iar blonda mai intervenea, din cînd în cînd, ca şi cum ar fi vrut să aprobe sau să dezaprobe.

În timp ce conversaţia continua – se desfăşura pe un tărîm cu totul necunoscut pentru mine – , eu îmi concentram atenţia asupra acelui formidabil exemplar din sexul opus mie. Pe toţi dracii! Era bine dotată; avea tot ceea ce-i trebuia, tot ceea ce se putea admira la o fată frumoasă. Şi avea chiar ceva în plus. Şi mai avea pe ea acea îmbrăcăminte care făcea să se vadă sau să nu se vadă... Dar să trecem peste astea, deşi nu sînt de neglijat; am privit-o drept în faţă.

Avea un păr cîrlionţat, de culoare arămie, care-i cădea pe frunte; sprîncene lungi care încadrau doi ochi de cea mai pură culoare albastră; nasul era nici prea mare nici prea mic, dar bine format; avea, apoi, nişte buze roşii, întredeschise, cît se poate de provocatoare. Era perfectă, întru totul perfectă.

I-am zîmbit – fără să vreau, cred – i-am zîmbit. Şi mi se păru că zîmbi şi ea... adică aşa mi se păru; mă blagoslovi, într-adevăr, cu un zîmbet – unul dintre cele mai strălucitoare zîmbete pe care mi-a fost hărăzit, vreodată, să le văd; zîmbetul acela lăsa să i se întrezărească dinţii, iar în obrajii bronzaţi îi apărură două gropiţe foarte, foarte frumoase.

Era pur şi simplu năucit; cît pe ce să cad la pămînt. Acea făptură minunată îmi zîmbise. Mie! Asta chiar că era bună!

Între timp se terminase discuţia dintre cele două părţi; în deplin acord, pe cît se părea. Cei doi o informară pe fată despre ceea ce discutaseră şi hotărîseră după care îmi întoarseră spatele şi plecară.

Eu schiţai cu mîna un gest de salut dar ea, probabil, nu înţelese acest gest. Hm! Răbdare! Să avem răbdare. Aveam ceva, ceva speranţă pentru viitor.

Mă înşelasem, fără nici o îndoială. Într-adevăr, din acea zi începu să se desfăşoare o foarte intensă activitate în acel straniu şi fantastic

circ. Nu mă înşelasem deloc, nici chiar la prima vedere. Era, într-adevăr vorba de un circ; de un circ care se oprea în foarte multe oraşe; dar de unde credeţi? nu, desigur nu de pe Pămînt, ci – ascultaţi-mă bine – de pe diferite planete. Iată unde nimerisem: ei bine, într-un circ stelar, galactic; şi eu făceam parte din categoria fiarelor feroce. De necrezut, nu-i aşa? Eu, un cetăţean paşnic, smuls din viaţa sa liniştită (ce să vă spun, tare liniştită, cu acele bombe atomice care ar fi putut să-ţi cadă în cap dintr-o clipă într-alta), ei bine, eu devenisem o fiară, o spaimă, un monstru. Ceva care să te facă să-ţi pierzi capul, nu alta.

Peregrinarăm prin multe planete şi din fiecare din ele capturarăm cîte un exemplar al faunei locale; astfel că în încăperea aceea mare se mai îngrămădiră şi alte orori. Trebuie s-o spun că între toate eu rămîneam, totuşi, cel mai frumos. Am încercat, în zadar, să-i fac să priceapă pe cei trei – care păreau a constitui tot personalul – că nu eram o fiară, ci o fiinţă gînditoare; nu-mi acordau mai multă consideraţie decît acordau şuierăturilor masei gelatinoase sau urletelor sau altor zgomote ale vreuneia din acele vietăţi.

Straniu era faptul că înfăţişarea mea, asemănătoare cu a lor, nu le dădea de gîndit. Aş, totul era în zadar! Continuam să mă gîndesc la vreo ocazie prielnică, nu atît pentru a fugi (unde să mă fi dus?) cît pentru a le dovedi faptul că eram o fiinţă omenească. Acel vis care era îmblînzitoarea se arăta destul de rar, iar cei doi omuleţi şi mai rar; în schimb, îşi făcură apariţia nişte roboţi subţirei, de formă cilindrică, care ne aduceau de mîncare, o dată pe zi şi făceau curăţenie prin cuşti.

Mi se pare inutil să vă vorbesc de toate încercările de a fugi, să pot dovedi în acest fel inteligenţa mea (să nu mai fi rămas în acea sală). Barele acelea nu aveau balamale şi nici încuietori. Într-un rînd am încercat să le forţez cu briceagul pe care-l purtam cu mine; dar ceea ce am reuşit să fac fu doar să ştirbesc lama făcînd-o, astfel, de neîntrebuinţat. Altă dată, am încercat să-l prind în cursă pe un robot cu nailonul de la undiţă. În sfîrşit, m-am folosit de tot ceea ce aveam asupra mea pînă cînd am fost nevoit să mă las păgubaş din... lipsă de ustensile.

Pîndeam o ocazie, doar una.

Şi continuam să hoinărim printre planete; cînd repurtînd succese, cînd dînd chix; cînd răsplătiţi cu sentimente de recunoştinţă, cînd aproape că eram condamnaţi la moarte. Dar tot ceea ce vă povestesc este în cea mai mare parte un raţionament prin inducţie, din ceea ce am putut să văd, nu să şi aud. Nu ştiu nici măcar numele planetelor pe care poposeam, nici poziţia lor în Galaxie.

Am uitat să vă spun că am putut să observ care era sediul meu de fenomen viu (așa eram prezentat – mi se pare – publicului din diverse locuri): era vorba de uriaș disc gri-argintiu cu două etaje având un diametru de circa doi kilometri. Pe o latură era scris ceva cu caractere mari, de neînțeles. Cine știe cîtă energie îi trebuia pentru a se deplasa în incomensurabilele distanțe ale Cosmosului!

În etapele turneului nostru aveam și zile de odihnă. Trăgeam pe vreo planetă, de regulă pustie, scoteau cuștile în aer liber și ne dădeau drumul afară, pe rînd, pentru a ne dezmorți picioarele sau labele sau rădăcinile sau pseudopodele. Eu pîndeam mereu momentul, și acesta se ivi într-unul din acele popasuri.

Eram închis acolo de circa trei luni – după calculele mele – , mă aflam la cheremul unei stăpîne foarte frumoase, nespus de frumoase, dar la care nu puteam ajunge niciodată. Eram descurajat, mă îndoiam că-mi voi mai căpăta vreodată libertatea. Vizitasem zeci și zeci de planete locuite, văzusem chipuri omenești și neomenești și frumoase și urîte, de toate culorile și felurile, dar încă nu reușisem să-i fac să înțeleagă pe acei încăpățînați temniceri ai mei care era identitatea mea și să le cîștig încrederea.

Dar totul avea să se petreacă – așa cum am mai spus – pe o planetă nelocuită.

Trecuseră, deci, circa trei luni cînd, într-o bună zi, ne oprirăm pe o planetă care se rotea în jurul unui soare mic și roșu, gata să se stingă. Ca de obicei o porțiune a discului se deschise și numeroșii roboți, subțirei și sprinteni, duseră afară cuștile acelea mari aranjîndu-le într-un vast semicerc. Ca de obicei le deschiseră, una cîte una, scoaseră jivinele dinăuntru și sub ochii celor doi stăpîni și ai blondei îmblînzitoare – care cu acea ocazie purta o cazacă, pantaloni și o pelerină, toate de mătase neagră – și le lăsară să se plimbe cam un sfert de oră.

Eu mă aflam lîngă cușca arborelui viu, care continua să se agite.

În timp ce-mi așteptam rîndul, am aruncat o privire în locul în care aterizaserăm; era un fel de plajă – deși era alcătuită din pămînt și pietre – pentru că mai încolo, la vreo două sute de metri, la dreapta noastră, se spărgeau valurile negre și silențioase ale unei mări. Pe cerul de culoare roșu închis strălucea un soare mic, sîngeriu, aflat aproape de ora amiezii, dar care nu dădea nici un pic de căldură; părea mai curînd aproape de asfințit. În bruma depărtării se puteau întrezări niște vîrfuri înalte fără nici un pic de vegetație. Cam asta era tot. Cine știe ce stea o fi fost.

În curînd îmi venea şi mie rîndul. Văzusem ieşind şi mai apoi intrînd matahala aceea de rac păros, apoi ceea ce eu numeam omul-şarpe şi cel cu zece ochi, iar acum era rîndul copacului. Numeroşii roboţi şi chiar şi îmblînzitoarea se apropiară de cuşca lui; era considerat exemplarul cel mai periculos dintre toate celelalte. Fu scos şi-şi începu plimbarea înconjurat de roboţi. Părea acum mai liniştit, dar mai înainte se agitase foarte mult. Trecură cele cincisprezece minute şi se pregăteau să-l ducă la locul său; roboţii deschideau deja cuşca mea; îmblînzitoarea ne întorsese spatele tuturor ducîndu-se la cei doi, cînd se întîmplă neprevăzutul.

Pe neaşteptate, în timp ce eram pe cale de a cobori şi el, copacul, era aproape înăuntru se întoarse, ca o furie, ramurile sale flexibile îi răsturnară cu picioarele în sus pe roboţii luaţi pe nepregătite, care se rostogoliră cît colo şi mişcîndu-se anevoie pe rădăcinile sale se îndreptă spre îmblînzitoare – care nu-şi dăduse seama de nimic – o cuprinse cu mai multe ramuri, o ridică în aer şi începu s-o strîngă.

Mi se tăie respiraţia. Ea, într-un prim moment, încercă să ţipe, dar nu putu, părea că se sufocă şi nu mai putea face nici o mişcare. Automatele încercau să se apropie de monstrul care se potolise – ca şi cum ar fi fost mulţumit de isprava sa – , dar în zadar; extremităţile lungi ale monstrului îi lovea fără milă. Copacul începu să se mişte. Eu, ce credeţi că făceam în acest timp?

Haide, Mac, curaj, acum e momentul. Acum sau niciodată!

Şi am coborît în goană treptele cuştii. Toţi roboţii se aflau în jurul copacului în mişcare, iar cei doi omuleţi dispăruseră; nimeni nu mă băgă în seamă. Am ridicat de la pămînt, de acolo de unde căzuseră, biciul şi acel soi de pistol. În acest fel puteam să încerc s-o salvez şi pe ea.

Deasupra formelor negricioase ale roboţilor, care-l înconjurau, se vedea silueta lemnoasă a copacului viu – ţinînd între ramuri faţa leşinată – care-şi agita ameninţător bicele. Aerul era plin de şfichiuituri, de zgomotul metalic făcut de roboţi, de gălăgia infernală făcută de dihăniile acelea în spatele nostru.

Haide, Mac, arată-le astora ce e în stare să facă un om!

Înaintam, făcîndu-mi loc printre acele numeroase maşinării care nu mai ştiau ce să facă. Un ultim efort şi am ajuns în faţa monstrului. Am plesnit din bici de cîteva ori şi el îşi concentră atenţia asupra mea. Am văzut-o pe fată cum se bălăbănea printre ramuri – cu îmbrăcămintea sfîşiată în mai multe locuri – şi palidă, de o paloare mortală. M-am gîndit dacă nu cumva ajunsesem prea tîrziu.

Copacul se apropia legănîndu-se. M-am ferit din calea lui. L-am plesnit cu biciul peste trunchi, dar fără nici un rezultat; m-am gîndit atunci să trag cu arma pe care o aveam în mînă. Dar şovăiam: ce s-ar fi putut întîmpla? Apoi m-am hotărît; era ultima mea şansă; ori, ori!

Am apăsat pe trăgaci; pistolul vibră în mîna mea şi o spirală de foc alb fulgeră prin aer în zigzag, unind gura armei cu ramura pe care o ochisem; aceasta fu învăluită în lumină apoi se răsuci, se chirci. Monstrul scoase un fel de urlet cu adevărat bestial şi toate acele bice vegetale se îndreptară spre mine, lăsînd să le scape fata care căzu la pămînt. Căzu ca o zdreanţă.

Devenit îndrăzneţ după acel prim succes, am tras din nou şi iar am tras şi toate extremităţile monstrului fură, în scurt timp, nişte lucruri moarte. Nebun de furie copacul se repezi – într-un salt desperat – spre mine. Luat pe neaşteptate, am dat îndărăt şi am căzut. Era aproape deasupra mea. Dar chiar aşa, întins pe spate cum eram, am ochit în mijlocul trunchiului şi am apăsat pe trăgaci; descărcătura armei, mai puternică decît celelalte, lovi în plin. Lovit în punctul vital, copacul se clătină, scoase un ultim fîşîit şi se prăbuşi la pămînt.

M-am ridicat, cu totul amorţit; roboţii se aflau de jur-împrejurul stăpînei lor încercînd s-o reanimeze; reapăruseră şi cei doi purtători de tunică.

M-am apropiat neîncrezător.

După ce o ridicară pe fată, cu apendicele lor subţiri, automatele o transportară şi o aşezară într-un loc mai moale. Una dintre ele o îngriji şi peste puţin timp paloarea din obraji îi dispăru. După ce slugile acelea negre se îndepărtară, cei doi tipi graşi se apropiară de ea; mă priveau toţi trei cu ochi miraţi, în timp ce eu stăteam în faţa lor, năucit şi îndurerat. Cum aveau să mai reacţioneze acum? Vor fi priceput, oare, pînă la urmă, că nu eram o fiară?

Aşteptam.

Încet-încet minunea aceea de fată se ridică de la pămînt; era frumoasă chiar şi aşa, murdară şi ciufulită. Poate era chiar mai frumoasă aşa. Se apropie, puţin cîte puţin, de mine şi sub privirile uimite ale celor doi omuleţi inutili (în acel moment, cel puţin) întinse mîinile spre mine. Şi mai făcu cîţiva paşi spre mine. Pe toţi dracii! Să vă fi aflat voi în faţa unei asemenea făpturi de vis, la nici un metru distanţă, în faţa acelei guri şi a acelor ochi întredeschişi şi... şi... a ce mai avea – pe care o văzusem mereu, dar pe care nici măcar n-o atinsesem în acele trei luni – ei bine, ce aţi fi făcut? Pun pariu că aţi fi făcut ceea ce am făcut şi eu. Împins ca de un arc, am strîns-o în braţe şi am sărutat-o. Ca să fiu

sincer, nu se păru puțin cam rece. Dar, aceasta, prima dată. Pentru că apoi, a doua oară fu cu totul altceva; pricepuse, pasămite, cum stătea treaba. Era minunată!

Acestea fură primele contacte; apoi totul merse din bine în și mai bine; înțeleseseră, în sfîrșit, că eram o ființă gînditoare și inteligentă.

Unul din cei doi omuleți îmi plantă în gîtlej un aparat bizar și, astfel, am putut să vorbesc și eu în limba lor, limba „labak". O altă drăcovenie, băgată într-o ureche, îmi permitea să înțeleg ceea ce spuneau. Îmi cerură, mai întîi, mii de scuze pentru greșeala aceea atît de gravă: fiind în căutarea unor lucruri interesante nimeriseră pe Pămînt și prima făptură pe care puseseră ochii – care li se păru a fi în stare de absolută liniște, încît să poată fi ușor transportată – fusesem, vezi Doamne, tocmai eu.

Urmară prezentările. Cei doi erau frați: M'nwil și L'xleq Pik – tatăl și respectiv unchiul fetei – și proprietarii întregului complex. Iar ea se numea Luina, un nume frumos, nu-i așa? muzical, ușor de ținut minte, cît se poate de potrivit pentru o asemenea făptură.

Iar circul acela avea ca administratori și directori pe cei doi frați și ca îmblînzitoare – pe fermecătoarea mea Luina; restul treburilor – începînd cu pilotarea uriașei astronave și terminînd cu curățenia – era în seama acelor roboți delicați pe care îi cunoașteți. Cei trei erau originari din planeta Labassia – situată dincolo de Galaxia noastră – planetă de altfel cunoscută pentru acest gen de activitate. De ani și ani cutreierau prin Univers cu circul lor, îmbogățindu-și mereu zestrea cu noi exemplare și noi atracții; dar, din cauza unor greutăți pe care le întîmpinau cei doi frați – ce nu mai erau nici ei tineri – în strădania lor de a întineri întreprinderea lor și de a o aduce la nivelul celorlalte de pe diverse planete, afacerile nu le prea mergeau, de la o vreme.

Astfel că – după cum se spune – totul e bine cînd se sfîrșește cu bine. Sau, mai bine zis, totul e bine atunci cînd se sfîrșește cu și mai bine; dar povestea nu se termină aici: cu și Luina, da, chiar așa, eu și cu ea ne căsătorirăm, la puțin timp după aceea (aș fi fost de-a dreptul nebun dacă m-aș fi lăsat condus și debarcat pe Pămînt, așa cum cei doi omuleți – care, probabil, mirosiseră ei ceva – îmi propuseseră imediat). Cu priceperea mea în materie de afaceri – pricepere de adevărat pămîntean ce sînt – am luat în mîinile mele hățurile, conducerea circului, valorificîndu-l la maximum, venind cu idei noi, dinamice, făcînd ca serviciile să fie mai puțin greoaie; așa că, acum cea mai mare parte din acțiuni se află în mîinile mele. Ce frumoasă pereche de proprietari! aș putea să spun eu, cu îndreptățită mîndrie.

Acum prin spațiu cutreieră cel mai bun și cel mai bine organizat circ din toate cîte există prin diferitele universuri, care poate concura, cu succes, chiar cu cele mai moderne circuri, fie ele și din Antares. Și un ultim lucru: vă amintiți de firma aceea uriașă de pe una din laturile astronavei? Ei bine, ea s-a modificat, un pic, acum; și dacă prietenii mei de pe Pămînt ar putea s-o citească și s-o înțeleagă cred că ar crăpa de invidie; iată ce scrie pe ea:

CIRCUL SPAȚIAL S.P.A.
Proprietari: Mac și Luina Reynolds &
Frații Pik

În paranteză fie spus, cei doi sînt cam ramoliți; așa că... mă înțelegeți?

(22 octombrie 1961)

Deşteptarea

„Glasul nemuritor al timpului trecut,
cu al său necontenit clopoţit,
răsună, cu puteri fermecătoare,
şi-i cîntă nemerniciei tale prohodul"

E. A. Poe, *Tamerlan*

TIMPUL SE SCURSESE, încet şi inexorabil, pentru toţi şi pentru toate. Lumea fusese zguduită de numeroase evenimente. Într-un singur loc, totuşi, Timpul părea că nu pătrunsese şi nu-şi putuse duce la bun sfîrşit treaba. Totul era nemişcat, mort, înţepenit în spaţioasele încăperi ale „Sarcofagului". În acele spaţii fără aer şi fără viaţă nu pătrundea nici măcar un fir de praf. Maşinăriile mătăhăloase, bine unse, aşteptau încremenite. Totul rămăsese aşa de ani şi ani.

Apoi, la expirarea termenului – care fusese calculat, în prealabil, cu mare grijă – se declanşă ceva în vechiul computer care tăcuse pînă atunci. O întreagă suită de relee îşi schimbă brusc poziţia, punînd în funcţiune cîteva întrerupătoare. Se aprinseră becuri de control semnalizînd intrarea în funcţiune a unor maşini speciale. Un aparat anume adaptat făcu să se declanşeze o reacţie în lanţ – dirijată – în micul reactor atomic generator de energie. Începură să funcţioneze regulatoarele de oxigen care injectară preţiosul gaz în camere şi, îndeosebi, în cele două cubiculum-uri. Aceste două din urmă începeau să se încălzească aproape simultan, în timp ce „deşteptătorul electronic" scotea sunetul său acut. Se aprinseră şi luminile reflectîndu se pe pereţii de metal lustruit.

După ani şi ani, viaţa pătrundea, încet-încet, în „Sarcofag".

Biziitul acela supărător, mai întîi îndepărtat şi ciudat, devenise pătrunzător, insistent. În zadar încercă să scape de el, să se eschiveze. Îi pătrundea în creier. Era ceva, un biziit continuu, insuportabil, cumplit; îi găurea capul, aşa cum cariii găuresc lemnul. Încercă să reziste, să nu-i pese; apoi, dintr-o dată, deschise ochii.

Îl izbi o lumină crudă, albă. Clipi de cîteva ori din pleoape, blocat. Se afla într-o încăpere cenușie, de formă dreptunghiulară cu niște ciudate reflexii de lumină care-l deranjau. Era întins; deasupra sa se afla o cupolă transparentă din material plastic. Nu reușea să lege bine ideile; se simțea gol pe dinăuntru și dezorientat; rămășițele stării de inconștiență nu se dădeau duse așa cum ceața este risipită de primele raze ale soarelui. Căută să se agațe cu privirea de ceva. Privirea i se opri pe un panou mobil. Pe acesta scria:

25 SEPTEMBRIE 2990, ORELE 17,00

Iată că găsise ceea ce căuta! Acum își amintea totul; și ca și cum acea inscripție ar fi făcut să se scurgă cine știe ce lichid, mintea îi fu inundată de un noian de gînduri. Cu un gest mașinal mîna dreaptă apăsă pe butonul care se afla sub degetele sale. Cupola de plastic se ridică încet, cu un zgomot abia auzit. Îi ajunse la urechi ușorul șuierat al oxigenului care încă mai pătrundea în încăpere.

Urma treaba cea mai grea. Mișcă, încet, picioarele, cu greutate, pentru că îi erau, parcă, de lemn, *Aceeași senzație o va fi avînd și o mumie care se mișcă* – se gîndi. Mușchii îi erau, parcă, legați. Se propti cu picioarele de pămînt; după ce-i trecu ușoara amețeală putu să se miște cu siguranță.

Ceva, totuși, nu era în regulă; lipsea un amănunt... un ușor scîrțîit în dreapta sa îl făcu să-și amintească de faptul că nu era singur. În acea clipă se deschise și cel de al doilea cubiculum. Se aplecă pentru a-și ajuta tovarășul.

– Am reușit, Antini – spuse el prostește.

Dar nu avea o senzație de euforie, ci dimpotrivă. Nu reușea să scoată nici un strigăt de bucurie; îl apăsa, parcă, o mare greutate, era moleșit.

– Da, cu atît mai bine... O, Doamne, ce obosită mă simt... răspunse Claudia Antini sprijinindu-se de brațul lui. Mulțumesc, Bogart.

Se sculă cu grijă în picioare, tremurînd.

– Poate că ar trebui să țin un mic discurs, de circumstanță, pentru a marca această splendidă, minunată victorie a geniului uman etcetera, etcetera; dar, sincer vorbind, nu mă simt în stare. Am reușit și asta e tot, ce mai. Suspină. Mă simt legat, ca o bucată de lemn... Bogart privi neliniștit în jurul său. Dar acum, se ivește o altă problemă: ce anume ne așteaptă afară! Și privirea i se opri pe masiva ușă a camerei etanșe.

Fata, care-și netezea salopeta mototolită, îl întrerupse la jumătate.

– Ca să fiu sinceră, mi-e frică, mi-e o frică teribilă. Şi se aşează pe marginea cubiculumului. Doamne, ce oboseală! Îmi sînt frînte oasele! Îşi lăsă capul în jos, spre pardoseala de metal rece ca gheaţa.

Bogart se aşează lîngă ea.

– Somnuleţul pe care l-am tras ne-a dat aceste stări. Din fericire, drogurile n-au avut efecte rele...

– Aveţi dreptate. Acum, cred că ar trebui să întreprindem ceva. Doar n-o să stăm cu mîinile în sîn.

– Bine. Atunci, curaj.

Se ridicară aproape în acelaşi timp amîndoi. Claudia Antini îşi trecu mîinile prin părul ei, fin şi blond, răsfirîndu-şi-l. Era o fată frumoasă, bine făcută, cu un chip delicat, de statură potrivită. Mark Bogart se îndreptase, deja, spre panoul cu instrumente pentru a verifica în ce condiţii se afla complexul care fusese denumit „Sarcofagul". Masiv, de statură mijlocie, dar mai înalt decît fata, trecuse puţin peste treizeci de ani, dar avea, deja, părul încărunţit.

– Totul e în regulă, din fericire – spuse. Chiar după atîta timp instrumentele sînt în plină eficienţă.

– Mai bine am merge să verificăm în ce condiţii se află mijloacele de transport – îşi dădu cu părerea fata..

– Bună idee. Şi Bogart apăsă pe o pîrghie care făcu să se deschidă o uşiţă în peretele din fund.

Dincolo se aflau – pînă cu cîteva clipe în urmă fără aer – un eliomobil, un autovehicul „pentru orice teren" şi alte mijloace de transport mai mici şi individuale. Erau în perfectă stare, de parcă atunci ar fi ieşit din fabrică.

– Ideea lui Fossati şi a lui Braun a fost foarte bună – comentă Bogart. Arată, într-adevăr, foarte bine.

– Ne vom folosi de ele imediat? Ce spuneţi?

– Mai facem cîteva controale; după care vom putea ieşi. În timp ce eu le completez, tu pregăteşte eliomobilul.

Fata luă loc, verifică instrumentele, introduse combustibilul solid în rezervor şi aşteptă. Ochii săi rătăceau, obosiţi, de la un punct la altul, fără a reuşi să se oprească asupra a ceva anume. Ciudat, dar nu simţea nimic.

După puţin timp se întoarse şi Bogart.

– Datele arată că afară totul este normal. Am luat ceva provizii; s-ar putea să ne prindă bine. Am luat şi nişte arme... nu se ştie niciodată.

Puse totul pe bancheta din spate.

– Am acționat comanda mecanismului cu ceas; peste puțin timp se va deschide pasajul.

Urcă la bord și porni motorul. După cîteva rateuri, zumzetul regulat al „terestrului" umplu sala. În fața lor se deschiseră masivele uși ale pasajului. Autovehiculul trecu. Aici, pereții erau umezi; picături de apă se prelungeau pe ei formînd mii de pîrîiașe pe acoperișul curb, din plexiglas. Și întunecat.

Gîndurile se învîrtejeau în mințile amorțite ale celor doi, ca o roire de fluturi înnebuniți. Pînă în acele clipe acționaseră ca niște automate, dar de acum încolo în inimile lor începeau să pătrundă sentimentele; se duceau să vadă dacă reușita este deplină, dacă „Planul Timp" își atinsese, în întregime, scopul. Ce fel de lume vor mai fi întîlnit, acum, după atîția ani? O lume diferită sau asemănătoare celeilalte? Îi vor fi așteptat, cu siguranță, concepții noi, descoperiri noi, tehnici noi, invenții noi. În ce măsură se va fi schimbat lumea, cît de diferită va fi fost față de cea pe care o cunoșteau ei? Și cum vor fi fost primiți? Dar, mai ales, *de către cine?*

Care fuseseră scopurile „Planului Timp"? Probabil cele ale unei experiențe științifice, pur și simplu. Care voia să constate dacă două corpuri – suportînd un tratament adecvat – puteau sau nu să reziste o perioadă de timp foarte lungă în condițiile întreruperii funcțiilor vitale. Poate că autorii unui asemenea plan îl concepuseră și din ambiție deșartă, din trufie, în intenția de a demonstra strămoșilor îndepărtați de ce anume fuseseră în stare antecesorii lor. Asta să fi fost? Să nu fi fost, oare, și altceva?

Ieșiți în aer liber, fură întîmpinați de un soare coborît mult, ale cărui raze reflectîndu-se pe metalul argintiu al eliomobilului făceau să-i doară ochii care, după atîta timp pierduseră deprinderea cu lumina. De jur-împrejurul lor se întindea o cîmpie cu vegetație destul de bogată, cu nuanțe verzi și galbene. Se aflau pe coasta unui deal nu prea înalt, pe care erau împrăștiați, ici și colo, copăcei de un soi necunoscut.

– S-a schimbat puțin față de... față de ultima dată – spuse Claudia Antini uitîndu-se în jur și pironind ușa mimetică ce tocmai se închidea în spatele lor.

– Te cred și eu. Au trecut ceva anișori de atunci, dragă domnișoară, sau, poate, mă înșel? – rosti sec Bogart.

Iată că – se gîndi Claudia – *iată că domnul profesor intră iar în carapace, în carapacea sa, exact ca atunci...*

Motorul „aerian" se puse în mişcare.

– În ce parte o fi oraşul? Nu se vede nimic.

Bogart îşi duse mîna streaşină la ochi, cu o mişcare studiată.

– Bineînţeles că nu se poate vedea; dar, se află în partea aceea, în faţa noastră; dar, cum ne bate soarele în ochi...

– Bine; să mergem în direcţia aceea.

– Dar... este, oare, bine?

– Fără îndoială că da; doar n-o să încremenim aici aşteptînd să vină ei să ne întîmpine – poate, ai vrea, chiar cu fanfara – mai ales că habar n-au că ne aflăm aici – conchise Bogart.

După cîteva zvîcniturl, eliomobilul se înălţă spre cerul care începea să se coloreze în portocaliu aprins. La limita orizontului călătoreau încet, la mică înălţime, norii. Razele soarelui se reflectau în cabina de plexiglas şi de acolo pe chipul concentrat al bărbatului şi în părul de aur al fetei.

Nu le trebui mult ca să ajungă în oraş; sau în ceea ce mai rămăsese din acesta. Uriaşe grămezi de moloz, de ciment, de plastic şi de oţel erau martorii măririi sale de odinioară. Peste tot oraşul mort de secole – peste scheletele a ceea ce odinioară fuseseră nişte semeţi zgîrie-nori, luminate melancolic de un soare pe cale de a asfinţi – domnea doar zumzetul ireal al eliomobilului.

Din interiorul maşinii zburătoare, Mark şi Claudia se tot uitau şi nu le venea să creadă. Aceasta era, deci, tot ceea ce le rezervase lor viitorul? Aceasta era, deci, festa pe care le-o jucase destinul? Acea înşiruire de orbite goale, de pîntece spintecate, de oseminte, de dărîmături năpădite de praf – peste care domnea, atotputernică – duhoarea Timpului. Acestea îi fuseseră, deci, hărăzite de Destin Omenirii? Iată că temerile din trecut se transformaseră în realitate! Iar ei picaseră acum, tocmai în plin, în mijlocul acelor temeri, acelor griji ale prezentului lor de odinioară – acum, timp trecut; iar ceea ce îşi imaginaseră atunci ca pe un viitor îndepărtat era acum prezentul.

Încercară de cîteva ori să-şi spună ceva, să vorbească; deschiseră gura, dar limbile le erau, parcă, încleiate, împiedicate, nu puteau să se mişte nicidecum. Într-un rînd, Claudia îl strînse de braţ pe Mark, dar acesta se scuturâ, scîrbit. După ce se învîrti, în zadar, în căutarea vreunei clădiri rămase în picioare sau a vreunui – fie el cît de mic – semn de viaţă, eliomobilul se aşeză, în sfîrşit, în partea de sus – ciuntită şi ea – a unei clădiri înalte care părea să permită o aterizare cît de cît sigură. Probabil că acea clădire fusese odinioară un semeţ zgîrie-nori; acum era, doar, ceva înalt care-şi arăta goliciunea; ceva care domina un adevărat cimitir de rămăşiţe.

În timp ce coborau, Bogart bolborosi ceva din care Claudia nu pricepu nimic. Fata începuse să-şi revină din acel şoc; el, în schimb, părea a fi în pragul unei crize urîte; i se albise faţa, i se învineţiseră buzele, mîinile îi tremurau.

După ce ieşiră din eliomobil, Bogart se îndreptă, clătinîndu-se, spre ceea ce mai rămăsese dintr-o balustradă. Claudia – care-l cunoaştea bine pe Mark – înţelese; foarte rar se întîmplase ca cineva să se încreadă într-atit în ştiinţă avîntîndu-se cu gîndirea departe, în viitor, într-un timp în care descoperirile ar fi permis Omului să stăpînească definitiv Natura. Dar acum totul se prăbuşise şi – pe cît i se părea – ştiinţa nu fusese în stare să împiedice o asemenea catastrofă; dacă nu cumva o provocase chiar ea, ştiinţa.

În timp ce pe faţă o munceau toate aceste gînduri, Bogart reuşise să ajungă la balustradă. Strîngea cu putere în mîini cimentul acela ros şi suspinele îl făceau să se cutremure din tot corpul. Îşi prinse, dintr-o dată, capul în mîini; avea senzaţia că se îneacă într-o mare întunecată, fără fund. I se părea că-l înconjoară peste tîmple un cerc de foc; i se părea că-şi pierde simţul echilibrului. Deschise ochii şi văzu în faţa sa acel dezastru, acea întindere uriaşă de dărîmături – oribilă, ireparabilă! – luminată de razele soarelui care se pregătea să apună. În tot ceea ce crezuse el, în ce-şi pusese toate speranţele murise, trecuse în eternitate. Iar el, ce mai căuta el pe acel Pămînt pierdut? Era, de acum, o fiinţă de prisos. Şi ce importanţă mai putea avea misiunea sa în acea lume pustie? Pentru că îşi dădea seama, *ştia*, cu siguranţă, că lumea, întreaga lume, nu mai era nimic altceva decît o imensă grămadă de moloz, năpădită de praf.

Îşi plecă ochii spre temelia clădirii, acolo unde aterizase cu eliomobilul. I se păru, dintr-o dată, că acea prăpastie îl atrăgea. Simţi cum din străfundul fiinţei sale pornea o chemare irezistibilă. Era transpirat tot şi continua să strîngă – i se albiseră nodurile degetelor – cimentul acela. Jos, acolo jos; să se arunce acolo şi să termine cu tot; să părăsească acea lume care nu mai era a lui, acea lume străină, duşmană. Se simţea atras de acel hău întunecat şi fu cuprins de o spaimă cumplită. Să te prăbuşeşti, să urli, să vezi cum pămîntul îţi vine în întîmpinare cu repeziciune... Şi ce gînduri anume îţi vor mai fi trecînd prin cap în acele clipe? Ce fel de gînduri?

Din fericire, Claudia Antini era cu ochii pe el. Îl urmărise îndeaproape, clipă de clipă; îi urmărise zbuciumul interior, îi ghicise gîndurile, pînă la cel din urmă. Astfel că se şi apropiase de el, gata să-l prindă de mijloc cînd el se pregătea să se arunce în gol. Dar nu se întîmplă

nimic grav; lui Mark i se rupse, pur şi simplu, firul – fluxul gîndirii – şi el se prăbuşi pe pardoseala crăpată – palid ca un mort – şi începu să plîngă isteric.

Claudia – speriată pentru o clipă – se aplecă deasupra lui:

– Reveniţi-vă, domnule profesor... curaj... nu faceţi figuri din-tr-astea.

I se părea că era ridicolă, cît se poate de ridicolă; ce situaţie, să-l tratezi pe profesorul Bogart – pe *renumitul* profesor Bogart – ca pe un copil năzuros! Dar ce altceva putea să facă? Fără a sta mult pe gînduri, îi aplică domnului profesor două scatoalce zdravene. Fu de ajuns. Ca printr-un miracol Mark Bogart se potoli; îşi frecă uimit obrajii; deschise şi mai mult ochii, deja măriţi, după care se ridică, încet, în picioare fără a scoate vreo vorbă.

Claudia, nemişcată, nu-şi putea da seama dacă făcuse bine sau rău procedînd în acel fel; încercă să spună ceva:

– Vă rog să mă iertaţi, eu... eu credeam că... Vă rog să mă ascultaţi.

Bogart, fără a o învrednici cu vreo privire, se urni din loc îndreptîndu-se, chipurile, spre eliomobil.

– Ascultaţi-mă! îi urlă din spate fata, cu obrajii în flăcări. De ce vă purtaţi aşa cu mine? Cine credeţi că sînteţi? Ce vreţi să demonstraţi cu asta? Vă daţi mare acum, cînd v-a trecut criza, nu?

Mark Bogart se întoarse, cu totul uimit; vru să deschidă gura, să spună ceva, dar rămase pur şi simplu blocat în faţa acelei avalanşe de cuvinte dure care ieşeau din acea gură şi din acea inimă despre care nu-şi închipuise niciodată că ar fi în stare de aşa ceva.

– Aşa, nu spuneţi nimic? Faceţi în continuare pe demnul, pe îngîmfatul, vă daţi mare, ce mai! Dar aici nu ne mai aflăm în acel Laborator; nu ne mai aflăm pe Pămîntul acela de odinioară! Vă purtaţi ca un bufon!

Fata se opri o clipă pentru a-şi mai trage sufletul. O, Doamne, poate că noi doi singurii care am mai rămas în viaţă în toată lumea aceasta şi dumneavoastră vă purtaţi ca un general ieşit la pensie care parcă a înghiţit un băţ. Şi aceasta după ce aţi încercat să vă puneţi capăt zilelor! Ce ar mai fi rîs lumea: renumitul profesor Bogart – văzînd că lumea nu mai există – a vrut să se sinucidă!

Claudia se dezlănţuise, urla pur şi simplu. Stătea în picioare, cu braţele înţepenite, cu pumnii strînşi, cu părul ciufulit; după atîtea întîmplări şi atîtea emoţii simţea nevoia de a-şi vărsa focul care o ardea de atîta vreme. De cînd, oare?

Bogart se afla în faţa ei; stătea în faţa ei, cu gura căscată, de uimire, de această dată.

Nu s-ar fi aşteptat, niciodată, la o asemenea izbucnire, la o asemenea reacţie, din partea unei fiinţe ca ea şi în asemenea împrejurări. Îşi închipuia că o cunoştea bine pe Claudia Antini. Şi Claudiei Antini i se părea că-l cunoştea bine pe Mark Bogart. Dar, nu, nu era adevărat; activitatea în laborator, experienţele, nu fuseseră de ajuns. Poate că acum, tocmai acum, se ivise clipa – chiar dacă aparenţele înşelau – se ivise clipa cea mai nimerită de a face un pas înainte.

Fata continua să-l blagoslovească cu toate acele cuvinte – care mai de care mai drăgălaşe – în timp ce Bogart încerca să justifice, faţă de sine însuşi, purtarea sa. Da, în fond, nu greşise cu nimic. Erau situaţii deosebite şi n-ar fi putut proceda altfel. Sigur că da, nu erau situaţii normale, obişnuite; trebuia, totuşi, să se gîndească la... să admită că... Într-o astfel de lume ce altceva s-ar fi putut face... Şi dacă...

– Domnişoară... hm... Antini... Liniştiţi-vă; altfel, veţi face şi dumneavoastră o criză de isterie. Liniştiţi-vă! – spuse el străduindu-se ca vocea să-i pară cît mai firească.

Claudia se linişti.

Iată – îşi spuse *acum şi-a revenit; a redevenit acelaşi tip, rece, care învinuieşte. A şi uitat că acum cinci minute se tăvălea pe jos.*

Îşi mîngîie cu mîinile obrajii, ca pentru a se calma, şi-şi aranjă părul.

– Bine, domnule profesor, aveţi dreptate. Sîntem amîndoi întorşi pe dos din cauza acelei situaţii. Poate că... poate că ar fi mai bine să ne întoarcem la „Sarcofag". Se înnoptează deja.

Deasupra lumii, acelei lumi, începeau să se lase, într-adevăr, umbrele serii. Umbre lungi, negre, umbre contorsionate, umbre dintr-un oraş mort; umbre mai deprimante, cu mult mai deprimante decît erau umbrele cu mulţi ani în urmă.

Se îndreptară, tăcuţi, spre eliomobil care, în scurt timp, se puse în mişcare şi se înălţă în întuneric aidoma unuia din acei argintii fluturi de noapte.

A doua zi totul fusese uitat; cei doi îşi dedicară timpul verificării riguroase a aparaturii „Sarcofagului". Lipsa totală a aerului – aer care ar fi putut provoca apariţia ruginei sau a altor necazuri – precum şi metalele speciale care fuseseră întrebuinţate făcuseră ca totul să se păstreze în perfectă stare; iar micile reparaţii – sau înlocuirile de piese – care trebuiră să fie efectuate, fură făcute fără prea multă bătaie de

cap. Restul zilei fu folosit pentru explorarea împrejurimilor; o parte din conformația terenului se schimbase, ce era drept; dar ceea ce îi impresionă mai mult pe Mark și pe Claudia fu starea jalnică în care se aflau orașele și satele din jur. Primele fuseseră transformate în adevărate cimitire în urma exploziilor foarte puternice care făcuseră să se topească metalele, transformaseră în pulbere cimentul și cărămizile; cea de a doua categorie putea fi identificată numai de sus, de la înălțime, pentru că numai așa se mai puteau întrezări perimetrele înăuntrul cărora se înălțaseră, cîndva, casele.

Apoi, un alt lucru îi făcu să se cutremure: liniștea. Nu liniștea firească a Naturii, nu: vîntul făcea să foșnească frunzele și ierburile; păsările săgetau văzduhul acela de toamnă și cîntau; animalele – odinioară domestice – rătăceau pe cîmpurile părăginite, revenite la starea de sălbăticie. Nu, nu, Natura își continua drumul, nimic n-o oprise. Nu; dar tăcerea Omului, tăcerea a tot ceea ce crease el era de nesuportat. Nu se auzea nici un zumzet de avioane, nici un gîfîit, greu, de fabrici; nu tu pufăituri de trenuri; nu cîntece; nu strigăte; nu glasuri. Nimic. Și nici fum, nici foc; nimic, nici o dovadă a existenței omului civilizat. Tot ceea ce fusese omenesc murise în acea lume. Nici nu mai semăna a Pămînt, părea a fi cu totul altă planetă.

Se aflau acolo numai ei. Ei, Mark Bogart și Claudia Antini; veniseră acolo de undeva din trecut și erau singuri. Și atunci descoperiră ei cîte lucruri se pot întîmpla atunci cînd desperarea și singurătatea te copleșesc. Totul se întîmplă încetul cu încetul. În acea zi, pe înserate, se întoarseră cu eliomobilul în primul dintre acele orașe; aterizară, undeva, într-o zonă în care odinioară se aflau străzi dar în care acum nu se mai puteau vedea decît o grămadă mare de moloz și o vegetație pipernicită.

Mergeau de aproape o jumătate de oră; mergeau pe jos, pe lîngă ziduri dărăpănate, înnegrite, printre grămezi de fiare vechi; înaintau călcînd în picioare pămîntul și frunzele îngălbenite pe care vîntul le împrăștia printre ruinele orașului.

Mergeau unul lîngă altul, fără să se atingă. În ziua aceea își vorbiseră foarte puțin; totul rămăsese ascuns, undeva în inimi și pe limbi. Ceva îi împiedica să comunice între ei. Și de jur-împrejurul lor domnea liniștea, întreruptă din cînd în cînd de șuieratul vîntului care pătrundea prin acele schelete. Erau amîndoi tulburați, emoționați peste poate, la vederea acelui spectacol care înfățișa sfîrșitul lumii aceleia de care își aminteau.

De undeva, din neant, răzbătea pînă la ei un zgomot; un zgomot slab care suna a scîrțîit de pași pe acele rămășițe. Nu, nu era vîntul, o știau prea bine.

– Ce să fie? – murmură Claudia.

Mark se întoarse încet. Nimic. Zgomotul se auzi din nou, ceva mai puternic.

– Vine din partea aceea – spuse el. De acolo, din gangul acela.

Fata se apropiase de el și-l atinse.

Se traseră – căutînd adăpost – lîngă un zid plin de crăpături. De acolo puteau vedea o porțiune a străzii și intrarea – dărăpănată – a unei case. Zgomotul acela se repetă – mai clar – de două ori.

– Ce ne facem? – reuși să rostească fata. Își dădea seama că era palidă, dar încerca să facă ceva să nu se observe.

– Poate că a sosit clipa în care să întîlnim pe cineva. Clipă pe care am așteptat-o atît de mult, nu? Și acum ne e frică? Și, apoi, s-ar putea să fie doar un animal!

Bogart mai păstra încă ceva din răceala aceea. Făcu o mișcare – ca și cum ar fi vrut s-o ia din loc – dar Claudia îl opri.

– Nu, nu, nu te duce acolo! N-are rost! Nu... Mark!

Pe Bogart îl uimise atît de mult faptul că ființa aceea – care doar pînă cu o clipă în urmă fusese doar colaboratoarea sa și o tovarășă de aventură – i se adresase folosindu-i prenumele, încît nu-și dădu seama că din gang ieșise ceva care se îndrepta – clătinîndu-se spre ei.

Priviră într-acolo. Și văzură, ei bine, văzură ceea ca Omul lăsase drept moștenire, ce anume lăsase pentru a-i întîmpina pe ei. Acea vietate care, poate, fusese cîndva o ființă omenească se apropia. Era o făptură mică, păroasă, care scotea niște zgomote ciudate. Semăna, cît de cît, cu o maimuță, dar era mult mai grațioasă; și avea trăsături mai apropiate de cele ale unei ființe omenești; din fericire; și nu părea a fi periculoasă, ci dimpotrivă...

Claudia se lipi de Mark. Și un clopoțel de alarmă îi sună în creier: *Aceștia sînt urmașii noștri, urmașii celor care ne-au expediat pe noi în viitor!* În zadar încerca să-și spună – ei înșiși – că acea vietate era o sălbăticiune; nu, nu, nici vorbă de așa ceva; acea făptură nu avea cîtuși de puțin o privire de sălbăticiune.

Se traseră înapoi – cu o mișcare rapidă – și zgomotul făcut de pașii lor o înfricoșă pe acea vietate (nu putea, cu nici un chip, să fie numită „ființă omenească"...), vietate, care, holbînd ochii, o rupse la fugă spre gangul acela întunecat al clădirii.

– Vreau să văd despre ce e vorba – spuse imediat Bogart desprinzîndu-se din îmbrăţişarea Claudiei – şi apucînd lanterna care-i atîrna la un şold.

– Nu te duce acolo, te rog... s-ar putea ca...

Dar el se duse, totuşi, fără a ţine seama de ce-i spusese; dar îşi dădu seama de faptul că... ea, Claudia, i se adresase cu „tu".

Aprinse lanterna şi conul acela de lumină dezvălui prin unghere forme ciudate. Ajuns în pragul acelei încăperi şovăi puţin apoi îndreptă lumina spre interior. Se auziră, nişte gemete de desperare şi mişcări grăbite, dezordonate. Bogart se dădu mai aproape şi în acel moment i se înfăţişă privirii o scenă de necrezut: o întreagă familie de făpturi dintr-acelea păroase încerca să fugă, ţipînd de durere, încerca să scape de acea lumină.

– Dumnezeule! sînt ca lemurii; se tem de lumină. Sînt nocturni! Oamenii au devenit animale nocturne! Deci în tot acest timp s-a petrecut o asemenea mutaţie!

Da, pentru că se scursese destul timp de cînd începuse experienţa. Trecuseră exact o mie de ani şi în aceşti o mie de ani puteau să se întîmple o grămadă de lucruri.

„Plecaseră" – dacă se poate spune aşa – în ziua de 25 septembrie 1990, salutaţi fiind de un întreg cor – de osanale, de proteste, de aclamaţii şi de dezvăluiri, de urări de drum bun şi de rugăciuni. Apoi, „Sarcofagul" fusese închis şi sigilat, cu ei cu tot şi cu ceea ce camerele acelea – din plumb, din oţel, din ciment şi din diferite aliaje speciale – mai conţineau. Şi în ultima clipă acele două genii, care erau Fossat şi Braun, le încredinţaseră o casetă de plumb şi aramă cu porunca de a o deschide numai după o săptămînă de la „sosirea" 'or. Şi astfel începuse călătoria. Şi călătoria aceea – care pentru ei avea să fie egală, în timp, cu durata unui somn de-al lor – avea să reprezinte pentru restul lumii un timp exprimat în zile, apoi ani şi mai apoi secole. Şi istoria omenirii se depăna, se depăna peste ei firînd cu ea povara aceea a întîmplărilor – şi frumoase şi urîte şi bune şi rele – şi totul se petrecea fără ei, ca şi cum ei n-ar fi contat în timp şi Istorie. Plecaseră din acea lume pentru a se întoarce după o mie de ani. Dar unde se întorseseră? Încercau să-şi dea seama.

– Am eu o teorie a mea – spuse Mark, rezemîndu-şi mîinile de masa de metal şi întorcîndu-se spre Claudia care stătea lîngă el.

Un semn din cap şi din ochi îl încurajă să continue.

– Am examinat ruinele diferitelor oraşe; prezintă urme uşoare de radiaţii. Făcînd calculele de rigoare, am conchis că războiul atomic care a provocat acest dezastru trebuie să fi avut loc cu cel puţin opt secole în urmă. Satele, în schimb, nu prezintă cîtuşi de puţin urme de radioactivitate; cred că au fost părăsite încetul cu încetul de locuitorii lor fiind mai apoi distruse de factori naturali.

– Dar – îl întrerupse Claudia frecîndu-şi mîinile – dar mutaţiile? şi acele vietăţi?... şi de ce nu şi animalele? Este... este un lucru pe care nu-l înţeleg.

– La drept vorbind nici eu nu ţi l-aş putea explica cu precizie.

Şi privirea îi rătăci pe pereţii goi ai încăperii.

– Prea multe amănunte ne scapă. Suspină. Mă gîndesc, totuşi, la un fapt: ori este vorba de un anumit tip de radiaţii – nocive doar pentru om – ori Natura a reuşit să ne învingă, absorbind sau eliminînd mutaţiile iniţiale care îşi continuară mai apoi drumul lor firesc în timp ce în cazul Stirpei Omului mutaţia a afectat normalul.

Claudia îl privi în ochi. În cele patru zile lucrurile se schimbaseră binişor. Patru zile! Dar nu se schimbase chiar totul. Îşi trase scaunul aproape de al lui.

– Dar nu e posibil să se fi transformat atît de mult, să ajungă în condiţia aceea de animale nocturne, atît de mici şi de urîte...

Pe faţa lui Mark apăru un zîmbet melancolic; nu mai avea nimic din acea veche răceală profesională.

– Asta chiar că n-o mai ştiu. Poate că la început ceva îi va fi obligat să stea pe întuneric; apoi, radiaţiile determinară rapid caracteristicile... Dar, repet, e doar o ipoteză; or, în cazuri de acestea ipotezele nu prea contează.

Altceva nu vorbiseră; nu-şi spuseseră pe nume, nu-şi spuseseră în nici un fel – se gîndi Claudia.

Erau singuri, în sensul deplin al cuvîntului. Nimeni nu mai fusese vreodată ca ei.

Apoi, mîinile li se atinseră, aproape maşinal. Firile lor nu fuseseră niciodată prea deschise; dar în acea clipă totul fu spontan. Se ridicară şi se îndreptară către uşa care dădea afară. Se ţineau de mînă. Era noapte, o noapte de toamnă, dar nu era frig. Deasupra lor străluceau mii de lumini şi cerul nu mai fusese niciodată atît de curat. Aveau atîtea şi atîtea lucruri să-şi spună...

Hotărîrea fu luată repede şi în deplin acord. Problema se punea astfel: lumea era populată de o specie de fiinţe sub-umane, care se

opriseră pe o anumită treaptă a evoluției, pe care cine știe cît aveau să mai stea; dar, în afara acelora mai existau două făpturi umane – mult evoluate, civilizate – venite din trecut. Soluția problemei, logică și omenească, era: cei doi aveau să le vină în ajutor celorlalți.

Nu le fu greu să-și găsească un adăpost; n-avură decît să meargă în locul acela al primei întîlniri cu ceilalți, unde descoperiseră niște culcușuri rudimentare și diferite lucruri ale familiei aceleia care fusese atît de rău speriată de lanterna lui Mark, încît fugise de acolo. Părăsiseră tot: niște blănuri mici, ceva care semăna a veselă, niște ciudate unelte din piatră și-și schimbaseră îndată sălașul. Se gîndiseră să-i caute pe cei ce sălășluiseră acolo, deși știau că acel lucru le va fi luat mult timp. Claudia avu ideea să se folosească de lanterne cu raze infraroșii, pentru a nu-i mai speria încă o dată. Începură căutările în acea după-amiază, prin cele mai îndepărtate cotloane ale orașului distrus.

Scotociră prin tot felul de dărăpănături în care păianjenii țesuseră pînze groase năpădite de praf și în care cimentul ce se prăbușise formase găuri întunecoase; căutară prin crăpăturile zidurilor, pe sub ruinele podurilor – care odinioară își arcuiau prin aer zveltele siluete – dar numai cînd ajunseră în apropierea a ceea ce va fi fost cîndva intrarea într-un adăpost antiatomic găsiră, în sfîrșit, ceea ce căutau. La raza invizibilă a lanternei cu infraroșii le văzură pe acele făpturi păroase; dormitau în așteptarea ivirii zorilor, zorilor lor. Erau patetice în urîțenia lor – masculi și femele, mari și mici – strînși unii într-alții pentru a se apăra de vîntul care pătrundea prin crăpături.

– Poate că nu sînt răi ca strămoșii lor... murmură Claudia din pragul acelei deschizături.

Cînd celor doi tineri li se păru că ceilalți dau semne de trezire – soarele de toamnă cobora spre asfințit, dincolo de masa aceea a clădirilor distruse – se îndepărtară în tăcere, gînditori.

Aceasta se întîmpla în cea de a cincea zi de la „sosirea" lor.

Mark și Claudia își petrecură toată dimineața următoare croind planuri de bătaie, stabilind în ce fel aveau să acționeze. N-aveau prea multe de hotărît; se aflau acolo – asta era – și trebuiau să înfrunte situația cu cît mai mult tact posibil. Lăsarea serii îi găsi gata pregătiți pentru primul contact direct. Nu fu deloc un lucru ușor. Intrarea lor în acel adăpost provocă o panică generală; dar, încetul cu încetul – văzînd că cei doi intruși nu mai plecau – ființele acelea mici și păroase își

reveniră din panică şi spaima lor se transformă mai întîi în suspiciune, apoi în uimire şi în cele din urmă în curiozitate.

Se apropiară de Mark şi de Claudia şi începură să-i privească cu atenţie; pe ei, instrumentele lor, lanternele cu raze infraroşii pe care le atingeau cu gura căscată. Erau, fără nici o îndoială, sociabili, fiinţe înzestrate cu spirit de observaţie, curajoase; nu erau, nicidecum, nişte bestii vulgare, ce mai; şi un dram de inteligenţă tot le mai rămăsese în minte.

Dacă ar fi intrat numai Mark singur acolo nu s-ar fi ajuns, probabil, prea departe; el nu prea era un tip sociabil, comunicativ. Dar vocea blîndă şi mişcările graţioase ale Claudiei, chipul său plăcut, părul său blond şi lung făcură o deosebită impresie asupra acelor suflete simple. În scurt timp, fata atrase complet atenţia asupra sa şi deşi făpturile acelea nu înţelegeau ce spunea ea se strîngeau în jurul ei vrînd, parcă, să audă tot. Le dispăruse complet frica.

Şi astfel – aproape fără să-şi dea seama – petrecură împreună toată noaptea şi abia atunci cînd lumina firavă şi ceţoasă a zorilor pătrunse prin crăpăturile adăpostului şi fiinţele acelea mici începură să dea semne de somn şi de nelinişte, căutînd colţurile cele mai întunecoase, abia atunci cei doi se întoarseră la „Sarcofag"

Trecură printre ruinele acelea pline de praf – ţinîndu-se de mînă – şi după puţin timp se treziră în plină cîmpie. Puteau, foarte bine, să străbată tot traseul pe jos. Nu se simţeau obosiţi, ci dimpotrivă, aveau o ciudată euforie. Simţeau că acea noapte însemnase ceva cu totul deosebit, pentru toţi.

Se crăpau zorii celei de a şaptea zi.

Abia după ce se odihniră puţin în acea după-amiază îşi aduseră aminte că trecuse o săptămînă de la deşteptarea lor. Trecuseră şapte zile de cînd „sosiseră" în viitor.

– Înseamnă că putem deschide acea faimoasă casetă – spuse Mark. Aproape că uitasem de ea.

– Cine ştie ce naiba mai conţine – continuă ideea Claudia. Cei doi aveau nişte mutre grave – dar şi viclene în acelaşi timp – atunci cînd ne-o încredinţaseră.

– De la unii ca ei te poţi aştepta la orice; sînt genii, dar în acelaşi timp şi copii. Copii din aceia precoci, care văd în perspectivă; aşa ceva n-am mai pomenit în nici un alt... atunci.

– Dacă n-ar fi fost ei, nimic din toate acestea nu s-ar fi întîmplat – rosti fata gîndindu-se la lumea aceea distrusă şi la faptul că ar mai putea exista vreo speranţă.

Mark se chinuia să deschidă caseta; după cîteva eforturi aceasta cedă. Claudiei îi fulgeră prin minte o intuiție.

– Mă întreb dacă nu cumva... începu ea să spună; dar deja mîinile bărbatului scoseseră un plic din material plastic, de culoare cenușie și extrăgeau din el o foaie mare din același material.

Se priviră în față. Ceva le spunea că erau pe punctul de a... Mesajul suna astfel:

Din Laborator,24 septembrie 1990

Dragi copii,

(permiteți-ne să vă spunem așa, vă cunoaștem, doar, de atîta timp); vă aflați acum de o săptămînă în ceea ce nu mai este lumea voastră. Vă veți confrunta cu două situații: sau veți găsi o evoluție – în mai bine sau în mai rău – a ceea ce ați lăsat departe, în timp, cu o mie de ani în urmă și atunci nu veți avea altceva de făcut decît să ne iertați pentru ceea ce veți citi mai departe, cele concepute și scrise de mințile prea înfierbîntate, dar și pesimiste a doi bătrîni nebuni și să ne mai iertați pentru că v-am trimis într-o asemenea misiune primejdioasă; sau nu veți mai găsi decît rămășițele unei lumi distruse de război.

Credem că, după toate probabilitățile, se va confirma mai curînd cea de a doua ipoteză; iată de ce vă vorbim de acestea, plecînd de la o asemenea presupunere. Trebuie să ne iertați; am folosit această experiență drept pretext pentru scopurile noastre. Este adevărat, noi am conceput totul dar nu am dat la iveală nimic. De ce am făcut-o? Iată care este adevărul, dragi copii, și ne rugăm bunului Dumnezeu să nu fi greșit, în care caz am avea pe conștiință soarta voastră.

Sîntem aproape siguri – o repetăm – că în cursul acestor o mie de ani lumea va fi distrusă de o conflagrație. Ultima. După aceea nu va mai exista nimic pentru care să te războiești și atunci totul se va fi sfîrșit și Omenirea își va fi pierdut locul său din Univers.

De ce să trebuiască să pierim în acest mod stupid?

Așa încît v-am trimis pe voi și voi sînteți acum ultima speranță a Stirpei Omului. Păreți, la prima vedere, firi diferite; în tot timpul cît ați stat, împreună aici, în Laborator – sub observația noastră – n-ați catadicsit nici unul să vă aruncați reciproc măcar o privire. Dar noi sîntem vulpoi bătrîni și credem că ne pricepem la sufletul omenesc; iar voi doi – tu, Claudia Antini și tu, Mark Bogart – păreți a fi cei mai potriviți pentru experiența pe care vrem s-o facem.

Timp de o săptămînă – singuri fiind, doar voi doi – veți găsi modul de a vă cunoaște unul pe altul, mult mai bine decît ne-am închipuit noi. Dacă lumea va fi pustiită, dacă nu vor mai exista ființe omenești ci numai fiare, atunci va trebui să hotărîți voi, să luați inițiativa, voi singuri – fără noi – să hotărîți, deci ca Omenirea să reia totul de la început, să înceapă o nouă viață, mai bună dacă se poate. Dacă acea conflagrație va fi determinat mutații – se va fi revenit la starea de barbarie – datoria voastră va fi aceea de a reeduca pe supraviețuitori, de a-i instrui, de a-i civiliza folosind cele mai bune metode cu putință; de altfel o parte din programul de pregătire a voastră a fost afectată tocmai acestui scop, dar voi n-ați știut nimic despre acest lucru. Urmașii voștri și cei de după ei vor edifica o nouă lume în care, fără îndoială, va merita să trăiești.

Iertați-i, deci, pe acești bătrîni care s-au gîndit doar la soarta Omenirii, nu și la a voastră, la misiunea grea pe care v-au încredințat-o. ***Dar ei, acești bătrîni, au încredere în voi.***

G. Fossat – K. Braun

Acum totul era clar. Înțeleseseră. Și cînd te gîndești că... Își cereau iertare... și între timp ei îl salvaseră pe Om din ghearele uitării eterne.

Se uitară unul la altul; ăia spuseseră clar niște lucruri pe care ei nu avuseseră curajul să și le spună. Așa era, într-adevăr: acele două genii bătrîne erau, cu siguranță, cele mai clarvăzătoare persoane care existaseră vreodată. Viața lor avea de acum încolo un sens. Nu se mai simțeau naufragiați în Timp.

– Ar cam fi momentul să plecăm – spuse Mark încet.

– Da... iubirea mea...

Și-i strînse mai tare mîna.

Puseră totul la loc în casetă, apoi luară în cîrcă cei doi saci cu merinde și cu diverse instrumente, își atîrnară la șold lanternele speciale și se îndreptară spre ieșire.

Se făcuse noapte – noapte de toamnă – și un vînt cald adia dinspre sud. Undeva, acolo, în depărtare, erau așteptați.

Le sclipeau ochii. Era adevărat, aveau o misiune grea și de durată: reeducare – readaptare la lumină – apoi exerciții de vorbire; apoi uneltele; apoi focul, îmbrăcămintea și... și... atîtea și atîtea alte lucruri la care trebuiau să se gîndească; în afară, bineînțeles, de altele, mai importante și personale...

Respirară adînc și acel aer care mirosea a singurătate pătrunse în toată ființa lor.

– Mergem?

– Da, mergem.

De jur împrejur domnea liniştea; o lume întreagă era pe cale de a adormi, în timp ce o alta era pe punctul de a se deştepta.

Luna se afla deja sus pe cer. O luară pe jos, pe străduţa aceea care ducea spre ceea ce de acum încolo puteau să-l considere ca fiind „serviciul"lor. Nu se grăbeau. Aveau multe, multe de făcut dar aveau şi timp, destul.

Aveau la dispoziţie toată viaţa.

(16 decembrie 1962 – 9 ianuarie 1963)

ERA O NOAPTE URÎTĂ. Maşina urca cu greutate, chinuindu-se – deşi avea lanţuri la roţi – printre rafalele de vînt care răscoleau zăpada. Îşi aţinti privirea spre cer, dar nimic nu prevestea vreo schimbare a vremii; totul se învîrtejea, o învolburare de alb şi negru. Farurile nu reuşeau să cuprindă în conul lor de lumină mai mult de cîţiva metri. Din fericire era drumul spre casă, pe care îl cunoştea foarte bine. O curbă, apoi alta. Încă un efort. Iată şi poarta; trecu de ea. Coborî şi vîntul îl biciui cu putere împroşcîndu-l cu zăpada aceea îngheţată pe faţă şi pe păr. Deschise uşa garajului şi duse maşina înăuntru. Închise apoi uşa şi, îndoit de mijloc, o apucă pe aleea acoperită de zăpadă.

Era tîrziu, aproape de miezul nopţii. Adică, pentru el – medic de circă în acel sătuc, la dispoziţia tuturor, la orice oră din zi – nu era prea tîrziu. Dar era tîrziu, fără îndoială, pentru Gianna. Prin perdeaua de zăpadă văzu că în dormitor era lumină; un pătrat de lumină, caldă, care răzbătea pînă departe în noapte.

Amorţit de frig, deschise, în sfîrşit, uşa de la intrare. Intrînd în sufragerie simţi cum îl învăluie o căldură uşoară şi plăcută, semn că focul abia se stinsese acolo. Îşi dădu jos pardesiul ud şi se apucă să mănînce ceva, ceva care nu mai era cald. Dar era bun, la urma urmelor.

Gianna...

Ceva nu era în ordine, de cîtva timp. Nu, nu era ceva grav, îngrijorător sau tragic – cel puţin în aparenţă – dar ceva tot era. *Ceva* aşa, prea subtil şi prea vag ca să poată fi exprimat în cuvinte – în substantive şi adjective – dar era ceva anume ce putea fi intuit numai de două persoane care au în comun nu doar simpla existenţă fizică. În aceste cazuri sînt de ajuns o privire nelalocul ei, un ton puţin mai ridicat al vocii, o lipsă de atenţie nejustificată, ei bine, toate acestea, precum şi alte nimicuri, sînt de ajuns, deseori, pentru a da de înţeles că ceva nu este – sau nu va fi, peste puţin timp – în regulă; acel *ceva*, deosebit şi nou care, mai devreme sau mai tîrziu, va face să scîrţîie căruţa – viaţa în doi – pentru mai puţin sau mai mult timp.

Şi acel ceva se întîmpla de puţin timp – se gîndea el – , ridicîndu-se pentru a încerca să mai aţîţe focul. Luă cleştele şi răscoli cenuşa; mai erau cîţiva cărbuni aprinşi – ce păreau nişte ochişori care clipeau –

în fundul şemineului. Puse peste acei cărbuni puţină hîrtie şi nişte lemne, apoi suflă. La puţin timp după aceea, cîteva limbi de foc se înălţară spre bolta şemineului.

Rămăsese îngenuncheat.

... din cînd în cînd o găsea cufundată în gînduri fără a avea vreun motiv – ca şi cum s-ar fi gîndit la cine ştie ce lucru important – cu capul plecat într-o parte, aşa cum făcea Pisica atunci cînd stătea la pîndă să prindă cine ştie ce zgomot. Părea că voia şi ea să prindă cine ştie ce zgomot imperceptibil. Sau mîzgălea, cine ştie ce pe o foaie de hîrtie pe care apoi o rupea şi o arunca. Sau...

Simţi că-l atinge ceva moale. Se întoarse brusc şi o văzu pe Pisica Siameză care se freca, torcînd, de pantalonii săi. O scărpină pe cap şi mîţa se întinse, vicleană, din toate mădularele după care se îndreptă spre şemineu şi se cuibări pe postamentul din cărămidă refractară, cu spatele la parafoc. Flăcările pîrîiau în spatele animalului şi reverberaţia îl făcea să aibă o înfăţişare diabolică.

El întinse braţul şi o mîngîie din nou. Era un animal ciudat; deşi era de rasă, o găsiseră vagabondînd şi o luaseră în casa lor; ea se ataşase de ei şi nu mai plecase de acolo. Şi ei nu fuseseră în stare să-i găsească un nume.

– Fericita de tine, n-ai nici o grijă... murmură el ca pentru sine.

Auzi un fîşîit în spatele lui. Şi apoi o voce:

– Ce? Dar ce, parcă tu ai?

Apoi îl atinse ceva, uşor, pe obraz.

Se ridică încet şi o privi pe Gianna în ochii ei de culoarea alunei, ochi somnoroşi şi totuşi vioi; faţa îi era liniştită şi frumoasă şi-şi pusese o mînă pe umărul lui. Paolo se simţi stînjenit.

– Ei, nu, nu... griji, nu, e prea mult spus. Se feri, pentru o clipă de privirea ei întrebătoare. O fi nervozitate, încordare... nu mai ştiu nici eu.

Ea nu-i răspunse dar se scuturâ, cuprinsă, parcă, de un fior. Abia atunci îşi dădu seama Paolo că soţia sa avea pe ea doar o cămaşă de noapte foarte subţire. Părul ei negru, desfăcut, făcea să-i pară şi mai albă pielea.

Îşi scoase haina şi i-o puse pe umeri.

– O spui în serios?

– Bineînţeles. Ce motiv aş avea să nu-ţi spun adevărul?

O privi din nou în timp ce ea îşi aranja mai bine haina; era foarte frumoasă, aproape mai frumoasă decît atunci cînd o cunoscuse, cu mulţi ani în urmă.

– Cred că ar fi timpul să te întorci în pat, nu?

Gianna îl privi pe furiş. Apoi îl luă de mînă. Se pregăteau să stingă lumina, cînd Pisica, strecurîndu-li-se, mieunînd, printre picioare, o luă în sus pe scări înaintea lor.

Paolo o cuprinse pe soţia sa pe după mijloc şi cînd ajunseră pe palier o strînse în braţe şi o sărută. Îşi aminti, dintr-o dată, de clipa aceea de atunci – cu mult timp în urmă – cînd, tot aşa, o sărutase, pe scările unui atelier de blănărie... Şi, totuşi, acum *ceva* nu mergea; Gianna părea cuprinsă de o oarecare neliniştе, din cine ştie ce motiv, nu-şi putea da seama. Îşi mişca buzele, îl strîngea mai tare de mînă, se poticnea parcă... Sau, poate că totul nu era decît o închipuire a minţii sale obosite de munca intensă din ultimul timp...

Afară vîntul se potolise, dar zăpada continua să cadă încet din cerul negru.

Paolo era întins pe pat şi lîngă el dormea – cu capul pe umărul lui şi părul împrăştiat – Gianna. Avea o respiraţie liniştită şi regulată. Dormea cu gura întredeschisă. Pleoapele, uşor adumbrite, păreau a fi şi ele întredeschise, gata să se deschidă de tot la cel mai mic zgomot. Pe noptieră veioza era încă aprinsă, dar lumina sa era voalată.

Paolo se simţea ciudat de nervos. Pusese deoparte cartea şi se gîndea; nu putea să adoarmă.

În cele din urmă se ridică din pat dînd uşor la o parte capul soţiei; se apropie de fereastră şi ridică jaluzelele. Zăpada continua să cadă, încet, formînd grămăjoare albe pe la colţurile pervazului. Prin pătura aceea cenuşie de nori se ivise o spărtură prin care răzbătea pînă la pămînt lumina palidă a lunii.

Nu mai bătea vîntul şi nu mai era nici aşa de frig.

Milioane de fulgi se roteau prin aer şi se aşezau apoi pe acea mantie care acoperea strada, cîmpia, copacii, gardul şi toată casa. Ninsese mult între timp, aşa încît urmele lăsate de el de la garaj pînă la uşă dispăruseră; tot aşa şi urmele lăsate de lanţurile de la roţi. Totul era învăluit în alb şi în linişte.

Ceea ce îl impresiona întotdeauna pe Paolo în aceste situaţii era liniştea desăvîrşită în care – atunci cînd nu bătea vîntul – cădea zăpada. Părea că acea spumă moale şi îngheţată care venea din cer avea puterea de a absorbi, de a acoperi, de a înăbuşi toate zgomotele de pe lume...

Lumina, mai vie acum, pătrundea şi în cameră.

Paolo se întoarse. Apoi, dintr-o dată, stinse veioza. În lumina aceea albă care pătrundea prin fereastră se contura de sub învelitoare trupul adormit al Giannei. Nu-şi schimbase poziţia şi capul, aplecat într-o

parte, îi dădea o înfățișare copilărească, de copil nevinovat. Trupul era, însă, cel al unei femei care știa să fie, în același timp, și dulce și senzuală. Respira cu regularitate și pieptul i se ridica încet-încet de fiecare dată.

Șirul gîndurilor, fără legătură, fu întrerupt de un geamăt înăbușit, Gianna se agita și-și mișca încoace și încolo capul. Părea a fi pradă unui coșmar. Gemu din nou. Apoi respirația îi deveni gîfîitoare și membrele nu i se mai mișcară. Paolo, care în primul moment nu dăduse importanță acelor lucruri punîndu-le pe seama unui vis urît, aprinse din nou lumina, se așeză pe marginea patului și-i puse o mînă pe frunte.

Era caldă.

– Haide, Gianna, haide... trezește-te... liniștește-te...

Pulsul îi era puțin accelerat iar respirația îi devenise aproape răgușită.

– Trezește-te, scumpo... îi șoptea el.

Un urlet înăbușit răsună în cameră lovindu-se de pereți, pătrunzînd în creierul lui Paolo, ricoșînd din geamuri. Gianna se trezi brusc și văzîndu-și soțul lîngă ea îl îmbrățișă cu desperare. Apoi, strîngîndu-l și mai tare în brațe își lăsă capul pe umărul lui.

Apoi începu să plîngă, încet, cu suspine. Inima îi bătea cu putere. Murmura ceva de neînțeles.

– Ce e, dragă... haide, haide,... liniștește-te, nu-i nimic...

Ea îl privi de jos în sus cu ochii strălucitori.

– O, Doamne... Paolo... sînge... am visat sînge... și durere și, ceva, ca o mare apăsare... Era ceva ce eu nu trebuia să fac... era un lucru înspăimîntător... nu reușeam să-mi dau seama... Ceva, în mine, care nu mergea deloc... și iarăși durere mare și sînge, mult sînge... și eu nu pricepeam... Mi-e frică... o, dragule!

Afară continua să cadă, mai rar, acea pulbere argintie. Cîțiva nori acoperiseră din nou luna.

Poate că acel coșmar al ei, destul de neobișnuit, nu m-ar fi îngrijorat atît de mult dacă nu s-ar fi repetat – aproape la fel – trei nopți la rînd. Gianna, tot așa, se trezi brusc, plîngînd, cu mîinile la tîmple. Și încă o dată a trebuit s-o liniștesc și s-o consolez.

Devenea tot mai ciudată. Și nervoasă. Cînd mă întorceam de pe la vizitele mele se întîmpla ca uneori să nici nu-și dea seama de prezența mea; de cîteva ori uită să pună masa. Părea a fi cu capul în nori, distrată; nu se știa din ce motiv.

Ce se întîmplă cu mine? Oare înnebunesc? E normal să am acele vise, apăsarea aceea în tîmple, să simt că mă roade ceva pe dinăuntru?

Dar dacă n-o ştie nici Paolo, care e medic... Ştiu, doar, că nu pot să mă liniştesc; că-mi trec prin cap nişte gînduri ciudate, gînduri atît de absurde şi de fără noimă pe care mă văd nevoită să le aştern pe hîrtie pentru a-mi dovedi mie însămi că nu sînt halucinaţii. Apoi, hîrtiile acea trebuie să le arunc, altminteri, el, sărăcuţul de el, care doarme atît de liniştit lîngă mine, cine ştie ce şi-ar mai putea închipui. Iată, acesta este singurul lucru pe care nu i l-am spus de cînd ne-am căsătorit. N-are rost să i-o spun. Uneori trebuie să fii sincer, alteori nu. Pentru a fi cît mai bine. Dar, poate că, totuşi, pentru că s-a purtat atît de frumos cu mine, ar merita din partea mea o sinceritate desăvîrşită. Dragul de el, e atît de naiv uneori, că dacă n-aş fi fost eu cine ştie pe ce mîini ar fi încăp...

Ah...

Reîncepe. Mă apasă. E ceva, aşa, ca un ciocănit confuz în creier, ca un deget care pătrunde acolo şi cotrobăieşte. Va trebui să mă ridic să-mi iau un calmant, deşi ştiu că nu va avea nici un efect.

Şi coşmarurile acelea continuau. Nu mai înţelegeam nimic. Nu era vorba de mîncare. După cîte ştiam, nu suferea de nici o boală. Şi nici nu avusese acele manifestări mai înainte. Într-un rînd, cînd se trezise, tot aşa, brusc, îmi spuse că era sigură că avea ceva cu nervii.

Bine. Trebuia să mergem la un specialist. Era vorba, fără îndoială, de o indispoziţie psihică, ceva pe fond nervos datorate cine ştie cărei cauze. Era o problemă asupra căreia nu puteam să mă pronunţ. Nu pentru că aş fi fost unul dintre acei medici de circă de modă veche – uitaţi de Dumnezeu şi de oameni prin acele sătucuri, la fel de uitate şi ele – care nu ţineau pasul cu progresul. Dimpotrivă, în afara faptului că eram abonat la mai multe reviste de specialitate, mă ocupam şi de alte probleme legate de profesiunea mea. Dar la psihanaliză chiar că nu mă pricepeam, aş că nu puteam să-mi dau nici o părere.

Într-una din seri în care mă întorsesem acasă mai devreme ca de obicei şi o găsisem pe Gianna într-o ipostază destul de ciudată (era aşezată în faţa focului cu un stilou în mînă şi cu un petic de hîrtie pe care tot mîzgălea ceva) mi-am spus că dacă povestea aceea se mai repeta, însemna că trebuia să luăm taurul de coarne.

Poate că e din cauza frigului. Sau poate că înăuntrul meu se află ceva deosebit, ceva nou. Poate asta va fi cauza; şi eu îmi fac griji pentru că este pentru prima oară. Ar trebui să fiu mulţumită şi, în schimb, sînt înspăimîntată. Mi-e frică să i-o spun lui. Cum să fac? Iar el cine ştie la ce se va fi gîndind în acest timp; nu ştie că e vorba de cea mai frumoasă...

Distrat cum e, mai tot timpul, poate că nici nu-şi va fi dat seama. Aşa e el, zăpăcit; dar rău nu e. Trebuie să-l iau aşa cum e. Dacă n-aş fi fost eu, cine ştie unde ar fi ajuns.

Povestea aceea se repetă la numai cîteva zile.

Mi-am scos paltonul umed din cauza ceţii şi mi l-am atîrnat lîngă şemineu; apoi mi-am tras un scaun aproape de Gianna care privea, cu un aer emoţionat, flăcările. Am observat, abia atunci, că ţinea pe genunchi Pisica; aceasta torcea încet dar nu cu ochii închişi, ca de obicei. Avea, dimpotrivă, ochii larg deschişi, iar pupilele – de culoare albastră – care fuseseră mai întîi aţintite asupra focului, ei bine, acum erau aţintite asupra mea şi mă priveau cu un aer în acelaşi timp viclean şi excitat şi strengăresc, de complice. Şi pentru a fi şi mai convingătoare îşi înţepenise urechile-i negre îndreptîndu-le spre spate.

Mă întorsei spre Gianna; eram puţin descumpănit. O scuturai. Se uită la mine cu o privire rătăcită, ca şi cum aş fi deranjat-o din somn.

– Gianna, ce-i cu tine? Ai o înfăţişare ciudată. La ce te gîndeşti?

Nu-mi dădeam seama dacă procedasem bine aşa, cel puţin pentru început; lăsînd la o parte faptul că nu fusesem niciodată un specialist în arta conversaţiei era, totuşi, pentru prima oară că mă găseam într-o situaţie de acel gen.

Se părea că nu mă auzise. Am apucat-o de un braţ. I-am vorbit pe un ton foarte blînd care se voia cît mai convingător. Am tras-o lîngă mine şi am mîngîiat-o. I-am şoptit că ar fi fost mai bine să fi mers la un doctor, aşa din precauţie. Văzînd că reacţiona la acele cuvinte, am prins curaj şi i-am spus că am fi putut merge – dacă, bineînţeles, era de acord – şi la un psihiatru...

Sări ca şi cum ar fi fost muşcată de cine ştie ce animal făcîndu-mă să mă gîndesc la Pisica.

Şi se porni pe plîns tot spunîndu-mi nu şi nu şi nu şi reproşîndu-mi că nu aveam încredere în ea, că exageram, că nu era adevărat că ea se simţea rău, că eu mă purtam urît cu ea. Că ar fi trebuit să înţeleg...

– Să înţeleg, să înţeleg, bine, dar ce anume să înţeleg! – am întrerupt-o eu, violent.

Holbă ochii, apoi mi se aruncă de gît şi rosti pe nerăsuflate:

– O, Paolo! E... mă simt întoarsă pe dos... totul mi se învălmăşeşte în cap... Nu aveam... nu ştiam cum să-ţi spun. Pentru că, pentru că... aştept un copil!

Şi-mi veni mie rîndul să sar în sus. Ca un smintit. Şi să nu-i spună nimic soţului ei, care era şi medic pe deasupra! Şi eu să nu-mi dau

seama de nimic! Un amestec de bucurie şi mîhnire, de înfrigurare şi de uşurare mă împiedica să vorbesc, să spun ceva.

– Şi mi-o spui, aşa... abia acum... am reuşit să bolborosesc. În ce lună eşti?

Mi se pare că a trecut cam mult timp de cînd are acele ciudate indispoziţii – m-am gîndit în sinea mea.

Gianna, care continua să se uite la mine şi după ce eu sărisem în picioare, se întoarse, dintr-o dată, spre şemineu. Miţa se afla încă în poala Giannei, în pofida tuturor celor ce se întîmplaseră.

Deschise gura dar nu reuşi să spună nimic. Apoi, după o clipă de tăcere, rosti:

– Cred... într-a şasea sau într-a şaptea...

– Dar ce, ai înnebunit! N-ai spus nimic, niciodată! Şi nici eu nu am observat nimic! *Şi nici nu se vede nimic!*

Am apucat-o, din nou, în braţe. Şi am zgîlţîit-o bine.

– Vorbeşti serios? Răspunde, hai, răspunde!

– Lasă-mă, mă doare – spuse ea gîfîind. Da, da, vorbesc serios, de ce nu vrei să mă crezi?

Nu mai pricepeam nimic. Cum era, oare, cu putinţă să nu fi observat nimic? Ce fel de medic, ce fel de soţ mai eram? Mă pregăteam să-i zic ceva, să protestez, cînd am văzut că ochii i se umpluseră de lacrimi, că-i străluceau în reverberaţia focului, că-şi duce mîna la tîmple şi că-şi muşcă buzele. În acelaşi timp Pisica îi sări din poală şi, mieunînd şi fornăind, se duse afară.

Gianna izbucni într-un plîns cu suspine, murmurînd ceva: şi, şi, încă... mai...

Nu am mai pomenit nimic de acel lucru în tot cursul serii, cu toate că mă chinuiau numeroase întrebări. Iar mai apoi, pe aproape tot parcursul nopţii, m-am străduit să fac să-i treacă soţiei mele cumplita durere de cap care o apucase dintr-o dată. Dar nu fu chip. Din fericire, pînă la urmă aţipi.

O spusesem. Nu mai eram în stare să tăgăduiesc. Făcusem, oare, bine că nu mai spusesem şi altceva? Şi, oare, cum va reacţiona el? E atît de sensibil! Dar, oare, cum pot fi sigură că totul e adevărat? Nu cumva voi fi înnebunit – aşa cum mi-a zis el – nu cumva aiurez? Cum pot fi sigură că... Dare a fi ceva monstruos. Sau, poate, minunat? Şi ar mai fi timp pentru... Iar el nici măcar nu-şi închipuie ce...

A adormit imediat, frînt de oboseală cum era. L-am ţinut treaz toată noaptea, sărăcuţul de el. Credea că şi eu adormisem. Dar nu ştie, nu

ştie încă faptul că eu trebuie să rămîn trează... Pentru că aşa pot auzi mai bine...

Următoarele două luni se scurseră foarte greu. După ce-mi dăduse acele veşti privind starea sa, Gianna mai descoperi şi alte, multe alte belele care, chipurile, se abăteau pe capul bietelor femei aflate în condiţia ei. Şi începu să mi se plîngă de tot felul de dureri de cap şi de nevralgii pentru care nu se găsea nici un fel de leac. Se îndesiră şi visele urîte şi eu mă văzui nevoit să renunţ la plănuita consultaţie a medicului psihiatru, asta pentru a nu mai da naştere la alte tragedii. Dar ea nu prea creştea, nici în volum şi nici în greutate, şi dacă n-aş fi ştiut că era însărcinată nu mi-aş fi dat seama, ca şi mai înainte.

O găseam, mai întotdeauna, cu lacrimile în ochi şi îngîndurată, preocupată de cine ştie ce problemă importantă. Şi – ca şi cum n-ar fi fost de ajuns – Pisica Siameză era şi ea mereu agitată, contrar obiceiului său.

Ajunseră, în sfîrşit, la ceea ce ar fi trebuit să fie termenul unei normale perioade de sarcină; eram cu nervii la pămînt, pur şi simplu.

Şi se ivi problema care se iveşte întotdeauna în cazul familiilor care trăiesc în localităţi izolate: unde să nască, acasă sau la spital? După o clipă de şovăială m-am hotărît pentru spital. Experienţa mea din ultimele luni, starea mea, locul – cam îndepărtat – în care trăiam, ei bine, toate acestea mă determinară să fac acea alegere. Nu mai aveam nici o îndoială. Şi nu voiam să pierd timpul. Şi eram sigur că şi Gianna ar fi fost de acord; nici nu se putea să fie altfel. Pentru că, pe de altă parte, acolo s-ar fi bucurat de toată atenţia şi de toate îngrijirile necesare.

Gianna stătea liniştită în pat; de cîteva zile nu mai făcuse crize. Stătea, aşa, fără să facă nimic; stătea tolănită pe două perne uitîndu-se pe fereastră. Ne apropiam de sfîrşitul lui martie şi vremea era frumoasă; zilele erau mai senine deşi destul de reci.

M-am aplecat şi am luat-o de mînă. Pulsul era regulat. Nu se mişcă.

– Scumpa... cred că ar fi cazul să mergem acolo unde te vei putea bucura de o îngrijire mai bună. Voi telefona imediat în oraş, la spital şi...

Se întoarse încet spre mine. Deşi părea moleşită, ochii îi erau foarte vioi.

Răspunse simplu:

– Nu.

Nu mă aşteptam la aşa ceva. Nici la acel răspuns şi nici la tonul pe care fusese dat. Aproape fără a mă gîndi o întrebai:

– De ce?

Şi ceea ce-mi răspunse – cu cea mai firească voce cu putinţă – mă făcu să încremenesc.

– Pentru că – spuse ea – fetiţa nu-i de acord.

Iată că acum o ştie. *Ştie.*

Va rămîne uimit, va începe să se bîlbîie, se va enerva, exact cum mi s-a întîmplat mie, atunci. Apoi, va înţelege tot.

Nu vreau să i-o spun eu. Vreau să înţeleagă singur. Că va înţelege dintr-o dată sau puţin cîte puţin, asta nu mai are nici o importanţă. Ceea ce contează este că el *trebuie* să înţeleagă de unul singur. Va putea înţelege, astfel, în întregime semnificaţia a...

Nu, Dumnezeule, fă în aşa fel ca el să nu spună „de ce tocmai nouă!"; fă-l să înţeleagă că este vorba de fetiţa *noastră*.

Nu-mi mai amintesc exact ce gîndisem atunci. Am crezut – cum mai crezusem şi altă dată – că nevastă-mea înnebunise; apoi mi-am închipuit că nu auzisem bine. Apoi mi-am dat seama imediat că nu mă înşelasem şi inima începu să-mi bată nebuneşte. Refuzam să accept, să înţeleg, sensul acelei propoziţii.

– *Pentru că fetiţa nu-i de acord* – spusese Gianna. Chiar aşa.

– Fetiţa? care fetiţă, Doamne?

Fetiţă-fetiţă-fetiţă-fetiţă-fetiţă – îmi răsuna în urechi.

Rămăsesem cu gura căscată, fără glas.

Fu rîndul soţiei mele – rîndul ei, după atîtea luni – să mă încolţească şi să-mi spună:

– Da, da, *ea* mi-a spus-o. Şi de aceea nu pot. Şi nu trebuie s-o fac. Rămîn aici.

Mi-am revenit, în cele din urmă, din acea amorţeală.

– Ce tot spui! Pentru numele lui Dumnezeu! Îţi dai seama ce prostii debitezi...

Faţă de acea reacţie a mea expresia feţei ei deveni – în mod ciudat – mai înţelegătoare. Îmi luă mîinile – pe care mi le retrăsesem dintr-ale ei – şi mi le strînse din nou.

– Da – rosti – şi faţa îi era destinsă, liniştită – ştiu ce am spus. Şi nu sînt deloc nebună. Sînt normală. Sînt foarte lucidă. Dar nu-mi venea nici mie să cred atunci cînd *s-a întîmplat* pentru prima oară...

– Ce... ce anume s-a întîmplat! Explică-te... Simţeam că totul se învîrte în jurul meu; simţeam că nu voi mai putea rezista, că voi exploda din nou.

Suspină. Apoi zîmbi.

– E vorba de *contactul* nostru... Atunci cînd fetiţa a încercat, pentru prima oară, un contact efectiv... acum trei luni.

Şi văzînd că mă zgîiam la ea neîncrezător, se grăbi să mă lămurească:

– Îţi mai aduci aminte de noaptea aceea în care avusesem acel coşmar şi mă trezisem, brusc, înspăimîntată? Îţi mai aduci aminte: ...sînge ...durere eram sau nu înfricoşată?

– Da, da... şi era...

– Da, aceea era prima încercare concretă a fetiţei care voia să-mi dea de înţeles că nu putea să se nască. Înainte, vreau să spun înainte de cea de a cincea lună avusesem senzaţii foarte vagi, în minte, doar, şi nu reuşeam să pricep despre ce anume putea fi vorba...

– Dar ce dracu...

În mintea mea încerca să se strecoare – puţin cîte puţin – o idee... Era o idee fantastică. Dar, oare, tot ceea ce se întîmplase pînă atunci nu putea fi definit tot aşa? Ceva – partea raţională din mine – îmi spunea să n-o accept. O altă parte îmi spunea că, la urma urmelor, acela ar fi fost răspunsul logic.

– *Telepatie!* O, Doamne, telepatie! Vorbeşti serios, Gianna?

– Bineînţeles; crezi că inventez ceva? cu ce scop aş face-o, dragule? mai ales că sînt lucruri atît de complicate! Eu... eu cred că am înţeles treaba aceea mai de mult... Îţi explici, acum, de ce mă găseai mereu atît de distrată, atît de cufundată în gînduri... Ei bine, încercam... mă străduiam, din toate puterile să înţeleg ceea ce încerca să-mi comunice fetiţa... Ştii, la început nu-mi venea nici mie să cred; simţeam că înnebunesc; dar, apoi, *am simţit* – puţin cîte puţin – că acele imagini nu depindeau numai de mine, ci de altcineva...

Începeam să-mi revin, să mă trezesc din acea halucinaţie; ceva, ceva, acel ceva – chiar fantastic fiind – fusese lămurit; dar, se ivea o altă întrebare. Şi prin minte mi se învîrtejeau fel de fel de gînduri: cum va arăta acest copil? ca un monstru? ca un zeu? şi de ce e aşa? şi cum vom face să-l apărăm de ceilalţi? şi pe ceilalţi de el? Întrebări şi iar întrebări se încrucişau, se încălecau în mintea mea. Şi gîndul mă ducea în viitor... Iar noi ce vom face? şi ceilalţi? şi... şi...

Gata, ajunge. Mi-am poruncit, mie însumi, să mă liniştesc. Şi să judec la rece! Să las la o parte calitatea mea de medic. Tatăl trebuia să fie, desigur, mai realist. Trebuia să accept ceea ce aveam în faţă, faptul împlinit. Îmi era greu, dar trebuia să accept. Poate şi pentru că era vorba de ceva care interesa familia mea. Poate pentru că era vorba de ceva

tangibil, verificabil – la urma urmelor – ceva mai puţin îndepărtat de ceea ce nu m-ar fi interesat, nu m-ar fi privit pe mine. Şi toate acestea mă făcură să accept.

Am trecut de această fază, de aceste grijii! Am început să mă agit. M-am ridicat în picioare şi am spus pe un ton care-mi trăda emoţia:

– Deci, deci, lucrurile încep să se lămurească! Şi îmi explic comportarea ta din acele atîtea luni şi nu numai a ta dar şi cea a Pisicii... Da, da, chiar aşa. Ştii, doar, că pisicile sînt animalele cele mai sensibile din cîte există pe lume. Şi ea *simţea*... Îţi spun că simţea, percepea emisiunile acelea mintale! De aceea era întotdeauna agitată... De aceea era mereu în stare de alarmă... Un rîs aproape isteric era pe cale de a-mi ieşi din gît. Incredibil... Incredibil...

– Nu mi-aş fi închipuit niciodată că şi Pisica ar fi putut...

Dar n-am lăsat-o să termine. Din învălmăşeala aceea de gînduri din mintea mea se strecură unul mai în faţă şi-mi atrase atenţia asupra unui amănunt. M-am minunat cum de îmi scăpase acel lucru pînă atunci.

– Tu pomeneşti mereu de genul feminin! Spui: „Fetiţa!" De ce? Cum poţi să ştii? Doar n-o să spui că...

– Of... exclamă soţia mea. Nu mi-am dat seama. De ce? Pentru că sînt sigură că va fi o fetiţă... Intuiţie feminină, nu?! Şi zîmbi ca şi cum ar fi spus un banc bun.

În acea clipă, mi se părea foarte frumoasă. Am îngenuncheat în faţa patului şi am strîns-o în braţe cum n-o mai făcusem niciodată mai înainte. Mi-am lipit obrazul de sînul ei şi i-am mîngîiat părul negru.

Telepatie!

De unde şi pînă unde acea facultate tocmai la acea făptură care trebuia să se nască din Gianna; facultate care o apropia de maică-sa... ei da, ne apropia, unul de altul, pe toţi trei: mamă, fiică şi tată; era un lucru minunat, dar şi înspăimîntător în acelaşi timp. Un eveniment incredibil care mă făcea s-o simt pe Gianna mai aproape de mine, care mă făcea să accept totul, inclusiv ceea ce ar fi urmat după aceea. Şi iarăşi, dintr-o dată, îmi trecu prin minte un gînd care mă tulbură.

– Ai spus, mai înainte, că fetiţa nu *poate* să se nască... Pare a fi un nonsens. Ce mai e şi asta? Ce voiai să-mi spui?

Gianna se dezlipi de mine. Faţa ei avea o expresie tristă. Dar, cumva şi încrezătoare.

– Îţi explic, dragule – spuse ea cu o voce înăbuşită – dar să nu te sperii. Se îndreptă spre noptieră. Îţi voi arăta unul din acele „mesaje" pe care mi le-a trimis fetiţa; în acest fel vei înţelege. Trase sertarul şi scoase un plic de sub nişte cărţi. Plicul era plin cu petice de hîrtie

mîzgălite. Mi-l întinse. Iată ce făceam eu mereu cînd mă găseai cu creionul şi cu hîrtia în mînă. Îţi aminteşti de clipele acelea, cînd nu reuşeai să înţelegi şi te înfuriai? Şi zîmbi din nou.

Am luat în mînă peticele de hîrtie, în timp ce ea continua să-mi explice.

– La început n-am notat nimic; poate pentru că nu-mi dădeam seama că putea fi vorba de „mesaje" şi apoi pentru că mi-ar fi fost greu, imposibil să transcriu nişte simple senzaţii, elementare, confuze, haotice. Chiar şi mai tîrziu a fost greu; după cum vezi, în primele e destulă încîlceală. Şi nu sînt sigură că am reuşit să redau exact ceea ce simţeam... Ştii, e atît de diferit să exprimi în scris ceea ce simţi pe *dinăuntru*, direct în minte, ceva care vine din propria ta carne, ceva care e în tine, o parte din tine, o părticică ce nu este, încă independentă... Şi mă privea ţintă în ochi.

Scrisul de pe acele petice de hîrtie era nesigur, neregulat, cu multe ştersături, cu cuvinte scrise pe jumătate.

L-am citit pe primul:

EU
cald... întuneric... umezeală
EU
bine... cald
PERICOL – eu
întuneric

M-am uitat, dezorientat, la Gianna; nu pricepeam o iotă.

– Citeşte mai departe, puţin cîte puţin vei înţelege. Nici eu, ţi-am mai spus-o, nu reuşeam să pricep sensul acelui neaşteptat strigăt de alarmă... Trebuie să înţelegi că ceea ce simţeam eu, ei bine, erau *senzaţii*; iar eu trebuia să mă folosesc de *cuvinte*, de cuvinte, pur şi simplu; ceea ce e cu totul altceva şi greu. În acele clipe, cît dura „legătura", comunicarea cu fetiţa mea, mă simţeam, rînd pe rînd, stăpînă pe mine, dar şi neliniştită, mă bucuram dar îmi era şi frică; totul depindea de ceea ce ea voia să-mi comunice... Tăcu pentru o clipă, muncită de gînduri. Mă întreb acum, dacă atunci, la început, n-oi fi făcut şi eu niscai încercări iar celelalte să nu fi fost decît emanaţii spontane, inconştiente...

– S-ar putea să fie adevărat... M-am gîndit la aceasta pentru un moment. Da, chiar, am reluat eu, e posibil să fie adevărat; ar putea fi o coincidenţă; totuşi, cam prin luna a cincea sau a şasea de sarcină, cam atunci încep să se formeze circumvoluţiile creierului...

M-am uitat din nou la acele petice de hîrtie mîzgălită. Gianna mă cuprinsese pe după umeri. Apoi îşi lipi fruntea de spatele meu.

După cîteva semne din acelea cabalistice – mai mult sau mai puţin asemănătoare – care înregistrau senzaţii de siguranţă sau, dintr-o dată, străfulgerări vestind o primejdie iminentă şi misterioasă urmă un şir de semne-cuvinte, mă rog impresionant:

EU
aici... numai... aici
primej... S I N G E – eu
frig-frig-frig-frig
numai... p e r i c o l
nu
EU-NOI
sînge... întuneric de tot... nu
sînge-sînge-sînge-sînge
V I A Ţ A
eu-noi
aah

Eram puţin speriat, dar n-am spus nimic. Am continuat să citesc. Pe un petic dintr-acelea era notat doar:

EU
eu-noi... noi-eu... eu-eu... noi-noi
EU

Mergînd mai departe, am observat că pe unele era scrisă şi data. Pe unul, care purta data de 10 februarie, am putut să citesc:

EU-NOI
numai... bine
căldură-siguranţă / PERICOL-SÎNGE
nu..... nu
FRIG-AFARĂ
NOI-EU

Iar pe altul, scris la două zile după celălalt:

EU-NOI
bine
Frig
bEznă
friG
fRig
bezNă
n o i - e u

Pe data de 18 februarie mesajul era confuz:

eunoi / numaibine
întuneric / siguranţă / căldură
AFARĂ-PERICOL-INĂUNTRU
noieu

Apoi – după o serie de „emisiuni aproape asemănătoare şi o perioadă de tăcere – iată ce spunea bileţelul ce purta data de 4 martie:

eu-NOI-eu
a i c i
INĂUNTRU PERICOL AFARĂ
ceva-sînge / ceva-apasă-sînge
RAU
frig-PERICOL-aah
eu-NOI-eu

Ceva, ceva începea să se lămurească. Dar ce anume nu era în regulă? Am citit cu înfrigurare bileţelele următoare. Pe cel din 7 martie, care spunea:

eu-noi-eu-aici
cald / numai/ întuneric / umezeală
S Î N G E
ceva-apasă-sînge
RĂU-PERICOL
nu
eu-noi-eu

Şi, în 10 martie:

eunoieu
cald / bine / sigur / aici
înăuntru-ceva-apasă-sînge
r ă u r ă u r ă u
INĂUNTRU-PERICOL-AFARĂ
eunoieu

Şi, în sfîrşit, în 15 martie:

eu-NOI-eu
RĂU / pompa de sînge / RĂU
rău... eu-eu... rău
AFARĂ
aici-acum... bine... cald-sigur-înăuntru
eu-NOI-eu

Mă trecuseră toate năduşelile. Mai rămînea doar un bileţel; dar mi-era de ajuns. M-am uitat la Gianna. Mă privea şi ea, pe furiş; îi străluceau ochii. Ea, oare, ce şi cît ştia?

Ultimele însemnări fuseseră făcute cu două zile mai înainte şi spuneau cam aşa:

eu-NOI-eu / BINE
eu-eu / RĂUAFARĂ
pompasînge / RĂU
eu-eu / BINE-aici-cald-sigur
eu-eu / RĂU-afară-frig-sînge
pompasînge / RĂU
eu-NOI-eu

– Tu suferi de inimă! – am spus întorcîndu-mă brusc spre ea.

– Nu... nu, adică nu ştiu... nu mi-am dat seama... N-am avut probleme cu inima niciodată... *Ea*, fetiţa, poate că îşi dă seama... Eu n-am avut niciodată nimic... n-am simţit niciodată nimic...

– Ei, da, îi dai mereu cu *ea*... îşi dă seama ea. Ea, care este o parte din trupul tău. Ea... care te iubeşte. Ea, care nu vrea... da, nu vrea să se nască. Pentru tine o face! E de necrezut, dar o face pentru tine... *pentru tine*!

Am strîns-o în braţe pe Gianna. Medicul mai întîi şi după aceea tatăl; iar creierul îmi lucra cu înfrigurare.

– Ce ar putea să fie! ceva de care numai ea îşi putea da seama, deocamdată. Ceva care ar putea să fie lămurit numai şi numai la naştere... Ei da, asta era, valvula mitrală. Da, asta, o deformaţie a valvulei mitrale; şi de aceea nu *vrea* să se nască, pentru că *nu poate*! Pentru că ştie că dacă ea se naşte efortul îţi poate fi fatal! Ah, ea ar putea supravieţui, dar tu...

Pe faţa Giannei curgeau lacrimi, şiroaie. Lacrimi de frică, lacrimi de emoţie.

Am căzut pradă unui noian de gînduri, de sentimente: eu şi ea şi fetiţa aceea care nu voia să se nască pentru că ar fi provocat moartea mamei sale...

Gianna se scutură, suspină şi-şi şterse lacrimile.

– O, iarăşi... iar, acum... dragule, ea spune... Nu, nu te alarma – adăugă în grabă, văzînd că începusem să mă agit – spune... ah! Spune că te „aude"... că te aude, de acolo de unde se află... şi mai spune că *te* iubeşte... că *ne* iubeşte... Chiar aşa... o spune clar, precis... Ah, iar... acum spune că... spune... dragule... spune că va aştepta... că va aştepta, pînă cînd totul va fi în regulă şi ea se va putea desprinde... se va putea naşte...

– Este imposibil... Voiam să protestez, în calitatea mea de medic.

– Nu, nu... spune că poate să aştepte... va aştepta... va aştepta pînă cînd mă voi face bine eu... O, Paolo, dintre atîtea şi atîtea lucruri care nu se pot înfăptui, acesta este cel mai frumos, cel mai frumos...

Îi străluceau ochii, dar nu-i mai erau înlăcrimaţi.

Se scurse ceva timp de atunci. Iar eu, eu ar trebui să pun pe foc toate cărţile din care am învăţat medicina.

Am o fiică care posedă facultăţi telepatice (sînt, de acum, şi eu sigur că va fi o fetiţă); dar, va fi, oare, la fel şi după naştere? iar eu, eu cum va trebui să mă port cu ceilalţi?

Dar, deocamdată, nu este cazul să-mi fac probleme de acest gen. Pentru că am o problemă mult mai urgentă; Gianna a fost operată la inimă; şi, în pofida tuturor lucrurilor potrivnice, s-a făcut bine; drept pentru care fetiţa a socotit că este momentul să se nască.

Şi mă gîndesc, aşa, că după o sarcină de aproape şaisprezece luni nu am mai fi putut aştepta. Sînt lucruri pe care – uneori – e foarte greu să le ascunzi.

Între timp am căzut *cu toţii* de acord asupra numelui; ei bine, fiica noastră se va chema

VA-LENTINA[1]

(2 aprilie 1965 – 28 septembrie 1967)

---

[1] (Posibil) joc de cuvinte: *Va*=mergi; şi – forţat, puţin, sensul – *lentina*=încetişor, deci, mergi încetişor / nu te grăbi/. (N.T.)

UNDE

„Sute și mii de actori – mai mici sau mai mari – părtași ai războiului și ai evenimentelor care au făcut să izbucnească războiul și-au publicat memoriile, precum și cugetările; și citindu-le, citind toate acestea, ei bine, toate acestea ne-au dezvăluit ceva; și anume, de cît de puțin ar fi fost nevoie – de la caz la caz – ca să se întîmple ceva – și măreț și solemn – sau să nu se întîmple; de cît de puțin a fost nevoie ca, în decursul atîtor mii și mii de întîmplări, Istoria să-și schimbe – în întregime – cursul. După care a te afla – și a te ploconi – în fața Faptului Împlinit sînt lucruri care par a fi destul de dificile și de caraghioase."

ADRIANO TILGHER

UNDE? – adverb de loc – este cea de a treia întrebare. Se referă, aceasta, la o deplasare în spațiu; totul se petrece într-o lume care nu mai este a noastră, care seamănă, vag, cu a noastră, așa, ca decor, nu și în ceea ce privește punctele de reper – cele mai importante – politice, ideologice, culturale. Am adunat aici povestirile care – în sens larg – pot fi definite drept „fantapolitice".

Recitindu-le, astăzi, mi se pare că au două caracteristici: poartă dată și sînt reacționare.

Poartă dată, da, pentru că ele – asemenea tuturor celorlalte scrieri de genul fantapolitic (mai mult decît cele utopice și antiutopice) fie ele italicnești fie străine – sînt legate – în foarte mare măsură – de momentul în care au fost scrise, de momentul politic și de polemicile ideologice iscate de acel moment politic. Iată, deci, discuția care se referea la convingerea făcută pe ascuns, prin mass-media; statutul Bisericii în Italia și eventualitatea izbînzii în alegeri a comuniștilor; problema, de notorietate mondială, a conflictului ideologic (și de aceea mai mult decît ideologic) dintre China și Uniunea Sovietică; gluma cu „destinderea" și cu „coexistența pașnică"; introducerea în Italia a planificării economice, cu consecințele de rigoare; și așa mai departe. Asta e „fantapolitica" pentru că ea, de obicei, nu anticipează, din fericire, realitatea; ci ea se conformează realității, consecvent și logic; dar este, în același timp, cea care pîndește starea de spirit, o preocupare care se exteriorizează, se exorcizează. Ceea ce este valabil pentru aceste scrieri, ca și pentru marile opere ale genului. O dată depășit momentul-cheie, momentul de vîrf, ele rămîn drept documente-mărturii ale unei situații personale, naționale sau internaționale.

Sînt, apoi, povestiri reacționare; în sensul etimologic al cuvîntului. Mi s-a cerut (hai să-i spunem, mai bine, am fost împins de la spate) să le scriu pentru a reacționa la o situație nu numai generală (cum am mai spus-o) ci și particulară; și am publicat în revista lunară „Galassia", în 1962-65, povestiri cu conținut de alt sens, ca: *Drept de vot; Cine l-a ucis pe măcăleandru? Vînătoare de porumbei; Ucenicul vrăjitor; Ghetoul din Milano; Te-ai făcut neagră*. De ce, adică, îmi spuneam – ne spuneam – de ce să nu dăm o replică acestei fantapolitici de „stînga"; de ce, adică, să nu-i punem în față una de „dreapta"? De ce să nu răspundem, să nu reacționăm, să dovedim că nu gîndim la fel, cu toții, că lucrurile pot dă fie observate printr-o prismă cu totul deosebită; pentru că toți sînt legați de căruța ideologică ce pare să domine din simplul motiv că dispune de mai multe megafoane?

Acele povestiri stîrneau ceva, se făceau, deci, simțite, ca și articolele publicate în revista *Dincolo de Cer* și în cîteva *fanzines* – aproape în același timp – așa, ca un fel de replică la acele prefețe de cărți, la acele prezentări ale revistelor care interpretau unele romane și povestiri într-o viziune politică de stînga – marxistă – sau care includeau în acestea elemente politice contingente în chip de confruntare negativă, publicate, deci, în *Galassia* și

Futuria şi în volumele colecţiei Science Fiction Book Club. De ce să acorzi spaţiu unei singure voci care avea pretenţia de a prezenta adevărul absolut şi de necontestat în termeni de adevărat terorism ideologic?

Iată, aşadar, aceste povestiri care, ca atîtea altele mai interesante mi se par a fi un „memento", o punere în gardă împotriva anumitor pericole care încă mai ameninţă. Aceste povestiri sînt dispuse într-o ordine cît de cît „logică"...

Povestirea *Convingători pe ascuns*, care se aseamănă cu cele ale lui Vance Packard, este singura scrisă în colaborare cu prietenul Luigi de Pascalis care, deşi nu avea aceleaşi idei ca ale mele, avea, totuşi, preocupări asemănătoare pe un registru instrumental şi pervers al mass-mediei.

Povestirea *Petrus Romanus*, în schimb, a fost scrisă în anii 1963-1964 împreună cu Piero Prosperi care în acea vreme gîndea, mai mult sau mai puţin, la fel ca mine, dar care mai tîrziu a trecut pe alte poziţii. Ne înţelegeam atît de bine, încît am plănuit împreună (şi am şi scris primele capitole) un roman care voia să înfăţişeze o Italie şi o Romă ce abia ieşiseră din cel de al doilea război mondial şi erau înjumătăţite, cum sînt astăzi Germania şi Berlinul. Bineînţeles că n-am mai făcut apoi nimic. Dată fiind lungimea sa, povestirea *Petrus Romanus* a fost publicată în formă redusă de un săptămînal politic sub titlul *Ultimul papă* şi apoi în întregime de o revistă de amatori obţinînd, pe merit, premiul pentru cea mai bună povestire apărută în *fanzines*, în 1967. Ar fi trebuit să apară în 1970, în numărul 155 (efectiv) al revistei *Dincolo de Cer*, la care lucram pe atunci în cadrul secţiei de proză narativă, dar revista fu nevoită să-şi tragă obloanele; îmi rămîn drept amintire cele două desene făcute de Massimo Jacoponi, care nu mai fură niciodată publicate. Povestirea văzu însă lumina tiparului doi ani mai tîrziu în cadrul celei de a treia antologii co-îngrijită pentru *Galassia*, acea *Fanta-Italia* astăzi repudiată de alţi specialişti pentru că este „contaminată de o puternică ambiguitate ideologică" (nu într-o singură direcţie – de stînga! – din acest punct de vedere...).

Preludiu este un capitol – rescris în întregime – al unui roman-catastrofă (acest gen de povestiri m-a vrăjit dintotdeauna), povestire pe care începusem s-o aştern pe hîrtie împreună cu Sebastiano Fusco, pe la începutul studenţiei, în 1963, cînd – după cum se ştie – ai ceva mai mult timp la dispoziţie, dar care, în scurt timp, se împotmoli (aceeaşi soartă o avu şi o povestire astronomico-umoristică „à la Sheckley"); eram mai curînd înclinaţi să scriem articole şi eseuri decît proză narativă – se vede treaba – dat fiind că în următorii douăzeci de ani tot aşa ceva aveam să scriem. Protagonistul ar fi trebuit să străbată o întreagă Italie, distrusă de război, pînă la Taranto şi apoi pînă la Roma.

Povestirea *Diagrama* (sau *Omul cu Diagrama*, cum o intitulasem iniţial) se inspiră, clar, din *The Year of the Jackpot* a lui Robert Heinlein – căruia îi şi este dedicată – şi încearcă să insereze acea problematică specifică într-un context italienesc. I-am expediat un exemplar din revistă scrii-

torului american, care –. după ce-l dădu la tradus (mi se pare că soţici sale) – îmi răspunse mulţumindu-mi şi felicitîndu-mă...

Omul Programat este o satiră, destul de amară, a modei care abia începuse atunci şi se manifesta, aceea a planificării economice (vajnic susţinător al acesteia fiind Ugo la Malfa), o satiră inserată într-un context antiutopic. Nu lipsesc din ea referiri şi personaje din literatura ştiinţifico-fantastică italiană. Scrisă pentru *Interplanet*, nu i se păru potrivită lui Sandro Sandrelli, pentru că satira mea era prea directă; preferă să republice *Poveste de Crăciun*. Povestirea apăru după cîţiva ani în *Dincolo de Cer* şi apăru apoi, în franceză, într-o revistă a unuia dintre prietenii noştri de peste Alpi, cu care eram pe atunci în strînsă legătură, Jean Pierre Fontana.

Studium Urbis Roboticum şi *Alegeri 3000* sînt povestiri gen *divertissement*, cevă mai deosebite. Fuseseră scrise împreună cu alte patru sau cinci, prea specifice şi astăzi de neînţeles, pentru o revistă politico-goliardică *Universitâ 70*, cu scopul mărturisit de a „zeflemisi" atmosfera aceea care domnea în Universitatea română pe la jumătatea Anilor Şaizeci. Nu pot să mă abţin de la a nu nota că prima povestire ironizează o anumită „filozofie a studiului", tipică acelei perioade, care ţinu pînă prin anii Şaizeci şi opt. Mi se pare că povestirea anticipează acele „fasturi", consecinţele – evidente – şi „refluxul" care urmă. Se vede treaba că simptomele pluteau prin aer... Cea de a doua povestire ia peste picior o anumită parte a studenţimii şi anumite grupări politice potrivnice acelor inutili „scîrţa-scîrţa pe hîrtie" – studenţii; ei bine, în spatele unor anumite sigle şi lozinci – pomenite în text – se ascundeau nişte foarte caracteristice „partidulețe" cărora le-am veştejit năravurile.

Convingători pe ascuns

BĂRBATUL ACELA era mic de statură, puţin adus de spate, cu mustăţi sure; avea mîini nervoase care se mişcau tot timpul, cum se mişcau şi pupilele sale spălăcite sub ochelarii aceia cu lentile groase şi rame de bagă; în lumina felinarelor umbra sa se lungea, se prelungea. Cu mîinile în buzunar intră pe uşa aceea mare a blocului, schiţă un gest de salut în direcţia portarului, străbătu cu paşi hotărîţi vasta şi mizera curte interioară spre care priveau ochii aceia strălucitori ai zecilor şi zecilor de ferestre şi în care unduiau acele nenumărate pete alburii – rufărie pusă la uscat.

Blocul acela era imens, apăsător, întunecat; una dintre toate acele oribile creaţii ale arhitecturii regimului; tencuiala de pe ziduri se scorojise, acoperişul era plin de funingine, totul dădea o impresie de degradare, de mizerie. Totuşi, chiria acolo era destul de mică şi acel lucru fusese argumentul hotărîtor cînd se pusese problema găsirii unei locuinţe după ce obţinuse de lucru în acel oraş – un post de electrician la Televiziune. Acum, omul terminase lucrul şi se îndrepta spre casă.

Pătrunse pe una din acele patru mari uşi situate în colţurile curţii interioare şi începu să urce încet treptele – care i se păreau a fi multe, prea multe – lui, care locuia la etajul al şaselea. Despre lift, nici pomeneală; era stricat de luni de zile şi nimeni nu se sinchisea de treaba aceea. Scara era cufundată în întuneric şi murdară; pereţii erau zgîriaţi şi umezi, iar în aer plutea obişnuitul iz de mîncare şi de gunoaie depozitate în găleţi, în faţa uşilor.

Urcînd scările, bărbatul bolborosea ceva, din cînd în cînd; se oprea la fiecare palier pentru a-şi trage răsuflarea şi apropiindu-se de fereastra

care dădea spre curtea interioară murmura, își șoptea lui însuși ceva: Proștilor, n-ați priceput nimic. Mai urcă apoi – gîfîind și bolborosind – un alt șir de trepte și mai scoase o frază, așa printre dinți: Mîncați, ghiftuiți-vă și între timp *dia* vă mănîncă sufletul. Și dădu din cap, adăugînd: Ce treabă urîtă, ce încurcătură...

Apoi reîncepea să urce scările gîfîind, pufăind și văicărindu-se că-l dureau tîmplele, îi zvîcneau la cel mai mic efort, cine mai știa de ce. În sfîrșit, introduse cheia în broască; deschise ușa și o închise la loc cu o bufnitură.

Auzind obișnuitul zgomot, soția sa – o femeie palidă și slabă care purta un ditamai șorț roșu – se ivi în antreu pentru a-l saluta și îndată ce-l văzu înțelese că soțul ei nu prea era în apele sale, dat fiind că situația aceea se prelungea de mai multă vreme; scoase un suspin printre dinți și-i spuse apoi:

– Grăbește-te, te rog, Pietro, masa e gata.

Bărbatul dădu din cap în semn de aprobare și după cîteva secunde se afla așezat la masa, mică și curată, pregătită pentru două persoane. Pe masă se afla un castron cu ciorbă fierbinte, una din mîncărurile lui preferate.

Camera, scăldată într-o lumină firavă, gălbuie – care făcea ca totul să pară melancolic – era cufundată în liniște; era o încăpere primitoare, într-un fel, dar în seara aceea părea a fi bîntuită de fantome, pentru că domnea acolo o atmosferă greu de suportat, apăsătoare.

Lui Pietro nu-i era foame; își rezemă capul de un braț – ca și cum ar fi fost prea greu, plin de atîtea gînduri cum era; aci mesteca, obosit, cu lingura în ciorbă, aci se juca, fără chef, cu solnița. Maria, soția, îl urmărea din ochi, îngrijorată, se uita la acele riduri care se adînciseră, parcă, și mai mult, la acea față care părea tot mai scofîlcită, la părul tot mai rar și mai cărunt de la o vreme.

Nu știa nimic, pentru că nu avea obiceiul să-l întrebe pe soțul ei nimic dacă el nu-i spunea; se frămînta între timiditatea ei înnăscută și îngrijorarea, teama nelămurită provocate de indispoziția soțului ei. În cele din urmă, după o tăcere lungă și apăsătoare, își luă inima în dinți și-l întrebă, pe nerăsuflate:

– Dar ce ai, ce ți s-a întîmplat?

Bărbatul ridică dintr-o dată capul, ca și cum ar fi fost surprins la auzul acelei voci; clipi de cîteva ori din pleoape și-i răspunse evaziv:

– Nimic, nu-i nimic, nu-ți face griji.

În alte împrejurări – cum se întîmplase de mai multe ori – doamna Maria ar fi renunțat să-l mai întrebe, dar în împrejurarea aceea deosebită

simțea că nu putea să lase lucrurile baltă din moment ce tot avusese curajul să-l ia la întrebări; astfel că insistă, cu multă prudență, și în cele din urmă soțul, după mai multe refuzuri, acceptă să vorbească.

– La drept vorbind – începu el – îmi voi da, probabil, seama că nu e nimic adevărat... E o poveste gogonată, un subiect de desene glumețe, de roman de aventuri. Și, fericit că a scăpat de un secret care-l apăsa prea tare, începu să povestească.

Se întîmplase în timpul filmărilor unui spectacol de varietăți care trebuia să fie transmis prin *ampex*; Pietro își dăduse seama de faptul că în studio se afla un aparat pe care nu-l mai văzuse niciodată, ceva straniu care semăna mai curînd cu o cameră de luat vederi decît cu o telecameră, dar un aparat mult mai complex și mai mare decît cele două. Era absorbit de munca lui; se afla aproape de cabina de comandă, la cîțiva metri de la sol, în dreapta scenei și cu siguranță că n-ar fi dat prea mare importanță acelui lucru dacă n-ar fi observat că atît cel ce conducea carul cît și operatorul ce mînuia acel aparat îi erau cu totul necunoscuți lui, care se lăuda mai tot timpul că-i cunoștea, personal, pe toți tehnicienii din studiourile de televiziune.

Lumina aceea crudă și violentă a reflectoarelor scotea în evidență forma neobișnuită, masivă, a aparatului și pe cei doi bărbați – care se tot învîrteau în jurul lui – bărbați care aveau niște fețe aspre, cu trăsături bine definite și niște buze subțiri. Își vedeau de treaba lor, nimic altceva; și la sfîrșitul filmării, fără să scoată o vorbă și fără să aștepte vreo dispoziție, plecară luînd cu ei aparatul. Pietro se gîndi că cei doi puteau fi, la urma urmelor, doi nou veniți, transferați, poate, acolo din cine știe ce oraș; nu se mai gîndi la ei pînă la sfîrșitul săptămînii următoare, cînd îi întîlni din nou într-un studio în care se pregătea filmarea unei comedii polițiste, un serial.

Cei doi meștereau ceva pe lîngă aparatul lor în așteptarea reluării filmărilor și, cum mai erau cîteva minute pînă atunci, Pietro, deranjat că, iată, avea lacune în a cunoaște personalul și aparatura, se apropie de cei doi cu fața toată numai zîmbet. Plin de curiozitate spera să reușească să priceapă la ce anume folosea acel ciudat aparat dorind să schimbe cîteva vorbe cu acei bărbați; dar de-abia se apropiase la cîțiva pași de ei cînd o privire aspră a unuia din cei doi îl făcu să renunțe la planul său. De altfel, chiar în acel moment se dăduse semnalul reluării filmărilor.

Electricianul, jignit de atitudinea celor doi, se întoarse la locul său. În timp ce urca scărița care ducea pe platoul de deasupra schelei aruncă

mașinal o privire asupra cabinei regiei; și astfel văzu, pentru prima oară, pe acel straniu omuleț, îmbrăcat în întregime în cenușiu, care stătea în picioare lîngă regizor. Judecînd după atitudinea plină de deferență a acestuia din urmă tipul acela trebuia să fie, cu siguranță, vreun înalt funcționar, unul din aceia care-și bagă nasul peste tot, mai ales în treburi în care nu se pricep cîtuși de puțin, vrînd să arate tuturor cît sînt ei de competenți.

Pietro se întoarse la lucrul său compătimindu-l pe bietul regizor. Cînd se terminară filmările și cei doi tehnicieni duseră cu ei aparatul acela, Pietro nu putu rezista tentației, tentației aceleia puțin copilărești de a-i urmări pentru a încerca, încă o dată, să afle cam ce anume învîrteau ei pe acolo.

După un traseu lung și întortocheat, care trecea prin studiouri pustii, coridoare și magazii, cei doi ajunseră, în sfîrșit, într-o aripă îndepărtată, mai retrasă, a clădirii și acolo intrară, aproape pe furiș, într-o încăpere anonimă fără nici o tăbliță pe ușă. Lăsară acolo „aparatul", încuiară ușa și se îndepărtară șușotind între ei.

În timp ce asculta ceea ce îi spunea bărbatul ei, femeia încerca să se gîndească. Îl vedea în fața ei; cu obrajii trași, gesticulînd nervos, vorbind agitat. Să fi fost cumva bolnav? Era oare cu putință ca un aparat și doi bărbați necioplițti să-l aducă pe Pietro al ei în halul acela?

Profitînd de o pauză în relatarea lui, îl întrebă:

– Dar de ce pui, chiar așa, totul la inimă? – scuză-mă.

– Nu pricepi – răspunse el pe un ton obosit; ți-am spus că cei doi plecară de acolo vorbind între ei, dar nu înțelegeam nici o boabă din ceea ce spuneau și știi de ce? Pentru că nu vorbeau italienește.

Maria era puțin tulburată, dar nu vru s-o arate.

– Bine și ce înseamnă asta? Vor fi fost doi tehnicieni trimiși acolo de firma care a construit aparatul. Nu, nu mi se pare deloc că ar fi cazul să te omori cu firea pentru atîta lucru.

– Trebuie să-ți mărturisesc că așa îmi spusesem și eu atunci – răspunse Pietro. Dar, nu ți se pare ciudat faptul că nici unui tehnician italian nu i s-a permis să se apropie de aparatul acela? Și încă n-am terminat. În ultimele două luni am fost cu ochii în patru și am observat diverse chestii interesante. Mai întîi că aparatul intră în funcțiune la intervale regulate, numai în timpul spectacolelor foarte populare, urmărite cu interes și numai cînd acolo se află regizorul acela, numai el, care acum se pare că are mult mai mult de lucru decît înainte. Apoi, în al doilea rînd, din cabina regiei nu lipsește niciodată bărbatul acela

ciudat îmbrăcat în gri. Mi se pare că trebuie dată la o parte presupunerea că ar fi vreun ştab dat fiind că se ţine – el şi numai el – cu atîta insistenţă de regizor, de două luni de zile. În al treilea şi ultimul rînd, am descoperit, din întîmplare, săptămîna trecută, că acel regizor este singurul dintre toţi angajaţii Televiziunii care vorbeşte, la perfecţie, limba rusă şi că, nu cu mult timp în urmă, a fost la Moscova pentru a pregăti acolo o anchetă filmată. Oare asta nu-ţi spune nimic?

Maria nu mai încerca să-şi ascundă teama aceea nelămurită; simţea o durere, ca şi cum stomacul i-ar fi fost strîns cu un cleşte. Ea nu prea se pricepea la sforăriile acelea politice şi n-o interesase niciodată tot ceea ce era legat de acele lucruri; dar ştia cam ce gîndea Pietro. Cum adică, un complot, o conjuraţie sau ceva de acel gen şi tocmai în Italia şi tocmai la Televiziune, unde nu se face altceva decît să se cînte – din gură şi din instrumente – şi unde balerinele erau, întotdeauna, cît se poate de îmbrăcate, pentru a nu deranja pe cine ştie ce persoană pudică şi unde comicii erau constrînşi – de cenzura aceea atît de severă – să facă cele mai stupide şi plictisitoare bancuri? Era o nebunie; şi, totuşi, simţea ea – ca soţie şi femeie – că bărbatul ei nu mintea, n-avea nici un motiv să mintă.

Cînd primele bănuieli în legătură cu natura acelor stranii maşinaţii se cuibăriră în mintea sa, Pietro începu să efectueze – cu mare grijă – cercetări, mai întîi printre colegi; dar trebui să se lase păgubaş şi încă destul de repede. Se părea că nici unul nu văzuse şi nu auzise nimic deosebit; nu se vorbea decît de fotbal, de bani, de femei, de bîrfe din lumea artistică care gravita în jurul Televiziunii şi de mii de alte neghiobii. Mă rog, lucruri obişnuite, cele dintotdeauna; dar nimic, nimic despre acel „aparat" sau despre acei tehnicieni ciudaţi care se învîrteau în jurul lui; se părea că nimeni nu-i văzuse şi nici nu-i auzise vreodată.

Reflectînd mult asupra acelui subiect, Pietro consideră că acel aparat trebuise – într-un fel sau altul – cumpărat şi că suma cu care fusese achiziţionat trebuia să figureze pe undeva, prin vreun registru; iar în dreptul sumei respective trebuia să fie menţionat – lucru foarte important – şi la ce anume folosea acel „aparat". Astfel că în zilele următoare, în timpul său liber, Pietro începu să se ducă – sub diverse pretexte, mai mult sau mai puţin plauzibile – pe la Contabilitate, pe la arhive şi cu complicitatea unui vechi prieten al său, funcţionar în acele birouri – căruia, nu-i spusese, bineînţeles, nimic – efectuă cercetări sistematice dar care nu duseră la nimic; nu găsi nici măcar o urmă de chitanţă, factură sau altceva de acel gen. Nimic.

Şi, totuşi, aparatul acela exista şi, cu siguranţă, că trebuia să folosească la ceva. Dar la ce anume? Nu putea să întrebe pe nimeni; şi ce ar fi putut născoci ca să se justifice? Trebuia s-o descopere de unul singur. Astfel că, străduindu-se să nu fie observat de cei doi tehnicieni, tupilîndu-se prin spatele schelelor în apropierea cabinei de comandă electrică – în aşa fel încît să nu fie văzut nici din cabina regiei – reuşi ca în timpul unei transmisii să deseneze pe o foaie de hîrtie imaginea, cît mai precisă a aparatului, dimensiunile sale aproximative şi toate celelalte amănunte pe care reuşi să le observe. Apoi reîncepu cercetările prin bibliotecile specializate şi prin librăriile tehnice; o muncă grea şi plictisitoare dar care se dovedi pînă la urmă fructuoasă.

– Nu mai ştiu cîte cărţi voi fi consultat şi cîte reviste voi fi răsfoit; dar cînd, în cele din urmă, am dat peste o fotografie aproape aidoma desenului meu fu cît p-aci să mi se facă rău de emoţie.

Lui Pietro îi tremura vocea vorbind de acele lucruri; iar Maria tăcea, aşteptînd să mai audă şi altceva.

– Pentru început nu mi-am dat seama ce fel de drăcovenie mai era şi aia şi nu am priceput nici după ce am citit ce scria acolo, în revistă, pentru că erau mulţi termeni tehnici foarte noi pe care nu-i cunoşteam încă şi mai erau şi cuvinte străine, dar pînă la urmă am reuşit să aflu; anume că era un „transmiţător de imagini subliminale".

Văzu că Maria îşi încreţeşte fruntea, în semn că nu înţelegea; aşa că încercă să-i explice în cuvinte mai simple.

– Deci, în cîteva cuvinte, este vorba de un aparat care proiectează pe ecran, amestecate cu alte imagini, nişte imagini deosebite – proiectate cu o iuţeală atît de mare, încît spectatorul aproape că nu-şi dă seama de ele – ei bine, şi acele imagini îi influenţează, puţin cîte puţin, într-un fel sau altul, subconştientul.

Deşi îi explicase în termeni cît se poate de simpli, elementari, Pietro îşi dădu seama că soţia sa tot nu pricepuse mare lucru.

– Adică – pufăi el – în timp ce tu te uiţi la telejurnal sau la reclamele publicitare sau la cine ştie ce naiba vrei tu, cineva, mînuind acel aparat poate să te convingă că ţi-e foame, că ţi-e sete, că ţi-e somn, că trebuie să cumperi aia şi aia sau că trebuie să votezi cutare partid politic. Acum ai priceput? – încheie el ajuns la capătul răbdării.

Da, pricepuse. Dar cum era cu putinţă să existe oameni atît de răi, atît de prefăcuţi? Cum se putea ca cineva să născocească un plan atît de mîrşav şi atîtea lucruri pentru a se îmbogăţi şi a pune mîna pe putere? Poate că ea rămăsese o biată ignorantă, o femeie de la ţară, dar nu credea, nu voia să creadă că puteau exista oameni atît de nerespectuoşi

şi de nepăsători faţă de alţii care să ajungă pînă acolo încît să-şi terfelească propriul lor suflet.

– Dar, chiar eşti sigur de toate astea? – îl întrebă pe omul ei cu vocea înăbuşită.

Bărbatul schiţă un zîmbet, un zîmbet obosit şi amar şi rosti:

– Acum, da; dar cu o săptămînă în urmă, cînd ziaristul ăla mi-a pus aceeaşi întrebare, atunci nu eram încă...

După ce reflectase mai mult timp, Pietro hotărîse că cel mai bun lucru ar fi fost acela de a înştiinţa presa; drept pentru care se şi duse la redacţia unui mare cotidian şi ceru să vorbească cu cineva, cu un ziarist specializat în chestii de scandal.

Venise un bărbat, un tînăr solid cu un aer vioi, care-l ascultase cu luare-aminte. În cele din urmă îi spusese că pentru a efectua o anchetă atît de primejdioasă era nevoie de probe. De dovezi foarte solide, altminteri ziarul său s-ar fi făcut de rîs, asta în cel mai fericit caz; aşa că pentru acel moment nu era nimic de făcut. Dar Pietro insistase atît, încît pînă la sfîrşit omul acela – mai mult pentru a-l linişti şi a se descotorosi de el şi nu pentru altceva – îi spusese că întrucît cunoştea el mai multe persoane sus-puse pe la Televiziune avea să facă nişte cercetări, dar aşa, neoficial, discret, pe cont propriu.

Bătrînul electrician se întorsese acasă cu coada între picioare, nicidecum convins şi nici liniştit, şi începură pentru el zile de aşteptare care i se păreau lungi, i se păreau a fi cele mai lungi zile din viaţa lui. Şi nu numai că devenise nervos, preocupat, iritabil, dar, din nefericire, stările acelea se manifestau şi în exterior; firea sa deschisă şi jovială datorită căreia cîştigase prietenia şi stima colegilor şi a tehnicienilor, ei bine, firea aceea a sa se transformă pînă într-atît, încît îl făcu să devină extrem de arţăgos. Era de ajuns un lucru de nimic pentru a-l face să-şi sară din balamale aidoma unui arc; şi peste tot în munca lui, de zi cu zi, nu vedea decît greutăţi nemaipomenite cînd, de fapt, nu erau decît lucruri normale, obişnuite.

Noaptea, apoi, soţia lui observase foarte bine acest lucru, avea somnul agitat, poate că visa urît. I se întîmpla, adesea, să se trezească brusc şi bîlbîia ceva de neînţeles. Ajunsese pînă acolo încît se uita în jurul lui, bănuitor, să vadă dacă nu cumva este urmărit, spionat; iar colegii – care-şi dădeau seama de toate acestea – îl luau peste picior.

Apoi, în cele din urmă, se duse la ziaristul acela.

– Şi ce ţi-a spus? – îl întrebă Maria, neputîndu-şi ascunde curiozitatea şi îngrijorarea.

– Am fost un prost sperînd, închipuindu-mi că ăla ar fi putut să facă ceva. Îmi spuse că eram unul din ăia, vizionarii; că vedeam peste tot numai comploturi comuniste, că eram un paranoic suferind de mania persecuţiei (chiar aşa a zis!) şi a mai zis şi altele,, multe altele; în sfîrşit, îmi spuse că acel aparat fantomatic, „violator de conştiinţe" nu era altceva decît o telecameră experimentală, o cameră de luat vederi în culori – aşa după cum bine o ştiau toţi cei care lucram în televiziune. Şi-mi mai spuse că acei misterioşi tehnicieni sovietici erau italieni get-beget, cel puţin aşa scria în buletinele lor de identitate. După care mă dădu pe uşă afară spunîndu-mi să nu mai dau pe acolo dacă n-am dovezi concrete.

Şi Pietro îşi sprijini, obosit, braţele de masă.

– Şi atunci – întrebă nevastă-sa – înseamnă că nu era nimic adevărat?

Bărbatul dădu din cap; avea o faţă trasă de tot şi ochii încercănaţi, ca ai unuia secătuit de puteri. Începu să vorbească cu o voce tremurătoare:

– Din păcate, totul era adevărat. Mai mult decît adevărat...

Ieşi din redacţia ziarului mergînd cu paşi mari. Simţea în el ceva, aşa ca o mînie surdă şi neputincioasă. Dacă tipul acela încuiat voia dovezi, ei bine, le va avea! I le va da – chiar dacă va trebui să-şi piardă slujba – şi-l va sili să-şi ceară iertare.

Drept pentru care, a doua zi, electricianul nostru se strecură în acele încăperi în care se păstrau înregistrările spectacolelor şi începu să caute de zor vreun film în care să apară acel „aparat"; dar, spre marea lui surprindere, nu găsi nimic. Iar în arhive şi în cineteci, nici pomeneală de aşa ceva. Însemna că filmele erau distruse imediat după ce erau programate în emisie...

Aceea era a nu ştia cîta dovadă (din nefericire negativă) a faptului că în toată acea tărăşenie era ceva misterios; dar, întrucît ziaristul voia neapărat dovezi concrete, Pietro se hotărî să i le procure, cu orice preţ.

– A doua zi, cum ar fi azi dimineaţă, se înregistra spectacolul săptămînal care avea să fie transmis seara următoare, mîine seară cum ar veni; pe toată durata filmărilor trăgeam cu coada ochiului la cei doi care-şi făceau de lucru pe lîngă aparatul lor; am aşteptat pînă ce au dus aparatul la locul lui; apoi, cu cheile potrivite – pe care mi le făcusem cu o zi mai înainte, după reproducerea în ceară – am deschis uşa şi

m-am strecurat înăuntru. Nu prea era lumină acolo; dar nu-mi fu deloc greu să umblu la aparat şi să scot bobina aceea.

Încăperea era cufundată în întuneric – mai ales că nu avea nici ferestre – şi mirosea a stătut, a rînced. Domnea o linişte desăvîrşită, ca şi cum lumea din afară ar fi fost foarte departe sau nici n-ar fi existat. Pietro era în culmea agitaţiei şi tremura tot strîngînd în mîini cutia aceea rotundă şi plată: era *dovada*.

Nu i se părea deloc ciudat că era atît de mică; şi nici nu se opri să se uite la ea, la calitatea înregistrării. Nu, nimic din toate acestea. Plimbă lumina lanternei sale de buzunar de jur-împrejurul încăperii în căutarea a ceva care să semene, cît de cît, cu un ecran care să-i permită să vadă ceea ce conţinea pelicula. Dar, nimic, nu era nimic acolo. Şi încăperea aceea era, totuşi, goală, pustie. Ceea ce îi convenea de minune. Şi, totuşi, exista un risc, acela că dacă ar fi rămas prea mult timp acolo l-ar fi dibuit. Îşi strecură în buzunar obiectul acela şi închise cu grijă uşa.

– Şi chiar n-ai văzut ce conţinea bobina aceea? – în întrebă, nerăbdătoare, soţia.

– Ba da, m-am uitat la ea – pentru cîteva clipe, ce e drept – atunci cînd mă aflam în magazia aceea.

În timp ce rostea acele cuvinte, faţa lui Pietro se schimonosi, iar privirea îi deveni cea a unui animal hăituit.

– Am văzut – murmură el – şi aş fi dat totul să nu văd aşa ceva. Dumnezeule, cît aş fi dat să nu văd aşa ceva!

Îşi luă capul între mîini şi începu să plîngă; şi Mariei îi fu dat să-l vadă plîngînd pe omul ei pentru prima dată de cînd se luaseră.

– Dar, ce naiba e în blestemata aia de bobină, chiar nu se poate şti?! Ia s-o văd şi eu.

În liniştea aceea care domnea în casă se auzi, dintr-o dată, ceva, un fîşîit, care-i făcu să tresară. În pragul sufrageriei se ivise un omuleţ prăpădit – îmbrăcat într-un costum, de culoare gri, peste care îşi trăsese un impermeabil, descheiat – un omuleţ care zîmbea arătîndu-şi dinţii. Avea, însă, o privire aspră, crudă, inumană.

Cei doi se uitau la el – uimiţi – fără a îndrăzni să facă vreo mişcare; iar acel omuleţ – continuînd să zîmbească (sau să rînjească?) – li se adresă pe un ton oarecum obosit:

– Vă rog, vă rog – spuse – aş dori să văd şi eu acea bobină.

Şi întinse spre Pietro o mînă osoasă şi nervoasă, cu un gest hotărît, care nu admitea nici o împotrivire.

Electricianul simțea că s-a terminat cu el, gata; căuta din ochi o cale de scăpare pe care n-o putea găsi. Dar, cum să fugă? Și încotro? Și nici măcar nu avea puterea să se ridice de pe scaun.

– Dar, cum... – reuși să bîiguie; apoi, simți cum i se pune un nod în gît care nu-i mai dădea voie să scoată nici o vorbă.

– Orice întrebare e de prisos – răspunse necunoscutul. În încăperea în care se afla aparatul – sala mașinilor, cum spuneți voi – sînt celule fotoelectrice, pentru alarmă. Așa încît nu ne-a fost greu să punem mîna pe dumneata. Credeai, cumva, că *Noi* țineam acel obiect încuiat în camera aceea, doar așa, de florile mărului? Mare prostie din partea dumitale. Cînd se fac planuri – așa ca acela al nostru – se ia în considerare orice amănunt. Și apoi, supraveghere desăvîrșită. Apropo – și rînji – dumneata erai sub supraveghere de cîteva luni de zile.

Surpriza – acea surpriză – nu mai era surpriză, chiar în ciuda acelei ultime dezvăluiri și nici frica nu mai era frică; Pietro își dădea seama, știa foarte bine, cum avea să se termine acea tărășenie. Avu o izbucnire, îl apucară furiile.

– Și mai scutește-mă de acest cretin accent slav! Nu poți vorbi – fără accent – italienește, chiar nu?

Ochii bărbatului avură o străfulgerare; reîncepu să vorbească cu o voce care nu mai avea nici un fel de accent; dar vocea îi era aspră, metalică.

– Este adevărat – răspunse. *Noi* putem să ne exprimăm, corect, în toate limbile Pămîntului; și chiar și în dialecte; asta face parte, de altfel, din jocul nostru. Agenții noștri – care-și desfășoară activitatea în Occident – vorbesc cu accent străin. E un lucru indispendabil pentru a intra în sfera de atracție, în rețeaua comunistă. Acel regizor al vostru – de exemplu – „racolat" este convins că servește cauza propagandistică a Moscovei. Și izbucni în rîs, un rîs care-ți îngheța sîngele în vine. Dar să nu vă faceți probleme; nu e cazul; mulți regizori ruși sînt convinși că lucrează pentru propaganda americană. Și așa se întîmplă aproape în toată lumea. Să te infiltrezi în cele două blocuri a fost o treabă destul de ușoară.

Maria se uita cînd la unul, cînd la altul, încercînd să priceapă – cît de cît – ceva. Cine era, oare, acel bărbat? Și ce voia de la ei? Ca și cum i-ar fi captat gîndurile soției, Pietro îl întrebă pe necunoscut:

– De unde vii?

– Chiar dacă ți-aș spune-o – răspunse tipul acela – tot n-ai înțelege-o; dar, dacă chiar te interesează, află că venim de foarte departe, de mai departe decît ți-ai putea închipui.

– Dar... *de ce*?

Vocea lui Pietro scîrțîia precum o cretă pe tablă.

Străinul părea a fi plictisit.

– Dacă te-ai uitat, cumva, pe bobină, înseamnă că știi deja. Întrebarea este, în acest sens, fără rost. Dar văd că pierdem timp prețios – adăugă el pe un ton mieros – și zicînd acelea, scoase din buzunar un mic tub metalic pe care îl îndreptă spre cei doi spunînd:

– Te rog să-mi restitui bobina; n-aș vrea cîtuși de puțin ca în operațiunea pe care o voi efectua imediat să fie distrusă. Și peste cîteva clipe, o știți prea bine, începe transmisiunea.

În mintea lui Pietro se învălmășeau o grămadă de gînduri. Nu mai știa ce să facă. Îi dădu omulețului cutia pe care o avea în buzunar, așa, mașinal, în timp ce nevastă-sa – care abia atunci păru să-și dea seama de ceea ce avea să se întîmple – izbucni în plîns.

– Vrea să ne omoare! – murmura ea printre lacrimi. Dar de ce vrea să ne omoare?

Soțul o cuprinse pe după umeri.

– Eu *știu* de ce – spuse – și o *știi* și tu, întrucîtva. Sîntem o stavilă în calea lor, a planurilor lor de ... cucerire.

– Dar, Dumnezeule, ce conține acel film?

– Pe acea peliculă, pe acel film – răspunse Pietro, simțind cum îi îngheață sîngele în vine – se află înregistrat totul: cine sînt *Ei* și ce vor *Ei* de la noi pămîntenii. Și se mai arată acolo viitorul Omenirii noastre. Vor să ne pună în gardă – încetul cu încetul – să nu fim surprinși de venirea lor. Dar noi sîntem norocoși; pentru noi s-a terminat totul de acum și tu nu vei mai apuca să vezi toate acele lucruri groaznice cuprinse în acest film. Măcar de asta să te feresc. Și-și strînse în brațe, puternic, soția. Se știau împreună de o viață și tot împreună părăseau acea viață.

În tăcerea aceea desăvîrșită, din acel tub țîșni, undуind, o lumină albă care-i lovi pe amîndoi deodată. Nu simțiră nimic, nici o durere. Pietro avea o privire mirată, iar Maria ochii holbați. Și se prăbușiră amîndoi, îmbrățișați, pe pardoseală, lîngă masa pusă.

Știre în ziare:

Misterioasa moarte a doi soți

10 octombrie

Ieri dimineață, soții Pietro și Maria B. au fost găsiți – zăcînd fără viață – de către portarul blocului în care locuiau. Medicul legist exclude ipoteza unei omuciderî, ca și pe cea a unei sinucideri, de altfel;

deşi înclină să creadă că ar fi vorba de un atac cardiac – care i-a lovit pe amîndoi, deodată – este, totuşi, de părere că un asemenea caz, chiar dacă nu este nou, este, oricum, foarte rar şi derutant. Poate că – este ipoteza avansată de noi – moartea neaşteptată a unuia din cei doi a provocat şi moartea celuilalt. Pietro B. avea vîrsta de 52 de ani şi era electrician la Televiziune, unde activitatea sa era apreciată în mod deosebit.

(1960)

Preludiu

ERA O SEARĂ FRUMOASĂ, dar neobişnuit de răcoroasă pentru acea lună de iulie chiar şi pentru acele meleaguri. Adia un vîntişor care răspîndea miresme în aer şi pătrundea prin cămaşă. Farul din Otranto sclipea din depărtare – făcea cu ochiul – cu insistenţă. Pe terasa aflată în semiîntuneric perechile dansau în ritmul unei muzici – ultimul strigăt. Se auzeau şoapte, pe ici pe colo.

Roberto stătea într-un colţ, rezemat de parapet; era cufundat în gînduri, cînd, simţi o mînă pe umăr care-l făcu să tresară.

– Te gîndeşti la drăguţa ta de departe sau la „grava" situaţie internaţională? – îl întrebă ironic Toni.

– Şi la una şi la alta, dar de ce? – răspunse Roberto înţepat.

– Mai bine te-ai duce să dansezi, ascultă-mă pe mine... Ia te uită cîte fete aşteaptă să fie invitate! Şi vei vedea că pînă la urmă chinezii tăi cei răi se vor potoli!

– A, chiar! Tu, dragul meu Toni, eşti unul din ăia care cred în „coexistenţa paşnică" trîmbiţată de propaganda de la Beijing. Aşa cum credeai şi în ceea ce făceau ruşii mai înainte de a se război cu chinezii. Şi poate vei fi crezînd şi...

– Ajunge, te rog! – îl opri Toni ridicînd mîinile în semn de predare. Cînd te dezlănţui tu – „dragul meu reacţionar" – nimeni nu te mai poate opri. Parcă ai fi o locomotivă politică. Dar, fii liniştit: chinezii se vor mulţumi doar cu ceea ce au...

– Cam puţin, nu? De la Berlin, pînă la graniţele cu Japonia şi cu India!

– Glumeţule! Dar dacă ai fi auzit ce a spus Wang în discursul ţinut cu ocazia Aniversării Reunificării Comuniste...

– Vrei să spui Aniversarea Victoriei Asupra Sovieticilor!

– Ascultă, Roberto – îl întrerupse Toni – cu tine nu se poate discuta; ai tendinţa să răstălmăceşti totul!

Roberto nu se putu abţine şi izbucni într-un rîs zgomotos.

– Dat tocmai tu eşti acela care asculţi ce spune propaganda comunistă şi chineză! Nu-ţi dai seama că tu denaturezi adevărul?

– Cum eu! – urlă celălalt, vînăt de mînie.

La auzul ţipetelor lor, cîteva voci începură să protesteze, timid; apoi, mai tare:

– Pisălogilor!

– Lăsaţi-ne în pace, voi ăia doi!

– Căraţi-vă!

– Debitaţi-vă tîmpeniile în altă parte!

În acel moment, Roberto – care nu prea suporta situaţii de acel gen – îşi spuse că cel mai bun lucru ar fi fost să facă o plimbare, să se răcorească. Îi salută pe toţi şi plecă, spre bucuria perechilor acelora îmbrăţişate prin întuneric.

Vila din care plecase se află puţin în afara satului. Drumul care ducea la ea era pustiu şi cufundat în întuneric; la acea oră oamenii fie că se întorseseră de pe la munca cîmpului, fie că plecaseră la pescuit. Mergea cu paşi voinicеşti, în aerul răcoros al serii. Ajunse sub vechiul turn din secolul al XVI-lea – care servise odinioară ca punct de observaţie a mişcării piraţilor – ce se afla nu departe de casa lui. Se trase puţin înapoi şi se aşeză pe o piatră să-şi mai tragă sufletul.

Se uită de jur-împrejur. Una cîte una casele acelea de pescari se cufundau în linişte şi întuneric. Luă de pe jos o pietricică şi începu să se joace maşinal cu ea, în timp ce gîndurile îi zburau la întîmplările din acele ultime luni.

Vacanţa aceea fusese liniştită – se gîndi – binevenită după oboseala examenelor, a examenului de diplomă şi a testelor pentru admiterea la Centrul Nuclear din Ispra. Dar nu visase el, oare, la acel ultim lucru o iarnă întreagă? şi scoase un suspin.

Era singur, fără Carla. Tatăl ei – ofiţer de marină – fusese transferat în portul militar din Taranto şi luase cu el şi familia; în afară de aceasta, mama Cariei era bolnavă, un motiv în plus s-o ţină pe logodnica lui departe. Şi el, care fusese aproape constrins să vină acolo, să se

închidă în acel sătuc din Apulia, la rudele lui. Iar acum se simțea singur cuc, mai singur ca niciodată.

Se ridică brusc, nervos. Se simțea, parcă, ceva în aer; ceva ce nu putea fi definit, o apăsare, o încordare. Copilării – își spuse – și se așeză din nou.

De mic copil fusese atras de bolta înstelată; uitîndu-se la ea, simțea ca un fel de alinare; ridică și acum privirea spre cer în căutarea aștrilor care-i erau atît de familiari. Putea să rămînă așa, în contemplarea stelelor, timp îndelungat, fără a obosi nici un pic; dar de data aceasta nu-i venea de acolo obișnuita alinare, mîngîiere; se simțea încordat, îngrijorat. Și avea motive să fie; nu era vorba numai de griji personale – ca de exemplu Carla și serviciul lui – ci mai erau și altele; și toți care erau la curent cu realitatea politică mondială – și nu erau din ăia care să-și plece urechea la propaganda adversă ca bietul Toni – aveau de ce să fie îngrijorați: situația evolua rapid spre o ruptură.

De la faimoasele crize ale Berlinului, din 1961-62 – trecuseră de atunci mai bine de douăzeci de ani – situația politică mondială nu înregistrase nici o destindere; dimpotrivă, urmară alte și alte crize, alte și alte momente de încordare. Dacă în perioada divergențelor ruso-americane nu izbucnise o conflagrație – care să fi distrus totul – grație fricii reciproce, ei bine, acum lucrurile se schimbaseră radical. Era perioada Pericolului Galben, care venea din acel Imperiu Oriental ce fierbea între granițele sale în care nu mai încăpea.

Războiul din Februarie – cînd mai-marii de la Beijing, profitînd de o criză, o slăbire a puterii forțelor comuniste occidentale, hotărîseră să-i lichideze pe toți adversarii lor – nu dusese la nimic. Dar mai apoi, Wang așteptase ca șefii Sovietelor să se strîngă în ședință la Kremlin și ordonase să fie lansată o bombă H „curată" asupra Moscovei; în acel fel Rusia rămăsese fără conducători, iar imperialismul chinez triumfase. Iar acum, mareea galbenă se întindea de la Marea Baltică pînă la strîmtoarea Behring și încă nu se oprise între acele limite. Se repeta ceea ce se întîmplase cu Hitler și cu democrațiile occidentale.

Acum probabilitățile izbucnirii unui conflict armat se măriseră considerabil. Dacă Rusiei îi fusese frică deși avusese o atitudine aroganță, ei bine, Chinei nu-i era deloc frică; orientalii sînt fataliști și fataliștii nu se tem de moarte. Mai mult decît atît, erau nebuni fanatici și așa cum arabii invadară Occidentul sub deviza *Lumea este a lui Allah!* tot așa chinezii se pregăteau de război și deviza lor era *Lumea trebuie să fie comunistă!* În afară de aceasta, dat fiind numărul lor nemăsurat,

precum şi faptul că descoperiseră şi fabricaseră bombele H – „curate" – nu mai aveau nici un fel de scrupul şi nici frică de o distrugere totală sau de urmările radiaţiilor.

Dar creşterea puterii chineze nu era singurul eveniment important din acei ultimi, haotici, ani. Statele Unite – sub conducerea fermă a preşedintelui Drake – profitaseră imediat de războiul chino-rus pentru a se debarasa – definitiv – de acel supărător buboi care era Cuba, ce le dăduse de furcă timp de douăzeci de ani; şi nici China, nici Rusia nu se băgară. În acelaşi timp, americanii – avînd experienţa pierderilor din trecut, din Vietnam, Laos etc – se străduiră să-şi întărească forţele din Taiwan şi din Japonia care deveniră adevărate bastioane ale lor. În afară de aceasta, eliminară toate focarele comuniste pe care reuşiseră să pună mîna (Indonezia şi aşa mai departe).

Cu cîţiva ani mai înainte, în momentele cruciale ale crizei trilaterale SUA-URSS-China, Commonwealth-ul se descompusese în mod deplorabil; India, renunţînd la politica ambiguă de aşa-zisă neutralitate, se gîndi că ar fi bine să se alieze cu puternica ei vecină pentru a căpăta ajutor în problema Caşmirului pe care reuşi, de altfel, să pună mîna. Imediat după încheierea conflictului, Europa, ameninţată de acum în mod direct de belicoasa Chină, care ajunsese pînă la Poarta Brandemburg, se închise în carapacea sa formînd o Federaţie Europeană care avea o singură armată şi o singură economie dar guverne separate.

În Africa, situaţia era de-a dreptul haotică: nenumăratele stătuleţe existente aici – care nu ajunseseră încă la un grad de civilizaţie, hai să nu-i spunem matur, dar nici măcar suficient, deşi trecuseră ani mulţi de cînd obţinuseră independenţa – ei bine, acele stătuleţe erau influenţate de propaganda chineză care ajungea la ele trecînd prin Egipt şi Algeria. Europenii dispăruseră cu toţii din continentul negru, fie pentru că erau goniţi fără milă, fie că plecau ei singuri pentru a fi departe de frămîntările intestine ale naţiunilor negre.

În America Latină, situaţia era şi mai încurcată. Mexicul şi alte ţări din centrul şi sudul continentului încercaseră să formeze – sub cele mai bune auspicii americane – o confederaţie după modelul celei europene; dar dorinţele de supremaţie ale Argentinei, Braziliei şi Statului Chile provocaseră o serie de lupte care încă nu se terminaseră.

Şi în timp ce în întreaga lume se înregistra acea uriaşă, înspăimîntătoare înşiruire de conflicte şi de întîmplări haotice să vedem ce se întîmpla în Italia. Ei bine, aici naţiunea se pregătea să sărbătorească cea de-a 40-a aniversare a Republicii în condiţiile cele mai dezastruoase cu putinţă: cu ani în urmă cedase – „din spirit democratic" – regiunea

Alto Adige Austriei şi Oraşul Trieste Iugoslaviei. Guvernul la putere, cel de al 32-lea cabinet Negri era, practic, dirijat de social-comunişti. Cursul de schimb era de 8500 lire pentru un dolar. Nu se putea şti ce deficite avea statul, pentru că acestea erau . secrete", aşa le categorisea o lege specială.

Unele partide de opoziţie fuseseră dizolvate, din „motive de ordine publică". Articolele 38, 40 şi 41 din Constituţie fuseseră abolite. În ceea ce priveşte politica externă, Italia ieşise din NATO, pentru că, „dată fiind situaţia internaţională, organizaţia nu-şi mai justifica existenţa".

Cam aceea era situaţia în lume pînă în seara în care Roberto – şezînd sub turn – contempla cerul senin de vară încercînd să scape de starea aceea de nelinişte care-l cuprinsese aşa, dintr-o dată.

Trecuse cam un sfert de oră de cînd se aşezase. Privirea lui Roberto se pierdea acum undeva în depărtare, la linia orizontului care abia se mai zărea în întuneric. Nu se gîndea la nimic în acel moment. Căuta, parcă, ceva cu privirea cînd, dintr-o dată, îi atrase atenţia o scînteiere roşcată, undeva în înaltul cerului; era un punct luminos care se deplasa rapid dinspre est înspre nord-vest.

Un meteor – se gîndi Roberto, în timp ce se uita, vrăjit, la acel punct luminos. Dar cursa acelui punct luminos dură doar cîteva secunde. *Prea mult pentru un corp ceresc!* Pe neaşteptate, punctul luminos păru că explodează ca un bolid şi se desfăcu în nenumărate jerbe de foc care se împrăştiară pe cerul nocturn.

Totul se petrecuse într-o linişte desăvîrşită. Roberto privi, năucit, în jurul său; doar un ciine vagabond trecea pe drumul acela plin de praf; el fusese, deci, singurul spectator. Aruncă instinctiv o privire la ceas: arăta exact 21 şi 15. Îşi ridică, din nou, faţa şi văzu că jerbele luminoase nu se mai răspîndeau în linie dreaptă; descriau o linie curbă şi se îndreptau spre ţărm.

Se ridică brusc în picioare şi aruncă pietricica pe care o ţinea în mînă urmărindu-i, gînditor, traiectoria. Îi trecu prin minte un gînd – explicaţia acelui fenomen – care-l făcu să se cutremure. Alergă spre turn şi căţărîndu-se cu înfrigurare pe resturile treptelor acelea vechi ajunse în cîteva clipe sus, în vîrf.

De acolo putea să vadă marea şi o bună parte din cîmpie. Se uită înspre coastele albaneze, dinspre care păreau să fi venit acei bolizi; dar degeaba, nu putea deslusi nimic din cauza depărtării şi a nopţii. Ceva nu era în regulă. Pe toată porţiunea aceea de mare pe care putea s-o cuprindă cu privirea ar fi trebuit să se vadă luminile de la bărcile

pescarilor care, la acea oră, trebuiau să se afle la lucru; dar pe apă nu era nimic. Şi doar putea vedea bine – nu era nici un pic de ceaţă – putea vedea bine, orice, pe marea aceea liniştită, pînă hăt-departe. În dreapta şi în stînga lui, de-a lungul coastei scînteiau, liniştite, luminile caselor din satele din depărtare. Mai departe se vedea, la intervale regulate, lumina farului de la Capul Otranto.

Peste tot domnea liniştea. Şi nimeni nu ştia nimic, pentru că nu exista nici un mijloc prin care să se poată afla ceva. După ieşirea Italiei din NATO, puţinele baze americane din acea zonă fuseseră evacuate, cu toate rachetele lor, cu radare, cu avioane, cu tot. Iar guvernul nu avea nici timp şi nici bani pentru a le înlocui; şi nici nu voia s-o facă.

Între timp, în spatele său jerbele acelea de foc ajunseseră pînă la limita orizontului. Înainte de a dispărea din cîmpul său vizual, i se păru că rămăseseră nemişcate, ca şi cum ar fi avut o ezitare. Apoi dispărură.

Mai trecură cîteva secunde apoi se văzură nişte fulgere albe, orbitoare; erau explozii nucleare; iar după alte cîteva secunde se auziră şi bubuiturile, atenuate de distanţă. Suflul exploziilor care urmă, cam la un minut, îl sili să se prindă puternic de zid pentru a nu fi trîntit pe spate.

Nu mai era în stare să gîndească. Nu reuşea să rostească acel cumplit cuvînt. Nu ştia ce să facă. Se uită din nou spre cer, apoi spre orizont, apoi spre mare. Luna, care răsărise de puţin timp, lumina un spectacol fantomatic. Două submarine uriaşe, aflate într-un noian de spumă albă, păreau că aşteaptă un semnal. Chilele lor negre şi lucind de apă scînteiau sinistru în lumina palidă a lunii. Pe acele imense corpuri întunecate nu se vedea nici un semn care ar fi putut indica naţionalitatea lor. Puţin mai departe marea părea a se tulbura; apoi păru că se desfac nişte corole albe care, lăţindu-se şi învîrtejindu-se, formau o masă lungă şi ameninţătoare. Se auzea ceva, aşa ca un gîlgîit îndepărtat şi adînc.

Inima lui Roberto bătea nebuneşte, iar mîna sa strîngea convulsiv zidul acela ros de timp. După cele două văzu încă alte patru submarine, care ieşiră în acelaşi timp din apă, apoi încă şase; erau, într-adevăr, uriaşe; putea avea fiecare pe puţin 15.000 de tone. Şi apăreau mereu, altele şi altele.

După ce numără douăzeci de submarine, Roberto se dezlipi de zid şi se repezi pe scări în jos, mai-mai să-şi rupă gîtul.

– Va să zică, dumneavoastră spuneţi că aţi văzut o farfurie zburătoare... spuse subofiţerul, privindu-l cu un aer îngîmfat pe tînărul care gîfîia după atîta alergătură pînă la postul de poliţie al satului. Sînteţi sigur că

vă simțiți... bine, domnule inginer Martini? Poate că v-ați obosit prea mult în ultimele zile.

Roberto se așeză pe fotoliul de culoare cenușie. Își luă capul între mîini; dar nu reușea să se concentreze, să lege gîndurile; i se învîrtejeau prin cap senzații și sentimente indescriptibile. Știa atît doar că pierde timpul degeaba, timp prețios; și în vremea aceea cine știe cîte mii de persoane muriseră sau erau pe moarte.

– N-am pomenit nimic de farfurii zburătoare – spuse el aproape plîngînd. Ceea ce am văzut erau rachete! – urlă el apoi ridicîndu-se în picioare.

– Calmați-vă, ce naiba! Unde credeți că vă aflați, într-un balamuc? Vă aflați în fața unui om al legii, să nu uitați treaba aceasta!

Se prinse puternic cu mîinile de marginea biroului. Încercă să se liniștească. Dar cum să fii liniștit într-o asemenea situație?

Spuse:

– V-am mai spus și că în larg se află submarine. Și vor debarca și oameni! Ce vă gîndiți să faceți pentru a-i opri?

– Și de ce să-i oprim? Probabil că este vorba de o aplicație, nimic altceva.

– Nimic altceva? Dar ce știți dumneavoastră? Aplicații, ce fel de aplicații, ale cui? Ați fost înștiințați de acest lucru?

– Nu, dar...

– Și atunci ce mai așteptați? – prinse Roberto curaj văzînd că celălalt ezita. N-ați auzit explozia, n-ați simțit suflul? E război, vă spun! A izbucnit războiul! *Războiul!*

– Ei, domnule inginer, încetați, vă rog. Ce tot îi dați cu războiul! – răspunse subofițerul care-și pierduse răbdarea. N-am primit nici o comunicare... spuse el arătînd cu mîna spre stația de radio recepție acoperită de o perdea.

Și văzînd că Roberto nu se dădea bătut, voia să mai spună ceva, conchise, brusc:

– Bine și admițînd că ar fi așa cum spuneți dumneavoastră, noi ce am putea face?

Roberto se uită la fața aceea rubicondă care se afla de cealaltă parte a biroului; în lumina lămpii de birou, fața aceea părea că se dilată, că se mărește făcînd ca bărbatul acela să pară și mai gras decît era în realitate. Se gîndi că, de fapt, omul acela avea dreptate; ce ar fi putut face cei cinci polițiști, mari și lați, de care dispunea sătucul acela, cum ar fi putut ei opri o întreagă armată invadatoare? Singura soluție era să se încerce anunțarea populației, pentru ca aceasta să se poată salva. Dar

cine l-ar fi crezut? Doar cei cîțiva care văzuseră ceea ce văzuse și el? Și aceia, cîți să fi fost? Și apoi, la ora aceea toți stăteau pe la casele lor. Nu era nici chip și nici timp de a se organiza ceva; și atunci se gîndi că era mai bine să-și vadă de ale lui, să se ocupe de propria familie. La urma urmelor, făcuse tot ceea ce îi stătuse în putință.

– Să nu uitați că am încercat să vă pun în gardă – spuse el feței acelea care continua să-l privească schițînd un zîmbet ironic. Întoarse spatele și ieși pe ușă, în grabă, fără a mai saluta.

Alerga prin tot satul care părea pustiu. Cele cîteva felinare luminau slab – o lumină gălbuie – porțiuni de drum; pașii săi răsunau în liniștea aceea din jur. Și în ritmul pașilor păreau că-i zboară și gîndurile prin cap, mii de gînduri chinuitoare. Și-l mai chinuiau mii de întrebări confuze la care nu putea sau nu voia să răspundă. Avea, totuși, un gînd, un gînd fix. Ce făcea, oare, Carla? Taranto era, doar, un obiectiv militar și mai mult ca sigur că va fi fost atacat; ce se întîmplase, oare, cu ea? Și cum ar fi putut să ajungă pînă la ea? Toate gîndurile și întrebările acelea îl făcură să alerge și mai tare, deși simțea o durere acută în șold.

La un moment dat se întoarse pentru a privi înapoi. În depărtare se vedeau luminile colorate de la vila din care plecase cu un secol în urmă, așa i se părea. Acolo mai dansau încă. Și Toni continua să viseze la a sa „coexistență pașnică". Și unii vor fi făcînd dragoste. Încă nu știau nimic. Mai bine așa, își spuse – în timp ce se apropia de mare – mai bine așa; să nu știe nimic, nici unul. I se păru că zărește o umbră pe terasa aceea îndepărtată. Poate că fusese chiar Toni.

– Adio, visătorule! – îi spuse.

Ajunse cu sufletul la gură pe faleză. În depărtare se vedeau bătrînul turn și, la cincizeci de metri de acesta, casa lui în care se vedea lumină.

Își vor fi dat seama și ei de ceva – se gîndi și începu să alerge și mai tare, uitîndu-se îngrijorat la siluetele submarinelor din larg. Erau nemișcate; dar din pîntecele lor întunecat ieșeau cu repeziciune amfibii încărcate cu oameni; unele dintre ele erau deja aproape de țărm.

De acolo de unde se afla, văzu că pe porțiunea de plajă de dincolo de faleză se adunaseră o mulțime de oameni – curioși și inconștienți – pentru a asista la operațiunea de debarcare. Cine știe cine îi anunțase pe oamenii aceia?! Se gîndi că ar fi trebuit să facă ceva; dar își dădu seama de faptul că locuința sa se afla destul de departe; și ar fi trebuit să-i anunțe pe ai săi să plece departe, înainte de...

Dar nu apucă s-o facă.

Prima ambarcațiune se izbi de țărmul pietros, cu un scîrțîit sinistru. Mulțimea – care pînă atunci șușotise – amuți. Din ambarcațiune coborîră vreo douăzeci de oameni – mici de statură, în uniforme nimetice – înarmați pînă în dinți. Pescarii încremeniseră; se strînseseră laolaltă, instinctiv, fără a ști ce să facă.

Soldații se răspîndiră în evantai, în timp ce alte și alte bărci și amfibii se apropiau de țărm și alți și alți luptători debarcau. Pe măsură ce debarcau se adăugau celor din primul eșalon. Scena aceea se desfășura în liniște, chiar ca o aplicație. Liniștea era aproape desăvîrșită, se auzea deslușit clipocitul valurilor care se spărgeau de chilele ambarcațiunilor atingînd ușor cizmele soldaților; se auzea pînă și repirația, greoaie, gîfîindă, aproape simultană, a mulțimii aceleia.

În timp ce se întîmplau toate acestea, Roberto – care își încetinise, puțin cîte puțin, alergarea – ajunsese la turn și se afla la adăpostul masivei siluete a acestuia.

Cînd se adunară cam o sută de oameni pe plajă, un ofițer dădu un ordin, într-o limbă necunoscută. Soldații apucară armele: țevile puștilor mitralieră scînteiară amenințător în lumina palidă a lunii. Grupul pescarilor începu să se agite nervos; erau cu toții, evident, înspăimîntați.

Apoi, pe neașteptate, o femeie își pierdu controlul; o rupse la fugă urlînd și, imediat, ca la un semnal, toți ceilalți se luară după ea. După încă o secundă ofițerul dădu un alt ordin; și soldații, fără a ezita o clipă, începură să tragă. Pocniturile gloanțelor răsunară în noaptea, care cu o clipă mai înainte fusese liniștită, așa cum sînt de obicei nopțile de vară. La urletele celor răniți se adăugară țipetele de durere ale celor care asistaseră la acea scenă privind de la ferestrele caselor lor. Roberto rămăsese împietrit, fără suflare, în spatele unui ieșind al turnului secular.

În timp ce oamenii se prăbușeau, morți – înroșind cu sîngele lor stîncile – alți și alți soldați năvăleau pe țărm, pe țărmul acela întunecos. Cam la o sută de metri în apă, se zăreau siluetele scunde ale tancurilor amfibii care înaintau împroșcînd apa pînă hăt-departe. Răpăitul armelor automate umplea văzduhul și urletele pescarilor aproape nu se mai auzeau, cînd Roberto – după ce-și revenise din spaima aceea cumplită – își reluă fuga spre casă. Tuburile goale ale cartușelor cădeau la pămînt cu clinchet de clopoței.

Între timp, la țărm, soldații se încolonară la ordinul ofițerului, iar șenilele tancurilor amfibii mușcară pietrele de pe fundul apei, lîngă țărm. Se desfășurară, imediat, în semicerc și deschiseră foc asupra caselor din sat.

Vila în care locuia Roberto se afla puțin mai la stînga, undeva în spatele plajei. După ce străbătu grădina strigîndu-și, gîfiind, părinții, tînărul ajunse sub arcada porții. Tocmai se pregătea să deschidă poarta cînd o salvă de tun lovi în plin casa.

Văzu cum se prăbușește arhitrava în spatele său și i se păru că totul explodează de jur-împrejur. Și mai văzu, cuprins de groază, cum milioane de omuleți, omuleți galbeni, – înarmați pînă în dinți – invadau toată lumea. Și văzu cum se prăbușește tot ceea ce cunoscuse el și iubise dintotdeauna.

Simți o puternică lovitură în cap și-și pierdu cunoștința.

Începuse invazia.

(1963-1966)

Diagrama

• *lui R.A.H.*

ZORNĂIT DE TACÎMURI, clinchet de pahare. Zîngănit de vase, de farfurii. În sufragerie e liniște, nu vorbește nimeni. Fețe încordate, crispate. Afară e întuneric, un întuneric care nu poate fi destrămat de slaba lumină a felinarelor. Pe stradă trec puține mașini. Și trecătorii sînt puțini. Orașul, națiunea, lumea întreagă sînt în așteptare.

Și în casa lui Giorgio Baldini – profesor de Statistică la Universitate – se așteaptă. Dar cu stări de spirit diferite. Și, dintr-o dată, încordarea se destramă.

– Dar, chiar nu vi se pare că este o exagerare? Părerea mea este că nu va fi război; nici sovieticii și nici chinezii nu sînt atît de nebuni sau proști încît să-l dorească, acest război, cu tot dinadinsul.

– Da, Ugo, nu sînt. Dar sînt, în schimb „imperialiști" (chiar dacă termenul ți se pare contradictoriu) și fanatici. Mai ales. Așa că sînt în stare să pornească războiul.

– Giorgio, te rog – spuse Lina, soția lui – te rog, nu vorbi așa, mă faci să mor de frică.

Profesorul Baldini își șterse buzele cu șervețelul, pufăi puțin, se uită la ceas, apoi la ai săi. Soția lui se afla în pragul bucătăriei, cu farfuriile în mînă. Ugo, fiul cel mai mare, mînca afișînd o liniște mai mult sau mai puțin adevărată, dată de ideile sale „progresiste". Stefania, nehotărîtă și poate chiar mirată, nu știa ce poziție să adopte. Mario, mezinul, era prea mic pentru a-și bate capul cu asemenea lucruri.

Ora știrilor.

– Dă drumul televizorului, Lina, te rog...

Telejurnalul începuse deja; vocea crainicului se străduia să pară impersonală. Știrile, mereu aceleași. Va da, sau nu, Kremlinul un ultimatum americanilor pentru invadarea Cubei? Va pune, oare, Kremlinul, în practică promisiunile, făcute cu ani în urmă, acelea de a apăra insula

cu orice preţ? Fapt este că forţele armate americane sînt în stare de alarmă, iar cele ale NATO în stare de prealarmă.

– Dacă imperialiştii aceia de americani (acum, termenul este cît se poate de nimerit, dragă papà) nu s-ar fi amestecat în treburile interne ale altui stat...

– Ugo, te rog, termină cu frazele astea de gata. Dacă ai avea pe trupul tău un buboi, ce-ai face? Ai scăpa de el. Pe continentul american există acea Cubă comunistă şi Statele Unite (după douăzeci de ani, aminteşte-ţi!) scapă de el, de acel buboi. Şi este firesc ca operaţia – făcută după atîta timp – să pară, sau chiar să fie, efectiv mai dureroasă.

– Uf, papà! exemplul pe care-l dai nu e pertinent şi...

– Ugo, te rog, nu-i răspunde urît lui papà – interveni Stefania.

– Femeile astea...

Atenţiune, ne parvine acum ştirea că trupele ţărilor membre ale Tratatului de la Varşovia sînt în stare de prealarmă, pentru a putea fi, în acest fel, „gata pregătite" – *după cum afirmă un comunicat oficial – „să respingă orice provocare din partea Occidentalilor aţîţători la războaie". Ştirea a creat îngrijorare în rîndurile guvernelor europene. La Palatul Farnesina, ministrul...*

Profesorul stinse televizorul.

– Aceşti nenorociţi ar trebui să vorbească mai puţin şi să facă mai multă treabă.

Ugo puse, încet, jos, furculiţa şi spuse pe un ton forţat calm:

– Tată, „nenorocit" eşti tu... Dacă ar fi să ne luăm după sfaturile tale...

Dar un pumn tras în masă îl făcu să amuţească.

– Lasă-mă să vorbesc şi nu mai debita prostii cu duiumul! şi acum ce faci, unde vrei să te duci?!

– Ies, mă duc la Luigi... Nu mai rămîn nici o clipă aici.

– Ba n-o să pleci nicăieri; stai pe loc şi ascultă-mă.

Profesorul se ridică şi-l prinse de braţ.

– Şi ca să fie şi mai bine... Tu, Lina şi Mario pregătiţi-vă de plecare!

– Giorgio... nu cumva ai înnebunit?

– Ce... Ăsta e Ugo.

– Nu, să faci aşa cum ţi-am spus, Lina.

Apoi, întorcîndu-se spre mezin, care se uita fără să priceapă nimic:

– Tu, Mario, adu-mi plicul care se află în primul sertar de la biroul meu. Iar tu, Ugo, ascultă-mă; îţi voi explica de ce nu sînt nebun şi de ce nu vreau să te las să ieşi...

– Dar, n-ai spus că trebuie să plecăm?!

– ... am vrut să spun că nu voiam să te las să ieşi, să pleci de unul singur.

Profesorul îşi şterse fruntea; era cald pentru acel început de vară. Îşi şterse ochelarii aburiţi şi luă o înghiţitură de apă.

– Stefania, fii drăguţă...

– Da, tată...

– Du-te în camera mea şi ia tubul acela de carton care se află în spatele biroului. Ugo, tu, între timp strînge masa.

– Cum, eu? Să strîng eu masa?...

– Ţi-am spus să strîngi masa, *te rog*. Nu vezi că maică-ta e ocupată cu făcutul valizelor?

Neţinînd seama de şuşotelile în legătură cu „neaşteptata sa stare de nebunie, datorată, desigur, căldurii", profesorul Baldini trecu în dormitor.

Lina, aşezată, plîngea în tăcere, cu părul în ochi. Profesorul se apropie de ea, se aşeză şi-i cuprinse umerii cu braţul. În spatele lor, Mario – băiatul de zece ani – aşeza lucrurile în valiză după lista primită de la tatăl său.

– Draga mea, linişteşte-te, hai, te rog...

Lina se întoarse spre el fixîndu-l cu ochi mari şi-şi rezemă faţa umedă de lacrimi de pieptul lui.

– Giorgio, sărmanul meu Giorgio... comoara mea... bieţii de noi...

– Lina, ascultă-mă...

Şi-i ridică cu o mînă bărbia. O privi în ochii înlăcrimaţi. Rămăsese aceeaşi, cu toate că trecuse de patruzeci de ani; trebuia s-o iei ca pe un copil.

Se uită la el şi ea, suspinînd, clipind din pleoape şi strîmbînd din nas exact aşa cum ar fi făcut o fetiţă înfricoşată.

– Aşa e mai bine. Acum ascultă-mă cu atenţie. Ţi-am spus eu, vreodată, ceva care să nu fi fost adevărat? Te-am minţit eu, oare, vreodată? Hai, răspunde-mi!

Lina scutură din cap.

– Bine! Te-am dezamăgit vreodată? Am făcut eu vreodată nebunii sau prostii? Nici măcar. Foarte bine. Atunci, vrei să ai încredere în mine şi de data aceasta? Poate pentru *ultima* oară? Este un lucru pe care ţi-l cer să-l faci fără a-ţi da explicaţii; îţi voi spune totul mai tîrziu, îţi promit. De acord?

– O, Giorgio! Eu, eu nu ştiu... Dar dacă o spui tu... Bine, bine... Eu, în sfîrşit, voi face cum vrei tu... Totuşi – şi ochii i se umezirăm din nou – totuşi nu înţeleg nimic! Ce e cu... călătoria aceasta? Eu...

– Draga mea, nu pune întrebări acum – şi-i puse un deget pe buze. Toate la rîndul lor, mai tîrziu, bine?

O sărută pe frunte şi rugînd-o să ţină cont de ceea ce era notat pe listă, ieşi.

În sufragerie, Stefania şi Ugo se uitau la o coală mare de hîrtie întinsă pe masă; era împărţită în pătrate mici şi străbătută, pe toată lungimea, de o linie frîntă.

Se întoarse Baldini. Se aşeză şi spuse:

– Vă voi explica acum totul. Fiţi atenţi: tot ceea ce aveţi de întrebat lăsaţi pentru mai tîrziu; nu mă întrerupeţi, lăsaţi-mă să vorbesc. Deci, lucrurile stau cam aşa. Mi întîi şi mai întîi, eu n-am crezut niciodată în „coexistenţa paşnică"; în al doilea rînd: sînt un expert în statistică; în al treilea rînd: mi-a plăcut, dintotdeauna, literatura ştiinţifico-fantastică. Un moment, Ugo! Nu rîde, lasă-mă să termin!... De cînd am început să predau la Universitate, am urmărit îndeaproape situaţia politică mondială şi am adunat tăieturi din ziare şi din reviste în legătură cu acest subiect. Apoi, într-o bună zi, citind cîteva opere ale lui Robert Heinlein, îmi veniră în minte două idei: aceea de a reprezenta grafic, într-o diagramă, tensiunea mondială dintre Orient şi Occident; iar în ce constă cealaltă veţi vedea imediat.

– Dar, tată, chiar vorbeşti serios? – îl întrebă Ugo profitînd de pauză. Spui că te bazezi pe ideile unui halucinat pentru a afirma că...

– Ajunge, Ugo! M-ai sîcîit destul cu întreruperile tale! Dacă mai scoţi o vorbă, te trimit la acel Luigino al tău să citiţi împreună acele delicioase poezii militante...

– Nu te enerva, tată, te rog – spuse Stefania – continuă, te ascultăm.

Profesorul Baldini scoase un suspin. Îşi trecu cu mîna prin păr şi continuă:

– Bine, atunci. Priviţi aici – şi arătă cu degetul linia aceea de pe hîrtie. Această linie indică încordarea mondială; începe cu criza Berlinului, din 1948 – acolo, în jos – şi continuă, în zigzag, printre războaie şi conferinţe de pace, întîlniri în problema dezarmării şi crize politico-militare. Iată Coreea, Suezul, Libanul, Ungaria, Congoul, din nou Berlinul, Cuba, Vietnam, Indonezia, Argentina, Polonia, iar Berlinul, Luna şi aşa mai departe. În sfîrşit, pentru un impuls în jos avem două contraimpulsuri în sus, în medie. Apoi, ajungem în zilele noastre! Da. Ia priviţi: pe dreapta ordonatelor sînt marcate lunile şi anii. Unde se

află punctul cel mai înalt de pe linia roşie? Iată-l: iunie 1976! Anul şi luna crizei.

Reacţiile celor doi copii fură diferite: Ugo se întinse pe spătarul fotoliului rîzînd cu gura pînă la urechi; Stefania privea în jur înfricoşată.

– Dar... dar... băigui, astăzi sîntem în 30 mai!

– Da, da şi poimîine ar trebui să cadă în graţiosul tău căpşor, precum şi în acel ditamai dovleac care e capul tatălui tău, două simpatice bombiţe H!

O scatoalcă zdravănă, răsunătoare, care-i înroşi obrazul stîng, îl făcu pe băiat să tacă.

– Ăsta e un avans, idiotule! Sînt, încă, tatăl tău – pînă la proba contrarie – şi nu-ţi permit să mă insulţi!

– Tată... Ugo... vă rog... Să nu vă audă mama.

– Taci şi tu din gură, Stefania! Iar tu, filfizonule, nu mai spui nimic, acum?

Ugo nu mai spunea nimic, dar ochii săi aruncau flăcări. Profesorul Baldini privi în jur. În spatele său se auzeau forfoteala micului Mario şi şoaptele soţiei sale.

– Bine. Acum totul mi se pare clar, nu? Deci: potrivit diagramei mele, criza va începe peste două zile iar premizele – după cum aţi putut auzi – există. Mai mult chiar... şi dădu drumul televizorului.

... precară. Sîntem informaţi despre o întîlnire la nivel înalt – într-o localitate nenominalizată – dintre şefii Pentagonului, ai NATO, ai CENTO şi ai SEATO, cu participarea reprezentanţilor unei asociaţii în curs de constituire, HAMDA (High Atmosphere and Moon Association). Toate aceste evenimente din sferele înalte enervează lumea. Totuşi, toţi sînt siguri de faptul că nimeni nu va îndrăzni să facă pasul fatal şi...

– După cum puteţi vedea, ne apropiem rapid de vîrful Diagramei – reluă profesorul stingînd aparatul. Trebuie să căutăm soluţia. O situaţie de acest gen este de neconceput pentru cine nu era oarecum pregătit. În Italia, aici unde am fost atît de prinşi în opera aceasta de „socializare", nu s-a gîndit nimeni la ea. Aşa cred. A fi vorbit de anumite lucruri era ceva de neînţeles; exista acea frică de cuvinte, frica de a nu fi acuzat de „alarmism" şi de altele şi mai rele. Aceasta în timp ce în celelalte ţări, chiar europene, ca Germania, Franţa şi Anglia, tot ceea ce se putea face împotriva ameninţării nucleare – şi în favoarea populaţiei – fusese deja stabilit şi înfăptuit. Dar, v-aţi putea imagina cum că ar putea fi vorba aici, în Italia, în această climă „socială şi civilă", de aplicaţii antiatomice, de adăposturi, de echipe de salvare şi de decontaminare şi de alte alea, mă rog? Ei bine, eu da. Eu am ţinut cont

de toate acestea. Da, eu, „nebunul" de profesor Baldini. Eu, „reacționarul" Giorgio Baldini, da, eu. De aceea i-am spus mamei tale să ne pregătească de plecare. Drept pentru care – ca să fie totul clar – vom pleca. În noaptea asta. Adică, peste puțin timp.

– Ah..., murmură Stefania, frecîndu-și mîinile.

– Eu *nu* vin cu voi – explodă în cele din urmă Ugo. *Eu nu vin cu voi!* – urlă el ridicîndu-se în picioare și gesticulînd cu ochii injectați de sînge. Tu ești *nebun*! Ești nebun de-a binelea! Nimeni nu va porni nici un război! Nimeni; sau, poate, americanii... Dar, nu, n-o va face *nimeni*! Ești un exaltat, asta ești! Un maniac! Nu va vrea nimeni să compromită atîția și atîția ani de coexistență pașnică, atîtea și atîtea eforturi, atîtea rezultate ca să facă pe plac diagramei tale! Guvernul nostru nu putea să arunce chiar așa, în vînt, banii poporului pentru...

– Ugo, ce tot spui?

Era Lina care apăruse în pragul camerei.

– Ugo, te rog, nu...

– E vorba de o chestiune de principiu! Da, chiar așa...

– Bine, nu veni cu noi – spuse profesorul Baldini. Mașina ta va rămîne în garaj. Vei hotărî tu singur. Ciao.

– Dar.... eu... Și pe fața aprinsă a băiatului apăru, pentru o clipă, șovăiala.

Automobilul gonea pe un drum de țară; farurile, cu faza lungă, străpungeau întunericul, tăcut. Zumzetul motorului mașinii *Primula IV* era obișnuit, normal. Conducea Baldini; alături de el stătea soția sa ținînd pe genunchi pe Mario care adormise. În spate, printre valize, se afla Stefania care se foia, pe jumătate adormită. Pe ferestrele deschise pătrundeau aerul nocturn, care răcorea fețele, și, din cînd în cînd, lătrături de cîini. Pe cer, o lună plină – foarte frumoasă – care umbrea cu a sa strălucire lumina stelelor.

– Cît e ceasul?

– Aproape două, dragule. O, Doamne, mă gîndesc la Ugo... ce va fi făcînd el. De ce, oare, l-am...

– Nu, nu noi l-am lăsat acasă: el a vrut să rămînă, Lina, dragă, amintește-ți. De altfel, e major. Nu-ți face griji; și dacă va vrea să vină după noi va putea oricînd s-o facă: i-am lăsat un plic cu toate instrucțiunile necesare. Dacă va ajunge la timp...

Femeii i se puse, parcă, un nod în gît; se agăță de brațul soțului ei.

– Fii atentă, fir-ar să fie!

– Scuză-mă, scuză-mă... Eu... noi... De ce spui „dacă va ajunge la timp"? Şi noi ce facem aici? Unde mergem? Ce se întîmplă? În vocea ei se simţea o notă de isterie abia stăpînită.

Profesorul Baldini consideră că, efectiv, sărmana femeie suportase multe, chiar prea multe şi că era cazul, momentul, să-i explice, deşi ar fi vrut s-o facă acolo, după ce vor fi ajuns. Aşa că, după ce-i explică pe scurt ceea ce explicase şi copiilor, îi ceru s-o trezească pe Stefania ca să poată asculta şi ea urmarea.

Între timp ajunseseră la o intersecţie. Maşina o coti la dreapta.

– Iată, mai sînt cîţiva kilometri pînă în sat. Aici, în urmă cu patru ani, am cumpărat un petic de pămînt şi o casă în afara zonei locuite. Şi între timp le-am aranjat potrivit exigenţelor noastre... viitoare. Da, dragă, adăugă văzînd că Lina deschisese gura să spună şi ea ceva; da, aici veneam eu aproape în toate duminicile cînd îţi spuneam că mergeam la vînătoare cu prietenii. Nu voiam să-ţi spun adevărul pentru a nu te face să intri în panică. Adăpostul nostru a fost gata abia cu o lună în urmă. Din fericire nu ai văzut contul nostru de la bancă! E, în fond, ceva fără importanţă, deoarece, *după aceea*, banii nu vor mai folosi la nimic, nimănui. Din păcate n-am popularizat ideea mea, aşa cum aş fi vrut s-o fac. Numai cei care m-ar fi putut înţelege ar fi trebuit să afle. Dar dacă şi aceia vor fi făcut ca mine, asta nu mai ştiu. Atmosfera aceasta de descompunere morală şi intelectuală care de ani şi ani ne înconjoară a făcut ca reacţiile pînă şi a celor mai buni prieteni să fie încete şi imprevizibile; am constatat aceasta adeseori – concluse – cu un suspin profesorul.

– Papà, n-am înţeles încă tot.

– Micuţă Stefania, îmi placi pentru că eşti naivă spre deosebire de şmecherul acela de frate al tău. Dacă-ţi voi mai spune că proiectul pentru construcţie l-am adus din Germania şi că numele său oficial este acela de „Centru Autosuficient pentru Supravieţuirea unui Nucleu Familial în Eventualitatea unui Război Termonuclear", cred că vei fi înţeles; nu?

– O, tată şi ţie ţi-e teamă că... şi noi va trebui... o, nu...

– Giorgio, tu chiar ai intenţia să...

Profesorul Baldini zîmbi în sinea sa: of, femeile acelea ale sale. La fel de naive, împrăştiate, parcă ar trăi pe altă lume. De...

Aproape că ajunseseră. Traversară sătucul adormit şi farurile luminau străzile pustii şi înguste. Ieşiră din sat în cîmpie şi în cele din urmă se opriră în faţa unui teren împrejmuit, înconjurat de copaci.

– Am ajuns, Lina. Trezește-l pe Mario, trebuie să descărcăm mașina.

La o simplă privire, casa părea o locuință obișnuită, de la țară, ca atîtea altele. Și așa le apăru în primul moment celor din familia profesorului Baldini; dar apoi, acesta le arătă „amănuntele", cel puțin ceea ce trebuia să le spună numaidecît, cum ar fi depozitele de alimente, diversele instrumente și unelte, colecțiile de cărți etc.

După ce descărcă și duse tot ce se afla în *Primula* și după ce băgă mașina în garaj, Giorgio Baldini își trimise la culcare soția și copiii. Apoi se duse într-o cămăruță, deschise un panou din perete și învîrti niște comutatoare; în pardoseală se deschise un chepeng prin care profesorul coborî în ceea ce era Adăpostul propriu-zis.

La doi metri sub nivelul solului se afla un apartament blindat în forma unei litere „l" mare, aproape în întregime asemănător celui descris de Heinlein. Coborî treptele, aprinse lumina, făcu un control rapid al generatorului de curent, la rezervoarele de oxigen, la provizii, la arme. Apoi, trecu la postul de radio emisie-recepție. Îi dădu drumul. Se părea că timp de ore întregi nu transmiseseră altceva decît știri și comunicate, pentru că o voce anunță: *...rnul de la Washington se așteaptă, dintr-o clipă într-alta, la o mișcare din partea Sovieticilor. După toate probabilitățile, Kremlinul va acționa fără preaviz. Deci, forțele armate occidentale trebuie să fie menținute în permanentă stare de alarmă atomică. Între timp, în principalele orașe din Statele Unite se desfășoară aplicații. În Europa...*

Încă o dată, Baldini, iritat, nu se putu opri să nu stingă aparatul.

– În Europa nu se face aproape nimic! Iar în Italia, nici atît... Blestemații! cu ideile acelea ale lor, cu naționalizările, cu „dialogul", cu demagogia au condamnat milioane de italieni la o moarte frumoasă! Dacă vorbeai de apărare socială, de adăposturi antiatomice, de aplicații, însemna că ești „nebun", „alarmist", „halucinat", „provocator"! Așa m-au definit și pe mine, la început. Și ce puteam să fac? Am stat cuminte și mi-am pus în aplicare ideile și vom vedea noi cine a avut dreptate. Dar ceilalți? Cîți vor fi făcut ca mine? Și cîți nu?

Își luă capul între mîini. Mii de gînduri i se învîrtejeau prin minte. Și Ugo ăsta. Cine știe dacă avea să vină și el acolo... Biata Lina... Se simțea obosit, mort de oboseală și în timp ce urca la suprafață îi tremurau picioarele. Încordarea aceea – se gîndi – sau, poate... frica? *Unde s-a dus siguranța ta? Îmbătrînești, Giorgio, asta e.* Apoi, se duse la culcare. Erau aproape orele trei și jumătate, în dimineața zilei de 31 martie 1976.

Era aproape de nouă cînd profesorul Baldini şi ceilalţi din familie fură treziţi de fluierul alarmei. Lina se lipi de el nefiind în stare să înţeleagă nimic; dar profesorul ştia că circuitul, activat în timpul nopţii, anunţa că cineva încerca să escaladeze – sau că escaladase deja – zidul împrejmuitor al proprietăţii lor.

Se îmbrăcă în grabă. Dădu cîteva scurte instrucţiuni soţiei şi fiicei, apoi se duse în cămăruţă şi învîrti altă serie de comutatoare, deschise un alt panou de unde luă o carabină cu mai multe cartuşe. Se îndreptă apoi spre uşa de la intrare. Controlă ferestrele şi se uită printr-un vizor. Lîngă zidul împrejmuitor se aflau cîteva automobile. Pe acestea se cocoţaseră nişte tineri, cu pancarte şi benzi cu lozinci, care se consultau între ei nesiguri. Ceva mai încolo se afla un grupuleţ care se strînsese în jurul unui individ care se văicărea: evident, bariera sub tensiune funcţionase.

Aştepta să facă ei prima mişcare, deşi era clar ce anume se întîmplase. Ca pentru a răspunde gîndurilor lui, trei sau patru tineri veniră mai aproape de gard. Preintre aceştia se afla şi Ugo. Drace! Venea, clipurile, să-l prevină, dar acum putea să-şi dea seama, singur, din ceea ce vedea scris pe acele pancarte.

– Tată, ascultă! Nu vrem să vă facem nici un rău nici unuia din voi. Vă aducem veşti. În timpul nopţii s-a întîmplat ceva pe care tu nu l-ai prevăzut. Asta te va face să renunţi la ideile tale. Vino afară, tată!

În spatele profesorului, Lina făcu o mişcare bruscă ceea ce îl făcu pe el să se întoarcă dintr-o dată.

– Ce faci, Lina? – rosti el cu o voce înăbuşită.

– Am auzit. L-am auzit pe Ugo al nostru... Hai să ieşim Giorgio...

– Nu! Rămîi acolo, în spate, rămîi acolo cînd îţi spun! Voi vorbi eu cu el, tu să nu te amesteci... Rămîi acolo, cu copiii. Dar, mai bine... Se repezi spre ei, îi luă de mînă şi-i conduse lîngă chepeng.

– Giorgio, dragule...

– Taci!

Şi-i explică – în ciuda tuturor protestelor ei – ce avea de făcut în caz de necesitate. Apoi se duse pînă la prag, ascunse puşca în spatele uşorului uşii, ca să fie mai la îndemînă; după care deschise brusc uşa şi ieşi.

– Iată-mă. Ce căutaţi aici?

Ugo se întoarse spre ceilalţi şi le făcu semn să stea mai departe; apoi se apropie de gard avînd grijă să nu-l atingă. În spatele său nu se mai auzea hărmălaie de voci.

– Mai întîi de toate, tată, vino afară sau dă-te mai aproape.

– Nu. Putem foarte bine vorbi şi aşa. Ce vrei?

Ugo părea descumpănit.

– În noaptea aceasta, chiar în timp ce voi eraţi pe drum pentru a veni încoace, Luigi m-a anunţat că forţele populare potrivnice războiului şi imperialismului au reuşit să-şi impună voinţa lor, şi...

– Mă rog, îl întrerupse brusc profesorul, aţi dat acea faimoasă lovitură de stat sau mă înşel?

– Ei, nu chiar. La drept vorbind, o parte a coaliţiei guvernamentale gîndea aproape la fel ca noi; aşa că n-a fost greu să se efectueze o înlocuire a cîtorva membri ai guvernului, care şi-au dat demisia, spontan, pentru a face loc acelei părţi a naţiunii, care este, de fapt, majoritatea şi care se opune războiului capitalist.

– Cîte vorbe inutile, Ugo, pentru a spune că aţi ajuns, în sfîrşit, la putere printr-o lovitură de stat legalizată! Sînteţi la putere, da sau ba?

– Ei da, aşa e.

Profesorul Baldini îşi luă între mîini bărbia nerasă.

– Şi acum, s-ar putea să ştiu ce vrei *tu, aici*?

– Vreau să ieşiţi de aici. Nu se mai poate tolera existenţa unor privilegiaţi; sau să aibă toţi adăposturi antiatomice sau să n-aibă nici unul!

– Ascultă, fiule, lăsînd la o parte ceea ce vrei să spui tu despre adevărata semnificaţie a „egalităţii" şi despre faptul că lipsa unor adăposturi ar fi o vină – printre altele – a prietenilor acelora ai voştri care erau în guvern, vreau să te întreb dacă nu cumva a izbucnit războiul.

Tăcere. În spatele lui Ugo, feţele acelea răvăşite îl priveau cu ură pe profesor.

– Răspunde; sau nu ai curaj să recunoşti că *eu* aveam dreptate? Hai, spune, dă-i drumul... *laşule!*

Lui Ugo i se înroşiseră urechile, iar buzele i se mişcară în gol cîteva secunde pînă să reuşească să articuleze cuvintele.

– Da, da, războiul a început astăzi dimineaţă, la orele şase. Eşti mulţumit, piază rea ce eşti, că ai ghicit totul; că ai mers pînă acolo cu „optimismul", încît să-l prevezi pentru iunie? Ai greşit cu o zi! Ah! Dar vina este a americanilor care au invadat Cuba; este şi a NATO care a mobilizat prima; este şi a...

– ... a acelui isteric care eşti tu. Ajunge, copile! Te întreb, pentru ultima oară, ce vreţi tu şi prietenii tăi.

– Ţi-am spus-o, bătrîn nebun! Ieşi de aici, împreună cu mama şi cu ceilalţi.

– Ugo, nu vorbi prostii; dacă vrei să vii şi tu aici eşti binevenit; eşti – în ciuda tuturor celor întîmplate – eşti, totuşi, copilul meu şi Adăpostul este amenajat pentru cinci persoane. Dar altceva să nu-mi ceri, nu pot să fac. De ce, adică, să-l părăsesc tocmai acum? Pentru a-l lăsa noilor ierarhi, nu? – insinuă tatăl.

– Vom fi nevoiţi să te scoatem de aici cu forţa! Şi să nu spui că nu te-am prevenit...

– Încercaţi. Şi să nu-mi spui, *tu*, apoi, că nu te-am prevenit, Ugo. Peste puţin timp se va întîmpla ceva ce nici măcar nu-ţi poţi imagina. Oraşul este un obiectiv foarte important; va fi bombardat şi atunci...

– Nu vorbi prostii; noi ne-am declarat deja neutralitatea.

– Visătorule.

– Atunci, ieşiţi sau nu?

– Bineînţeles că nu.

– Bine, cu atît mai rău pentru tine – zise Ugo îndepărtîndu-se. Şi de acum încolo uită că eu sînt fiul tău!

– Adio!

Ugo nu-i răspunse şi se întoarse printre ai săi.

Începură imediat să arunce cu pietre înspre casă şi împinseră o maşină care se izbi de gard făcînd să ţîşnească o jerbă de scîntei. Cîţiva îşi scoaseră armele.

Profesorul intră în casă profund tulburat. Se duse la soţie şi la copii. Fără să scoată o vorbă, cu puşca în mînă deschise chepengul şi le spuse tuturor să coboare. Apoi coborî şi el. Ce avea să se mai întîmple? Ajunsese la jumătatea scărilor, cînd pămîntul se cutremură şi luminile se stinseră. Rămaseră pe întuneric cîteva secunde; lui Giorgio Baldini îi trecu un fior de gheaţă prin şira spinării. Apoi se aprinseră becurile generatorului autonom. Simţi că i se face rău; avea ameţeală şi o senzaţie de greaţă.

Era ca o rafală de vînt care mătura totul în cale, lucruri, oameni, amintiri şi întîmplări, ură şi iubire, prezent şi trecut şi viitor.

Era ea, Bomba.

Bietul de el. Visătorul. Ugo. Şi. Ca. El. Atîţia. Alţii.

Diagrama avea dreptate. Şi avea şi Heinlein. Şi apoi cine mai ştia dacă el îşi construise chiar un Adăpost...

(8 noiembrie 1965)

Petrus Romanus

Pastor Angelicus
Pastor et Nauta
Flos Florum
Dimidium Lunae
Labor Solis
Laus Olivae
Petrus Romanus

Profeții ale lui Malachia

Vatican
Palatul Apostolic
16,00

BĂTRÎNUL, foarte bătrînul său trup era întins în acel pat mare, somptuos, dar el aproape nu mai percepea nimic. Uneori i se părea că simte cum îl apasă, simțea apăsarea aceea cumplită a păturilor pe el, ca și cum ar fi vrut să-l sufoce; dar cel mai adesea spiritul său rătăcea fără țintă prin meandrele fără hotar ale inconștienței.

Trecuse, de acum, durerea care făcuse să i se tragă fața într-o strîmbătură; fața aceea uscată ca pergamentul, acoperită de un păienjeniș de riduri care se adînceau în jurul întunecatelor sale orbite – din care privirea rătăcea fără nici un pic de vlagă – și mai jos, de-a lungul obrajilor scofîlciți pînă a ajunge să țească un lung șir de brazde paralele de o parte și de alta a buzelor albe și subțiri. Trecuseră acele momente și fizicul său extenuat nu mai era în stare să transmită la centrele sale nervoase cumplitele senzații de durere.

El era acum mai presus de orice durere, de orice senzație materială, chiar dacă era, vag, conștient de focul care-l ardea.

Uneori, în puținele clipe în care mintea sa ieșea din ceața aceea a inconștienței, simțea din nou acea constantă, nesecată, amărăciune. Dar, să fi fost, oare, amărăciune? Mai era, oare, în stare acel suflet înăsprit să simtă, să sufere? Nu, nu era cu putință. Poate nu va fi fost decît un

reflex condiționat, amintirea vagă, nedesluşită, a dorințelor şi sentimentelor pe care le avusese în timpul acelor lungi ani ai bătrîneții sale. A ceea ce ar fi putut să facă şi nu făcuse. A ceea ce se săvîrşise – sacrilegiu – în numele său. A ceea ce ar fi trebuit să suporte...

Erau, toate acestea, gînduri disparate, dezlînate, *omeneşti*, care străbăteau, din cînd în cînd, mintea sa amorțită; atunci cînd întunericul acela care-l învăluia se destrăma, încet-încet, pînă a deveni o lumină ştearsă, anonimă. Alteori, atunci cînd aceste clipe de semi-luciditate mintală şi fizică ținеau mai mult, imaginea era, parcă, mai clară, iar el reuşea să întrezărească în acea vagă lumină pete de diverse culori. Forme vagi, mişcătoare şi, totuşi, nemişcate. Mişcătoare, pentru că, de fapt, privirea sa era aceea care tremura. O dată, o singură dată, el reuşi să privească fix, sigur, atît încît să vadă în acele pete mişcătoare, tot atîtea chipuri aşezate de jur-împrejurul lui. Dar nu putea să recunoască acele chipuri, nici să înțeleagă ce anume făcea toată lumea aceea la căpătîiul lui, nici să citească pe acele chipuri încordarea, durerea, deruta, frica, aşteptarea.

Vatican
Capela Sixtină
16,10

Pardoseala Capelei Sixtine era marcată de semnele timpului. Trecuse ceva timp, trecuse mult timp – se gîndea Secretarul de Stat – plimbîndu-se în sus şi în jos de-a lungul peretelui drept al Capelei; dar niciodată nu fusese atît de agresiv, timpul, ca în acei ultimi ani.

Fîşîitul îmbrăcăminții sale era singurul zgomot care se auzea în acel locaş. Mergea cu paşi înceți şi obosiți, parcă erau paşi măsurați, cu capul lăsat pe piept şi cu brațele încrucişate. Capela era cufundată în penumbră. Numai cele două lumini din centru erau aprinse şi acelea proiectau pe pardoseală şi pe pereți – dublînd-o – umbra bătrînului care se plimba. Erau umbre lungi, întunecate, cum nu se mai văzuseră niciodată pe acolo. Sau, poate că atmosfera care domnea acolo le făcea să pară aşa?

Era bătrîn, Monseniorul Falchetti. Nu ca Sanctitatea Sa. Dar doar cu cîțiva ani mai puțin. Se părea că timpul îşi pusese mai delicat mîna pe persoana sa, odinioară înaltă şi impozantă; dar simțea şi el cum îl ajunge din urmă, încet dar inexorabil, pasul Morții. Şi ori de cîte ori îi trecea prin minte acest gînd, imediat urma şi altul, la mică distanță. Mereu. *Iar după aceea*, Doamne Atotputernic?

Ajunsese pînă în fundul Capelei, lîngă altar. Se opri brusc şi-şi înălţă capul să privească în sus. Şi rămase aşa, nemişcat, cu braţele încrucişate, să privească întinderea nemărginită a „Judecăţii de Apoi". De fiecare dată cînd o făcea, nu se putea abţine de la a scutura din cap, închizînd pe jumătate ochii ca pentru a-şi aminti de anii aceia în care uriaşa pictură fusese – datorită migăloaselor lucrări de restaurare – fusese redată, aproape în întregime, înfricoşătoare, aşa cum arăta atunci, cu cinci secole în urmă, cînd Michelangelo o terminase.

Privi uriaşa crăpătură care se căsca în grupul Fericiţilor şi care se întindea pînă aproape de imaginea decolorată şi desfigurată a lui Hristos pentru a coborî apoi în diagonală pînă la unghiul inferior stîng al frescei. Şi, ca întotdeauna, încercă să reziste tentaţiei de a-şi înălţa capul pentru a privi Bolta. Ştia, ca întotdeauna, exact ceea ce ar fi văzut. Dar nu putu rezista acelei tentaţii.

Simţi, şi acum, o strîngere de inimă. Partea centrală a marii picturi a lui Buonarroti se prăbuşise, dar faţă de ultima oară cînd o văzuse nu mai suferise şi alte stricăciuni. Din scena „Creării Omului" nu mai rămînea decît un colţ din foarte frumosul cap al lui Adam şi – la fel ca întotdeauna – vederea acelui şir de crăpături care brăzdau faţa lui Dumnezeu în scena „Crearea Animalelor" îi dădu acea îngrijorătoare senzaţie de sacrilegiu, de avertisment.

Îşi aţinti privirea asupra trupului Profetului Iona, la extremitatea picturii, şi-l privi mai mult în timp ce în mintea sa îşi făcu loc o întrebare, mută: *De ce?*

Roma
Via Vanini, 11
16,25

Femeia se uită la ceaşca ce alunecase şi căzuse de pe plită şi la laptele care se scurgea de-a lungul pereţilor înnegriţi ai aragazului. Ridică din umeri. Nu mai avea nici un pic de lapte în casă, dar nu se simţea în stare să coboare şi apoi să urce pe scări – ascensor nu era – cele zece etaje ale blocului, şi nici să stea la coadă în prăvălia băcanului, să respire pentru cel puţin o oră aerul acela asfixiant mirosind a brînză şi a şuncă învechită.

Se uită la bătrîna pendulă care atîma în mijlocul peretelui umed. Stinse încet aragazul şi stătu, aşa, preţ de un minut, interminabil, să-şi dea seama dacă se mai simţea miros de gaz, dacă se mai scurgea gaz din ţeavă. În seara aceea avea să-i spună bărbatului ei s-o repare. Pentru

că, altfel, ar fi trebuit să aştepte mult şi bine pînă să le vină acasă un meseriaş.

Ieşi din bucătărie, trecu pe lîngă uşa băii şi intră în ultima cameră a apartamentului, salonul-dormitor. Trase în sus patul copilului – copilul nu era acasă – transformîndu-l în divan şi dădu drumul televizorului...

Ca de obicei, ecranul fu invadat de „ceaţă" şi brăzdat de linii şi de striaţiuni. Şi, ca de obicei, trebui să umble mult pe la butoanele de sunet şi lumină; se chinui şi cu imaginea, care tot neclară era. Lumina aparatului se răspîndi în încăperea aceea mică şi întunecoasă.

Apoi se aşeză pe divan. Aparatul bîzîia şi fluiera. Sonorul nu era reglat, dar femeia nu se mai deranjă să-l potrivească. În acea clipă dispăru şi sigla Telejurnalului.

– Roma – rosti crainicul, pe un ton rătăcit. Potrivit declaraţiilor oficiale ale medicilor curanţi, starea de sănătate a Suveranului Pontif este staţionară. După atacul din noaptea trecută şi criza care a urmat apoi – care l-a istovit – spre dimineaţă s-a înregistrat o uşoară ameliorare. Nu sînt, totuşi, speranţe într-o apropiată îmbunătăţire a stării generale de sănătate a Sanctităţii Sale care se află la capătul puterilor. Medicii declară că starea Papei poate fi apreciată drept foarte gravă.

Apoi imaginea se schimbă. Crainicul trecu la citirea altor ştiri; dar femeia nu-l mai auzea. Încet-încet, aproape fără a-şi da seama, se lăsase în jos de pe divan, pe duşumeaua murdară şi degradată, împreunîndu-şi mîinile. Se ruga. Ceva îi spunea să se roage, s-o facă cît mai repede. Repede, pentru că, poate, nu mai era mult timp.

Luna
Oceanul Furtunilor
Staţia Unu
16,50 (ora Romei)

Un meteorit străluci pentru o clipă în ultima rază a soarelui care cobora în spatele înălţimilor ce străjuiau Oceanul Furtunilor apoi dispăru în beznă mai înainte de a se izbi de solul din care se ridică un uşor nor de praf.

Coordonatorul privi afară. Văzută prin geamurile duble acea nemărginită întindere de praf alb-gălbui avea ceva de spectral, de ostil, de „duşmănos". Nu era, cîtuşi de puţin, acela, un peisaj creat pentru Om – îşi repeta, în fiecare „dimineaţă" – Coordonatorul, atunci cînd lumina solară inunda Oceanul Furtunilor şi proiecta în depărtare um-

brele – aride, scheletice – ale înălțimilor de pe margine, umbre goale și foarte negre în acea lume fără penumbră.

Iar acum, acolo afară, în gerul acela fără aer, începuse noaptea lunară.

– „Vasul comercial 018 cere confirmarea poziției sale – spuse în spatele său Operatorul radio (termenul „Marconist"[1] fusese scos din vocabular cu cîțiva ani mai înainte).

– Vasul comercial 018 – și un suspin obosit făcu să se scuture fața Coordonatorului în timp ce se apleca pentru a se uita printre datele înregistrate. Vasul comercial 018... Vasul comercial 018... Da, a fost înregistrat acum zece minute. Iată și poziția.

Așa se întîmplă mereu, se gîndi, în timp ce Operatorul radio transmitea coordonatele navei. Mereu e așa, ceas după ceas, zi după zi, timp de interminabile, absurde, săptămîni de lumină și de întuneric. Vasul comercial 018... Astronava mixtă 013... Astronava militară D-23... Citea ultimele înregistrări. Și mereu va fi fost așa.

Privirea i se plimbă pe pereții goi ai micuței cabine. Regulatorii termici erau închiși. Instalația de aer condiționat funcționa la întreaga capacitate, dar în spațiul acela se simțea, totuși, mirosul de aer viciat, mirosul a celor trei trupuri transpirate.

Celui de al doilea operator i se termina timpul de odihnă. Sorbi din sticluța sa ultimele picături de hamei fermentat. Apoi o puse în grămada aceea de instrumente și de hărți, pe masa din mijloc.

– Nu mai este alta? – întrebă.

– Era ultima din rația dumneavoastră – spuse primul Operator.

Celălalt își înăbuși o înjurătură.

– Nici „bere" nu mai avem pînă la viitoarea aprovizionare – murmură ca pentru sine. Trei zile fără nimic de băut, altceva decît scîrboasa aceea de apă filtrată și refiltrată.

– Operator radio 2 – se auzi vocea, fără nici o inflexiune, a Coordonatorului – dumneata știi cît cîntărește o sticlă de „bere"?

– Da, fir-ar să fie. Cinci sute douăzeci și două de grame. Și acum întreabă-mă dumneata dacă știu cîte tone de carburant sînt necesare pentru a o transporta aici sus. Nu știu și nici nu mă interesează.

Celălalt Operator se uită la el.

---

[1] „Marconist/marconistă" – radiotelegrafist – după numele lui G. Marconi (1874-1937) (N.T.)

– N-ar trebui să vorbești așa, Operator radio 2 – spuse cu o voce atonă Coordonatorul.

– Doar n-o să-mi faci raport pentru prostia asta?

– Cine știe?

Coordonatorul se întoarse cu spatele. În ochii Operatorului radio 2 se citea ura. Pur și simplu ură.

Din megafonul principal se auzi un pîrîit sec. Coordonatorul se grăbi să-i regleze volumul.

– Pămîntul către Stația Unu. Recepționați? Pămîntul către Stația Unu.

– Recepționăm. Stația Unu către Pămînt. Continuați.

– În următoarele trei ore un vas comercial și două Corvete spațiale. Sosirea vasului comercial este prevăzută peste douăzeci și patru de minute. Una din cele două Corvete spațiale se va îndrepta, probabil, către Stația Doi; ne lipsesc date precise în acest sens.

– Am recepționat. Altceva?

– Nimic altceva.

Apoi urmă o pauză. Și, din nou, pe un ton mai puțin rece.

– Cum e pe acolo sus, prieteni?

– Totul e în regulă. Vocea Coordonatorului era, ca întotdeauna, incoloră. Aveți să ne comunicați vești importante?

– De... Nu prea cred. Singura care ar fi cred că o știți deja. Papa e pe moarte.

– Mulțumesc. Închid.

– S-a terminat legătura.

Pîrîitul slăbi în intensitate și apoi se stinse. Lîmpile de control rămaseră, totuși, aprinse.

Apoi, dintr-o dată, Coordonatorul rîse și rîsul îi descoperi un șir de dinți albi și puternici. Era un rîs grosolan, batjocoritor. Și în timp ce rîdea îi privea cu ochii întredeschiși pe cei doi Operatori. Fețele acestora erau încordate. Și buzele vinete.

El știa că cei doi îl urăsc. Dar mai știa că nu-i puteau face nimic. Apoi deveni serios și îi privi din nou. Îi privi fix. În ochi.

– Voi și eu vom fi mereu deosebiți – spuse cu o voce slabă, aproape un șuierat, sec și mînios. Nu, nu ne vom înțelege, niciodată.

Megafonul pîrîi din nou.

– Stația Doi către Stația Unu.

– Recepție.

– S-a semnalat o explozie la doisprezece kilometri de aici, în extremitatea meridională a craterului Archimedes. Avem motive să credem că este vorba de o Corvetă spațială.

Coordonatorul își trecu cu limba peste buze.

– Blocați știrea. Din registrele oficiale va rezulta că această Corvetă spațială este în reparație pentru avarie.

Ceilalți nu răspunseră. Comunicarea încetă și se așternu liniștea.

Apoi începu să vorbească Operatorul 2. Vocea sa era amară.

– Astronavele noastre nu explodează niciodată, nu-i așa? Și ce le vei spune familiilor celor din echipaj?

Coordonatorul se întoarse să se uite la el. Și în ochii săi se citea, acum, ura.

– Nu ne vom putea, deci, înțelege, niciodată – șuieră el, încă o dată. Nu afît pentru faptul că eu sînt un Coordonator și voi doi niște simpli și obtuzi Operatori radio. Ci pentru alt motiv. Pentru că *eu* sînt rus. Și voi nu.

Roma
Piața Sf. Petru
17,04

Soarele scăpăta; o bună parte din piață începu să se întunece. Umbra Obeliscului se lungea peste uriașul cerc și înainta, încet-încet, ca un cui peste măsură de mare. Printre șirurile de coloane ale lui Bernini, lîngă cele două fîntîni, se afla puțină lume. Unii se îndreptau încet către baza Obeliscului. Toți se uitau spre Palatul Apostolic, spre o fereastră de sus, din dreapta masivului edificiu.

Un mic grup se strînsese în jurul unui individ care avea un aparat de radio cu tranzistori pe care-l ținea lipit de ureche. Recepția nu era clară, cuvintele erau încîlcite. Puțin cîte puțin, veneau și alții în piață, se strîngeau în fața cupolei aceleia enorme, masive, în fața Bazilicii cufundate în liniște.

Încet-încet, mulțimea se îngroșa. Și toți priveau înspre palat. Pe fețele lor se citea îngrijorarea. Și frica. Din cînd în cînd, cîte unul trăgea cu ochiul, în tăcere, spre colonadă și înspre străzile din jur, ca și cum se aștepta la ceva, la ceva pe care nimeni nu îndrăznea să spună ce anume era.

Roma
O mansardă din Via Margutta
17,05

– Mă aflu aici de zece zile – spuse bărbatul întors spre fată. Nu mă mai pot ascunde atît.

Arăta de vrei treizeci de ani. Avea barba lungă şi hainele cam ponosite. În dreapta sa se afla noptiera, cu o scrumieră plină de mucuri de ţigară. În stînga – fata aceea, foarte frumoasă, cu părul desfăcut, lung şi blond, cu un chip dulce; era acoperită doar cu un cearşaf.

– De ce? – întrebă ea, simplu.

De cealaltă margine a patului se afla un fonograf vechi, prăpădit, care se oprise şi fîşîia în gol.

Îşi cuprinse capul între mîini.

– Mă vor căuta. Mă vor găsi oricum. Eu mă ascund şi stau aici, cu tine. Şi în acest timp, acolo, afară, Papa e pe moarte.

Ea întinse braţul gol şi schimbă discul de plastic; era un cîntec foarte vechi, dar frumos, poate tocmai pentru că era foarte vechi. Lăsă puţin mai încet: era o melodie interzisă.

– Deci, mă părăseşti. Nu-ţi plac?

Tulburat, se aplecă pe deasupra ei şi-i cuprinse faţa între mîini.

– Nu. Nu vorbi aşa. Asta este obişnuita frază pe care o rostesc toate cînd vor să aibă dreptate. O mîngîie. Dar, acum e altceva. Se aşează, brusc, pe pat. Încearcă să mă înţelegi, vrei? Sînt hăituit şi cineva mă va trăda. Dacă mai rămîn aici, pot amîna totul cu două, trei zile cel mult. O apucă de mînă. Încerc să nu mă mai gîndesc la ceea ce se petrece afară...

Se dezlipi de ea şi se îndreptă spre fereastra cu geamurile năpădite de praf. O deschise; se vedeau acoperişuri şi, în depărtare, Piazza del Popolo. Nu se auzea aproape nici un zgomot. Fata se aşezase şi părul îi încadra faţa revărsîndu-se pe umerii ei albi şi goi. Tăcea.

– Priveşte, oraşul plînge. Roma e mută. Roma aşteaptă. Toţi aşteaptă, numai eu stau aici. O privi. Trebuie să mă duc acolo, musai!

Se îndreptă spre un colţ şi îmbrăcă o haină peticită. Gramofonul gîfîia; era un disc crăpat. Se apropie de pat şi o sărută. Ea se agăţă cu braţele de gîtul lui şi-l strînse cu putere, ca şi cum ar fi vrut să-l ţină, aşa, într-o îmbrăţişare veşnică. Dar el se desprinse, deşi n-ar fi vrut s-o facă.

Ajuns aproape de uşă îşi luă şevaletul, pînza şi valijoara cu culori; avea să picteze ultimul său tablou interzis: un tablou care să reprezinte Bazilica Sfîntul Petru.

Ea vorbise, întotdeauna, puţin; aşa că atunci cînd el închise uşa în spatele lui, ea îi spuse doar: Ciao.

Dar ochii îi erau umezi şi imediat după aceea îşi ascunse faţa în pernă. Acul gramofonului se învîrtea, din nou, în gol.

Roma
Piazza del Popolo
17,11

În piaţă nu era prea multă lume; puţini oameni pe jos; dar se aflau şi cîteva mijloace de transport în comun arhipline. Cîţiva gardieni. Fîntîna din mijlocul pieţii nu funcţiona şi cei patru lei păreau a fi aproape goi fără obişnuitul jet de apă.

– Strada Revoluţia din Octombrie – îi spuse taximetristului omuleţul cu mustăţi.

Maşina porni hurducîndu-se. Şoferul îl scruta cu interes prin oglinda retrovizoare, pe pasagerul ghemuit pe scaunul din spate.

– Ştii, domnule – îi spuse, pe un ton confidenţial – mi-au zis că Papa a murit.

Omuleţul tresări, în mod vizibil, dar se linişti imediat. Totuşi, nu reuşi să-şi înăbuşească o exclamaţie:

– Isuse Hristoase – spuse strîngîndu-şi mîinile. Isuse! Dar, dumneata eşti sigur că e adevărat?

Şoferul zîmbi în oglindă.

– Nu – spuse oprind magnetofonul de la bord –, nu e adevărat. Dar voiam să văd care este reacţia dumitale.

Vatican
Palatul Apostolic
17,20

Secretarul Particular stătea în picioare la căpătîiul Suveranului Pontif, nemişcat, hieratic. Lumina slabă din cameră scotea în evidenţă figura sa delicată, trăsăturile sale vădit orientale. Lîngă el se afla Secretarul Sfîntului Oficiu, care, împreună cu alţi prelaţi, avea privirea aţintită asupra chipului Sanctităţii Sale.

Papa își mișcase o mînă. O mișcare înceată, abia perceptibilă. Poate că era doar un tremur. Cîte ore de suferință îi mai rămîneau, oare? – se întrebă, cu îngrijorare, Secretarul Sfîntului Oficiu.

Lumina aceea firavă săpa brazde de umbră pe fața bătrînului, atît de crud marcată de ani și ani de boală. Își aminti de scena aceea cînd Sfîntul Părinte ieșise pentru ultima oară în balcon și-și întinsese brațele descărnate pentru a-i binecuvînta pe credincioșii care se adunaseră, aproape pe furiș, în Piața Sf. Petru. Pe chipul său apăreau, deja, umbrele morții.

Sperase că avea să mai trăiască măcar cîteva luni. Dar, apoi, starea sa se înrăutățise, pe cît de repede pe atît de neașteptat.

Privirea Monseniorului Siccoli – Secretarul Sfîntului Oficiu – se mută de pa fața Sanctității Sale pe cea impasibilă a secretarului Particular. Privirea îi coborî de-a lungul brațelor încrucișate pînă ce se opri asupra mîinilor acelora subțiri cu degete prelungi și zăbovi, zăbovi. Și în acea clipă îi fulgeră prin minte bănuiala – cumplită, oribilă – aproape o blasfemie. O clipă, doar o clipă; pentru că, în clipa următoare, acea bănuială fu alungată – cu un fior de groază – în străfundurile ființei sale; se dojeni pentru vina de a se fi putut gîndi la un lucru atît de oribil.

Și totuși, se gîndi – cu o acută senzație de durere – că acea bănuială avea să revină, era sigur.

Roma
Pincio
17,23

În grădinile din Pincio se afla puțină lume la acea oră, deși nu era tîrziu. Straturile de flori erau acoperite de ierburi și de frunze uscate și tot așa și aleile. În timp ce treceau pe lîngă Monumentul Revoluției – ridicat pe locul bătrînului și inutilului ceas cu apă – scoase din buzunar radioul cu tranzistori. Se transmitea doar muzică. Nu se spunea nimic despre boală; comunicatele unor „renumiți medici veniți special din străinătate" erau de ajuns. Se uită alături de el, dar ea era prea cufundată în gînduri și nu spunea nimic.

Busturile din marmură, ca și gardurile – care se aflau de-a lungul aleilor de mulți ani – fuseseră înlocuite cu altele, mai noi, mai frumoase, mai actuale. Bănci nu mai existau, fuseseră scoase; de aceea oamenii nu se opreau pe acolo, treceau mai departe.

Nu fusese niciodată un mare credincios, la urma urmelor, își spunea; dar în momentele acelea îngrijorătoare, pentru toți, se simțea foarte tulburat și se gîndea, deseori, ce se va fi întîmplat *după*. I se părea că orice și oricine (el, Italia, politica, lumea, o idee, o credință, trecutul și viitorul) stăteau în cumpănă deasupra unei prăpastii căreia nu i se vedea fundul. Să meargă înainte? Să meargă înapoi? Ce era de făcut? Se poate face ceva, *cu adevărat*, oare? Sau ajunseseră, deja, într-un punct mort. Curios, dar nu se gîndise niciodată la anumite lucruri; sau nu-i păsase de ele, pur și simplu.

Poate că situația aceea influența și starea lui sufletească, cum o influența – după cît se părea – și pe a celorlalți. Orașul era cufundat în liniște și, parcă, aștepta ceva.

Numai pe ea n-o preocupa nimic.

Vatican
Capela Sixtină
17,30

Secretarul de Stat ezită un moment bunicel la intrarea în Capela Sixtină.

Se gîndea la ultimul conclav. Fusese, cu siguranță, cel mai scurt din istoria Papalității. Se scurseseră de atunci patru ani, dar amintirea aceluia rămăsese foarte vie în inima lui. Vedea aievea tronulețele cardinalilor, urnele, mesele pentru votare, buletinele. *Eligo in Ponteficem Maximum*... Cu toții știau cine avea să fie ales.

Era bătrîn de-acum și în lunga sa viață văzuse multe neajunsuri care, cu ajutorul lui Dumnezeu, fuseseră depășite de Biserică. De data aceea, însă, se dovediseră a fi slabi, în mod iremediabil slabi, și nu știuseră cum să se împotrivească. Cu toții. Părea că se întorseseră pe vremea Imperiului Habsburgic. Dar acum era prea tîrziu pentru a acuza.

Scuturâ din cap, încercînd să-și oprească o lacrimă. Era îngrozitor să te afli, dintr-o dată, așa în impas fără a putea găsi o scăpare. Nimic, în afară de credință... Nimic.

Închise portalul, în tăcere.

Se îndrepta spre curtea interioară San Damaso. Se aștepta, dintr-un moment într-altul să vadă pe cineva venind să-l cheme, să-i aducă vestea. Din nou acel gînd. Și *după* aceea?

Ar fi trebuit să se afle și el acolo, în camera *aceea*, lîngă patul *acela*. Dar nu se simțea în stare. Simțea că inima sa n-ar fi rezistat.

Dincolo de zid, în stînga lui, putea să ghicească, fără să vadă, starea de paraginã şi de haos în care se aflau Grădinile Vaticane; a acelor straturi superbe de flori care fuseseră dintotdeauna îngrijite cu meticulozitate pînă în ziua abolirii Concordatului.

Roma
Piaţa Navonu
17,41

Un bărbat cu hainele peticite stătea pe treptele bisericii Santa Agnese. Privirea îi era pierdută în contemplarea golului acela, a locului în care se afla fîntîna rîurilor, loc în care peste cîteva zile urma să fie înălţată prima parte a Pieţii Populare. Apoi aveau să urmeze şi celelalte două. O piaţă ca aceea părea a fi fost făcută special pentru a adăposti o Piaţă Populară – aşa spuseseră unii. Chiar aşa spuseseră.

O femeie urcă scările, cu capul plecat şi şchiopătînd. Se opri în faţa masivei uşi din lemn; încercă s-o împingă. Rămase, preţ de un minut, nemişcată, acolo, în faţa uşii, ca şi cum ar fi aşteptat ca aceasta să se deschidă.

Dar aşteptă în zadar. Coborî treptele, cu o expresie mirată pe faţa sa slabă.

– Nu ştii? – îi spuse omul cînd femeia trecu pe lîngă el. Biserica a fost închisă ieri, pentru lucrări de restaurare. Aşa se spune.

O pală de vînt rece trecu prin piaţa aceea în mod ciudat de pustie.

Roma
Cheiul Tibrului – Marzio
17,45

Poliţistul mergea pe trotuarul care se întindea de-a lungul cheiului. Era cufundat în gînduri; o mulţime de gînduri îi treceau prin cap. Privi, distrat, în jur şi văzu pilonii Monoraiului; aceştia se înălţau – i se spusese – în locul platanilor doborîţi cu mult timp înainte. Din nefericire, la Curs nu-i instruiseră şi în ceea ce privea istoria anilor trecuţi. Desigur, Roma se schimbase.

Continuîndu-şi drumul observă că lumea era mai numeroasă ca de obicei şi se îndrepta, toată, în aceeaşi direcţie. În seara aceea nu se oprea aproape nimeni de-a lungul parapetului fluviului care era protejat de plase de sîrmă înalte de doi metri – singurul remediu eficace împotriva acelor „nenorociri" care se înregistrau în mod continuu.

Roma
Piaţa Sf. Petru
17,50

Pe sub colonadă, în jurul fîntînii şi al Obeliscului, pe lîngă scări, peste tot, se afla acum o mulţime neagră. Nu erau atît de mulţi oameni ca în deceniile trecute; nu va mai fi fost niciodată acea mulţime, care întrecea orice măsură, din Piaţa Sf. Petru, cînd, de sus era imposibil să zăreşti fie şi un centimetru pătrat de teren. Dar era, oricum, o mulţime.

Şi nu urla, nu ţipa ca mulţimile de odinioară. Din acea mulţime se auzea doar un murmur încet, înăbuşit, reţinut.

Radiourile mici, de buzunar, se numărau cu zecile. Toate privirile erau aţintite spre palat. Se înserase şi vîntul mătura piaţa; în masa imensă a palatului se vedea lumină la acea fereastră.

Începeau să se lase umbrele pe colonada lui Bernini. Lumea continua să vină, încet-încet, în mici grupuri, continua să se strîngă lăsînd – pentru moment, cel puţin – la o parte orice bănuială.

Apoi se auziră sirenele.

Negre, ca nişte gîndaci uriaşi, soseau urlînd – pe strada Clasa Mùncitoare (fostă strada Împăcării) – furgoanele Poliţiei, înarmate cu furtunuri de apă.

Roma
Piaţa Veneţia
17,59

Trecuse aproape un sfert de oră de cînd apăsase pe butonul soneriei pentru a anunţa vizitatorii că era ora de închidere dar ştia foarte bine că putea închide uşile Muzeului chiar atunci, imediat, dat fiind că vizitatorii se puteau număra pe degetele unei singure mîini. Nu venea aproape nimeni să admire gloria şi trofeele Noii Italii. Se părea că italienii nu prea se omorau după anumite lucruri.

În ţara sa era cu totul altfel: cetăţenii se înghesuiau să viziteze muzeele. Poate că va fi fost şi din cauza construcţiei în sine, cea care adăpostea Muzeul. E adevărat că bravii arhitecţi ai Micii Mame o modificaseră în suprastructură, dar forma generală rămăsese aceeaşi, masivă şi urîtă, toată albă. Îi spuseseră şi cum se chema înainte, mai demult, dar nu-şi mai amintea.

Apăsă cu degetul pe buton şi în exterior uşile se închiseră.

Muzeul, care mai înainte se chema... care mai înainte... A, da, Victorial.

Vatican
Palatul Apostolic
18,00

Păturile nu mai apăsau acum trupul acela sleit de puteri. O amorţeală îl cuprindea încetul cu încetul, se răspîndea în fiecare fibră din trup în timp ce o ciudată linişte punea stăpînire pe mintea sa cu totul înceţoşată. Focul acela care-l ardea pe dinăuntru, în străfundurile fiinţei sale, acel foc care-l mistuise, puţin cîte puţin – tăcut şi misterios – acel foc era pe punctul de a-şi desăvîrşi opera.

Simţea că se scufundă, încet-încet, într-un ocean nemărginit. De jur-împrejurul său nu era decît beznă. Ochiul său stins nu reuşea să mai vadă. Petele acea de culoare dispăruseră şi ele, nu le mai percepea.

Cînd, pe neaşteptate, îi reveni acea senzaţie de amar. Preţ de o clipă – foarte scurtă şi totuşi interminabilă, care te făcea să îngheţi – o clipă se simţi lucid şi sufletul său răvăşit se cutremură de groaza situaţiei, de groaza trecutului, a prezentului şi a viitorului. Fu pentru o clipă, doar pentru o clipă. Dar mai înainte de a cădea în imobilitatea aceea definitivă trupul său se scuturâ, încercă să se mişte şi fu pătruns de un ultim fior. Din gîtlejul acela chinuit încercă să-şi facă loc, să izbucnească un strigăt.

Doamne, Dumnezeule mare şi bun, Doamne Atotputernic!

Vatican
Palatul Apostolic
18,01

Trupul-Sanctităţii Sale fu scuturat de un nou fior. Buzele subţiri i se întredeschiseră. Se auzi un geamăt firav, prelungit, aşa ca un lung şi dureros suspin.

S-ar fi putut aproape spune că Papa încerca să vorbească.

Fără a-şi da seama, Secretarul Sfîntului Oficiu îl dădu brusc la o parte pe Secretarul Particular şi se aplecă spre bolnav, ca pentru a-i auzi cel din urmă vaiet. Acum faţa Sfîntului Părinte era calmă, senină. Gura îi rămăsese pe jumătate deschisă şi privirea, şovăielnică, i se oprise.

Roma
Terasa de pe Pincio
18,20

Stăteau pe terasă, singuri, de cîtva timp. Vorbiseră puțin în după-amiaza aceea; ea părea nervoasă. Din cînd în cînd el deschidea radioul, dar comunicatele erau foarte rare.

Soarele ajunsese aproape la capătul drumului său și stătea în cumpănă în spatele schelăriei de oțel a noului pod care înlocuise, de mulți ani, vechiul pod Regina Margherita. Din tot orașul părea că se ridică, ajunge pînă la el, că-l lovește aproape, ceva tangibil, o senzație de tristețe nemărginită. Își trecu brațul pe după umerii ei, dar o simțea distantă și rece. Dădu drumul la radio, care se afla pe zid aproape de cotul său. Se auziră cîteva șuierături, apoi muzică ce fu dintr-o dată întreruptă.

– Roma. Secretariatul Sfîntului Oficiu anunță că Sanctitatea Sa, Suveranul Pontif s-a stins din viață, în camera sa din Palatul Apostolic din Vatican, la orele 18,10.

Învîrti, brusc, butonul. Așadar, se terminase. Deci, *se terminase, cu adevărat.*

Poate din cauza faptului că nu-l preocupaseră niciodată anumite probleme, problema aceasta i se păru acum gravă. Își lipi mîinile de zid și-și sprijini fruntea de ele. Parcă îi urla ceva în minte. Se simțea tulburat.

În spatele său, pe bulevard, se auziră scrîșnind frînele unei mașini.

Se uită lîngă el, dar ea nu era. Se uită apoi în spatele său și tresări.

Scoase un geamăt și se dădu brusc într-o parte. Lovi radioul cu cotul; și radioul se prăbuși rotindu-se în gol – cu curelușa fluturînd – se prăbuși zdrobindu-se apoi de caldarîmul bulevardului pustiu.

Se întoarse, brusc, cu fața spre oraș. Amurgul acela era roșu, violent și norii aruncau flăcări. În stînga sa, în plan îndepărtat, se vedeau bine masa albă a Muzeului și în spatele acesteia Campidoliul în vîrful căruia flutura, înalt, maiestuos, drapelul ale cărui culori se confundau în amurgul acela.

Avu o pornire de revoltă. Preț de o clipă, doar. Și, în definitiv, ce mai putea face? Totul se terminase.

Cu capul plecat, tîrșîindu-și picioarele, cu mîinile înfundate în buzunarele hainei mototolite, se îndreptă spre furgonul negru care îl aștepta.

Ea stătea lîngă furgon trăgînd din țigară. Privirea îi era rece, indiferentă, ostilă.

Roma
Via Vanini, 11
18,25

Televizorul era încă aprins; se apropia de sfîrşit un documentar care vorbea de progresele înregistrate în domeniul agriculturii. În bucătărie femeia şterse laptele de pe duşumea şi se apucase să pregătească cina.

Se duse să se uite la pendulă. Mai era o oră pînă să se întoarcă fiul ei de la Cursul Seral de Educaţie Socială. Soţul, însă, avea să vină tîrziu. De cîtva timp făcea ore suplimentare, aşa încît rămînea la birou pînă tîrziu.

Se hotărî să renunţe la lapte în seara aceea.

Se întoarse în salonul-dormitor în aceeaşi clipă în care apăru chipul crainicului.

– Roma. Secretariatul Sfîntului Oficiu anunţă că Suveranul Pontif al Sfintei Biserici Romane, Pietro II, s-a stins din viaţă, în camera sa din Palatul Apostolic din Vatican, la orele 18,01.

Femeia rămase nemişcată, fixînd cu privirea ecranul opac al televizorului din care continuau să iasă vorbele crainicului.

– Un purtător de cuvînt al guvernului a anunţat că, în baza Acordului Provizoriu din 21 decembrie 2008, acea parte a edificiilor vaticane – care fusese, în mod temporar, sub administraţia Suveranului Pontif – va fi incorporată în teritoriul Republicii Populare Italiene.

Dar femeia nu mai auzea nimic. Stătea în picioare în faţa ferestrei şi privea afară. Ceva parcă o strîngea de gît.

Soarele cobora în spatele bisericii Trinità dei Monti; cîţiva muncitori se străduiau să proptească de Obelisc o scară lungă.

Poate pentru a aşeza în vîrful acestuia crucea.

(1963-1964)

Studium Urbis Roboticum

– PROGRESUL E PROGRES! Nimeni nu va putea opri progresul ştiinţific şi pînă şi aptitudinile cele mai umaniste trebuie să capituleze în faţa lui. Tehnica şi programarea, dorinţa de a elimina inegalităţile, de orice gen, necesitatea de a garanta fiecăruia o judecată dreaptă, lipsită de orice părere politică preconcepută şi morală, fie ea din simpatie ori din antipatie, ne-au determinat să operăm cîteva schimbări substanţiale – radicale aş spune – în structura organizatorică a Universităţii noastre. Care Universitate este una dintre cele mai vechi din lume, dar care se află, totuşi, în avangardă în ceea ce priveşte adaptarea la normele politice ale ţării noastre. Acesta este motivul pentru care ne-am hotărît – în ciuda multor obstrucţii ale părţii celei mai strîmte la minte din opoziţie – şi după nu puţine îndoieli, ne-am hotărît, prin urmare, să înlocuim personalul didactic cu ceea ce noi considerăm a fi ceva absolut revoluţionar şi anume: roboţii! Existenţe metalice care ne vor garanta respectarea cu sfinţenie a regulilor democratice, lucru care nu se putea realiza înainte dat fiind că docenţii erau simple fiinţe umane şi ca atare supuse greşelilor. Sîntem siguri că un astfel de proiect se va bucura de consensul unanim în toate sectoarele Universităţii noastre.

Acesta fu, în rezumat, discursul ţinut de Rectorul Magnific în faţa unei mulţimi imense adunate în Aula Magna. Numai că nu fu totul, chiar totul atît de „unanim" cum se aştepta Magnificenţa Sa: afară, o mulţime de profesori sau, mai bine zis ex-profesori, protesta cu vehemenţă – şi, în ciuda faptului că unii dintre ei aveau o vîrstă venerabilă – ei bine, se manifestau în mod zgomotos, cu expresii şi „rumori" nu prea demne de acele foste drept-prea-curate guri. Încolonaţi într-un

amplu cortegiu, mărşăluiau în jurul fîntînii cîntînd imnuri, strigînd lozinci şi aruncînd cu pietre în direcţia Rectoratului. Pe unele pancarte arătoase se putea citi:

ÎNFOMETATORII PERSONALULUI DIDACTIC
şi
ROBOŢII = ASASINII UNEI ÎNTREGI CATEGORII

Unele geamuri erau deja făcute zob şi situaţia devenise îngrijorătoare cînd, la cererea Rectorului, sosi poliţia – înarmată cu extinctoare cu spumă colorată în roşu – care, în cîteva clipe, împrăştie coloana de manifestanţi. Pe jos era plin de pancarte, de pietre şi de beţe; cîţiva bătrînei dintre aceia mai isterici fură luaţi şi duşi undeva unde să-şi mai împrospăteze ideile.

Totul începuse cu mai puţin de un an în urmă. Cînd cîteva incidente – mai întîi mărunte, apoi mai grave – împiedicaseră desfăşurarea normală a examenelor. De la dispute verbale se ajunsese la acel veritabil meci de box şi, în cele din urmă, la împuşcături în plină aulă (de atunci, profesorii şi asistenţii îşi luară obiceiul să poarte veste anti-glonţ).

În sfîrşit, nu se mai putea merge înainte. Se iviseră şi complicaţii de ordin politic. Stîngile Universitare afirmau că toată acea dezordine se datora faptului că profesorii „aliaţi cu reacţiunea" voiau să saboteze examenele practicînd discriminarea politică şi trîntind la examene, fără milă, pe adepţii Stîngii. Dar Dreapta Universitară spunea aceleaşi lucruri despre profesorii cu idei opuse, cum era cel de chimie care-l întreba, pe cel ce-i cădea cu tronc, formula apei în timp ce pe ceilalţi îi întreba formula cine ştie cărui obscur mucegai. Apoi, mai erau acei docenţi şi asistenţi mai sensibili la farmecele muiereşti; şi cine ştie cum se făcea că sesiunea din vară înregistra cele mai numeroase înscrieri feminine la examene şi cel mai mare număr de promovări. Apoi, cele mai vii reacţii erau împotriva aşa-zişilor „profesori enciclopedici", adică aceia care nu se limitau la a pune întrebări doar din materia lor, ci-se complăceau în „excursus" în diverse alte materii ce aveau mai mult sau mai puţin legătură cu a lor; sau împotriva aşa-zişilor „chiţibuşari", „dai sau amîni" şi aşa mai departe.

Şi fură trimise la Rectorul Magnific delegaţii peste delegaţii pentru a se găsi o soluţie; pînă ce, într-o bună zi, băiatului nepotului sorei verişoarei directorului general al IRI – Industriile Robotice Italiene – îi veni geniala idee de a se adresa celui în drept. Ceea ce şi făcu. Atunci,

planurile fură publicate şi la fel şi programele ce trebuiau să fie prezentate Rectorului. Acesta din urmă, presat din toate părţile, înghesuit de „grupurile de opinie", ameninţat, avertizat, încurajat, copleşit de scrisori de ameninţare, de scrisori care-i cereau să-şi dea demisia, de insulte etc., etc., ei bine, acesta se hotărî, pînă la urmă, să spună „da". Deci, după cum se văzu, nu folosiră la nimic nici grevele şi nici protestele publice; era prea tîrziu, totul se terminase!

Aşa încît la Universitate începură să predea roboţii. Şi astfel începu o nouă eră, cea a justiţiei interogaţionale.

Totuşi, lucrurile nu merseră aşa după cum diferitele delegaţii universitare – susţinute de un anumit tip de *homo intellectualis* – crezuseră. E adevărat că profesorii şi asistenţii fuseseră nevoiţi să se adapteze noilor însărcinări şi să devină simpli secretari şi purtători de genţi de ale roboţilor, dar unele lucruri se schimbaseră, totuşi, rapid. Numărul respinşilor crescu în mod vertiginos. Preţul, mai întîi cel de achiziţie şi apoi cel al întreţinerii maşinilor se dovedi a fi mult mai mare decît salariul profesorilor, drept pentru care balanţa administrativă a Rectoratului se înclină în mod înfricoşător.

După părerea generală, lecţiile şi examenele deveniră foarte plicticoase, mult mai plictisitoare decît erau înainte. Dintre toţi, cele mai nemulţumite erau fetele. Oamenii de serviciu, lipsiţi de mirajul fatalului bacşiş cuvenit pentru misterioasa (şi invizibila) lor trudă, bombăneau.

Pe lîngă aceasta, toţi îşi dădură seama că discuţiile – în faţa minţii electronice şi infailibile a roboţilor – erau cu totul inutile; ceea ce trebuia să facă era să răspundă exact, calculat, precis, la obiect. Atît şi nimic mai mult.

După puţin timp se iviră şi alte inconveniente, mai grave: se observă că, practic, cultura întregii naţiuni era în mîna unor maşini. Şi că ele hotărau ceea ce trebuia să fie studiat sau nu, ceea ce trebuia să fie învăţat sau nu pentru examene. Sau, mai bine zis, nu hotărau atît roboţii cît cei ce-i programau, într-un anumit fel, pe roboţi care, apoi, hotărau ei.

Asociaţiile studenţeşti începură să se agite din nou, dar de data aceasta din motive diferite de cele anterioare. Grupuri de agit-prop de Stînga răspîndeau manifeste şi broşuri care vorbeau de „demnitatea omului", de necesitatea „umanizării învăţămîntului" susţinînd cauza „profesorilor lăsaţi pe drumuri" şi se pronunţau împotriva „mecanizării studiilor", a „dezumanizării învăţămîntului", a „absenteismului profesorilor-roboţi faţă de interesele studenţilor-oameni". Şi din nou manifestaţii şi din nou greve.

Dar era prea tîrziu.

În Consiliul Academic, apoi, se întîmplă ceva: Rectorul – singura ființă umană între toți acei consilieri de fier și de plastic – fusese pus în minoritate datorită unui vot de neîncredere acordat referatului anual prezentat de rector în care – îl acuzaseră – nu se prevăzuseră pensii pentru roboții ajunși în condiția de pensionari și al căror număr creștea mereu dată fiind uzura rapidă a materialelor. Aflat în minoritate, Rectorul își dădu demisia și fu imediat înlocuit cu un computer de tip BRAINIAC, din ultima generație.

Rectorului i se permise să ocupe postul de supraveghetor al celor ce ștergeau praful de pe întrerupătoare și de pe ecranele exterioare.

(12 noiembrie 1965)

Omul programat

Programaţiune, ah ce pasiune!

Anonim Politic din sec. al XX-lea.

ÎNCĂPEREA era cufundată în întuneric şi doar o firavă luminiţă se încumeta să răzbată prin beznă, la doi metri de duşumea. Acele ceasornicului se fugăreau; apoi, în cele din urmă, se suprapuseră. Un fluierat uşor, care creştea din ce în ce în intensitate, se auzi din străfundurile cutiei aceleia mari, cenuşii, care ocupa aproape jumătate din peretele din faţa patului. În acelaşi timp, ferestrele se deschiseră, cu violenţă, pe jumătate; exact atît cît îi trebuia luminii soarelui, care răsărise, să pătrundă înăuntru. Patul în care dormea Franco Bert MP 314 începu să unduiască aidoma unei plute pe o mare bîntuită de furtună; erau orele 6,30 şi Programatorul Auxiliar intra în acţiune.

Pînă şi somnul cel mai adînd s-ar fi dat bătut în faţa zgîlţîielii nebune a saltelelor şi a păturilor; după cîteva clipe Franco era cu picioarele pe pămînt. Se întinse, în timp ce acele ceasornicului se mutau la 6,33; din difuzoarele aşezate stereofonic în Programator se auzi un fluierat (pe aria *Marş în opt picioare*, de Octopus). Franco începu să execute, în ritm frenetic, mişcările Gimnasticii Matinale.

Era încă ameţit de somn şi – ca să-l trezească de tot – ferestrele se deschiseră larg, cu zgomot, iar din bucătărie se auzi un hîrşîit: i se pregătea cafeaua. La 6,35 muzica se opri şi spre el înaintă partea aceea mobilă a bucătăriei cu o ceaşcă aburindă. *Prea fierbinte, ca de obicei* – se gîndi el în timp ce lichidul negru îi pătrundea în măruntaie.

Două semnale de trompetă îl chemară la realitate: îl aştepta baia. Repede: dinţii, mîinile, faţa şi ce mai rămînea. Spălat. Şters. Pieptănat. Bărbierit. În acel timp prin aer pluteau notele *Fanteziei pentru un Programator*, de Lombardi. Trilul de 6,45 îl făcu să se îndrepte rapid spre camera sa. Să vedem acum dacă avea să reuşească să-l bată, în materie de viteză, pe PA; apăsă pe butoanele de la şifonierul cu hainele de vipitilenă pe care voia să le îmbrace în acea zi pe sub uniforma sa

de MP şi dulapul automat i le prezentă. Se îmbrăcă în grabă în ritmul melodiei *Mad Twist and Hot*, de Celle, cîntată la saxofon. Se pregătea să-şi încalţe pantofii, cînd sunetul care anunţa apropiata sosire a Programului Zilnic îi dădu de veste că şi de data aceea – deşi cu puţin – nu reuşise să se îmbrace în perioada stabilită.

Cîteva secunde mai tîrziu, la 6,55, se aprinse o lumină roşie deasupra ferestruicii cu sigla PG. Se auzi un zgomot de angrenaje după care ieşi, ca un glonţ, o foaie lungă din plastic verde. Bert MP 314 o prinse din zbor; din acea clipă mai avea doar cinci minute. Pe foaie scria:

15 octombrie 2218
PROGRAM ZILNIC
al lui Franco Bert MP 314

orele 7,00 – Ieşirea din casă. Oprirea pe trotuar în faţa porţii.

orele 7,05 – Îmbarcarea în turbocarul MMP nr. 336, locul nr. 5 (*Trăiască Munca!*, de Milan)

orele 7,20 – Sosire la MMP. Secţiunea 125, Sector Nordul oraşului. Conducător Carlo Delli DP 62

orele 7,30 – Începutul lucrului (*Bolero*, de Ravel)

orele 10,25 – 10,35 – Pauza nr. 1 (linişte)

orele 13,30 – Încetarea lucrului.

orele 13,40 – Prînz standard (*Tam Tam*, de Anonim)

orele 14,00 – Pauza nr. 2 (linişte)

orele 14,15 – Ieşirea nr. 19, trotuar nr. 7, turbocarul nr. 336, locul nr. 5.Controale la domiciliu (Programul detaliat va fi găsit la locul respectiv) (*Trăiască Munca!*, de Milan)

orele 17,30 – Pauza nr. 3, la Locul pentru Pauză MMP 45 (linişte)

orele 17,45 – Biblioteca Populară MPP 50, Sala de Lectură nr. 241, locul nr. 37 (Programul cărţilor va fi găsit la locul respectiv) (*Preludii*, de diverşi Autori)

orele 19,05 – Ieşirea nr. 4. Turbocarul nr. 336, locul nr. 5 (*Trăiască Munca!*, de Milan)

orele 19,15 – Palatul Distracţiilor MPP. Libertatea de a alege între Camerele nr. 1, 3, 9, 14, 15 şi Divertismente, nr. 2, 3, 11, 20 (Programul detaliat va fi găsit la locul respectiv) (*Melodii*, de diverşi Autori)

orele 20,45 – Ieşirea nr. 1. Turbocarul nr. 336, locul nr. 5 (*Trăiască Munca!*, de Milan)

orele 21,00 – Sfîrşitul programului zilnic.

După ce aruncă o privire pe foaie apoi la ceas, ieşi repede pe uşa care i se deschise în faţă. Între timp, în urma sa, bucătăria, baia şi dormitorul erau în plină agitaţie, făceau ordine.

Pe trotuare, în faţa caselor, şiruri de oameni aşteptau turbocarele care urmau să-i transporte la locurile de muncă. Bărbaţi şi femei, îmbrăcaţi în unformele diferitelor ministere, fabrici, birouri, stabilimente. În mijlocul străzii fişiia banda rulantă rezervată persoanelor importante, în ordine descrescîndă: miniştri, secretari, subsecretari, conducători de gradul I, II, III, şefi de birou şi aşa mai departe. Şi, din cînd în cînd, se mai putea vedea trecînd cîte unul din aceştia închis în Cupola sa Personală, copleşit de propria-i importanţă.

Bert MP 314 îşi trase, cu grijă, din buzunar, Programul său Zilnic şi-l citi, din nou, în grabă. Constată, fericit, că şi în ziua aceea melodiile alese erau dintre cele preferate de el. Fusese o foarte bună idee aceea de a se acompania munca cetăţenilor cu melodiile acelea odihnitoare... Nu-şi mai putu continua gîndurile pentru că sosi, în plină viteză, turbocarul nr. 336; se urcă împreună cu mulţi alţii şi se aşeză pe locul nr. 5; în aer răsunau deja notele însufleţitoare din *Trăiască Munca!*, (de Milan), Imnul Naţional. Le cunoştea, bine de tot; le ascultase de multe ori pe vremea cînd era copil... Tobă, cor şi trompete, ţimbale şi tromboane... Şi ceilalţi ascultau, în extaz.

După ce traversară o bună parte din oraş, ajunseră la clădirea aceea care domina orizontul cu masa sa uriaşă; în fiecare lună acelei clădiri i se mai adăuga cîte o aripă. Nimeni nu mai ştia cît era de mare şi cîţi funcţionari, de felurite categorii, lucrau acolo. Pe faţadă scria, cu litere cubitale:

MINISTERUL
PROGRAMĂRII ŞI PLANIFICĂRII

Turbocarul frînă brusc, uşile se deschiseră şi toţi pasagerii fură descărcaţi la intrarea nr. 75.

Franco Bert se îndreptă imediat către destinaţia sa, cu Programul Zilnic în mînă pentru a nu greşi. Luă ascensorul său, din mers, care-l duse pînă la Secţiunea 100; de acolo străbătu, pe jos, o rampă laterală apoi, cu o bandă rulantă ajunse la 125. Căută Sectorul Nord, depăşi un şir de roboţi-factori poştali foarte ocupaţi, apoi un alt şir de MP – care se aflau deja la lucru – nişte secretare foarte frumoase, trecu pe lîngă nişte uşi de sticlă mată şi ajunse în biroul Conducătorului Programator 62 Carlo Delli.

Acesta îl măsură, grav, cu privirea, din spatele biroului său plin de microtelefoane şi Programatori Minimi. În spatele său se afla un imens plan al părţii Nord a oraşului, iar peretele din stînga era ocupat în întregime de ultimul model de PIV – Programatorul de Înaltă Viteză – care se afla în legătură directă cu Birourile Centrale. În dreapta, în sfirşit, pe singurul perete liber, se aflau o fereastră cu geamuri de culoare azurie şi un mare portret care-l înfăţişa pe Profet, cu ochelari şi cu privirea tristă.

– Sînt Mecanicul Programator 314 Franco Bert şi aştept instrucţiuni – spuse şi întinse foaia sa verde.

DP 62 îl învrednici cu o privire, apoi luă cu o mînă un bilet – care ieşi dintr-o dată dintr-un Programator Minim – , iar cu cealaltă un Microtelefon şi spuse:

– Bine, postul dumitale este la nr. 11, coridorul de sud-est. Apoi rosti în megafon: Aici Delli...

Franco execută un rapid stînga-mprejur şi ieşi din birou ca din puşcă.

Foaia roşie a PGLM (Programul Zilnic de Lucru Matinal) care ieşi din deschizătura biroului său îl făcu să intuiască că fusese repartizat la o secţiune în care se experimenta ceva nou. În ritmul *Bolero*-ului, care se repeta cînd într-un crescendo cînd într-un diminuendo obsedante, mîinile sale acţionau aproape maşinal pe aparatele care-i defilau prin faţă. Urmărea instrucţiunile mai amănunţite care apăreau pe micul ecran – de circa zece degete – ce se afla lîngă el.

Franco era de acum un expert şi deşi executa o operaţie în aparenţă la fel ca celelalte se convinse, din ce în ce mai mult, că ceea ce făcea erau nişte uşoare modificări la aparatura obişnuită a Programatorilor Auxiliari. Se uită în stînga sa: zece alţi MP stăteau aplecaţi deasupra aparatelor care ieşeau dintr-un tunel pe o bandă rulantă; în dreapta sa, un şir interminabil de MP perfecţionau ceea ce făcea el.

Ministerul se pregătea să programeze ceva *nou*.

Îşi propuse să vorbească cu ultimul din şir – să-i ceară lămuriri – , în timpul celor zece minute ale Pauzei I. Şi aşa şi făcu. Din ceea ce văzu şi reuşi să afle îşi făcu o idee în legătură cu acele proiecte noi; dar preferă să aştepte tura de după-amiază cînd va fi putut să se ducă să controleze personal pe PA, la cetăţeni, mai înainte de a se hazarda să emită o judecată definitivă. Aşteptă cu înfrigurare ca acea chinuitoare linişte, tulburată doar de şoaptele acelor MP, să se destrame.

Coborî, vesel, împreună cu toţi ceilalţi, în imensele Saloane ale Meselor Planificate şi se aşeză la coadă pentru a lua de pe banda rulantă

farfuria cu mîncare. După ce o luă se duse să se aşeze la locul său. Atît pe farfurie cît şi pe scaun erau marcate literele şi cifrele MP 314. Lîngă el stăteau Aldo Ferri – MP 313 şi Dani Anton – MP 315: un priten şi o prietenă cu adevărat simpatici. Ba mai simpatică era Dani; mai-mai că-i... Ritmul frenetic al acelui *Tam Tam* (de Autor Anonim) îi întrerupse şirul gîndurilor şi-l făcu să ducă lingura la gură.

Îţi întrerup şirul gîndurilor cînd ţi-e lumea mai dragă – se plînse lui însuşi. Dar mai apoi mîncînd din bucatele acelea gustoase – macaroane, cartofi, chifteluţe, mere şi apă minerală – îi trecu supărarea. Muzica aceea acompania cum nu se putea mai bine mişcările fălcilor: părea a fi fost creată anume pentru acel scop.

Pauza II trecu repede; sporovăise cu Dani şi încercase să programeze ora aceea şi jumătate pe care ar fi putut-o petrece împreună la Palatul Distracţiilor dat fiind că PG-ul lor se potrivea...

La şuieratul sirenei se salutară şi Franco se îndreptă, sprinten, spre ieşirile laterale împreună cu ceilalţi care erau programaţi pentru lucrul de după-amiază. Se încolonară în masă pe scările rulante şi fură transportaţi pînă la trotuarele de destinaţie. Franco se trezi pe trotuarul nr. 6 şi-şi dădu seama că greşise. Îngălbeni. Îşi croi drum, îmbrîncind, spre trotuarul nr. 7 şi ajunse exact la timp pentru a-şi lua de la Distribuitorul Automat acel al său PGLP (Programul Zilnic pentru Lucrul de După-Amiază) şi a se urca în turbocarul nr. 336.

Sub privirile pline de reproş ale colegilor săi de Secţie, citi adresele cetăţenilor cărora trebuia să le facă controlul săptămînal al Programatorului Auxiliar; erau douăzeci, mari şi laţi, locuind în acelaşi bloc. Ceea ce îl făcu să se minuneze fu o foaie anexă cuprinzînd explicaţii tehnice ale micilor modificări pe care trebuia să le efectueze la aparatele receptoare ale diferitelor PA. Mici modificări fără importanţă; dar după el aveau să mai treacă şi alţi MP, să facă şi ei alte mici modificări, tot fără importanţă şi pînă la urmă va fi ieşit ceva... În creier îi pătrunse ritmul melodiei *Trăiască Munca!* (de Milan).

Cînd se află în apartamente nu avu prea mult timp de gîndire; trebuia să vadă repede ce avea de modificat în ritmul înnebunitor al acelor melodii adecvate lucrărilor ce se efectuau în acel moment acolo.

Cît pe ce să întîrzie. Fu încolonat, împreună cu ceilalţi, în timp ce-şi ştergea sudoarea, spre Locul de Pauză MPP 45, aflat în apropiere; aici se distribuia o abundentă raţie de *Băutura Lucrătorului*, numele modern al decrepitei *Coca-Cola*.

Biblioteca Populară se afla alături de Locul de Pauză; cu cîteva minute mai tîrziu, Franco Bert MP 314 se trezi trîntit pe locul 37 din

Sala nr. 241. Bătu de 17,45 şi în aer se auziră acordurile pătrunzătoare ale *Preludiilor*, cînd el luă foaia roz a Programului Cărţilor care abia se ivea din deschizătura sa în loc să ţîşnească în aer ca de obicei (probabil că ceva nu funcţiona cum trebuia).

Era ziua în care putea să aleagă printre cărţile de Istorie, Muzică, Filozofia Planului şi Literatură Uşoară. Alese cîteva volume de Istorie, care era marea sa pasiune (dar şi ruina sa. De ce, oare?): *Statul ca Idee şi ca Program*, de marele Pietro Tornaindietro, *Viaţa mea planificată*, de Profetul Ugone – al cărui chip, cu ochelari şi cu părul revărsat pe umeri, se găsea în orice birou – *Începuturile unui Sistem*, de Don Palmiros.

Se cufundă, cu pasiune, în lectură, legănat de dulci melodii. Prin minte i se perindară începuturile, grele, ale celei ce era Societatea actuală evocate, în cuvinte simţite, de către diverşi autori. Neînţelegerile, acuzaţiile reacţionarilor, sabotajele. Pînă ce, în sfîrşit, fusese înţeleasă importanţa ideilor Profetului şi credinţa sa, care fusese premiată; mulţimile îl aplaudaseră iar el rostise istorica frază: *Programînd, planificînd, ce rău îţi voi fi făcînd?* în care credinţa sa în viitor strălucea ca o făclie în noaptea obscurantismului. Iar partiduleţul său devenise Un Partid. Partidul Majorităţii Stabile, în timp ce Profetul Ugone fusese chemat să ocupe acel post înalt pe care Destinul i-l hărăzise. Cu fruntea încununată de lauri dictase Noua Constituţie al cărei prim articol începea aşa: *Statul nostru se bazează pe Politica Planului*. Piatră milenară în istoria civilizaţiei şi a popoarelor.

Ţara fusese răscolită pînă în temelii; fu reconstruită potrivit noilor obiective şi fu supusă unor permanente modificări şi modernizări, în pas cu timpul. Fură create noi Organe şi Politica Planului fu aplicată şi industriei, agriculturii, poştelor, transporturilor, marinei, lucrărilor publice, învăţămîntului, administraţiei de stat, vieţii publice, spectacolelor, vieţii private, familiei... Totul se încadră, puţin cîte puţin, în Sistem, ale cărui influenţe benefice nu se lăsară aşteptate. E adevărat, fu nevoie de ani, decenii, secole; pentru că, orice lucru, orice pas, orice progres se fac cu calm, cu ponderaţie, se *programează*.

Dar, în cele din urmă, se ajunse la situaţia în care fiecare cetăţean să aibă al său fidel PA şi tot atunci fu aplicată, pentru prima oară, teoria marelui teoretician-psiholog Armando Digò prezentată în eseul său fundamental *Muzica* – coadjuvant al Politicii Planului. De atunci se mersese înainte, numai înainte; se ajunsese pînă acolo încît să poată fi programată o întreagă zi (Aici, mintea lui Franco, pe care muzica fusese cît pe ce s-o facă să aţipească, se scutură şi putu să tragă concluziile la

ceea ce bănuise toată ziua). Iar acum, acum se pregăteau pentru marele salt: micile modificări pe care le efectuaseră la PA aveau să le permită maşinilor de a primi Programe... *pentru două zile consecutive!*

Iată, deci, o altă cucerire a Ministerului PP! Profetul va fi plîngînd de bucurie în mormîntul său! Şi poate că peste cîţiva ani vom reuşi să ne programăm pentru o săptămînă întreagă; apoi, peste vreo zece ani – pentru o lună, peste un secol – pentru un an şi apoi pentru doi, trei, zece, douăzeci! *O viaţă!* Atunci, chiar că nu vom mai avea nimic de pretins şi vom fi, cu adevărat, fericiţi ca nimeni pe lume...

Din nefericire, eu nu voi mai apuca să văd toate acestea – se văicări Franco cufundîndu-se în lectură.

Şi cum i se întîmpla întotdeauna ori de cîte ori venea la Bibliotecă să citească anumite cărţi, un car blestemat începu să-i roadă creierul, aşa, pe nesimţite. Puţin cîte puţin. Încet. Apoi mereu mai repede, cu acele idei blestemate, cu acele înjurături obscene care nu se lăsau duse. O ştia; mereu era aşa, dar (îşi amintea, acum) din fericire, totul se sfîrşea o dată cu somnul de peste noapte, aşa că, în dimineaţa următoare nu-şi mai amintea de nimic. Dar era de ajuns să citească anumite lucruri; acestea făceau să se declanşeze înăuntrul lui (unde anume? n-o ştia) ceva ca un arc şi gîndul acela mîrşav se prezenta din nou, negreşit. De ce, de ce? Şi-şi ţinea tîmplele cu amîndouă mîinile, dar ştia foarte bine că acea povară avea s-o poarte în el toată seara; şi acea greutate îl apăsa şi i se învîrtea prin cap fără a putea ieşi de acolo.

Din nefericire.

Preludiile încetară. Sună clopoţelul; se îndreptară, cu toţii, spre ieşirile lor.

La Palatul Distracţiilor putu, în sfîrşit, să vadă pe MP 315, adică pe Dani. Cu toate că în mintea sa se afla o învălmăşeală de gînduri absurde îi zîmbi. Trebuia să profite; cine ştie cînd se vor mai fi potrivit, din nou, Programele lor; poate peste cinci sau şase zile, cel mai devreme.

La intrare luă foaia galbenă conţinînd Programul de Distracţii pentru Categoria sa, care explica cu mai multe amănunte ceea ce citise deja pe foaia verde. Avea o foarte mare libertare de alegere: cinci Camere şi patru Divertismente diferite.

– Cam ce ai dori să faci? – o întrebă pe Dani.

Fata se uită la sala aceea mare, albastră, în care unduiau luminile stingîndu-se, încet-încet. În aer pluteau notele cîntecelor zilei: *Aş vrea să planific şi stelele...*, de Mala şi *The Programmed Man*, de Tower. Mai multe perechi dansau pe discurile lor rotitoare, iar altele se duceau

în Camerele, repartizate lor de către Programe, pentru a participa la jocuri sau pentru a sta împreună, singuri. În colțul din plan îndepărtat, în stînga, se căscau gurile roșcate ale Tunelului Adevărului dar puțini intrau acolo. În pereții îmbrăcați cu oglinzi se reflectau luminile și umbrele din sală.

– Mi-ar plăcea să merg la Sala nr.3... Sala de Divertismente nr. 3 – răspunse ea cu o voce stinsă.

Franco tresări: voia să meargă în Sala Goală, în care Divertismentul era constituit din... Legături Amoroase. Drace! Tocmai azi, cînd nu se simțea bine, cu capul răvășit de acel afurisit de gînd. Totuși, îi răspunse „da", deși știa că avea s-o dezamăgească. Dar, ce putea să facă? Din fericire avea să uite apoi totul.

Așa cum se așteptase, Dani se arătă foarte supărată văzînd pasivitatea lui și în zadar încercă Franco să-i explice că nu se simțea bine deloc, că-l durea capul; degeaba, ea nu pricepea nimic. Fata făcea mutre. Încercînd, cu desperare, să-și abată gîndul de la acele obsedante cuvinte și de la acea muzică (*Veșnica ipocrizie*, de Cozzon) care pătrundea în cameră buimăcindu-l, Franco se străduí să vorbească de una și de alta. Dar nici așa nu reuși să facă mare lucru; ea tot nu priceapea nimic. În cele din urmă, cu puterea desperată a muribunzilor, găsi un subiect care știa că o interesa mult și pe ea: cărțile. Așa era, pentru că deveni mai maleabilă, mai tratabilă, încît răspunse bucuroasă la întrebările pe care Franco i le punea.

Se apropiau de sfîrșitul programului; se despărțiră, puțin dezamăgiți, hotărînd să-și facă, reciproc, cadou ceva care să le amintească de prima lor întîlnire; ceva instructiv, în legătură cu cele două subiecte care-i interesau în acel moment și despre care aveau să mai discute în viitor, ca de exemplu; *Odraslele planificate și neplanificate*, de Giulia Saffo și *Cum să-mi programez viața mea sexuală*, de Lelia Roberti – ultimele două mari succese dintre aparițiile editoriale.

Privirea galeșă pe care ea i-o aruncă, la auzul melodiei evocatoare *El cha cha cha do Plano*, de Panzana, îl făcu pe bietul Franco Bert MP 314 să uite, măcar pentru o clipă, de afurisitele sale de gînduri. La puțin timp după aceea se afla pe locul său, nr. 5, din turbocarul nr. 336.

Ajunse acasă. Deschise ușa și fu întîmpinat de ticăitul ceasului (orele 21,00) și de clipirile becului alb însemnînd *Sfîrșitul Zilei de Muncă și de Distracție*. Din bucătărie se auzea zgomotul caracteristic: i se pregătea cina. Și în acel sfîrșit de zi se auziră, apoi, puternicele note din *Lumea Nouă*, de Dvorak (*Of, afurisitele de gînduri!*).

Se dezbrăcă, cu calm, în timp ce robotul se apropia cu Mîncarea de Seară. Mîncă. Apoi, ferestrele se închiseră trîntindu-se (orele 21,15). Apărură două sclipiri de lumină albă. Iar din difuzor se auzi: Rugăciunea de seară adresată Profetului Ugone. Cu toţii...

– O, Profetule, tu care ai suferit atît... (*Plecaţi, plecaţi idei antisociale!*)... Fă în aşa fel ca fiecare să-şi urmeze Programul său... (*Nu, nu, la anumite lucruri nu e bine să mă gîndesc!*)... Călăuzeşte-ne în Progresul Programat... (*Şi aici dau de voi, fir-ar să fie!*)... Şi fă aşa ca toţi să meargă pe calea cea dreaptă şi noi şi MPP; aşa să fie... (*Ajunge, ajunge!*).

Se auzi *Imnul*, după care PA se stinse. Apoi, dormitorul lui Franco Bert MP 314 se cufundă, puţin cîte puţin, în întuneric. Se mai vedeau doar ăcele fluorescente ale ceasului. Cuvintele acelea obscene continuau să-l persecute. Îşi băgă capul sub pernă în încercarea de a le uita. Unde le auzise, oare, pentru prima oară? Nu-şi mai amintea. Acele obscenităţi... Din fericire, în dimineaţa următoare... le... va fi uitat..., le... Fir-ar să fie... Bles...

– Cine-i programează pe Programatori? Cine-i planifică pe Planificatori? Cine-i programează pe Programatorii care-i programează pe Programatori... Cine-i planifică pe Planificatorii care-i planifică pe Planificatori? Cine-i programează pe Programatorii care-i programează pe Programatorii care-i programează pe Programatorii care progr...

Aţipi.

(15-17 august 1963)

Alegeri 3000

MATRICOLA 0718352/0001 964/68 xy V-1 păşi, tremurînd, pe intrarea Universităţii Planetare şi se opri în aşteptare. Aparate speciale fişară, catalogară şi comparară amprentele digitale, imaginea retinei, mirosul pielii, tipul părului şi, în cele din urmă, stabiliră că el era într-adevăr un student şi, ca atare, putea să intre, fără probleme. Se aprinse o lumină şi Matricola 0718352/0001 etcetera trecu mai departe.

Universitatea era în plină fierbere din cauza apropiatelor alegeri interne pentru reînnoirea diferitelor Consilii studenţeşti. Pretutindeni se puteau vedea tablouri luminoase întesate de fraze propagandistice; difuzoarele lansau sloganuri; roboţii distribuiau afişe. Picioarele Matricolei se afundau într-un strat gros de douăzeci de centimetri format din foi, foiţe, benzi sfîşiate, pliante, broşuri şi alte felurite elemente din hîrtie devenite inutilizabile. Se simţea fulburat, rătăcit, dezorientat, deşi fusese pus în gardă în legătură cu acea situaţie. Ştia că era o luptă pe viaţă şi pe moarte: polemică contra polemică, acuzaţie contra acuzaţie, afiş contra afiş.

Se pregătea să se îndrepte spre Facultate cînd, din planul îndepărtat al bulevardului se auziră nişte zgomote; văzu, mai întîi neclar, apoi desluşit, un cortegiu care înainta unduind, destrămîndu-se şi refăcîndu-se la loc. Gălăgia, strigătele de propagandă erau mai întîi slabe, apoi din ce în ce mai puternice. Din masa aceea roşie şi neagră ieşeau în evidenţă mari panouri luminoase, clipitoare, care parcă făceau cu ochiul.

Se dădu deoparte, tulburat şi tremurînd; ştia despre ce anume era vorba! Erau Marţienii sau – cum erau numiţi, în mod vulgar, şi mai bine cunoscuţi – „Liga Universitarilor (şi, din cînd în cînd, Bărbaţi,

Femei, Copii, Ciini, Prostituate, Muncitori etc.) Roşii". Se apropiau din ce în ce mai mult, scoţînd, din cînd în cînd, strigătul lor de bătălie, acel strigăt acut, incomprehensibil şi răguşit; îl scoteau la un semn al coordonatorului lor, o matahală mai urîtă decît toţi ceilalţi, scandînd: *Ga! Ga! Ga! Ugr! Ugr! Ugr!*

Lozincile acelea se puteau acum citi. Pancartele străluceau şi se mişcau, parcă, şi ele în ritmul strigătului acela gutural şi inuman: *Pentru Democraţie în Universitate neo-reacţiunea nu va răzbate* scria pe una. Iar pe alta: *Votaţi LUR, la cea de a două mia aniversare a Rezistenţei împotriva fascismului.*

Cortegiul defila prin faţa Matricolei care se ascunsese în spatele unui copac sintetic; erau de-a dreptul urîţi acei Marţieni – se gîndi el – aşa solzoşi, cu pielea aceea roşcată, cu faţa zbîrcită, cu cornişele lor negre pe căpăţîna cheală, cu coada lungă care se tîra, cu limba despicată în două. Figurile acelea îi aminteau de ceva foarte îndepărtat, ancestral; nu reuşea să-şi dea seama bine de ce anume. În timp ce-şi bătea capul să-şi amintească, creaturile acelea urlătoare, încadrate într-o „manifestaţie spontană" se îndepărtară lăsînd în urma lor o putoare greu de identificat.

Matricola scoase capul de după copac şi-şi dădu seama că nu fusese singura persoană care avusese acea idee: LUR-ii îi înfricoşau pe mulţi. Se pregătea să-şi reia drumul spre Facultate cînd auzi, din spatele lui, urletele sirenelor. Interveneau heligeturile Poliţiei pentru a împrăştia manifestaţia lurriană care trecuse dincolo de limitele Cetăţii Universitare şi răspîndea panica în exterior. Metoda întrebuinţată pentru a împrăştia cortegiul era foarte simplă: era de-ajuns să se lanseze de sus puternice jeturi de apă – în care fuseseră dizolvate, în prealabil, substanţe anume ca, de exemplu, riformaldina – pentru a activa şi răspîndi o boală – pe care acele creaturi o purtau mereu cu ei, în stare latentă – sciziunita. Efectele erau, în orice caz, imediate dacă nu chiar de lungă durată.

În timp ce în faţa intrării în Universitatea Planetară avea loc acea învălmăşeală, marile porţi electronice se deschiseră, automat, pentru a lăsa să treacă autovehiculele speciale care transportau pe unii membri (membri mai importanţi) ai Consiliului Consiliilor. Era vorba de nişte autovehicule speciale care menţineau în interior o gravitaţie mai redusă faţă de cea din afară, pentru a le permite exponenţilor „Partidului Autonom pentru Progresul Universitar Interplanetar Revizuit" (P.A.P.U.I.R.) să se mişte în voia lor.

Motivul acelei gravitații reduse – lucru care într-un prim moment fu greu de înțeles pentru Matricolă – fu imediat înțeles, la vederea pasagerilor; era vorba de niște ființe atît de grase, atît de rotunde, atît de rozulii și durdulii – aproape sferice – încît cu greu ar fi putut să se deplaseze pe suprafața planetei. Și totuși, în ciuda aerului acela de fericire și de mulțumire, acele fețe ascundeau minți ascuțite; reprezentanții P.A.P.U.I.R. aveau puțini discipoli în interiorul Universității dar, profitînd de faptul că celelalte forțe erau aproape în echilibru își ofereau voturile lor pentru a face ca balanța majorității în Consiliul Consiliilor să încline cînd într-o parte cînd într-alta; iar ei obțineau, în schimb, posturile care aveau o mai mare importanță strategică sau gastronomică.

Ființele coborîră, legănîndu-se, din mașinile lor speciale și se îndreptară – gemînd, de atîta efort – spre sediul Consiliului Consiliilor. Se afundau în stratul acela de resturi de hîrtii și se părea că acolo aveau să rămînă – prinși în cursă – pentru totdeauna.

Biata Matricolă era dezorientată peste măsură; la fiecare zece metri i se întîmpla ceva sau ceva anume o obliga să se oprească; și mai avea, doar, oarece drum de făcut! Chiar așa... Nu apucase să mai facă decît cîțiva pași cînd un zgomot de fierărie, în apropierea sa, o făcu să înghețe.

O mînă grea, metalică, i se așeză pe umăr și o voce răsunătoare i se adresă, autoritar:

– Colega!

Se întoarse și se trezi față în față cu un distins automat care, pe pieptul de culoare gri închis, purta – scrisă cu caractere elegante – sigla „Asociația Robotică a Tinerilor Goliarzi Independenți".

– Colega – reluă automatul – îți vorbesc în numele asociației mele și sînt sigur că tu vei vota pentru cei de pe lista noastră ai fața unei persoane cinstite libere independente asociate tinere goliarde robotice...

– Eu, de fapt, eu... – încercă să-l întrerupă Matricola – care nu se simțea în stare să aibă atîtea calități deodată.

... pentru a nu permite ca frumoasa noastră Universitate să cadă în mîinile extremiștilor de dreapta și de stînga să împrăștie voturile în liste de visători care în orice caz nu vor avea *quorum* suficiente asociația noastră robotică va ști să-ți garanteze extrema sa vocație pentru democrație fără compromisuri de nici un fel cu alte grupuri credincioase tradițiilor milenare de libertate și coerență și onoare sînt sigur deci că vei vota pentru noi.

– Eu... bîigui Matricola.

– Sînt mulţumit de sprijinul tău spontan şi sînt sigur că nu vei avea de ce să te căieşti pentru ceea ce în acest moment ai hotărît într-un mod atît de explicit...

– Dar...

... adăugînd numele tău în categoria persoanelor care se bucură de irevocabila noastră hotărîre de a urma calea libertăţii fără pericole extremiste în deplina realizare a acelor programe neschimbătoare în ciuda atacurilor forţelor eversive şi dictatoriale.

Apoi, robotul făcu stînga-mprejur – în zgomot de angrenaje – şi se îndreptă spre un nou venit. Matricola rămase dezorientată şi gînditoare reflectînd la inconvenienţele unui creier de automat, programat în aşa fel încît să nu ia în considerare numai obiecţiunile şi întreruperile, dar nici schimbările care se efectuau faţă de situaţia iniţială, cea în care fusese pus să acţioneze.

Matricola 0718352/0001 etc. ajunsese în faţa fîntînii – vestigiu arheologic dintr-o epocă imemorabilă – şi fu din nou constrîns să se oprească; de data aceasta pentru a asista la un spectacol straniu: un grup de Paraziţi Goliarzi, de vîrste cuprinse între şaptezeci şi o sută douăzeci de ani, se distrau pe seama lui Duilio Barbarossa, Singuraticul Misterios, Bărbatul care de generaţii şi generaţii era ca şi o instituţie a Universităţii Planetare.

Problema acestor PG (vezi mai sus) era, într-adevăr, gravă; suferind de o ciudată boală „escrocherită acută", de care nu scăpaseră decît cîteva secole mai înainte vărsîndu-şi focul pe sărmanele matricole lipsite de apărare, mulgîndu-le de tot ceea ce aveau; dar de cînd matricolele fură în stare să-şi procure acel micropapirus, adică un papirus pe microfilm (procurat de la „Bursa neagră") bieţii Paraziţi nu mai avură cum să-şi verse focul. Recurseră, atunci, la felurite alte expediente: manifestaţii, orgii, excursii, serbări de diverse tipuri, baluri, plimbări la ţară etc. Boala, totuşi, se agravase şi – dat fiind că nu se găsise leac împotriva ei – ea secera prin rîndurile PG; aşa că cei pe care Matricola îi vedea pe acolo erau ultimii supravieţuitori care – imuni la boală – aşteptau să moară de bătrîneţe, căutînd, din cînd în cînd, cîteva nevinovate distracţii.

Şi de data aceea îi venise rîndul acelei Instituţii care era foarte bătrînul Duilio Barbarossa. Îl cunoşteau cu toţii şi-i făceau loc atunci cînd apărea împiedicîndu-se în ultimele ramificaţii ale lungii sale podoabe faciale ţinînd în mînă mapa sa umflată (umflată cu ce? se întrebaseră, dintotdeauna, cu toţii), mapă care – şi ea – apărea şi dispărea

din vederea celor prezenţi din cauza acelui roşu, mişcător apendice pilos.

Aşa că Matricola asistă la ceea ce acei bătrîni intoxicaţi îi făceau – pentru a-şi vărsa focul – sărmanului. Începură prin a-i smulge – fir cu fir – părul roşcat, fără a le păsa, cîtuşi de puţin, de protestele şi urletele de durere scoase de Duilio. Şi poate că ar fi mers şi mai departe; dar nu reuşiră; nu reuşiră pentru că Duilio (Matricola văzu, clar, mişcarea) băgă mîna în bătrîna lui geantă şi făcu ceva. Acel „ceva" se văzu, imediat: foarte repede îşi făcu apariţia o adevărată cohortă de „bidelli"[1] sau „custozi" (specie pe cale de dispariţie: cfr. cuvîntul *bidellus niger*, în *Enciclopedia Galactică*, vol. IV, ed. XXX. Marte 2993), care, înarmaţi cu unelte potrivite, îi răsturnară în fîntînă pe bătrînii Paraziţi. După care, fără a le păsa de strigătele de ajutor ale acelora, un oarecare tip răzbunător trase un lanţ ruginit care spînzura de braţul ridicat al unei foarte vechi statui fără cap (o piesă arheologică rară) care se afla acolo, pe un piedestal; cu un gîlgîit, Paraziţii fură atraşi într-o bulboană în formă de pîlnie care, rotindu-se rapid, îi înghiţi (pentru totdeauna?) într-o gaură întunecată.

Tulburat de acea rapidă desfăşurare de evenimente şi avînd în ochi imaginea acelui Barbarossa Duilio care zîmbea dispreţuitor aplecîndu-se peste marginea fîntînii, Matricola 07 etc. ajunse, în sfîrşit, în faţa scărilor Facultăţii sale. Se pregătea să scoată un suspin de uşurare pentru a fi ajuns acolo teafăr, cînd, ridicînd privirea...

Sus, în capul scărilor, se afla o mică scenă metalică pavoazată cu pancarte şi benzi tridimensionale iar în jur un grup nu prea numeros. Iată despre ce era vorba: avea loc un miting al I.U.A. (Înţelegerea Universitară Amiboidă). Pe scenă, într-o încăpătoare cisternă plină cu o soluţie nutritivă se afla o voluminoasă şi grea amibă de culoarea laptelui. Recipientul acela avea pe o latură o gaură special făcută pentru evacuarea accidentalelor, neprevăzutelor sciziuni ale vietăţii unicelulare, iar pe o altă latură – un aparat special pentru tradus îndreptat spre ascultători. Pentru că, una din caracteristicile cele mai tulburătoare ale acelei specii era aceea a incomprehensibilităţii limbajului, pe care nici un învăţat nu reuşise să-l descifreze vreodată (aparatele de tradus fuseseră construite tot de amibe, care se văzuseră în imposibilitatea de a comunica cu lumea exterioară, mai ales cu profesorii în perioada examenelor).

---

[1] Oameni de serviciu (în şcoli şi facultăţi) (N.T.)

Schimbîndu-şi forma în fiece clipă, schimbîndu-şi şi culoarea şi absorbind în continuare hrană, amiba prinse a vorbi. Şi iată ce-i fu dat să audă Matricolei care, bineînţeles, nu pricepu mare lucru: ...aşadar, cum v-au anunţat mai înainte alţi colegi de ai mei, nu fu cu putinţă, în orice caz, dacă ar fi să luăm în considerare, cuvînt cu cuvînt, să ajungem la ceea ce e spus sau nespus, pe nedrept sau pe drept, (dar, cine poate s-o ştie?), oricum, care va să zică în feluritele şi multiplele accepţiuni ale termenului folosit, acordul unilateral din cauza bine cunoscutelor (sau cum bine cunoscute vă sînt vouă, tuturor!) divergenţe care au fost revelate (sau, mai bine zis, au fost aduse la lumină, în mod curajos, de către noi înşine, cu propriile noastre mîini) în dezbaterile noastre precedente (în care totul a fost adus la lumină, la lumina soarelui, meritele noastre, defectele noastre – sper că, mai curînd, primele decît secundele, evident– ; virtuţile noastre şi păcatele noastre) şi, deci, după cum vă spuneam...

Deci, după ce auzi o asemenea frază, Matricola – cu totul năucă – intră în Facultate; mai bine zis încercă să intre pentru că găsi intrarea blocată... din cauza alegerilor. Drept pentru care nu-i rămase altceva mai bun de făcut decît să leşine pe loc.

(1965)

DE CE

„În ceea ce unora le place să numească, în mod abuziv, Viața Reală, Evadarea este – evident – de regulă, un fapt pozitiv și poate fi chiar ceva eroic."

J. R. R. TOLKIEN

DE CE? – adverb interogativ, încheie seria întrebărilor. De ce se citeşte şi se scrie proză narativă ne-realistă, ne-mimetică (care mimează realitatea care se mimetizează cu ea)? De ce o făceam eu, în mod deosebit? După povestiri, răspuns concret, iată o teoretizare *a posteriori* la care am ajuns regîndindu-mă la debuturile mele de cititor şi de scriitor după circa douăzeci de ani.

În 1978, profesorul Luigi Russo, de la Catedra de Estetică a Facultăţii de Litere şi Filozofie a Universităţii din Palermo, a organizat un congres internaţional, într-adevăr la nivel înalt, pe tema *Literatura ştiinţifico-fantastică şi critica* (materialele au fost apoi publicate de editura Feltrinelli), congres care s-a desfăşurat în capitala siciliană între 18 şi 22 octombrie. Mă invită şi pe mine şi insistă mult ca eu să particip; dar nu am putut să particip din cauza obişnuitelor obligaţii de serviciu. Am trimis, totuşi, „mărturia" cerută care a fost publicată în catalogul expoziţiei *Douăzeci de ani de literatură ştiinţifico-fantastică în Italia* – 1952-1972, îngrijită de Gian Filippo Pizzo (La Nuova Presenza Editrice, Palermo, 1978), un text documentar cu adevărat eficace şi indispensabil (lăsînd la o parte judecăţile de valoare pe care le conţine) pentru o reconstituire a istoriei prozei narative din ţara noastră. Intervenţia mea, un pic dezvoltată, apăru – sub titlul pe care îl propun din nou aici – în *Verso le Stelle*[1] nr. 8, din 8 mai 1979. Îl public din nou cu unele precizări...

Acest text, care este, întrucîtva, o reconsiderare a ceea ce făcusem în acel sector pînă atunci şi *de ce* făcusem simte, indiscutabil, influenţa stării sufleteşti negative provocate de polemica, pe fond politic, pornită, prin martie 1977, împotriva mea de Sebastiano Fusco şi de editorul Fanucci (căruia îi îngrijeam colecţiile), de Remo Guerrini şi Vittorio Curtoni, în paginile revistei *Robot* şi care fu, apoi, reluată şi amplificată de presa naţională (*Panorama*) şi de cîteva *fanzines* mai extremiste şi politizante (în spiritul Anilor Şaizeci şi opt şi Şaptezeci şi şapte şi al „vînării fasciştilor" – adevărat sau fals, nu avea prea mare importanţă – şi care rămînea mereu sportul preferat al unei subculturi pseudodemocratice).

Este, oricum, această „mărturie" una din primele ocazii în care am expus teza literaturii ştiinţifico-fantastice (şi mai apoi fantastice) ca alternativă (şi, deci, contestare) a realităţii contemporane autorului. Teză pe care am dezvoltat-o şi aprofundat-o în multe articole (*Linus*, *Alter*, *Omnibus*.

---

[1] Spre Stele.

Diorama Letteraria[1], *L'*Altro Regno[2]; eseuri (în volumele de colecţie *Al di là della destra e della sinistra*[3], LEDE, Roma, 1982; *Dal mito alla fantasia*[4], Solfanelli, Chieti, 1983; şi *La cultura contemporanea e il sacro*[5], Il Cerchio, Rimini, 1985) şi introduceri (*Le spade di Ausonia*[6], Akropolis, Napoli, 1982) în cursul anilor următori; teză pe care mai mulţi critici – avînd idei diferite de ale mele – şi-au însuşit-o după ce mai întîi au contestat-o în mod aspru. Ceea ce reprezintă, în mod onest, o satisfacţie nu tocmai mică.

---

1) Diorama Literară.
2) Celălalt tărîm.
3) Dincolo de dreapta şi de stînga.
4) De la mit la fantezie.
5) Cultura contemporană şi sacrul.
6) Săbiile din Ausonia.

Italian SF Graffiti

Sensul literaturii ştiinţifico-fantastice născut dintr-o experienţă personală.

În vara lui 1978 mi s-a cerut pentru o emisiune radiofonică (o anchetă îngrijită de Giulio Raiola, care nu ştiu dacă şi cînd a fost transmisă) mi s-a cerut, deci, o definiţie a genului ştiinţifico-fantastic. Deşi, mă ocup de acest gen de ani şi ani de zile nu-mi trecuse niciodată prin cap să-l comprim într-o singură frază, cu toate riscurile, părţile negative (restrictive) pe care o astfel de problemă le presupune. Aşa încît, am definit genul ştiinţifico-fantastic – în mod cu totul improvizat – cam aşa: Este genul literar care în cele mai bune exemple ale sale exprimă dorinţa de a depăşi, cu moduli nerealişti, limitele impuse de structurile sociale, politice, ştiinţifice, filozofice şi morale ale unei determinate culturi. Acest lucru se poate înfăţişa fie sub formă angajantă – adică impulsuri critice şi/sau satirice – fie sub forma, mai simplă, neimplicată, evazivă, aidoma aventurii şi/sau umorului ca scopuri în sine.

Nu ştiu şi nu emit păreri în ceea ce priveşte eficacitatea unei asemenea definiţii. Reflectînd mai mult asupra acestei probleme îmi dau seama, acum, de un amănunt: şi anume că în ea este comprimat *sensul* pe care eu, personal, l-am dat dintotdeauna noţiunii de *science fiction*, la început ca simplu cititor, apoi ca autor de povestiri şi, în cele din urmă, în calitate de critic. Şi nu s-ar spune că n-ar fi vorba tocmai de caracteristica intrinsecă, fundamentală, a întregului gen literar, aceea care-o deosebeşte de proza narativă realistă. Şi cînd spun „totul", „întregul", mă refer la literatura ştiinţifico-fantastică în complexitatea ei, fără discriminări: de la cea mai „serioasă" la cea „escapistă"[1]; de la cea sociologică, la cea de aventuri; de la cea gen *new wave* la cea gen *space opera*.

---

[1] Din engl. *to escape* = a evada, a scăpa (N.T.)

Iată de ce – cred eu – genul ştiinţifico-fantastic mi-a influenţat atît de mult imaginaţia cînd am citit scrieri de acest gen pentru prima dată: pentru că, depăşind limitele realităţii care mă înconjura, mă făcea să visez că evadez din ea – din acea realitate – pe care, totuşi, o „contestam" (termenul era, pe atunci, în faşă, urma să apară mai tîrziu) într-un mod mai mult sau mai puţin direct. În septembrie 1957 aveam treisprezece ani şi mă aflam la mare, în apropiere de Roma; dintr-un chioşc de ziare atenţia îmi fu atrasă de imaginea uriaşei astronave desenate de Caesar, pe fondul negru şi albastru al cerului, îndreptată spre stele – care se lăfăia pe coperta primei fascicule a revistei *Dincolo de Cer*. Era ca o invitaţie, chema la lărgirea unor anumite orizonturi, chema la a merge, chiar aşa, „dincolo". La *Urania* am ajuns, în mod ciudat, mai tîrziu, cam peste trei ani. Primul roman pe care l-am citit – *Supravieţuitorii din Ragnarok*, de Tom Goldwin – mă mişcă profund datorită acelei ridicări în slăvi a unei omeniri care nu se pleca în faţa nimănui şi a nimic, datorită acelei imagini a unui om – omul, cu meritele şi defectele sale.

Eram, pe atunci, destul de departe de acel an 1968, an în care nemulţumirile tinerimii răbufniră violent în aproape toate ţările occidentale; dar, acea absenţă de manifestări exterioare nu voia să spună că la începutul Anilor Şaizeci cei ce aveau vîrsta de douăzeci de ani erau pe deplin satisfăcuţi; nici pe atunci nu cădeam de acord asupra unor probleme şi anume: „cum mergeau lucrurile pe lume"; legăturile, codificate, dintre oameni; strîngerea în masă, cu orice preţ; prevaricaţiunea; terorismul ideilor; standardizarea comportărilor; nivelarea sentimentelor. În domeniul literaturii ştiinţifico-fantastice găsirăm, deci, un mijloc valabil pentru a ne vărsa focul, un prilej de satisfacţie pe plan literar şi – dacă doriţi – şi pe plan al ideilor şi pe plan cultural. Genul *science fiction* ni se prezenta sub formele sale cele mai reprezentative, ca într-o *lume de valori alternative* care se opun celor alor noastre, prezente.

Inspirînd gîndire sau distracţie, folosind moduli utopici sau aventuroşi, criticînd, direct sau indirect, sau, mai simplu, descriind o societate diferită de a noastră, genul ştiinţifico-fantastic – aşa cum am mai spus la început – nu face altceva decît să avanseze alternative.

Bineînţeles că nu toţi autorii propun înlocuirea valorilor – astăzi „normale" – cu unele similare, identice; există valori felurite, de-a dreptul antitetice; valorile propuse de Tolkien nu sînt la fel cu cele propuse de Moorcock; nici ale lui Merrit nu sînt la fel cu cele ale lui Silverberg; nici cele ale lui Anderson, cu cele ale lui Simak; sau Heinlein

– Malzberg; sau Campbell – Pohl. Este un lucru evident. Dar asta înseamnă ceva, un singur lucru: genul ştiinţifico-fantastic are o structură atît de multiformă şi liberă de condiţionări, încît reuşeşte să cuprindă în sine ipostaze opuse între ele şi poate să-şi permită să satisfacă (hai să spunem aşa) exigenţe „contestatare" divergente. N-are decît să aleagă, fiecare.

A spune că genul ştiinţifico-fantastic este – *prin el însuşi*, prin natura sa intrinsecă – „progresist" sau „reacţionar" – cum s-a scris şi spus de nenumărate ori în ultimii zece ani, mai ales în Italia – este, aceasta, o afirmaţie ridicolă şi absurdă, instrumentată, de obicei. E ca şi cum s-ar spune că proza narativă „roz" sau cea poliţistă sau genul istoric sau cel *Western* sau cinematograful sau desenele glumeţe sînt „progresiste" sau „reacţionare" (potrivit diferitelor puncte de vedere) *ca atare*. Acelaşi lucru este valabil pentru afirmaţia potrivit căreia literatura ştiinţifico-fantastică de aventuri este „reacţionară" şi că literatura ştiinţifico-fantastică sociologică este „progresistă"; este vorba, aici, nu numai de un loc comun – dintre cele mai învechite – dar şi de o definiţie reductivă şi de un schematism pueril. Asta pentru că există foarte multe exemple *a contrario* şi într-un caz şi în celălalt (Harrison şi Kornbluth, de exemplu). Oricum, literatura ştiinţifico-fantastică este, mai ales, o *alternativă de valori*, în funcţie de perioada în care operează.

Am început să citesc *science fiction* la vîrsta de treisprezece ani, pentru a „evada din realitate"? Genul *science fiction* este, oare, o „evadare din realitate"? Se spune asta pe un ton acuzator, întrucît – ni se explică, totul, potrivit unei scheme mintale tipic marxiste – trebuie să rămînem în această realitate pentru a încerca s-o modificăm. Dar – răspunde Tolkien – cine sînt aceia care vor să ne împiedice să „evadăm"? Temnicerii, bineînţeles. Şi, continui eu, ce deosebire este între închisoare şi „lumea din afară"? Un întreg sistem de valori diferite, fie interpersonale fie sociale, fie culturale fie morale. Genul ştiinţifico-fantastic ne oferă – aşa cum am mai spus-o – tocmai asemenea „valori diferite", fie şi în povestirea cea mai aventuroasă.

Ajunşi în acest punct apare drept legitimă o dublă bănuială. Prima ar fi că, într-adevăr, ostilitatea împotriva genului ştiinţifico-fantastic – aventuri (şi, parţial, tehnologic) pe de o parte şi fantezie eroică, precum şi fantasticul – pe de altă parte – s-ar naşte din reaua intenţie – conştiinţă – a celui care este conştient de faptul că într-o vreme a fost captivat de asemenea lecturi, dar nu este în stare să împace această intimă satisfacţie a sa cu propria-i ideologie politică ce-i impune să fie „social" şi „angajat", cu orice preţ; şi, prin urmare, complexul de culpă

pe care un asemenea conflict îl face să apară în el. Cea de a doua bănuială ar fi că, deci, o asemenea ostilitate este cauzată nu atît de fenomenul de „evadare" – de „fuga" în sine însăşi şi, deci, de lipsa de „angajare" – ci de faptul că se „evadează" dintr-o lume cu valori bine determinate, pentru a se căuta libertatea într-o lume cu valori opuse; se „evadează" din închisoare pentru a se ajunge într-un univers de libertate exact contrar.

În sfîrşit, „temnicerii" de care pomeneşte Tolkien ar dori să ne facă să rămînem ancoraţi în această realitate a noastră, fie şi cu intenţia de a o schimba, desigur, dar a o schimba în *limitele pe care ea le are ca atare*; în numele valorilor care, în orice caz, rămîn circumscrise orizonturilor ei, în scopul de a se ajunge la nişte destinaţii aflate chiar în perimetrul acelor limite.

În schimb, lumile genului ştiinţifico-fantastic – aventuri şi ale genului eroico-fantastic – fie şi pentru a ne referi la termeni de comparaţie deja întrebuinţaţi – cunosc „valori" diferite, care sînt scoase în evidenţă fără a avea nevoie de multă pologhie şi dialoguri moralizatoare; este de ajuns – dat fiind caracterul nemijlocit al *medium*-ului adoptat – simpla desfăşurare a intrigii. Este posibil ca descrierea acestor universuri şi societăţi alternative, a raporturilor umane care se stabilesc în interiorul acestora, a sentimentelor – a celor care prind şi a celor care sînt respinse – să fie, toate acestea, considerate „periculoase" de către cineva, cu ipocrita scuză că o anumită teorie ar putea fi concretizată într-o anumită practică – vătămătoare, după părerea acelui cutărică. Şi, cum, *tuturor* teoriilor (sau ideologiilor) li se pot – dacă se vrea – pune în spinare eventualele păcate ale unor aplicări în practică, mai mult sau mai puţin îndepărtate în timp; şi cum nici o teorie (sau ideologie) începînd cu cea mai „democratică" şi terminînd cu cea mai „totalitară" nu este scutită de eventualele greşeli comise, nu se ştie în numele cui sau cărui lucru s-ar putea condamna cutare vină sau ierta cutare alta sau să fie ştearsă una şi înălţată în slavă cealaltă. În literatura ştiinţifico-fantastică pot să conviefuiască tendinţe cu totul opuse, cu condiţia ca nici una să nu-şi dea aere, să se considere ca un „adevărat revelat" punînd la index pe toate celelalte.

Iată, deci, ceea ce mă determină – dincolo de toate digresiunile teoretice – ceea ce mă determină – şi, la început, am fost inconştient apoi mi-am dat seama din ce în ce mai mult – ceea ce mă făcu să mă interesez de genul ştiinţifico-fantastic – o dată ce am început să citesc lucrări de acest gen – apoi de cel fantastic. Iată, deci, de ce am scris o povestire – prima mea povestire – cu titlul *Noul Pămînt*, publicată

în *Dincolo de Cer*, în 1961. Regîndită, *a posteriori*, după atîţia ani, această povestire – lăsînd la o parte ingenuitatea şi retorica – nu era altceva decît căutarea, cum am mai spus-o mai înainte, a unei *lumi de valori alternative*, a acelor valori care să revină după cele mai de demult, de cînd m-am apucat să scriu, care, de fapt, sînt la fel ca cele de azi, la urma urmelor.

Experienţa avută cu revista *Dincolo de Cer* a fost, fără nici o îndoială, importantă. Colaborarea la acea revistă a însemnat nu numai a scrie – mai întîi povestiri şi mai apoi articole – ci şi a intra în legătură cu un mediu diferit, care m-a fascinat, dintotdeauna, mediul acela al editurilor şi jurnalisticii. A avut o semnificaţie – pentru mine şi pentru Sebastiano Fusco – a marcat, începînd din 1962-1963 – cînd, studenţi fiind, aveam mai mult timp liber decît în liceu – conceperea unor rubrici şi publicarea unor articole în *Piccola Enciclopedia della Fantascienza*[1] şi în revista de polemică *Robot vi guarda*[2]. Mai însemna, apoi, dat fiind că începusem să frecventez redacţia revistei *Dincolo de Cer* şi pe cea a revistei *Ali Nuove*[3], mai însemna să cunosc – omeneşte vorbind şi profesional – pe cei care lucrau acolo, adică: Armando Silvestri şi Cesare Falesi, Baldassare Catalanotto şi Giuseppe Cultrera, pe doamna D'Ortensio şi pe amărîtul de contabil Benfante – ţap ispăşitor între toţi acei colaboratori neplătiţi; însemna să învăţ cum se pregăteşte apariţia unui ziar, cum se paginează, cum se aşează „manşetele" şi textele explicative, cum se dimensionează ilustraţiile; să simţi, să vezi, cum îţi creşte în mîini ziarul; însemna să intri, pentru prima oară, într-o tipografie, să ai de a face cu tipometrele şi cu plumbul, cu şpalturile, cu foarfecele şi cu cleiul, cu problemele de spaţiu şi cu încăpăţînarea maistrului tipograf.

În sfîrşit, aceasta a contribuit la a-mi trezi un interes, la a mă face să mă molipsesc de acea boală „profesională" de care nu m-am mai vindecat de atunci. A contribuit la a mă determina să mă fixez asupra unui scop, unui obiectiv, care pînă la urmă – după nu puţine greutăţi şi datorită încrederii pe care mi-o acordă Piero Buscaroli, de puţin timp director al cotidianului *Roma*, din Napoli, care mă angajă în 1974, ca „practicant" – în redacţia din Roma a ziarului – care, pînă la urmă,

---

1) Mica Enciclopedie de Literatură Ştiinţifico-Fantastică.

2) Robotul vă priveşte.

3) Aripi Noi.

se concretiză anul următor: am dat – şi le-am luat – examenele de abilitate şi am fost înscris în Ordinul Ziariştilor.

Rêve de devenir journaliste, scria, în 1964, Roland Stragliati, prezentînd traducerea povestirii mele *Séduction*, în numărul special al revistei *Fiction*, dedicat literaturii ştiinţifico-fantastice italiene. Acel „rêve"/ vis / dezlănţui – cine ştie de ce – sarcasmele altui – foarte ilustru – colaborator italian al fasciculei. De la acel episod se scurseră zece ani, dar, acum, „visul" a devenit profesiunea mea.

Contactul cu revista *Dincolo de Cer* a fost foarte util; mi-a îngăduit să cunosc mulţi alţi autori care erau oameni de bază pentru acea publicaţie romană. Printre ei se număra Sandro Sandrelli, cu ajutorul căruia au fost pregătite să apară trei volume din *Interplanet*, printre care şi nr. 5 (1964), prima antologie de literatură ştiinţifico-fantastică europeană. Prin intermediul revistei *Dincolo de Cer* fu posibil să se intre în legătură cu diverşi îndrăgostiţi de acest gen care făcură să se nască primul *fandom* naţional – 1965-1967: Prosperi, Leveghi, Naviglio, Cersosimo, Valla, Bellomi, Fossati, Cerri, Pandolfi, Curtoni, Rota, Bordoni. Trebuie să spun că – în ciuda faptului că cineva, mă rog, consideră azi drept „greşeală tinerească" acea, de acum îndepărtată experienţă – trebuie să spun că era vorba de o activitate omenească de primă importanţă care timp de circa patru ani adună un grup de liceeni şi studenţi din toată Italia. Ne vedeam, nu numai în grup – de două sau de trei ori pe an, dar se legau prietenii care înlesneau legături de la distanţă şi prilejuiau schimburi de scrisori şi vizite în timpul verii, aşa cum se întîmpla în acea vreme cu cei ce aveam pe atunci douăzeci de ani.

Să fi fost pasiunea comună pentru genul ştiinţifico-fantastic care ne unea laolaltă? Era – cum o cred eu – aversiunea faţă de „valorile" care ne înconjurau, care alimenta „fuga din faţa realităţii"? Fapt este că imediat ce politica de partizanat pătrunse în polemici, elementul comun se detrămă, coeziunea se destrămă şi ea şi apărură, inevitabil, toate elementele de disociere.

De ce? Fapt este că ieri – la fel ca şi azi – inserarea factorului „politic" în genul ştiinţifico-fantastic, adică să măsori cu metrul, exclusiv politic, o operă de *science fiction*, operele alese de un specialist sau ideile, ele însele, ale unui scriitor sau ale unui critic, ei bine, aşa ceva s-a făcut, dintotdeauna, în mod discriminatoriu, cu scopul de a pune la index pe cineva. S-a hotărît că o anumită ideologie este *a priori* „rea"; este arătată cu degetul şi este sortită dispreţului public. Nu s-a făcut o examinare netulburată de patimă, obiectivă, a acestor idei care nu sînt ştiinţifico-fantastice, dar care – cum este evident – sînt prezente mai

mult sau mai puțin direct în literatura științifico-fantastică; ne-am așezat pe pozițiile lui *j'accuse*, s-a folosit tonul Inchiziției, au fost date sentințe de „tribunal politic", s-a căutat paiul în ochiul altora și nu s-a văzut bîrna din propriul ochi. În acest fel, ieri ca și azi, s-au răspîndit pizma și dușmănia.

Nu este vorba de a se căuta cu dinadinsul acel „hai să ne avem bine"; nici de a renunța la propriile convingeri de dragul a nu se ști bine cărui lucru, cum s-a mai afirmat; așa ceva n-am gîndit și nici scris vreodată. Inversînd rolurile, situațiile, nu se înțelege de ce, într-un sector, vast și tolerant, cum este acela al literaturii științifico-fantastice nu pot conviețui pe *același plan*, ideologii nonștiințifico-fantastice – antitetice între ele – și apoi scriitori, cititori, critici, directori și editori care, în ceea ce privește politica, gîndesc diferit. Esențial este să se respecte libertatea altuia. Dacă există un lucru foarte frumos în domeniul științifico-fantastic, ei bine, acela este a te simți „în familie" chiar cu persoanele pe care le întîlnești pentru prima oară, chiar străine fiind; pentru că există acel sentiment de a crede într-o lume de valori alternative, așa cum am definit-o mai înainte. Din motive și scopuri diferite, se înțelege. Și acest sentiment se transformă, deseori, pe plan uman și personal, în prietenie și camaraderie.

Acum, ieri ca și azi, rezultatul acelor polemici înveninate și „la rece" a fost că s-a redus la nimic totul. Eu, personal, sînt prieten, foarte bun prieten, cu critici, scriitori și simpli cititori de literatură științifico-fantastică care, ideologic vorbind, sînt la antipozi față de mine. Și, totuși, între noi există o toleranță reciprocă și nu-i trece nimănui prin cap să i-o ia înainte celuilalt.

Cînd este posibil, caut să le fiu de ajutor și cînd ei vin la Roma le stau la dispoziție. Mi se pare normal s-o fac. Este, aceasta, un soi de „carbonerie" ideală, la a cărei bază stă literatura științifico-fantastică; adică, o repet pentru a nu știu cîta oară, a crede în „valori" diferite de cele care în ziua de azi se bucură de mult succes, orice s-ar spune. Dar, treaba nu merge; nu merge din cauza celor care, ieri ca și azi, au transferat polemica pe plan personal făcînd din ideile nonștiințifico-fantastice motiv de ură și de discriminare; sau a celor care iau drept rea-credință și concurență neloială o comportare intersocială normală.

Poate că eu am o imagine foarte idilică, foarte romantică, foarte în afara timpului, atît despre prietenie cît și despre sensul literaturii științifico-fantastice. Se prea poate. Poate că așa o fi. Și poate că sînt, toate, în contradicție cu „nesuferitul meu caracter". Fapt este că, de-a lungul atîtor ani m-am ocupat intens de *science fiction*, începînd cu

epoca revistei *Dincolo de Cer*, cînd eram doar cîţiva care ne interesam de acele lucruri; astăzi, cu acest *boom*, astăzi cînd în sector au pătruns aîţia pseudo-experţi, nu zic că nu a fost imposibil să se realizeze toate acestea, toate cîte s-au realizat. Prietenia care s-a născut în timpul primului *fandom* mă leagă şi astăzi de mulţi dintre acei pasionaţi, care au devenit, între timp, arhitecţi, medici, avocaţi, biologi, ziarişti, funcţionari de bancă, experţi în editură şi... militari de carieră. Şi încerci un sentiment ciudat să auzi din nou sau să revezi, astăzi, un „vechi prieten" de acum zece sau douăzeci de ani. Timpul pare a se fi oprit. Dar nu este vorba doar de nostalgia „tinereţii" sau a acelui „dulce timp trecut", ceea ce ar fi cu totul de înţeles. Mai este vorba şi de conştiinţa că ne aflăm între noi, prietenii; că avem ceva în comun, ceva esenţial pentru modul nostru de a trăi; să crezi în posibilitatea de a depăşi realitatea care te înconjoară, că poate exista o serie de sentimente nonconformiste, diferite de cele actuale; să te gîndeşti să „evadezi" dintre acele bare făurite de „temnicerii" de care vorbeşte Tolkien.

Iată de ce cred că literatura ştiinţifico-fantastică şi fantastică pot, cu adevărat, să reprezinte toate acestea.

BIOBIBLIOGRAFIE GIANFRANCO DE TURRIS

Printre cei care au contribuit la consolidarea prozei ştiinţifico-fantastice (şi apoi fantastice) în Italia, după „Epoca de aur" – 1957-1961 – s-au numărat şi cei din grupul celor ce aveau pe atunci douăzeci de ani, cei născuţi în anii Patruzeci.

Unul dintre aceştia, Gianfranco de Turris, este cunoscut astăzi mai ales în calitate de critic, eseist, director de reviste şi colecţii.

Prezentul volum grupează toate povestirile sale scrise în perioada 1960-1970; fie publicate, fie nepublicate. Aceste povestiri sînt împărţite în patru părţi: *Cum* – care cuprinde povestirile fantastice; *Cînd* – povestirile ştiinţifico-fantastice; *Unde* – povestirile fantastico- politice şi de satiră antiutopică şi *De ce* – care prezintă păreri personale ale autorului în legătură cu semnificaţia prozei non mimetice. Scrisă la aproape un deceniu după povestiri, această carte este una dintre primele în care De Turris interpretează proza ştiinţifico-fantastică şi fantastică ca o „alternativă a realităţii" constituind aproape o teoretizare *a posteriori* a sensului prozei sale.

Întîmplările dramatice şi comice, tragice şi romantice care au loc pe Terra sau pe alte planete, în spaţiul exterior sau interior, întîmplări cu fiinţe înstrăinate sau cu roboţi, în timp de pace sau de război, sau întîmplări plasate în ceea ce autorul numeşte, pur şi simplu, „oroarea noastră cotidiană", nu fac decît să demonstreze, în toate aceste povestiri, totala opoziţie ideală existentă între Fantezie şi Realitate în care sîntem nevoiţi să trăim.

Gianfranco de Turris s-a născut la Roma, în 1944. Este căsătorit şi are doi copii. Ziarist profesionist, din 1975. Actualmente este redactor la Radiojurnalul de la Miezul Nopţii, din cadrul RAI (Radioteleviziunea Italiană).

A publicat primele sale povestiri şi articole ştiinţifico- fantastice în 1961-62 în revista *Oltre il Cielo* / Dincolo de Cer/. De atunci a publicat – deseori în colaborare cu Sebastiano Fusco – numeroase articole, eseuri, studii introductive; a colaborat la enciclopedii, a îngrijit colecţii ştiinţifico-fantastice şi a scris două eseuri: *Obiettivo sugli UFO* (În obiectiv: OZN-uri) – Roma, 1975 şi *Lovecraft* – Firenze, 1979.

Este laureat, din 1980, al premiului Tolkien şi conduce revista trimestrială *L'Altro Regno* (Celălalt Tărîm).

Proză narativă

La Nuova Terra / Noul Pământ / în *Oltre il Cielo*, nr. 79

Una vendita azzardata / O vînzare cu bucluc / în *Oltre il Cielo*, nr. 81

Sirtis Minor, în *Oltre il Cielo*, nr. 83, Roma, 16- 31 mai 1961.

Una storia misteriosa / O poveste misterioasă /, în *Oltre il Cielo*, nr. 87

L'ultima battaglia / Ultima bătălie / în *Oltre il Cielo*, nr. 87. Roma, 1-31 august 1961.

Giorno di Passività / Zi de Pasivitate /, (în colaborare cu Pierluigi de Turris), în *Oltre il Cielo*, nr. 91, Roma, 16-31 octombrie 1961.

Racconto di Natale / Poveste de Crăciun /, în *Oltre il Cielo*, nr. 92, Roma, 1-15 noiembrie 1961. Republicată în *Interplanet 3*, La Tribuna, Piacenza, 1963.

Missione nello spazio / Misiune în spațiu / în *Oltre il Cielo*, nr.103, Roma, 1-15 mai 1962.

Intermezzo, în *Oltre il Cielo*, nr. 111, Roma, 1-30 noiembrie 1962. Republicată în *Folla*, nr. 17, Roma, 25 aprilie 1965.

Il fuggitivo / Fugarul / în *Oltre il Cielo*, nr. 118, Roma, 1-31 iulie 1963. Republicată în *Folla*, nr. 7, Roma, 14 februarie 1965.

Séduction, în *Fiction Spécial*, nr. 6, Paris, noiembrie 1964.

L'Uomo Programmato / Omul programat /, în *Oltre il Cielo*, nr. 133, Roma, 1-30 aprilie 1965. Tradus în franceză: *L'Homme Programmé* în *Mercury*, nr. 6, Montferrand, septembrie- octombrie 1965.

Elezioni 3000 / Alegeri 3000 /, în *Folla*, nr. 26, Roma, 25 iunie 1965.

L'ultimo papa / Ultimul papă / – versiune redusă a lui *Petrus Romanus*, în colaborare cu Piero Prosperi – în *Folla*, nr. 32-33, Roma, 8 august 1965.

Natale su Miranda / Crăciun pe Miranda / – versiune redusă a povestirii *Il silenzio dell'Universo* / Liniștea Universului /, în *Folla*, nr. 1, Roma, 2 ianuarie 1966. Republicată în *Galassia*, nr. 113 (*Destinazione Uomo*), Piacenza, martie 1970. Tradusă în franceză: *Noël sur Miranda*, în *Ides et autres*, nr. 12 (*SF Italienne*), Bruxelles, martie 1976.

Il giorno più bello / Ziua cea mai frumoasă /, în *L'Aspidistra*, nr. 3, Trento, februarie 1966.

Petrus Romanus (în colaborare cu Pietro Prosperi), în *Numeri Unici* nr. 4 (*Fantapolitica*), Milano, februarie 1966. Republicată în *Galassia*, nr. 165 (*Sedici mappe del nostro futuro*), Piacenza, mai 1972.

L'Uomo del diagramma / Omul cu diagrama /, în *Folla*, nr. 8, Roma, 20 februarie 1966. Republicată, sub titlul *Il Diagramma* / Diagrama /, în *Oltre il Cielo*, nr. 143, Roma, iunie 1966.

Persuasori occulti / Convingători pe ascuns /, în colaborare cu Luigi de Pascalis sub pseudonimul „Gian Luigi Deis", în *Oltre il Cielo*, nr. 141, Roma, aprilie 1966.

Nel Grande Magazzino / În Magazinul Universal /, în *Numeri Unici*, nr. 9 (*Fantasy*), Milano, noiembrie- decembrie 1966. Republicată în *Verso le Stelle*, nr. 2, Milano, 1978. Tradusă în engleză: *The Store*, în *Xeron*, nr. 5, Bristol, ianuarie 1967.

Preludio / Preludiul /, în *L'Aspidistra*, nr. 9, Trento, februarie 1967.

Polvere / Pulbere /, în *Scienza- Test*, nr. 6, Roma, iunie 1982.

Visita di condoglianze / Vizita de condoleanțe /, în *Dimensione Cosmica*, nr. 8, Solfanelli, Chieti, martie-aprilie 1986.

CUPRINS

Precuvîntare de ION HOBANA 5

Introducere de STANISLAO NIEVO 7

Preambul (oarecum stînjenit) al autorului 9

CUM 13

Călătorie de întoarcere – În magazinul universal – Ziua cea mai frumoasă – Revolta secretă – Vizita de condoleanțe – Pe plajă – Pulbere – Viața de scriitor – Orașul noaptea – Intermezzo – Seducție – Pușa și diavolul

CÎND 93

Noul pămînt – O vînzare cu bucluc – Sirtis Minor – O poveste misterioasă – Ultima bătălie – Zi de pasivitate – Poveste de Crăciun – Misiune în spațiu – Fugarul – Liniștea Universului – Capturat – Deșteptarea – Valentina

UNDE 247

Convingători pe ascuns – Preludiu – Diagrama – Petrus Romanus – Studium Urbis Roboticum – Omul programat – Alegeri 3000

DE CE 321

Italian SF Graffiti

Biobibliografie 333

Editor: VALENTIN NICOLAU
Redactor: RUXANDRA VASILESCU
Tehnoredactor: DAN RĂDULESCU

Apărut: 1993
Format 16/54 x 84; Coli tipo: 21

Tiparul executat sub comanda nr. 5073
la Imprimeria "BACOVIA" Bacău
Str. Mioriței, nr. 27